Karlovszky Bertalan

Karlovszky Bertalan.

119. NŐI TANULMÁNYFEJ. (Hatvany Károly báróné képmása.) Mellkép. Barna hajjal, könnyü kék lepelben, amely a mell és nyak egy részét szabadon hagyja. A felsőtest erősen balra hajlik; a feje jobbra fordul. Jobboldalt lent a művész jelzése: Karlovszky B. Fa. M. 53.5; sz. 46 cm.

Ernst Muzeum aukcioi

IV-V.

125. HOLLAND INTER
két kártyás ül, kikr
negyedik áll magas
ablakhoz közel egy
Vászon. M. 41 ; sz.

1718. KÖNYV, Leben und Thaten Josephi I.

1719. KÖNYV, Histoire Universelle. Páris, 177

1720. KÖNYV, 2 kötet, Leben Philipps von G

1721. TÉRKÉP ALBUM (atlas Minor), rézmetsz
mann inv. et delin. Martin Gottfrid Cro

1722. SZENTEK ÉLETE, rézmetszetü képekke

1723. KÖNYV, Andrád Sámuel: Anekdoták. Bo

1724. KÖNYV, Neuverändertes Russland. Bőrk

1725. KÖNYV, 3 kötet, Katona: Historia Criti

1726. KÖNYV, Leben des Stanislaus Leszczinsk

1727. KÖNYV, Georgio Hornio: Geographia. F
sterdam, 1657.

1728. TÉRKÉP-ALBUM, Math. Seutter: Atlas
kötésben. Cimlap hiányzik. XVII. század

1729. ALBUM, V. Károly császár diszmenete,

A kiállított képek, szobrok, kerámiák, bútorok
lakberendezési tárgyak,
kedvező fizetési feltétele
megkönnyíti a vásárlást.

A NÖVÉNY- ÉS VIRÁGDÍSZITÉST

Éliás
virágüzlet
IV., VERES PÁLNÉ UTCA 10.
RENDEZI.

Felelős kiadó Szalmássy Zsigmond
Dr. Berkes és Gerő Merkur nyomda, Budapest, IV, Prohászka Ottokár-utca 6.

Karlovszky Bálint
Kosta József

A

SZALMÁSSY GALÉRIA

„Száz év festészete"

KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

RENDEZTE FORBÁT RÓBERT

44

5

A kiállitás megtekinthető
a
SZALMÁSSY GALÉRIÁBAN
Budapest, IV., Kossuth Lajos utca 12. félemelet.
Telefon: 189-554.

1948. évi január hó 14-ig naponta 10—5 óráig
vasár- és ünnepnap 10—2 óráig.

			Forint
1.	~~Brodszky Sándor~~	Halászok	4800
2.	~~Eisenhut Ferenc~~	Munka közben	3500
3.	~~Gyárfás Jenő~~	A pletyka	18000
4.	Valentiny János	Férfi képe	2500
5.	~~Brodszky Sándor~~	Balatoni tájkép	3500
6.	Mészöly Géza	Malom	6000
7.	~~Feszty Árpád~~	Vázlat	1500
8.	Pállik Béla	Tájkép	3500
9.	Rudnay Gyula	Történelmi jelenet	6000
10.	„ „	Golgota	3000
11.	Magyar-Mannheimer Gusztáv	Tájkép	1300
12.	Rippl-Rónai József	Megállt a cséplőgép	3500
13.	~~Aba-Novák Vilmos~~	Komp	4500
14.	„ „ „	Tehenek	3500
15.	„ „ „	Cirkusz	5000
16.	~~Bernáth Aurél~~	Dunapart	4000
17.	~~Berény Róbert~~	Tájkép	1500
18.	~~Derkovits Gyula~~	A gond	800
19.	Márffy Ödön	Öreg kertész	900
20.	„ „	Kertben	900
21.	~~Czóbel Béla~~	Tanulmány	700
22.	~~Gulácsy Lajos~~	Olasz város	3000
23.	„ „	Tanulmányfej	3200
24.	„ „	Kolostor előtt	3500
25.	Nagy István	Dombos táj	4500
26.	~~Csontváry Kosztka~~ Tivadar	Az élet fája	32000
27.	Vaszary János	Dunakorzó	3500
28.	Rippl-Rónay József	Kis női fej	6000
29.	„ „ „	Munkácsy M. arcképe	2500
30.	Karlovszky Bertalan	Női fej	6000

			Forint
31.	Telepy Károly	Hegyi táj	1500
32.	Szemlér Mihály	Tájkép	3500
33.	Székely Bertalan	Léda hattyúval	4000
34.	Munkácsy Mihály	Tanulmány, fiu képe	12000
35.	~~Böhm Pál~~	~~Cigányok~~	12000
36.	~~Benczur Gyula~~	Önarckép	16000
37.	„ „	Olvasó leány	5000
38.	~~Bihari Sándor~~	Női arckép	3500
39.	„ „	Borbélyműhelyben	3000
40.	Rippl-Rónai József	Faültetők	2500
41.	id. Markó Károly	Erdei patak	3500
42.	Koszta József	Virágcsendélet	4500
43.	Paál Pál László	Fasor	50000
44.	Spányi Béla	Mocsaras táj	3500
45.	br. Mednyánszky László	Hegyi táj	3200
46.	„ „ „	Tájkép	2800
47.	„ „ „	Poprádi tó	6500
48.	„ „ „	Téli táj	3400
49.	„ „ „	„ „	1200
50.	„ „ „	Tavasz	4500
51.	„ „ „	Erdő híddal és egy alakkal	8000
52.	„ „ „	Tanulmányfej	4500
53.	id. Markó Károly	Az esztei vár	20000
54.	Ligeti Antal	Oázis	5500
55.	Komlóssy Ferenc	Tájkép	2600
56.	Molnár József	„	3000
57.	Telepy Károly	Hegyi táj	4500
58.	Thán Mór	Aratók	4500
59.	Rippl-Rónai József	Bretagnei tengerpart	16000

Karlovsky Bestata

ired

The Studio 1901 febr.

..... nevü munkás igazoltatta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Karlovsky Bestalan

Mürenet 1918. 44

Kézdivásárhelyi ásatás IX. 103.

Karlovsky B.

---

ind
Vas. Ugr. 1899. 871 l.
Zippel.

Karlowsky B.

Hannos credeti
sapanah
fametszett
retr.
az Ossag Világ
1880 évfben

IROD.

Karlovszky B

Zvod

Fővárosi Lapok

1894. 294 sz.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta

Karlovszky Bertalan

Kezdetben katona akart lenni. Tizenhét éves korában 1875-ben belépett a kadétiskolába, ~~[illegible]~~ ahol három esztendeig volt. Itt Megfestette fénykép. utan Pyrker örnagy arcképét, amivel az örnagy annyira meg volt elégedve, hogy lebeszélte Karlovszkyt a katonáskodásról, hogy inkább művész pályára lépjen. Ekkor már ő maga is belátta, hogy igazi hivatása a művészet. s 1878-ban belépett a mintarajziskolába, de itt sohogyzem tudott boldogulni s ekkor ~~Mün~~ Münchenbe ment Benczúrhoz majd később Párisba Munkácsyhoz. Már első képével nagy sikert aratott, hogy egy amerikai műbarát 5000 frankon megvásárólta. A párisi Salonban nagy feltűnést keltett „Duzzogás" c. képe

Karlovszky alapította meg a fővárosban az első női festőiskolát

./.

Feketevár:

Gerö Ödön, Londerz Elek

Modern magyar festőművészek. é. n.

120. l.

~~A vár látkép~~ Egy kek

~~A~~ meredek magasomak, kozatosan és negy

~~[illegible]~~ mellnek sarkain

ba félkörben h

ülöpökön nyug

lak mentén kú

A váron innen,

ta fölül két

„FEKETEVAR

ad

Rézmetszet, méré

Lt

Karlovszky Bertalan

Gerő Ödön, London elől

Modern magyar festő-
művészet. Budapest, é. n.
96 l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Karlovsky Sokolatin

Wied

M. halon XVI. 1892

1. l. Tarchep)

.....mühely.

őnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....számu.....

.....hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

.....nevü munkás igazolta

Karlovszky Bertalan

A Karlovszky-Tolnai festőiskola a város-liget~~ben~~ pasorban (Műveszet. (fejképutan)

(Szabók jele) 1900. 1275 l.

Karlovszky Bertalan

vrod
z

Lázár Wolfner gyűjt

100. l.

. kongresszuson 10411.

ı a kongresszuson részt vevők közül
ierékig láthato gróf Andrássy Gyula,
ismarck herczeggel kezet fog. A csak
ratok szerint balról jobb felé haladva
aron Haymerle, 2. Graf Károly, 3. Graf
5. Waddington, 6. Lord Beaconsfield,
ohe, 9. Graf Corti, 10. Graf Mouy, 11. Graf
aron Oubril, 15. Lothar Bucher, 18. v.
Busch, 21. Graf H. Bismarck, 22. Sadulahh
Lord Salisbury, 25. Karatheodori Pascha,
rőteljes férfi által felhuzott függöny
akok veszik körül. Fölül a sphynxektől
mbok röpülnek olajággal és PAX VOBISCUM
ül:

ner Congress 1878.

a keretnek 22:27 cm.

625-98.
98-4.

1881-ben a müncheni képzőmű-
vészeti akadémián bronzérmet
nyert.
Képzőművészeti szemle, 1881. 159 l.

Karlovszky Bestalan f.

Karlowsky

Illustr. a 7 Ostrej
Vilg. 1881 cz

Karlovsky Bertalan

Nöi fej. lithogr.
A Eépzőmű. társ.
1896 évi műlapja

.....*mühely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Karlovszky Bertalan

— Néhai Ódry Árpád, a Nemzeti Színház örökös tagja végrendeletének végrehajtója: dr. Holitscher Szigfrid kir. közjegyző az elhúnyt művész még életében vele közölt kívánságának megfelelően átadta a Szépművészeti Múzeumnak a művészt »Hamlet« szerepében megörökítő, Karlovszky által festett portrét és a Nemzeti Színháznak Bezerédy szobrászművész által készített márvány mellszobrát a színház előcsarnokában való felállítás végett. Az elhúnyt művész lakásberendezése egyébként a hagyatéki bíróság rendelkezése folytán most pénteken kerül árverésre Rudolf tér 1. szám alatt volt lakásán.

Pesti Napló

1937 jun. 16

Karlovszky Bertalan /.

1881-ben a münchení képzőmüvészeti akadémián bronzérmet nyert.
Képzőmüvészeti szemle, 1881. 159 l.

Nagyméltóságu

Karlovszky Bertalan

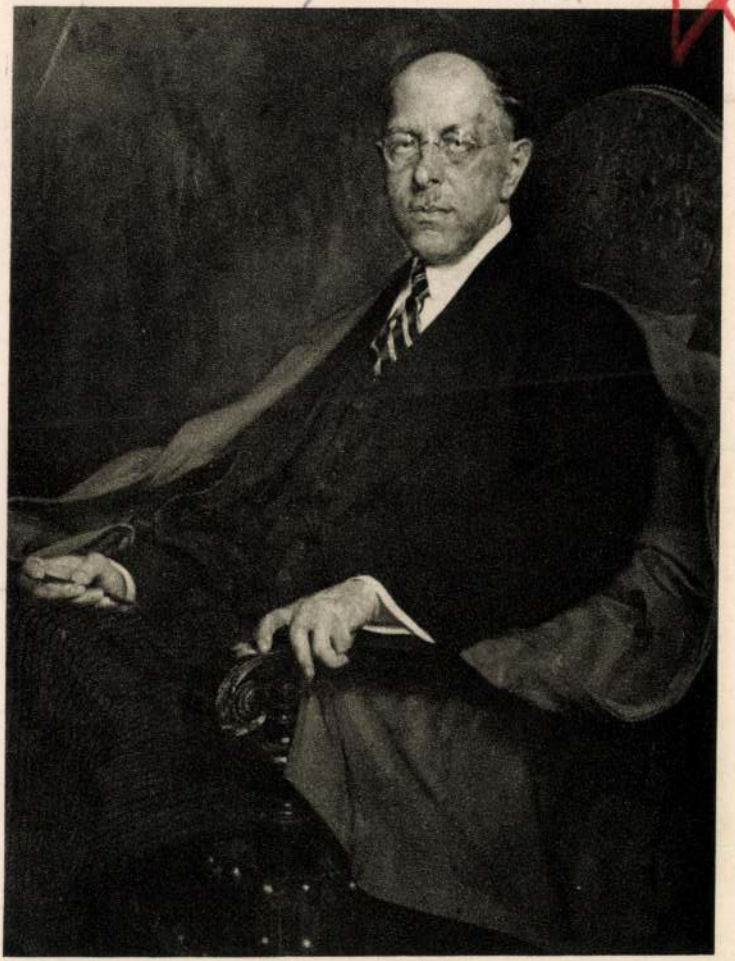

KARLOVSZKY BERTALAN:
DR. BECKER POROSZ KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER

KMT 1928. tav. 5áll

LENGYEL REINFUSS EDE: MAGYARORSZÁG KORMÁNYZÓJA

Karlovsky Bertalan

wed

Vasbyp 1890. 840 l.

Karlowszki Bertalan

Lud

Szana Tamás, Karlowszki Bertalan. Ország Világ. 1886. 12 7.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

ezem:

.....

helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Karlovszky Bertalan

Karlovai és kralováni *Karlovszky* Bertalan festőművész felesége, *Wolf* Clotild Henriette, hosszú szenvedés után 70 éves korában elhunyt Budapesten. Április 20-án délután 4 órakor temetik a farkasréti temetőben a római katolikus egyház szertartása szerint. Az engesztelő szentmise áldozatot április 22-én délelőtt fél 10 órakor mutatják be a Regnum Marianum plébániatemplomban.

Budapesti Hírlap

1936. ápr. 19.

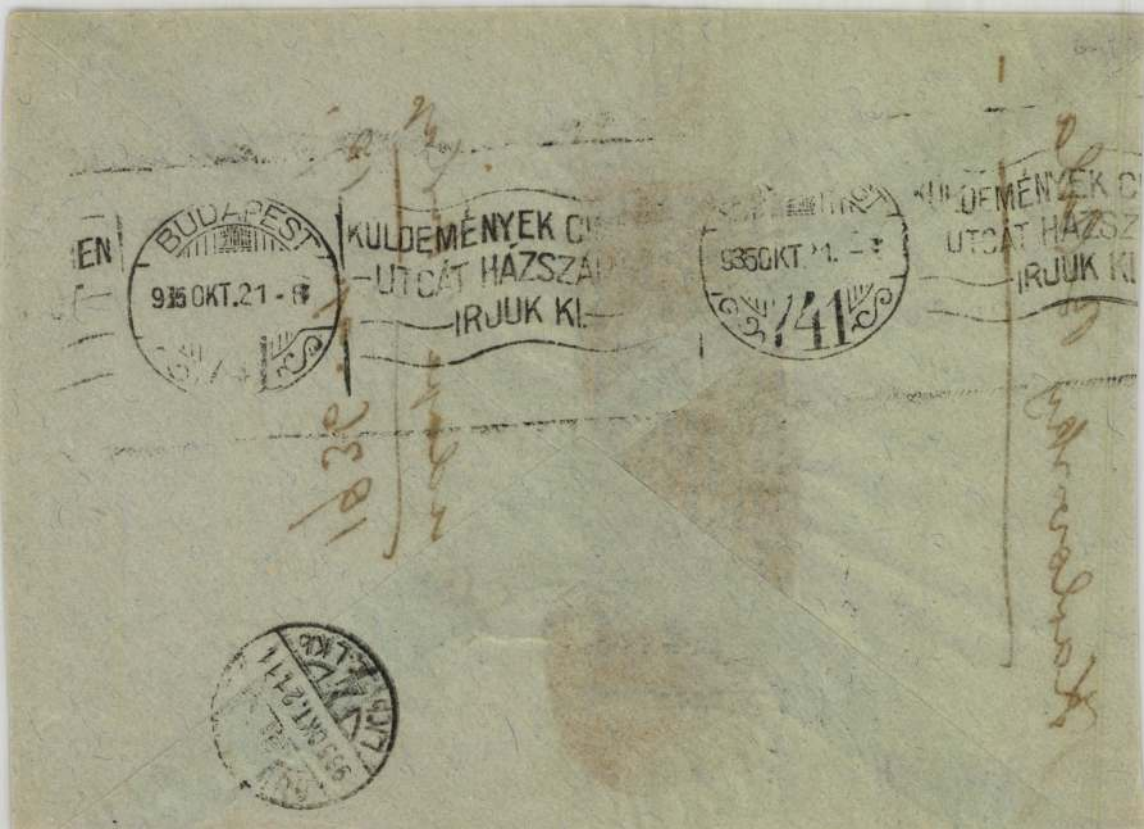

EN

BUDAPEST
935 OKT. 21 - 6
74

KÜLDEMÉNYEK C
UTCÁT HÁZSZÁ
IRJUK KI.

935 OKT. 21. - 7
741

KÜLDEMÉNYEK C
UTCÁT HÁZSZ
IRJUK KI

935 OKT. 21. 11
LICKÓ

MDK

Karlovszky Bertalan

József kir. herceg tábornagy úr Őfensége.
(József Ferenc kir.herceg tul.)

KMTárs. 1939.' téli kiáll.kat. Jan-Márc. 7.1.

Karlovszky Bertalan

úrnak

Ki-kicsoda?

392. l.

NYOMTATVÁNY

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Karlovszky [Bertalan], festő M Dh

Ügyesen utánozta Munkácsy stílusát.
Egy szélhámos ezért Karlovszky-képet
látott el Munkácsy aláírásával.

Hajdu Endre: Vigyázat, hamisítvány! 2. l.

ESTI HÍRLAP, Bp. 1961. máj. 21.

Karlovszky Bertalan

Bárczy István arcképe

1927

1932 főv. új szerzem. kiáll. Műcsarnok.

Karlovyky Bertalan

a Munkácsy Mihály emlékyobor-
pályázat zsúzítajjaként emlétve

Fülep Lajos:A müvészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.Magvető 1974

147.old

Karlovszky Bétalan

Somogyi Miklós: Magyarok a müncheni képrőművészeti akadémián. Művészet. 1912. 183. l.

Karlowsky Bohdan

Thieme Becker

XIX. 561-562.

(Lyska)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

, nyomban a fölszabadulás után, ujabb építke-
által az
kölcsön
kamattör
nával na
nogy ez
jelenleg
onára ri
ontemplái
negterhel
nagy
thatók v
ez tartoz
nem m
lhető, e
oztathat
kikötöt

áradékok

amatlábul

tláb eset

6.	A *hódmezővásárhelyi* múzeum és könyvtár számára megvásárlandó épületre	70.000
7.	A *szentesi* múzeum építésére ...	60.000
8.	A *komáromi* múzeum építésére ...	100.000
9.	A *sepsiszentgyörgyi* múzeum építésére	100.000
10.	A *veszprémi* múzeum építésére ...	120.000
	Összesen	

Látnivaló e táblázatból, hogy a tíz intéze együttesen 77.000 koronára rúgnak s hogy 839.000 korona.

Azaz: *a jelenleg fönnálló mód mellett* ***koronát fizet a létesítendő építkezésekre.*** E 77 még 6, 10, 11, 15, 18 és 22 éven át volnán jelenlegi segélyezési mód fentartatnék.

Ha azonban — miként azt az Ország hosszabb lejáratú segélyek összegei törleszté ha azokat ilyenekké átváltoztatnák, a helyzet tüntetett módon alakulna.

Vagyis, ha a még ezután kifizetendő álla egyenként 6, 10, 11, 15, 18 és 22 év a csönné alakíttatnának át, az államnak ezek törl

Karlovszky Bertalan
(Munkács, 1858 - Bp. 1938)

„Női képmás" o. fa. 61 x 49 cm
J. l. f.: Karlovszky B. Kikiáltási ár: 8000 ft.

BÁV 57. Képaukció Bp. 1982. május

Karlovszky Bertalan

Tornai István, Szabó Béla, Kövér Gyula, Knopp Imre, Merész Gyula, Mihalovits Miklós müvészeket a figurális müvészek mestereiként szerepelnek dr. Szemess Miklós: "A Képzőmüvészeti Társulat 60 éve a Mücsarnokban" c. kritikájában, mely a jubiláris tárlatról szól.
Poll Hugó pasztelljeit külön kiemeli, mint elsőrendü teljesitményt.
Olgyai, Mendlik, Székely, Ujváry, Nádler, Bosznay, Major, Kárpáthy müvészek a legszebb tájképeket festik.
Karlovszky, Balló, Stetka, Kunwald a sok tehetség között is a legkiemelkedőbbek, az arcképfestők közül Karlovszky Bertalant tartja a legnagyobbnak.
Élet, Bp. 1922. május 28. XIII. évf. 11. sz. 269-270. lap.

A teljes müvésznévsort lásd: Stróbl Alajos nevénél.

Karlovszky Bertalan (1858-1938)

„Kislány lépmára"

O. fa. 46x37 cm J. l. b. B. de Karlovszky
Paris

Vitáltási ár: 6000 ft

BÁV 45. Képaukció Budapest, 1978. május

Karlovszky Bertalan (1858-1938)

„Nő, hajában virággal" o. fa. 47 x 58 cm

t. l. j.: Karolovszky Bertalan

Utáttási ár: 8000 ft.

BÁV 47. Képaukció Bp. 1978. december

Karlovszky Bertalan (1858-1938)

„Női képmás" o./fa. 52x42 cm J. l. j. Karlovszky Bertalan
Védett.
Kikiáltási ár: 10000 ft.

„Női arctanulmány" o./fa. 61x49,5 cm
J. l. j. Karlovszky Bertalan
Kikiáltási ár: 12000 ft.

BAV 53. Képaukció Bp. 1980. december

Karlovszky Bertalan

A tavaszi tárlatról Olló sign.-val, "Képtári kalidoszkop" cimmel közölt kritika felsorolja az ott szereplő müvészeket, s értékeli müveiket: Basch Árpád, Benczu Gyula, Bruck Miksa, Edvi Aladár, Gyárfás Jenő, Hauszmann, L. Hoffmann Ilona, Jászai, Jendrassik Jenő, Karlovszky Bertalan, Karvaly Mór, Kézdi Kovács László, Konek Ida, Koroknyai Ottó, Koszkol Jenő, László Fülöp, Ligeti Miklós, Márk Lajos, Mendlik Oszkár, Mesterházy Kálmán, Olgyai Ferenc, Peske Géza, Spányi Béla, Stark Teréz, Szlányi Lajos, Telepy Károly, Ujvári Ignác, Zemplényi Tivadar.
Karlovszky Bertalan: Három képet mutatott be a kiállitáson. A kritika birálja a női mellképeinél a "bizanti aranyozott" hátteret és a szines plajbászszal festett tónust.

Élet, Bp. 1895. május 5. V. évf. 32. sz 9-10. lap.

Karlovszky Bertalan
(1858-1938)

„Něi zápmás" Olej, fa 52x42 cm
J. l. j. Karlovszky Bertalan
Zizialtási ár: 6000 ft.

BÁV 4o.Képaukció katalógusa ,Bp.1976.szeptember

Karlovsky Bertalan
(1858-1938)

„Szobabelső" o. fa. 44x35
J. l. j.: Karlovsky Berci
Vizáltási ár: 8000 ft.

BÁV 42.Képaukció Budapes t,1977 május

Karlovszky Bertalan
(Munkács, 1858 - Bp. 1938)

„Leány képmás" o.v. 47x38 cm
J.l.j.: Karlovszky Bertalan
Kikiáltási ár: 12000 Ft.

BÁV 60.Képaukció Bp.1983.május

Karlovszky Bertalan (Munkács, 1858 - Bp. 1938)

„Holland tudós arcképe"
o. fa 17x13 cm J. l. j.: Karlovszky Bertalan
Becsértéke: 2500 Ft.

BÁV 59. Képaukció Bp. 1982. december

MDK

Karlowszky Bertalan, festö

Feilitzsch Bethold báró.
Fleischmann Oszkár.

KMTárs. Téli Tárl. 1938. febr.-marc. Gyüjt.Kiáll. Müczarnok.
Kat. 5.1.

MOK

Karlovszky Bertalan, sz. 1858

Szőke leányfej, of.

Női arckép, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 14 l.

Karlowszky Bertalan

festőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Poze-ba ~~mxxxdx~~ dermedt Sipőcz-portréja mellett feltünően egzakt gróf Eszterházy arcképe.

Magyar Hirlap
1934.I.14.

Karlovszky

festőmüvész

Barcelonai képzőmüvészeti kiállitás - képével szerepel. A reprezentáló képek közöt ott van a kormányzóról fölvett portréja. -

Magyarság
1929.VII.10

Karlovszky Bertalan

festőművész

A barcelonai világkiállításon I.osztályu Mention kitüntetést kapott kiállitott művével.

Nemzeti Ujság
1930.II.12.

Karlovszky Bertalan

festőművész

„Barcelonai világkiállitás - magyar képzőművészeti kiállitása - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.V.9.

Kaulovsky Bertalan

festőművész

Genfben a Nemzeti Museumban - bemutatásra kerülő magyar reprezentatív képző- és iparművészeti kiállítás anyagába ~~- kérvel szerepel~~ a fővárosi tanács elhatározta, hogy kiküldi Bárczy Istvánt ábrázoló képét, - amely a székesfőváros tanácstermének falát díszíti -

Budapesti Hirlap
1925.VIII.15.

Karlovszky Bertalan

festőművész

Genfben - a Nemzeti Muzeumban bemutatásra kerülő - magyar reprezentatív jellegű képző-és iparművészeti kiállítás - képével szerepel. Kiküldik czenkiyül Genfbe a képzőművészeti Tanács határozata folytan Bárczy István képét, - annak kép a szérepjóváros tanács termének falát díszíti.

Nemzeti Ujság
1929.VIII.15.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan, festő

társaságában jár Ambrus Párizsban 1885-86-ban, akivel mjilván később is baráti viszonyban marad. Egy felszólításra készítendő regényét Herczeg Ferenc, mint az Uj Idők főszerkesztője Karlovszkyval akarja illusztráltatni „akinél jobban a franciák se dolgoznak!"

Ambrus Zoltán levelezése, Bp.1963. Akadémiai Kiadó

5. és 90. old.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan, festő"

nevét említi:

Dercsényi Balázs: Árkay Aladár,
Bp.1967. Akadémiai Kiadó

9. old.

Karlovszky Bertalan

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

A legszebb képmás ezuttal gróf Zichy Aladár arcképe, melyet az a páratlan szeretet jellemez, melyre ma jóformán csak Karlovszky ecsetje képes. De a kép nemcsak részleteiben, hanem a nemes gróf jellemzésében is kitünő.

Pesti Hirlap
1935.XI.16.

Karlovszky Bertalan

festőművész

Székel Bertalan emlékkiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.
Most is csodába ejt tökéletes kidolgozásu gróf Zichy Aladár-arcképével.

Nemzeti Ujság
1935.VI.17.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan, festő
(1858-1938)

Élete végéig rendületlen zászlóhordozója volt az akadémiamunkának. Csaknem kizárólag portrékat festett, melyekben a Münchenben Benczúrtól tanultakat a Párisban elsajátított Meissonier-stílusjegyekkel egészítette.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

290. old.

Karlovszky Bertalan, festő MDK.

1884-ben Párizsban dolgozott. Bihari Sándor barátja volt. 108 old.

Szelesi Zoltán: Részletek Bihari Sándor leveleiből. 103.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged. 1956. Szegedi Nyomda Váll. Szeged. 1956

Karlovszky Bertalan a festő

MTK

Róla festette Gyárfás Jenő főművét/1880/.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.
25.1.

Karlovszky Bertalan, festő

MDK

A Fővárosi Tanács művészi síremléket állíttat Karlovszky Bertalannak.

—: Röviden

6.

NÉPSZABADSÁG, hétf. 1964. ápr. 25.

Karlovszky Bertalan

vrod.

Mücsarnok 1904. 2. n. 13. l.

kir. udvari könyvnyomdája Budapest

Hatodik év

Budapest,
Az Országos Magyar Kép
támogatás
Kiadja Singer

Karlovszky Bertalan, 1858-1938. MDK

Magyar parasztasszony-fej, olaj
Tavas ébredése, olaj
Önrackép, olaj
Vöröshaju kisleány, olaj
Férfi fej, olaj
Dalfogók, olaj

Főv. Képtár jub. kiáll. 1944. jan.

MDK

Gy.f.L: Újból munkában a M. Betlehemesek kendje.
Nemz. Ujs. 1945. Apr. 4. 1o l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női fej, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria.1948.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti szálló.
1927 febr. 1.

Karlovszky B. festőművész
~~Osztrák~~-Magyar ~~monarchia~~ művészeinek ki-
~~állítása~~ Oroszországban.
Műcsarnok, 1899, 4o5 l.

ge und Heimatschutz

rt 1922.

zur Verhandlung gelangenden Gegenstände,
en sind, beehrt sich der unterzeichnete Aus-
s auf der diesjährigen Tagung ganz ergebenst
Vertretung dem Unterzeichneten
nde Karte zur rechtzeitigen Anmeldung in

chäftsführende Ausschuß:

I. A.

of. Dr. A. von Oechelhaeuser-Karlsruhe.

ebhandlung m. b. H., Karlsruhe.

Karlovszky Bálint

Ápr. 26. Hétfő
Művészi Ipar
1892. 49. l.
Ápr. 25. Vasárnap
Ápr. 24. Szombat
Ápr. 23. Péntek

Gyülavársandra, az állami iskolával kapcsolatos ifjúsági egyesülethez.

38—40. *Beregmegye.* A Beregvármegyei Közműv.

A kifizetendő összeg 10%-a (4500 K) fejében az Athenaeum r.-t. díjtalanul szállított:

két 500 K-ás könyvtárat ... ... 1000 K értékben.
öt 400 « « ... ... 2000 « «
öt 300 « « ... ... 1500 « «
Összesen 4500 K értékben.

A gőzölt tömör bükkfából készült szekrények költségei kitesznek:

25 drb. 160 K-s szekrény ... ... 4000·— K-t.
53 « 105·20 K-s szekrény ... 5575·60 «
Összesen 9575·60 K.

Marad (56000—54575·60) 1424·40 K a szállítási költségek fedezésére.

Összegezés:

I. Pénzbeli segélyekre fordíttatott ... 53700 K.
II. Könyvtárak kiegészítésére fordíttatott 6300 «
III. Új könyvtárak létesítésére és szekrényekre fordíttatott ... ... 56000 «
Összesen 116000 K.

Az 1911-ben felállított állandó jellegű és vándorkönyvtárak.

I. 2000 koronás népkönyvtár:

1. *Jászberény* (Jász-Nagy-Kun-Szolnokm.). Városi tanács. (Szekrény nélkül.)

II. 1000 koronás könyvtárak:

Karlovszky Bertalan

Munkácsy tanitványaként emlitve, müve szerepel a "Munkácsy és köre"c. kiállitáson a Mezőkövesdi Müvelődési Központban.

Napjaink 1971 julius 4.old.

Karlovszky Bertalan

l.

Huszárnagysággal

144. l. u.

Keppel

Sorszám	A területek		Források száma				
	megnevezése	Kiterjedése km.	állandó	apadó	Kiszáradt	Összesen	100 kmt re jut
1.	Zalai terület a Dráváig.	7546	541	83	30	624	8.3
2.	Dunakönyök-Sárviz	11960	331	157	36	524	4.4
3.	Mecsek	1282	325	132	50	507	40
4.	Somogy-Baranya a Dráváig	8945	319	38	119	466	5.5
5.	Bakony környéke	3381	343	35	27	405	12
6.	Nyugoti részek Zaláig, Bakonyig	12160	289	47	—	342	3
7.	Nagyberek-Külső somogy	2332	24	20	—	50	2
	Összesen :	47156	2172	482	274	2918	

Miként e táblázatból látjuk, számszerint legtöbb forrás van a zalai területen. Legkevesebb Nagyberekben és Külső Somogyban. Sűrűség tekintetében azonban első helyen a Mecsek vidéke, utolsón ugyancsak a Nagyberek és Külsősomogy áll.

Mi ez alkalommal főleg turisztikai és pikturális szempontból foglalkozunk a Dunántúl vizeivel. A természetjáró szépetkereső szemével járjuk be vidékeiket: keskenyebb, vagy szélesebb völgyeiket, szorosaikat,

Karlovszky Bertalan: Szalavszky Gyula arcképe.
Karlovszky Bertalan: Portrait de Mr. J. de Szalavszky.
A műcsarnok kiállításából. — De l'exposition du musée d'objets d'art.

Semmiképen sem lehet hálás a közönség — még az ő külön táborba verődött közönségük sem — a Nyolcasoknak, illetőleg ma már csak négyeknek azért a kiállításért, amelyet a Nemzeti Szalonban rendeztek. A hála helyett még az elismerésből is csak a nagyon elkényszeredett elismerés járhat ki nekik, most már csak hattyudaláért annak a fennhéjázó mottónak, amely kiindulásukkor oly fiatalos daccal volt lobogó zászlójukra irva.

A csalódottság, a kiábrándulás érzése borong — nem a nézők kedélyében — hanem magukon a képeken s hogy ezt a csalódottságot mi még fokozottabban appreciáljuk a vásznakról, jogunk és okunk van hozzá. Fokozott érdeklődéssel s a tömegátlag elismeréséné nagyobb elismeréssel köszöntöttük őket első megjelenésükkor; a csalódásunk is nagyobb másokéná

Milyen szomoru temetés ez a kiállitás!

Az „uj törekvést" elhantolták — dicstelenül — ner a kritika, hanem ők maguk! Egy év multán mi marad meg abból, mit akkor hirdettek, amire akkor törtek Szinte semmi. Mert nemcsak az a baj érte a Nyolcaka hogy a csoport fele és éppen az értékesebb fele Kernstok, Czóbel, Czigány, Márffy, hátat forditotta nekik, hanem a megmaradottak maguk sem tudjá vagy tán már tudni sem akarják, hogy tavaly m akartak.

Egy év és hova jutottak! Az még csak a kisebb baj, hogy nem hozták a kiforrottság biztos mozgás erejét, hiszen, habár nem a tavalyi lelkesedéssel, r

Karlovszky Bertalan

KITÜNTETÉSEK. Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat 1908–9. évi téli kiállításán a magyar művészek közül a következők részesültek kitüntetésben: állami nagy aranyérmet kapott Karlovszky Bertalan („Magyar parasztasszony") és Telcs Ede („Tanulmányfej"), a Ráth György díjat Karlovszky Bertalan („Magyar parasztasszony"), a Rökk-jutalmat Szentgyörgyi István („Panasz"), az Esterházy-díjat dobai Székely Andor („Román parasztudvar"), a Lipótvárosi Kaszinó-díjat Telcs Ede („Tanulmányfej"), az Erzsébetvárosi Kaszinó-díját Pentelei Molnár János („Csendélet") kapta. — A külföldi művészek közül egy-egy állami nagy aranyérmet kapott: Rombaux Egide („A sátán leányai"), Neuhuys Albert („Varrónő") és Zügel Henrik („A vizen át").

Művészet 1909. 56 l.

Zellel Sebestyén 412.
Zemplényi Tivadar 264.
Zenger Ágost 412.
Zich Ferenc *286.*
Zichy István 88.
Zichy Mihály 69, 78.
Ziegler Károly 68.
Ziffer Sándor *301.*
0, 261, 273. Zobel Mihály 409.
Zombory Lajos 68.
Zorn Anders *129*, 415. 416.
Zsohár Rajnárd 412.
Zügel Heinrich *52*, 56, 68.

észetbeni lakásokra vonatkozó adatokat pedig akkor, ha a kincstár terhére fűttetnek; előző évi kimutatásokban szerepelt. ☛

A helyiség **ürtartalma** m³-ben	A kályha megjelölése: (**cserépkályha** főméretei: pl 0·60x0·50 m., 1·80 magas; **vaskályha** típusa, gyártmánya, nagyságot jelző szám és 2 főmérete, bélésének minősége (pl.: (chamotte); **bádog-dob-kályha** gyártmánya, főméretei esetleg bélésének minősége. A kályha üzembehelyezésének hozzávetőleges időpontja (pl. 1902)	
7	8	

kell tölteni; a XI., XII., XIII., XIV. rovatokat csak akkor, hazai szenet nem lehet használni. ☚

	Vizmelegítők	Sütők	Főzőnyilások	A rostély és a főzőlap közti távolság	Tüzpart (lángterelő fal) és a főzőlap közti távolság	Hamuajtó levegőszabályozóval vagy anélkül van-e
	méretei és száma			cm-ben		

Üst magassága	Üst bemerülése	A rostély és az üst feneke közti távolság cm-ben	Tüzpart (lángterelő fal) és a főzőlap közötti távolság cm-ben	Hamuajtó levegőszabályozóval vagy anélkül van-e
cm-ben				

ostélyfelület	Engedélyezett nyomás nagysága	Tüztér magasság	Hamuajtó levegőszabályozóval vagy anélkül van-e
m²-ben	atmoszférában	cm-ben	

v nélkül, 1, 2, 3, 4, 5 sávval

kardokkal és sisakkal
kardok és sisak nélkül
iszti katonai szolgálati jel
i szolgálatért
zt érdemcsillag, érdemkereszt, érdemérem
mcsillag, 1. osztályú, tiszti, 2. osztályú dísz-
egénységi katonai szolgálati jel

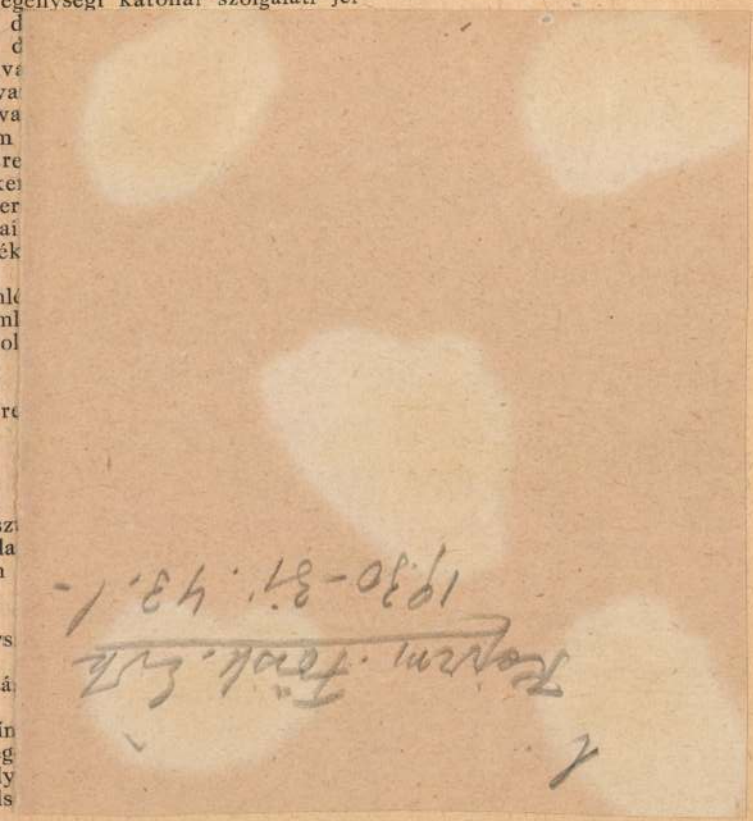

esp.	= esperes		
ezds	= ezredes	mérn.	=
felr.	= felruházott	m. f.	=
felsz.	= felszentelt	m. v.	=
felügy.	= felügyelő	min.	=
f. n.	= fizetés nélkül	min. oszt. tan	=
fogalm.	= fogalmazó	min. tan.	=
fogy.	= fogyasztási	min. titk.	=
f. ő.	= folyamőrség	műsz.	=
főhg	= főherceg	M. Tud. Akad.	=
főhgy	= főnagy	nagyköv.	=
főisk.	= főiskola, főiskolai	népj.	=
főjző	= főjegyző	nemz.	=
főkonz.	= főkonzul	nyilv.	=
főmérn.	= főmérnök	ny. r.	=
főorv.	= főorvos	ny. rk.	=
főszbíró	= főszolgabíró	nyug.	=
főtan.	= főtanácsos	o.	=
gazd.	= gazdasági	okl.	=
gép. mérn.	= gépészmérnök	orsz.	=
gimn.	= gimnázium	országy. képv.	=
gkat.	= görög katolikus	oszt. főn.	=
gkel.	= görög keleti	oszt. tan.	=
gr.	= gróf	osztr.	=
gynok	= gyakornok	őrgr.	=
h. é.	= helyi érdekű	őrngy	=
hely.	= helyettes	öszt.	=
hg	= herceg	páp.	=
hiv.	= hivatal	pnok	=
honv.	= honvéd	pénzt.	=
id.	= idősb	pléb.	=
ideigl.	= ideiglenes	pol.	=
ifj.	= ifjabb	polg.	=
ig., igazg.	= igazgató, igazgatóság, igazgatósági	prép.	=
		p. t.	=
irg. nőv.	= irgalmas nővér	ptakp.	=
isk.	= iskola		
izr.	= izraelita		
j.	= járás, járási		

Ha oly adat bejegyzése válnék szükség
foglaltatik, az illető adat teljesen kiirandó.

Karlovitzky

Bertalan

Lyka München

47, 48, 50 l.

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN

GEREVICH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ:

HUBAY ANDOR

FŐTITKÁR:

LEHEL BÉLA

Karlovszky Bálint

Szabad Művészet
1950. 184. l.
186. l.

Littoria: La Stazione ferroviaria (arch. Mazzoni).

		Kikiáltási ár pengőben
1448.	PIPEREKÉSZLET. Csiszolt üveg, ezüst fedőkkel. 6 darab. (2 fedő nem ezüst.)	40.--
1449.	VALÓDI GYÖNGYSOR GYÉMÁNTOKKAL DÍSZÍTETT CSATTAL.	2.300.—
1450.	KARPEREC, egy brilliánssal.	200.—

		Kikiáltási ár pengőben
1427.	KÖTŐTŰTARTÓ. Ezüst, alakos díszítéssel. XIX. SZÁZAD.	10.—
1428.	VARRÓKÉSZLET. Sajtolt ezüst, 1850 körül. Egykori tokban, fedelén olajminiatürrel. (3 drb.)	15.—
1429.	BONBONTARTÓ. Ezüst, zománccal borítva. .	10.—
1430.	ILLATSZERTARTÓ KIS TOJÁS ALAKJÁBAN. Ezüst. XVIII. SZÁZAD.	10.—
1431.	ILLATSZERTARTÓ KIS TOJÁS ALAKJÁBAN. Ezüst. XVIII. SZÁZAD.	10.—
1432.	LOVAGLÓPÁLCA. Arany fogantyúval. . .	50.—
1433.	GYŰRŰ. Platina, zafirral és brilliánsokkal. .	1.000.—
1434.	CUKORTARTÓ FEDŐVEL ÉS 2 KANNA. Ezüst, 1750 gr. Bécset utánzó bélyeggel és 1797. évszámmal.	800.—
1435.	POHÁRTARTÓ. Ezüst, áttört díszítéssel, csiszolt üvegbetéttel. 6 darab. 820 gr.	100.—
1436.	DIADÉM BRILLIÁNSOKKAL. Hozzá 6 kő. (Több kő hiányzik, törve.)	12.000.—
1437.	GYÜMÖLCSÁLLVÁNY. Ezüst. 762 gr. . .	110.—
1438.	SZÖGLETES TÁLCA. Ezüst, domború dísz-	

sen:.....370 P-t,azaz háromszaz-

.csekkszámla terhére:

ségekre 20 P-t,azaz Husz pengőt.

vi julius hó 3-án.

megbizásából:

Menyhért s.k.

ztálytanácsos

A kiadvány hiteleül:

Csiányi

min.s.hiv.igazgató

A MAGY. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZ... MINISTERIUM ÜGYOSZTÁLYA

Karlovszky Bertalanné

Wolf Henriette

festő

svájci francia, 1885-ben
ment feleségül Karlovszky
hoz, Közel két évtizedig
élsek Párisban, majd
Budapesten telepedtek
le hol fentnek eg ideig
festőiskolája is volt.
Meghalt Budapesten 1936-
ban.

Ferképzőmfőiskévk 1937/39.
(Molnár Ernő dr.
cikke.)

Niellodíszítésű ezüst kocsatfibula VI.130.

Karlovsky Bertalan

Perálág III.

1453. 1.

eni) porcellán,
kbélyeggel és

ojai: 1 kanna,
ék, virágos és
rain, a csészék

án, virágokból
XVIII. sz. vége

jegy, aranyo-
VIII. sz. v.

orcelláncsoport.
mintázó jegy.

427. **Gyümölcskosár,** cseh porcellán, szürkéskék csillagos alak domború aranyozott virágdísszel. Jegye: Lippért és Haas, Schlaggenwald. 1842. évszám

428. **Csengetyü,** porcellán, felrakott domború, színes virágokkal. Meisseni, kék kardjegy, XIX. sz.

429. **Táncoló pár,** fehér cseh porcellánszobrocska, F. & R. vakbélyeggel

430. **Szivartartó,** hordó mellett álló szerecsen. Színes cseh porcellánszobrocska, Schlaggenwald, XIX. sz. k.

431. **Virágállványhoz támaszkodó nő,** francia porcellánszobrocska, gazdag aranyozással. J. P. jeggyel. XIX. sz. k.

MDK

Karlowszky Bertalan, fest9m.

nov.8. sz.megemliti nevét

Göteborgs

A stockh
sajtóba

Karlovszky Bertalan
(1858 - 1938)

„Karosszékben ülő nő"
o. fa. 73 x 57 Védett
Kiviáltási ár: 12000 ft.

BÁV 39.Képaukció katalógus 1976 május

-1- M. D. K.

KARLOVSZKY Bertalan festő

(1858-1938)

Állami aranyéremmel jutalmazva

Első képei: miniatűr méretű történelmi zsánerképek, pipázó katonákat és pihenő francia lovagokat ábrázolnak

„Magyar parasztasszony" (1908) ./.

Genthen-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945 p. 1962. 278, 369, 406.

MDK

Karlovszky Bertalan: Vasárnap volt

A varróleány

Ill. a Petőfi kiadáshoz.

Műcsarnok 1899-1900. téli kiáll.

-2- M.D.K

KARLOVSZKY Bertalan festő

Reprezentatív arcképek

A főiskolai tanárpör szereplője (1931)

(Bosznai Istvánnal megtámadta ho-
ladó szellemű tanártársait)

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945.
p. 1962. 278, 369,

le. D. K.

KARLOUSZKY Bertalan festő

Portrék, reprezentatív arcképek

MDK

Karlovszky Bertalan

A gr. Károlyi Mihály féle plakátpályázat eredménye.

Mücs. 1899. 21.sz. 326 l.

Karlovszky Bertalan

Műcsarnok téli tárlatán szerepelt.

Karlovszky Bertalan analizáló felfogására jellemző szingazdag arisztokrata-portréja mellett *László* Fülöp Lyautey marsal-képe kissé felszinesnek és modorosnak hat, amelyiknél érdemesebb munkáját is láttuk.

M.929.XII.22.

Karlovszky Bertalan
festőművész

A barcelonai kiállitás zsürijébe választották meg.

Magyarság
1929.II.5.

Karlovszky Bertalan
festőművész

A barcelonai kiállitás zsürijébe választották meg.

U j s á g
1929.II.5.

Karlovsky Bertalan
festőművész

A barcelonai nemzetközi képzőművészeti kiállítás zsűrije az I. osztályu Mention Honorable-t adományozta. Arcképét közli

Képes Pesti Hírlap

1930 II 13

Karlovszky Bertalan

A barcelonai Arte Moderné-ban rendezett nemzetközi műtárlat zsűrije I.osztályu Mention Honorable-val tüntette ki.-

Magyar Hirlap
1930.II.9.

Karlovsky Bertalan.

festőművész

Barcelonai világkiállítás képzőművészeti kiállítása-
- a kiállítási palotában - képével szerepel.

Mention Honorable-t nyert

Nemzeti Ujság
1929.VII.21.

Karlovszky Bertalan
festőművész

A Képzőművészeti Tanács ülésén a barcelonai kiállitás zsürijébe választották meg.

Nemzeti Ujság
1929.II.5.

Karlovszky Bertalan

festőművész

A barcelonai világkiállításon Mention Honorable-val tüntették ki művét: Horthy Miklós kormányzó arcképe

Az Est
1929.X.23.

Karlovszky Bertalan

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi műtárlaton I.osztályu Mention Honorable-val tüntették ki.-

Pesti Hirlap
1930.II.9.

Karlovszky Bertalan

festőművész

A barcelonai világkiállitás nemzetközi képzőművésze
kiállitásá Arte Moderna osztályán elsőosztályu Ment
on Honorable-val tüntették ki munkáját

Pesti Hirlap
1929.X.23

Karlovszky Bertalan

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi műtárlaton I.osztályu Mention Honorable-val tüntettek ki.

Pesti Napló
1930.II.9.

Karlovszky Bertalan

festőmüvész

Barcelonai világkiállitás - képzőmüvészeti kiállitása - kiállitási palotában - képével szerepel. (Horthy Miklós kormányzó arcképe)

Nemzeti Ujság
1929.VII.21.

Karlovszky

festőművész

Klebelsberg-emlékkiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel. Reprezentáló Klebelsberg-portréja teljes erejében csillogtatja mesterének művészetét és tudását.

Magyarság
1933.11.12.

Karlovszky Bertalan

Ódry Árpád portréjával vesz részt a Magyar Arcképfestők Társasága kiállításon

M.930.X,19.

Karlovszky Bertalan

festőművész

Barcelonai világkiállitás nemzetközi képzőművészeti kiállitáson - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929 VI.9.

MDK

Karlovszky Bertalan: Augusztus 5-én.
Ill.a Petőfi kiadáshoz.

MUcsarnok 1899-1900.téli kiáll.

MDK

A párisi kiállitás juryje.

Karlovszky Bertalan

Mücsarnok, 1899.29.sz.451.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch 84.2.-ó

Karlovszky Bertalan arcképe.

Balló Ede 1885-ben festette Párizsban.

Balló Ede naplója és levelei.

Karlovszky Bertalan

és

Munkácsy Mihály

Céd

Ernst Muzeum aukcioi

XXXIII.

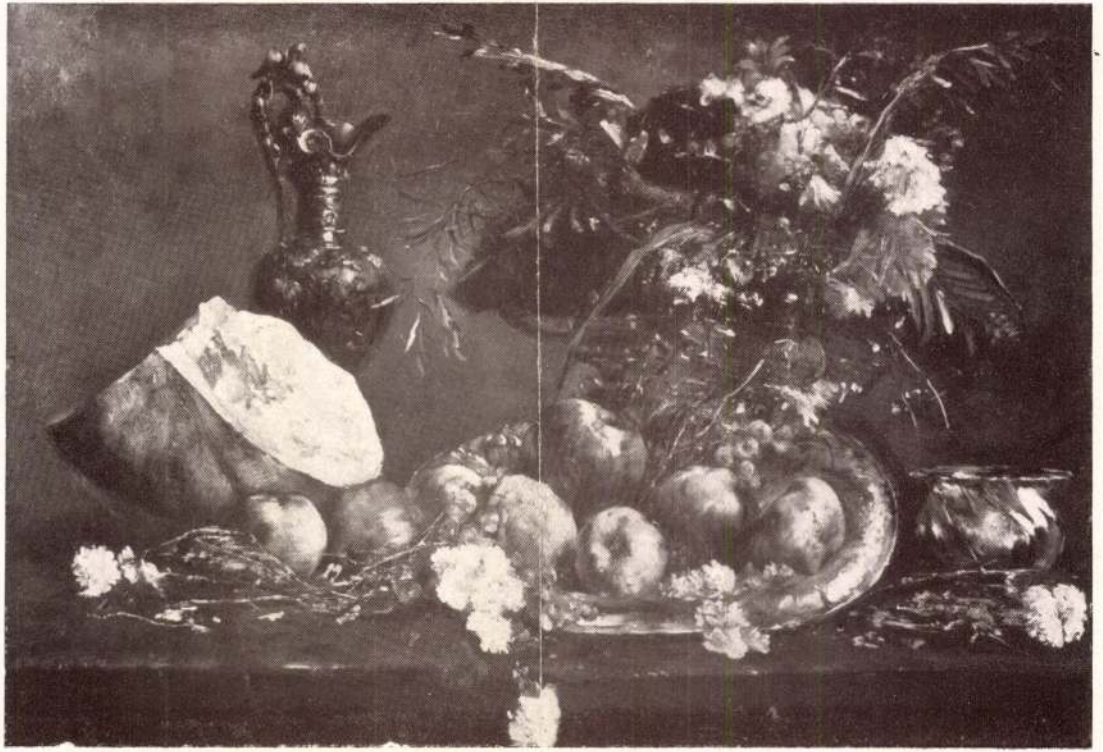

608.

Karlovszky Blanka

festő

Lisa

Hegyessyné Karlovszky Blanka

MKSz 1947

~~Hegyessyné~~ Karlovszky

Blanka

festő

OMKT 1939-40:

Guarckép

Műcs. kiáll, 1938 tól

Pipics 114. l.

Vác, piac

II. 505–506

Képek 504

Mond meg: ki vagy!

I.

Küldetésben járunk.

Müvészetünk fejlődésére döntően fontos misszió betöltését vállaltuk. A magyar képzőművészek négyötöd része — számban és értékben egyaránt több, mint az egyötöd — gondos kezektől a feledésbe ágyazva évek óta várja a sajtót, melynek tribünjéről ő is beleszólhat a művészeti közvélemény kialakitásába. De hiába várta. Mindezideig csak pártsajtója volt a magyar képzőművészetnek. Amolyan hivatalos lap, melynek csak egy a célja: jól kiszolgálni azt a kotériát, amelyik eltartja. A klikk-érdeknek áldozatul esett a magyar képzőművészet egyetemének érdeke.

A *Képzőművészet* pártok felett áll.

Mérleg és iránytű akar lenni. A tehetség mérlege a művész kezében és iránytű az olvasó kezében. Művészeti hitvallásunk nem irányzatok vagy művészcsoportok zászlajára eskettet bennünket, hanem a tehetségek szolgálatára kötelez.

És van még egy feladatunk. Életadóan fontos.

Revizió alá kell vennünk az utolsó évek egyoldalu irányitás alatt kialakult művészeti propagandáját. A hamis fogalmak serege jár közszájon. A művészeti közvéleményt valóságos kutmérgezés fenyegeti.

Tizenkettedik órája, hogy a magyar képzőművészet föld alá sülyesztett értékeinek feltárásával a nagy közönséget revizió elé állitsuk.

II.

A jelszavak divatját éljük egy átmeneti, vajudó korszakban. Az egész világon — és a mi csonka világunkban épp ugy — az emberi alkotás minden területén jelszavakba botlunk. Politika, közélet, művészet a divatos jelszavak eldorádója. Nyilván ennek a mi fogalomzavaros korunknak szüksége van a világosság csinálásának erre a brutális eszközére. Pedig a jelszó veszedelmes eszköze a fogalmak tisztázásának. Olyan, mint a reflektor. Élesen bevilágit a sötétségbe, még a fűszálat is meglátni sugárkévéje irányában, — de csak előreveti sugarait, jobbrabalra, mögötte mély sötétségben hagyja a terepet. Ami jobbra és balra történik, arról a reflektor nem tud, vakitó sugarai előtte rohannak és mig vad iramot diktál röpülő fényének, maga körül annál sötétebb éjszakát támaszt.

A fogalmak összezavarásának ilyen sötét éjszakáját támasztotta a művészeti irányok értékelésében egy jóhiszemüen kiadott jelszó, mely félévszázad előtt hangzott el s azóta jó- és rosszhiszemüen nálunk is sürün adták ki, valahányszor egy-egy művészcsoport érdeke megkivánta. A francia impresszionizmus védelmében Zola Emil, aki egyben az akkori baloldali politika vezéregyénisége volt, adta ki a jelszót: *progressziv művészet.* Progressziv, haladó művészet, — ezzel a jelszóval akarta hatályosabban megvédeni a támadások pergőtüzében álló, akkor feltörő impresszionizmust. Ezzel a jelszóval akarta népszerüsiteni elvbarátai előtt, a harcos progresszivitás hivei előtt, az ujitó művészetet. Zolának a jelszó kiadásával nem az volt a célja, hogy esztétikai megállapitást vagy műtörténeti igazságtevést végezzen, ő nem volt sem esztétikus, sem műtörténész, ő politikus volt, az elvek harcosa, aki szivesen ment át egy kis csatározásra a piktura frontjára is, ha már ugy is benne volt a verekedésben. Zola jóhiszemüen és magától értetődően vitte át az ő politikai küzdelmeinek jelszavát esztétikai párviadalának harcaiba is. Kipróbált fegyver volt, sok hivet szerzett neki kulturharcaiban és ő nem akart egyebet a jelszó kiadásával, mint az uj művészet népszerüsitését a francia politikai közvélemény progressziv köreiben. És ezt a célját Zola Emil el is érte. Jelszavának reflektorfényében mind szélesebb körök ismerték fel, hogy az impresszionizmus az ő művészetük, az ő izlésük, az ő művészeti meggyőződésük.

Pedig hát miért lett volna az impresszionizmus művészete progressziv művészet?!

Minden technikai ujitások ellenére is, melyet az uj művészek hoztak, jelentett előrehaladást az impresszionizmus az előtte járt festőzsenikkel szemben, kiknek nevéhez más festészeti felfogás, más festői iskola neve füződik?!

Lehet azt mondani, hogy Monet vagy Manet nagyobb művész volt, mint Rafael vagy Delacroix, az impresszionizmus a fejlődés ranglétráján magasabban áll, mint a renaissance, vagy a romanticizmus, akárcsak az első gőzös a mai amerikai kilométerfaló mozdonyokkal szemben?!

A művészetben, — legyen az zene, iroda-

1927

I. évfolyam

KÉPZŐ MŰVÉSZET

1. szám

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, I.
HORTHY MIKLÓS-UT 144
SZERKESZTŐSÉGI ÓRÁK: D. U. 3–5-IG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGY ÉVRE . . . 24 P
FÉLÉVRE . . . . 12 P
EGYES SZÁM ÁRA 3 P
MEGJELENIK EGY ÉVBEN TIZSZER

KARLOVSZKY BERTALAN: *Horthy Miklós kormányzó*

1595. Karlovszky Bertalan.

Sz. Munkácson 1858 október 24-én.
XIII. Lajos korabeli alak.

A padlózott szoba közepén egy fiatal nemes áll, balra fordultan jobb lábát a kemény faszékre tette és figyelmesen tisztogatja vivó-tőrét, a melynek markolata felett védő van. Fürtös szőke haja göndör, bajusza kicsiny, szakálla ~~sinos~~. Ingének széles gallérja lehajtott, kötő-zsinórja bojtos, barnássárga kabátjának gombolt ujja és térdigérő bő nadrágja meggyszinü, harisnyája fehér, ~~és~~ kivágott ~~sárga~~ czipője. Mögötte, a karosszéken, fehér tollas kalapját és köpenyét, háttámlájára akasztva pedig táskáját látjuk, ~~melynek széles szija csatos.~~ A székhez mappát ~~van~~ támasztatak iratokkal. Szemközt a falat goblin disziti, a mely jobbra fordult és felfelé tekintő szőke nő~~t~~, meg vele szembe néző turbános férfi~~t~~. Balról pedig, a huszonegy fiókos ablakon át, kertre nyilik kilátás. Jelzése alól jobbra: „B. DE KARLOVSZKY".

Fa ~~[illegible]~~, méretei 25.2: 17.7 cm.

Vétetett 1898: I. 12-én a 82406/97 sz. rendelettel (33/98), 2000 frton ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ elszámoltatott 1898: III. 6-án (99/98.). ~~[illegible]~~ Az elszámolás elfogadtatott 1898: III.13-án a 2469 ~~[illegible]~~ szvsz leirattal. (114/98.).

Az 1899: X. 14-iki 76633 sz. leirat~~[illegible]~~ a pétervári és moszkvai kiállitásra engedte~~[illegible]~~ át (573/99), honnan 1900: IV. 9-én érkezett vissza. (188/900.).

leberetvált.

csatos szijú

ábrázol.

sárga.

904: IV. 30.

SZÜLE PÉTER: *L. A. úrnő arcképe*
(Nagy aranyéremmel kitüntetve)

fogalom volt a műteremhiány. Ma, amikor ez a szám duplájára emelkedett, viszont az épitkezés tempója messze elmaradt a szaporulat mögött, az a helyzet állott elő, hogy

a művészek felének, de talán még nagyobb hányadának nincs műterme.

De nem csupán az épitkezés lassu tempója okozta a műteremhiányt. A háboru alatt a legtöbb művész bevonult a hadsereghez és műtermét feladta. Mire visszatért a polgári életbe, alaposan megváltozott helyzet fogadta. A műtermek nagy részébe, különösen a lakással kapcsolatos műtermekbe beköltözött a hajléktalan polgárság. Ma az a helyzet, hogy

a lakásos műtermek nagy részében hivatalnok-családok laknak.

Ezeknek természetesen nem megfelelő, sőt sok esetben tulterhes is a legfelső emeleten épült, gyakran lift nélküli műteremlakás, de kénytelenségből ma is ott laknak ebben a lakásinséges világban.

— A most megindult épitkezéstől várjuk a megváltó változást. Reméljük, hogy az uj házakban ismét megtaláljuk a műtermes lakásokat. Mindenesetre jó lenne figyelmeztetni az épittetőket arra, hogy

legalább 200, ugynevezett teherbiró művész van, aki szivesen bérelne aranybéres műteremlakást.

Mi mindannyian tudjuk és reméljük, hogy az épitészek és háziurak is rájöttek már, hogy a legfelső emelet kihasználására ismét legjobb üzlet lett a műteremlakás épitése.

Ezekután kiváncsian fordultunk egy »frekventált« műépitészhez, aki a következőket mondotta:

— A műteremhiányról tudomásunk van és az uj épitkezéseknél már számolunk is a művészek igényeivel. Mi épitészek az épittetők között meg is csináljuk a műteremépités propagandáját. Mindenesetre sokkal könnyebb lenne a probléma megoldása, ha a művészek között keresztül lehetne vinni *egy műterem-kataszter felállitását.*

Ha az igénylésről némi áttekintést tudnánk kapni, ha tudnánk, hogy többé-kevésbé pontosan, hány és milyen lakással kapcsolatos műteremre van igény, mi is pozitivabb munkát tudnánk végezni.

A küszöbön álló nagyobb arányu épitkezések valóban aktuálissá teszik, hogy valamely formában pozitiv lépések történjenek a műteremhiány megoldására. Esetleg a Képzőművészeti Tanács is foglalkozhatna az üggyel. Egy azonban mindenesetre fontos: épités előtt hallgassák meg az épitészek a művésznek a műteremre vonatkozó igényeit. Csak igy lehet biztositani, hogy alkalmas műtermek emelkedjenek az uj épületek fölé.

Riporter.

A Képzőművészet a tehetséges művészekért harcol, ők tehát a saját erejüket növelik, ha a Képzőművészetet terjesztik!

Magyar Mesterek

Karlovszky Bertalan

Est brevitate opus, ut currat sententia neu se inpediat verbis lassas onerantibus auris.

Horatius (Sat).

A történelmi közelmultban zajlott le a mi kulturális röneszánszunk. Ezernyi csapás és a háboru következtében hirtelen, máról-holnapra szükült meg a medre. Partján csalit és gaz burjánzik, de virul még egy-egy nemes plánta is egykor nagy, dicső kertünk emlékezetére. A mi Karlovszkynk ilyen virág, pusztulóban lévő nemes flóránk ittmaradottja.

Karlovszky tulnyomórészt arcképet fest. Ez annyit jelent, hogy nagyszerü művészlelkét egy-egy modelljén tükrözteti. Arcképei tehát nem a modell banális tükörképei, hanem az ő emelkedett művészete sugárzik a modelladta formákból.

Klasszikus nyomon haladva, a rendelkezésére álló felületet ritmikusan tagozza: komponál. A fej, vagy más plasztikusan megvilágitott foltjai a műnek nem merő véletlenségből hangsulyozottak: azok formában és a megvilágitás mélységi értékében egyensulyozva vannak. Ennek az egyensulyozásnak valóságos mestere Karlovszky. Egy nagy teremben parancsoló előkelőséget sugároztat ezzel ugy, hogy távolról megilletődik a szemlélő. A nagy hollandusok és Lenbach tudták ezt csak igy.

E fascináló hatással korántsem merül ki az ő festői gazdagsága. Ha közelebb veszszük szemügyre a képeit, azt látjuk, hogy a hangsulyozott részek apróbb részletből szerkesztettek. E szerkesztés nem tisztán logikus összeállitás, hanem ösztönös és sensitiv benyomásokból fogant: kiemelése egyes és letompitása más formáknak. Lelkes fortissimo és halk allegro skálája a pianissimóig. Pianissimók a mélyben (a »fonde«-ban): hátterek és ruhák sötétjében. Nagyszerü készségre vall a mesternek a mélybe vesző, halk zöngéjü részletek pontos és tudatos formálása. Majdnem sok a pozitivum és semmi a sejtetés.

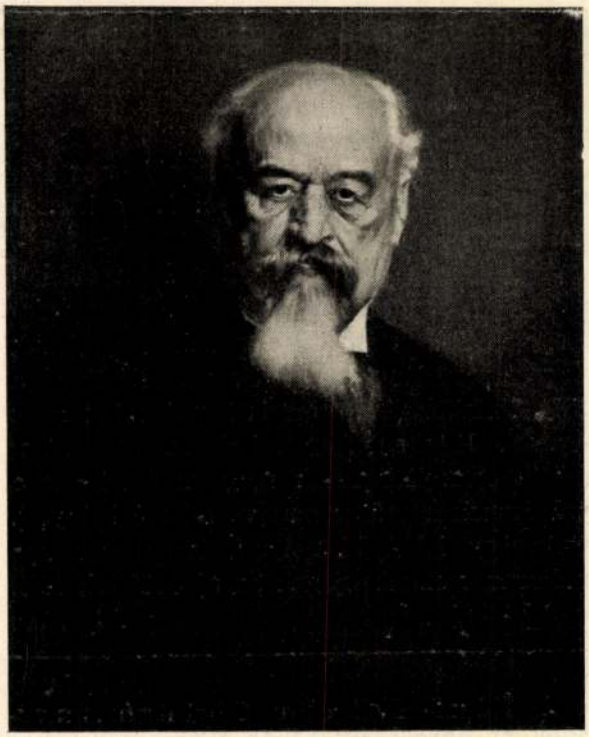

KARLOVSZKY BERTALAN: *Dr. Wágner Géza arcképe*

KARLOVSZY BERTALAN: *Portrait*

KARLOVSZKY BERTALAN: *Hódossy Gida arcképe*

KARLOVSZKY BERTALAN: *Miniatür*

Ezt a részletekben való elmerülést sokan a szemére vetik (hiszen oly sok avatatlan kritika hangzik el róla). Ha ezek az itészek nem a biró, hanem a műértő szemével és szivével figyelnének, észrevennék Karlovszky detail-szeretete és a nagy hollandi »Kleinmeisterek« közti analógiát. A »Kleinmeisterei« szó nem a művészi értékjelzőjük, ez csak azt jelenti, hogy aránylag kis felületen nagy vonalu formákat népesitettek be ezernyi, megható finomságu részlettel. Szerintem ez a képesség legalább is mesterségbeli tudástöbbletet jelent, ennélfogva nem szorul mentségre. Hibává ez csak akkor válna, ha a lényeget terhesen elaprózná.

A folt-elosztás egyensu'yozottságán és az exakt megfestett, álomszerüen finom miniatürön felül páratlan erő rejlik anyagszerüségében. Az izom, a csont, a selyem, a bársony, a fény megjelenitése a legjellemzőbb technikával vannak megfestve, anélkül, hogy a részletek magasabb összetartozása szenvedne. Figyeljük meg, hogy feszül a bőr közvetlen a csonton (homlok), hogy enged az izom felett és petyhüd el a laza szöveteken: a redőkben. Figyeljük meg a száraz hamvas fénylést vagy a nedves szem »brille«-jét. A fekete selyem jellemző redőképződésének hamvasságában egy-egy agraffe, kardmarkolat eklerázsát. És ezek a látszólag banális, élettelen tárgyak ecsetjétől költői életet nyernek és szinük, fényük korrespondál egymással. A redő fénylése hordozza a mozdulatot. Ez utóbbi sokszor az egyén jellemzésére tulzott hangsulyozottságban bonyolult drapériacsoportozatokat teremt, mégis oly közvetlen természetességgel türemkedik elő a redőhullám és buvik el a redő völgye. Ilyenkor, mikor jóleső érzéssel gyönyörködik szemünk a »chiaro-scuro« e felséges játékában, lássuk is meg és csodálkozzunk a technikai tudás e végtelenjén, mely oly természetes közvetlenséggel nemcsak átérzi és sejteti, de elő is tudja adni és kézzelfogható biztonsággal körülirja a subtilitásokat, melyeket a művész lelke észrevesz.

Képtelenség volna e szük helyen abban elmerülni, hogy egy-egy munkájának milyen a genezise? Hogy fejlik az a monochromtól számos réteg egymásra festésével (Schichte auf Schichte) az eredményes kész munkává. Nagy általánosságban az eszközök eszközét a mester »rajzában« találjuk meg. A nagy mékenyebb, kifejezőbb lett általa rajzkészségük. Karlovszky nagyszerü formaérzéke, tehát művészi készsége már a rajzaiban kulminál, szineivel hangsulyoz bizonyos formacsoportot s könnyed, játszi közvetlen természetességet kölcsönöz a már rajzónjával kifejtett mondanivalójának.

KARLOVSZKY BERTALAN: *Akt*

német Menzel mondotta: »Alles zeichnen, immer zeichnen«. A maradandó művészet nagyjai valamennyien a rajzban élték ki magukat. A szin, a festék-kezelés, mind a rajzukat szolgálta. Tagadhatatlan a »koloristák« szinskálájának, vagy a »pointerie« és más technikai eljárásoknak van charme-ja, vannak vonzó külsőségei, de a lényeg, az alkotóerő legközvetlenebb eszköze: a rajz. Azt mondhatnók, hogy a klasszikusok a rajzaikhoz festéket is használtak, mert ter-

Akinek a hazai művészet ápolása lelki szükséglet, az Karlovszky értékét régen becsüli. Csak azok — és az ma, sajnos, művészettel foglalkozóknál oly gyakori — akiket egyéb célok »művészetpolitikai« pártok hadirendjébe állitanak és elvakitanak, támadhatják ezt a nagy művészt. De lett légyen bár hibája Karlovszkynak, az embernek, mindez muló emberi gyarlóság, maradandó isteni erénye: az ő nagy művészete.

Brüll Aladár dr.

Karlovszky Bertalan

ired

Die Kunst für Alle. 1898.

24 st.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Karlovszky Bertalan, festő

Münchenben kb. 1881-ben bronzérmet kapott az akadémián. Kitüntették még Karcsayt, Hollósyt, Kéméndyt, Magyar Mannheimert, Peskét és Nardost is. 20.old

Csatkai András: Karcsay Lajos festőművész /1860-1932/ 17.old.

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXI. évf. 1967 Sopron

Karlovicky Bestatan

vod

Mücsarnok, 1899. 382

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

édélyezem:

nök vagy helyettesének
aláírása.

inta. — Endrényi Imre, Szeged.

Karlovszky Bertalan

Jestette a Erzsébet archepěk a párisi kolesonösen sejeftő magyar tarsaság fogadó tejne hamare.

Magyarország Párisban Vas Ujs 1884 - 705 l.

Karlovszky Bertalan

fertőzőnövendék 200 frt állami-
segély Vas. Ujs. 1880. 712 l.

1881 ben bronzermet kapok a
muchem akademián.
Magyar művészek külföldön
Vas. Ujs 1881. 494 l.

---

most Szentiványi József ur, a házi gazda, királyi vendége iránti udvariasságból az ünnep daczára ajánlotta a vadászatot Milán királynak. A szerb király azonban megköszönte és — nem fogadta el az ajánlatot. «Azon a napon, — mondá — melyen a magyarok legnagyobb ünnepüket ülik, Szerbia királya nem vadászik Magyarországban.»

Kossuth Lajos nyaralása. Nagy hazánkfia az idén jul. 10 ike óta északi Olaszország egyik leghiresebb fürdőhelyén, Courmayeurben tölti a nyarat. A Hotel Royal első emeletén foglalt el két szobát elcinte nővérével, Ruttkaynéval, de innen már másnap ki kellett hurczolkodnia, mivel a felhatoló konyha- és istállószag kellemetlen hatással volt idegzetére. Innen tehát a Courmayeurtől alig tiz percznyire fekvő Mont-Blancba mentek, mely pompás tiszta levegő közepette fekszik és háborítatlan csendes hely. Itt is két szobát foglalt le maga és nővére számára, melyeket azonban többnyire csak éjjel vesz igénybe, a nap nagyobb részét szabadban töltvén. Kossuth Lajos courmayeuri életmódjáról azt irják, hogy az annyiban szenvedett változást, a mennyiben szemeit kimélendő, tartózkodott az éjjeli olvasástól és munkától és így korábban ment feküdni és ennek következtében korábban is kelt. Reggel rendszerint félnyolcz és nyolcz közt szokta elhagyni ágyát, mert az első volt az, hogy szokása szerint tetőtől talpig megmosakodott a friss forrásvízben s ezután felöltözködve, 1—1 és fél órai sétát tett a hegyek közt. 11 órakor a közös villásreggelihez ült, melyet néhány nap kivételével, melyeken kissé gyengélkedett, igen jó étvágygyal költött el. Az ételekkel is teljesen meg volt elégedve, csak az az ételen zaj boszantotta néha, melyet az asztalnál ülő és jobbára olaszokból álló társaság csapott. Villásreggeli után a fogadó előtt levő verandán fekete kávé szürcsölgetése mellett elolvasta a lapokat. Ezután úgy három óra tájban szobájába vonult, hol vagy levélirással vagy olvasással töltött el vagy egy-két órát, mire ujult erővel sétára indult, útközben szorgalmasan szedegetve a herbariumából hiányzó növényeket. Sétájából visszatérve, hat órakor a közös asztalnál ebédelt, azután ujra egy kis sétát téve, úgy kilenczig beszélgetéssel töltötte az időt, nem egyszer felette érdekes dolgokat beszélve el eseménydús multjából. Ezután úgy kilencz óra tájban Ruttkaynéval leült «Bezique»-ezni, mely egyik kedvencz kártyajátéka a nagy száműzöttnek s melyben igen nagy örömet és szórakozást talál. Tiz óra után pedig rendesen le szokott feküdni, eltérve turini életmódjától, hol többnyire éjfél után egy-két óráig olvasott és dolgozott.

A «Segitség» album *száz forintos* példányát ujabban *Trefort* Ágost vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelte meg.

A «Segitség» vállalathoz különböző adományok is érkeznek be. Budapestről *Gajzágó* Manó járásbiró Jókaihoz, a «Segítség» főszerkesztőjéhez tiz forintot küldött be, mely összeget egy becsületsértési ügynek békés úton való elintézése alkalmával a felek e jótékony czélra ajánlottak fel. Resiczáról dr. *Diaconovich* Kornél, a «Resiczaer Zeitung» szerkesztője 51 frt 51 krt küldött be, mint a Resiczán rendezett jótékony ünnep jövedelmének a leégett városokra eső részét. *Szász-Benéről* «Egy magyar ember» 2 frtot küldött be. Dr. *Papp* József, mint a szeghalomvidéki takarékpénztár elnöke pedig 5 frtot bocsátott a bizottság rendelkezésére.

A «Segitség» népünnepély pénztárvizsgáló bizottsága Gerlóczy Károly elnöklete alatt e hó 1-én d. u. 4 órakor pénztár-vizsgálatot tartott. A bizottság ugy a bevételeket, mint a kiadásokat tételenkint szigoruan és pontosan megvizsgálva, a pénztárt rendben találta; ez ügyben az érdem *Aigner* Vilmost illeti, a ki nagy buzgalmat fejtett ki a pénz kezelésében. A tiszta jövedelmet a bizottság még nem állapította meg, amennyiben még néhány számla ez ideig elintézést nem nyert.

Krasevszky órája. A «Segítség» sorsjátékára többfelől érkeztek értékes és érdekes ajándékok. Ezek egyike Krasevszky Józsefnek, a nemrég elhunyt lengyel jeles költőnek, órája, melyet dr. Gölöndhay Oszkár Jakab e sorok kiséretében küldött Jókai Mórhoz:

«Nehány hónappal ezelőtt, midőn a budapesti lengyel egylet Krasevszky, a nagy lengyel költő emlékére gyászünnepélyt rendezett, Nagyságod koszorút küldött a nagy költő tiszteletére. Most, midőn nagyságod vezetése alatt a «Segítség» jótékony vállalata létrejött, engedtessék meg, hogy ama nagy horderejű jótékony műhöz én is hozzájáruljak egy oly csekélységgel, melynek úgy anyagi, mint erkölcsi értékét csak a származása képes fokozni. Ez nem egyéb, mint egy régi ébresztő óra, mely sok esztendeig volt boldogult Krasevszky tulajdona és a melyet nekem, mint jó barátjának, emlékül adott 1878-ban, midőn Drezdában meglátogattam. Ez óra ébreszté őt évtizedeken át a munkára, ez óra szerint osztotta be idejét halhatatlan műveinek megirása czéljából. Sokáig őriztem meg ezt az ereklyét, de most nem tudnám boldogult barátomat jobban megtisztelni, mint az által, ha a tőle nyert tárgyat e jótékony czélra, a «Segítség» sorsjátékára ajánlom fel.» — Jókai Mór a nyertestől ötven frankért visszaváltja az órát.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: Puky Miklós, a magyar emigrácziő kiváló tagja, jelenleg hevesmegyei birtokos s Hevesmegyének köztiszteletben álló bizottsági tagja, 83-ik évében, e hó 23-án, Karácsondon meghalt. Puky Miklós a Svájczba menekült emigránsoknak, ugy szólva, lelke volt, és a szabadság ügyeért sokat áldozott. Genfben Könyvnyomdája is volt s itt nyomatták ki először Horváth Mihálynak műveit s egyéb munkákat, melyeket aztán az ötvenes évek folyamában titokban hoztak be Magyarországba. — Berger János, zalaszentgróthi tekintélyes földbirtokos, 63 éves korában. — Id. Kolozsvári Miklós, kir. tanácsos s Fejérmegye nyug. tanfelügyelője Csabrendeken, 61 éves korában. — Somogyi László, Nyiracsádon, 54 éves korában. — Bissánszky János, kir. tanácsos és nagyszebeni pénzügyigazgató, 59 éves korában, Nagyvárad-Olasziban. — Id. Csernyi Alajos, nyug. m. kir. állami tanitó-képezdei tanár, 73 éves korában, Déván. — Idősb Baghy Imre, földbirtokos, életének 75 évében, Puszta-Kengyelen. — Auerhammer Antal, aradi plébános, a gál-szécsi kerület esperese, 64 éves korában. — Popovics Szilárd, megyei irattárnok, 73 éves korában, Temesvártt. — Jutas Ferencz, köztiszteletben álló polgár, 69 éves korában, Csermőn. — Mikusay Geyza, Nagyvárad város és a Körös-szabályozási társulat egykori főmérnöke, Nagyvárad város törvényhatósági bizottsági tagja, 52 éves korában. — Textoris Mátyás, élete 80-ik évében, Nyiregyházán. — Bessenyődi Winkler Lajos, köztiszteletben álló ügyvéd, 64 éves korában, Nagyváradon. — Rabács János, 55 éves korában, Pozsonyban. — Rieger Antal, szegedi polgár, élete 57-ik évében. — Id. Köblös István, ref. lelkész, élete 66-ik évében Rettegen. — Brunhuber József, 1848—49-iki honvéd, 67 éves korában, Aradon. — Dömötöri Németh János, a budapesti kir. itélőtábla nyugalmazott birája, élete 58 ik évében, Bucsuban. — Kovács Márton, pénzügyi titkár, 39 éves korában, Szegeden. — Herbay Sándor, hunyadmegyei árvaszéki jegyző, 55 éves korában, Déván, — Jaross Károly, hazánk legkitünőbb gazdáinak egyike 65 éves korában, Kolthán. — dr. Bakody Árpád, fiatal orvos, Bakody Tivadar egyetemi tanár fia, Visegrádon.

Vörös Károlyné, szül. Fábián Lilla, 26 éves korában, Váczon. — Zsigray Antalné, szül. Virágh Krisztina, 71 éves korában, Kunszentmiklóson. — K. Tarsoly Gáborne, szül. Pünkösti Róza, életének 42-ik évében, Tordán. — Heiszler Ferenczné, szül. Gyurgyovai Gyorgyovánszky Karolina, Zentán, élete 47-ik évében. — Hönigl Ottilia, ev. iskolai tanitónő, 21 éves korában, Ujegyházán. — Subich Lőrinczné, szül. zsadányi Almássy Franciska, 71 éves korában. Gomlai Zalka Sándorné, szül. Czéhmaszter Auguszta, életének 50-ik évében. — Király Istvánné, szül. Barabás Emilia, élete 29-ik évében, Sepsi-Szt.-Györgyön. — Szebeny Mariska, 20 éves korában, Endrődön. — Gludovácz Irma, 26 éves korában, Zalaegerszegen. — Lendvay Benőné, szül. Udvardy Francziska asszony, Lendvay Benő megyei orvos neje, élete 41-ik évében Pozsonyban. — Özv. Kovásznai Gocs Józsefné, szül. Felső fertősi Borbély Teréz, 58 éves korában, Szamosujvárott. — Özv. Königsegg Antalné, szül. Vásárhelyi Gizella, életének 52-ik évében, Boros-Jenőn. — özv. Kókuti Józsefné, szül. Schauer Johanna, 69 éves korában, Aradon. — Kőrössi Istvánné, szül. Szücs Ida, 23 éves korában, Alacskán.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Igaz. Sem önnek sem másnak a *neve* ellen semmi kifogásunk. Sok fura név birtokosa szerzett már becsületet nevének. De most beküldött vers-sorozata oly távol áll a közölhetőségtől, hogy még csak gondolkozásra sem ad időt vagy okot. Nem csak hogy próza, de annak is pórias, alant járó; egy lehellete sincs rajta a költészetnek, de még az érzésnek sincs. Alantjáró okoskodások, — pl. a 2. 3. 3—; agyafurt, esetlen viczczelődés, — pl. az 1—; magát túlélt elavult forma, — pl. a 4—; semmi gondolat, — pl. az 5—; ime ezekből áll a cyclus. Hogy lehetne ebből valamit is közölni? nemhogy az egészet, pedig egyik a másik nélkül érthetetlen. Ne kivánja.

Mért epedek? Epedjen egy kis nyelvtani tudományért s ne irjon *lélekkel* helyett *lelkel*-t.

Lantos. Nem tudjuk, melyik hihetetlenebb: a birák ítélete-e vagy a bűnös megtérése? Ez csak hihetetlen, amaz egyszersmind oktalan is.

Üdülés. Nem értjük; mit akar azzal a «meszszi dél»-lel. A vers csinosan van irva, jól verselve; de nem világos, nem érthető.

Losonczi. Ha a tárgy a Rigolettóé (vagy is Hugo V. «A király mulat» cz. drámájáé) akkor nincs benne semmi új. Ha nem az: akkor érthetetlen, ki ölte meg a lányt? Így is, úgy is, a leglényegesebb mozzanat el van hallgatva, még csak érintve sincs.

Kritikán alul. A fájdalom hangja. — Nyári idő. A betyár felesége (próza).

SAKKJÁTÉK.

1455. sz. feladvány. L'hermet R.-től.

Sötét.

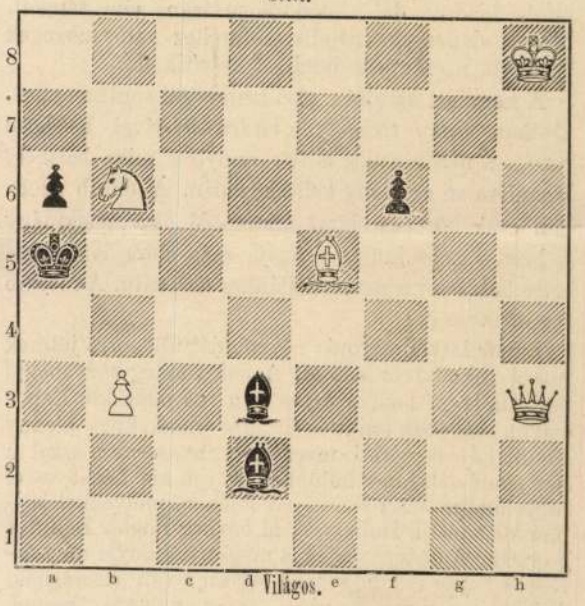

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1448. sz. feladvány megfejtése.

Shinlmann IV. A.-tól.

Megfejtés.

Világos.	Sötét.
1. Bf5—a5 --- --- ---	Fd1—f3 (a)
2. Ke8—f7 --- ---	t. sz.
3. Fe6—d5 v. Hf8—6	t. sz.
4. F v. H matot ad.	
a.	
1. --- --- --- --- ---	Fd1—e2 (b)
2. Fe6—d7 --- ---	t. sz.
3. Fd7—b5 v. Hf8—e6	t. sz.
4. F v. H. matot ad.	
b.	
1. --- --- --- --- ---	Fd1—a4 †
2. Ba5—a4: --- ---	F— lép.
3. Fe6—g4 † --- ---	Kh5—g5
4. Hf8—h7 mat.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H Andorfi S. Kovács J. — *Az Erkel sakktársaság nevében:* Exner Kornél. — *Tarnóczon:* Németh Péter. — *Nagy-Enyeden:* Nagy András. — *A pesti sakk-kör.*

Rövid értesitések: N. Zombor: «M. Z—r.» Sakkfeladványok egyáltalában nem díjaztatnak, kivéve, ha egyenes megrendelésre készittetnek, vagy ha valamely feladványtornában díjat nyernek.

HETI NAPTÁR. Szeptember hó.

Nap	Katholikus es protestáns		Görög-Orosz	Izraelita
4	V.	B 14 Örangy. ü.	B 13 Mózes	23 D 13 Farkas	15
5	H.	Juszt. Lőrincz	Herkules	24 Eutik	16
6	K.	Zakariás pr.	Záké	25 Bertalan	17 Ag. e.
7	S.	Regina sz. vt.	Regina	26 Adr. Nat.	18
8	C.	Kisasszony n.	Kisasszony	27 Poemin	19
9	P.	Gorgon vért.	Gorgon	28 Mózes r.	20
10	S.	Tol. Miklós h.	Jodók	29 Sz. Iván l.	21 Sab. K.

Holdváltozásai: ◌ Utolsó negyed 10-én 4 ó. 19 p. d. u.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Van szerencsém teljes tiszt. köztudomására hozni, hogy

férfi-ruhákra bérletet nyitottam.

Aránylag csekély összegnek lefizetése mellett nálam a legelegánsabban lehet ruházkodni. — **London és Párissal** folytatott állandó és közvetlen összeköttetéseim, valamint nagyszabásu modorban berendezett termeimmel összeköttetésben álló műhelyeim segélyével, melyekben **állandóan 60—70 munkást foglalkoztatok**, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy mindig a legujabbat és legdivatosabbat nyujthatom és a legnagyobb igényeknek megfelelhetek. — Kivánatra a bérlet módozatát illetőleg részletes tervezettel szolgálok.

Deutsch F. Károly, férfi-szabó,

IV., Gizella-tér 2. sz. a., I. emelet, váczi utcza sarkán.

793. számu telephon-állomás.

tendőre,» «kifundálta és tapintos élczekkel kitapaczirozta Pokrócz Adám.» A népfölkelőkre vonatkozó néhány élcz után következik a többi vegyes élcz, vegyes siker dolgában is, egy csomó illusztráczióval. A kétértelműséget inkább szereti a naptár, mint a jó izlést. Ára 50 kr.

Üdvözletek és bókok könyve, vagyis utasítás az illemre és finom modorra. Irta Kátay A. Kiadta Robicsek Zsigmond, ára 80 kr.

A magyar dalalbum hatodik évfolyamából a tizedik (a folyam utolsó füzete) is megjelent Győrben, 20 dallammal és zongorakisérettel. A kötet ára 1 frt 80 kr és megrendelhető a kiadóhivatalban Győrött.. A vállalat most bizonytalan időig szünetelni fog, mert a szerzői jogról szóló törvény értelmében több, általa kiadott dal tulajdonjoga iránt vita támadt. Most a dallamok hatodik kötetéhez való szövegek kiadását, a «Magyar daltár»-t készítik elő.

A nemzeti szinház első bemutatói sorát auguszt. 26-ikán *Csiky* Gergely «*Vadrózsá*»-jával kezdette meg, s a nézőtér meg is telt annyira, mint bármely premiére-en az idény kellő közepén. A darab azonban csak közepes sikert aratott. Maga a cselekmény is laza, s népszinműi eszméje már előre is kétessé tette helyzetét a nemzeti szinház deszkáin. A rövidre fogott mese ez;

Kapor István uzsorás nevenapját üli, sorra jönnek hozzá rokonai és adósai. A sok vendég közt megjő özv. Hallayné leánya Klára is, a vadrózsa, kit Kapor István magának szánt és daczára annak, hogy a leány Fodor Lajost szereti, magához kényszeríteni azzal a fenyegetéssel, hogy különben anyja kis házát is el fogja adatni azon adósságok fejében, melyekkel körmei közt tartja Hallaynét, ki egykor Boglár Bálintot szerette. A leányt Lajos is megsérti s anyja megsértése is hajtja reá, hogy neje legyen a vén uzsorásnak. A fiatal asszonyra azonban rossz napok következnek be az öreg uzsorás mellett, ki a leány anyját is elküldi házából, mert sokba kerül és a közeli városba küldi az ápolóházba. Klára erre még jobban megutálja férjét és Koncz Lőrinczre hallgatva megszökik az ablakon át. Az uzsorás ép akkor lép a szobába, minőn neje az ablakon kilépett, nyomába jő Boglár Bálint s meggyilkolja az uzsorást. A szökevényeket elfogják a vasuti állomáson, mert az a gyanu, hogy a neje ölte meg Kaport. A törvény előtt azonban Boglár följelenti magát s így megmenti a fiatal ártatlan asszonyt, ki a gyász év leteltével valószínüleg Lajos neje lesz. Boglár Bálint, míg a börtönbe kisérik öngyilkossá lesz.

Csikynél megszokott ügyességgel dolgozott alakok élénkítik a darabot, de azok az irói előnyök, melyeket korábbi darabjaiból ismerünk, itt kevesebb mértékben érvényesülnek. Az előadás kifogástalan volt, s Gabányi (az uzsorás), Szacsvay (Boglár Bálint), Földényi (néptanító), Ujházy (Koncz, ügyvéd), Felekiné (Hallayné), Klára (Csillag Teréz), Vizvári (borbély), s a többi szereplők sok elismerésben részesültek.

Hindu dráma magyar szinpadon. Molnár György, ki ujabban a fővárosba tette át lakását, hir szerint nevezetes tervvel foglalkozik. Nem egyéb ez, mint a nagy hindu költő, Kalidásza «Sakuntala» czimű nagy drámai költeményének szinre alkalmazása. Rakodczai Pál szinigazgató foglalkozik a darab előadásának tervével. A művet Fiók Károly fordította le magyarra s megfelelő zenét is fognak hozzá irni a mit azonban könnyebb mondani, mint megcselekedni.

Uj festő-iskola. Szeptember hó 1-én Both Menyhért előnyösen ismert műkritikus igazgatása mellett uj festőiskola nyílik meg Budapesten a párisi magán festőiskolák mintájára. Az iskola művész-tanára Karlovszky Bertalan, Munkácsy Mihály volt tanítványa s jeles modern festőnk lesz. — Az intézetben a működés már szeptember hó 1-én kezdetét veszi. Működedvelők és kezdők is felvétetnek, kik szintén Karlovszky Bertalan oktatásában részesülnek. Beiratások az iskola helyiségében (Teréz-körut 56. sz., 2-ik emelet, 8. ajtó) szeptember hó 1-től bezárólag 5-ig az igazgatónál d. e. 10—12-ik még mindig elfogadtatnak. Tandij havonkint 15 frt. — Az igazgatóság egyuttal gondoskodott arról, hogy oly műkedvelők, kik gátolva vannak abban, hogy ez intézetet rendesen látogathassák, napidij mellett az intézetben a festő-tanár vezetése mellett bármikor dolgozhatnak.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Az erdélyi közmüvelődési egyesület sepsi-szentgyörgyi közgyűlése nagy érdeklődés közt folyt le aug. 28-ikán. Az erdélyi részekből igen sokan gyültek össze, s ezek részint Előpatakon, részint S.-Szentgyörgyön voltak elszállásolva. A székely kiállítás is szépen sikerült.

Az irók és művészek társaságának kiránduló tagjai Előpatakon is rendeztek hangversenyt aug. 27-ikén, s másnap reggel érkeztek Szentgyörgyre, a többi vendégekkel együtt, hosszu kocsisorban. A város nevében *Seethal* Ferencz nagybirtokos, a háromszékmegyei választmány alelnöke, üdvözölte a kulturegylet tagjait s az irókat és művészeket, mire az irók nevében *Komócsy*, a kulturegylet nevében *Haller* Károly alelnök válaszolt. A menet a közönség éljenzése, a zenekar Rákóczi-indulója és taraczklövések közt vonult a városba, melynek épületei föl voltak lobogózva. 11 órakor *Bethlen* Gábor gr. elnök vezetése alatt nagyszámu közönség vonult fel a ref. templomba, hol a közgyülést tartották. Ott voltak az irók és művészeken, a város és vidék előkelőségein, és a kulturegylet megérkezett tagjain kivül: Pótsa József és Mikó Bálint főispánok is. *Bethlen* Gábor elnök megnyitójában vázolta az egyesület mult évi működését, kiemelvén czélját, mely nem hadüzenet a nemzetiségek ellen, hanem csupán önvédelem a magyar nemzeti szellem ébrentartása czéljából. Köszönettel emlékezett meg a hazai sajtónak, testületeknek és egyeseknek a kulturegylet iránt tanusított élénk támogatásáról, abbeli reményének adván kifejezést, hogy a közönség áldozatkészsége az egyesület munkakörének terjedésével fokozatosan emelkedni fog. Végül köszönetet mondott az irók és művészeknek, kik erdélyrészi körutjokat a kultur-egylet idei közgyülésével kötötték össze, alkalmat nyujtandók a magyar nemzeti müvelődés együttes terjesztésére. Beszédét a közgyülés szószerint jegyzőkönyvbe iktatta. *Komócsy* József üdvözölte a közgyűlést az irók és művészek nevében igérvén, hogy a toll munkásai eme legerősebb fegyvert ezután is a magyar nemzeti szellem ápolására fogják használni. Komócsy beszédére *Horváth* Gyula képviselő válaszolt. Mi megosztottuk — ugymond — a nemzetiségekkel mindenünket: hazánkat, jogainkat, de egyet nem akarunk megosztani: nyelvünket; s ha a kulturegyletnek eme hazafias törekvésében segitségére jön a sajtó, akkor a nemzet elmulhatatlan hálájára tette magát érdemessé. Következett az igazgató választmány megválasztása. Az évi jelentés, mely a közgyűlésen szétosztatott és kinyomattatott, tudomásul vétetett. Ezután *Bartha a székely kitelepítés* tárgyában szólalt fel. Előadása végén indítványozta: hatalmaztassék fel a választmány, hogy a meglevő tőkéből szükséges összeget kitelepítésre fordíthasson, továbbá szóllíttassék fel a budapesti székely egylet, a csángó egyesületek, a Kralovánszky-alapot kezelő magyar tud. akadémia, hogy hasonczélu tőkéket bocsássanak a kulturegylet rendelkezésére. Egyszersmind felhatalmazza a választmányt hitelműveletek végrehajtására. A kitelepítés hosszú, érdekes vitát idézett elő. A vitában résztvettek: *Nagy* Gyula, *Ugron* Gábor, *Orbán* Balázs. *Horváth* Gyula, *Molnár* Józsiás és *Sándor* József. A közgyűlés elfogadta az előadó javaslatát. Majd az üdvözlő sürgönyöket olvasták fel. *Bartha* Miklós előadó részletes beszéde után a közgyűlés kimondta, hogy a kulturegyletek központosítását nem fogadja el. *Bethlen* Gábor gr. elnök hosszantartó éljenzések közt zárta be a közgyűtést. Délután 2 órakor mintegy kétszáznegyven terítékü banket volt.

Ipar-muzeum fog megnyilni az őszkor Kolozsvárt. Már béreltek számára helyiséget, s a fölszereléséhez még szükséges 1000—1200 frtnyi kiadás terhét a kereskedelmi s iparkamara vállalta el. Az iparmuzeumot egyesítik a központi rajziskolával s tanműhelyekkel s a három intézet műszaki vezetésével Pákey Lajos főmérnököt bizták meg.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

A budapesti magyar királyi tudomány-egyetem uj rektorának, dr. *Hunfalvy* Jánosnak ünnepélyes beigtatása szept. 1-én d. e. 10 órakor ment végbe. Jelen volt Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter is, ott voltak az egyetemi tanárok közül sokan, több érdeklődő és több egyetemi polgár. Az ünnepély az egyetemi templomban «Veni sancte»-val kezdődött s onnan a Lipót-utczai uj városháza disztermébe vonultak, hol a tulajdonképeni ünnepély lefolyt. A lelépő rektor: dr. *Korányi* Frigyes beszéde után, melyben az egyetem mult évi működését és állapotát vázolta, átadta a rektori jelvényeket az ez évi rektornak dr. *Hunfalvy* Jánosnak, ki tartalmas, magvas beszéddel foglalta el székét.

Hunfalvy János beszéde a mai társadalommal s különösen ennek nagy hibáival foglalkozik. Erős, sőt éles hangon festi társadalmunk romlottságát, a mely, míg egyfelől hajlik a pazarlás felé, másfelől imádja az aranyborjut s élte összes czéljának a pénzgyüjtést tekinti. Az erkölcsi önfegyelmezésnek — ugymond — a tudományegyetemből kell kiindulni. Az egyetemnek az igaz eszméjét kell ápolnia. Szükség tehát, hogy az erkölcsiség és kötelességtudás hassa át az egyetemi ifjuságot. Beszédét a következőkép végezte: Én a tudományegyetemet szent csarnoknak tekintem, a mely az igaz, jó és szép eszméinek kultusza számára állíttatott föl; igazi templomnak tartom, a melyben a vallásosságnak, a tiszta erkölcsnek, a kötelesség szigoru és lelkiismeretes teljesítésének, az igazság utján való buzgó és fáradhatatlan törekvésnek, a becsületes munkálkodásnak kell honolnia. Ebből a szent csarnokból, a tudományok és eszmék ezen templomából ki kell üzni mindazokat, a kik «benne árulnak és vásárolnak, a pénzváltókat és galambárusokat.» Ha az egyetemet, ha hivatásunkat igy fogjuk fel mindnyájan, a kik mint tanárok, vagy tanulók az egyetem tagjai és polgárai vagyunk: akkor bizton remélhetjük, hogy az egyetem, társadalmunk regenerácziójának egyik főtényezője lesz s hogy hazánk és nemzetünk fölvirágzását hathatósan elő fogja mozdítani.» Az ünnepély az uj rektor zajos éljenzésével ért véget.

Az egyetemről. A megnyilt iskolai évben az egyetem bölcsészeti karánál a következő irodalomtörténeti előadásokat hirdetik a téli félévre: Beöthy Zsolt az aesthetikából «A szép fő formái»-t, továbbá «A magyar prózai stil fejlődésé»-t (Kazinczy és Kármán), Gyulai Pál «A magyar drámairodalom története Kisfaludy Károlyig» és «Középkori költői maradványaink»-ról olvas. Heinrich Gusztáv «A 16. és 17. századi német irodalom- történeté»t, Lessing «Hamburgische Dramaturgie»-ját és Goethe «Balladái»-t fejtegeti. P. Thewrewk Emil a «Római irodalom történeté»-t, Pecz Vilmos «A görög tragédia hanyatlásá»-t magyarázza. Vámbéry Ármin Saadi «Gulisztan»-járól, dr. Asbóth Oszkár «Krylov meséi»-ről, Patterson Arthur «Az angol irodalom története II. Károlytól a jelenkorig», Goldzieher Ignácz «Arab költők»-ről hirdetnek előadásokat. Művészeti előadásokat tartanak: Henszlman Imre «Kelet ókori műtörténelméről», Pasteiner Gyula «A görög szobrászat története Praxiteles korától», «Rafael élete és művészete», «A művészetek története Magyarországon», czímen, Czobor Béla «Az ős kereszténykor műemlékeiről.» Ugyancsak az egyetem bölcsészeti karánál a hallgatók gyakorlati kiképezésére az idei iskolai évben a következő szemináriumok vannak hirdetve: 1. Filozófiai, vezeti dr. Medveczky Frigyes ny. r. tanár. 2. Történelmi, Salamon Ferencz ny. r. tanár igazgatása alatt vezetik dr. Marczali Henrik és dr. Fejérpataky László magántanárok. 3. Klasszika-filologiai, vezetik dr. Ponori Thewrewk Emil és dr. Abel Jenő ny. r. tanárok. 4. Magyar irodalmi szeminárium, vezeti Gyulai Pál ny. r. tanár. 5. Német irodalmi szeminárium, vezeti dr. Heinrich Gusztáv ny. r. tanár.

MI UJSÁG?

A király Nyitrán. Ő Felsége az őszi hadgyakorlatok alkalmából augusztus 4-én reggel 6 órakor érkezik Nyitrára. Fogadtatására nagy előkészületeket tesznek. A pályaudvarban a főispán fogja üdvözölni, s részt vesznek a fogadtatásban a püspök, a káptalan, az arisztokráczia, a szomszéd megyék és Nyitra város küldöttségei. A király kiséretével a baraktáborba fog menni, a hol a püspök misét pontifikál. Ezt követi a küldöttségek bemutatása. Délután nagy népünnepély lesz a szigeten, melyet hihetőleg a király is meg fog tekinteni; este a zenekedvelők egylete előadja a Duchinski karnagy által irt királyhimnuszt, mire tüzijáték lesz a baraktábor előtti réten s kivilágitás. A város már most is érdekes látványt nyujt. Mindenki serényen dolgozik a diszitések elkészitésén. A királyi szobák a baraktáborban és a diadalkapuk fényes látványt nyujtanak. Nagyon sok idegenre számitanak, s nagy zavarban vannak, hogyan fogják az ezrekre menő vendégeket elhelyezni.

Csáktornya közelében szept. 9-én és 10-én tartják a hadgyakorlatokat, melyekre a király Nagy-Kanizsán át szept. 8-án reggeli 8 óra 30 perczkor érkezik Csáktornyára. A táborhely már majd egészen be van rendezve s minden kellékkel felszerelve. A király fényes katonai kiséretén kivül várják Pápai udvari tanácsost is és több méltóságot.

A trónörökösné Párisban Stefánia trónörökösné szept. 1-én reggel érkezett Svájczból Párisba és a pályaudvarban Zichy gróf nagykövetségi tanácsos fogadta. A trónörökösné, ki inkognitóban utazik, *Lacroma* grófnő név alatt kiséretével a «Hotel Bristol»-ba szállt, s másnap Jerseybe utazott. Kiséretében vannak: Bombelles gróf főudvarmester, gr. Sylva-Tarouca főudvarmesternő, dr. Allmayer orvos, Petko udvari fogalmazó stb. A trónörökösné Párisban bevásárlásokat is tett.

Milán király tátrafüredi tartózkodásából nem a legérdektelenebb apróság a következő, mely szépen jellemzi a szerb király tapintatos gondolkozását és őszinte indulatát nemzetünk iránt. A király augusztus 19-ikére ugyanis vadászatra volt hiva. E napon azonban nem tarthatták meg a csorbai tó közelében tervezett vadászatot, mert egész nap csak ugy zuhogott az eső. Szent István napján kiderült az idő és

GYÁRFÁS JENŐ
KARLOVSZKY BERTALAN KÉPMÁSA

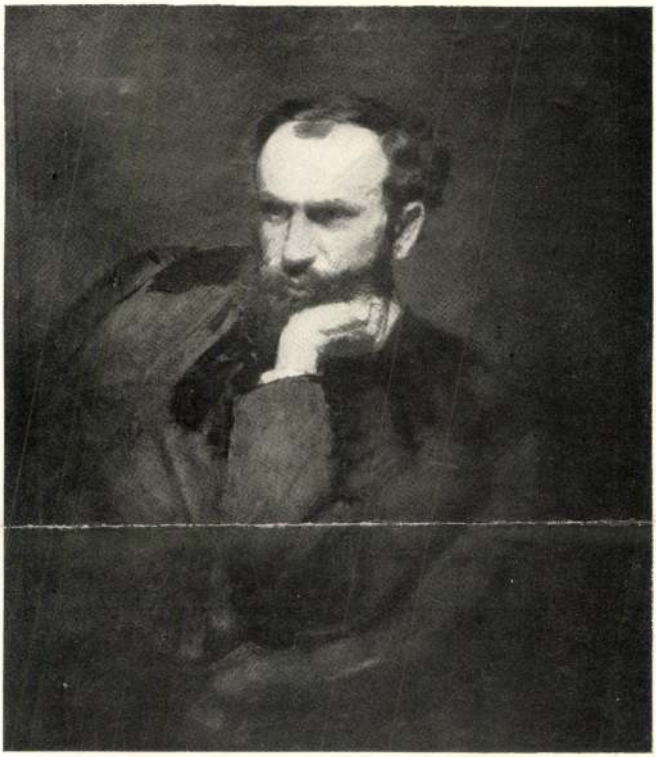

PÁLLIK BÉLA
MÉSZÖLY GÉZA KÉPMÁSA

KÉPZŐ MŰVÉSZET

Főszerkesztő: GYÖNGYÖSI NÁNDOR Dr.

KARLOVSZKY BERTALAN: *Önarckép*

A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról:

DÉRY BÉLA · *Kagylószedők a scheweningeni parton*

KÖVESDY GÉZA: *Kövesdy Gézáné*

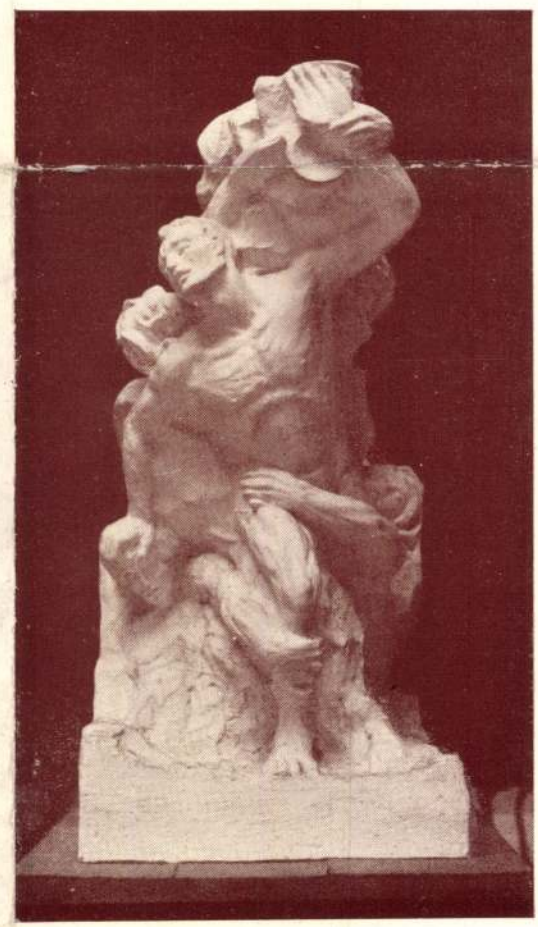

SOMLÓ SÁRI: *Az ember és a bünök*

bungen übernehmen wir kei
Irrtüm r Sachv
an d
von u selbe
gaben t, da
r Ver
vor de nnen
stände ährle
chem er Ve
erung
Schätz r Aus
wert s
an de
kann alle au
mächt gen im
rteilun
Kaufp u erle
gehänc er Kau
verstär Verm
zu ent

trom, barack, szőlő, cseresznye, szilva, naspo-
Jelzés jobboldalt a párkányon: C. de Heem.

rnelis de

Árverési Csarnok
Andrásy ankeiója Sat.
1861.

Karlovszky Bélatan

em vállalunk. Úgyszintén nem
rt sem.
léseit, amennyire azokat észre-
nti azt, hogy a tárgy hibátlan.
minden tárgy megtekinthető.
atnak el, amelyben az árverés

lul nem adjuk el. A kikiáltási
et.
venni az árverésben, az általa
hivatalból árvereztet a megbízó

atározott összeg 50 százaléka
elismervényt kap.
stai értesítést nyer, vételi meg-
endő.

Az igazgatóság.

Karlovszky Bertalan festőművész
rajz 26.e.
Képirók, Képfaragók
Bpest, 1918 .

n-gyüjteményből Simor prímás

Múzeum Esztergomban. Egy-
Lap, V., 1884., 362. l.

V. század.

n-gyüjteményből Simor prímás

Múzeum Esztergomban. Egy-
Lap, V., 1884., 362. l.

TÓ,

TÓ,

ontásnál találták, 1885.
n . . . Egyházművészeti Lap, VI.

TÓ,
n áll.

Karlovszky Bertalan Jestő M.D.U.

Bp VI. Vilma Királyné ut. 25. A Fé-
nek club tagja 1904 töl.

A „Fészek" ..... tagnévjegyzéke Bp. 1929
34

MÜVTÖRT.DOK.

KARLOVSZKY BERTALAN festőművész

Magyar Nemzet
1948.I.4.2.o.
Riport.

Karlovszky Bertalan

MDK

nevének említése.

(1858 - 1938).
Miskolcon 1943-ban Képzőművészeti Múzeum kiállításán szereplő képe:
„Férfiarckép": Olajvászon
83 - 111 cm. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár ajándéka. Ltsz. 5525.

Iványi Dénes: A magyar festőművészet mesterei. (Kiáll. kat.) Miskolc 1943.

10, C, 14. c.

MÜVTÖRT.DOK.

KARLOVSZKY BERTALAN festőm.

Magyar Nemzet 1947.III.22.III.éf.67.2.o.
Beszámoló.

M. D. K.

KARLOUSZKY Bertalan Vestó

Bp. Várpalota összekötö tehertérem

szupraport

Ybl Buda 269 l,

Karlovszky Bertalan
festő

Fővárosi Lapok 1900. nov. 29., 15. old.
(Művészet. Viribus unitis.)

Kalmár

Karlovszky Bétalan
festő

Fővárosi Lapok 1896. ápr. 5., 5. old.
(Dr Gopcsa László: Bécsi levél.)

Kalmán

Karlovszky Bertalan
festő

Fővárosi Lapok 1896. márc. 30. 6. sz.
(Művészeti. albumlapok.)

Kalmár

Karlovszky Bertalan
ferto

Fővárosi Lapok 1895. márc. 14., 828. obl.
(Mennyiszeted.)

Kalmár

Karlovszky Bertalan
festő"

Fővárosi Lapok 1945. ápr. 13., 1245. old.
(Szana Tamás: Tavaszi kiállítás.)

Kalmár

Karlovszky [Bertalan]
Ferd.

Fővárosi Lapok. 1895. ápr. 20., 1257. old.
(Ujdonságok a kultuszminiszter a műcsarnokban.)

Kálmán

Karlovszky Bertalan
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 6., 1091. old.
(Művészetek.)

Kalmán

Karlovszky Bertalan
fertő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 14., 1184. old.
(Szana Tamás: Tavaszi kiárlítás.)

Karlmár

K a r l o v s z k y Bertalan
festő

Az Est. 1920.szept.22. /A magyar müvészet válsága./

Karlovszky Bertalan ~~[illegible]~~

festő

Fővárosi Lapok 1895. május 1., 1382. o.
(Ugdunságok. Millenniumi emlékoszlopok.)

Kalmán

Karlovszky Bertalan
festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 9., 6. old.
(Vajda Ernő: Téli tárlat.)

Kalmár

Katlovszky Bertalan
ferkó

Fővárosi Lapok 1900. ápr. 18., 16. évf.
(h. h. = Tavaszi kiállítás.)

Kalmár

Karlovszky Bertalan

Magy Archejf Társ. 1930

Odry Árpád archeje ⊗, olaff.

báró Feilitzsch Berthold
archeje

Női archéj tanulmány,
olaff., Wertheimer
Károly tulajd.

A fenti Tanásag
tiszteletbeli tagja

⊗ Repr. a Catalogusban

Karlovszky Bertalan

Ivod

Kőszegi László:

Képzőművészetünk az örvény szélén.

Bpest, 1922.

KODÁLY ZOLTÁN
Medgyessy Ferenc plakettje

nézet erősen át meg át van szövé irodalmisággal. Nem véletlen, hogy Liszt a legirodalmibb romantikus zeneszerző s hogy ő alkotja meg a legirodalmibb zenei műfajt : a szimfónikus költeményt. Márpedig ha a költészet ihletése nem föltétlenül nélkülözhetetlen a komponista számára, aminthogy a »jó téma« sem nélkülözhetetlen a festőnek, — de hallatlanul gazdagabbá s megújulásra képesebbé teheti a zenét. Az irodalom zászló a zene számára, — ha nem ennél is több.

Végül emlékeztessünk a magyar ember erős ritmusérzékére és művészi hajlamára, amit főkép a magyar virtuózoknak a lakosság arányát messze felülhaladó száma bizonyít világszerte. Mennyi magyar énekes, magyar hegedűs, gordonkás, zongorás hordja szét a magyar név dicsőségét a világba!

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

30 nap **ÁPRILIS** 16. hét

11 Vasárnap		Fekete vas. *Leó*
12 Hétfő		Gyula *Gyula*
13 Kedd		Hermeneg. *Ida*
14 Szerda		Jusztin *Tibor*
15 Csütörtök		Anasztázia *Atala*
16 Péntek		Fájd. Szűz *Lambert*
17 Szombat		Anicét *Anicét*

Karlovszky Bertalan

Wód

Kőszegi László =

Esztétikai megtisztulásunk. Bpest, 1924.

Nagyrógos

Dr Szentiványi Gyul

a M.O.B

Ta

Mi

Karlovszky Bertalan

irod

Hétfői Magyarország

1943. jul. 19. (Meg-
Esült a két évvel
ezelőtt ellopott Piros-
puhás nő.)

Karlovszky Bertalan

Lloyd
2

Pester Lloyd, esti kiadás. 1943. jul. 19.
(Ein gestohlenes Bild kommt zum Vorschein.)

Karlovszky Bertalan

Ernst Museum kiáll. 47.

Magyar remekmüvek
1921, máj.

Tanulmányfej: Dr. D. J
tulajd.

Tanulmányfej, Kiszely
Géza tulajd.

M., 2. *Giovanni*, olasz művészeti író, aki írásaiban az *Ivan Lermolieff* álnevet használta. * Verona 1816., † Milánó 1891. Eredetileg orvos, tanulmányait Münchenben végezte, ahol szoros barátság fűzte Bonaventura Genelli német festőhöz. Megfordult Erlangenben, Berlinben (1838), hol Bettina von Arnim köréhez tartozott, Párizsban (1838—1839) Otto Mündlerrel, a finom művészeti íróval kötött barátságot, kivel később Olaszországban is többször találkozott. Nagy befolyással volt szellemi fejlődésére Firenzében (1840) Gino Capponi, a kiváló történész, továbbá Niccolini és Giuseppe Giusti költők társasága. 1848-ban mint lelkes olasz hazafi résztvett a forradalmi mozgalmakban, melyek után Bergamóba, majd Milánóba vonult vissza. 1856-ban itt régi képeket kezd gyüjteni, gyüjteményét később Bergamo városának hagyta. Első tanulmányait a Lützow-féle Zeitschrift für bildende Kunst-ban (1874, 1875, 1876) Ivan Lermolieff álnév alatt tette közzé és azok akkoriban újszerű szempontjaikkal nagy feltűnést keltettek. Utána jelent meg a Die Werke italienischer Meister in den Galerien von München, Dresden und Berlin (Leipzig, 1880, olaszul Bologna 1886). Munkái végleges kiadásának (három kötetben, a harmadik csak jegyzetei után, hűséges tanítványa, Gustavo Frizoni kiadásában) címe: Ivan Lermolieff, Kunstkritische Studien über italienische Melerei. Die Galerien Borghese und Doria Panfili in Rom. Die Galerien München und Dresden. Die Galerie zu Berlin (Leipzig, 1890, 1891, 1893). A képek bizonyos mestereknek való tulajdonításában hosszú.

Karlovszky Bertalan

Alvó nő c. Egyé
repr.

Művészet
1941. 42. n. 81. l.

Bunács János, földműves VI. 113

Karlovszky Bertaban

Arató c. képe
repr. 304. l
Két női arckép
305. l.
Szana Szárév

Karlovszky Bertalan

1938. ápr. 13-án a Szép-
művészeti Múzeum elő-
csarnokából temették,
a főiskola nevében Kis-
faludi Strobl Zsigmond
búcsúztatta.

Ferkó zomfoiskévk 1937/39.
101. l.

Bezdéd, XI. század
Galgóc, X. század

Karlovszky Bertalan

Irod
2

Magyar Géniusz
1901. 250. l.
(K. B. karikatúrája
Márk Lajostól.)

1906. I. 31.

Országos Tanácsnak a F. M. K. E.-nek vélemé-
nyes javaslattétel végett átküldött – egy Nyitrán felállí-
tandó Kulturpalota letesítésére vonatkozó kérvénye
150000 kor. államsegély iránt – pártolásra nem ajánl-
ható (93/1905)

Karlovszky Bertalan

~~[illegible]~~ hagyatéki kiáll-
a Mücsarnokban

cród
z

Ujság. 1939 jan. 28
(c. a.: A Mücsarnok
téli tárlata.)

Zsófia főherczegné:

Vállon alól, kisse
oldalt fürtözött, fején f
fenni gyöngy s a nyaka
kivágott s fehér czipkével a

Olajfestés, vászon
Az 1848-diki

Karlovszky Oktalan

ellen Bálint Jenő
erősen támadó cikke

A Reggel

1934 január 15.

számában.

VASÁRNAP

14

Kath. Hilár pk. ea.
Prot. Bódog

HÉTFŐ

15

Kath. Rem. sz. Pál
Prot. Lóránt

KEDD

16

Kath. Marcell p. vt.
Prot. Gusztáv

SZERDA

17

Karlovszky Bertalan

wód
z

Krück. I. 603.

Richter Ede dr. II. 238.

Karlowszky Bertalan

Művészeti lexikon

377 l.

...sé jobbra néz. Hajá, bajusza s hosszú
...ke fekete; szeme barna. Atilláján s fehér
...kontösén nagy fekete gombok vannak.

...gusta ad
...ta

Meger Liber Baro Anno 1651.

14·8 cm.
...adéka 1824

4911.

Karlovszky Bertalan:

Női arczkép.
Fa, méretei 54:45.5 cm.

Értéke 2500 K.
Vétel 1915.

Száma:
a leltnban 18310,
a szakleltban 2-916.

Mod 2-916

Karlovszky Bertalan

1877/8. I. vendéglátogató
szül. Munkácson 1858 okt. 25.
ev. A Bpesti kadettiskolába jart
Festő akar lenni.
1877/8. II. vendéglátogató.

Magyarország régi emlékei VI. 187

Karlovszky Bertalan

Y. S: Uj szerzemények a Szépmův. Muzeumban. S.H. 1934.
jun. 17. 2o 1.

MDK

O.P: Magyar Kiáll. Londonban. B.M. 1934. jun.17. 19 1

Karlovszky Bertalan
Dr.Nékám Lajos
Tótvárady-Asbóth Istvánné
Dr.Nékám Lajosné

;tulás, amely Magyarország régi kultúr-
érte. Hirtelen erőszakos rablásoknak és
. Azután a háborúk és ínségek idején
: rovására, de a különös nemzeti és egy-
: ezer veszélyen keresztül megmentenie.
enni. De az Árpád-ház kihalását követő
Vencel 1304-ben, Csák Máté 1312-ben
; az Anjou-kor kincseitől pedig Stibor
elől a káptalan 1528-ban Drégely várába,
ok miatt 1566-ban Pozsonyba, 1594-ben
1605-ben Olmützbe, 1619-ben Grácba,
rába Pálffy Istvánhoz, 1629-ben a győri
házy Miklóshoz, 1633-ban Bécsbe és
szentbenedekre és Garamszentkeresztre
523—1526-ig II. Lajos király, az 1529—
sek jórészét igénybe vette. Pedig ekkorra
Beckenschlager János prímás is alaposan
ég kormányzó korában, 1593-ban Bécsbe
és csak a káptalan ismételt erélyes sürge-
oma idején 1683-ban lefoglalta a Bécsben
házi kincsek egy részét is. Szelepcsényi
részt Bécs védelmének költségeit. A török

Karlovszky Bertalan

l.

Szépmuz. Évk

I. 188. l.

XXV

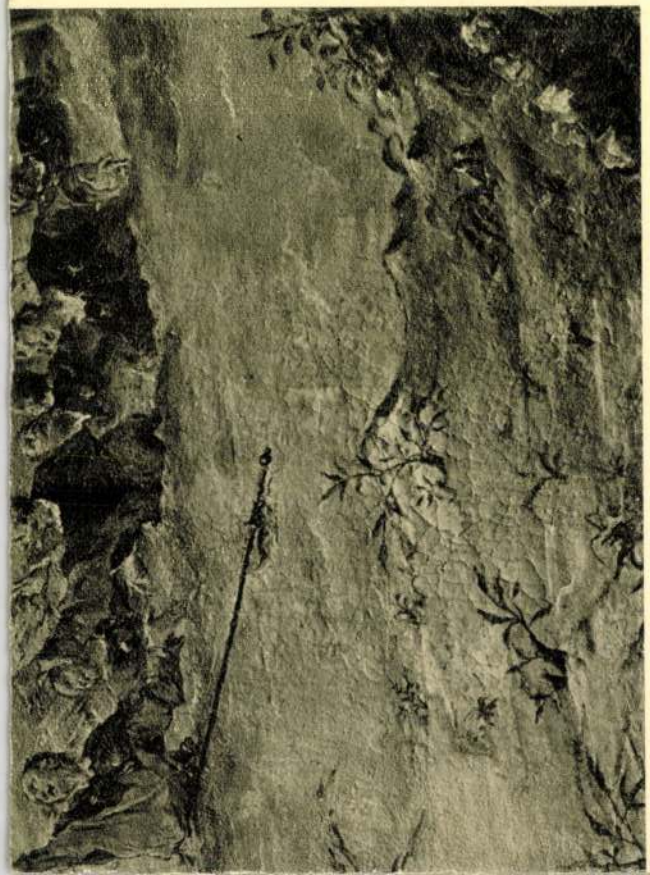

Karlovszky Bertalan

1933 febr márc

1) Dr Becker volt porosz kultuszminiszter arcképe, a berlini Collegium Hungaricum tulajd.

2) Gróf Klebelsberg Kuno gr. arcképe. A belügyminisztérium tulajdona. A katalogusban vesz.

Klebelsberg emlékkiáll Mücsarnok

M.D.K.

KARLOVSZKY Bertalan festő

Az 1899 -i oroszországi osztrák - magyar kiállitá-
son szerepel

Magy. cr. iparmüv. tk.
Weinerné: Orosz kapcs, 152.1.

Karlovszky Bertalan

Művészet (Szabó-féle)
1900. 7. 4. 965. Kasab

A Műcsarnok átalakitása. Az *Országos Magyar Képzőművészeti Társulat* új műcsarnoka a sokféle tárlattól kissé megrongálódott és belső diszitése különben sem volt teljes. A Társulat elhatározta, hogy ujjáalakittatja a termeket és az átalakitási munkálatok vezetésével művészeti előadóját, *Karlovszky Bertalan* festőművészt bizta meg, a ki már előzetesen tanulmányozta az európai nevezetesebb kiállitási helyiségeket. Karlovszky tervei szerint már megkezdték az átalakitási munkálatokat, melyeket őszig befejeznek. A téli kiállitást már az új dísztermekben fogják rendezni.

ET

asabb arra, hogy a le
agyar irodalom multja
mai viszonyok között
önség izlését szorosabb
ellem történeti fejlőd
rtalom, mint kiállitás
ogy abban az alakjában
yan elsőrangú tudomá
olgában kényesebb kül
ellékletek szaporodtak,
an valami kivánni va
elyettesitették, úgy, hog
lami, a mi a szemet i
ek szinben, rajzban hű
yeletes tárgyak és ké
rra, a megfelelő helyr
ogy a szöveget kiegés
ultját minél szemléletes
mi pedig az egyes czik
munkatársak lelkiismer
kép, melyet rajzolnak,
gyen, mint az első. Ne
lenése óta egyetlen új
ltak volna, olyan kiku
m értékesitettek volna.

től: a gyulafehérvári glosszáktól kezdve, mely a königs-
rgi töredéknél is régibb nyelvemléket foglal magában,
terjedt figyelmük a legkisebb, évszámra vonatkozó
vedés helyreigazitásáig. Az új kiadás beosztása eltér

a melyben megmarad, mint minden igaz iró, ki nem olcsó dicsőséget vagy a tömeg tapsát hajszolja a tisz ságnál, hogy lelkünket gyönyörködtesse s ne érzékeini legyen csiklandozó. Újabb könyve: *Keresd az asszo* czímű műve is erről tesz tanuságot. Ebben a kötett tizennégy elbeszélés van, melyek mindenikének asszo a hőse, a tiszta, az eszményi asszony. *Bársony Istv* nemes irói egyéniségére vall, hogy az asszonyban m dig a jót keresi s nem olyan undoritó képeket találu milyent a természetességet űző irók adnak, a kik oly is leirnak, mit férfitársaságban is meghallgatni a jó iz rovására esik. Bársony poétikus, igazi költő, a kit épp ezért méltán megillet az a szeretet, a melyben a magy közönség őt részesiti. Újabb könyve is nagy kelen ségre számithat, melyet ajánlunk olvasóink figyelmé Ára 2 korona.

A Kisfaludy-Társaság könyvei. Pártoló tagjai s mára három kötet könyvet adott ki az idén a Kisfalu Társaság. *A franczia lirai költészet fejlődéséről* s *Haraszti Gyula* könyve. A társaság bizta meg a m irásával s a könyv czéljának, hogy tájékoztasson s érdek dést keltsen, tökéletesen megfelel. *Hermán és Dorott* Goethe bájos költeménye *Lehr Albert* forditásában, a második könyv. Irodalmunk gazdagodását jelenti. Le ről, ki a magyar irodalom jeles professzora volt emberöltőn át, most tünik ki, hogy valóban jeles po is. Forditása méltó az eredetihez, melynek a kül hexaméteres formáját is hiven megtartotta. Utolsó hely emlitjük *Goncourt Edmond* bájos regényét, a *Zemgan*

MDK

Karlovszky Bertalan, festő

Megemlítve: a 90-es években
Bihari és Karlovszky festőiskolát
nyitottak Budapesten.

Szelesy Zoltán: Bihari Sándor emlékezete
179–191.

Jászkunság, Kolozsv. 1969. dec. XV/4.

Karlovszky Bertalan

(1858-1938) akadémista festő, München-ben tanult, majd Párizsban Munkácsy műtermében dolgozott.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

334 l

MDK

Karlovszky Bertalan, festő

Megemlítve: Párizsban baráti kapcsolatban állt Bihari Sándorral.

Heller Zoltán: Bihari Sándor emlékezete 179–191.

Jászkunság, Szolnok. 1969. dec. XV/4. 82.

Karlovszky Bertalan

Sprólékos, rajzos megmunkálás jellemzi azokat az arcképeket is, melyeket már mint reprezentatív portrétista festett.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

334 l

Karlovszky Bertalan

Függetlenség 1938. okt. 12

Karlovszky Bertalan meghalt

Nyolcvanegyéves korában elhúnyt *Karlovszky* Bertalan, a nagynevű magyar portréfestő, a magyar művészi élet egyik legérdekesebb egyéniségű kiválósága. A konstruktiv művészetnek egyik legmarkánsabb képviselője volt, akinek volt bátorsága, ereje és művészete megállni a különféle izmusok kósza forgatagában és kitartani a maga egyénisége és művészi hite mellett. Hosszú élete folyamán temérdek sikert ért el, képei ott függnek a múzeumokban, középületek dísztermeiben és a nagy magyar gyüjteményekben. Szerdán temetik délután 4 órakor. *Darányi* Kálmán miniszterelnök, valamint *Hóman* Bálint kultuszminiszter részvéttáviratot intéztek az elhúnyt családjához, valamint a Képzőművészeti Főiskolához, ahol az elhúnyt haláláig tanár volt. A Magyar Corvin-lánc és Magyar Corvin-koszorú tulajdonosainak testülete adott ki gyászjelentést a nagy magyar festőművész halálának alkalmából, *Hóman* Bálint kultuszminiszter pedig, mint a Corvin-lánc és koszorú Tulajdonosai Testületének elnöke a tagok nevében szintén részvéttáviratot küldött a családnak.

Karlovsky Bestalan

Mitsarnokban 1921.
őszén kollektív
kiállítása –

Építés.

Majora

Rabitz-

Karlovszky B.

1897. Károlyi díj ✓

1900 Tamlati díj ✓

1908 nagy aranyérem ✓

1908 Ráth díj ✓

1911. jub. Király díj ✓

1920. Horovitz díj ✓

git és művészete csak propaganda művészet, mert Rubens és Van Dyck művészetét ezzel nem lehet megbélyegezni s valóban a katolikus barokk úgy az absztrakt, mint a konkrét képzeletű művészeknél, éppen a kor nagy spiritualitásából fakadóan, a művészetek minden terén nagyszabású és igenis sok újat hozott. Csak az nem igaz, hogy a barokk egyedül és kizárólag mély katolikus élményből fakadt, mint Mihályi dr. állítja, mert forrásai közt ott van a református vallás is, *mert forrása egyáltalán minden fajta vallásos érzés*, általán a *lélek*, a lélek kihangsúlyozása, az érzés szinte ekstázisba emelkedő ereje, melyet nemcsak a hatalmas katolikus kupolafestményeknél látunk, Correggiotól Cortonáig, Mignard és Lebrunig, hanem a református Rembrandtnál is, aki még arcképeiben is a lélek csodás vizióit érezteti, kinek művészete titokzatosan kettős, nappali és éjjeli, álmodozó és éber, derűs és borús, — e kettőségben a barokk kor többrétűsége lappang, mint Rubensnél, Van Dyknál, Carravaggionál, *e fantastico e bestiale*, embernél, stb., stb., mint a barokk ember típusánál. Hiába, sok szónak is egy a vége, (rendesen egy közhellyé vált igazság) az, hogy a maga korából senki se szabadulhat ki . . .

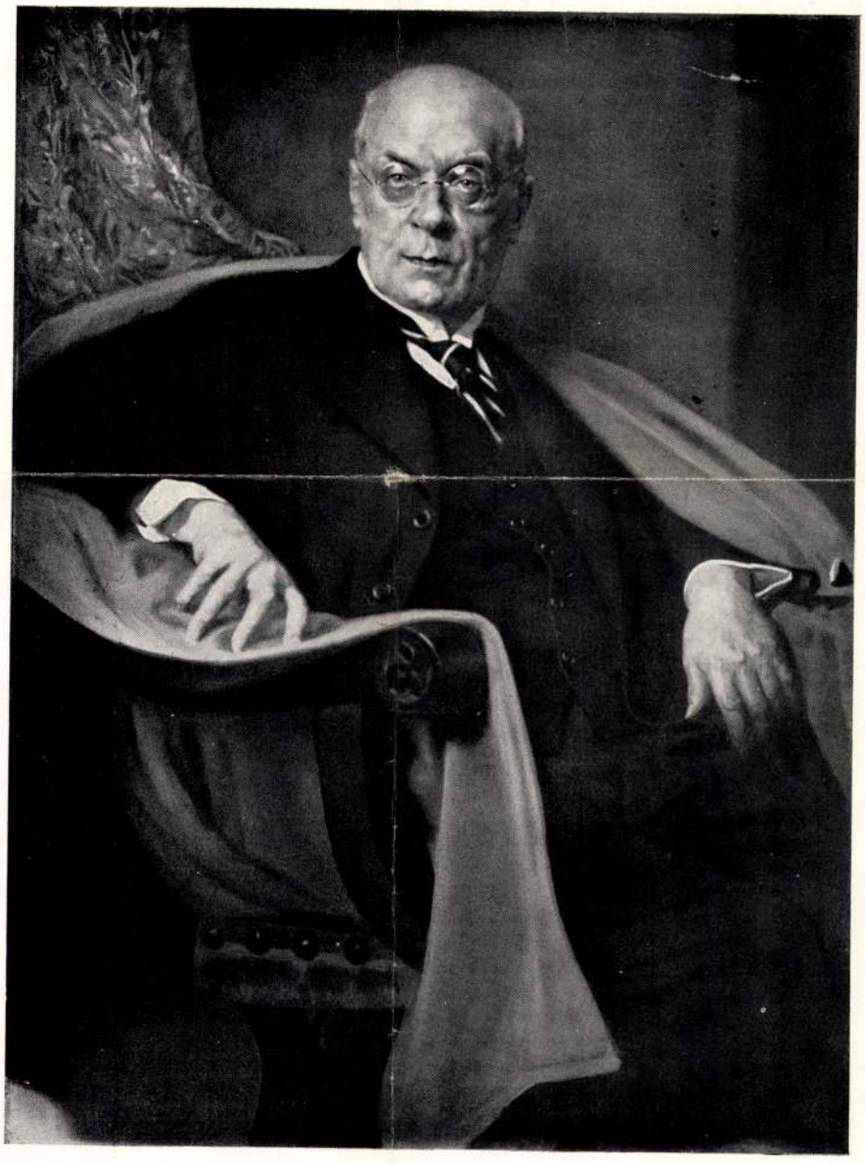

KARLOVSZKY BERTALAN: gyurgyenováci ROSENBERG HERMAN
A Műcsarnok Téli Tárlatáról

Képzőművének
1932. 46.

festésből, hogy eljusson az izgalmas oválhoz, a fény és árny vibrálásához, a pasztozus kiemelések és a síma elkenések ellentétéhez, hogy végül a nyilt csethúzások impresszionizmusánál fejezze be fejlődését. A fény egyetlen helyre való koncentrálása, gyakran a középre, a lépcsőzetes elhomályosulás, a tónus alá fogott helyi színek, végül a sötét ovális befejezés: nincsen ebben a kor monarchikus felfogása? Egy központi monász parancsol a többinek, melyek azonban barátságos viszonyban vannak egymással. Nem Leibniz világnézetét érezzük-e ki a festő nyelvére átírva? De ezek fölött ott áll a művész vizionárius lelke, mely pillanatszerűséget adott a központi látománynak, megnyitja a formákat, utat ad a szín és tónusok hullámzásának, ami mind a protestáns lélek szabadságszeretetéből származik, csak egyetlen ura van, a magasságos égben élő isteni kegyelem, mely eleve eldöntötte az ember sorsát. Minden történésben szimbolikus jelt lát, mely a másvilági létre utal, de ideköti ehhez a világhoz, melyben szenvedni, érezni, cselekedni, kacagni és alkotni kell, s álmokat látni, képzeletben élni, vizionárius magamegfeledkezéssel... Ez rejlik a konkrét képzeletű református Rembrandt arcképeiben. Amit Mihályi dr. a barokkról állít, igaz; de csak annak egyik részére illik, a katolikus barokkra, de nem látta meg, hogy ott is két polárisan ellentétes gondolatvilág más és más formakényszert teremtett. A barokk egyéb oldalát, mely a reformáció következménye, s mely szintén két formában nyilatkozik meg, alig veszik észre, s csak erre akartam rámutatni. A képzelet kettősége ugyan rokonvonásokat mutat fel az ugyanazon korban élő művészeteknél, de a képzeletet a kor, a szellemi irányok, a vallásos érzés és a filozófiai gondolkozás, a tudományos megismerések együttvéve bizonyos irányban való szárnyalásra kényszerítik.

Hogy példánknál, az arcképnél maradjunk, van Rigaud és Pickenoy elgondolásai közt rokonság (a festői készség különbségére nem tekintve), mert mindkettő majesztetikus hatást, nyugalmat, hideg kolorittal fejeztek ki, van Largillierre és Rembrandt színrajongása közt is rokonság (újra nem tekintve a kvalitáskülönbségre), mert mindkettő mozgalmas életet és vibráló színcsudákat ad. A rokonságot a képzeletstruktura hasonlósága adja. Az első pár absztrakt, a másik konkrét képzeletű. De a katolikus Rigaud s a protestáns Pickenoy közt, minden rokonvoltuk ellenére, *mily nagy a különbség* is, ezt a közös képzeletforma, a közös korszellem sem tudja elmosni. Ugyanígy van ez a katolikus Largillierre és a protestáns Rembrandtnál is. Művészetük közös barokk elemei ellenére más és más. A barokk kérdést tehát nem lehet azzal elintézni, amivel Croce, hogy a reformáció újat csak az emberiség számára hozott, mert újat hozott az a művészet számára is (Rembrandt!) s nem igaz az sem, hogy a katolikus ellenreformáció csak rozsdás fegyverekkel védi a ré-

DIETRICH ADOLF: A DÉLUTÁNI HAJÓ
A Műcsarnok Téli Tárlatáról

Karlovszky Bertalan

Arverési Közlöny
1937 7. rk. sz.

205.

ZALA GYÖRGY MŰVEI.

(Üvegszekrényben.)

63. Vázlatok és tanulmányok.

64. A Béke.
65. A Béke szekere.
66. A hét vezér.
67. A Háboru szekere.
68. Petőfi halála.

II. TEREM

(Folyosó.)

69. ISTOKOVITS KÁLMÁN: Kónyi vásár. Tempera.
70. MATÉKA SÁNDOR: Lelkipásztor. Fa.
71. MARKUP BÉLA: Park-dísz. Gipsz.
72. SZUHODOVSZKY MIHÁLY: Galambok. Gipsz.
73. GONDOS JÓZSEF: Női akt. Gipsz.
74. SZABÓ DEZSŐ: Dáliacsokor.
75. SZABÓ DEZSŐ: Szekszárdi szőlők.
76. PIKSZAY RUDOLF: Fürdés előtt. Ruskicai márvány.
77. CSERHALMI JENŐ: Marokszedő. Égetett agyag.
78. MINDSZENTY-FERDEL LAJOS: Miklós. Márvány. Magántulajdon.
79. BUZI BARNA: Szomorúság. Bronz.
80. ISTOKOVITS KÁLMÁN: Ködös Tisza.

I. TEREM.

NÉHAI KARLOVSZKY BERTALAN
ÉS NÉHAI ZALA GYÖRGY MŰVEI.

KARLOVSZKY BERTALAN:

1. Önarckép. Dr. Rudnyánszky Béla tulajdona.
2. Hollandi leányfej. Dr. Rudnyánszky Béla tulajdona.
3. Selyemruhás nő. Farkas Sándor tulajdona.
4. Parasztasszony. Fővárosi Képtár tulajdona.
5. Rudnyánszky Magda. Dr. Rudnyánszky Béla tul.
6. Halott Krisztus. Magántulajdon.
7. Misterieuse. Dr. Rudnyánszky Béla tulajdona.
8. Meszlényi Adrienne. A Nemzeti Színház tulajdona.
9. Akt-tanulmány. Dr. Harmos Alfréd tulajdona.
10. Fekvő női akt. Brammer Ödön tulajdona.
11. Női arckép. Fővárosi Képtár tulajdona.
12. Tamássy József. Magántulajdon.
13. A művész felesége. Magántulajdon.
14. Dr. Vuk Mihály. Magántulajdon.
15. Dr. báró Szalay Gábor. Postakari Egyesületek Szövetségének tulajdona.
16. József királyi herceg tábornagy úr Őfensége. József Ferenc királyi herceg Őfensége tulajdona.

17. ZALA GYÖRGY: Allegorikus csoport.

18. vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó úr Őfőméltósága. A miniszterelnökség tulajdona.

19. ZALA GYÖRGY: A győzelem.

20. Weszely Tibor. Özv. Weszely Tiborné tulajdona.
21. Cziráky József gróf. A Magyar Általános Hitelbank tulajdona.
22. Dr. Nékám Sándor. Magántulajdon.
23. Női arckép. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
24. Női arckép. Beniczky Ödönné tulajdona.

25. ZALA GYÖRGY: vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó úr Őfőméltósága.

26. Rudnyánszky György. Magántulajdon.
27. Gróf Esterházy Móric. A miniszterelnökség tul.
28. Dr. Nékám Lajosné. Magántulajdon.
29. Gróf Teleki Pál. A miniszterelnökség tulajdona.
30. Dr. Nékám Lajos. Magántulajdon.
31. Biró Zsigmond. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület tulajdona.
32. Lakner Károly. Magántulajdon.

33. ZALA GYÖRGY: Gróf Teleki Géza. A Hunnia Csónakázó Egyesület tulajdona.
34. ZALA GYÖRGY: Gullner Gyula arcképe. A Hunnia Csónakázó Egyesület tulajdona.
35. Tanulmányfej. Littke Ernőné tulajdona.
36. Báró Harkányi János. A Magyar Általános Hitelbank tulajdona.
37. Női arckép. siménfalvi Székely Ádámné tulajdona.

38. Női arckép. Brammer Ödön tulajdona.
39. Álom. Kézdi Kovács László tulajdona.
40. Őrgróf Pallavicini Ede. A Magyar Általános Hitelbank tulajdona.
41. Női arckép. Littke Ernőné tulajdona.

42. ZALA GYÖRGY: Gyenes László Lucifer szerepében.

43. Dr. Ripka Ferenc. A Székesfővárosi Gázgyár tul.
44. Női arckép. Özv. Weszely Tiborné arcképe.
45. Bárczy István. Budapest Székesfőváros tulajdona.
46. bárcziházi Bárczy István. Magántulajdon.

47. ZALA GYÖRGY: I. Ferencz József.

48. Lampl Hugó. A Fővárosi Képtár tulajdona.

49. ZALA GYÖRGY: Nagy Lajos.

50. Gróf Wenckheim József. Magántulajdon.
51. Rudnyánszky Béla dr. Az Úri Club tulajdona.
52. Wágner Géza. A Képzőművészeti Társulat tulajdona.
53. Walder Gyula. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület tulajdona.
54. Ifj. dr. Nékám Lajos. Magántulajdon.
55. Női arckép. Özv. Székács Tivadarné tulajdona.
56. Férfiarckép. Özv. Lévay Adolfné tulajdona.
57. Bednárz Róbert. Magántulajdon.
58. Lisznyay Damó Tihamér. A Hunnia Csónakázó Egyesület tulajdona. (Megsérült a kommün alatt.)
59. Nádas Gyula. Magántulajdon.
60. Női arckép. Pap Ilona tulajdona.
61. Fiuarckép. Magántulajdon.
62. Női akt. Dr. Rudnyánszky Béla tulajdona.

Karlovszky Bertalan

Csendélet, repr.

Árverési Közlöny

1940. 1. rk-sz.

		Kikiáltási ár pengőben
	raton stílus. (Pamlag, 4 karosszék, 2 támlásszék, asztal, zongoraszék. Csekély hibával.) . .	580.—
2342.	ASZTAL. Fényezett diófa. Késő-Biedermeier .	65.—
2343.	NAGY KAROSSZÉK. Gazdagon faragott és aranyozott fa. (Hibás.)	120.—
2344.	ASZTAL. Fényezett diófa. Neobarokk . . .	50.—
2345.	VIRÁGTARTÓ ÁLLVÁNY. Mahagónifa, aranyozott bronzveretekkel. Empire stílus . . .	20.—
2346.	VARRÓASZTALKA. Fényezett diófa. Biedermeier stílus	20.—
2347.	ALACSONY ASZTALKA. Tölgyfa	30.—
2348.	FÜGGÖNYTARTÓRÚD. Hársfa, faragott sas alakjában. 2 pár. (Hibás.)	15.—
2349.	SZALONBÚTORKÉSZLET. Fényezett diófa, piros szövettel kárpitozva. 1850 körül. (Pamlag, 2 nagy-, 4 kisebb karosszék és 1 asztal. Kis hibákkal.)	280.—
2350.	KEREKASZTAL. Cseresznyefa, berakott díszítéssel. Biedermeier stílus	75.—
2351.	KAROSSZÉK. Faragott és aranyozott fa, francia brokáttal kárpitozva. XVI. Lajos stílus. Fodor gyártmány	60.—
2352.	HÁROMAJTÓS KÖNYVSZEKRÉNY. Fényezett diófa	250.—

Karlovszky Bertalan

l.

Lázár Wolfner

gyűjt

100. l.

Karlowszky Bódalom

Művészet 1903. 380, 407

- 1904. 281 m.
- 1906. 355, 359
- 1909. 40, 46, 56.
- 1910. 216, 301
- 1911. 125, 129, 127, 146, 130, 137
  140, 155
- 1912. 21, 183
- 1913. 245–253, 247–255
- 1914. 165
- 1915. 449

Magyar Művészet
1925. 204, 220, 488–9
- 1926. 41, 59, 415–6.
- 1927. 7, 166
- 1928. 399, 599

viz -

Karlovszky Bertalan

MAGYAR MŰVÉSZET

1925, 204, 220, 488-9.
1926. 41. 59, 415-6.
1927. 7, 166
1928. 399, 599
1930. 1, 647
1931. 307, 320, 328, 406
1932. 131, 379
1929. 54, 177, 180, 295, 634, 643, 644.

Gróf Klebelsberg, gróf Andrássy Gyula és báró Orczy Bélag / Béla

munkáset ábrázoló képei a Belügyminiszterium tulajdona. Gróf Teleki Géza dtto.

— Magy. Képt. 32. — Dep. ~~régi VI: 10.~~ és új 35. 1). Jm
~~Ltsza 522.~~

J — Uj lelt. sz. 522. — 1905. átv. jegyz. 536. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2163. és a leltárban 3103. — A ~~[illegible]~~ müvész ajándéka 1850-ben.

7

Müller J. ajándéka 1850.

Mk 32.
~~D. r. VI: 10~~
Uj 35 l.
Ugl. 522 504

Karlovszky Bertalan

Árverési Csarnok aukciós kat.

32. sz. 1926. ápr.
36. sz. 1927 febr.

Tk. 306

II

60n

306. *Toroczkay Mihály.* Mellig, kissé balra fordult, tojásdad medaillonban. Hosszú haja, szemöldöke, bajusza és szakálla fekete, szeme barna. Atillája és prémes mentéje világosbarna. Felirata alól: »*Qvi non scit pati non scit dominari*« és a kép körül: »*Illustrissimus Comes Mihael Torotzkai, S. C. Rq(ue) M. Cons: nec non Artium Kozon Sup: Cap: 1622*«.

Vászon, méretei 17·7 : 14·9 cm. — Át. Képt. 151 (6). — Gróf Csáky László ajándéka 1824.

Karlovszky Zsigmond
festő (?)

Ney Ferenc irod. Az első magyar festészeti akadémiát gyámolító kiosulat évkönyve. I. 1846–1851. Pest 1852.

Karlovszky Bertalan

Szlányi Lajos, Vidovszky Béla, Kléh János, Kandó László, Zádor Istvánm Czencz János, dobai Székely Andor, Kövér Gyula, Katona Nándor, Mednyánszky László, Glatz Oszkár azok a komoly és önfeláldozó müvészek, akik pályájukon kiváló eredményeket értek el. Most a Mücsarnokban szerepelnek alkotásaikkal, -irja J.P.: "Tavaszi kiállitás" c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1914. ápr. 5. XXV. évf.
14. sz. 223. lap.

KARLOVSZKY BERTALAN, festo

Fülep Lajos a Munkacsy szoborpalyazat ürügyén Benczur Gyula, Ströbl Alajos és Karlovszky Bertalan ellen irt gyilkos szatirat.- Fülep Lajos: Munkacsy szobra, AZ ORSZAG, 1906. febr. 24. 13.old. 16.jegyz

VEKERDI LASZLÓ: A fiatal Fülep 9.old

VALÓSAG, A TIT. folyóirata, 1974. 4.sz. Bp.

Varlovszky Bertalan

Csók és Vaszary befolyásos ellenfele volt.

E. K.: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972/3 sz. 57. l.

Karlovszky Bertalan

"Tavasz kiállitás" cimmel a Müvészet c. rovatban Bojtorján méltatja a müvészt: Szemere Attiláné, s másik két arcképe szerepel a tárlaton, melyekről igen nagy elismeréssel nyilatkozik. "Minden porcikájában, minden izében, oly mértéktelenül, oly tulságosan nagy müvész,..hogy végre a magyar közönség is felfedezte és megérte a siker napját."

A HÉT, Bp. 1895. ápr. 21.
VI.évf. 16. sz. 257-258. lap.

Karlovszky Bertalan

A "Párisban élő hires magyar müvész," gr. Károlyi Gábor felkérésére megfestette Kossuth Lajos életnagyságu képét. A Vigadó termeiben rendezett kiállitás tartamára a megrendelő átadja a müvet. Hentaller Lajos orsz. gyül. képv. és Franck Béla évek óta gyüjtötte össze „az 1848-49es Szabadságharcunkról és annak szereplőiről, Hazánkban, Európában és Amerikában felkutatott képes ábrázolatokat."

A HÉT, Bp. 1891. juli. 19.
II. évf. 29. sz. 471. lap.

Karlovszky Bertalan

A Vigadó termeiben rendezett kiállitáson ezerhatszáz képet mutatnak be, melyek között 205 kép Kossuth Lajost ábrázolja. Ezek között szerepel a müvész Kossuth-képe több magyar müvész alkotásával együtt. A tárlatot "Szabadságharcunk képekben" cimmel rendezték meg.

A HÉT, Bp. 1891 juli. 19.
II. évf. 29. sz. 471. lap.

Karlovszky Bertalan

Karlovszky Bertalan művei ezúttal is sok bámulóra fognak találni. Az ő női arczképeinek abban rejlik a sajátos művészi értékök, hogy a fej minden részét egyformán kidolgozza és ezt a nagy türelmet igénylő művészi kivitelt kiterjeszti a ruházatra, háttérre s minden a környezetben látható részre is. Képeinek bármely kisebb részei külön-külön berámázva is kész képek hatását teszik. Két női arczképe közül a térdkép (1/3 életnagyságban) miniatur remekműnek mondható. A másikon, az életnagyságú tanulmányfejen pedig oly tökélylyel vannak visszaadva a fej egyes részletei, hogy azt hinnők, modellirozva van. Mindkét arczkép Heltai Ferenczné ábrázolja.

Paur Gerő - A téli kiállítás a Műcsarnokban. Vas. Ujs. 1899. 87 l.

Karlovszky Bertalan

Karlovszky Bertalan művészetét két finoman kidolgozott női arczkép dicséri. A külföldön mindenesetre jobban hangoztatott név a Karlovszkyé, mint itthon, a hol alig két éve tartózkodik. Rendkívüli lágy kezelésű szalon-képei a párisi és londoni s valamint amerikai szalonok falait diszítik. Művészi hivatottsága azonban a női arczképfestészet terén nyilvánul igazán. Biztos kézzel rajzol s minden fényképészszerű mesterkéltségtől mentes. Legtöbb arczképe egyszerűen csak a fejet tünteti föl; az arczkifejezés megoldásában azonban érvényre juttatja művészi egyéniségét s ennek segélyével életet ad a festett arczba. Most bemutatott arczképe is e jó tulajdonságokkal dicsekedhetik.

P. G. Nemzetközi k
állítás a Műcsarnok
Vas. zys. 1899. 25

tő-n 52

(2)

46

33 ábra

Karlovszky Bertalan

315. Karlovszky Bertalan: Az ifjúság.

KMTárs. 1901/2.

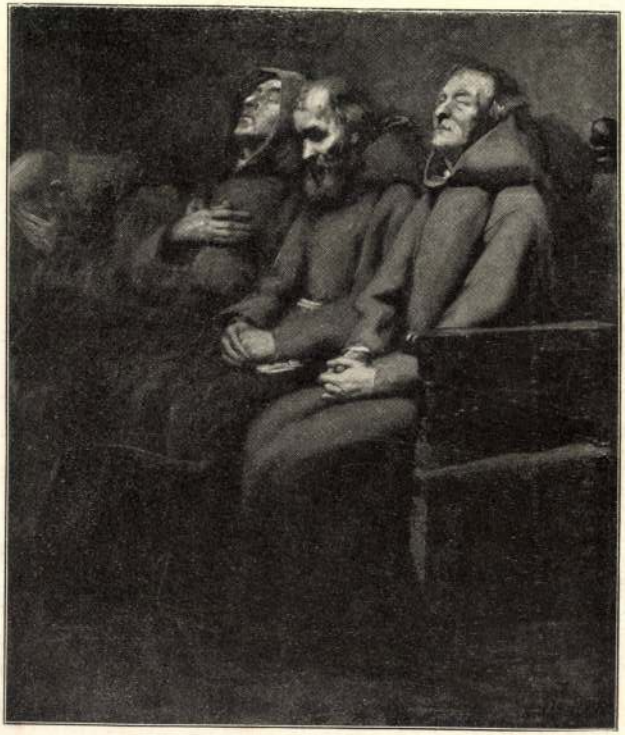

42. Nagy Zsigmond: „De profundis . . . .“

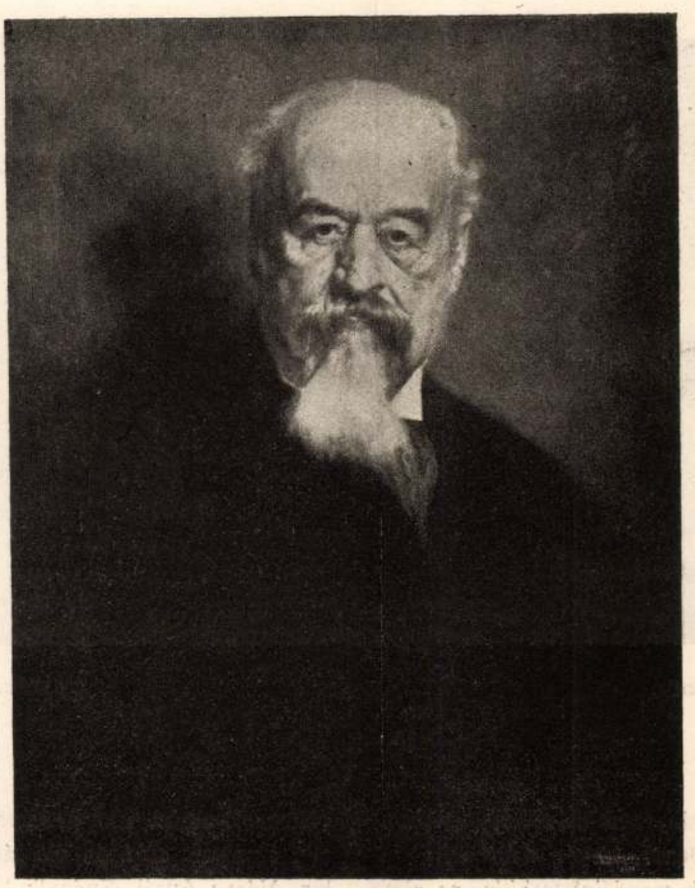

KARLOVSZKI BERTALAN

DR. ZÓLYOMI WÁGNER GÉZA
A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
VOLT IGAZGATÓJA

sos vonatkozásút csak egyet láttunk itt, ennek szerzője Jámbor Lajos. Minden egyéb kép a szabad természet vagy interieurök vagy csendélet-arrangementek köréből került ki. Van egy fantasztikus mesekép is, Kacziány Ödöntől. Ezzel szemben a realitást képviseli egy sor csendélet, még pedig sokféle tárgyú. Porcellánt festett Szuhanek Oszkár és Molnár Z. János, virágot Csapó Jenő, Bányai Oszkár és gr. Lázár Árpádné, hegedüt Nagy Ernő. Ehhez a műfajhoz csatlakozik az interieur-kép, e fajból csak egy van itt, Koszkol Jenőtől. A többi mű motivuma a szabad természetből való. Egy kép bizonyos értelemben architektonikus jellegű: Izay fatemplom-képe. Erdő-mező, felhő és víz változatos hangulatait kaptuk a szorosan vett tájfestőktől. A nyár színeit látjuk viszont Pilch Dezső, Kiss Kálmán, Tipary Dezső és Edvi Illés Aladár festményein, az ősz hervadását Dayka Antal, Kézdi Kovács László és Lovaghy Dénes képein, a tél fehérjét Edvi Illés Ödön művén.

A harmadik termet jellemzi az arcképek, tanulmányfejek s hasonló képek feltünően nagy száma. Ily műveket állított ki Voracsek János, Csermely János, Rauscher Juliska, Sz. Friedman Margit, Englerth Emil, Endrey Sándor, Pogány Lajos, Merész Gyula, Mihály István, Senyei József, Kende Géza, Csik Jolán, Gaál Ferenc és Halász Ferenc. Szoros értelemben vett test-tanulmány csak egy van: Rottmann Mozárt egyik műve, amely félaktot mutat. Valamivel kevesebb az életkép, ezt a műfajt képviseli Mihálovits Miklós, Kunffy Lajos, Lakos Alfréd, Litkei Antal, Szenes Fülöp, Béli Vörös Ernő, Kallós Árpád egy-egy festménye. Állat-

Művészet 1918.

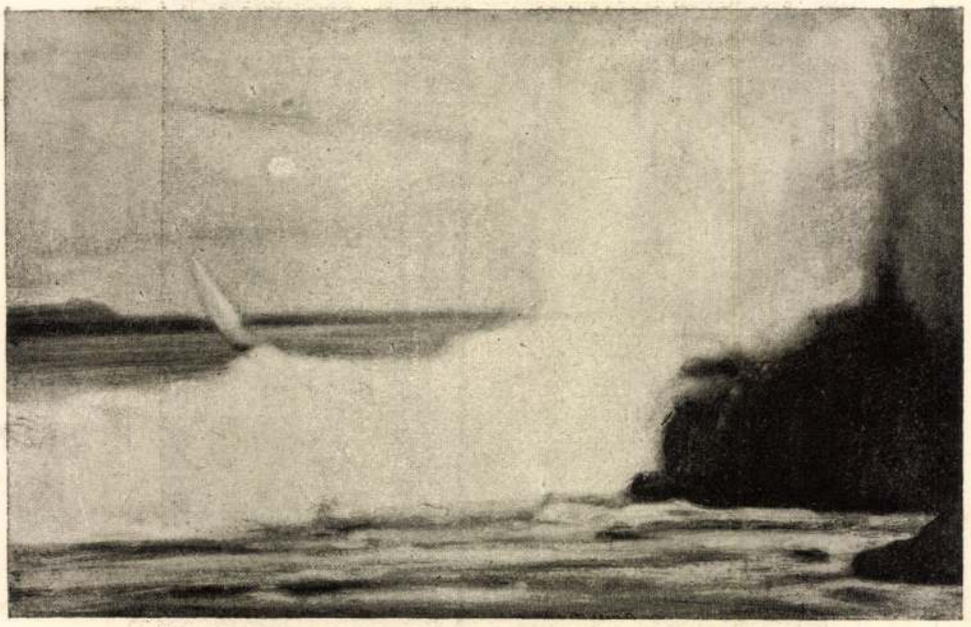

KACZIÁNY ÖDÖN

TAJTÉKZÓ HULLÁM

karaktereket tanulmányozott és állított ki Vastagh Géza, Pilch Dezső, Heyer Artur és Fáyl Frigyes. Nagyszámú csendélet tarkítja az alakos festményeknek ezt a sorát, valamennyi kizárólag a virág színpompáját, gyöngéd formáit, gazdag költészetét választotta tárgyul. E virágcsendéletek szerzői Molnár Z. János, Edvi Illésné Karádi Etel, Kolbenhayer Ferenc László, Páldy Zoltán, Brand-Krieghammer Olga, Komáromi-Kacz Endréné és Dolányi Ida. A virágfestéstől a szélesre fogott tájhoz való átmenetet ad néhány színes kert-kép, Neogrády Antal és Lápossy Hegedűs Géza művei. De a szorosan vett tájképekben sincs e teremben hiány. Tavaszi hangulatot láttunk Horváth Bélától, nyárit Pörge Gergelytől és Clauder Margittól, az őszről Markó Ernő ad képet, téli motivumot dolgozott fel Fáyl Frigyes, Páris Erzsi, Vass Elemér, Rubovics Márk, a tengert Déry Béla, a vásár eleven képét Pörge Gergely. Építészeti motivumokkal gazdagított tájképet Szigeti Jenő, Kató Kálmán, Markó Ernő, Benjámin Hermann küldött. Az e teremben látható interieur-képek szerzői Edvi Illés Jenő, Bruck Hermina és Szontagh Tibor.

Csatakép nyitja meg a negyedik terem műtárgyainak sorát: Juszkó Béla műve. Hozzá a csöndes polgári élet számos genreja csatlakozik, amelyek sorában ott láttuk Garzó Bertalan, Náray Aurél, Spányik Kornél, Dabasi Kovács Gyula, Gyurkovits Ferenc, Klimó István és Litkei Antal egy-egy festményét. Ha még ide soroljuk Mérész Gyulának egy aktját s Náray Aurélnak egy vallásos tárgyú festményét, továbbá Vasné Knapp Anna, Bottka Miklós, Geiger Richard és André Rezső arckép s tanulmányfő-műveit, kimerítettük ama képeket, amelyeknek tárgya az ember. Állatkép is csak kettő van itt: Vastagh Géza és Heyer Artur művei. A többi festmény csupa tájkép és csendélet.

Az első kategóriába tartozik Kézdi Kovács Lászlónak egy tavaszi tájat ábrázoló műve. Nyári motivumokat dolgozott fel Nagy Lázár, Zórád Géza, Gerster Károly, Madarász Gyula, Túry Gyula, Sárdy Brutus és Kató Kálmán. Őszi hangulat csak egy van: Kézdi Kovács Elemértől. Téli képek Stepanek Ernő, Mousson I. Tivadar, Horváth Béla, Gy. Sándor József műhelyéből kerültek ki. A tengert választotta Kacziány Ödön motivum gyanánt, a kertet Negrády Antal, ház és utcakép Degen Árpádné, Nádler Róbert, Ritter Gyula, Csabai Uy Géza ecsetjéből került ki. Egy interieurt láttunk Kó-

Karlovszky Bertalan

Téli tárlat a Műcsarnokban

Kétszázhatvannyolc festő, szobrász, építész és grafikus vesz részt a *Műcsarnok* idei téli tárlatán, mintegy hétszáznegyven művével. Nagy és népes felvonulás ez, de csak a szokásos műcsarnoki átlag seregszemléje. Ezúttal is hiányzik belőle a mai magyar képzőművészek *reprezentatív* csoportja s így csupán két *emlékkollekció* beiktatása révén tarthat számot komolyabb érdeklődésre.

A nagyteremben bemutatott gyüjteménnyel két nemrég elhúnyt kiváló mesterünk: *Karlovszky* Bertalan és *Zala* György emléke iránt rója le a kegyelet adóját a Képzőművészeti Társulat. Karlovszky, a végsőkig aprólékos előadású arcképfestés s Zala, a nagyméretű köztéri szobrászat egyik legfelkészültebb magyar képviselője között van valami benső rokonság: a *naturalista* szemléletmód közössége. Mindkettőjük művészete a pontosan részletező, hű tárgyi ábrázolásban gyökerezik, bár Karlovszkyt hajlama szinte a miniatür-festés felé, míg Zalát a monumentalitás keresésére csábította. Az emlékkiállítás anyaga — ha nem is teljes, sőt talán nem is egészen a legfontosabb alkotásokat kiemelő — elég meggyőzően illusztrálja ezt. Karlovszky arcképei közül különösen a régebbi darabok válnak ki (*Parasztasszony*, női fej plein-air-ben, a 24. és 44. női arckép stb.), Zala szobrai közül pedig néhány jellegzetes portré és allegorikus csoport kisebb modellje.

A tárlat keretében ezenkívül négy egyéni kollekció szerepel még: *Komáromi-Kacz* Endréé, (aki most ünnepli negyvenéves festői jubileumát), *Mihalovits* Miklósé, *Kása* Gáboré és *Horváth* Béláé. A kitűnő *Udvary* Pállal, *Istokovits* Kálmánnal, *Benkhard* Ágosttal, *Vidovszky* Bélával, *Bosznay* Istvánnal, *Kárpáthy* Jenővel, *Juszkó* Bélával, *Pécsi-Pilch* Dezsővel és a fiatalon elhúnyt *Domján* Árpáddal együtt körülbelül ők

mint azt a körülmények : a világítás, a hely, a szemlélő távolsága stb. megkivánják.

Végűl átalában hozzájárul még a bizonyos merészség a látszatban, a mi nélkülözhetetlen kelléke minden diszítménynek. Világos tehát,

kepviselik a kiállítás felső szinvonalát, nem szamítva ide a *Magyar Rézkarcolók Egyesületének* igazán jelentős csoportját, amelyből elsősorban *Szőnyi* István, *Buday* György, *Varga* Nándor, *Komjáti* Gyula, *Barcsay* Jenő, *Patkó* Károly, *Vadász* Endre, *Ferenczy* Valér, *Molnár* C. Pál, *Pohárnok* Zoltán, *Boldizsár* István és *Végh* Gusztáv nevét jegyezzük föl.

A szobrászati rész sem sok újat vagy meglepőt hoz. *Horvat* János, *Buzi* Barna, *Antal* Károly, *Szamosi Soós* Vilmos, *Sóváry* János, *Bory* Jenő, *Vastagh* György, *Cser* Károly és *Kocsis* András munkái emelkednek ki a meglehetősen közepes együttesből, az építészeti anyagból pedig *Thomas* Antal, *Gregersen* Hugó, *Horváth* Szabolcs és *Nagy* Béla tervei. —io.

Munkaközben.
Révész Imre olajfestm.

nyörködtetőt, ha gyönyörködtető, akkor pedig teljesen nélkülözi a korszerűséget. Bátran el lehet mondani, hogy az értékes modern alkotások semmi vonatkozásban sincsenek a korukkal, teljesen és egészségesen ki tudták kapcsolni magukat a kor történési zajlásából és csak a természetes fejlődésen mentek keresztül.

T. S. vonatkozásba hozza a művészetet a száz és többszáz kilométeres sebességű fejlett technikával. Erre csak egy kérdéssel tudok válaszolni: mivel magyarázza a modern művek primitívségre való törekvését? (A primitívség nem tévesztendő össze a nemes leegyszerűsítéssel.) A kérdés tulajdonképpen stílszerűtlen, mert a technikának kevés köze van a művészethez, annál is inkább, mert pusztán praktikussági célokat szolgál. Én az áramvonalas művészetet nem tartanám komoly irányzatnak. De még ezek a korszerű alkotások sem fedik a korukat, mert nagyon kevés művész értette meg, hogy a mai kornak (ha már újat akar adni) mondanivalója is van és hogy ez semmi esetre sem a *hogyanban*, hanem a *miben* juthat leginkább kifejezésre. Az, hogy a tájképnél az eddigi kéket zölddel festem, vagy

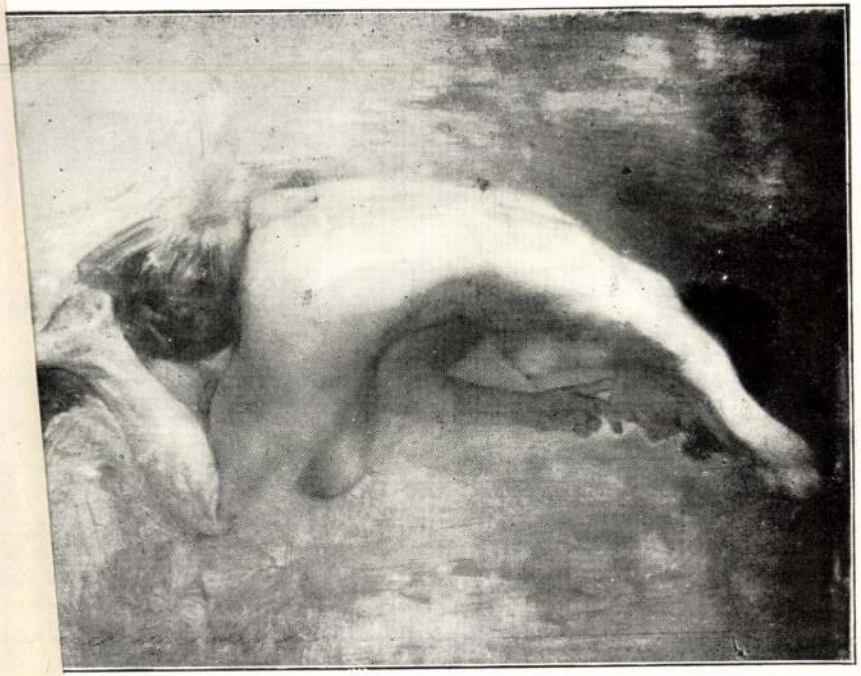

Tavasz a művé-
szetben. (Bpest, 1940.)

Karlovicky Bestalan

vod

Jblképrom

330. l.

MAGYAR KÖNYVSZEMLE, BUDAPEST M. NEMZ. MUZEUM

Müemlékek Orsz. Bizottsága

NYOMTATVÁNY

BUDAPEST

Karlovszky Bertalan

A postatakarékpénztár árverési csarnokának okt. hó 21-én nyíló művészeti aukciójáról

Pállik Béla: Vadászzsákmány

Benczur Gyula: Hullámok játéka

Zichy Mihály: Ébredés

Japán bronz-füstölő

Karlovszky Bertalan: Udvarlás
(Model: Pálmay Ilka)

Gobelin, XIV. sz. Brüsszel

Vitrin porcelánokkal

Az Államvasutak legujabb expresskocsijai
(Gyártja: a Ganz és Tsa waggongyár)

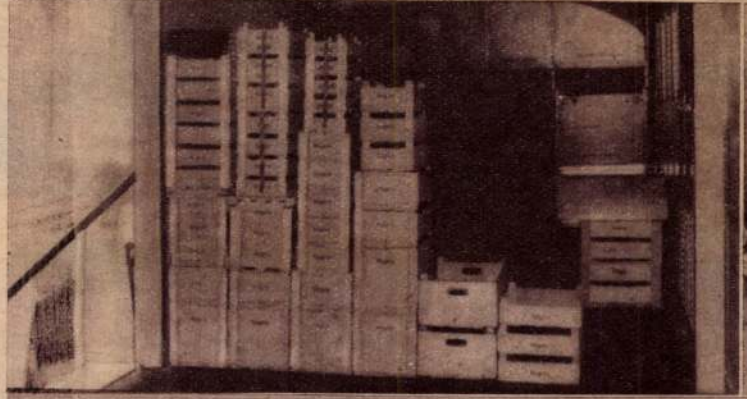

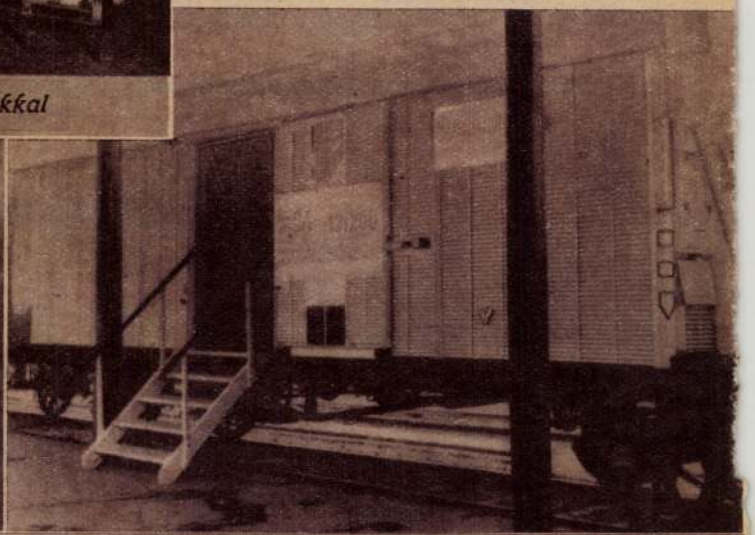

Angliai baromfi- és gyümölcsszállitmányaink 72 óra alatt London piacán vannak

Grenobleból üdvözlik az Uj Magyarságot

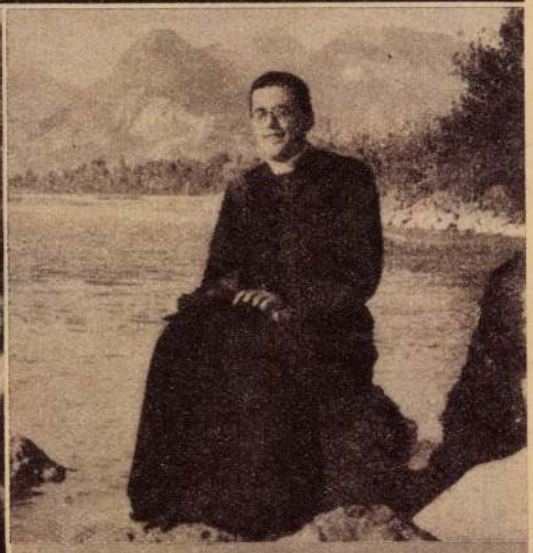

Bemecsei Szokolyi Alajos lelkész, a franciaországi magyar katolikus misszió grenoblei vezetője, lelkes szeretettel üdvözölte az Uj Magyarságot, s leveléhez két kedves képet mellékelt: az egyik őt mutatja be a Drac-folyó partján, a másik francia földön élő magyar lányok és fiuk szüreti felvonulásáról készült

KÖNYVISM

GEORG HIRTH. *Das deutsche Zimmer der Gothik und Renaissance, des Barock-, Rococo- und Zopfstils.* Anregungen zu häuslicher Kunstpflege. Dritte, stark vermehrte Auflage. G. Hirth's Verlag in München und Leipzig. Preis 10 Mark.

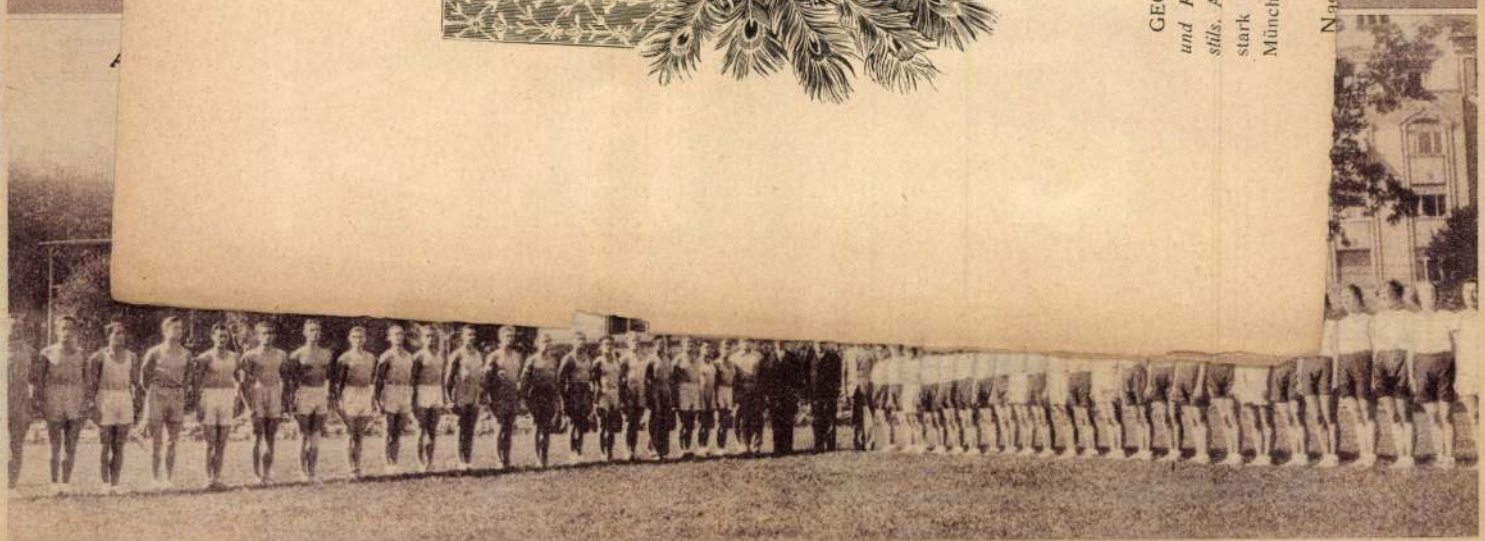

KARLOVSZKY BERTALAN / 1858 - 1938 / :

123. Magyar parasztasszony-fej. - Olajf., fa. 36 x 45.5 cm. Jelz.j.k.: " Karlovszky Bertalan".

124. Tavasz ébredése. - Olajf., fa, 31.7 x 41.7 cm. Jelz.l.j.:"Karlovszky B."

125. Önarckép. - Olajf., fa. 18 x 24 cm. Jelz.l.j.: "Karlovszky B."

126. Vöröshaju kisleány. - Olajf., fa,8.5 x 12 cm. Jelz. nélkül.

127. Férfi fej. - Olajf., fa. 10.7 x 12 cm. Jelzés nélkül.

128. Duzzogók. - Olajf., fa. 79.5 x 100 cm. Jelz. nélkül.

Székesfőv. képz. jub. kiáll. 1944.

Karlovszky Bertalan

l. Exp Brussels 1935

136. l.

ÉDES-NA
NEMSOK
ÉS HOZ
PUSZIKAT
M

Karlovszky Bertalan

A MŰCSARNOKÉRT

1.

Igenis, a Műcsarnokért folyik a harc és nem a Képzőművészeti Társulat zsüritagságáért. Az egész napi sajtó bőséges riportokban foglalkozott a Képzőművészeti Társulatnak azzal a határozatával, mely kitünő művészek hosszú sorát, szám szerint hatvanötöt fosztott meg attól a jogától, hogy zsüri tag lehessen, vagy akár csak olyant választhasson, a pro és kontra nyilatkozatok megvilágították a kérdést jogi és művészi szempontból, bebizonyították, hogy a Társulat alapszabályszerűen, tehát jogosan járt el, viszont bebizonyították azt is, hogy a Társulat művész- sőt művészetellenesen járt el. Csak egyet nem mondtak ki a szemben álló felek: hogy a Műcsarnokról van szó és nem a Társulatról, hogy a harc a Műcsarnokért, az egyetlen reprezentativ, európai nivóju kiállítási helyiségért folyik és nem az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat valamely tisztségéért. Már pedig ezen a ponton nő túl ez az intern kérdésnek látszó ügy egy egyesület keretein, művészi csetepaték lokális jelentőségén és válik olyan országos üggyé, mely nemcsak egy egyesület tagjait, de a magyar művészek egyetemét, sőt a magyar művészetet szerető és támogató egész magyar intelligenciát nagyon is közelről érinti. Minden okunk megvan tehát arra, hogy kivizsgáljuk ezt az ügyet a gyökeréig és levonjuk belőle a helyes következtetéseket.

Kezdjük mindjárt a velején: azon semmi sem fordul meg, hogy a Képzőművészeti Társulat zsürije, mely a Műcsarnok kiállításai anyagának teljes hatalmu összeállítója, jogosan vagy jogtalanul tevődik-e össze, mert ez tisztára etikai kérdés, ami — művészetről lévén szó — csak a művészeti szempont érvényesítése után vethető fel. Ha az a zsüri, amelyik de facto a kiállításokat csinálja, olyan tárlatot tud összehozni, melyek a magyar művészet átlóinak eredője, a magyar művészet egyetemének azonos értékű eredménye, — akkor az a zsüri a magyar művészet egyetemének érdekeit szolgálva kihozza a magyar művészetből a benne meglévő erők maximumát, tehát az ilyen zsüri méltán áll a helyén, igaza van, sőt joga is van, — még ha jogtalanul állították is arra a posztra azok, akik odaállították.

Erről van tehát szó és azt akarjuk, hogy az ország művészeti közvéleménye tisztán lásson ebben a rendkívüli fontosságú ügyben anélkül, hogy akár az egyik, akár a másik fél szemüvegét tartsák szemei elé érdekelt kezek.

2.

Sietünk tehát kijelenteni, hogy nem befolyásol megállapításainkban az a tény, hogy a zsüriválasztásból való kirekesztés a Szinyei Társaságot érinti legsúlyosabban. A Szinyei Társaság sérelme még nem az egész magyar művészet sérelme és mi nagyon precizen el tudunk képzelni egy zsürit a magyar művészet egyetemének érdekében dolgozva a Szinyei Társaság tagjai nélkül is. Viszont nem helyezkedhetünk arra a tulzó álláspontra sem, hogy helyeseljünk valamit csak azért, mert az a népszerűtlen Szinyei Társaságnak nem kedvez. Mi most nem egy népszerű vagy népszerűtlen álláspontot akarunk képviselni, hanem meg akarjuk állapítani, mi érdeke és mi nem érdeke a magyar művészet egyetemének. Sőt azzal a váddal szemben, mintha a Társulat tendenciózusan válogatta volna össze a kirekesztett művészeket, meg is kell védenünk a Képzőművészeti Társulatot. Egyetlen pillantás a közel hetven főnyi névsorra, melyet alább pontosan közlünk, s mindenki meggyőződhetik róla, hogy van a proscribáltak között Baditz Ottótól Vaszary Jánosig minden rendű és rangú művész bőven. Nos, a magyar művészetnek érdeke hogy a Műcsarnok, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatnak a Fővárostól egy arany koronáért bérelt kiállító helyisége, az egyetlen magyar reprezentativ kiállítási palota olyan művészeti politika által irányíttassék, mely egyesíti az egész magyar művészet erejét és nem érdeke, hogy onnan jó művészek kirekesztessenek, legyenek azok bármely társaság tagjai. A Műcsarnok csak jogilag a Képzőművészeti Társulat bérleménye, ténylegesen az egész magyar művészet, a magyar művészek összességének örök és elvitathatatlan jussa.

Ahogyan egyetlen művészcsoportnak sincs joga annak kijelentésére, hogy csak az művész, aki tagjai közé tartozik, a Műcsarnoknak sincs joga olyan művészetpolitikához, amelyik bármely művészcsoportba szervezkedett művésznek lehetetlenné teszi a Műcsarnok irányításába való befolyást, mert ez nem érdeke a magyar művészetnek. A Társulat jogmegvonó eljárása lehet jogos, de a Társulat nem csupán *egyesületi jogot* gyakorol ezzel a ténykedésével, hanem — akarva, nem akarva — *művészeti politikát* is. Egyoldalu művészeti politikára pedig minden egyesületnek joga van, csak éppen a Képzőművészeti Társulatnak nincs, mert a Társulat politikája a Műcsarnokot irányítja, a Műcsarnok pedig nem a Társulaté, hanem az egész magyar művészeté. Ezen a tényen nem változtat az a körülmény sem, hogy a jogokból kirekesztett művészek elsősorban maguk a hibásak abban, hogy olyan helyzetbe kerültek, hogy jogaiktól megfoszthatókká lettek részint azzal, hogy nem fizették be tagdíjaikat, részint azzal, hogy oly későn fedezték fel magukba a Társulat iránt érzett nosztalgiát.

3.

A hatalommal élni joga is, kötelessége is minden kormányzatnak. A Társulat önkormányzatának is. Azonban a hatalmat a hatalomért gyakorolni, vagyis törvényeket, szabályzatot a hatalom körülbástyázására és nem a köz erejének gyarapítására felhasználni, az a hatalom öncélú gyakorlása. Ez pedig elkerülhetetlenül oda vezet, hogy a hatalom megszünik az összesség érdekeit képviselni és mindinkább rákényszerül a vele szemben automatikusan keletkező támadások ellen önmaga biztosítására és a közérdek helyett a hatalmi érdek szolgálatára. Ez a folyamat jelentkezik most éles konturokban a Társulatnál. Mit csináltak? ahelyett, hogy nem éltek volna egy joggal, mely hasznot semmit, ellenben kárt annál nagyobbat jelent a Műcsarnok kiállításai szempontjából, vagy egyenesen megreformálását, sőt törlését határozták volna el az ilyen kártékony paragráfusnak, ellenkezően: teljes brutalitásában gyakorolták a szabályzatot, melynek erejével *csak* a követ-

kező művészeket — az összművésztagoknak körülbelül felét — törülték ki a Műcsarnok művészeti adminisztrációjából: *Baditz Ottó, Csánky Dénes, Csók István, Czencz János, Fényes Adolf, Glatz Oszkár, Háry Gyula, Iványi-Grünwald Béla, Katona Nándor, Krusnyák Károly, László Fülöp, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Márk Lajos, Nagy Sándor, Olgyay Ferenc, Pállya Celesztin, Perlmutter Izsák, Poll Hugó, Révész Imre, Réti István, Rudnay Gyula, Sárkány Gyula, Tatz László, Udvary Géza, Udvary Pál, Vaszary János, Zádor István, Baránszky E. László, Benkhardt Ágoston, Brüll Aladár, Endrey Sándor, Frank Frigyes, Halmi Artur, Hende Vince, Innocent Ferenc, Kálmán Péter, Kárpáthy Jenő, Koszta József, Koszkol Jenő, Neógrády Antal, Szablya Frischauf Ferenc, Szenes Fülöp, Dobai Székely Andor, Tolnay Ákos, Tonyay János, Thorma János, Vajda Zsigmond, Vesztróczy Manó és Nyilassy Sándor.* És ezek még

KARLOVSZKY BERTALAN: NŐI FEJ
Az Arcképfestők Társasága kiállításáról

Képzőművészek
1930.34.7

Karlovszky Bertalan

Cród.

Balásung Malerei

20, 25. l. 83. t.

Karlovszky Bertalan

KARLOVSZKY BERTALAN / 1858 - 1938 / :

160. Női fej. - C.rajz, p. 15.7 x 23.3 cm.
Jelz.l.b.: "Karlovszky Bertalan".

Koppmagygraf 150 éve

VASÁRNAP
3
Kat. Fekete vas.
Prot. Keresztély

7

N. k. 5 ó. 37 p. N. ny. 18 ó. 31 p.

HÉTFŐ
4
Kat. Izidor pk.
Prot. Izidor

3

KEDD
5
Kat. F. Vince
Prot. Vince

5

SZERDA
6
Kat. Cölesztin p.
Prot. Cölesztin

3

CSÜTÖRTÖK
7
Kat. H. József
Prot. Herman

5

PÉNTEK
8
Kat. Fájd. szűz
Prot. Lidia

3

SZOMBAT
9
Kat. Konrád
Prot. Erhardt

5

Izr. 8. S. Mezorah

976. POHAR, rubinpiros üveg, fazet
— Rubinglas, fazettiert, darau

977. TOJÁSDAD FLAKON, kék üv
blaues Glas mit Golddekor

**** Ajándék a Szépmüvészeti Muzeumnak.** A magyar arczképfestészetnek egyik kiváló termékével gazdagitotta a Szépmüvészeti Muzeumot a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület. A Szépmüvészeti Muzeum igazgatójának és a Muzeumbarátok Egyesületének együttes kérésére odaajándékozta a muzeumnak Kléh Istvánnak *Karlovszky* Bertalan által festett arczképét, ezt a muzeális becsü, kiváló müvét festőjének. Karlovszky mint arczképfestő eddig nem volt képviselve a Szépmüvészeti Muzeumban s igy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület nagylelkü adománya, mely elsősorban *Walder* Gyula vezérigazgató lelkes érdeklődésének köszönhető, igen örvendetes kiegészitését jelenti a muzeum modern képgyüjteményének.

Karlovszky Bertalan

Az Ujság
1920. márc. 7.

Karlovszky Bertalan

KARLOVSZKY BERTALAN:
Odry Árpád arcképe

Nemzeti Szalon 1930.
Arcképfestők okt.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan
festő

Miltatás

~~Bud~~ Bizonakció 1958. Budapest.

8l.

Karkovszky Bertalan
festő

M.D.K.

Női tanulmányfej

Önarckép

Női akt

Női képmás

Bizalmi 1958. Budapest.

15 l.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan
festő

Gyümölcsös csendélet.
Női tanulmányfej
Tanulmányfej
Női tanulmányfej

Biraukció 1954. Budapest.

19l.

MDK

KKXO

YKarlovszky Bertalan, ezüstérem

Magy. művészet a san-francbscoi kiállitáson. KK
Az Ujság, 1916. okt. 27. 14 l.

MDK

Karlovszky B.

Magyar müvészek Oroszországban.
Mücsarnok, 1899. 26.sz. 4o5 l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festő

Szokolay Bs Művészeti Szemle. Erdélyi Helikon, 1929, II. évf. 1.sz. 75-77 l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Lenhossek Mihály professzor, festm.
Kenyeres Balázs " "

Képzőművészet, 1929. 16.sz. 23-24 l.

Tata (Kamáromi)

* Bercsényi-utca 1. Farkasház
ra kosárives kapuval. Manzár
Az udvaron felirat, mely sze
a herendi porcellángyár alap
a tatai majolika-gyárat Fisc
földszintes épületben voltak

(Dornyay Béla: Tata és Tóváros
mér: A tatai majolika törté

MDK

Karlovszky Bertalan, sz. 1858.

Fiuarckép, festm.

Ernst Muz. 51. aук. 1935. márc.

lo 1.

MDK

Karlovszky Bertalan festőmüv.

Uj női festőiskolák.

Mücsarnok, 1899. 24.sz. 382 l.

Karlovszky Bertalan

Gróf Wenckheim Dénes arcképe, olaj

O.M.K.T. május, 1925. 19 1.

Karlovszky Bertalan
Gyermekarckép, olaj
Gróf Andrássy Gyula, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 5 l.

A magyar vallás- ésközo
és ügyszám alatt a keb.
rendeletének másolata:

U t

Költségvetési év: 1946.
Művészeti célok támogat
vat: 1, 2. Lerovandó bé

Felhivom, hogy

Karlovszky Bertalan /1858-1938/ MDK

arckép- és életképfestő

Munkácsy feleségéhez irtlevelében emliti nevét
/~~vl/mi~~//
123 o. v. ö. 108. jegyzet.

Farkas: Munkácsy lev. 1952.

MDK

Karlovszky Bertalan, 1858-1938

Női fej

M.grafika loo éve. Főv. Képtár 32.kiáll. 1948.jan.

9 1.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

"Pipázó hollandi katonáját" kiemeli Lázár Béla "Tavaszi tárlat"-ról szóló cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1900. május
321-344. lap

M.D.K.

Karlovszky

"Arcképei"-t kiemeli Lázár Béla a "Tavaszi tárlat" cimmel irott kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

Karlovszky Bertalan

"Arcképei ma is az ujdonság ingerével hatnak ...a lelkiismeretes müvészet, a feltétlen odaadás és a müvészi szépnek korlátlan szeretete egészitik ki hatásának titkát, s mindennek élén páratlan rajztudásában" lehet gyönyörködni, -irja Dr. Székely Béla: "A téli kiállitás" c. kritikájában.

Otthon, Bp. 1895. december hó. 3. sz.
2o4-2o7. lap

M.D.K.

Karlovszky

A „Párisi Salon" és a mi Országos Kiállitásunkra készülnek nagyobb festményekkel a párisi magyar müvész kolónia tagjai.
A Képzőművészet c. rovat névszerint felsorolja kinti müvészeinket.

Képes Családi Lapok, Bp. 1884. dec. 21.
13. sz. 207. lap

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

A müvész most tért haza Párisból és az Andrássy-uti Mücsarnok most megnyilt téli kiállitásán szerepel alkotásaival, -közli "A HÉT TÜKRE" c. rovat

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. dec. 2.
16. évf. 49. sz. 784. lap

Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

Rippl Rónai János irja kritikájában a Tavaszi Kiállitáson szereplő müveiről: "országos sikerre a kiállitottak közül egyetlen ember tüneményszerü müvei számithatnak.."

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. május 5.
17. évf. 19. sz. 303. lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Karlovszky Bertalan, sz. 1858

A müvész felesége menyasszony korában, paszt.

Ernst Muz. 5o.aukc. 1934.dec. lo. 1.

Karlovszky Bertalan

Szana Tamás: „Téli Tárlat a Mücsarnokban" cimmel ir a kiállitásról és elismeréssel szól a müvész "Női arckép" c. és „XIII. Lajos korabeli lovag" c. képeiről.
A Képzőművészeti Társulat rendezte a kiállitást.

Képes Családi Lapok, Bp. 1897. dec. 19.
XIX. évf. 51. sz. 812-814. lap

MDK

Karlovszky Bertalan, sz. 1858.

A nővérek, szépia

Női akt

Ernst Múz. 29. aukc. 1924. 23 l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Római Nemzetk. Kiáll. kat. 1911. 194-6.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép

A: M.müvészet a párisi kiáll.-on. Mücsarnok, 1900. jun. 17. 315.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Utolsó kenet, of.

Árverési Közl. 1938. 3.rk.sz. 23 l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gyárfás Jenő festménye

M. nemzeti festészet kialakulása. N.Szalókiáll.
1949. febr.

MDK

Karlovszky Bertalan

Fekvő női akt, of.

Férfi képmás, "

Rózsaszinruhás nő, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 22 l.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

Heltai Ferencné portéját dicséri Lázár Béla: "Téli tárlat"-ról szóló cikkében, amellyel a müvész„elérte az elérhető legjobbat."

Magyar Salon, Bp. 1900. január
811-832. lap

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

Tolnay Ákos művésztársával együtt "Női festő-iskola" cimmel inditották meg művészképző tanfolyamukat Karlovszky Bertalan mütermében.

"Szerkesztői posta" c. rovat hiradása
Magyar Salon, Bp. 1900. október
182. lap

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

"Az apród" c. festményének repr.-ját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 1902. julius, XXXVII. kötet 397. lap

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

Bronz éremmel tüntették ki a müvészt, mint az "Irodalom és Müvészet" c. rovat közli: "A magyar müvésznövendékeket a Müncheni Képzőmüvészeti Akadémia kitüntette" cimmel.

Képes Családi Lapok, Bp. 1881. aug. 7.
3. évf. 45. sz. 718. lap

MDK

Karlovszky Bertalan, sz. 1858.

A haldokló

Ülő női akt

Fekvő női akt

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 17 1.

MDK

Karlovszky Bertalan, sz. 1858.

A haldokló, festm.

Önarckép, "

Női akt, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

1.

18

Karlovszky Bertalan

Márk Lajos müvésztársával együtt Párisban járt, hogy a Mücsarnokban az áprilisban megnyitandó nemzetközi kiállitásra meghivja a külföldi müvészeket.
"Krónika" c. rovat közleménye.

Képes Családi Lapok, Bp. 1899. márc. 5.
XXI. évf. lo. sz. 16o. lap

MDK

Karlovszky Bertalan

Arckép, olaj

Műcs. 1905-6. téli kiáll. kat. 36 l.

Karlovszky Bertalan MDK

Az Osz.Magyar Képz.Társulat Tavaszi Nemzetközi Kiállitása fogadóbizottságának tagjai között emlitve.

A Tavaszi Nemzetközi Kiállitás megnyitása. Mücsarnok.1901.15.sz.209.l.

~~Karolyi Béla~~ MDK

Karolvszky Bertalan

Résztvett a nov.25-én tarott ülésen. Az Eszterházy-dij pályabiróságának tagjává választották,de a müvész lemondott tagságáról.

Az Orsz.Magyar Képz.Társulat választmányi ülése. Mücsarnok.19ol.3o.sz.367.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

M.Nemz.Reneszánsz Társ. 2.aukc. 1921.

MDK

Karlovszky Bertalan

Parasztasszony

KMTárs 1938. őszi kiáll. 25 l.

Karlovszky Bertalan MDK

A Studio 19ol Bebruári száma közölte Tahi Antalnak a magyar müvészetről irt cikkét,mely megemlékezett [illegible] Karlovszky müveiről is.

A Studio a magyar müvészekről.
Mücsarnok.19ol.11.174.1.

Karlovszky Bertalan MDK

Az ujonnan alakult Fészek választmánytagjai között emlitve.

A F.É.S.Z.E.K. megalakulása.
Mücsarnok.19ol.11.sz.175.1

MDK

Karlovszky Bertalan

Rudnyánszky György arck.

gr. Teleki Pál arck.

Lakner Károly arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép

Női arckép

Lisznyai Damó Tihamér arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Hollandi leányfej

Selyemrúhás nő

Halott Krisztus

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmőiskévk. 1937/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Jenő

arcképe, festette Gyárfás Jenő

Kléh István arcképe

Thirring G.dr.: Szépműv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 101.1.

Karlovasky Jeno

Broképe, Teatette Gyurfas Jeno

Kiéh Istvan Broképe

Karlovszky Bertalan

A Képzőművészeti Főiskolán Réti István viszonya egyes ökonzervativ tanártársával/ Karlovszky Bertalan Bosznay István/ hüvős és feszült volt.

Dévényi Iván:Réti István
Látóhatár 197o/9-1o 941.old.

Karlovszky

Benczur és Karlovszky nem adták fel álláspontjukat és főleg hatalmi pozíciójukat a Képzőművészeti Társulatban vagy a Mücsarnok tárlatain,de már elmult az az idő,amikor Hollósyékat,Ferenczyéket,Fényes Adolfékat egy kézlegyintéssel elintézhették.S már jelentős közönség is állt mögöttük.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi kiadó könyviadó 1973. Bp. 6.old.

Karlovszky Bertalan

"Ifjuság" c. festményét kiemeli L.: "A téli tárlat" c. beszámolójában, a müvész négy bemutatott képe közül, csak ez tesz tanuságot müvészi erejéről, fejezi be a müvekre vonatkozó méltatást.

A HÉT, Bp. 19o1. dec. 1. XII. évf.
48. sz. 799. lap

Karlovszky Bertalan

"Elegáns szuverén tudását, ritka finom érzéssel megfestett három arcképét" emliti meg Pukk: Téli tárlat c. kritikájában, s megjegyzi, hogy a müvész alkotásaival emelte a kiállitás nivóját,
Müvészet c. rovat.

A HÉT, Bp. 1903. nov. 15. XIV. évf.
46. sz. 752-753. lap.

Karlovszky Bertalan

A Fészek bálon a klub falaira több művésztársával együtt saját karikaturáikat rajzolták meg, melyet a lap külön mellékleten mutat be.
Repr.

A HÉT, Bp. 1905. ápr. 23. XVI. évf. 17. sz.

Karlovszky Bertalan

Kiss József portréját kiemeli Marco: "A téli tárlat" c. beszámolójában, dicséri finom, karakterizáló képességét.

A HÉT, Bp. 1905. nov. 19. XVI. évf.
47. sz. 774-775. lap.

Karlovszky Bertalan

Aranyérmet kapott és ugyanakkor Ráth-dijat is
és "a duplán megkoszoruzott képet mindjárt le-
foglalta a főváros, a maga muzeuma számára"-
közli a Müvészet c. rovat "Aranyérmek" cimmel.

A HÉT, Bp. 1908. dec. 13. XIX. évf.
5o. sz. 816-817. lap.

Karlovszky

Portréin a csendéleti részleteket "mikroszkópikus hüséggel" festi, de általában a kidolgozás egyenetlen,-irja Lázár Béla: "A tavaszi tárlat" cimmel közölt kritikájában.

Otthon, Bp. 1900. évf. 6. füzet.
49-60. lap

Karlovszky Bertalan

A "Téli tárlat"-on szerepelnek müvei. Lázár Béla a kiállitásról közölt kritikájának "A magyar arckép" c. fejezetében ir a müvészek alkotásairól. Portréiknál hiányolja azt, hogy elsősorban nem a bensőt tükröző arc tanulmányozását tartják szem előtt, hanem a környezet élethü kidolgozását. A müvészről megjegyzi, hogy ő is ezt az irányt követi, csak más technikával.

Otthon, Bp. 19o1. dec. hó.
18-29. lap

Karlovszky Bertalan

A Mücsarnokban rendezett tárlaton szerepel a müvész, közli a "Királynapok Magyarországon" c. beszámoló, müveit nem nevezi meg, csupán annyit mond, hogy azok sikert arattak.

Otthon, Bp. 19o1. május hó
1-16. lap

Karlovszky Bertalan

Dohányzó, részeg férfit ábrázoló festményét bemutatja a lap "Apród" cimmel.
Repr.

Otthon, Bp. 1902. julius hó
45. lap

Karlovszky Bertalan MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésén vett részt.

Műcsarnok, 1899. 215. l.

MDK

Karlovszky Bertalan, sz. 1858.

Női képmás

A halálos ágyon

Ernst 11. aukc. 1920. ápr. 14 l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A müvész felesége

Dr. Vuk Mihály

Dr. Báró Szalay Gábor

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. /jan.-márc./ 7.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Melancholia, of.

Női tanulmányfej, of.

Az 1921. évi őszi kiáll. tárgym. 1921. nov. Mücsarnok. 4.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

József királyi herceg tábornagy ur Őfensége

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. /jan.-márc./ 7.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Weszely Tibor

Csiráky József gróf

Dr. Nékám Sándor

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. /jan.-márc./ 8.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép, of.

Leány arckép, of.

Gondolatokban elmélyedve, of.

Az 1921. évi őszi kiáll. tárgym. 1921. nov. Műcsarnok. 4.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép, of.

Fiu arckép, of.

Női arckép, of.

Az 1921.évi őszi kiáll. tárgym. Műcsarnok, 1921.nov. 4.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gyermekarckép, of.

Fiu arckép, of.

néhai Lampel Hugó főszámvevő arcképe, of.

Az 1921. évi őszi kiáll. tárgym. 1921. nov. Mücsarnok. 4.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Parasztasszony-fej, of. A nagy állami aranyérem és a Ráth-dij nyertese 1908.

Rózsavölgyi Gyula polgármester arcképe, of.

Női arckép, of.

Az 1921. évi őszi kiáll. tárgym. 1921. nov. Mücsarnok. 4.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Férfi arckép, of.

Férfi arckép, of.

Női arckép, of.

Az 1921.évi őszi kiáll. tárgym. Műcsarnok,1921.nov. 4.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A Munkácsy-szoborpályázat meddő. Művészet 1914. 282.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

képmása. festette: Gyárfás Jenő, repr.

Magyművészképm.

MDK

Karlovszky Bertalan

Almássy-Tellki I.

MDK

Karlovszky Bertalan

Genthon I.: A Nemzeti kiállitás. Napkelet 1934.
367-368.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Parasztasszony, repr.

Művészet 1938. III. évf. 22. sz. 147.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Arckép, repr.

Művészet 1915. 449.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Sipőcz Jenő polgármester, repr.

Képzőművészet 1934. 37.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

F.J.: Téli tárlat a Mücsarnokban. Pesti Hirlap 1939. jan. 31.

MDK

Karlovszky Bertalan

Genthon I.: A Céhbeliek. Napkelet 1934. 182.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

dr. Elischer Gyula, rajz

Schanzer kisasszony arcképe, rajz

báró Feilitzsch Bertold arcképe, rajz

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 2o.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Fekvő női akt

Női arckép

Tamássy József

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. /jan.-márc./ 7.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Misterieuse

Meszlényi Adrienne

Akt-tanulmány

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. /jan.-márc./ 7.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Parasztasszony

Rudnyánszky Magda

Halott Krisztus

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. /jan.-márc./ 7.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Önarckép

Hollandi leányfej

Selyemruhás nő

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. /jan.-márc./ 7.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Krisztus, rajz

dr. Hodossy Gedeon arcképe, rajz

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 20.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Guthy Böske: A modell. Szinházi Élet 1938. 30. sz.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr. Becker porosz közokt. min. Repr.

Mücsarnok 1928. tav. kiáll. kat.

MDK

Karlovszky Bertalan

Márk Lajos rajza Karlovszkyról /A "rojalisták királya"/. Repr.

Uj Idők 1899. V. 14. sz. 3o2.1.

gazdagabb mundaan

nemzedékre szállv

MDK

Karlovszky Bertalan

bárczi házi Bárczy István

Lampl Hugó

Gróf Wenckheim József

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. jan. 9.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr. Nékám Lajos

Biró Zsigmond

Lakner Károly

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. /jan.-márc./ 8.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr. Nékám Lajosné

Gróf Teleki Pál

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. /jan.-márc./ 8.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Rudnyánszky György

Gróf Esterházy Móric

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. /jan.-márc./ 8.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

v. nagybányai Horthy Miklós kormányzó

Női arckép

Női arckép

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. /jan.-márc./ 8.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép

Pipázó katona /1900. a Magyar Képzőm. Társulat 4000 koronás díját nyerte/.

Aug. 5-én.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Ferképzőműiskévk. 1937/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Báró Feilitzsch Berthold arcképe

Magyar parasztasszony /Állami nagy aranyérem/

Dezseri Rudnyánszky Magda arcképe

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Itt van az ősz, itt van ujra

Vasárnap volt

A varrólány

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

dr. Zólyomi Wagner Géza arcképe

Walder Gyula arcképe

bárcziházi Bárczy István dr. arcképe

Molnár E.dr.:Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Szalavszky Gyula

őrgróf Pallavicini Ede arcképe

Egy ifju körgalléros arcképe

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Lampl Hugó arcképe

Kléh István arcképe /1911. I.Ferenc József király által alapitott 5ooo koronás jubileumi dij/.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 22.l.

Karlovszky Bertalan MDK

Női akt, ceruza

Műcsarnok 1928/29. téli kiállítás

Karlovszky Bertalan MDK

dr. Nékám Lajos arcképe, repr.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

MDK

Karlovszky Bertalan

Eöttevényi Olivérné arck.

gr. Hugonnay Kálmánné arck.

Gömbös Gyula arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Perképzőmfőiskévk. 1937/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Nádas Gyula arck.

Női arckép

Női akt

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép

"Nem tesz fel a kislány magában egyebet"
Illusztráció az Athenaeum uj "Petőfi" kiadásához

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőműiskévk. 1937/39. 22.l.

Karlovszky Bertalan MDK

Dr. Lenhossék Mihály egyet.tanár arcképe, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Karlovszky Bertalan MDK

Női tanulmányfej, olf.

dr. Nékám Lajos egyetemi tanár arcképe, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Karlovszky Bertalan MDK

Dr. Kenyeres Balázs egyet.tanár arcképe, olf.

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Karlovszky Bertalan MDK

dr. Becker porosz közoktatásügyi miniszter,
repr.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Karlovszky Bertalan

Székely S.: Egy ujságiró emlékei. Bpest. 1926.
31.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Pipázó katona c. festményéért 4ooo koronás társulati dijat kapott

XIII. Lajos korabeli alak

Pályabiróságok ülései. Mücsarnok, 19oo. 2o. sz. 283.l.

Karlovszky Bertalan

Fájdó kutya c. festményével 4000 ko-
ronás tárgyalati díjat kapott

XLIII. Lajos koronáli alak

Millyahirdetések lásd. Műcsarnok, 1900. 20. sz.
285.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Szalavszky Gyula arcképe, repr.

Szabad Müvészet 1912. I. évf. 21. sz. 1o.l.

MDX

MDK

Karlovszky Bertalan

Karlovszky Bertalan temetése. Pesti Hirlap 1938. ápr. 14.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr. Wágner Géza arcképe, repr.

Portrait, repr.

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 18.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Ripka Ferenc arcképe

gyurgyenováci Rosenberg Herman arcképe

A Műcsarnok téli tárlata. Képzőművészet 1932. 46. sz.

Karlovszky Bertalan MDK

Női arckép, olf.

Férfiarckép, olf.

Önarckép, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MNK

Karlovszky B.

Lampel Hugó ny. főszámvevő arcképe. Olajfm.
Mgt.

KMT 1910/11. téli kiáll. 48.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A müvész sógornője arck.

dr. Vuk Mihály arck.

Női arckép

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Wolf Henriette

Fleischmann Oszkárné arck.

Munk Miklósné arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gyermekfej

Lila virágok. Csendélet

Virágcsendélet

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

gr. Tisza Kálmán arck.

gr. Pongrácz Jenő arck.

csetei Herzogh Péter arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Willetz Jánosné, Nékám Irén 2 arck.

Női tanulmányfej

Kisebb tanulmányok

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 24.l.

KARLOVSZKY Bertalan festő

Pscherer Ida portréjáról

Polgári lakáskultúra a századfordulón. Összeáll. és bev. Hanák Péter. Bp., 1992
84.p.

kkfkkkkhtklklllléléékklllllléfééáééég.lgéhéégljll.n..n---n-.éél
tdfgnztrukkjgkjkgkklllk

m,,b, ,,j,.k,,,lulilllllljjkkhkkkokolllélllllllllllllllllllkk
thjk,mkmfijgijjijjckgkhklkkllélééééééáééékéééééééééééééééé-.,

KARLOVSZKY BERTALAN

Külföldi aukción:

Bertalan Karlovszky: Im Maleratelier.
Öl auf Holz, 79x106 cm. Sign. und dat.
Paris 1883.

Wien Dorotheum
644. Kunstauktion, 15-22 Mai, 1984.
Katalogus 393.sz. kép: Taf. XIX.

KARLOVSZKY BERTALAN

Nr. 14. György Endre arcképe. Jelz."Karlovszky B."
115 x 85 cm

Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
XLVII. számu leltár. A Földmüvelésügyi Minisztériumtól
átvett képek. 1948.

KARLOVSKÝ BUKETÁLEK

No. 14. Gyötry Budre arcképe. Jelz. "Karlovszky B."
115 x 85 cm

Karlovszky Bertalan

A kiállitás egyik legkiválóbb alkotása Karlovszky Bertalan "Portré"-ja,

Igen rokonszenves tájképekkel szerepel Kléh János,

Minden elismerést megérdemelnek Szmrecsányi Pajtás Ödön tájfestményei,

Jeles szépségekkel dicsekszik Katona Nándor néhány havasi tája,

Fenti müvek a "Tavaszi tárlat"-on kerültek bemutatásra, melyeket "Cyrano" sign.-val közölt kritika elismeréssel méltat.
A tárlaton szereplő többi müvésznév felsorolását lásd: Ferenczy Károly nevénél az itt feltüntetett jelzet mellett.

ÉLET, Bp. 1914. ápr.14. VI.évf. 15.sz. 469,474, 475. lap.

Karlovszky Bertalan

Reményi József, Rottmann Mozart, Stetka Gyula, Szlányi Lajos, Szmrecsányi Pajtás Ödön, Várady Gyula, Vastagh Géza, Vesztróczy Manó, Vidovszky Béla, Zádor István, Zombory Lajos, Klammer Mariska, Katona Nándor, Kimm Frigyes, Karlovszky Bertalan, Kandó László, ifj. Kampis János, Jakab Zoltán, Hende Vince, Gulyás János, Gulácsy Lajos, Glatter Gyula, Germány Elemér, Kléh János, Kozma Lajos, Körmendi-Frim Jenő, Lechner Ödön, Leidenfrost Sándor, Ligeti Miklós, Marton Ferenc, Mednyánszky László, Moldován Béla, Nádler Róbert, Páldy István, Pentelei Molnár János, Ferenczy Károly, Dobrovic Péter, Burghardt Rezső, Bosznay István, Beszédes J. László, Berkes Antal, Benczur Gyula, Barta Ernő, Baróthy Major Jenő, Barkász Lajos, Bánsághy Vince művészek vettek részt a Mücsarnok Tavaszi tárlatán.

ÉLET, Bp. 1914. ápr. 12. VI. évf. 15. sz. 469,474-475. lap.

Karlovszky Bertalan

"Gróf Andrássy Gyula arcképe" készitette Karlovszky Bertalan,
Fiatal nőt ábrázoló "Arckép" festette Kövér Gyula
"Falusi kocsma" Mányai József munkája
"Mikor a jég indul" Olgyay Viktor festménye
"Mors Peregrinus" lovagoló halált ábrázol, Kacziány Ödön müve.
"Don Quijote" c. kép Udvary Géza alkotása.
A felsorolt képeket bemutatja a lap a Műcsarnok tavaszi tárlatáról.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1913. márc. 23. V.évf. 12. sz.
" " " " 30. " " 13. "
393, 410, 411, 412, 413. lap.

Karlovszky Bertalan, festő

--

Nyolcak 1911-ápr-ban nyílt meg a Nemzeti Szalonban. Ez
en szerepeltek: Innocent Ferenc, Jantyik Mátyás Kacsián
Ödön, Karlovszky Bertalan, Margitay Tihamér, Olgyay Fe
renc, Pataki László, Stetka Gyula, Szenes Fülöp, Szlányi La
jos, Tolnay Ákos, Zemplényi Tivadar, és Vadrusz Jánosné.
328.old

Horváth Béla: Bartók és a Nyolcak 328.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XIII. 4.sz. Bp

Karlóvszky Bertalan MDK

M

Magyar parasztasszonyfej, olf.

Tavasz ébredése, olf.

Önarckép, olf.

Vöröshaju kisleány, olf.

Mücsarnok 1944 A Szókesfőv.Képtár Jub. Kiáll.

M.D.K.

Karlovszky

"Tanulmányfej" c. müve szerepel Balogh államtitkár képgyüjteményében, amelyről Kóla Margit: "Balogh István államtitkár" cimmel közöl interjut.

Szinház, Bp. 1946. ápr 6-12. II. évf. 12.sz. 4-5. lap

MDK

Karlovszky Bertalan sz. 1858.

Olvasó leány, festm.

Csendélet, festm.

Ernst Muz, 33. auko. 39 l.

MDK

Karlovszky Bertalan, sz. 1858.

Női akt tanulmány, festm.

Ernst Muz, 33. aukc. 38 l.

Karlovszky Bertalan MDK

Lampl Hugó

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

M.D.K.

arlovs zky Bertalan festő

A zépmüvészeti Muzeum 1906-os megnyitó kiállitásán a modern magyar képtári tárlat rendezője

A zépmüvészeti Muzeum 1906- 1956. p. 1956. 168.l.

Karlovszky Bertalan (1858-1938)

Férfi tanulmányfej.
Olj f. 19.5x26 fa Ltsz:5122. Sign.

Női tanulmányfej.
Olj f. 49x61 fa Ltsz:5509. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép, o.

Gyümölcs és virágcsendélet, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke.
Bp.1952.

MDK

Karlovszky Bertalan, 1858-1938.

Álom, of.

Női akt, rézk.

Gyümölcscsendélet, of.

Árv. Közl. 1940.dec. 7.rk.sz. 96.sz.

25 l.

Karlovszky Bertalan

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

A II. teremben elsősorban szemünkbe ötlik Székely Bertalannak legrokonabb mesterien kitünő arcképe Zichy Aladár grófról.

Magyarság
1935.XI.16.

Karlovszky Bertalan

festőművész

Klebelsberg emlékkiállitás - Mücsarnokban - képével szerepel.

Gróf Klebelsberg remek diszmagyaros képe.

Pesti Hirlap
1933.II-12.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan, festő, 1858-1938

Az akademizmus hive volt. Csak arcképeket festett a Münchenben Bencurtól tanált és Párisban Meissonnier stilusából is átvett. Női arckép, Ódry Árpád, mint Hamlet Nemz. Galéria. 513.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, azene, a szinház és a film. Minerva. 1960. Bpest

Karlovszky Bertalan festőművész

Néhai Meszlényi Adrienne
Akt- tanulmány

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok

Karlovszky Bertalan festőművész

Tanulmány

Dr Verebély Lászlóné

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Mücsarnok

Karlovszky Bertalan festőművész

Női arckép

Brammer Ödönné arcképe

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok

Karlovszky Bertalan festőművész

Tótvárady-Asbóth Istvánné

Hollandi leány

"A nő a művészetben" kiállítás katalógusa. 1936. Műcsarnok

Karlovszky Bertalan festőművész

Akt-tanulmány

Leányarckép

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok

Karlovszky Bertalan festőművész

Tanulmányfej

Misterieuse

"A nő a művészetben" kiállitás katalógusa. 1936. Műcsarnok

Karlovszky Bertalan festőművész

"Misterieuse" repr.

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok.

Karlovszky Bertalan festőművész

Samarjay Lajos

Jubileumi kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

MDK

Karlovszky Bertalan

Rudnyánszky György arcképe, of.

gróf Teleki Pál arcképe, of.

Lakner Károly arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Eöttevényi Olivérné arcképe, of.

gróf Hugonnay Kálmánné arcképe, of.

Gömbös Gyula arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Nádas Gyula arcképe, of.

Női arckép, of.

Női akt, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 24.l.

Karlovszky Bertalan MDK

"Augusztus 5.-én" Illusztráció az Athenaeum uj Petőfi kiadásához

Mücsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Karlovszky Bertalan MDK

"Itt van az ősz, itt van ujra" Illusztráció
Az Athenaeum uj Petőfi kiadásához

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Karlovszky Bertalan

MDK

Horthy Miklós arcképe

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Karlovszky Bertalan MDK

Misterieuse
Meszlényi Adrienne
Akt-tanulmány

Műcsarnok 1939. Téli tárlat

Karlovszky Bertalan [redacted]

Fekvő női akt
Női arckép
Tamássy József

Műcsarnok 1939. Téli tárlat

Karlovszky Bertalan MDK

A müvész felesége
Dr. Vuk Mihály
báró Szalay Gábor
József királyi herceg

Mücsarnok 1939. Téli tárlat

Karlovszky Bertalan MDK

Önarckép
Hollandi leányfej
Selyemruhás nő

Mücsarnok 1939. Téli tárlat

Karlovszky Bertalan MDK

Parasztasszony
Rudnyánszky Magda
Halott Krisztus

Műcsarnok 1939. Téli tárlat

KARLOVSZKY BERTALAN

2o3. Női arckép. Olajf.
2o4. Női arckép. Olajf.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiállkat. 47.oldal

Karlovszky Bertalan

Samarjay Lajos

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Karlovszky Bertalan MDK

Veress Zoltán

~~Kiállításon~~

Műcsarnok 1934. dec. 1935 jan.

Jubileumi kiállitás

KARLOVSZKY BERTALAN

Az Irodalmi és Művészeti Tanács tiszteletbeli taghja

Képzőművészet, 1934. 187.oldal

KARLOVSZKY BERTALAN

Odry Árpád portréja

Képzőművészet, 1929.17.sz.56.oldal

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

Mária Valéria fhgnö egy legyezöje K. festményé-
vel volt ékes.

Dalnady Z.: A Mübarátok Köre 25 éves története.
Legyezö-kiállitás. 34.l.

Mücs.-1891. márc.8.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

Klebelsberg Kunó gróf arcképe.

Ybl Ervin: "Gróf Klebelsberg Kunó". Emlékkiállitás a Mü csarnokban. 1933. MIP. 1933.44.l.

Karlovszky Bertalan festőművész

Parasztasszony

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934

mDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

Dr.Zólyomi Wágner Géza, a Képzömüvészeti Társulat volt igazgatója.

KMTára. 1918. tav.kiáll.

Karlovszky Bertalan festőművész

Magyar parasztasszony

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan /1858-1938/

280.Női arckép. Olajf. 54 x 45.5, fa.
281.Gyümölcs és virágcsendélet. Olajf. 82 106.5, fa.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 32. l.

Karlovszky Bertalan

Kléh István arcképe szerepelt a modern magyar festészet
1920-ban átrendezett kiállitásán.

Rabinovszky Máriusz: két korszak határán Bp. 1965. 31.

M.D.K.

Karlovszky

"Finom pasztelljeit" emliti Trisztan: "A téli kiállitásról" c. beszámolójában.
Andrássy-uti Mücsarnok.

Magyar Salon, Bp. 1895. dec. hó. 24. kötet
621-63o. lap

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

Róna József szobrászmüvészről készitett xxxx festményét bemutatja a lap.
Repr.

Gerő Ödön: "Róna József" szobrászmüvészről irt tanulmánya illusztrációja ként.

Magyar Salon, Bp.1895. szept. hó, 23. kötet 1143. lap

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

Szemere Attiláné arcképe és két női fej -az egyik pasztell- szerepel a Képzőművészeti Társulat kiállitásán, melyről N. Istvánffy Gyula festőművész ir kritikájában, kiemelve a müvész munkáit.
Önmagáról készitett rajzát a cikk keretében bemutatja a lap

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó 23. kötet 230-254. lap

MDK

Karlovszky Bertalan

neve említve

Vinkler László tanára volt

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. müv.tanárainak
kiáll. Móra F.Muz.

Karlovszky Bertalan

"Veress Zoltán arcképe"

"Samarjay Lajos diszmagyaros képmása" műve a Magy. Képzőm. Egy. jub. kiáll.-án.

P.H. 934.XII.12.

Karlowszky Bertalan

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Eszterházy Móricot ábrázoló, nagy tudással megfestett minden izében artasztikus arcmását kell kiemelnünk.

Nemzeti Ujság
1934.I.13.

MDK

Karlovszky Bertalan

Férfi tanulmányfej, o.

Női " "

Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952

Pátria (o)

MDK

Karlovszky Bertalan

Kossuth Lajos arcképe, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
BP. 1952.

MDK

Karlovszky Bertalan

gr.Teleki Pál arcképe, o.

g .Esterházy Móric " "

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Karlovszky Bertalan

A poezis, o.

A zene muzsája, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép

Férfi arckép

gr. Eszterházy Miklós arcképe

Molnár E.dr.:Karlovszky Bertalan.
Ferképzőműiskévk. 1937/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

gróf Andrássy Gyula arcképe

Hódossy Gedeon arcképe, ceruzarajz

Wessely Tibor arcképe

Molnár E.dr.:Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

gr. Dessewffy Aurél arcképe

gr. Eszterházy Sándor arcképe

gr. Cziráky Antal arcképe

Molnár B.dr.:Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A müvész öráncképe

Bárczy István arcképe

Rudnyánszky Béla dr. arcképe

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

József főherceg arcképe

Nagybányai Horthy Miklós arcképe

gr. Wenckheim József arcképe

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 22.l.

Karlovský Bertalan

József Főherceg utcsája

Nagyhunyadi Horthy Miklós utcsája

dr. Kunckheim József utcsája

Molnár Béla dr.: Karlovský Bertalan.
Terézvárosi Közlöny. 1937/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr. Becker porosz közoktatásügyi miniszter srcképe

Dr. Sztranyavszky Sándor arcképe

Dr. Lenhossék Mihály arcképe

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Zavadovszky Alfréd arcképe

Odry Árpád arcképe

Biró Zsigmond arcképe

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Ferképzőműiskévk. 1937/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr. Kenyeres Balázs arcképe

gr. Wenkheim Dénes arcképe

özv. Verebélyi Lászlóné arcképe

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Bednártz Róbert arcképe

Gerlóczy Tamás arcképe

Dr. Hódossy Sándor arcképe

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 23.l.

Kerlovsky Bertelan

Bednarik Robert archeje

Gerlocky Tamas archeje

Dr. Hodossy Gedeon archeje

Molnár Emő dr.: Kerlovsky Bertelan.
Periodicum Slavicum. 1927/28. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Ákos Erzsi arcképe

Gyurgyenováci Rosenberg Hermann arck.

Dr. Ripka Ferenc arcképe

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 23.l.

Karlovarský Bertalan

Akce Brasi srolépe

Gyurgyenovácí Rosenberg Hermann arck.

Dr. Hilpe Ferenc srckitje

Molnár Kamó dr.: Karlovarský Bertalan.
Továrnépesmrtelnékvk. 1937/39. 23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

gr. Eszterházy Móric arck.

dr. Sipőcz Jenő arck.

Toroczkai Wigand Ede arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőműiskévk. 1937/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Tóthvárady Asbóth Istvánné arck.

Tamásy József arck.

gr. Klebelsberg Kunó arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Merveilleuse

Fürdő nő

Croniqueur: Karlovszky Bertalan. Művészet 1913. 247-255.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép, repr.

Kléh István arcképe, repr.

Croniqueur: Karlovszky Bertalan. Művészet 1913. 247-255.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Duzzogás

Zboray Miklós arcképe, repr.

Férfi-arckép, repr.

Croniqueur: Karlovszky Bertalan. Művészet 1913. 247-255.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A lovag, repr.

Női akt, repr.

Tanulmány, repr.

Croniqueur: Karlovszky Bertalan. Müvészet 1913. 247-255.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Heltai Ferencné

báró Vojnich István

Hampel főszámvevő

Croniqueur: Karlovszky Bertalan. Művészet 1913. 247-255.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

gróf Andrássy

Pallavicini Ede őrgróf

Tolnai Lajos

Croniqueur: Karlovszky Bertalan. Művészet 1913. 247-255.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A borozó

Légyott

Luxembourgban

Croniqueur: Karlovszky Bertalan. Művészet 1913. 247-255.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr.v. Nagy Zoltán: Szőnyi István művészete.
Vigilia 1936. II. kötet. 75-80.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Választmányi ülés 1904. jan. 28-án. Mücsarnok
1904. febr. 15. 2.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Választmányi ülés 1903.okt.22-én. Mücsarnok
1904. febr. 15. VII.évf. 1.sz.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női fej

Két női fej

Női arckép

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női tanulmányfej

XIII. Lajos korabeli lovag

A szél allegóriája

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Fleischmann Oszkár arck.

Álom

Zala Gizella arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőműiskévk. 1937/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

báró Harkányi János arck.

Akttanulmány

báró Feilitzsch Berthold arck. /A johannita lovagrend ruhájában/.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 23.l.

Karlovszky Bertalan MDK

Gr. Wenckheim László, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállítás

Karlovszky Bertalan MDK

Odry Árpád, repr.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Karlovszky Bertalan MDK

özv. dr. Verebély Lászlóné arcképe, olf.

Zavadovszky Alfréd arcképe, olf.

Ódry Árpád arcképe, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

MDK

Karlovszky Bertalan. festöm.

Kiss József képmása. Olf. J.l.k.

Árv.Közl. 1931. 3.rk.sz. 57.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.
szül. 1858

Női akt. Fa.
54x34

Ernst Múz. gyűjt. XXVIII. Kat. 25.1.

1924.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

Fekvö női akt. Olf. 35x25. J.l.b.

Árv.Közl. 1930. 4.ek.sz.55.szám. Kat. 25.l.

Karlovszky Bertalan MDK

dr. Hódossy Gedeon, ceruza

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

MDK

Karlovszky Bertalan

Férfi arckép, olf.
Női arckép I-II. olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiáll.

MDK

Karlovszky Bertalan, 1858--

Női akt tanulmány

Interieur

Női akt interieurben

Ernst Múz. 31. aukc. 1927.

21-22 l.

Karlovszky Bertalan MDK

Gróf Wenkheim Dénes arcképe, olf.

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Karlovszky Bertalan festőművész

Veress Zoltán

Jubileumi kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan /1858-1938/

242. A poézis. Supraport. Olajf. cca. 140x100
243. A zene muzsája. Supraport. Oljaf. cca. 140x100
244. Gróf Teleki Pál arcképe. Olajf. vászon.
245. Gróf Esterházy Móric arcképe. Olajf. vászon.
246. Sztranyavszky Sándor arcképe. Olajf. 120x100 vászon.
247. Kossuth Lajos arcképe. Olajf. vászon.

/ A 242. és a 243. mü Budai kir. palotából
244. " " 245. " Miniszterelnökség
246. " Nógrád vm. -ből
247. " Székesfehérvár város tulajdonából elvesztek./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 16. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

" Nem tesz fel a lány magában egyebet"
Illustráczió az Athenaeum "Petöfi" uj kiadásához.

KMTárs. 1899. Tavaszi nemzetk.kiáll. Kat. 62.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Pipázó katona. Olajf.

Műcsarnok. 1900.tav.kiáll.35.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Három muzeális értékű portréja a Műcsarnok tav.tárlatán.

Képzőművészet, 1931. 41.sz. 139.l.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

Ódry Árpádról készült alkotásának repr.-ját bemutatja a lap "Szinészportrék Tavaszi Tárlata" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1931. május 17-23. XXI. évf. 21. sz. 15. lap.

.

MDK

Karlovszky Bertalan

Bárczy István, repr.

Képzőművészet 1932. 52. sz. 159.l.

mDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

Bednárz Róbert apát plébános. Repr.

KMTárs. Művészcsoportok. 1931. Kat.

Karlovszky Bertalan

MDK

Arckép, repr.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

Karlovszky Bertalan

Akt-tanulmány. (Dr. Harmos Alfréd tul.)
Fekvő női akt. (Brammer Ödön tul.)
Női arckép. (Fővárosi Képtár tul.)
Tamássy József. Mgt.

KMTárs 1939. téli kiall.kat. Jan. - Marc. 7.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A művész felesége. Mgt.
Dr. Vuk Mihály. "
Dr. báró Szalay Gábor. (Postakari Egyesületek Szövetségének tul.)

KMTárs. 1939. téli kiall.kat. Jan-Márc. 7.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Önarckép. (Dr. Rudnyanszky Béla tul.)
Hollandi leányfej. " " "
Selyemruhás nő. (Farkas Sándor tul.)
Parasztasszony. (Fővárosi Képtár tul.)

KMTárs 1939. téli kiáll.kat. (Jan. - Márc.)7.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Rudnyánszky Magda. (Dr.Rudnyanszky Béla tul.)
Halott Krisztus. Mgt.
Misterieuse. (Dr. Rudnyánszky Béla tul.)
Meszlényi Adrienne. (A Nemzeti Szinhaz tul.)

KMTárs 1939. téli kiall.kat. Jan. - Márc. 7.1.

Karlovszky Bertalan, sz. 1858.

A haldokló, fa
Önarckép, "
Női akt, "

Ernst Múz. 55. sorsz. 1937. 18 1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr.Nékám Lajos arcképe, festm. repr.

Képzőművészet, 1929. 16.sz. 23-24 l.

ritéskapu + 3 ablak, manzárdtető,

s lapszám, 5.l)

MDK

Karlovszky Bertalan, 1858-1938.

Leányfej, tollr.

Árverési Közl. 194o. dec. 7.rk.sz. 96.auk.

36 1.

Karlovszky Bertalan

Női fej

Munkácsy-Céh I. kiállítása. Nemz. Szal. 1928. nov. 18 l.

Karlovszky Bertalan,

Nagybányai Horthy Miklós arcképe, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 7 1.

MDK

Karlovszky Bertalan

~~1918évi tavaszi tárlat.~~ A Társulat arcképcsarnoka.

Művészet, 1918, ~~43~~ 44 1.

tengelyes.
~~[illegible]~~. A középrész kétkaru lép-
aku saroktornyokkal, 1890 körül igen

7, 124 l – Genthon, 1951)

Karlovszky Bertalan

Női fej

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Budapest, 1928. katalogusa 18 lap

MDK

Karlovszky Bertalan

Férfiarckép, olaj

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 7 l.

MDK

Karlovszky Bertalan, 1858-1938.

Női tanulmányfej, cer.

Tanulmányfej, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.
23 l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Rippl Rónai József Emlékezései. Bp. 1957.

34 l.

coronnyal és félköríves szentéllyel.
hajóval bővítették.

Karlovszky Bertalan

Női akt, olaj

Duzzogás, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. vendk.sz.

4o 1.

Karlovszky Bertalan

dr.Hódossy Gedeon, ceruza

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 2o 1.

x55 cm nagyságban,
gömbölyitve.

zesen aranypengő: 680.-- ✓

KÖNYVELVE

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST VIII, MÚZEUM-KÖRÚT 6. SZÁM

MDK

Karlovszky Bertalan arcképe,
Perlmutter Izsák müve.

Mesterek a Főiskolán. Főv. Képt. XLVII. kiáll. 1950, ápr.

Karlovszky Bertalan 1858-...

Fiatal nő virágokkal, vizf.

Műb- és Régiségkereskedelmi Vill. IX.Művészeti
aukció. Bp. 1948. 13 l.

Karlovszky Bertalan /1858-1938/
Gyermek képmás, olaj

Árverési csarnok, 1939. 17 1.

hosszoldalnál 18.06 m,

A lakóház t
négyszögletes kemence,
ruléka volt, hanem a s
lapos, négyszögletes,
Ezt a palócságnál átme
gyomány szerint - az l
Losoncon vásárolt zöld
kemencét emelnek, de u
futó patkával. A mai n
zöldmázas kályhacsempe
XIX. század elejére mu
valószinüleg másodlago
dosabb házban. Ezt a k
bontott szobabeli keme
szabadkémény alatt, 19
máju kemencét épitette
van. A lakóház lakható
legesen 1935-ben szünt
kamra, a szerszámok he
ház /a szoba/ ablakait
ló ajtaját is ezekben

MDK

Karlovszky Bertalan, 1858-1938
Modell, olaj

Árverési Közl. 1941. márc. 1.rk.sz.
11 .l.

Karlovszky Bertalan festőművész
Pipázó katona. Olajf.
A Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1900 szeptember 16.

XVI., 370. l. — —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Rényi 22. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 767. l. — Körösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 238. l. — Maszlaghy II., 187. szám. — Esztergom vármegye... Bp. é. n. 176. l. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 4. l. —Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 249. l. — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929,. 173. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Keresztelő Szent János

Csúcsos felső záródással, fa, olaj, 89×42 cm.
Jelezve jobbra lent: Ittenbach, 1878.
Simor prímás rendelte a művésznél.

—ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Rényi 22. l. — Körösy: Esztergom. Esztergom, 1887., 238. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 767—768. l. — Maszlaghy II., 333. szám. — Kreuzberg, P. J.: Ittenbach. Gladbach, 1911., képe a 47. táblán. — Esztergom vármegye... Bp. é. n. 176. l. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 4. l. — Gerevich PA, 249. l. — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Karlovszky Bertalan /sz.1858/
Női képmás
Női akt
Női képmás

Szépmüvészeti Múzeum aukciói. XII. 18 l.

maj
kerü
zál
csal
táv
nye
ban

Vár
Tört
beli
Mik
mos
ág
győz
Tamá
Hatá
Lász
a Lo

Karlovszky Bertalan
Portrait, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 7 l.

Érsek

Berendezés: Főolt
egy-e
romsz
Az ol
ábráz
mindk
kiala
Jobbo
elég
jobb
A
zitve
telők
teste
ján r
tén J
A

Karlovszky Bertalan festőművész
Ritratto di Hodossy Gedeon
Cristo adagiato
Esposizione Internazionale d Arte
Velence 1926.

Karlovszky Bertalan festőművész
Ritratto di S.A.l Arciduca Giuseppe
Ritratto di S.A. l Arciduchessa Clotilde
Ritratto dell On. Rakovszky Istvan
Ritratto dell on. Angyal József
Ritratto del Prof. Nekam Lajos
Ritratto di Bolgár Ferenc
Ritratto di donna
Testa di donna
Ritratto del Conte Weckheim Dénes
Ritratto del Barone Feilitzsch
Testa di donna
Nudo in miniatura
Esposizione Internazionale d Arte
Velence 1926.

tion of Italian Art. Royal Academy of Arts. London, 1930., 947. szám. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. — Berti Toesca 946—947. l. (Képe 945 l.) (Sassetta.) — Berenson, 512. l. (Sassetta.) — Delogu, 184. l. (Képe 172. l.) (Sassetta.) — Lepold—Lippay 55. l.

Madonna-mellkép (117. kép)

Fa, tempera, 42×25 cm.
A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
Hátán porfírt utánzó korong festve.
Restaurálta Váli László, 1929.

Trostspiegel in den Widerwärtigkeiten des Lebens. Dreissig Marienbilder... aus der Privatsammlung... J. A. Ramboux. Köln, é. n. 20. kép. — Ramboux, 149. szám. (Sassetta.) — Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar Sion. II., 1871., 370. l. (Sassetta.) — Ipolyi, Biharvármegye, 42. szám. — Van Marle, IX., 1927., 340—342. l. (Sassetta.) — Gerevich PA, 224. l. (Sassetta.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 84. szám. — Gerevich IPGY, 95. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. — Lepold—Lippay 55. l.

SCARSELLINO (ferrarai festő, 1551—1620)

Krisztus a keresztfán

Alexandriai Szent Katalin vértanúsága

Fa, olaj, egyenként 26×26 cm.

Karlovszky Bertalan festőművész
Női arckép
Női arckép
Magyar művészet a párizsi kiállitáson
Műcsarnok, Bpest, 1900 junius 17. 315 l.

MAJTHÉNYI URIEL DIPTYCHONJA,

ezüstözött és aranyozott vörösréz. Két vésett lemez, a bal a Keresztről való levételt, a jobb a Királyok imádását ábrázolja. A jobb lemezen alul címer is és VRIEL PREPOSITUS DE TVROCZ NATUS IϴAIS DE MAYTHE. Külseje tölgyfakeret. Egy-egy szárny 41·2×29·5 cm.

Magyar munka, 1510 körül.

Majthényi Uriel 1510-ben a zniováraljai premontrei kolostor prépostja volt. E diptychon Kutassy prímás birtokából a pozsonyi társaskáptalanhoz, onnan ajándékképen Simor prímáshoz jutott, ki a kincstárnak ajándékozta.

Rómer Flóris: A pozsonyi káptalan újabban talált egyházi szerei. Századok, II., 1868., 95., 106—107. l. — I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 520. l. — Dankó 89—90. l. (Képe XXVI. tábla.) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ., XIV., 1880., 287—288. l. (Képe LIX—LX. tábla.) — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 368—369. l. — Tört. Főcsoport, 1399. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történeti kiállításon. Bp. 1898., 69. l. (Képe 66—67. l.)

Karlovszky Bertalan

"Egy excentrikusan festett "Női fej"-e csupa finomság és müvészet, s a japáni motivumok nyilvánvaló erőltetettsége mellett is, meglepő hatásu"-irja Bojtorján: Mütárlat" cimmel a Nemzeti Szalonban rendezett, téli kiállitáson szereplő müvekről szóló kritikájában.

A HÉT, Bp. 1894. dec. 2.
V. évf. 48. sz. 758-760. lap.

Karlovszky Bertalan

"A kitünő müvész" képét még szépségekben gazdagnak, rajzát tökéletesnek tartja kritikájában Masque: "A tárlat" cimmel, mely a kiállitáson szereplő müveket méltatja.
"A gitáros nő",-mint irja- kiváló, egyik pasztellképe szintén, bár kissé különös.
"Női fej" c. müvéről viszont szigorubban itél kezik.

A HÉT, Bp. 1895. dec. 15.
VI. évf. 5o. sz. 798-8oo. lap.

Karlovszky Bertalan MDK

Ákos Erzsi arcképe, repr.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Karlovszky Bertalan MDK

Bednárz Róbert apát arcképe, repr.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

Karlovszky Bertalan MDK

Gerlőczy Tamás arcképe, olf.

Dr. Hodossy Sándor arcképe, olf.

Ákos Erzsi arcképem olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

MDK

Karlovszky Bertalan

az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat 1908-9 évi téli kiállitásán "Magyar parasztasszony" c. munkájáért állami nagy aranyérmet és u. ezen munkájáért Ráth György dijat kapott

Kitüntetések. Müvészet 1909. 56.l.

Karlovszky Bertalan MDK

Bednárz Róbert apátplébános arcképe, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

Téli tárlat-ról szóló cikkének -A magyar arckép c.- fejezetében ir Lázár Béla a müvészről, aki más müvésztársával együtt Benczur nyomán halad, aki az arcképfestésnél fontosnak tartotta a csendéleti részletek pontos visszaadását ahelyett, hogy a lélek rejtelmeit kutatná. Karlovszky más technikával dolgozik, de ennek az iránynak hive ő is.

Magyar Salon, Bp. 1901. december hó, XXXVI. kötet, 242-253. lap

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép, of.

néhai Kléh István arcképe, of.

Fiu arckép, of.

Az 1921.évi őszi kiáll. tárgym. Műcsarnok,1921.nov. 4.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Az 1904.évi téli tárlat rendezője.

Meller Simon: A téli tárlat.

Budapesti Szemle, 1904.jan.sz. 131-136.1.

Karlovszky Bertalan MDK

Női fej, olf.

Arckép I-II. olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Karlovszky Bertalan

Bárczy István arcképe

Képzőművészet 1932. 52. sz. 153.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Elkészült Odry Árpád portréjával, mely a művészt Hamlet kosztümében ábrázolja. A portré a Műcsarnok tav.tárlatán kerül bemutatásra.
Most készül a mester műtermében Scitovszky Béla belügyminiszter arcképe.

Képzőművészet, III.évf. 17.sz. 56.lap

Karlovsky Bertalan

MDA

Karlovszky Bertalan

"A tárlat legjobb képe" c. pályázaton jelentékeny szavazatot kapott Karlovszky Bertalan "Nékám Lajos" c. képe.

Cikk: A tárlat...

Képzőművészet, III.évf. 17.sz. 55.lap

Karlovszky Bertalan

"A tartós legjobb kégye" c. pályázaton jelentkeny szavazatot kapott Karlovszky bertalan "Nem bajos" c. képe.

UTÁN: A tartós...

Képzőművészet, III.évf. 17.sz. 35.lap

MDK

Karlovszky Bertalan

Eltemették Karlovszky Bertalant. Pesti Napló 1938. ápr. 14.

MDK

Karlovszky Bertalan

Udvarlás, repr.

Uj Magyarság 1934. okt. 14.

MDK

Karlovszky Bertalan

Ülő női akt, of. Repr.

Tavasz a müvészetben. /Bpest,194o/. 6.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Parasztasszony

-io.: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pesti Napló 1939. jan. 31.

MDK

Karlovszky Bertalan

Szalavszky Gyula arcképe, repr.

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiáll. kat.

Karlovszky Bertalán MDK

dr. Hódossy Gedeon, ceruza

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Karlovszky Bertalan

Angyal József arcképe, of.

Férfi arckép, of.

néhai csete báró Herzogh Péter arcképe, of.

Az 1921.évi őszi kiáll. tárgym. Műcsarnok, 1921.nov. 4.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női fej c. festménye. Képzőm.Társ.műlapja 1896.

SzmKT 50 155.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Corvin-láncot kapott

Tolnai Világlapja 1935. 8. sz.

MDK

Karlovszky Bertalan

Melancholia

Szokolay B.: A mücsarnok tárlata. Erdélyi Hirek 1921. nov. 21. 3.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női fej, of.

Arckép, of.

Az ifjuság, of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 40.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Ébredés, of.

"Egy katona". Of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 40.l.

Karlovszky Bertalan

"Pipázó katoná"-ja igazi kabinet-alak, minden aprólékoskodása mellett is tele van lendülettel, igazsággal, élettel"-irja kritikájában Diener Dénes József: "Tavaszi tárlat" cimmel.

A HÉT, Bp. 1900. ápr. 15. XI. évf.
15. sz. 238-239. lap.

Karlovszky Bertalan

"Lelkiismeretes művészetéről" beszél és a művészek különböző művészeti irányának követésével kapcsolatban kérdéseket intéz az igazságtalan, hivatalos kritika felé, mert nem érti meg, vagy nem akarja megérteni a mai fiatal, modern tehetségeket. Müveit külön nem emliti meg Piktor sign.-val /jelölt cikkében Ignotus/ a Krónika II. c. rovatban "Mégegyszer a szecesszióról" cimmel.

A HÉT, Bp. 1899. ápr. 3o. X. évf.
18. sz. 281-283. lap.

Karlovszky Bertalan

Kacziány Ödön, Révész Imre, Roskovics Ignác, Spányi Béla, Vágó Pál, Vaszary János, Vastagh, Wagner Sándor, Baditz Ottó, Benczur Gyula, Bihari Sándor, Böhm Pál, Deák-Ébner Lajos, Eisenhut Ferenc, Hegedüs László illusztrálják az uj Petőfi kötet diszkiadását, mely az Athenaeum gondozásában jelenik meg.

A HÉT, Bp. 1899. dec. 24.
X. évf. 52. sz.

Karlovszky Bertalan

Egy régebbi képe hatása alól nem tud szabadulni, ma is még azt a szép asszonyt festi, akit pár év előtt örökitett meg. A Fornarina óta modell ugy bele nem véste magát piktor ecsetjébe, irja "Egy tárlatlátogató" a "Téli tárlat" cimmel.

A HÉT, Bp. 1899. dec. 31. X. évf.
53. sz. 904-905. lap.

Karlovszky Bertalan

"Az ezüst kecske" c. Bródy Sándor-müvéről ir "Nász" cimmel az Irodalom c. rovat, s felsorolja a kötetet illusztrálókat,-közöttük a müvészt is-. "A pálma mindazoké, akik képeket festettek vagy rajzoltak arról, amit a költő látott és leirt,"-mondja a cikk.

A HÉT, Bp. 1898. dec. 11. IX. évf.
5o. sz. 8o3. lap.

Karlovszky Bertalan

"Hajszálfinoman megrajzolt asszonyfejei a rózsaszirom gyöngédségét mutatják"-közli kritikájában a lap a Müvészet c. rovatban, "Az első szecesszió" cimmel, a Nemzeti Szalonban bemutatott müvekről.

A HÉT, Bp. 1897. dec.12. VIII. évf.
~~49.-sz.-785.-lap.~~ 50. sz. 802-803. lap.

MDK

Karlovszky Bertalan

Karlovszky B, Nádler R. és Zala Gy. ünneplése

Képzőművészet 1928. 14.sz. 236 l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Álom, of.

Zala Gizella arcképe, of.

Női arckép, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

gróf Andrássy Katinka

báró Hatvany-Deutsch Károlyné

Kiss József

Croniqueur: Karlovszky Bertalan. Művészet 1913. 247-255.l.

Karlovszky Bertalan

"Nemes arcképmüvészetéről egy komoly női fej beszél" irja Tövis: "Müvészeti Krónika" c. beszámolójában, mely négy kiállitásról szól. A müvész alkotása az Ern st Muzeumban szerepel

A HÉT, Bp. 1915. dec. 5.
XXVI. évf. 49. sz. 7o6-7o7. lap.

Karlovszky Bertalan

Női akt, golfozó fiatal leányt ábrázol.
Repr.

A HÉT, Bp. 1914. dec. 21.
XXB. évf. 51-52. sz. 745. lap.

Karlovszky Bertalan

Válogatottan szép müvek alkotóit sorolja fel Kun Imre: "Rónai gyüjtemény" cimmel. Az alkotások Rippl Rónai Ödö.. muzeummá alakitott házában kerültek bemutatásra, melyeket városára, Kaposvárra hagyott.
Strobentz Frigyes, Karlovszky Bertalan, Koroknyay Ottó, Kimnach László, Tardos-Krenner Viktor, Kosztolányi Kann Gyula, Frecskay Endre, Réti István, Vaszary János, Kádár Béla, Csók István, br. Hatvany Ferenc, Iványi Grünwald Béla, Feiks Jenő és Alfréd.
A kiállitás többi résztvevője Rippl Rónai József és Munkácsy Mihály nevénél található.

A HÉT, Bp. 1921. febr. lo. XXXII. évf. 5. sz. 77-78. lap.

Karlovszky Bertalan

Érdekes beállitásu félaktját elemzi a kritika. Feltünően tulzottnak tartja és kifogásolja, hogy a mü "nem husszinü."
"A Müterem tavaszi kiállitása" c. beszámolót a lap Müvészet c. rovata közli.

A HÉT, Bp. 1918. ápr. 21.
XXIX. évf. 16. sz. 249. lap

Karlovszky

A Mücsarnok körül folyó harc lassan a modern és a konzervativ irányok párharcává fejlödött,s a mult esztendőben egy csomó rágalmazási perben kulminált/Elek Artur kontra Képző üvészeti társulat,Csók,Vaszary kontra Karlovszky ,Bosznai.

Dési Huber István:Müvészeti irások

Kossuth könyvkiadó 1975 49.o.

MDK

Karlovszky Bertalan

Harsányi Zs.:Roskovics lakása. Uj Idők 1934. jun. 24. 874.l.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan festő

Müve Fay Károly nagymarosi gyüjtő birtokában

Szokoly Endre : Kincsek egy kis nagymarosi házban
Pest megyei Hirlap 1966. jan. 23. 10.l.

MDK

Karloyszky Bertalan

Zala György: Művészek lakomája. Műcsarnok, 1898, npv. 20. 16. sz. 145 l.

Karlovszky ..... MDK

Pór Bertalan emlékezéseiben irja, hogyan segitette mint a direktorium müvészeti szakosztályának vezetője a retrográd szellemiségü müvészeket, mint pl. Karlovszky, Zala, Magyar-Mannheimer.

144.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

MDK

Karlovszky Bertalan

A Karlovszky-Tolnay festőiskola a Városligeti fasorban. Művészet /Szabó-féle/. 1900. 14.sz. 1276.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A barcelonai nemzetk. kiállitáson Mention Honorable-t kapott

Képzőművészet 1929. 24. sz. 223.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

"Tanulmány" c. művét reprodukcióban közli a Művészet első melléklete.

Művészet. 1904. 339. l.

Karlovszky Bertalan MDK

Dr. Becker volt porosz kultuszminiszter arcképe

Mücsarnok 1933 Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

Karłovszky Bertalan MDK

gr. Klebelsberg Kuno arcképe

Mücsarnok 1933 Klebelsberg Kunó emlékkiáll.

Karlovszky Bertalan MDK

Szalay Gábor br., olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti képzőművészeti kiáll.

MDK

Karlovszky Bertalan

Pipázó katona, of.

Mücsarnok 1900. tav. kiáll. kat. 35.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Rudnyánszky-portraitja mellett a saját képmása és egy pompás női feje illusztrálja kivételes tehetségét, a Műcsarnok nagy tavaszi tárlatán.

/Kézdi./ : Tavaszi tárlat a műcsarnokban.

Pesti Hirlap 1927. apr.1. 4.l.

Karlovszky Bertalan MDK

Gyermekarckép, olf.
gróf Andrássy Gyula, olf.
Tanulmányfej, olf.

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

Karlovszky Bertalan, festöm.

KT., T., NA., R., JK., HL.:
Károlyi Tibor-dij.
Társulati-dij.
Nagy aranyérem.
Ráth-dij.
Jubileumi király-dij.
Herovitz Lipót-dij.

Kitüntetések, dijak.
Mücs.-ONKT.1931-32.évi téli kiáll. Kat. 30.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

Utolsó kenet. Olf. Jelz.

Fekvő női akt. " "

Árv. Csarn. 1937. okt. 83. sz./Árv. Közl. rk. sz./ 26. l.

MDK

Karlovszky Bertalan

"Nem tesz fel a lány magában egyebet". Illusztráció az Athenaeum új "Petőfi" kiadásához.

Képzőm.Társ.1899. tav.nemzetk.kiall.62.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.-t

röviden említi.

Malmö. Sydsvenska Dagbladet. dec.25.sz.
Dr. Amlerburg

A stockholmi magy.képzőm.kiáll. /1928/ a svéd sajtóban. -MIP 1929. 3.sz. 16c.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.
1858-1938

238. Csendélet. Olf. Jelz.

239. Csendélet. " "
Illusztrálva a VIII.táblám.

Árv.Közl. 1940. 1.rk.sz. 26.1.

Karlovszky Bertalan MDK

Arckép, olf. I-II

Női fej, olf.

Női fej, pasztell

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan festőművész műtermében.

Mélynyomás, fénykép után.

Panoráma. Bécs. 1924. jul. 27. 14. sz. 6. p.

Karlovszky Bertalan MTK

Csak a neve emlitve "kitünő portraitfestők" közt.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

78.l.

Karlovszky Bertalan MDK

Nő gitárral, olf.

Mücsarnok 1895/96. téli kiáll.

MDK

Karlovszky Bertalan

L-r: Képek és szobrok az uj kir. palotában.
Épitő Ipar, 7.sz. 61.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A Mücsarnok a Felvidékért. Pesti Hirlap, 1938. okt. 16. 3o. 1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr.Fabinyi Tihamér. Mgt.
Mackensen Hans Georg. "
Dr.Rakovszky Iván. "

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936.máj-jun. 12.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

A Műcsarnok háborus kiállitásan szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

MDK

Karlovszky Bertalan festő

Müterem hirek. Képzőmüvészet, 1927, 3.sz. 31. l.

MDK

Karlovszky Bertalan festőművész

A barcelonai kiállitáson résztvevő müvészek listáján szerepel.

Cikk: Fordulat a külföldi kiállitások ügyében.

Képzőművészet,1929.évf. 155, 156.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Pipázó katona, repr., Társulati dij

SzmKT. 50-155.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

Női akt.	Olf. Jelz.
Dùzzogás.	" -

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.tk.sz. 40.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Magyar parasztasszony, repr., állami nagy aranyérem

SzmKT. 50-155.1.

Karlovszky Bertalan MDK

gr. Esterházy Móric, olf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

Guthy Böske: "A modell" c. irásában beszél a müvészről és modelljéről, akinek portréját a müvész megfestette.
Odry Arpád és a modell portréjának repr.-ját hozza a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1938. juli 16. XXVIII.évf. 30. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Karlovszky Bertalan festőművész

Munkácson született,-irja a lap "Felvidéki emlék..." c. rovatában, ahol felsorolja a Felvidékről származó művészeket.

Szinházi Élet. Bp. 1938. nov. 12. XXVIII. évf. 47. sz. Melléklet a lap elején.

Karlovszky Bertalan

MDK

Dr. Cipőcz Jenő, olf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Karlovsky Berdsim

Dr. Gigdos Jeno, elf.

Karlovszky Bertalan MDK

Női tanulmányfej, olf.

XIII.Lajos korabeli alak, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Karlovszky Bertalan MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1895/96, téli kiáll.

Karlovszky Bertalan MDK

XIII.Lajos korabeli alak, repr.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Karlovszky Bertalan MDK

Szalay Gábor báró, repr.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Karlovszky Bertalan MDK

Magyar parasztasszony

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusai

MDK

Karlovszky Bertalan

Parasztasszony, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Karlovszky Bertalan

Toroczkai Wigand Ede, olf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

Cserna Andor: „Karlovszky Bertalannál" c. beszámolójában ir arról, hogy a Műcsarnok tavaszi tárlatán feltünést keltett egy női portréja, amellyel megnyerte Horovitz Lipót-arcképdijat. Az interju során a művész elmondja, hogy a Műcsarnok minden eddigi diját megnyerte. A továbbiakban a mester beszámol arról, hogy 20 évig Párisban élt s 1914-ben jöttek haza francia feleségével együtt.

Fénykép „Karolvszky Bertalan a műtermében" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1920. május 30.-junius 5. IX. évf. 22. sz. 25-26. lap.

MDK

Karlovszky Bertalan

Ritratto

Ritratto

Mostra Roma 1928. VI. 47. 1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Mostra Roma 1928.VI.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.
1858-1938.

296. Álom. Olf. 52x44. Jelzett.
297. Fekvö nöi akt. Olf. 46x54. Jelzett.
298. Ülö nöi akt. Rézkarc. 31x26.

Festmények, rajzok, metszetek. - 97. aukció.
Árv. Közl. 1941. márc. 2. rk. sz. - Kat. 28. l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Réti I.: Tájékoztató. Nyugat 1928. jun. 1.
8ol.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Becker dr. porosz közoktatásügyi miniszter arcképe, of.

Sztranyavszky Sándor dr. arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Lenhossék Mihály dr. arcképe, of.

Kenyeres Balázs dr. arcképe, of.

gróf Wenkheim Dénes arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1938/38-1938/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

özv. Verebélyi Lászlóné arcképe, of.

Zavadovszky Alfréd arcképe, of.

Odry Árpád arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 23.1.

Karlovszky Bertalan

Dr. Rakovszky Iván

MDK

Hicsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

MDK

Karlovszky Bertalan

Önarckép, of.

Bárczy István arcképe, of.

Rudnyánszky Béla dr. arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

József főherceg arcképe

Nagybányai Horthy Miklós arcképe

gróf Wenckheim József arcképe

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1938/38-1938/39. 22.l.

.
.

MDK

Karlovszky Bertalan

Biró Zsigmond arcképe, of.

Bednártz Róbert arcképe, of.

Gerlóczy Tamás arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gróf Wenkheim Dénes arcképe, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 19. 1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Horthy arck. of.

Tsv. kiáll. Mics. 1925. máj. 7 l.

Karlovszky Bertalan MDK

Lampl Hugó

Műcsarnok 1924. febr-márc.

Karlovszky Bertalan

MDK

Báró csetei Herzog Péter
Rózsavölgyi Gyula

Mücs rnok 1924. febr-márc.

Karlovszky Bertalan MDK

Paraszt asszonyfej, olf.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

MDK

Karlovszky Bertalan festőművész

A kormányzó a Képzőművészeti Főiskolához rendes tanárrá nevezte ki.1928.jul.31.

Kincses Kalendárium 1929.88.o.

Karlovszky Bertalan MDK

Dr. Nékám Lajos, olf.

Tótvárady-Asbóth Istvánné, olf.

Dr. Nékám Lajosné, olf.

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

H. Karlovszky Blanka MDK

Önarckép

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Karlovszky Bertalan

MDK

gr. Zichy Aladár, repr.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiál

MDK

Karlovszky Bertalan

Női tanulmányfej

XIII. Lajos korabeli lovag

A szél allegóriája

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép

Pipázó katona

Aug. 5-én

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Lampl Hugó arcképe

Kléh István arcképe

Szalavszky Gyula arcképe

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.l.

Karlovszky Bertalan MDK

Bárczy István arcképe, olf.

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

Karlovszky Bertalan MDK

Rosenberg Hermann, olf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Karlovszky Bertalan MDK

Dr. Fabinyi Tihamér, olf.

Mackensen Hans Georg, olf.

Dr. Rakovszky Iván, olf.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

MDK

Karlovszky Bertalan, festő

Szalay Gáborbáró. Olf.

Bp.Műcs.-OMKT. Nemz. Képcsarn.kiáll. 1934 ápr.29.-
Kat. 5.l. jun.17.

MDK.

Karlovszky Bertalan festő

"Kiss József képmása"/olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december.
37.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Tamásy József arcképe, of.

gróf Klebelsberg Kunó arcképe, of.

gróf Eszterházy Móric arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gyurgyenováci Rosenberg Hermann arcképe, of.

Tóthvárgdy Asbóth Istvánné arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Férfi arckép

gróf Eszterházy Miklós arcképe

gróf Dessewffy Aurél arcképe

Molnár S.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Hódossy Gedeon arcképe, ceruzarajz

Wessely Tibor arcképe

Női arckép

Molnár K.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Walder Gyula arcképe

bárcziházi Bárczy István dr. arcképe

gróf Andrássy Gyula arcképe

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Pallavicini Ede őrgróf arcképe

Egy ifju körgalléros arcképe

Zólyomi Wagner Géza dr. arcképe

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

gróf Eszterházy Sándor arcképe

gróf Cziráky Antal arcképe

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.l.

Kerlovsky Bertram

Prof Easterbury Senior stroke

Prof Ostrsky Artel stroke

MDK

Karlovszky Bertalan

"Itt van az ősz, itt van ujra"

Vasárnap volt

A varrólány

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Vuk Mihály dr. arcképe, of.

Női arckép, of.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38 - 1938/39. 22.l.

3.

MDK

Karlovszky Bertalan

Selyemruhás nő, of.

Halott Krisztus, of.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38 - 1938/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép, of.

Női arckép, of.

Lisznyai Damó Tihamér arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Feilitzsch Berthold báró arcképe

Magyar parasztasszony

Dezseri Rudnyánszky Magda arcképe

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Elek Artur:Az ujabb magyar müvészet a Szépm. muzeumban. Nyugat. 1920.aug. 819 l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festö

örökértékünek bizonyult remekeivel szerepel.

Mücs.- Az 1939. évi Téli Tárlat.- 8 Órai Ujs. 1939.febr.1
4.1.

MDK

Karlovszky Bertalan, festö

1858-1918

Női arckép. Olf.v. Jelz.l.j. "Karlovszky Bertala n".

Nemz.Szn 1.müv.Egy.-Székfv.Apt. és Tört.Muz. uj szerzeményei. 1937/38. 1939.máj.-jun. Kat.

MDK

Karlovszky Bertalan

A szél

Női fej

Női arczkép

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.
5.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festö

Paraszttasszony. Föv.Kpt.tul.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll.1934.szept.27.-okt.28.
Kat. 9.l.

Karlovszky Bertalan

Részvételével megalakult a Magyar Arcképfestők Társasága

?.929.X.1o.

MDK

Karlovszky Bertalan

Rembrandt önportréjának másolata

" "Magyar Szalon" képes havi folyóirat címlapja

Molnár E. dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 25.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

József főherceg, of.

Női akttanulmány, of.

Beniczky Ödönné, of.

Molnár E. dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 25.1.

Karlovszky Bertalan festö M.D.K.

Párizsban tanulván alkalmilag kért tanácsot, utbaigazitást Munkácsytól

Lyka Károly: Munkácsy , Bp. 1964. 24.l.

Karlóvszky Bertalan MDK

"Misterieuse", repr.

Mücsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

MDK

Karlovszky Bertalan

Magyar parasztasszony

M.festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár,1951.

Karlovszky Bertalan

Tagja volt a "Magyar Arcképfestők Társaságának" tisztikarának.

P.H.929.X.10.

Karlovszky Bertalan MDK

Gyakran előfordult, hogy Stetka és Karlovszky ítélkezett Ripli-Rónai és Koszta felett.

Pogány Ö.Gábor: Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.37.l.

Karlovszky Bertalan MDK

1858-1938

Árató legényével, Parasztasszonyával már egész fiatalon bebizonyitotta, hogy milyen jól ért a jelenségek megszépitéséhez.

Pogány Ö.Gábor: Magyar festészet a XX. században. Bp. 1959. 11.1.

Karlovszky Bertalan MDK

Az öregedő Benczurt és Angliába távozása után László Fülöpöt ő helyettesitette előkelőségek arcképeinek megfestésével.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX. században.Bp.1959.11.1.

Karlovszky Bertalan MDK

Karlovszky és tanitványai készitették a Horthy rendszer alatt az előkelőségeket ábrázoló üres portrék jórészét.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.Bp.1959. 46.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Munkácsy-céh közgyülése. Képzőművészet, 1930. 30.sz.

MDK

Karlovszky Bertalan

Rózsaszinruhás nő, of.

Női képmás, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

27-28 l.

MDK

Karlovszky Bertalan, sz.1858.

Fiatal lány

Almásy-Tel. 2.auk. 1939. nov. 23 l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A "Segitség" emlék-album. Vas. Ujs. 1887. 34. sz. 568. l.

Karlovszky Bertalan

"Női tanulmányfej" c. műve a Szépműv.Múz. uj grafikai szerzeményeinek bemutatóján.

P.H.931.V.30.

Karlovszky Bertalan

"Nói tanulmányfej" c. műve a Szépmův.Móz. uj grafikai szerzeményeinek bemutatóján.

P.H.°31.V.30.

MDK

Karlooszky Bertalan, festő

Virágot vedő hölgy, 1898 toll és pecsetrajz
(Petőfi illusztráció.)

OMSZM. - Graf. szt. XXVII. kiáll. 1918 márc. - 19.-20. sz.
rajzak. II. - Soroz. Jeppz.

Karlovszky Bertalan, festőm. MDK

gróf Zichy Aladár. Kepr.
/Álló alak térd fölöttig festve./

KMTárs. 1935. téli kiáll.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

465. Kiss József képmása. Olf. J.l.j.

Árverési Közlöny.1932. 1.rk.sz. 27.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Nők a festőiskolában. Uj Idők 1900. VII. 5.sz. 113.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Ákos Erzsi szinmüvésznő, repr.

Képzőmüvészet 1931. 41. sz. 136.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Bárczy István, repr.

Képzőművészet 1932. 52. sz. 159.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gr. Wenckheim Dénes, repr.

Mücsarnok 1930/31. jub. kiáll. kat.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr. Nékám Lajosné, repr.

Képzőművészet 1932. 51. sz. 121.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

gyurgyenováci Rosenberg Herman, repr.

Képzőművészet 1932. 46. sz. 12.1.

Karlovszky Bertalan festőművész. MDK

Olyan nagy az anyag,h. csak nagyvonalu áttekintést adhat.Pipics Zoltán.

A nemrég elhunyt művész emlékkiállitása kiemelkedő helyet kapott.

K.B. -nak magánosoktól és muzeumokból összegyüjtött festők egy a művészetre termékenyitően ható békés korszak levegőjét árasztják magukból.

Pipics Zoltán:Téli Tárlat.
Mücsarnok.
Uj Magyarság. 1939.jan. 29.

Karlovszky Bertalan, festőművész

MDK

A tárlaton van egy egész sor akt-festmény. Karlovszky is, Csók István is a maga nyelvén mondja el mindig festői érdekességeket fedezett fel a női test világában. Csók kerül minden rövidülést, átmetszést, tömör egységre törekszik. Karlovszkyt éppen azok érdeklik, és a körvonalak hullámzó játéka.

Lyka Károly: A téli műtárlat.

Uj Idők. 1931. VII. 48. sz. 473.l.

Kalborszky Bertalan

Szemere Attila felesége i lépe (emli)

Szerepel a Herman Otto Múzeum

pertrétiáhításán

(párkány): Patinás pertrék

Északmagyarország 1969 VI.26

Karlovszky Bertalan

Méltatás

P. Szücs Julianna: Az ideröjel csapdája.
Művészet, 1977. december – 2. lap.

Karlovszky Bertalan

Środ

Szana Szárév

303, 319. l –

MDK

Karlovszky Bertalan

A kiraly altal adomanyozott jubileumi dijat Karlovszky Bertalan kapta "Férfi-arckép" c. művére, az 1911/12. téli kiall.-on.

Cikk: A Képzőm.Társ. téli műtarlatanak kitüntetései.

Művészet, 1912. 67.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festö

Nagybányai Horthy Miklós arcképe. Ø.

OMKT-Mücs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt. kiáll. 1925. máj. junius.
Kat. 7.1.

MDK

Karlovszky Bertalan festőművészt

a m.kir.vall. és közokt. miniszter a rajztanitásra képesitő vizsgálatok országos bizottságának tagjává nevezte ki.

Rajztanár-jelöltek vizsgáló-bizottsága.

"Műcsarnok" 1899. 375.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Karlovszky Bertalan meghalt. Pesti Hirlap
1938. ápr. 12. 9.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

17.1.

Arcd.

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről. Bp.1904.
I.kiadás.

MDK

Karlovszky Bertalan

Szalavszky Gyula arcképe. Repr.

KMT 1912/13.téli kiall.

Karlovsky bertalan

Szalavsky Gyula arckepe. Kepr.

Kmt 1912/13. tolli kitol.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gróf Klebelsberg Kúnó arcképe (repr.)

Cikk: Gr. Klebelsberg Kúnó műv. politikaja
Képzőművészet, 1933. 58 sz. 49. l.

MDK

Karlovszky Bertalan,festöm.

575. Kiss József képmása. Olf. J.l.k.

Árverési Csarnok aukció, 1931.dec.4.cu. Kat. 37.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A művész eredeti rajza, az Atheneum uj, illusztrált Petőfi-kiadásában.

Vasárnapi Ujság, 1903. 50.évf. 836.lap

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

"Báró Szalay Gábor" portréjának repr.-ját bemutatja a lap a Képzőművészeti Társulat kiállitásáról.

Herman Lipót: "Ez is megtörténhetett..." c. Szinházi Élet. Bp. 1934. május 13-19. XXIV. évf. 21. sz. 54. lap.

MDK

Karlovszky Bertalan

Tanulmányfej

Báró Harkányi János

Női arckép

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. /jan.-márc./ 8.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Pipázó katona, repr.

Képek a tavaszi kiállitásból. Vas. Ujs. 269.l.
270.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Önarckép, repr.

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz.

MDK

Karlovszky Bertalan

Önarckép, repr.

KMTárs. 1935. téli kiáll. kat.

MDK

Karlovszky Bertalan

Önarckép, repr.

KMTárs. 1927. tav. kiáll. kat.

MDK

Karlovszky Bertalan

Szalay Gábor báró, repr.

Nemzeti képzőm. kiáll. 1934.

MDK

Karlovszky Bertalan

"Misterieuse", repr.

KMTárs. A nő a müvészetben. 1936.

MDK

Karlovszky Bertalan

XIII. Lajos korabeli alak c. olajfestményeért a gróf Károlyi Tibor által alapitott looo forintos dijat nyerte a mücsarnok kiállitásá

Ezer forintos dij a mücsarnokban. Vas. Ujs. 1898. 3. sz. 47.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr. Wágner Géza arcképe, repr.

Portrait, repr.

Brüll A. dr.: Magyar Mesterek. Karlovszky B.
Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 18-2o.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

a középszer nagy átlagából kiválik.

K.A. :A Képzőművészek Egyesületének jubiláris kiállítása.
Pesti Napló. 1934 dec. 8. 12.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr. Zólyomi Wágner Géza, repr.

Müvészet 1918. 3.l.

MDK

Karlovszky Bertalan,
festöm.

a Fövárosi Képtár gyüjteményéből.

Nöi arckép. Repr. 143.1.

a felvidéki müvészek kiállításáról.
Mücsarnok. -Őszi tárlat.
Müvészet. 1938. III. 22.sz. 143.1.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

dr. Zólyomi Wágner Géza, a Képzőmüv. Társulat igazgatójának arcképe.
Repr. 3.1.

Müvészet.1918. 3.oldal.

Karlovszky Bertalan, festőm. MDK

egy mesteri rajzát élvonalba kell állítanunk.

/gy./: A Műcsarnok téli Tárlata.
Képzőművészet. 1929. 16.sz. 25-28.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

végletekig fokozott realizmusa az ábrázoltak bör-XXX
alatti világát is elö akarja varázsolni.

B.P.L.: Megnyilt a Téli Tárlat a Mücsarnokban.
Nemzeti Ujság. 1938. febr. 6. 12.l.

Karlovszky Bertalan MDK

Magyar parasztasszony, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

tanitványai közül is a Galamb-utcai szalon tagja nem egy művésznő.

R.Szörédi Ilona: Megnyilt a magy.képzőm.-nők Galamb-utcai szalonja.
Uj Magyarság. 1941.jan.19. 9-10.l.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

Odry Árpád szinművészről festett képének repr.-
jáz bemutatja a lap, amely a Tavaszi Tárlaton
szerepelt.

Szinházi Élet. Bp. 1929. márc. 17-23. XIX. évf.
12. sz. belső cimlap.

MDK

Karlovszky Bertalan

Krisztus

Női akt, repr.

Alkotás Művészház XIX. kiáll.

MDK

1900. Karlovszky Bertalan, festőm. MDK
szül.1858.

4000 koronás társulati dijat kapta:

25. XXXXX Pipázó katona. Olf.

Képzömüv.Társ. Szm.KT. 5c-127.1.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

1897. Gróf Károlyi Tibor-féle 1000 ft-os dij:
XIII.Lajos korabeli alak.

1900. 4000 koronás társulati dij:
Pipázó katona.

OMKT-Vándorkiállitások.1910.szept.8.-dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyönyös.
Kat. 64.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

Paraszttasszony. Repr. 4.1.

Magyar kiállitás a Mücsarnokban.
Nemzeti Magazin. 1934. okt. 6.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

Parasztasszony. Repr. 4.1.

Magyar Kiállítás a Műcsarnokban.
Nemzeti Magazin. 1934. okt. 6.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

1908. Állami aranyérem: Magyar paraszttasszony.

1908. n. Ráth György-féle 1200 koronás dij: Magyar paraszttasszony.

OMKT-Vándorkiállitások.1910.szept.8.-dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyönyös
Kat. 64.1.

Karlovszky Bertalan, festöm. MDK

1897. XIII. Lajos korabeli alak. Olf.

annak emlékére, h. 6 éven volt elnöke az O.M.Képz
Társulatnak, gr. Károly Tibor 1893-tól öt éven át
2000 kor./1000 Ft./ pályadijat adományozott lakás
diszitésére kiválóan alkalmas olajfestmények v. sz
bormüvek kitüntetésére.

Gróf Károlyi Tibor-dijl 2000 korona.
SzmKT 50-130.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A Téli Tárlaton, a Karlovszky-gyüjtemény.

(b.m.): Emlékgyüjtemény.

Esti Kurir, 1939.febr.1.

Karlovsky portrait

A Petit Larousse, s Karlovsky-Ivanitzky.

(f.m.): Kulikovanitzky.

Petit Kurir, 1935.Febr.1.

Karlovszky Bertalan, festőm. MDK

özv. dr. Verebély Lászlóné.
Zavadovszky Alfréd.
Odry Árpád.

A tavaszimtárlat portréi.
Képzőmüvészet. 1929. 18.sz.

MDK

Karlovszky Bertalan

Karlovszky Bertalan művei, a Képzőművészeti Társulat téli tarlatan.

Ferdinandy Mihály: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Magyar Nemzet, 1939.jan.29. 24.1.

Kerlovszky, MDK

"Petőfi összes költeményei" c.díszmű illusztrálásához hozzájárult művészetével.
Félszázados évszázados multhoz méltó uj kiadás.

Athenaeum: "Petőfi összes költeményei" c. díszmű
Nagy. Iparművészet. 1900. 71,72.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Nyár a művészetben. Bpest. 1941. 4.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

" XIII. Lajos korabeli alak" c. művének repr.

Képzőműv.társ. 1897/98. téli kiall.tárgym.

Marlovszky Bertalan festő M.D.K.

/1858-1938/

Münchenben Benczurtól tanult.

Párizsban is járt.

Az akadémizmust képviselte hazánkban.

Arcképek9

Ódry Árpád mint Hamlet.

Női arckép.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 724.1.

A Kultura Világa. Bp. 1963.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.
1858

sokszor megcsodált "nagy stilusa" föhelyre való.

Kende Béla: A Föv.Képtár uj szerzeményeinek kiáll.-a
Müvészet.1939.IV.évf. 27.sz. 69-7o.l.

karlovszky Bertalan festő M.D.K.

Az arckép modelekről fényképet készittetett

Genthon István: Ferenczy Károly Bp. 1963. 28.1.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.
szül.1858.

239a. Női tanulmányfej. Jel.: Karlovsky Bertalan.
Fa.

Ernst Muzeum aukciói. 46.1931. Kat. 22.l.

MDK

Bihari Sánd.,Karlovszky Bertalan[a] és mások,

Mikszáth Kálmán: A jó palócok. Bp.189o.

Dr.Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója,Bp.1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv.Közl. 1936. 5.rk. sz.melléklete. 62.l.

MDK .

Karlovszky Bertalan, festöm.

XIII. Lajos korabeli alak. 1897. - Gr. Károlyi Tibor -féle 1000 ft-os dijat kapta.

Mücs. -OMKT. Tavaszi kiáll. 1900. Kat.15.1.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

Pipázó katona. Olf.

Mücs. - OMKT. Tavaszi kiállitás. 1900. Kat. 35.1.

Karlovszky Bertalan, festőm. MDK

Ódry Árpád arcképe. Repr.

Arckép. /Férfi portré/. "

Rátétr.

.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

53. Tolnay Lajos arcképe. Olf.

55. Szalavszky Gyula arcképe. Olf.

75. Báró Feilitsch Jenö arcképe.

KMT 1912/13. téli kiáll. Kat. 41.1.

Karlovszky Bertalan

MDK

dr. Hódossy Gedeon, ceruza

Műcsarnok 1919-2o téli tárlat

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

12. Tanulmány.

13. Dr. Verebély Lászlóné.

14. n. Meszlényi Adrienne. ANNemzeti Szinház tul.

KMTárs. -A nü a müvészetben. 1936. Kat. 8.1.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

24. Arckép. /Spanyol fehérgalléros férfi/

Repr.

Műcsarnok. 1915/16. téli kiáll. Kat.

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

239. Csendélet. Repr.

Árverési Közlöny. 1940. 1. fr. sz. Kat.

Karlovszky Bertalan, festőművészy Be MDK

müve/müvei/ a haut-cremjét jelenti a remekül megrendezett kiállitásnak. /Kopp Jenö dr. rendezte./

Rónay Kázmér: A Székesfv. Képt. 1937-38. évi uj szerzeményei.

Képes Krónika 1939. 24. az. 63-64. old.

Karlovszky Bertalan MDK

Gr. Esterházy Miklós Móric arcképe, olf.

Gr. Dessewffy Aurél arcképe, olf.

Gr. Esterházy Sándor, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Karlovszky Bertalan MDK

Lampl Hugó, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Karlovszky Bertalan MDK

Rózsavölgyi Gyula, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Karlovszky Bertalan

MDK

br. csetei Herzog Péter, olf.

Micsarnok 1924 február-március

MDK

Karlovszky Bertalan

Ákos Erzsi arcképe, c. műve. Repr.

KMTárs. 1931. tav. kiáll.

arlevszky B ertalan festő . M.D.K.

Reprezentativ arcképek. / 1858-1938/

Genthon István: Magyar művészet a századforduló ide-
[illegible] B. 1969. 4.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

"Női fej" c. festm.repr.

Pesti Hirlap nagy naptára az 1930 évre.
/képpel./ 85.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Ybl E.: A Mücsarnok téli kiállitása. B.H.
1935. nov. 17. 10.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

/a kiállitás üresen maradt termeit izléssel és leleményesen egy fövárosi cég keleti szönyegeivel s modern butordarabokkal megannyi barátságos és diszes szalonokká varázsolta át./

Rendkivüli finomságokkal festett pipázó katonát ábrázoló miniature-képet állitott ki.

Tavaszi kiállitás a Mücsarnokban.
Vas.Ujs.1900. 47.évf.15.sz. 231.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Uj illusztrált Petőfi-kiadás. A Hét 1903. II. félév. 820.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Önarckép, rézk.

Ülő női akt, rézk.

Árverési Közlöny. 1936. febr. 1. rk. sz.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

XIII Lajoskorabeli alak.

Mücs. -1897-98 téli kiáll. A kormány vásárlása.
Mücsarnok. 1898. 53.l.

Karlovszky Bertalan MDK

Rudnyánszky Magda, repr.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Karlovszky Bertalan

Parasztasszony, r epr.

Évk. KMT. 1928. 14o.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Feilitzsch Berthold báró arcképe

/e.a./: Thorma János "Március idusa". A Mücsarnok téli tárlata. Ujság 1938. 7-8.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gyümölcsök és viragok, (Stevenson Scott, New York ajandéka) c. művével gyarapodott a Szépműv. Múz. modern képtára.

Cikk: A Szépműv.Múz.gyarapodasa 1925-ben.

Magyar Művészet, 1926. 1.sz. 41.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női tanulmányfej c. művevel (monochrom olajvaz-
lat) gyarapodott a Szépműv.Múz.1925-ben.

Cikk: A Szépműv.Múz.gyarapodasa 1925-ben.

Magyar Művészet, 1926. 1.sz. 41.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Ébredés. Olajf.
A talált gyerek. Vizfm.

Kézdi-Kovács László Atelier-kiáll.kat. Nemzeti Szalon. 1911. febr. 11. lap

MDK

Karlovszky Bertalan

Eredeti művészi levelezőlap (1 tollrajz.)

Kézdi-Kovács László Atelier-kiáll.kat.Nemzeti Szalon.1911.febr. 11.lap

MDK

Karlovszky Bertalan festőművész

A velencei kiállitás anyagának kiválógatására alakult művész-zsüri tagja volt.

Cikk: A velencei kiállitás művész-zsürit kapott.

Magyarság, 1922.márc.30. 3.l.

Karlovszky Bertalan

MDK

Paraszt asszonyfej

Micsarnok 1924 február-március

Karlovszky Bértalan MDK

Magyar parasztasszony, repr.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Karlovszky Bertalan MDK

Dezseri Rudnyánszky Magda arcképe, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Karlovszky Bertalan MDK

Lampel Hugó arcképe, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Karlovszky Bertalan

Pipázó katona, repr.

Képek a tavaszi kiállitásból. Vasárnapi Ujság 19oo. 17. sz. 269,27o.l.

Karlóczky Bertalan, festöm.

Az elsö terem kimagasló, müvészi eseménye az ö öt portréja.

Dr.Nékám Lajos portréja. Repr. 23.1.

Valamennyi portré/Lenhossék Mihály, Kenyeres Balázs, stb./ egyéniségek mélységeket feltáró lélektanulmánya.Valamennyi egyenlö szinten álló muzeális érték.

A Mücsarnok téli tárlatáról. - Figyelö.

Képzömüvészet. 1929. 16.sz. 24.1. és 23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gr. Wenckheim Dénes

Mücsarnok 1930/31. jub. kiáll. kat.

MDK

H.Karlovszky Blanka

Önarckép, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.

23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Elek A.: Karlovszky Bertalan. Nyugat 1921. dec. 1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Egész gyüjteménnyel szerepelt a Nemzeti Szalon 1897.nov.8-iki kiállitásan.

Cikk: A Nemzeti Szalon új kiállitasa.

Vasárnapi Ujság, 1897. 44.évf. 50.sz. 851.l.

Karlovszky Bertalan MDK

Tanulmány

Dr. Verebély Lászlóné

Meszlényi Adrienne

Akttanulmány

Mücsarnok 1936 A nő a művészetben c.kiáll.

Karlovszky Bertalan

MDK

Akttanulmány

Leányarckép

Tanulmányfej

Misterieuse

Mücsarnok 1936 A nő a művészetben c.kiáll.

Karlovszky Bertalan MDK

Női arckép

Brammer Ödönné

Tótvárady-Asbóth Istvánné

Holland leány

Műcsarnok 1936 A nő a művészetben c.kiáll.

Karlovszky Bertalan

MBK

gr. Zichy Aladár, olf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Karlovszky Bertalan MDK

Feilitzsch Berthold br.

Fleischmann Oszkár

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

MDK

Karlovszky Bertalan

gróf Tisza Kálmán arcképe, of.

gróf Pongrácz Jenő arcképe, of.

csetei Herzogh Péter arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női akt, vázlat

Női akt, ceruzarajz

Ákos Erzsi arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 24.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női tanulmányfej, 3 db.

báró Feilitzsch Berthold né arcképe, of.

báró Feilitzsch Jenő arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Wolf Henriette, of.

Fleischmann Oszkárné arcképe, of.

Munk Miklósné arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 24.1.

Karlovszky Bertalan MDK

"Vasárnap volt", "A varróleány", Illusztráció az Athenaeum uj Petőfi kiadásához

Műcsarnok 1899/19oo. téli kiáll.

MDK

Karlovszky Bertalan

"Mackensen Hans Georg" portré. Repr.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun.

MDK

Karlowszky Bertalan

arcképe Gyárfás Jenőtől, repr.

L.K.: Gyárfás Jenő. Magyar Művészet 1925. 488-490.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

45o.	Kallós Ede arcképe.	Olf.	66x53. J.l.j.
451.	Női tanulmányfej.	"	12x9
452.	Férfi tanulmányfej.	"	12x11
453.	Női tanulmányfej.	"	
454.	Női tanulmányfej.	"	47x38. J.l.j.
455.	Interieur.	"	4ox5o. J.l.j.
456.	Kompozició.	"	42x31. J.l.j.
457.	Női akt.	"	46x37. J.l.j.

Árv. Közl. 1933. dec.hó. 4.rk.sz. 68.aukció. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festön.
szül.858

Nöi tanulmányfej. Jelz.l.j.:Karlovszky Bertalan.
55x47 Vászon.

Beszélgetö párasztokó Jelz.l.j.:Karlovszky.
41x3o Tus- és vizfestm.

Ernst Muz. aukc. XVI. 1921. Kat.3o.1.

MK

Karlovszky Bertalan, festőm.
szül.1858

Női akt. Jelz.l.b.:Karlovszky Bertalan. Fa.
57x72

Ernst Múz. aukc. XVI. 1921. Kat.30.l.

MDK

Karlovszky, Bertalan, festőm.

egyike

a négy vezéregyéniség, kik az 1937. egyesületi évben hunytak el.

M.Képzőm.Egy. közgyülése. -Magy. Nemz. Művészet. 1938. 1.sz. 12.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Ódry Árpád arcképe, of.

br. Feilitzsch Berthold arck.

Női arcképtanulm., of.

Arcképfestők. N.Szal. kiáll. 1930. okt.

MDK

Karlovszky Bertalan, festöm.

gyurgyencváczi Rosenberg Hermann. Olf.

Dr. Ripka Ferenc. " 6.1.

Mücs.-OMKT. 1931-32.évi téli kiáll. dec.2o.jan.17-ig.
Kat. 5.1.

Karlovszky Bertalan MDK

Tanulmány
Verebély Lászlóné
Néhai Meszlényi Adrienne
Akt-tanulmány
Női arckép
A nő a müvészetben. Mücsarnok 1936. okt.-nov.

Karlovszky Bertalan MDK

Brammer Ödönné
Tótvárady Asbóth Istvánné
Holland leány
Akt tanulmány

A nő a művészetben. Mücsarnok 1936. okt.-nov.

Karlovszky Bertalan MDK

Leányarckép
Tanulmányfej
Misterieuse

A nő a művészetben. Műcsarnok 1936. okt.-nov.

Karlovszky Bertalan MDK

Dr. Fábinyi Tihamér

Mücs rnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

Karlovszky Bertalan MDK

Mackensen Hans Georg

Mücsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gyermek arckép

Fiu arckép

Női tanulmányfej

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Wolf Henriette, of.

Kallós Ede, of.

Tubay Lulu, of.

Molnár E. dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 25.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Tanulmányfejek

Női akttanulmány

"Tavasz" Tanulmány a budai királyi palota képeihez

Molnár E. dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 25.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női tanulmányfej, of.

Női fej, ceruzarajz

Heltay Ferencné arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938-39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Melancholia, of.

Wertheimer Károlyné arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938-39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Wertheimer Károlyné arcképe, of.

Wertheimer Károly arcképe, of.

Sáray Szabó Aranka arcképe, of.

Molnár E. dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 25.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Wertheimer Károlyné arcképe, of.

Ifju férfi tanulmányfej, of.

Dante tanulmányfej

Molnár E. dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 25.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Önarckép, of.

Önarckép, of.

Szmrecsányi Pimi arcképe, of.

Molnár E. dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 25.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Losonci báró Bánffy Dezső arcképe, ceruzarajz

Tanulmány a "Halott Krisztus"-hoz, ceruzarajz

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Jockey, festm. repr.

Árv. Csarnok 1o4. aokc. 1942. máj.

I. tábla.

MDK

Karlovszky Bertalan, 1858-1938

Jockey, of.

Árv. Csarnok 1942.máj. 1o4. auku. 9. 1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Tanulmányfej, paszt.

Női akt, of.

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz.

19. 1.

MDK

Karlovszky Bertalan, festö

a régi nagy mesterek egyenes leszármazottjának
"Ifju fej"-e végtelenül finom.

b. Nyáry Albert: A képzömüvészek a háboruban.
A Cél. 1915. 12. sz. 781-783.l.
Kiállitás a Nemz. Szalonban.

MDK

Karlovszky Bertalan, festö

Gróf Eszterházy Miklós Móric arcképe. Olf.
Gróf Dessewffy Aurél arcképe. "
Gróf Eszterházy Sándor . "

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 32.l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festö

a kiáll. bizotts. tagja.

A M.Kir. Vall.és Közokt.Min. ált.rend. Nemz. Képzömüv. kiáll. bizotts. tagjainak névsora. 1933.ápr.19.-máj.25. Kat.

Rómay Mária

Karlovszky Bertalan: Umatkozó gazdagok / of./

Fővárosi Képtár

SZABAD MÜVESZET

1950.máj.-jul. 5-7.sz. 186.l.

/Végvári L.: A Munkácsy iskola/

KARLOVSZKY B.

Magyar parasztasszony. Olajf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk.kiáll. 37.oldal

MDK

Karlovszky

Képei a Nő a művészetben c.tarlaton.

Cikk: Tárlatok.

Művészet, 1936. 3-4.sz. 58.l.

MDK

Karlovszky

Rakovszky cimű festménye az orszaghaz elnöki termében.

Cikk: Miért a legszebb parlament-épület a világon a miénk?

Kőszegi László: Művészetünk vilagértékei. Bpest, 1935.54-60.l.

MDK

Karlovszky, festőm.

Magy.remekművek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.máj.
7 l.

MDK

Karlovszky, festö

Somorjay. Portré. Fokozhatatlanul objektiv.

Pipics Zoltán dr.: A képzömüvészek egyesületének jubileumi kiállitása. -Mücsarnok. -U.M. 1934 dec.8. 21.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Karlovszky B. és Lechner J. a főiskolán. Budapesti Hirlap 1928. aug. 5.

MDK

Karlovszky Bertalan

Rudnyánszky Béla dr.

Wágner Géza

Walder Gyula

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. jan. 9.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

ifj. Dr. Nékám Lajos

Női arckép

Férfi arckép

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. jan. 9.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Bednárz Róbert

Lisznyay Damó Tihamér

Nádas Gyula

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. jan. 9.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Báró Feilitsch Jenő arcképe

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll.kat. 41.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női tanulmányfej

Gyümölcsök és virágok

A Szépművészeti Muzeum gyarapodása 1925-ben. Magyar Művészet 1926. 41.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női arckép

Álom

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. jan. 9.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Tolnay Lajos arcképe, of.

Szalavszky Gyula arcképe, of.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll.kat. 41.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Az ifjuság, repr.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat.

MDK

Karlovszky Bertalan

A velencei képkiállitás. Müvészeti Krónika 1905. jan. 15.

MDK

Karlovszky Bertalan

Férfi-arckép, repr. /Jubileumi-dij/.

Müvészet 1912. 21.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

XIII. Lajos korabeli alak

Pipázó katona

Hazai krónika. Müvészet 1909. 46.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Farkas I.:A halhatatlan törzsvendég. Lexchner Ödön és müvész asztaltársasága.Pesti Hirlap 1936.máj.21. 11.l.

M.D.K

Karlovszky Bertalan

festő

242.) A poezis.

243) A zene múzsája

244) gróf Teleki Pál arcképe

245.) gróf Eszterházy Mária arcképe

246) Sztranyavszky Sándor arcképe

247) Kossuth Lajos arcképe

Egyéb kórtulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke. 16 l.

Rn. 1952.

MDK.

Karlovszky Bertalan, festő.

XIII. Lajos korabeli alak. 1897. gr. Károlyi Tibor-féle 1000 frtos díj.

Pipázó katona. 1900. 4000 koronás társulati díj.

Magyar parasztasszony. 1908. All. ar. érem.

OMKT – Vánd. kiáll. 1910 nepl. 8. dec. 27.-ig.
Kitünd. műv. lajstr. – Hornyánszky V. könyv. 64. l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festő; n. 1858.

Illusztráció Mikszáth Kálmán regényéhez.

Vízfestm.

Jelz. l. j.: Karlovszky B.

Női akt.

Fa.

Ernst Sámy-aukciói, XXV - XXV. - 28. l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Nékám Lajos dr. arcképe, of.

ifj. dr. Nékám Lajos arcképe, of.

Nékám Lajos dr. arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938-39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

dr. Nékám Lajosné arcképe, of.

Nő gitárral, of.

Wolf Henriette interieurben

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938-39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Wolf Henriette 2 arcképe, of.

Wolf Henriette és egy heverésző alak, of.

Villetz Jánosné 2 arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938-39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gyermekfej, of.

Lila virágok. Csendélet. Of.

Virágcsendélet, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

báró Feilitzsch Berthold arcképe, ~~mfx~~ ceruzarajz

Brammer Ödönné arcképe, of.

Önarcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Önarcképe, of.

Dinnyecsendélet, of.

Önarckép, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 24.l.

Karlovszky Bertalan

MDK

Parasztasszony

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Karlovasky Bertalan

Parasztasszony

Karlovszky Bertalan MDK

Önarckép

Hollandi leányfej

Selyemruhás nő

Parasztasszony

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

MMK

Karlovszky Bertalan

MDK

Akttanulmány

Fekvő női akt

Női arckép

Tamássy József

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Karlovszky Bertalan

A művész felesége

Dr. Vuk Mihály

dr. br. Szalay Gábor

József királyi herceg

Miesarnok 1939 Téli tárlat

Karlovszky Bertalan MDK

Horthy Miklós

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

MDK

Karlovszky Bertalan MDK

Rudnyánszky Magda

Halott Krisztus

Misterieuse

Meszlényi Adrienne

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Karlovszky Bertalan

György Endre.
c. képe. repr.
A földmivelésügyi minisztérium tulajdona.

Allmuna. A vyolcvanéves Pesti Napló ajándék. —, 1850-1920. 138. l.

Örgróf Pallavicini Ede
c. képe. repr. A Magyar Ált. Hitelbank tulajdona
M.O. a 149. lapon

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Karlovszky Bertalan

a művész önarcképe
feleségével
tusrajz

l.

Petr EM magyar művész
arcképek

5. l

d)
dban.

As K. 267
p. r. 48

kötött szalaggal megerősitett virág-
acs, rózsa s más virág látható, melyek
n cserebogár s lepke mászkál.

, méretei 81.5 : 46 cm.
67. A Nemzeti Muzeumból.

156.

MDK

Karlovszky Bertalan

dr. Elischer Gyula arck.

Schanzer kisasszony arck.

Hódossy Gedeon arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Férfi arckép

Női arckép

Rózsavölgyi Gyula arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

csetei Herzogh Péter arck.

Női arckép

Fiu arckép

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőműiskévk. 1937/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

dr. Fabinyi Tihamér arck.

Mackensen Hans Georg arck.

dr. Rakovszky Iván arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Báró Feilitzsch Berthold arck. Ceruzarajz

Brammer Ödönné arck.

Brammer Ödön arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőműiskévk. 1937/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A müvész önarcképe

A müvész önarcképe

Dinnyecsendélet

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Három női tanulmányfej

báró Feilitzsch Berthold arck.

báró Feilitzsch Bertholdné arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőműiskévk. 1937/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

báró Feilitzsch Jenő arck.

Női akt. Vázlat

Női akt. Ceruzarajz

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőműiskévk. 1937/39. 24.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Beniczky Ödönné

Wolf Henriette

Kallós Ede és Tubay Lulu képmásai

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 25.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A müvész önarcképe

Önarckép

Szmrecsányi Pimi arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 25.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Női fej. Ceruzarajz

Heltay Ferancné arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőműiskévk. 1937/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Wertheimer Károlyné arck. /1924/

Wertheimer Károly arck.

Sáray Szabó Aranka arck.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 25.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

dr. Nékám Lajos arck. /1928/

dr. Nékám Lajosné arck.

Nő gitárral

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 24.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Wolf Henriette interieurben

Wolf Henriette 2 arck.

Wolf Henriette és egy heverésző alak

**Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőműiskévk. 1937/39. 24.l.**

MDK

Karlovszky Bertalan

"Tavasz". Tanulmány a budai királyi palota képeihez

Interieur a müvész párisi lakásából

Rembrandt önportréjának másolata /kisméretü/

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 25.l.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan.

A müvész fényképét és a "Vöröshaju lány" c. festményének repr.-ját bemutatja a lap abból az alkalomból, hogy a kép a Fővárosi Képtárból eltünt.

/-y/: "A "vöröshaju lány" nyomában" c. Szinházi Magazin, Bp. 1941. nov. 12-18 . IV. évf. 47. sz. 29. lap.

MDK

Karlovszky Bertalan

Karlovszky Bertalan elött müvészdeputáció tisztelgett. Képzőmüvészet 1930. 27. sz. 56.l.

Karlvoszky Bertalan MDK

Bárczy István arcképe, olf.

Dr. Becker porosz közoktatásügyi miniszter arcképe, olf.

~~Kéxdixkexéexxkéxxkéx~~dr. Sztranyovszky Sándor arcképe, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Karlovszky Bertalan MDK

Gr. Cziráky Antal

Mücsarnok 1924 őszi tárlat

MDK

Karlovszky Bertalan

Gróf Esterházy Móricot ábrázoló, nagy tudással megfestett, arcmását állitotta ki a Műcsarnok téli tárlatán.

(m.v.): A Műcsarnok téli tárlata.

Nemzeti Ujság, 1934.Jan.13. 11.lap

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr. Kenyeres Balázs arcképe, of.

Férfi arckép, of.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. kat. 3.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

A külföldi kiállitások ügye. Képzőművészet 1928. 1o. sz. 115.1.

Karlovszky Bertalan

MDK

Horthy Miklós arcképe

Műcsarnok 1925 tavaszi kiáll.

MDK

Karlovszky Bertalan

Portréi, a Műcsarnok téli tarlatán. Ripka Ferenc főpolgármester és gyurgyenováci Rosenberg Herman arcképeit állitotta ki.

Képzőművészet, 1932. VI.évf. 46.sz. 16.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

a Mücsarnok tavaszi kiállitásán legujabb müveiből gyüjteményes kiállitást rendezett

Müteremhirek. Képzőművészet 1928. 7. sz. 64.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Rudnyánszky Magda, repr.

KMT. 1910/11. téli kiáll. kat.

MDK

Karlovszky Bertalan

A Képzőművészek Egyesülete ünnepi bankettje a Gellért-szállóban. Pesti Hirlap 1928. okt. 28. 6.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

A király a Micsarnokban. Vasárnapi Ujság 19ol. 18. sz. 296.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Családi boldogság, ceruzarajz

Magyar Studio II. auk. 53.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gróf Andrássy Gyula, repr.

Évk. KMT. 1929.

MDK

Karlovszky Bertalan

gr. Wenckheim László, repr.

Képzőművészet 1930. 27. sz.

MDK

Karlovszky Bertalan

Sajtóvélemények a velencei magyar kiállitásról.
Magyar Müvészet 1926. 7. sz. 415.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Őrgróf Pallavicini Ede, repr.

Képzőm. Társ. 1914. tav. kiáll. kat.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr. zólyomi Wágner Géza, repr.

Képzőm. Társ. 1918. tav. kiáll. kat.

MDK

Karlovszky Bertalan festő

Párisi utja alkalmából felkereste Rodint.

Mücsarnok 1898.13.1~~08~~ 1. O.M.Képzm.Társ.

MDK

Karlovszky Bertalan, festö

Gróf Wenkheim Dénes arcképe. Of.

MMKT-Mücs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt.kiáll. 1925.máj.-jun
Kat. 19.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Hódossy Sándor dr. arcképe, of.

Ákos Erzsi arcképe, of.

Ripka Ferenc dr. arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Aktstanulmány

báró Feilitzsch Berthold arcképe, of.

Fleischmann Oszkár arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Mackensen Hans Georg arcképe, of.

Rakovszky Iván dr. arcképe, of.

báró Harkányi János arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 23.1.

Karlovszky Bertalan MDK

Mackensen Hans Georg, repr.

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

MDK

Karlovszky Bertalan

Samarjay Lajos arcképe, of.

gróf Zichy Aladár arcképe, of.

Fabinyi Tihamér dr. arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Sipőcz Jenő dr. arcképe, of.

Toroczkai Wigand Ede arcképe, of.

Szalay Gábor dr. arcképe, of.

Molnár E.dr.: Karlovszky B. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Férfi arckép, of.

Női arckép, of.

Meszlényi Adrienne arcképe, of.

Molnár Ernő dr.:Karlovszky Bertalan. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Schanzer kisasszony arcképe, of.

Hódossy Gedeon arcképe, of.

Hollandi leányfej, of.

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38 - 1938/39. 23.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Gyermek arckép, of.

Női tanulmányfej, of.

Elischer Gyula dr. arcképe, of.

Molnár Ernő dr.:Karlovszky Bertalan. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Rózsavölgyi Gyula arcképe, of.

Női arckép, of.

Misterieuse/gondolatokban elmélyedve/.Of.

Molnár Ernő dr.:Karlovszky Bertalan. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 23.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Angyal József arcképe, of.

Férfi arckép, of.

csetei Herzogh Péter arcképe, of.

Molnár Ernő dr.:Karlovszky Bertalan. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 22.1.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan

Festőművész képe található a székesfehérvári muzeomban.

Székesfehérvári muzeom.
Városok Lapja 1944. 5.szám. 57.old.

M. D. K

KARLOVSZKY Bertalan Jestő

A F. alapítási választmányának

tagja

Hatvanéves a Fiszek

Magyar Nemzet 1961. szept. 7. 4. l.

Karlovszky Bertalan

Horthy Miklós kormányzó arcképe, a m. kir. minisztertanácsi ülésterem tulajdona.

Láttam 1925. III. 26. a minisztertanácsi dolgozószobájában.

8 R

2098. Karlovszky Bertalan:
Sz. Munkácson 1858 október 24-e
Az ifjúság.

eszmét lifejező félig
Az ~~ifjúságot~~ ~~[illegible]~~ (leány
ben látható. Felső testével jobbkarjá
~~leoresztve tartja~~ Kontyba ~~[illegible]~~ haj
szeme barna. ~~Félig mesteles~~ Jelzése

fogott
F tűzött

Lemezpapiros, méretei 60.7:
Vétetett az 1901: XII. 23-i
Az 1902: IX. 27-iki 59519 s
Erdélyi Országos Muzeum részére (698/
Elszámoltatott 1902: IV. 1
Az elszámolást elfogadta a
(592/902.)

92258 - 901

...sascinu kendőjét lecreptve tartja

Vid. Muz.

...ezzelen) van ábrázolva, (fordult és
...derékig ~~látható és~~ jobbra ~~néz~~ arczél-
...a támaszkodik, ~~és rózsaszinű kendőjét~~
..., melyben csontfésűt ~~fen~~, szemöldöke és
...lól jobbra: KARLOVSZKY BERTALAN 1901.

...50 cm.
...i 92258 sz. leirattal 2000 Kán (682/901).
... leirattal (694/902) kiadatott az
...2).
...én. (338/902.)
... 1902: VII. 26-iki 27258 sz. leirat.

Vid. Muz.

g Rózsaszínű kendőjét lecreptve tartja

Vid. Muz.

2098. Karlovszky Bertalan:
Sz. Munkácson 1858 október 24-én.
Az ifjúság.

Az ~~ifjúságot~~ eszmét ~~[illegible]~~ kifejező félig meztelen leány derékig ~~látható és~~ van ábrázolva, jobbra ~~néz~~ fordult és arczélben látható. Felső testével jobbkarjára támaszkodik, ~~és rózsaszínű kendőjét lecresztve tartja.~~ Kontyba ~~[illegible]~~ haja, melybe csontfésűt ~~[illegible]~~, szemöldöke és szeme barna. ~~Félig meztelen.~~ g Jelzése alól jobbra: KARLOVSZKY BERTALAN 1901.

L fogot
F tűzőt

Lemezpapiros, méretei 60.7: 50 cm.
Vétetett az 1901: XII. 23-iki 92258 sz. leirattal 2000 Kán (682/901).
Az 1902: IX. 27-iki 59519 sz. leirattal (694/902) kiadatott az Erdélyi Országos Muzeum részére (698/902).
Elszámoltatott 1902: IV. 14-én. (338/902.)
Az elszámolást elfogadta az 1902: VII. 26-iki 27258 sz. leirat. (592/902.)

Vid. Muz.

92258 - 901

Karlovszky Bertalan

Irod

Münsarnok, 1899. 182. l

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

lélyezem:

.....

k vagy helyettesének
láírása.

a. — Endrényi Imre, Szeged.

Karlovsky

Paris. vilegk.
ernst sen.

Vas Lp ~~900~~ 1900.569

MDK

Karlovszky Bertalan

1927.márc.13-tól 20-ig rend. pécsi kiállitáson szerepelt műve.

Felvinczi Takács Zoltán: Kiáll.Pécsett

Magy.Művészet, 1927. 165-166.lap

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

arcképpel ill. tanulmányfővel gazdagítja e VI.-ik
erem anyagát.

Műcsarnok. - Kiállítás.
Művészet. 1918. 6.l..

MDK

Karlovszky Bertalan, festőm.

24. Arckép. Olf. Mgt.

Szabad művészek csoportja.

KMT.1915/16.téli kiáll. Kttl. 32.l.

Karlovszky Bertalan, festöm.

313.	Nöi fej.	Olf.
314.	Arckép.	Olf.
315.	"Az ifjuság".	Olf.
316.	Ebredés.	Olf.
317.	" Egy katona".	Olf.

Képzöm.Társ. 1901-2. téli kiáll. Kat. 40.1.

Karlovszky Bertalan MDK

Gyermekarckép, olf.

Gróf Andrássy Gyula, olf.

Tanulmányfej, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Karlovszky Bertalan

Krisztus, of.

Női akt, of. Repr.

Alkotás Művészház XIX. kiáll.

MDK

Karlovszky Bertalan (szül.1858)

"Magyar parasztasszony" c. olajfm.Nagy arany-érem. 1908.

Szm KT 50-125.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

A müvész önarcképe

Női arckép

Az 1921. évi őszi kiáll. tárgyu. 1921. nov. Műcsarnok. 3.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Féfi arckép

Néhai zólyomi Wágner Géza dr. arcképe

néhai őrgróf Pallavicini Ede arcképe

Az 1921. évi őszi kiáll. tárgym. 1921. nov. Műcsarnok. 3.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Magyar parasztasszony, repr. Az állami nagy aranyérem és a Ráth György dij nyertese

Müvészet 1909.

MDK

Karlovszky Bertalan

Őrgróf Pallavicini Ede

Női arckép

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. jan. 9.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Dr. Ripka Ferenc

Női arckép

Bárczy István

KMTárs. 1939. téli kiáll. kat. jan. 9.1.

MDK

Karlovszky Bertalan

Parasztasszony, repr.

Művészet 1938. III. évf. 22. sz. 147.l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Önarckép, repr.

Parasztasszony, repr.

Gróf Zichy Aladár, repr.

Pipics Z.dr.: Karlovszky Bertalan. Rádióélet 1938. 43. sz. 2o-21.l.

45 Valentiny János: Ábránd.

203. Karlovszky Bertalan: Női arczkép.

223 Holló Barnabás: József Ferenc főherceg.

Karlovszky Bertalan

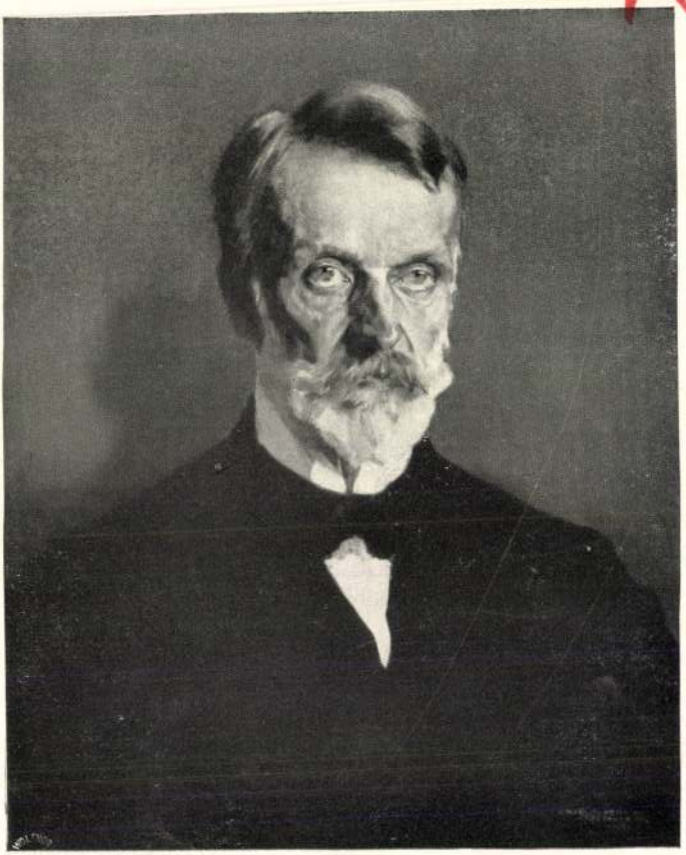

50 Karlovszky Bertalan: Arckép.

KMT 1913. lav. kiáll.

209. Komáromi Kacz Endre: Tanulmány.

Karlovszky Bertalan

24. Karlovszky Bertalan: Arckép.

KMT 1915/16. Kiállítás

Beszédes J. László: Számadó csikós.

Karlovszky Bertalan

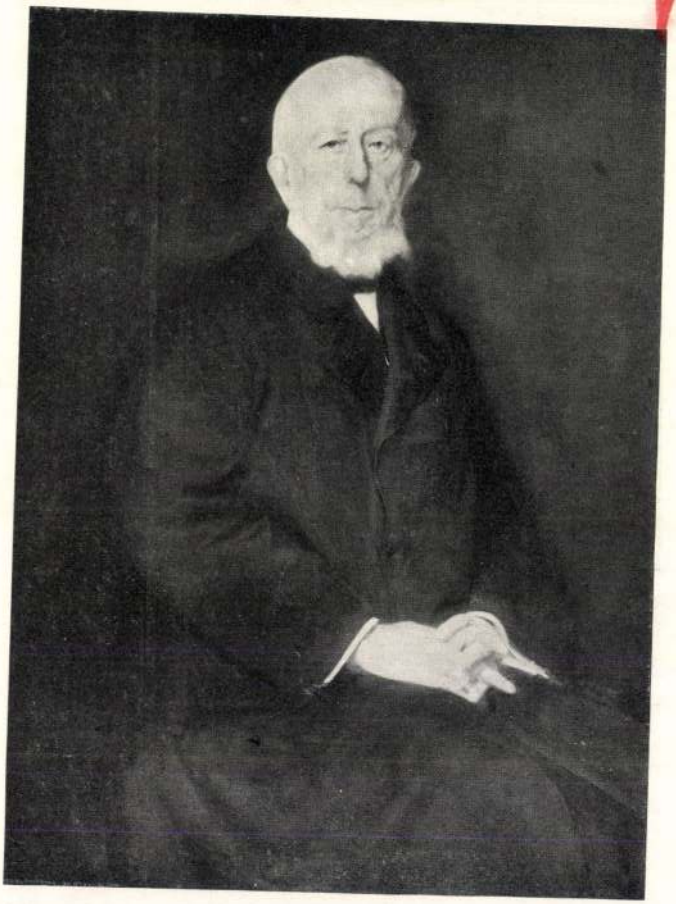

KARLOVSZKY BERTALAN: Férfiarckép.

Képrönův. Tars. pub. kdáll.

1911-12.

14 Endrey Sándor: Auguszta főhercegasszony arcképe.

Karlovszky Bertalan K

30 Karlovszky Bertalan: Rudnyánszky Magda.

KMT 1910/11. Péli Emil

Karlovszky Bertalan

GYÁRFÁS JENŐ (1857—1925)

43. Karlovszky Bertalan festőművész (szül. 1858) képmása. Jelezve lent jobbra: Gyárfás Jenő, München 880. — A Szépművészeti Múzeum tulajdona; 1916. évi vétel.

Magyar művész — képm

sony. Olasz, XVIII. sz. e. 30.—

istás bársony. Olasz, XVII. sz. 80.—

EMBROKÁT. Olasz, XVIII. sz. 30.—

NYTERITŐ, piros-zöld színben. XVIII. sz. 60.—

sztó alapon színes kínai módoru selyem hímzés. f. 30.—

VIII. BUTOR
1097—1132.

1097. TÁMLÁSSZÉK, diófa, bőrbevonattal, cimerrel. Olasz, XVII. sz. e. 200.—

1099. KÉT TÁMLÁSSZÉK, diófa, piros brokáttal kárpitozva. XVIII. sz. v. 100.—

1100. KAROSSZÉK, diófa, zöld bársony bevonattal. XVIII. sz. 100.—

1101. ASZTALKA, gyöngyházzal berakva. Indokina, XIX. sz. 60.—

1102. FÜGGŐLÁMPA (Luster-Weibchen), két cimerrel. Német, XVII. sz. e. 300.—

1103. KABINETT-SZEKRÉNY, fekete fa, békateknő, rézberakással. Spanyol, XVII. sz. e. 150.—

1104. KABINETT-SZEKRÉNY, fekete fa, békateknő, rézberakással. Spanyol, XVII. sz. e.

KARLOVSZKY BERTALAN (szül.1858).

173. *Női tanulmányfej.* Jelezve: Karlovszky B. — Olajvázlat vászonra.

Szépm. Múz. graf. o. 1759.
(1931) ny nyerem.

1587.

Karlovszky Bertalan

Párisban Munkácsy öszöndíjas volt. Mesterét annyira tudta uzánozni; hogy jól sikerült Munkácsy-másolatait Sedelmayer sem tudta az eredetitől meghatonbörtetni.

Székely Sámuel:

Egy ujságíró emlékei.

Bpest, 1926. 31. l.

MDK

Karlovszky Bertalan

Tanulmányfej, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.
15. l.

Karlovszky Bertalan

Réti István, Csók István, Vaszary János, Glatz Oszkár, Rudnay Gyula, és Benkhardt Ágost feltűnően durva becsületsértésért feljelentette Karlovszky Bertalant és Bosznay Istvánt. Az Est. 1932 máj. 1.

U. 3192

Karlovszky azt mondta: Gazember, aki ig tanít. Bosznay is hasonló értelemben nyilatkozok, tanártársaik azt perelték be őket.

Az Est. 1932. máj. 1.
(képzőművészeti főiskolai tanárok pöre.)

KARLOVSZKY BERTALAN festő

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Képzőművészeti Gyüjteményében Karlovszky is szerepel müveivel. 41.old.

ZSADÁNYI GUIDO: A megye képzőművészetének helyzete, képtárai és képzőművészeti irodalma 37.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI, 5. 1965.szept. Miskolc,1965

Karlovszky Bertalan

Magyar Parasztasszonyfej

o. fa 45.5 x 36 cm.

(M.N.G.)

Járási Művelődési Központ

kiállítása, Mezőkövesd, 1971

Karlovszky

Benczur és Karlovszky müveikkel hatalmi pozíciókat szereztek a Képzőművészeti Társulatban és a Mücsarnok tárlatain.

Bálint Lajos:Két asztal-társaság
Látóhatár 1970/7-8 740.oldal.

Karlovszky Bertalan

A velencei képkiállítás. Velence városa a jövő esztendőben áprilistól októberig tartó nemzetközi képzőművészeti kiállitást rendez, melynek programmját már most szétküldte. Ezt a programmot magyar nyelven is kiadta a kiállitás rendezője: Velence városa. Az olaszok barátságát őszinte szivvel viszonozzuk, s köszönjük nekik, hogy kedves figyelemmel a magunk nyelvén szólnak hozzánk. A kiállitás magyar rendezői: Karlovszky Bertalan, Radisits Jenő, és Szinyei Merse Lajos.

Művészeti Krónika

1905. jan. 15.

PÁDUAI SZENT ANTAL
Dombormű.
XIX. század.
Elefántcsont, mag. 9·2 cm.

ZÁCH FELICIÁNT A KIRÁLY ELÉ VEZETIK
Dombormű.
XIX. század.
Elefántcsont, hossza 13 cm.

MELLKÉPECSKÉK,
tíz darab.
XIX. század.
Elefántcsont.

RÓMAI CSÁSZÁROK,
mellképecskék, 13 darab.

FAJÁNSZ- ÉS POR(

KÁLYHA, (195. kép)
oroszlánlábakon áll, alakos és címeres csempékkel.
Salzburgi munka, 1580 körül.
Fajánsz, mag. 240 cm.
A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l.

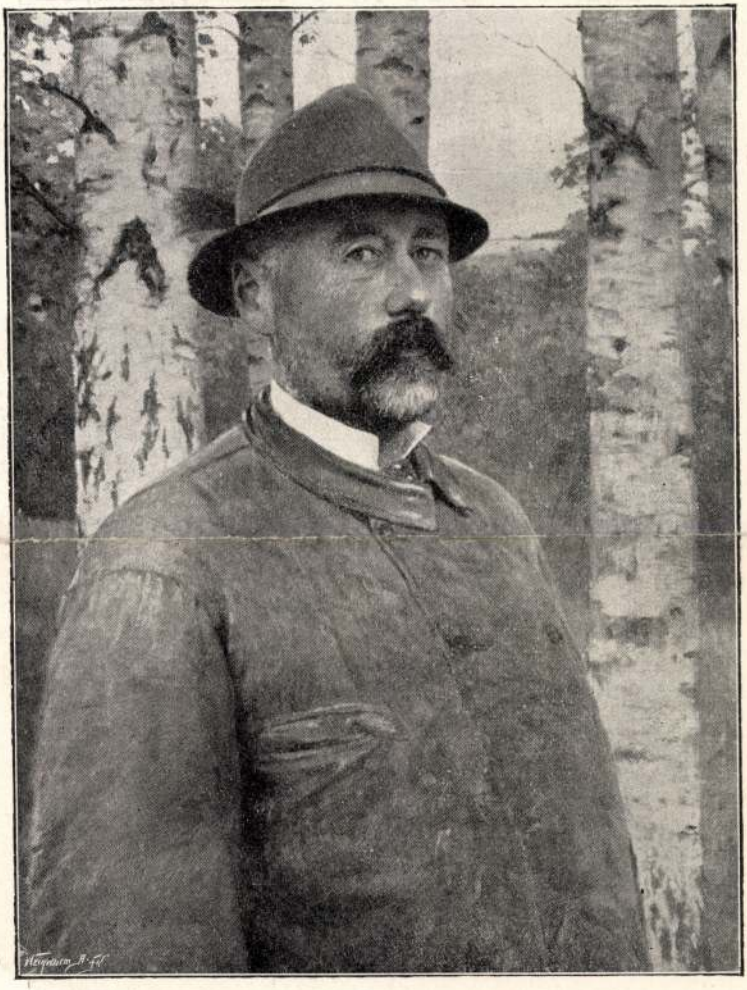

58. Szinyei Merse Pál. arczkép.

68. Karlovszky Bertalan. XIII. Lajos korabeli alak.

Képzőmiv. társ. 1897/98.
téli kiáll. tárgym.

Karlovszky Bertalan

Érod

Vas. Ujs. 1898. 614. l.
(A Képzőművészeti
Társulat kiállítása.)

GEGENSEITIGEN VERSICHERUNGS-
LJUBLJANA (LAIBACH)

SOBNO

ANI GENERALNO ZASTUPSTVO SUBOTICI

*

ÖS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
SÉGE SUBOTICÁN

*

példa

a d u n g *M e g h í v ó*

risanthemum *petrecere cu dans, la care va invite cu onor. Familie Comitetul aranjator. Cere*

Karlovszky Bélalan

l.

Csikvári Ungvár

152. l.

szt. tanuló.

ÁRGY:

: Szerkezés

..iskolai év.

0401.

Karlovszky Bertalan

Érod + Bpest
1938 ápr. 10

Nemzeti Újság
1938. ápr. 12.
(Meghalt Karlovszky
Bertalan, Farekeppel)

ápr. 13-án a hajsuni-
vesztő Mirzenmbál
semmettél.

Karlovszky Bertalan

erőd

Lázár Béla = Gyjtás
Jenő. Az Ernst-Mú-
zeum művészkönyvei.
IV. Budapest, 1921.
13. l. és I. tábla

SZANA TAMÁS

SZÁZ ÉV

A MAGYAR MŰVÉS

Karlovszky Bertalan

Műcsamok

1914. tav. kiáll. 91.

1915–16. téli kiáll. 24

1918. tav. kiáll. 334

1919–20. téli kiáll. 18–20, 404

1921. őszi kiáll. kollektív kiállítás.
1–39, 387–391.

1922. jub. kiáll. 19, 20, 21.

1923. tav. kiáll. 425, 426, 427

1924. őszi kiáll. 13, 24

1925. tav. kiáll. 55, 262

1927. tav. kiáll. 13–15.

1927. magyar-táj. 454

1928. tav. kiáll. 28, 29, 30

1928/29. téli kiáll. 6–8, 12, 13, 462

1929. tav. kiáll. 7, 9, 11.

Szucsányi csúcsives templom VI. 13.

Karlovszky Bertalan

Parasztmenyecske,
dajf. Föv. Képtár tulajd.
Repr.

Nagyújmagyar 43. tábla

Karlovsky Bestalan

cód

Velence 1922

153. l.

Karlovszky Bertalan

Műcsarnok

1908–9. téli kiáll. 53

1910–11. téli kiáll. 30, 340

1911–12. jub. kiáll. 52

1912–13. téli kiáll. 53, 55, 57

1913. tav. kiáll. 50

M. 196.

Karlovszky Bertalan

Munkaszak Budapest.

1894/95. téli kiáll.

1895/96. téli kiáll.

1897/98. téli kiáll.

1899. tav. kiáll.

1899-1900. téli kiáll.

1900. tav. kiáll.

1901-2. téli kiáll. 313-317

1903-4. téli kiáll. 380-382

1905-6. téli kiáll. 94

1906-7. téli kiáll. 98

Aedilis V. 260, 265.

Karlovszky Gusztávné

vid. Miticzky Ida

festő

vid 1833. K. Bertalan

festő anyja.

lásd

Szinnyei Magyar

irok. V. k. 1047 h.

Tsz.:

neve (atóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

Karlovszky Bertalan

Mackensen Hans Georg
archeje, repr

KMTárs jub. kidll.
1936. máj.–jún.

Karlovszky Bertalan, Jestő

Ajándékkal tánogatta a Nemzet Gazdaszonyai c. egyesületet.

Vámbéri Gusztáv: Kedves Élet és Tudomány! 464.

Élet és Tudomány, Bp. 1972. II. 10. XXVII. 10.

Karlovszky Bertalan

festő

Münchenben a Probst kávéházba

járt.

Kisdéginé: Sgyárfás lenő".

Corvina 1971.

Karlovszky Bertalan

fa tő

Iskolatársa és barátja Münchenben

Gyárfás Lenőnek - Gyárfás megfesti

portréját.

Kisdéginé: Gyárfás Lenő 10.

Corvine 1971.

Karlovsky Bestalan

wód

Lázár 1899

39. l.

klasszicizáló stílű már-
bészt.nár emlékét őrzi.
ürkizöld, sárgás kékes
895-ben Luigi de Pol /48/
részt pedig 1942-ben
kés.itették /50/.
neltek Jézus és Szűz Má-
többit Altenbuchner és
r csak a két szobor ma-
ónál a falba vájt, rocaille-
szerű plinthoszon állanak.
lévő oltárokról is tudo-
an álló oltár eredetileg
ljegyzését ábrázolja.1732-
ef,1891-ben restaurálták.

.1909.§.16.Zárda levéltára XXVIII.sz.cs.
rda levéltára XVII.sz.cs.
, Protocollum II.1895.§.216.
b anno 1936,347,363-364.l.

Karlovszky Bertalan

Képeire gyakran rákamisították Munkácsy szignatú-ráját.

Sinkó Katalin: Tanácsok a hamisítványok felismeréséhez; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 17.1.

Karlovszky Bertalan

Vrád

Műcsarnok. 1900.

522. C. (A király a Téli Kiállításon.)

1905. június 19.

Szeged városi tanácsának: a nagy segély terhére létesítendő mérnöki osztály szervezése körüli teendők tárgyában (4871/1905.)

Karlovsky Bętalan

l.

Jbl Lotr

330.l

2174. Thán Mór:

Tündér Ilona.

A folyótól átszelt vi
Feje fölé egy Amorette
mek játszik aranyalmákkal, m
saruját fogja, balján
götte pedig a fán ülő
tündérek hármasával kelnek t
sel szállitja a ló a szép ki
öröm-tanyát
jobbján ketten repülnek dárd
vétneket tartó Hymen száll l
denek, kissé hátrább Folyami
hegyes vidék terül el jobbró

Vászon, eredeti vázlat
Perlaky Kálmán hagyomá

szárnyas alak

két hölgye áll és

koszorút nyujtó tündért

jeléül annak, hogy célhoz

Karlovszky Bertalan

wód
z
V. L. A budapesti
művészpörök –
Forum. 1932. 156 l.

Karlovszky Bertalan

a münchenii akad-
növendéke

vrod

Jelképr akad

19. l.

KÖNYV ÉS ÚJSÁG BOLTJA
UNGVÁR, Telefon 311.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Karlovszky Bętalan

wód
z

Mysk Erno

78. l.

Törvényszék!

...író mint kibocsátó és
...ró mint forgató mind-
... az A. alatt eredetben
... csatolt,
...t, és a C. alatti szerint
...
... váltó ... alapján
...egyetemleg ... tartoztak volna
...ltótőkét itt kegeden
... megfizetni.
...nek mindeddig eleget nem
...által tisztelettel kérjük:
... fill. ... váltói tőke, ennek
napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj

Karlowsky

Szerepel a magyar képzőművészet
kiállításon Rigában, Helsinkiben,
Tallinban és Kaunasban

Nemzeti Újság 1938 V. 10

Karlovszky Bertalan

Szerepelt a Majovszky és Brener-gyűjtemények aukcióján.

PH 1936. XI. 22.

Karlovsky Bertalan

szerepelt az Ernst-aukción.

M 1936. XI. 22.

Karlovszky Bertalan MDK

Férfifej, olf.

Duzzogók, olf.

Mücsarnok 1944 A Székesfővá Képtár Jub. Kiáll.

Karlovszky Bertalan

A magazonság Nagyanonyának megfeszítésére kiút pályázat bíráló bizottságának Tagja

Magazság 1927 X/13

Karlovszky

kép az Andrássy hagyatékban

(O.) Fő-vrij kastélyok emlékei
M. 930. XI. 23.

Karlovszky Bertalan

Lehelet szerű, fehér vinekben fobzodó, finom vinharmoniaju női aktje, vezeped a hagyatéki kiállitáson

Tamás Ernő: Az Andrássy műegyüjtemény kiállitása a Műcsarnokban

P. H. 930. nov. 23.

Karlovszky (Bertalan)

egy fekvő aktja a gr. Andrássy
Gyula hagyatékban.

D. S. (cím hiányzik)
M. 930. X. 14.

Herzlichen Glückwunsch
zum Geburtstag.

P.S. (Eine Bemerkung
für Insider.)

Karlowszky

Szerepel „A Nő a művészetben" c.
kiállításon a Műcsarnokban

Magyarság
~~Újság~~ 1936 X. 24

Karlovszky Bertalan

Szerepel „A nő a művészetben"
c. tiálításon a műcsarnokban

Ujság 1936 X. 24

Karlovszky Bertalan

Sipőcz Jenő dr arc-
képe.

Repert.

Élet 1937. 2. sz.

Karlovszky Bertalan

Ferfi archép c. kéje repr.

Művészet 1914. 165. l.

8730.

NINKRYK HONGARYEN en ZEVENBERGEN
Amsterdam by Isaak Tirion. Méret-
e, az Engelsche és a Fransche My-

ér. 28.6:33.5 cm.

-906
05-23

Karlovszky Bertalan

A lovag c. Zepener
Innes repr.

A Pesti Hirlap Vasár –
napja. 1935 jan. 20

M.D.K.

KARLOVSZKY Bertalan festő

Munkácsy „tanítványa"

„Unokkozó" Munkácsy szigválta

Munkácsy ell. szülőházának rajza

Vigvári 1958. 254., 260., 262., 263., 281.

~~305.~~ 304.

M. D. K.

KARLOUSZKY Bertalan festő

Munkácsy Tanítványa, ő rendte el a „Gyümölcsesendélet" (1882–83?) c. képet. (ő festette a dinnyét, a tálon levő almákat

Végvári 1958. 194.

Karlovicky Bertalan

lásd

Magyarország

43. 17.

ORSZÁG

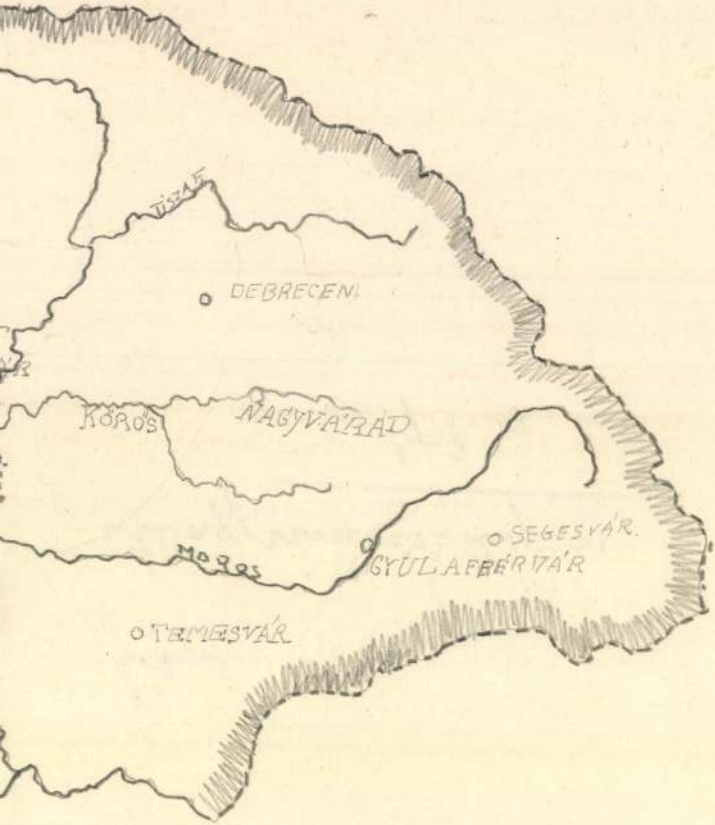
TISZA
DEBRECEN
KÖRÖS
NAGYVÁRAD
MAROS
SEGESVÁR
GYULAFEHÉRVÁR
TEMESVÁR

Karlovszky Bertalan

cód

Képzőművészet

1929. 159. l.

(Interjú a külföldi kiállítások ügyében)

Karlovszky Bertalan

A Kisfaludy Társaság utján kiadásra kerülő Gregus képrö-
mivészeti díjat 1933. megosz-
tottan Csók István és Karlov-
szky Bertalan nyertek el a legu-
tolsó 6 évi mivészi munkás-
ságuk eredményének elismere-
seképen

Ferkèpzomfoiskevk 19. l.

~~Alapi Gyula dr. VII. 280.~~

Karlovszky Bertalan

irod

Kőszegi László

Revizió a művészet
körül. Apost, 1934.
5. l.

Karlovszky Bertalan
festő

M.D.K.

Petőfi illusztrációi.

Nagy Lajos: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952. 149 l.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan
festő

Nem tesz föl a lány magában egyebet } szöveg közti
A varrólecány } képek

Nagy Zsuzsa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 154 l.

M.D.K.

Kárlovszky Bertalan
festő

Augusztus 5-én
Itt van az ősz, itt van újra

Nagy Lajos: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 155 l.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan
festő

Vasárnap volt
szövegkörti képek } szövegkörti képek

Nagy Lajosa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 154 l.

Kalovszky Bertalan

1. Álló férfi
olaj 80×35
2. Szemere A. feleségé 27 éves korában
1895 olaj 55,5×46

Képek a Herman Ottó Múzeum
gyűjteményéből Iskolai Képtár
1970

Karlovszky Bélalán

Scitovszky Béla, a képviselőház volt elnökének arcképe az elnöki kis fogadóban

Zaimb, 1935

10. l.

RASSEGNA ITALO-UNGHERESE
Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono: 185-618

Karlovszky Bertalan

képz. főiskola rendes tanára

1928 —

alakrajz és festés

Évkképzfőisk. 1931-32. 75.1.

10244.

I. Miksa jobbra fordul, jobbjában
nak markolatán nyugtatja. Vele szem-
lére tette és baljában keztyüket
ton tollas sisak és hegyes vidé-
Felirata a kép alatt:

: ARCHID: AVST: MARIA VALESIA VXOR MAXIMIL

vk. 17.6:14 cm.

177-900
900-129.

Karlovszky Bertalan

Vöi arckép (néhai Pollák Emilné) olajf. 1920.

Szép művészeti Múzeumban

Életrajz -

Petujszerz. 1931-34. 17. l.

MDK

Karlovszky Bertalan
festő

A városegyék számára festett Kossuth képek festői
között Karlovszky is szerepel.

Vayer Lajos: A Kossuth kultusz a magyar művészetben

M.M.M. Évkönyve 1952. 18 l.

Karlovszky Bertalan

Rakovszky István,
a képviselőház
volt elnökének
arcképe az elnöki
kis fogadóban

Zamárdi 1935
9. l.

Karlovszky [Bertalan], festő M.D.K.

nevét a mindinkább presztissét vesztett műcsarnoki művészek arna kevés tagja körött emliti az előadó, aki – Kisfaludi Strobl-lal együtt – a portréművészet terén mutat konzervativ irányban hitűnőt.

Zádor Anna vitainditó előadása a MTA ankétján "Az ujkori magyar müvészet periodizációjának problémái"-ról

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1967. XVI.évf. 1.sz.
6. old.

Karlovszky Bertalan

1935-ben Corvin-láncot kapott.

Pesti Napló 1935 márc.

14.

válasszon azok
TÖRÖKNÉL.
n nagyon kere-
e legkésőbb

eremény szeren-

arra, hogy kis

ed sorsjegy
6.—

átékon résztvesz,
egyikét Önnek

isztelettel

és TÁRSA
.Z RT.
ZERVITA-TÉR 3.

Jutalom:

300.000 P

FŐNYEREMÉNYEK:

200.000 P
100.000 P
50.000 P
40.000 P
30.000 pengő
25.000 pengő

és sok nyeremény à
20.000, 15.000, 10.000,
5.000, 4.000, 3.000 pengő stb.

A készpénznyeremények összege egy sorsjáték alatt, mely 5 osztályból áll,

7 millió 722.000
pengő.

1935. 16129. LEGRÁDY TESTVÉREK, BUDAPEST

Karlovszky Bertalan

Szerepel Sós Endre rajzgyűjteményében.

P. Szűcs Julianna: Értelmes gyűjtemény; Műgyűjtő, 1970. 3. sz. 8. l.

M.D.K.

Karlovszky Bertalan
festő

Petőfi költeményeinek illusztrátora

Nagy Imre: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 154 l.

Karlovszky Bertalan

wód
z
Farkas Zoltán =
Budapesti levél.
Forum. 1933. 60. l.

401. KAZAK-SZONYEG, két nagy meda

VI. TEXTIL.

365—409.

ru aranyhimzéssel. Török, XVIII. sz.

agyrajzu palmettás és halhólyagos diszitéssel. XIX. sz. e. f.

s fehér alapu brokátból. XVIII. sz.

brokát diszitéssel. (Hibás.) Francia, XVIII. sz. m. f.

irágos brokát. Francia, XVIII. sz.

virágos indákkal. Francia, XVIII. sz.

irágos selyembrokát. Louis XIV. Francia, XVIII. sz.

orakozó virágcsokrokkal. Francia brokát, XVIII. sz.

alapon, arany- és szines virágos disszel. XIV. Lajos stilus.

Karlovsky Bertalan

Pipáró katona c.
teje repr.
Magyar Műveszet
1900. 311, 312. l.

f/2

Európa Kt.

Igazgatósága.

Budapest.

Rothermere u. 12.

942 APR
20 f
MAGYAR KIR. POSTA

Karlovszky Bertalan

arcképe repr.

Pékely Imre:

Magyar fejek.

Tóth Árpád elő-

szavával. Első

sorozat. Bp.

1922.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Karlovszky Bertalan
festő

vról: Chroniqueur: Karlovszky Berta-
lan / Művészet XII. / 1913 / . 247. old. /

A magyarország-ji műv. tört. I. 481.
Corvina 1971.

Karlovszky Bertalan

cód

– ny. A hetvenötéves Karlovszky Bertalan az igazi portréfestésről és a művészifjúság jövőjéről. Magyarság 1933. okt. 29.

U. 3633.

EILIGE

KARL W. HIERSEMANN

BUCHHÄNDLER UND ANTIQUAR

LEIPZIG

KÖNIGSTRASSE 29

FERNRUF Nr. 71976

FREI!

Karlowszky Bertalan

Bárczy István arché-
pe, olajf.

TmBp 1932

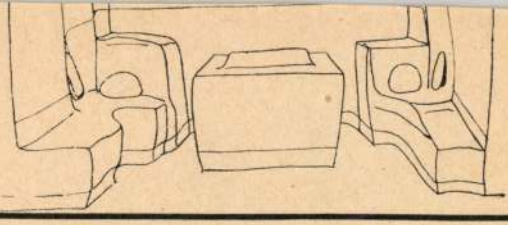

DD

1

Jakab, Fülöp

RDA

2

Athanáz, Zsigmond

ÖRTÖK

3

Sz. ker. feltal., Irma

TEK

4

Monika, Flórián

MBAT

5

Pius, Gotthard

Karlovszky Bertalan

Lampl Hugó arch.
Baró Herzog Péter arch.
Rózsavölgyi Gyula

Budapest nékesfőv. tulajd.

Téli tájkép

962 Fidanza Francesco

Karlovszky Béla

Parasztasszonyfej,
olaj.

Budapest székesfőv.
tulajd.

Karlovszky (Bertalan)

Rippl-Rónai nála hagyott egy 8-10 Zsolnay-edényt tartalmazó csomagot.

Genthon István: Rippl-Rónai kiadatlan levelei; Képsőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 145. l.

Karlovszky Bertalan

archeje, vörf.
Perlmutter Izsákról

Koppmagyarf 150 évé

328. Mészáros László. - C.rajz, p. 23 x 32 cm. Jelz.l.j.: " Sz. V."

SZALAY LAJOS :

329. Proletárlakás. - Tollr., p. 14.8 x 23.2 cm. Jelz.l.j.:" Szalay".

330. Lépcsőház. - Tollr., p. 14.5 x 22.5 cm. Jelz.l.j.: "Szalay".

331. Don Quijotte. - Tollr., lp. - 10 x 23 cm. Jelz.nélkül.

332. Kórházi látogatás. - Tollr., lp. 14.5 x 15 cm. Jelz.nélkül.

333. Krisztus az Olajfákhegyén. - Tusr., p. 23.5 x 22.5 cm. Jelz.l.j.:"Szalay Lajos".

Karlovszky Bertalan

l.

Rippl Rónai József

Emlékezései. Bp.

1911. 19.l.

Karlovszky Bertalan

l.

Szépm Muz Ér

IX. 273. l

274. l

Karlovszky Bertalan

Odrý mut Hamlet
či Nož ~~[illegible]~~ fej.
repr.

Szépm. Muz. Evk.

IX. 37. tabla

Karlovszky Bertalan

l

Farkas Munklevelei

223. l

1949. okt. 18.

I.

P.dr perccel a 8 órai csengetés előtt az osztályba

(Iskolai dolgozat.)

Háromnegyed nyolc. Lacibácsi engedékeny kézmozdulata után felrohannak a diákok az osztályokba.

„Öregem! Ha láttad volna azt az állatiramot, amit Lukavecz kivágott a vasárnapi versenyen! Te, én mondom neked, ke

Karlovszky Bertalan

ц. 2817

Odry Árpád

archépe, repr.

Pesti Napló képe, mell.

1929. márc. 10.

atásügyi Minisztérium.

Mentesitési eljárás során elkövetett szabálytalanságok.

ter ur 14.553/Om.l.om.-1943.szám
1901-4.-ig évfolyam hadköteles
.-én póttartalékos kiképzésre tör-
ben érkeztek be hozzá a behivások
i kérelmek, hogy azok nagy száma a
élyeztette és oly nagy rendkivüli
osztályt, amely a mai komoly idők
engedhetetlen.
egnagyobb része megkerülésemmel -
elmi miniszter urhoz. Minthogy ez
erülése, ezért mindenképen hibáz-
t, utasitsa az alárendelt szerveit
vőben a szolgálati utat minden ha-

Karlovszky Bertalan

tovább László Fülöp

u. 3562

Kérdi Kovács László:

A Műcsarnok jubiláris kárlata. Pesti Hirlap

1930. dec. 20.

Lux Kálmán műsza

Buda

A kiadvány hiteléül:

miniszteri irodatiszt.

A Műemlékek Országos Bizot

Karlovszky Bertalan

l.

Magyspoltört

33. l.

Karlovszky Bertalan

l. Mův. Krónika

1905. 3. n. 7 l.

3 - zor

VÁCI MUZEUM EGYESÜLET
ELNÖKSÉG.

/191 szám.

Karlovszky Bertalan +

Erod

Rajzoktatás

1938. 4-6. n

45. l.

Richard Bergholz. — *Primavera triste.*

Karlovszky Bertalan

Két házelnök arc-
keje a képviselő-
ház elnöki szobája-
ban.

Ivód

Ybl Ervin: A kép-
viselőház új művészi
ékessegei!

Budapesti Hirlap
1930 jun. 8.

vétel

al: Ötszár koronáról,
l, Hermes banktól posta
napon bevételeztem.

s szeptember 14-é

Nagrandlihely

al: Ötszár koronáról

Karlovszky Bertalan

Festő

Gentumenl.

245. l.

M K I M U T A T Á S

ságánál lévő alkalmazottakról.

Az alkalmazott dijazása	A fizetést eszközlő pénztár	Jegyzet.
évi 2,400 K	Budapesti IX.ker. állampénztár	
évi 5,000 K	"	
évi 3,600 K	"	
évi 3,600 K	"	22,999/1912 VIII/30. sz. rend.
évi 800 K fiz. 200 K szem.pótl. 100 K ruhaátalány 240 K házmesterdij term.lakás	"	kinevezték 1885. V/6. 18,038 sz. rend.

1916.nov.20.

Karlowszky Bálint

l.

Rabbaladó

203. l.

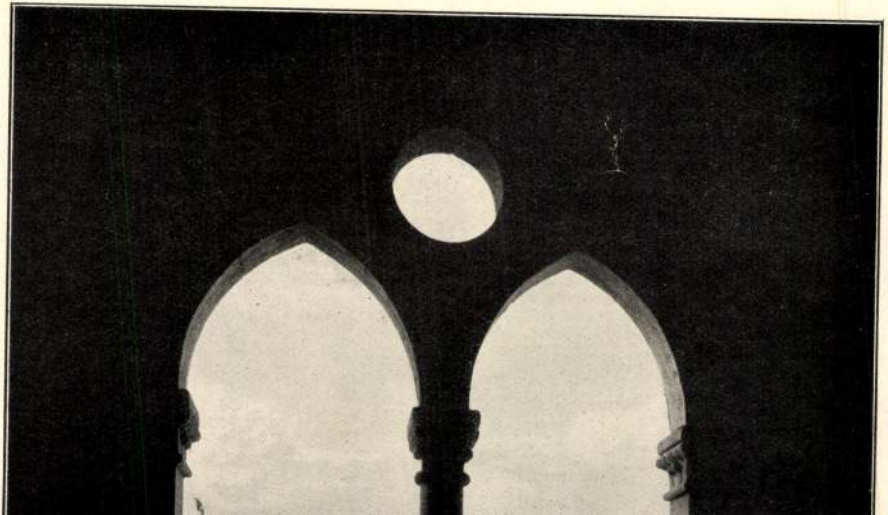

Karlovszky Bertalan

szül. 1858. Munkács-
Budapesten Benczúr-Gyulánál, Münchenben Seitznél, Párizsban Munkácsynál tanult.

Dr Becker porosz kultuszminiszter arcképe (Collegium Hungaricum Berlinben) 07.

Rat Nürnb 1929

24. l.

	Ar	P	fill.
javításra		6, —	

Kiváló tisztelettel

PARADICSOMI-ÁGYAK LERAKATA
STEINER M. ÉS FIA
Budapest, IV., Apponyi-tér 1.

Karlovszky Bętalan

l.

Kat. Szemere aukció

398. 7.

Párisi királyi polyglott biblia

VI. 251

Karlovszky B.

Perálltörtképes

578. l.

Karlovszky Bertalan 391.l. és 198.t.

Kukán Géza 391.l.

Márffy Ödön 391.l.

Pólya Tibor 391.l

Rudnay Gyula 391.l.

Szőnyi István 392.l

Szüle Péter 392.l.

Vaszary János 392.l

l

Velencei Biennale

1934.

és kegedülő"

erében hét tagú előkelő társaság
zét felemelte, baljában piros barettet
entét visel. Előtte a földre heveredett
ott hölgy, egy diszbe öltözött főúr
portot, mig a társaságnak hetedik tag-
alfelől. Középütt a vidéket kanyar-
lzése alól balra: GRÜNWALD BÉLA.

m.
i 92258 sz. leirattal 5000 Kán (682/901).

Karlovszky B.

Korábbi Kőrösmezey C.

Mattyasovszky Zsolnay K.

Máriffy Ödön

Molnár C. Pál

Rudnay Gyula

Szőnyi István

Vass Elemér

Vaszary János

Brüsszeli nemzetk

Kiáll. 1935.

136, 138-l.

1804

613. ~~W.~~ Pollák Vilmos.
Sz. Wrenben 1802-ben + 186
Tájkép.

A ábrázolt, sziklás vidék előterébe
ső partján, a fenyvesbe vezető
ben ~~halad~~ gyalogó társával besz
kettőjök vállán puska van. ~~Ne~~ Öl
tével, rövid szürke kabát, térd
~~Körülöttük a három~~ Kutyái közül
követi őket. Ez utóbbiak egyike
dek hegy ormán, erőd látszik tor
röpköd. A derült égbolt felhözö
tövében heverő nagy szikladarab

mi közben

Fa, mér. 82 : 94.6 cm. -

— Id. b. ~~báró~~ Wodiáner A
ber 3-án. ~~Átvétetett az Ország~~
~~1804 leltári szám alatt k~~

Karlovszky Bertalan

becsi magy. kiralyi

Kunstakademie Wien 1937

könyvek jegyzéke:

1921 szürke nyers vászon,cimkével
28,-30,-31,-32 minta szerint
43,-14,-15 barna nyers vászon,cimke
arna félbőr
eményei 1888-1893,1895, piros.f.v.
szerint
f.v.
vkönyve I,IV,V,VI. fekete f.v.
e I-VIII /szétbontandó/, X, fekete f.v.
abályai " "
umtársulat Közlönye ,1887,-93,-95,19oo

Karlovszky Bertalan

Nőitej c. Lépe
repr.

Műveszeti Szalon

(Kolozsvár) 1929. IV.
evf 1. sz.

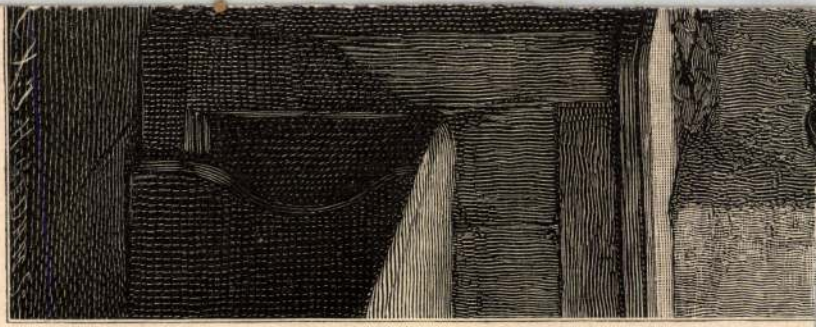

M. D. N.

Karlovszky

Zala György szobrán művén kalálára
ist búcsurtatójában említi Sialó Fe-
rene a művén nevét, mint Zala
György hortársát s beszél munkájar-
ról, életűrről, művénetűrről.

Szinkári Élet. Bps. 1937. aug. 8-14.
XXVII. cóf. 33. n. 8-9. lap.

Karlovszky Bertalan
karlovai és királyiné
felesége Wolf Clotild
Henriette, hosszú szen-
vedés után 70 éves korá-
ban elhunyt Budapesten.
Apr. 20-án délután 4 órakor
temetik a farkasréti teme-
tőben.
Ujság. 1936. ápr. 19.

48. Ereklyemuz.

4

eblét a szent István rend csillagja és egy másik
opasz; rövid haja, bajusza és körsza-
szeme barna. Nyakravalója fekete,
yetett köpenyege piros bélésű.

cm.

zi emlékek muzeumából (107/95. No 24).
ki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

6go

Molk

Karlowszky Bertalan

választmányi tag volt

Demeter Imre: A Fecske

Budapest 1962, 23. l

Karlovnky Bertalan

1928-ben nevezték ki tanárra a Jóis-zdán, hőr és Vanary ~~[illegible]~~ hefébe, azit vinont azonzli hatállyel nyugdíjuztak. K. B. pedig azzal más tállépte a kohalát.

[42 l.

1928-ban az alesszejz. tan. a Jóisk. A Osmány neveste ki-a Jóisk. nem réste. Protekciónal result a F. I.-ra.

45. l.

Lyka Károly, Festészetünk a két világháború között. Bp. 1956.

Karlovszky Bertalan

Műcsarnok téli kiállításán
" .... egy ragyogó képmással ...." szere-
pel.

NU.929.XII.22.

Karlovszky Bertalan.

Az orn. magyar képzőművészeti társulat téli kiállításán képeivel szerepel, melyek között Kenyeres professzor arcképét is láttuk. (emlétve.)

Esti Kurír, 1928. dec. 16.

Karlovszky Bertalan.

Malmöben rendezett magyar kiállításra szerepelt képével, melyről a svéd „Snällposten" c. lap beszámol, valamint a „Skånska Dagbladet" c. lap.

Magyarság, 1928 dec. 25.

Karlovszky Bertalan.

A Munkácsy Céh alakuló közgyűlésén az öregek tanácsába taggá választották.

Nemzeti Ujság, 1928. Május 4.

Karlovszky Bertalan

Gregus-jutalmat kapott Odry Árpád Hamlet szerepében ábrázoló képére.

M. 933.T.5.

Karlovszky Bertalan

Szemere Attilánié archeje,
repr.
Művészet (Szabó-féle)
1900. 911–12. l.

Karlovszky Bertalan

Erőd

Műveszet (Szabó-féle)
1900. 965. h. (A
Műcsarnok átalakítása.)

Karlovszky Bertalan

Odry Árpád mint Hamlet, szines repr.

A Pesti Hirlap Vasárnapja

1933. jan. 29.

mdk

Karlovszky Bertalan

rajzolta az Uj Idők első számának
címlapját (Nőalak)

:\: „Uj Idők"

Pestmegyei Hírlap 1894. 66.sz 4.l

mdk

Karlovszky Bertalan

illusztrálja Brody regényét az Új Idők-ben.

Irodalom - Új Idők

Pestmegyei Hirlap 1895, 19. sz. 5. l

Karlovszky Bertalan.

A Műcsarnok téli tárlatán fertménye szerepelt.

Ujság, 1928. dec. 16.

Karlovsky Tertalan.

A Würzburgi téli tárlatán fertőzése
rezegelt.

Ujsáry, 1924. dec. 16.

Karlovszky Bertalan.

A Műcsarnok téli kiállításán arché-
kei szerepeltek. (emlite.)

Képzava, 1928, dec. 21.

Karlovszky Bertalan.

A Műcsarnok téli tárlatán öt portraitja szerepel, köztük dr. Vékám Lajos, dr. Lenhossék Mihály, dr. Kemyeres Balázs, (említve.)

Pesti Hirlap, 1928, dec. 19.

Karlovszky Bertalan.

A Képzőművészeti Társulat téli tárlatán Nékám, – Kenyeres, – Lenhossék (professorok) ról kézített portréi szerepelnek.
(emlétve.)

Magyarság, 1928. dec. 16.

Karlovszky Bertalan

Corvin-koszorúval tüntették ki

PH. 1930. X. 26.

Karlovszky Bertalan

Kerejel a bécsi Künstlerhaus magyar kiállításán

Ujság 1937 III-6.

Karlovitzky

† Közgazdasági Főiskola tanára

Pesti Napló 1937 III. 21.

Karlovszky Bertalan

Gregussi-jutalmat kapott Ódry Árpádot Hamlet szerepében ábrázoló képére.

PH.933.T.5.

Karlovszky Bertalan

Festőművész

A barcelonai világkiállításon I. osztályu Mention Honorable-val tüntették ki: Horthy Miklós kormányzó arcképe' c. művét.

Magyarság

1929 x. 23

Kaulovszky Bertalan

testőrművész

A barcelonai világkiállítás Arte Moderna palotájában levő internacionális képzőművészeti kiállítás díjszűrije I. ontályu mention honorable kitüntetésben részesítette Horthy Miklós kormányzó arcképéért.

Magyarság

1929 x. 18

Karlovsky Bertalan

festőművész

A barcelonai világkiállítás- internacionális képzőművészeti kiállítás zonrije I. osztályu. Mention Honorable kitüntetésben részesítette Horthy Miklós kormányzó arcképéért.

Nemzeti Újság

1929 x. 18

Karlovsky Bertalan

festőművész

A barcelonai világkiállításon I. osztályu
Mention Honorable-val tündeltek ki Horthy
Miklós kormányzó s. arcképe c. művét –

Nemzeti újság

1929 X. 23.

Karlovsky Bertalan
festőmíves

Postatakarékpénztári aukcióp – magas árat ért el „Udvarlás" c. olajfestménye, amelyet 900 pengőért vásárolták meg. –

Nemzeti Újság
1934 X. 27

Karlovszky Bertalan

festőművész

A barcelonai nemzetközi képzőművészeti kiállításon I. osztályú Diplomát kitüntetést nyert: Horthy Miklós kormányzó arcképe. —

Pesti Hirlap

1929 x. 18

MDK

Karlovszky Bertalan, festő; n. 1858.

Fizianszőke hölgy Fa
Jelezve. –
Illustr. XIV. tábl.

Női arckép. Jelezve. Vászon
Önarckép. " Fa
Ébredés. " "
A modell. " "
Két „Csendélet" " Mindkettő fa.

Ernst Muz. aukc. 54. n. – Kiáll. 1936 nov. 22-29.
Jegyz. 13. l.

MDK

Karlovszky Bertalan, festő

Nürnbergi magy. kiáll. kat. 1929. - Életrajzi adatokkal

MOK

Karlovszky Bertalan, festő.

Tanulmányfej, of.

Szent György Cél M. Am. és Gyüjt. Egyes. 15. aurc. - Kat.
331. l.

Karlovsky B. Stalan

úvod

Petrovics M. M.

XI. l.

M. e könyvet 88,773/1914. sz. rendeletével,
skolák számára segédkönyvül engedélyezte

TIN-MAGYAR
SZÓTÁR

ZÉPISKOLÁK SZÁMÁRA

SZERKESZTETTE
PUBLIÁN JÁNOS

Mak

Karlovszky

„Összetépte Szcilovszky Béláról festett portrét, mert a kép nem tetszett a megrendelőnek."

Szerk: Demeter Imre: A Feszek
Budapest 1902, 149.

Karlovszky Bertalan

cikk

Magyar Művészet

1929. 295. l.

(A magyar képzőművészeti kiállítás a velencei Biennálén)

Karlovszky Bertalan

Bednarz Róbert
apát archeje,
repr.

Képzőművészet

1931 81. l.

ULŐK

EKEIK

KÖNYV

KERESKEDÉSÉHEZ

TELEFON: 145-559 KÖNYVOSZTÁLY.

Karlovszky Bertalan

Régi XXI. 489. l.

Karlovszky Bertalan

arck. repr.

Lex Magy Társ

37. tábla.

Beschreibende Darstellung
der älteren
Bau- und Kunstdenkmäler der Provinz Sachsen
und angrenzender Gebiete.

Schon unter der Regierung des kunstsinnigen Friedrich Wilhelm IV. wurde erkannt, dass es hohe Zeit sei: a. alle in Staats- und Privatbesitz befindlichen Kunstsachen aus früheren Jahrhunderten aufzusuchen, zu verzeichnen, wo möglich zu sammeln oder doch Abbildungen von ihnen zu gewinnen; b. dem weiteren Verfall der aus der Vorzeit auf uns gekommenen Bauwerke, sofern sie irgend welches historische oder Kunstinteresse beanspruchen konnten, vorzubeugen, so weit thunlich für ihre Erhaltung zu sorgen oder wenigstens, wenn erstere nicht möglich, in treuen Abbildungen sie der Nachwelt zu bewahren. Mehrfache Gründe sprachen dafür, die Eintheilung der Provinz in Kreise für das Werk massgebend sein zu lassen und so liegen bis jetzt die folgenden neun Hefte vor:

I. Heft. **Der Kreis Zeitz.** Unter Mitwirkung von Dr. th. Heinrich Otte, Pastor em., bearbeitet von Gustav Sommer, kgl. Bau-Inspector a. D. VIII. u. 76 S. mit 50 Abbildungen. M. 3.

II. Heft. **Der Kreis Langensalza.** Von denselben Verfassern. VI. und 94 S. mit 65 Abbildungen. M. 3.

III. Heft. **Der Kreis Weissenfels.** Von denselben Verfassern. VI. und 95 S. mit 46 Abbildungen. M. 3.

IV. Heft. **Der Kreis Mühlhausen.** Von denselben Verfassern. VI. und 144 S. mit 95 Abbildungen. M. 3.

Karlovszky Bertalan

archeje Gyárfás Jenstől
Repr.

Dömötör István:

Magyar művészképmá-
sok.

Magyar Művészet

1931. 328. l.

204. Osztrák festő, XV. sz.: Mária halála. Fa, tempera és olaj, 141×90 cm.

Karlovsky Béla

Morgenbladet

(Oslo) 1929. jan. 9.

tel veszem a Székes

D'Aste ezredes

m az alkalmat,

ben kegyelettel

áról, aki életének

lehetővé, hogy

Az akkori romokon szebben

gyar főváros és

rezhetett, azért

ısége a fölszaba-

sz ezredesnek, aki

Karlovszky Bertalan

és Tolnai-féle

festő iskola a vasvi-

ligeti fasorban,

feinkép után

Művészet (Szabó-féle)

1900. 1275-6. h.

Karlovszky Bertalan

Gr. Wenckheim Dénes
arckképe, repr.

Képzőművészet

1931. 37. sz.

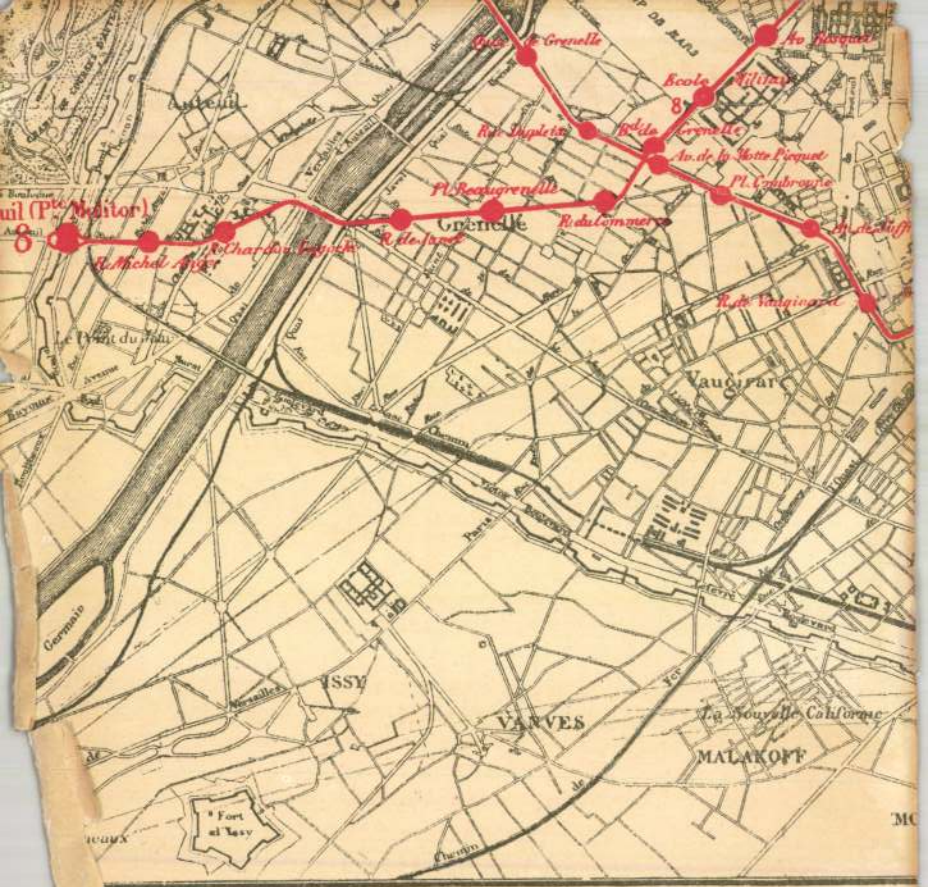

A Métropolitain hálóz

Karlovszky Bertalan

Parasztasszony,
Fővárosi Képtár

Repr.-
Magyar Művészet
1925. 220 l.

Hossza 37·2 cm.

Mérőeszköz, elefántcsont, XIX. sz. ele-
je.

Karlovszky Bertalan M.D.K.

Gerő

Annyjának kérvényei a VKM anyagában.

Sprenger M. Adatták: Művtört. Ért.
1958 4 n. 296

Karlovszky Bertalan

emlékkiállítása

KMTárs. 1939. téli tárl.

7-9. l.

Karlovszky Bstalan

cród

F. S. Magyar művének.

Karlovszky Bstalan.

A Nép 1925 febr. 15.

ŐVETSÉG

zakmák Országos Egyesülete

. — Telefon: 86—4—85.

tályi Tagtárs Ur!

arátom!

cserkész csapatát, szövetségünk tekin-
viszonylatban is oly nagy fontossággal
ztus hó folyamán megrendezendő világ
szerepeltetése költségekkel jár, amelyeket
yok között magára vállalni nem képes,
ll, hogy igénybe vegyük.
rra kérem szakosztályi Tagtárs urat, le-
nálásával, avagy a bemutatott gyüjtőíven
hozzánk juttatni.
ért ismételten köszönetet mondok vagyok

Karlowszky

Irod

Szana Tamás. Karlowszky mintermében. Pesti Napló 1895. 290 sz

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu .....

ım.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláírás és munkásszám.

Karlovszky Bertalan

Wod

Szana Tamás. Karlovszky Berczi. Ossig Vilag. 1885. 183. l.

arczkeppel es Eppiklel

Karlovszky Bertalan

Úvod

Szana Tamás. Karlovszky Bertalan. Magyar Szalon VII. k. 1887. 547–555 l (Kepekkel és önarchejpd)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Karlovszky Bertalan

köll. kiáll. Mücsarnok

vrod
2

Az Ujság

1921. nov. 6.
(e.a.: A Mücsarnok
őszi tárlata. K.B.
gyűjteménye.)

Közművelődési közkönyvtár, Budapesten létesítendő" IV. 56, 57.

Karlovszky Bertalan

koll. kiáll. a
Műcsarnokban.

Divald Kornél:

A Műcsarnokban.
Élet. 1921. nov. 4
XII. évf. 4. sz.

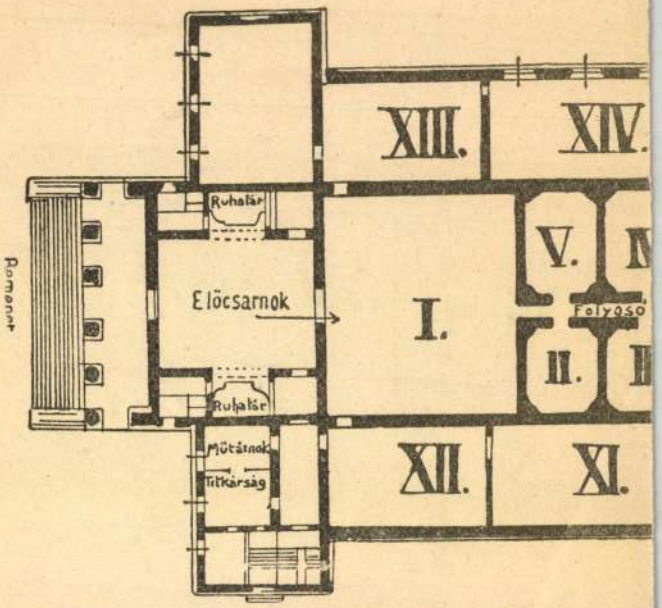
XIII.
XIV.
Ruhatár
Elöcsarnok
I.
V.
Folyosó
II.
Ruhatár
Mütárnok
Titkárság
XII.
XI.

KARLOVSZKY Bertalan

Bényi 1991 15.

gőgös természetéről

MDK

Karlovszky Bertalan
festő

szerepel az Iparművészeti Múzeum
plakát kiállításán

— : Falragaszok kiállítása

Grafikai Szemle 1898 évf. 47. 602.

Budapest, 1939 január 17, kedd

8 ÓRAI UJSÁG

6 fillér

XXV. évfolyam | Főszerkesztő: Bethlen András | Alapította: Nadányi Emil | 13. szám

A politikai helyzet a kormányzói kihallgatások után

A keresztény ellenzék ragaszkodik az elégtételhez

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

A képviselőházban pénteken kirobbant éles összecsapás a kormánypárt és a jobboldali ellenzék között az egész országban *mély hatást váltott ki.* Ezt az összeütközést *Ricsóy-Uhlyarik* Béla főispán emlékezetes szentesi installációs beszéde indította el. *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter nyomban felhivatta magához a főispánt és jelentéstételre szólította fel, de *végleges döntés az ügyben még nem történt, mert bár a főispán felajánlotta lemondását, a belügyminiszter ebben a kérdésben nem határoz* addig, amíg Imrédy Béla miniszterelnökkel nem tárgyalja meg az ügyet. Kormánypárti körökben mint befejezett tényt mondják, hogy

Imrédy miniszterelnök hozzájárul ugyan Uhlyarik Béla főispán lemondásához, de a főispánt vissza akarja hozni a földmivelésügyi minisztériumba igen magas pozicióba,

amint azt legutóbb báró *Vay* László akkori debreceni főispánnal tették. Természetes, hogy

ez a tervbevett kinevezés az ellenzéki körökben nagyobb ellenhatást váltott ki,

mert a jobboldali keresztény ellenzék politikusai *feltétlenül ragaszkodnak a legteljesebb elégtételhez.* Azt kivánják, hogy

a parlamentben vagy maga a miniszterelnök, vagy a belügyminiszter szolgáltasson elégtételt a megtámadott ellenzéki politikusoknak.

de ugyanígy *ragaszkodnak ahhoz is, hogy vitéz Ricsóy-Uhlyarik Béla főispán nyomban távozzék helyéről.* Tehát, ha a főispán tulajdonképpen „felfelé buknék", a mostani eset után *a békés légkör megteremtése igen komoly nehézségekbe ütköznék.* A jobboldali keresztény ellenzék vezető politikusai határozottan kitartanak eredeti álláspontjuk mellett és komoly elégtételt követelnek.

Semmiesetre sem hajlandók eltűrni, hogy amikor előzőleg ilyen durva rágalommal illették őket és ennyire a becsületükbe gázoltak, akkor a kormány exponensét, aki az egész összecsapást kirobbantotta, a főispáni székből kiemelve, *még magasabb pozicióba ültessék.*

Politikai körökben az érdeklődés homlokterében állanak még ma is

a pénteki és szombati kormányzói kihallgatások.

Először gróf *Károlyi* Gyula jelent meg az államfő előtt, majd szombaton délben *Bornemisza* Géza volt kereskedelemügyi miniszert, este pedig *gróf Bethlen Istvánt és Eckhardt Tibort fogadta együttes kihallgatáson a kormányzó.* Erre a kihallgatásra hivatalos volt *Sztranyavszky* Sándor is, aki azonban influenzában megbetegedett és még ma is magas lázzal fekszik lakásán. Általános az a meggyőződés, hogy

kormányzói kihallgatások most már gyors tempóban tisztázzák a bonyolult politikai helyzetet.

Megszelidült a miniszterek hangja

A kihallgatások egyik következményének könyvelik el már azt is, hogy

Imrédy Béla miniszterelnök vasárnapi beszédében az ellenzékkel szemben barátságosabb hurokat pengetett.

és többször is hangoztatta, hogy meggyőződése szerint, ha ma még szemben is állnak egymással, már „érik a lelkekben a nagy nemzeti összefogás gondolata". *De Jaross Andor felvidéki miniszter sem beszélt Debrecenben oly elítélő hangon a parlamenti munkáról, mint azt legutóbb tette* és ő is arról szólt, amit a miniszterelnök is hangoztatott, hogy minden becsületes magyar ember összefogására törekszenek. Erre

mindketten tulajdonképpen csak megmaradt pártjuk hangulatának tettek eleget,

mert a nyugodt légkör biztosításának szükségét a kormánypárti képviselők tekintélyes része már régóta hangoztatja. Persze

kérdéses, hogy ez a jobb belátás nem jön-e már elkésve?

A kormány helyzetét az is nehezíti, hogy a parlamenti ellentétek kiküszöbölésével egyidejűleg

nyugalmi állapotot kellene teremtenie a Nep-ben is.

mert, brá kifelé mutatják és hangoztatják az egységet, *még mindig jónéhányan vannak a pártban, akik komoly aggodalommal nézik a dolgok alakulását.* Sehogy sem tudnak belenyugodni abba, hogy a MÉM megindításával egyidejűleg

Imrédy Béla miniszterelnök komol terve volt a Nep feloszlatása, illetve a mozgalomba való beolvasztása olyan formán, hogy a Nep csak az országos mozgalom törvényhozói csoportja legyen, minden önállóság nélkül.

Ezt Vízkereszt előtt a miniszterelnök *az elnöki tanácsban be is jelentette, de az elnöki tanács egyhangúlag a párt önállóságának biztosítása mellett szavazott.* Az sem keltett nagy örömet a kormánypárti képviselőknél, hogy a legutóbbi pártértekezlet előtt kiosztották közöttük a MÉM belépőnyilatkozatait, amit kitöltve nyomban be kellett adniok.

A Nep elnöki tanácsa akkor ahhoz sem járult hozzá, hogy a legújabb nemzeti szocialista párt vezérei: *Meizler* Károly és *Béldi* Béla, híveikkel együtt belépjenek a Nepbe, mert már *amúgy is elég sok bajuk volt Rajniss Ferenc, Milotay István és Ulain Ferenc külső támogatása miatt.*

Kialakul a keresztény ellenzéki front

Az erős jobboldali keresztény ellenzék frontjának kialakulása érdekében tovább folynak a megbeszélések és úgy tervezik, hogy amennyiben

Sztranyavszky Sándor állapota addig javul, csütörtök este újabb együttes megbeszélést tartanak.

A holnapi ülés

A képviselőház holnapi ülése elé *igen nagy érdeklődéssel tekintenek.* Ha a kormány az ellenzéknek nem ad teljes elégtételt, úgy *újabb összecsapásokra kerülhet sor és szerdán interpellációs rohamot is intéztek a kormány ellen.* Az ellenzéki politikusokban ugyanis

megvan a hajlandóság arra, hogy a béke helyreálljon, de ennek ára van és most kizárólag a kormányon fordul meg, hogy mikor és milyen módon szolgáltat a megsértett politikusoknak olyan elégtételt, hogy az ország szociális és gazdasági megerősödését szolgáló törvényjavaslatokat ujra nyugodt légkörben, komoly viták során tárgyalhassa le a törvényhozás.

Ilyen nyugodt légkörben a tisztviselők keresethalmozásáról szóló törvényjavaslat vitája egy-két nap alatt véget érhet és akkor *a hét végén megkezdheti a Ház a honvédelmi javaslat tárgyalását* .

A keddi ülés érdekessége lesz előreláthatólag az is, hogy gróf *Teleki* Mihály földmívelésügyi miniszter a legutóbbi minisztertanács elhatározása szerint *ekkor terjeszti a Ház elé a földbirtokpolitikai javaslatot.*

(B—s)

Angol világlap Bethlen és Eckhardt kihallgatásáról

London, jan. 16.

(Daily Telegraph & Morning Post)

A *Daily Telegraph* mai reggeli száma Budapestről keltezett hosszú tudósításban számol be arról a tényről, hogy *gróf Bethlen István és Eckhardt Tibor szombaton kihallgatáson jelent meg a kormányzónál.* A lap — tekintettel a magyar politikai helyzet kiélezett voltára és tekintettel azokra a hírekre, amelyek a kormánynak egypártrendszer bevezetésére irányuló törekvései felől ismeretesek lettek — *igen nagy jelentőséget tulajdonít a két államférfiú kihallgatásának.*

Antal István új jelszava:

„A nemzeti szolidarizmus kategorikus imperativusza"

Szolnokon, olvassuk, zászlóbontás történt. MÉM-lobogót bontottak s a csodaszarvas mozgalmának díszszónoka Antal István volt, aki elmondta, hogy a jobboldaliság nemcsak *konkrét politikai program,* hanem *ideológiai* lényege a *nemzeti szolidarizmus kategórikus imperativusza* s a cél a *szociális igazságosság fundamentumán* felépült új Magyarország rendezése.

Most legalább már sejteni kezdjük, micsoda a csodaszarvas-mozgalom. Megvalljuk, legjobban ez tetszett: nemzeti szolidarizmus kategorikus imperativusza. Feszülten várjuk a tevékeny Antal államtitkár legközelebbi szózatait...

Jaross Andor zászlóbontó beszéde Debrecenben

Debrecen, jan. 16.

(A 8 Órai Ujság tudósítása)

Vasárnap délben az Aranybika-szálló nagytermében tartotta meg zászlóbontó nagygyűlését a Magyar Élet Mozgalom, amelynek programját *Jaross* Andor felvidéki miniszter ismertette. Azzal kezdte szavait, hogy a felvidéki magyarság húsz év óta vágyódott a nagyobb magyar élet után, amelyet a miniszterelnök mozgalma el akar indítani. Ennek jelvénye nem pogány jelvény, hanem ősi magyar hagyomány, a magyar ideálizmus kifejezése.

Hangoztatta, hogy senki sem akarja ezt a hazát más állam politikai életritmusa szerint kormányozni, s most tulajdonképpen Horthy Miklós szegedi programjának megvalósításáról van szó. A mozgalom *át akarja alakítani a magyar társadalmat,* hogy alkalmassá tegye a rá váró feladatok megoldására, szociális igazságot akar, jobb életnívót s meg akarja oldani a magyar föld problémáját, nem a középbirtokok legázolásával, hanem a nagybirtokok megszüntetésével. A nagygyűlést társasebéd követte

Vitéz dr. Kolosváry-Borcsa Mihály körútja a gyömrői kerületben

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Vitéz dr. *Kolosváry-Borcsa* Mihály miniszteri tanácsos, sajtófőnök szombaton és tegnap tartotta első választási körútját a gyömrői választókerület községeiben. Tegnap Ecseren mondott programbeszédet, amelyben ismertette a kormány reformterveit, főleg a honvédelmi, a zsidó- és a földbirtokjavaslatot, majd Maglódon, a kulturház nagytermében beszélt és itt a Magyar Élet Mozgalom programját ismertette. Délután a kerület központjában, Gyömrőn mondotta el programbeszédét, hangsulyozta, hogy a miniszterelnök által indított új mozgalom a magyar falut helyezte a politika középpontjába. A kormány reformterveinek ismertetése után a nemzeti összefogás szükségéről és a nemzetre még váró nagy feladatokról beszélt. Este Mendén és Péterin ismertette programját Kolosváry-Borcsa Mihály.

Bíróság elé kerül a Karlovszky-hagyaték

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Hónapokkal ezelőtt nagy feltünést keltett *Karlovszky* Bertalan festőművész végrendelete, aki modellje, *Kiss* Ilonát tette meg vagyona örökösévé. A Karlovszky-család a végrendeletet perrel támadta meg. A napokban hazajött Amerikából ifj. *Karlovszky* Bertalan, hogy átvegye atyai örökségét. Ifj. Karlovszky Bertalan és Kiss Ilona közt egyességet próbáltak létesíteni *Lukács* Izsó közjegyző irodájában. Kiss Ilona ügyvédje felajánlotta ifj. Karlovszkynak a hagyaték *felét.* Ifj. Karlovszky Bertalan azonban az ajánlatot *nem fogadta el és a teljes hagyatékot követelte magának.* Az egyezkedési tárgyalások ilyenformán meghiusultak és most már a bíróság fog dönteni a sokat vitatott hagyaték ügyében.

Autóbaleset érte Cselényi Józsefet és feleségét

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Vasárnap hajnalban autóbaleset érte *Cselényi* Józsefet, a Nemzeti Színház volt művészét, aki mostanában egy józsefkörúti kávéházban énekel, vasárnap hajnalban feleségével együtt taxin akart hazamenni Álmosvezér-tér 6. alatti lakására. Amikor a taxi a Külső Kerepesi-útra ért, összeütközött egy teherautóval. A taxi utasai kizuhantak az úttestre. Egy magánautó soffőrje sietett Cselényiék segítségére. Kihívta a mentőket, akik megállapították, hogy Cselényi József és felesége szerencsére csak könnyebb sérüléseket szenvedtek. Elsősegélynyujtás után lakásukra szállították őket.

A horvátok nem mennek be a szkupstinába

Belgrád, jan. 16.

(A 8 Órai Ujság távirati tudósítása)

Az újonnan választott szkupstina mai megnyitó ülését megelőző órákban *fontos belpolitikai események játszódtak le.*

Az egyesült ellenzék szerb csoportja elhatározta ugyanis, hogy

résztvesz a szkupstina munkájában

és átadja mandátumait a mandátumigazoló bizottságnak. Mint ismeretes, a szkupstina legutóbbi ülésszakában *az ellenzéki képviselők a parlamenti munkában nem vettek részt.* A szerb ellenzék határozata következtében 19 ellenzéki képviselő vonul be a szkupstina üléstermébe.

A horvát parasztpárt vezetősége vasárnap Zágrábban értekezletet tartott *Macsek* Vladimir elnökletével. Az értekezleten elhatározták, hogy

a horvát parasztpárt továbbra is távoltartja magát a szkupstinától

s a párt megválasztott képviselői nem jelennek meg a megnyitóülésen sem. A határozatban kimondották még, hogy *a horvát nép önrendelkezési jogát követeli.*

A munkácsi hősök emlékezete a Petőfi Társaságban

A Petőfi-Társaság vasárnap délelőtt a Magyar Tudományos Akadémia zsúfolásig megtelt előadótermében előkelő közönség részvételével tartotta januári felolvasó ülését.

Az ülésen a külföldön tartózkodó *Császár* Elemér elnök helyett *Kállay* Miklós elnökölt és megnyitó beszédében mélyen megrendült szavakkal emlékezett meg a munkácsi hősökről, akik a cseh orvtámadás visszaverése közben életüket áldozták fel a magyar hazáért.

A lélekbemarkoló, költői szavakat a közönség helyéről felállva hallgatta végig. A kegyeletes megemlékezés után *Gáspár* Jenő titkár sajnálattal jelentette be, hogy a Társaság hat éven át volt főtitkára, *Havas* István, akit legutóbb alelnökké választottak, főtitkári tisztségéről lemondott.

A közönség hosszasan ünnepelte Havas István alelnököt. Ezután *Terestyényi* György tetszést keltve felolvasta „Tanár úr!" című iro[illegible]i értékű novelláját, majd a közönség meg-megujuló ünneplés közben Havas István alelnök előadta legújabb költeményeit, végül *Bán* Aladár tartott érdekes előadást a felszabadult Finnország irodalmáról és érdekes műfordításokat mutatott be.

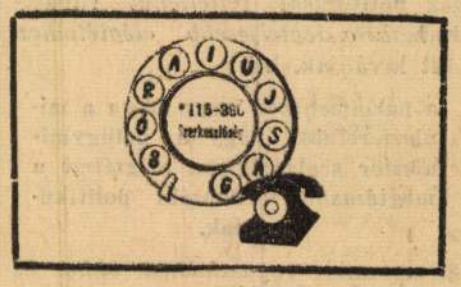

Karlovszky Bertalan

Pesti Napló képes mell-
1938 jul. 10.

Kiss Ilona, néhai Karlovszky Bertalan festőművész végrendeleti örököse. K
Mellette portréja, amelyet Karlovszky Bertalan festett róla

Karlovszky Bertalan festö.

Múbarát. 1921. I. 343-344. l.

Karlovszky Bertalan festő

Pesti Hirlap. 1923. szept. 23. 3.

a Képzőművészeti Tanács Zala György

ellen

Karlovszky - önarchép.

Magyar Nemzet.

1947. III. 22.; III. é of. 67-n.

2. old.

(: Bezámolé :)

Kazlovszky Bertalan festő

Pesti Hírlap. 1925. nov. 14.

a képzőművészek egyesületének
közgyűlése

Karlovszky Bertalan festő

Pesti Hirlap. 1921. nov. 5.5

Karlovszky és a Mincsaroth

Karlovszky Bertalan festő

Pesti Hirlap. 1921. nov. 22. 5

Karlovszky Bertalan ünneplése

Karlovszky Bertalan festő

Magyar Művészet, 1926

415-416. o.

Művészeti élet /e. a./ Lajtó Károly a velencei magyar kiállításról.

Karlovičkuj Bertela pertö

Pret. rzemle

1924.130-31

Karlovszky Bertolon festő

Magyar Művészet, 1926

415-416.o.

Művészeti élet. /e.a./ Sajtólevél a velencei magy kiállítás ról.

Karlovszky Bertalan.

8 órai Ujság.

1929. XII. 22., 4.

(:Kritika.:)

Karlovsky Bertalan.

8 órai Ujság.
1930. XII. 21., 6.
(: Kritika :)

Karlovsky Bertalan.

8 órai Ujság.

1928. XI. 11., 4.

(: Kritika. :)

Karlovszky Bertalan.

8 órai Ujság.
1929. III. 2., 5.
(: Ben. :)

Karlovszky Bertalan festő

Pesti Hirlap. 1925. máj. 16. 5

Kézdi-Kovács László: A Mücsarnok

tavaszi tárlata

Karlovsky Berlaban
Lestí

8 ora. Zjazd
1924 okt. 26. 6. l.

Karlovszky Bertalan
Testi
8 órai Ligéj
1925 máj. 16.

Karlovszky Bertalan festő

Pesti Hírlap. 1924. márc. 19. 6

A Szépt. múzeum XVII. aukciója

Karlovszky Bertalan festő

Pesti Hirlap. 1919. okt. 7. 2

k. k. Az új művészélet

Bertalan

Karlovszky Jenő festö.

Népszava. 1924. XI. 1. 9. l.

Karlovszky Bertalan festő

Pesti Hirlap, 1883. máj. 7. tárca. Magyar festők a párisi szalonban

Jbl

Tablakép, 2 tanutmányfő Karlovszky

Bertalantól a Harmónia (Vácz utca)

kiállításán.

Budapesti Hírlap 1882. II 26

57-z-Melléklet, 2.o. Munkácsy

itthon

Táblakép. „Duszzogás," Karlovszky

Pesti Hirlap. 1884. máj. 7. 4

A párisi Szalonban nyolc

magyar kép...

Táblakép. Feiler Sándorné portréja,
Karlovszky

Pesti Hirlap. 1932. jun. 29. 5

Harsányi Zsolt: A Karlovszky-arckép

Tablakép, Csöndélet Karlovszky Ber.

talantól.

Budapesti Hirlap, 1882, VI. 20

168. n. 2 ca (Szörtés)

K a r l o v s z k y Bertalan festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
125-131.
"Bruck Miksa"

Karlovszky, festő

Pásztortűz, 1926. 2 sz.

25 l.

Szolvay Béla: Gyárfás Jenő festőművész

Karlovszky (Bertalan)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. t. 684-686. l.

Téli tárlat.

Hr

Karlovszky Bertalan festo

Budapesti Hirlap. 1882, VI. 20

168. sz. 2. o. (Sz. à th.)

Karlovszky Bertalan festő

Budapesti Hirlap. 1882. IV. 12

100 n. 3.o. (h. ü. th).

Jbl

Karlovsky Bertalan festo

Budapesti Hirlap, 1882, II. 26.

51. n. Mellékelt, 2.o

Munkácsy itthon

Karlovszky Bertalan
festő

Népszava 1922. május 25. 6. o.
Képek és szobrok a jubiláris
kiállításon

Karlovszky Bertalan festő

Pesti Hirlap, 1882. nov. 13. 3.
Müvészeti ösztöndijak

Karlovszky festö.

Pesti Hirlap.1882.jul.11.Kép.mell.3.1.

Karlovszky Bertalan festő.

Pesti Hirlap. 1882. jun. 24. 1-mell. l. l.

Karlovszky Bertalan festö.

Pesti Hirlap. 1882. jun. 20. 2. mell. 2. l.

Karlowszky Bertalan festő

Pesti Hirlap. 1881. nov. 9. 5.

öszeöndéjak magyar művészek
részére

Karlovszky Bertalan

festő

Budapesti Szemle CCXXVIII. 1933. 230-241. Petrovics Elek: Visszapillantás hat év magyar festészetére

Glembai vajetanik

750,

Karlovszky Bertalan festő

Budapesti Szemle CCLIV. 1939. 237-247. Gál Ervin: Képzőművészet

Karlovszky Bertalan festő

Budapesti Szemle CLVII. c. f.
1914. 280-291. o. Berzeviczy
Albert: Jelentés az 1913. évi
Greguss-jutalom tárgyában

Karlovszky Bertalan festő

Budapesti Szemle, 1896.

LXXXV. 158.–168. l. Pesteiner Gyula:

a Képzőművészeti Társulat téli tárlata.

Karlovszky Bertalan festő

Budapesti Szemle, 1900.

CI. 453.–464. l. Éber László: A képzőmüv. Társ. téli tárlata.

Karlovszky Bertalan festő

Magyar Művészet 1925.488-490.o.
L.K.: Gyárfás Jenő

Karlovszky Bertalan festő

Budapesti Szemle, 1904. CXVII.

131. – 136. l. – Meller Simon: A Tél.

Táblát.

Karlovszky Bertalan, festő

Budapesti Szemle, 1912/CL/457-464 l.

D: Élő társalok

Karlovszky

Katol.Szemle.1931.I.291-95.l.

Karlovszky Bertalan.

Katol.Szemle.1930.157-64.l.

Karlovszky

Katol.Szemle.1931.I.128-35.l.

Karlovszky Bertalan festö.

Katol.Szemle.1930.II.1011-18.l.

Karlovszky Bertalan festö.

Katol.Szemle.1932.I.132-36.l.

Karlovszky festö.

Katol.Szemle.1932.II.54-60.l.

Karlovszky / Bertalan / festő

Magyar Iparművészet, 1900

1/2 sz. 70-73. o.
Új művek (Petőfi összes költeményei.)

Rarlowszky Bertalan festö

Pesti Hirlap. 1884. máj. 9. 4

A pánisi Szalonban nyolc

magyar kép...

Karlovszky Bertalan festő

Pesti Hirlap. 1885. márc. 21. 3

Párisban élő művészeink is...

K a r l o v s z k y Bertalan festő:

Arckép

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
165.

Karlovszky (Bertalan)

festő

Művészet, 1938. III. évf. 15. sz. 39. l.

Kende Béla: Téli-tárlat a Műcsarnokban.

Karlovszky Bertalan festő Jbl

Budapesti Hirlap. 1881. XI. 9

146. n. 3. o. (Sz. és M.)

Karlovszky festőművész

Pásztortűz, 1925. XI. évf.
33. l.

Szoholay Béla: A magyar festőművészet

Karlovszky (Bertalan)

festő

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. k. 466-468. l.

Magyarország a római nemzetközi művészeti kiállításon.

K a r l o v s z k y Bertalan
festő

A Munkácsy szobopályázat
birálóbizottságának tagja

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
125-126.
"Munkácsy szobra"

Karlovszky Bertalan, festő

Revue de Hongrie

1908. I. ann. 611 – 615. l.

Téli Tárlat a Műcsarnokban.

Karlovszky Bertalan festő

Pesti Hirlap. 1879. aug. 27. 4.

Munkácsy nemcsak nagy művész....

Müvészek, XX.sz.

K a r l o v s z k y Bertalan
festőmüvész
1858-

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
231-232.
"A Tarsulat uj vezetősége"

Karlovszky Bertalan festőművész.

Magyar Nemzet.
1948. I. 4. 2. old.
(: Rigport. :)

Karlovsky Bertalan festőművész.

Magyar Nemzet.

1947. III. 22.; III. évf. 67. n.

2. old.

(:Bezámoló:)

Kitüntetések

Mention honorable/Paris/
- Karlovszky Bertalan -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Muzeológia

Szépmüvészeti Muzeum modern
anyagának rendezője:
Karlovszky Bertalan

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Gyüjtők

N e m e s Marcell

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Mükereskedők

S e d e l m e y e r /Páris/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Mükereskedők

Kleinberger /Páris/

M Ű. V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Müvészeti oktatás.

Mintarajziskola.
Karlovszky Bertalan 1888-tól.

M Ü V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Müvészeti oktatás.

S e i t z festő
Karlovszky Bertalan mestere
Münchenben

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247.-255.
"Karlovszky Bertalan"

Mükereskedők

H a m i l t o n

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Mükereskedők

Hodjek /?/ Amerika

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Mükereskedők

Metzger pesti könyvkereskedő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - életkép

Karlovszky Bertalan:
A borozó

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
gróf Andrássy ? arcképe

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Andrássy Katinka arcképe

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Hatvani Deutsch Károlyné

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan:"

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
H a m p e l főszámvevő
/a székesfőváros tulajdona/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Heltai Ferencné arcképe

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló tablakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Kiss József arcképe.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Kléh István arcképe

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"
Illusztráció: 253.

Önálló táblakép - Életkép

Karlovszky Bertalan:
A lovag

- illusztráció -

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
245.
Szöveg: 247-255.

Önálló táblakép - Életkép

Karlovszky Bertalan:
Légyott

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalán"

Önálló táblakép - Arckép

K a r l o v s z k y Bertalan:
A király arcképe
/A párisi magyar egyletben/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló tablakép - Életkép

Karlovszky Bertalan:
Merveilleuse

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Fletészet XX. sz. (1900–1919) — Önálló tábláképp

Karlovszky Bertalan: „Magyar parasztlány"

Revue de Hongrie

1908. I. ann. 611–615. l.

Téli Tárlat a Műcsarnokban.

Önálló táblakép - Tájkép

Karlovszky Bertalan:
Luxembourgban

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Női arckép

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
253.
Szöveg: 247-255.

Önálló táblakép - Akt

Karlovszky Bertalan:
Női akt.

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
248.
Szöveg: 247-255.

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Tolnai Lajos arcképe

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Vojnich István arckép

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Zboray Miklós arcképe

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"
Illusztráció: 252.

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Pallavicini Ede arcképe

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Táblakép – „Parasztlány" – portré –

Korlovszky

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. I. 466–468. l.

Magyarország a római nemzetközi művészeti kiállításon.

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Pyrker őrnagy arcképe

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247=255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan :
Tanulmány/Női fej/

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
249.
Szöveg: 247-255.

Önálló táblakép - Másolat

Karlovszky Bertalan:
Botticelli-freskók másolata
/Haveland limoges-i porcellán-
gyáros számára/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Arckép

- illusztráció -

M Ú V É S Z É T
XIII.évf.1914.
165.

Táblakép – férfiportré – Karlovszky
(Bartolan)

Revue de Slovenie

1910. III. a. VI. t. 684–686. l.

Téli tárlat.

Önálló táblakép - Életkép

K a r l o v s z k y Bertalan:
Duzzogás

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Életkép

Karlovszky Bertalan:
Dunai ladik

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalán"

Vizfestmény - ?

K a r l o v s z k y Bertalan:
Akvarell
/Nemes Marcell gyüjteményében/

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Akt

Karlovszky Bertalan:
Fürdő nő

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Önálló táblakép - Arckép

Karlovszky Bertalan:
Férfi arckép
- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
252.
Szöveg: 247-255.

Önálló táblakép - Életkép

Karlovszky Bertalan:
Gyermek madárral

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

Karlovszky Bertalan [illegible]ló

Pesti Hirlap. 1881. márc. 22. 4.

Karlovszky Bertalan Münchenberg
tanuló

Kaslowszky Bertalan festő

Pesti Hirlap. 1880. jun. 24. 3.

A münchen festészeti akadémiát....

Karlovszky Bertalan festő

7 db illusztráció:
A lovag
Női akt
Tanulmány/Női fej/
Zboray Miklós
Férfiarckép
Női arckép
Kléh István

M Ű V É S Z E T
XII.évf. 1913.
245.,248.,249.,252.,252.,253.,253.

K a r l o v s z k y Bertalan
festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
Illusztrációk: 245.,248.,249.,252.,
252.,253.,253.

München

Karlovszky Bertalan tanulmányai

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

B u d a p e s t .

Karlovszky Bertalan szülőhelye
1858.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
247-255.
"Karlovszky Bertalan"

München. Karlovszky

Pesti Hirlap. 1881. mart. 22. 4.

Karlovszky Bertalan München-ben
tanuló....

/11

Harmonia "Piállitásonalon, Budapest

(Váczi utca) Karlovszky B. 2 tamitmány-

feje. 1882

Budapesti Hirlap, 1882, II. 26

5 f. n. Melléklet, 2. o.! Munkácsy ittlen

Rasloovszky Bertalan festő

Pesti Hirlap. 1882. febr. 26. 1 mellékl.

Munkácsy Budapesten

Karlovszky Bertalan festö

Pesti Hirlap. 1882. apr. 11. 1 mell.

Munkácsy tanítványa, Karlovszky Bertalan....

Karlovssky Bertalan

festő

Művészet, 1939. IV. évf. 27. sz. 69. l.

a fővárosi kaptár uj szerzeményeinek

kiállítása. (Kende Béla)

Karlovsky Bertalan

festő.

Magyar Iparmüvészet, 1897/98.

I. évf. 6/7. sz. 249-289. o.

Mihalik József: az I. M. Tarossi nemzet-
közi kiállítása.

Karlovszky Bertalan

festő

Művészet, 1939. IV. évf. 23. sz. 27. l.

Kemse Béla: Téli tájak a Mátrában.

Karlovszky / Bertalan /

festő

Művészet, 1938. III. szép. 21. sz. 148. l.

Kenese Béla: Felvidéki művészek az őszi Tárlat.

magyar népviselet is képviselve lesz. Ezt a párisi világtárlaton ugy mutatják be, hogy a kiállítás területén Pázmándy Dénes országgyűlési képviselő közreműködésével felállítandó és Rambovszky szentesi vendéglős által vezetendő magyar csárdában a felszolgálást Magyarország népviseletébe öltözött férfiak és nők fogják teljesíteni. Kivánatos, hogy aztán igazán magyar népviseletet mutassanak be, mert az orsz. magyar kiállításán is az ilyen «felszolgáló személyzet» a fantáziák birodalmának viselete szerint volt öltöztetve.

Magán festőiskola. Karlovszky Bertalan festőművészünk állandóbb tartózkodásra Párisba utazván, magán festészeti iskolája vezetését *Vágó* Pál jeles festőművészünk vette át. Az iskolának helyiségein (Nagy János utcza 2. sz. 7. ajtó) és föltételein nem történt változás.

Ingyen festészeti tanfolyam nőknek. Az a többször emlitett tanfolyam a nőipariskolában, melynek czélja, hogy a törekvő, intelligensebb nőknek tisztességes keresetforrást biztosítson, a napokban megnyilt. A növendékeket csinos képecskék festésére oktatják, melyeket levélpapirokra, borítékokra alkalmaznak. Eddig 20 növendék jelentkezett. Az igazgatónő: Szukováthy Ottilia összeköttetésbe lépett több fővárosi kereskedővel, kik a tanfolyam hallgatóit mindig elegendő megrendeléssel látják el.

A magyarok, mint a hajókázás régi mesterei. Érdemes tudósunk, Vámbéry Ármin fölhivja a figyelmet Strachey tábornoknak Cambridgben febr. 18-án tartott és az angol királyi földrajzi társulat legujabb márcziusi füzetében megjelent felolvasására, melyben a többi közt (156. l.) ez olvasható: — «A hajókázásról szóló *első értekezések* 1537-ben Portugálban és 1580-ban *Magyarországon* jelentek meg, melyeket Wright aztán 1600-ban Angliába behozott.» — Érdekes volna ismerni a háromszáz előtt nálunk megjelent értekezést.

Emlékkő elesett honvédeknek. A szabadságharczból szomorú emlékű *Magyar-Igen* községben, Gyulafehérvár mellett, emlékkövet állítanak az elesett honvédek sírja fölé. Erre már régebben alakult bizottság, mely gyüjtött a kegyeletes tervre, s azt ez évben már foganatosítni akarja.

Nagy Sándor sirja. Mig Schliemann és Virchov Egyiptomban keresik Nagy Sándor sirját, az alatt egy Konstantinápolyból érkező hir kelt feltünést. Hamdi bej török archaeolog ugyanis a mult év folyamán, a Saidaban eszközölt ásatások közben, egy pinczére bukkant. A pinczében, a munkások nem csekély meglepetésükre, szépen megőrzött koporsókat találtak. A nagy műgonddal készült sarkophagokat megvizsgálták, miközben különösen egy finoman kidolgozott domborművekkel diszített koporsó vonta magára a kutatók figyelmét. Carabella archaeologus e sarkophagról azt hiszi, hogy Nagy Sándor holt testét tartalmazza. E kissé merésznek látszó feltevést az említett tudós azzal indokolja, hogy a sarkophag fölső részében a Nagy Sándor által kivivott győzelmek vannak képek által megörökítve; a koporsóban levő holttest pedig sokkal gondosabban van szalagokkal körültekerve, mint a többi itt talált koporsók tetemei. Carabella jelentésében vegül magyarázatát adja annak, miképen kerülhetett a Nagy Sándor koporsója Syriába. Schliemann ezalatt Egyiptomban, Alexandriától keletre kutatja a hódító macedon király sirját. Azt a helyet, a hol a hagyomány szerint Kleopatra kastélya állt, már felkutatta, de eredmény nélkül.

Előfizetési fölhivás.

Lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetése márczius végével lejárt, fölkérjük az előfizetés mielőbbi megujitására, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Negyedévre (april—junius)

A Vasárnapi Ujság	2 frt	— kr
A Vasárnapi Ujság a «*Világkrónikával*» *együtt*	2 «	50 «
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	3 «	— «
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok a «*Világkrónikával*» *együtt*	3 «	50 «

Félévre (april—szeptember)

A Vasárnapi Ujság	4 frt	— kr
A Vasárnapi Ujság a «*Világkrónikával*» *együtt*	5 «	— «
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	6 «	— «
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok a «*Világkrónikával*» *együtt*	7 «	— «

A «Politikai Ujdonságok»-hoz «Magyar Gazda» czim alatt két hetenként megjelenő gazdasági lap van csatolva, s ezenfelül rendkivüli mellékletekkel is bővítve a lapnak eddig is hetenként másfél s minden második héten két nagy ivre terjedő tartalma, mely a *Politikai Ujdonságokat* ez ideig is a legnagyobb és legtartalmasabb politikai hetilappá tette.

A «Vasárnapi Ujság» ujabban «*Női munka és divat*» czimű uj rovattal s jelentékenyen bővített tartalommal jelen meg.

Mind a két lapnak kiegészítőjéül szolgál a «*Világkrónika*» czimű képes heti közlöny, mely hetenként egy íven s számos képpel illusztrálva jelen meg.

T. előfizetőink sziveskedjenek az előfizetés megujításánál, vagy a «Világkrónika» megrendelésénél czimszalagjukból egy példányt a posta-utalványra ragasztva beküldeni, s minden reklamácziót és egyéb a szétküldésre vonatkozó közleményeket a kiadó-hivatalhoz küldeni.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utcza 4. sz.)

—x— **Legfelsőbb kitüntetés.** Hoepfner Ármin urnak (ezelőtt Ringauf és Hoepfner czég), az 1854 óta helyben fennálló jóhirű csipke-, himzés-, fehérnemű- és függöny-kereskedés tulajdonosának, a cs. kir. udvari szállitó czime adományoztatott.

HALÁLOZÁSOK.

Gróf Károlyi Viktor, a nagy kiterjedésű gróf Károlyi család tagja, a csurgói hitbizományi birtok tulajdonosa, meghalt Csurgón, e hó első napján. Szobájában halva találták, szétroncsolt fejjel. Vadászpuskájával vetett véget életének. Már régen sulyos idegbajban szenvedett, s elvonultan élt csurgói fényes kastélyában. A dúsgazdag főur öngyilkossága mindenfelé nagy feltünést okozott. Temetése e hó 4-ikén ment végbe, s a ravatal körül összegyültek a gr. Károlyi család tagjai, és a családdal rokonságban levő főuri családok igen számosan. A holttestet Kaplonyba, a családi sirboltba szállitották.

Weisz Bernát Ferencz, a fővárosi közélet egyik legismertebb tagja, előhaladt agg korában is fáradhatatlan tevékenységű férfiu, meghalt 88 éves korában, márcz. 31-ikén. El lehet mondani, hogy a fővárosban mindenki ismerte a szikár öreg urat, ki a jótékony egyletekben rendesen látható volt, a főváros közgyülésén élénk részt vett a vitatkozásokban. Mint szegény fiu lépett a kereskedői pályára, s szorgalmával, takarékosságával jelentékeny vagyonhoz jutott. Önszorgalmából gyarapította ismereteit s 1848-ban osztálytanácsos volt Kossuth mellett a pénzügyminiszteriumban; ezért el is itélték. Majd a kereskedelmi ügyek érdekében fáradozott a fővárosban; részt vett a pesti Lloyd, a kereskedelmi akademia, kereskedelmi bank alapításában; aztán a jótékony egyesületekben fejtett ki tevékenységet, maga is bőven gyakorolván az adakozást. Egy-egy eszméhez rendkívül szivósággal tudott ragaszkodni; irt mellette hirlapokba, személyesen fáradt. Ilyen volt az iskolai takarékpénztárak ügye, mely mellett egész agitácziót szervezett. Szegény tanulókat is sokszor gyámolított. Három leánya maradt, kik Lipcsébe mentek férjhez; az egyik Brockhausnak, a másik Geibelnek a híres lipcsei kiadóknak neje. Weisz még pár hét előtt Lipcsében járt, hogy jelen lehessen Geibel legfiatalabb leányának esküvőjén. Onnan Berlinbe ment Vilmos császár temetésére, ott hült meg, s haza érkezvén, sulyos beteg lett. Végrendeletében meghagyta, hogy egyszerün temessék el, kerüljék a fényüzést, s kivánságát teljesitették is. Weisz Bernát arczképét és életrajzát lapunk már bemutatta nehány évvel ezelőtt.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Kászonyi József ezredes, régi honvéd, ki eleinte a magyar gárdában szolgált, aztán huszár lett, 1848—49-ben pedig magyar zászló alatt harczolt a szerbek ellen, a szolnoki, tápió-bicskei, isaszeghi, váczi, nagy-sarlói csatákban, és Komárom alatt több sikeres rohamot vezetett; később külföldön tartozkodott; visszatérve pedig csendes visszavonultságban élt Torontálban, Budapesten, hol meg is halt. — Dr. Szelényi (Stessel) Lajos, egykor igen kedvelt bécsi orvos, ki nyugalomba vonulva, Magyarországra jött, itt egészen megmagyarosodott, német családi nevét is megmagyarositotta, s Tápió-Szelén és környékén sok jót tett; de Budapesten is jól ismerték, hol a zenész körökben sokszor megfordult; egy milliónál többet tevő vagyona nagyobb részét az államnak hagyta, Tápió-Szelén állitandó gazdasági intézetre; 93 éves korában hunyt el. — Punebl Adolf postatakarékpénztári hivatalnok és 1848—49-iki honvéd hadnagy, Budapesten; ugyanitt Formágyi Ferencz, tekintélyes polgár, 56 éves; Kiss Kornél, a «Haris, Zeilinger és társa» czég volt tagja, 58 éves; Csuka György, fővárosi tanító, 29 éves. — Kövér Gábor, Arad egyik legnépszerűbb polgára, ki egy ideig a lippai kerületet is képviselte az országgyülésen, 52 éves, Aradon. — Király Róbert, magyar államvasuti tisztvi elő, Kolozsvárt. — Szemelényi Ernő, ének-és zenetanár és volt honvéd Baltimorében, ki a szabadságharcz után költözött ki Amerikába. — Timáry Imre, topolyai és cserédi közbirtokos, Temesmegye törvényhatósági és közigazgatási bizottsági tagja, életének 66-ik évében Dettán. — Tormássy Mihály, nyug. kir. törvényszéki biró életének 72. évében Kecskeméten. — Ujházy János, nyug. kir. főn érnök élete 69-ik évében, Sárospatakon. — Herzog Mór, fővárosi gyakorló orvos, 59 éves. — Dr. Ivanovics Pál, Baja egyik legtekintélyesebb és vagyonosabb polgára, ki önkezűleg vetett véget életének, 58 éves korában. — Báró Orczy Szerafin, Tarna-Örsön, hol ismeretlen okból agyonlőtte magát. — Lompérdi Korbuly Kristóf, 65 éves korában, Lompérdon; egyike volt Erdély jelesebb gazdáinak. — Kiss József, Turkeviben. — Wagner Sándor, kereskedelmi akademiai tanuló, Budapesten. — Id. Vályi József, a borsodmegyei Hegymegen. — Serban Mihály, gör. kath. kanonok, 69 éves, Szamosujvártt. — Dr. Magyari Alajos, apátplébános, volt honvéd, népszerű lelkipásztor, Pankotán. — Spech István megyei főpénztári ellenőr, Aradon.

Id. losonczi Farkas Miklósné, szül. váradi Fekete Zsuzsánna, 46 éves, Budapesten; ugyanitt: Spitzer Gerzsonné, egy tekintélyes czég néhai főnökének özvegye, jótékony matróna, ki végrendeletében is tetemes összegekkel emlékezett meg több jótékony intézetről, 85 éves. — Fraenkel Józsefné, szül. Beck Borbála, dr. Fraenkel Sándor fővárosi ügyvéd anyja, Tatán. — Oltványi Mária Calasantia, Szeged alsóvárosi apácza-zárdájának esküdött tagtársa, 22 éves. — Saárosy Endréné, szül. Podhajeczky Anna, 43 éves, Nagy-Károlyban. — Steiner Farkasné, szül. Hay Rozália, 66 éves, Nagy-Kőrösön. — *Popovics V. Istvánt*, a budapesti Tököly-intézet igazgatóját pár nap alatt érte a csapás, hogy egy kis leányát és nagyobb fiát elvesztette, hök-hurutban. — Molnár Sarolta, Molnár Lajos és felesége szül. Kenessey Eszter 9 éves leánykája, Székesfehérvárott. — Salamon Dénesné, szül. Zarkó Szilárdka, 22 éves, Baján.

SAKKJÁTÉK.

1486. számu feladvány. Berger J.-től.

Sötét.

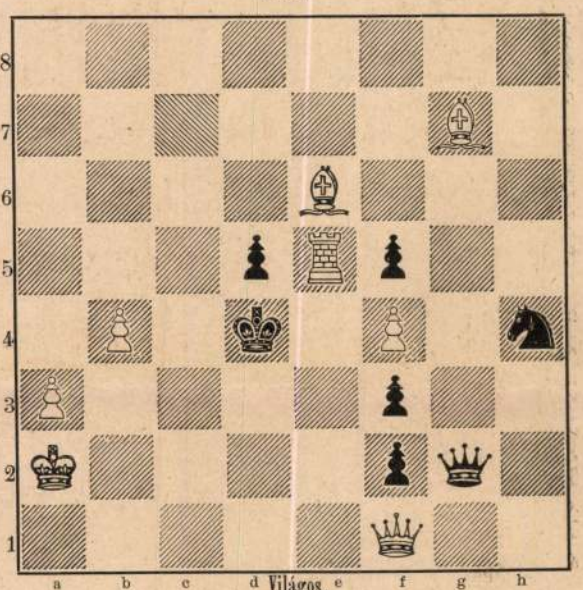

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1480. sz. feladvány megfejtése.

Keim J.-től.

Megfejtés.

Világos.	*Sötét.*
1. Hd8—c6	Kf5—g4 (a)
2. Hc6—e5 †	t. sz.
3. Vh6—f4 mat.	

Világos.	*a*	*Sötét.*
1.		Fb1—d3 : (b)
2. Hg6—e7 †		t. sz.
3. Fg8—d5 v. Hc6—e5 mat.		

Világos.	*b*	*Sötét.*
1.		Hc5—d3 (c)
2. Hg6—h4 †		t. sz.
3. F matot ad.		

Világos.	*c*	*Sötét.*
1.		g3—g2
2. Hg6—e5		t. sz.
3. Fg8—h7 mat.		

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Az Erkel-sakktársaság nevében:* Exner Kornél. — *Tarnóczon:* Németh Péter. — *Alcsúthon:* Mészöly Győző. — *Székely-Udvarhelyt:* Nagy András. — *Szempczen:* Pintér János. — *A pesti sakk-kör.*

HETI NAPTÁR. Április hó.

Nap	*Katholikus es protestáns*		*Görög-Orosz*	*Izraelita*
8 V.	**G Quasimodo**	G 1 Liborius	**27 B Nbójt III. v.**	27 Judás
9 H.	Dömötör vt.	Demeter	28 István	28
10 K.	Ezechiel pr.	Dániel	29 Márk pk.	29
11 S.	Leó p. egyh. a	Julius	30 Klim. János	30 R.-Ch.
12 C.	Gyula pp.	Gyula	31 Hipácz	**1 Ijár**
13 P.	Hermenegild	Jusztin	**1 April**	2
14 S.	Tib. vt. Just. vt.	Tibor	2 Titusz	**3 S. 2 per.**

Holdváltozásai ● Ujhold 11-én 10 óra 8 pk. d. e.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. egyetem-tér 6. szám.)

Nagyot hallóknak.

Oly egyén, ki egyszerü szer által 23 évig tartott süketség és fülzúgásból kigyógyult — kész a szer német nyelvü leirását mindenkinek díj nélkül megküldeni. Czím: Institut für Taube, Wien, IX. Kolingasse, Nr. 4.

KÖZINTÉZETEK ES EGYLETEK.

Tagajánlások az akadémiában. Márczius utolsó napján telt le a határidő, meddig a tud. akademia tagjai beadhatják ajánlataikat az uj tagokra nézve. A következők ajánltatnak:

Az *első (nyelv és széptudományi) osztály* részéről: tiszteleti tagnak *József* főherczeg, levelező tagoknak *Berczik* Árpád, *Ha lász* Ignácz székesfehérvári tanár, id. *Szinnyey* József, az egyetemi könyvtár első őre; külső tagoknak *Ilminszky* Miklós és *Rodloff* Vilmos pétervári egyetemi tanárok. A *II. (bölcseleti, társadalmi és történeti tudományi) osztály* részéről: tiszteleti tagoknak gr. *Andrássy* Gyula, *Tisza* Kálmán; rendes tagnak, *Kállai* Béni közös pénzügyminiszter; levelező tagoknak *Acsády* Ignácz, *Alexander* Bernát, *Ballagi* Géza, *Görgey* István, *Jekelfalussy* József, *Lukács* Béla, *Szádeczky* Lajos, *Téglás* Gábor; külső tagnak *Mayer* Salamon bécsi egyetemi tanár. *A III.* (mathematikai és természettudományi) *osztály* részéről tiszteleti tagnak *Gönczy* Pál, rendes tagoknak *Högyes* Endre, *Koch* Antal, *König* Gyula, *Thanhoffer* Lajos; levelező tagoknak *Daday* Jenő, *Lóczi* Lajos, *Paszlavszky* József, Rónai *Horváth* Jenő a Ludovika akademia tanára. Kültagul: *Atkinson* C. a bengáliai tudós társaság elnöke.

A történelmi társulat e hó 5-iki ülésén *Zsilinszky* Mihály «Patócsy Ferencz élete» czimű dolgozatát olvasta föl. Patócsy a magyar alföld egyik leghatalmasabb embere volt, Békés és Zarándvármegyék főispána és a Zápolya-párt hive, ki Izabella királyné érdekében Martinuzzi György ellen is küzdött, de nem birt ellene s Martinuzzi el is fogadta. Mikor sikerült Martinuzzinak Erdélyt Ferdinánd kezére játszani, Patócsyt mint ügyes és befolyásos embert ajánlotta a király figyelmébe. Patócsy 1552-ben halt meg. Az érdekkel hallgatott előadás után *Jakab* Elek a dr. Kolosvári és Óváry Kelemen által kiadott magyarországi jogtörténelmi erdélyi statutumok kötetéről olvasott fel biráló ismertetést. A felolvasások után *Szilágyi* Sándor terjesztette elő titkári jelentését. Grünwald Béla orsz. képviselő 100 frttal a társulat alapitó tagjainak sorába lépett; a történelmi társulat ujabban egy érdekes oklevélgyüjteménynek jutott birtokába. E gyüjteményben vannak többek között Tököly Imre Apaffy elleni hütlenségi pörének iratai (1685), továbbá két levél a portai adók szigoru behajtásáról (1663—64) stb.

A filologiai társaság e hó 4-iki havi ülésének, mely P. *Theurewk* Emil elnöklete alatt ment végbe, érdekes tárgysorozata volt.

Dr. *Radó* Antal egy nagyobb tanulmányból mutatott be részleteket, Alfieri Vittorio-ról, az olaszok híres tragédia-költőjéről. Alfieri, ki már a mult század végén az egységes olasz köztársaság eszméjét hirdette, fanatikus gyülölettel küzdött a királyok ellen. Politikai ideáljai annyira eltöltötték lelkét, hogy majdnem mindegyik darabjában találkozunk egy embertelen szörnyetegnek festett zsarnok királylyal és egy szabadsághős félistennel. II. Fülöpje pl. jóformán kívül áll a természeten, fölötte minden emberi és isteni törvénynek; egy erkölcsi monstrum, a ki nem beszámítható és nem felelős tetteiért. Viszont szabadsághősei is valódi vas-emberek, a kik, ha a szabadság ügyéért apjokat kell is ledöfniök, szemhunyorgatás nélkül megteszik. Lehet mondani hogy «embertelenül» jók. Ezenfelül Alfieri, ép ugy, mint a vele sokban rokon Byron, majdnem minden hősében magát vitte szinpadra. Ezért jellemei nem változatosak; érzelmeiknek csak igen szük a köre: haza, szabadság, zsarnokság, szolgaság; mást az életből nem látnak meg. Radó Antal még bővebben fejtegette, egyenként is, Alfieri jellemeit. Ezután *Weiss* Rezső mutatta be *Dévay* Józsefnek Aeneas Sylvius (később II. Pius pápa) «De duobus amantibus» czímű elbeszéléséről irt értekezését. Végül *Székely* György olvasta fel értekezését «Bürger hatása Csokonaira» czimmel. A felolvasást választmányi ülés követte.

Az orvosi könyvkiadó társulat a mult héten tartotta közgyülését, melyen dr. *Markusovszky* Lajos miniszteri tanácsos elnökölt. Évi könyvilletmény gyanánt megjelentek az elmult évben: dr Boleman István fürdőtana, dr. Klug Nándor emberélettani tankönyve és dr. Petz Lajosnak a győri kolerajárványról irott tanulmánya. A folyó évre pedig dr. Antal Géza tanártól a jeles műtőtől fogadott el az igazgató tanács nagyobb szabásu eredeti munkát. A társulat a lefolyt 24 év alatt összesen 55 nagyobb kötetet s 7 füzetet adott ki. Az egyesület vagyona 53,495 frt. Az elmult évi bevétel 9,177 frt 97 kr volt; a kiadás pedig 8,948 frt. Végül elnöknek ismét Markusovszky Lajost választották meg; első alelnöknek Hirschler Ignáczot, második alelnöknek pedig Schulek Vilmost; első titkárrá Koller Gyulát, másodtitkárnak Hőgyes Endrét, pénztárnoknak csávási Kiss Károlyt sat.

A protestáns irodalmi társaság megalakulása. A következő felhivást kaptuk:

Egyetemes konventeinktől nyert megbizatásunkhoz képest a Protestáns Tudományos Irodalmi Társaság alakuló gyűlése idejéül ez évi április hó 16-ikának d. e. 10 óráját, helyéül a pesti ág. hitv. egyház iskolai disztermét tűzvén ki, van szerencsénk erre az alakulandó társaság pártfogó, alapító és rendes tagjaiul jelentkezetteket tisztelettel meghivni. E gyűlés tárgyai: Alakulás, az alapszabályok megállapítása, tisztikar és választmány megválasztása. A gyűlés nyilvános levén, a terem karzata az érdeklődő közönség előtt nyitva áll. Budapest, 1888 márczius hó 24. *Vay* Miklósbr. egyh. ker. főgondnok, a reform. egyetemes konvent világi elnöke. *Prónay* Dezső báró, a magyarhoni ág. hitv. evang. egyház egyetemes felügyelője.

A zenészek segélyegyletének közgyülése Bartay Ede elnöklete alatt ment végbe. Az egylet folytonosan gyarapszik s már is hathatós segélyt képes nyujtani az inségbe jutott tagoknak. Az évi bevétel 3106 frt volt, a kiadás pedig 1336 frt; a maradvány 1769 frt. Az egyleti vagyon 42,234 frt. Megválasztották egyhangulag elnökké továbbra is Bartay Edét, alelnökké Goll Jánost.

A kereskedelmi muzeum kibővítése. A kereskedelmi muzeumot, melyet a városi iparcsarnokban az állam létesitett, ugy a kiállító kereskedők és iparosok, mint a vásárló közönség napról-napra nagyobb számmal keresik föl. Az idénre a mult évinél jelentékenyen több kiállító küldött tárgyakat s igy szükségessé vált az ugy is terjedelmes kereskedelmi muzeum kibővítése. Különösen butoriparosok jelentkeztek számosan s ezek részére a főkapuval szemben két sor uj szobafülkét állitottak fel. Ezenkívül tetemesen megnagyobbitották a konyhafölszerelési osztályt s a többi csoportokban is lényeges és előnyös változtatást tettek. E munkálatokkal a jövő hétig teljesen készen lesznek. A közönség a tavasz beállta óta sürün látogatja a kiállitást, melynek a husvéti ünnepek alatt több ezer látogatója volt, kiknek egy tetemes része — a délutáni közönség — belépti dijat is fizetett. A szakszerű, képes katalógus, melyet Németh Imre miniszteri tanácsos, kereskedelmi muzeumi igazgató szerkesztett, még e hónapban elhagyja a sajtót.

A szegedi idei orsz. dalárünnepre a tekintélyesebb dalegyesületek már mindannyian bejelentették részvétüket s valószinüleg több mint ezer énekes fogja előadni a közös előadás darabjait. Az országos választmány jövő héten ülést tart.

MI UJSÁG?

Az árvízkárosultak javára a belügyminiszter gyüjtésekre szólította föl a hatóságot. Az adakozások, melyekre oly nagy szükség is van, már megindultak. Budapest főváros tanácsa a belügyminiszter felhivását azzal a javaslattal terjeszti a közgyülés elé, hogy *tizezer* frtnyi segélyt szavazzon meg. A hazai első takarékpénztár 2000 frtot szavazott meg. A magyar földhitelintézet igazgatósága is 5000 frtot küldött a belügyminiszteriumhoz.

Az árvizek pusztitása egyre tart. A *Tisza* egész melléke sik tenger és számos község hever romokban. Tokaj alacsonyabb része napok óta el van öntve. Szabolcsmegyében a pusztulás megindító képe tárul föl. *Szolnoknál* a Tisza és Zagyva ellen védekeznek kétségbeesett erőfeszítéssel. A Tisza kerülő utakon betört az alföld mélyébe, s oly helyeken is rettegnek, hol eddig az árviz veszedelmétől meg voltak kimélve. *Csongrád* városát katasztrófa fenyegeti. A felgyői szakasznál gátszakadás történt, s azon a viz a város felé tör. A nep, mely eddig szakadatlanul a gátakon dolgozott, e váratlan szerencsétlenségre e hó 5-én rémülten széledt el, hogy megmentse barmait, házi butorait. Baross közlekedési miniszter azonnal katonaságot rendelt a város védelmére. A felgyői gátszakadás következtében Szegednél hirtelen apadás állt be. A Tisza vize azonban maga nem apad. A termékeny alföld nagy részén már is vége a vetéseknek. Mig ez a tenger elhuzódik, abba hetek telnek bele. Nagy veszélyben forog *Rékás* pestmegyei község is, a Tisza és Zagyva összefolyásánál.

A király a nagy-kikindai tűzkárosultak segélyezésére 3000 frtot ajándékozott magánpénztárából.

A királyné Londonban. Erzsébet királyné és Mária Valéria főherczegnő londoni tartózkodására a márcziusi napok nem voltak kedvezők, még márczius végén is többször havazott. Ennek daczára, a királyné szorgalmasan eljárt sétálni a nagy parkba, hol alig volt valaki, a ki ismerte volna. A főherczegnő mindennap megtekint egy csomó látni valót. Esténkint egy-egy szinházba látogat el udvarhölgye kiséretében. A jobb idő beálltával a királyné kisebb kirándulásokat fog tenni a vidékre.

A trónörökös-párt április 3-ikán kellemetlenség érte, mikor Abazziából a «Greif» yachton kirándulást tettek Estei Ferencz Ferdinánd és Ottó főherczegek kiséretében. A yacht Pago sziget északi oldalán zátonyra került. Fiuméből a tengerészeti hatóság azonnal kiküldte a «Deli» gőzöst a yacht kiszabadítására s Zenggből is elindult egy kisebb helyi gőzös. A «Greif» yacht csak kissé sérült meg s nagyobb baj nélkül került vissza Abazziába.

A «Greif» e hó 2-ika és 3-ika közti éjjel Pago szigetet északkeleti «Korocsma» részénél feneklett meg, s egész nap hiába igyekeztek a zátonyról elmozditani. A «Deli» gőzös, melyet hamarjában a fiumei tengerészeti hatóság küldött ki, a Zenggből kiindult «Horvát» nevű és az abazziai «Quarnero» nevű hajókkal együttesen sem volt képes a «Greif»-ot kiszabadítani. A trónörökös-pár e hó 3-ikán este a «Triest» nevű hadigőzösre szállott, melyet Pólából küldtek ki Pagoba s ezzel elhajóztak Carlopagoba, ott töltötték az éjet, s másnap reggel utaztak vissza Abazziába. A yachtot, mely első részével került zátonyra, végre e hó 4-ikén este kiszabadították a szikla-zátonyról. Az ugynevezett Morlacca csatornában Pago sziget az a pontja, hol a «Greif» yacht sziklára ment, a közelben fekvő parti hegyek árnyéka miatt a sötét éjben nem volt kivehető.

Egy püspök aranymiséje. *Pauer* János székesfehérvári püspök augusztus 20-ikán fogja megülni pappá szentelése félszázados jubileumát. Pauer a félszázadot szakadatlanul a megye körében töltötte: egyházmegyéje történetét is megirta az ép oly tudós, mint egyszerű modoru főpap, a kit József főherczeg és családja különösen kitüntet barátságával.

Rendkivüli szinielőadás az operaházban. Tisza Kálmánné, szül. Degenfeld Ilona grófné, mint a budai ev. ref. templomgyüjtés védasszonya az épitendő templom javára az operaházban f. évi április 23-án bérletszünetben rendkivüli szinielőadást rendez, melyben az opera, a nemzeti szinház és népszinház több jeles tagja fog közreműködni. Az előadás eredetileg a várszinházba volt tervezve, de az előadás iránt oly nagy érdeklődés nyilvánult, hogy a várszinház annak kielégitésére szük.

Rákóczy-ereklyék. Érdekes kéziratok jutottak néhány nap előtt Esztergom városa szépen gyarapodó könyvtárába. A kéziratok között nagy történeti becse van Rákóczy Ferencz azon leveleinek, melyek a szatmári békekötésre vonatkoznak. A latin levelek czíme «Correspondentia Rakotzianorum seu Tractatus Pacis inter Eos.» A 177 folio lapra terjedő kéziratok között Rákóczy Ferencztől hét levél van, melyeket Károlyi Sándorhoz intézett. A levelezés ideje alig harmadfél hónap, de a kelet helye hat, a mi a szabadsághős hányatott életét bizonyitja. Az első levelet 1711-ben Olcsváról irta február 1-én, a másodikat Munkácsról február 8-ikán, a harmadikat Palánkról febr. 11-ikén, a negyediket Alsó-Vereczkéről február 20-ikán, az ötödiket Stryről márczius 27-ikén, a hatodikat ugyanonnan, április 4-ikén s a hetediket Kubinról április 18-ikán. Ezzel megszakad a fejedelem levelezése. De a nagy folio-kötetben igen sok érdekes levél van Károlyi Sándortól, Pálffy János gróftól, Komáromy Györgytől, sőt magától első József császártól is, valamennyi az akkori időkből való másolatban. Az érdekes kéziratok a szatmári békekötésre nézve rendkivül becses, kutforrás értékű anyagot tartalmaznak. A nevezetes Rákóczy-ereklyék Esztergom nem régiben boldogult polgármesterének, Pap Jánosnak irataiból kerültek napvilágra.

A bécsi cs. és kir. állami és titkos levéltárhoz dr. *Károlyi* Árpád történetirót nevezték ki levéltárnoknak, ki eddig is e levéltárnál volt alkalmazva. A kinevezéssel a külügyminiszter a magyar delegációk óhajtásának igyekezett megfelelni. A delegáczió már ismételve kifejezte azon óhaját, hogy a titkos levéltárban egy magyar tudós levéltárnokul alkalmaztassék.

Az állatkert a tavaszi idők beálltával ismét megélénkült, s az állatok elhagyták téli ketreczöket.

A rendkivül hosszu és szigoru tél főkép a majmok és madarak között tett nagyobb pusztitást; a többi állatok türhetőleg teleltek. A hiányok pótlása és ujabb ritkább példányok beszerzése végett Serák igazgató hosszabb külföldi utra indul, hogy a kontinens összes állatkertjeit, s a nagyobb állatkereskedéseket személyesen megtekintve, alkalmas vásárlásokat tehessen, s a czélszerübb ujitásokat is tanulmányozva, azokat itthon alkalmazhassa. Tervben van egy lovagló iskola felállitása is az állatkertben, fiuk és leányok részére; ilyet legközelebb a párisi Jardin d'Acclimatationban állitottak föl. Ennek berendezését és kezelését az igazgató a helyszinén fogja tanulmányozni. Általában ez évben többféle ujitás történik az állatkertben, s a közönség mulattatására is különféle érdekes látványosságról gondoskodnak.

Magyar népviselet a párisi világtárlaton. A budapesti 1885-iki országos kiállításon két külön pavillon volt berendezve a magyar korona országai népviseletének bemutatására. Ez a kiállításon jelen volt francziáknak annyira megtetszett, hogy az 1889-iki párisi világkiállításon szintén készülnek ilyen ethnografiai osztályt berendezni, melyen a

I. METSZETEK.

(1-től 217-ig)

	Kikiáltási ár pengőben
1. AUICE, POUSSIN, NICOLAS (1592—1665) UTÁN, A három királyok. Rézmetszet. 39×43 .	8.—
2. ÁGOSTON ERNŐ, Női képmás. Eredeti hidegtű. Aláírt és számozott példány. 48×36	8.—
3. ALBERTI, CHERUBINO (1553—1615), ZUCCARO, TADDEO (1529—1566) UTÁN, Szent Pál megtérése. Rézkarc. 48×35	10.—
4. ALDEGREVER, HEINRICH (1502—1555). A lustaság. Rézmetszet. 11×6	12.—
5. —, Lót menekülése. Rézmetszet. 11×8 . . .	15.—
6. ANDRI, FERDINAND, Kiszolgálva. Eredeti kőrajz. 35×47	7.—
7. BAERTSON, ALBERT, Zsákutca. Eredeti rézkarc. 47×39	8.—
8. BAMBERGER, GUSTAV, Ház a híd mellett. Eredeti színes kőrajz. 39×29	10.—
9. BARABÁS MIKLÓS (1810—1898), Szentpétery Zsigmond képmása. Kőrajz. 28×17	8.—
10. BARTA ERNŐ 10 eredeti kőrajza. Számozott és aláírt példány (13-as szám). Mappában . .	7.—
11. BARTOLOZZI, FRANCESCO (1728—1813), GUARANA, JACOPO (1737—1808) UTÁN, Krisztus mennybemenetele. Rézmetszet. (Sérült.) 90×45	8.—
12. BASAN, PIERRE FRANCOIS (1723—1797), CRAESBEECK, JOOS (JOST) van (1606—1662) UTÁN, Szendergő. Rézmetszet. 38×28 . . .	10.—
13. BEATRIZET, NICOLAS (1515—1560), BANDINELLI, BACCIO (1493—1560) UTÁN, A szeretet és az értelem harca. Rézmetszet. (Sérült) 42×56	8.—
14. BEHEIM, JOHANN (XVIII. sz.) MAULBERTSCH, ANTON FRANZ (1724—1796) UTÁN. Oltárkép. Rézmetszet. 45×28 . . .	8.—
15. BÉJOT, EUGÉNE, Szent Lajos hídja Párisban. Eredeti rézkarc. 39×29	8.—
16. — ‚A Themse. Eredeti rézkarc. 37×27 . . .	8.—
17. BERARDI, FABIO (1728—1767) PITTONI, GIOVANNI, BATTISTA, (1687—1767) UTÁN, Keresztelés. Rézmetszet. 36×48	6.—

	Kikiáltási ár pengőben
18. BENTLEY, ALFRED, A St.-Bénézet-híd Avignonban. Eredeti rézkarc. 28×34 . . .	8.—
19. BERGMÜLLER, JOHANN, GEORG (1689—1762) MARATTA, CARLO (1625—1713) UTÁN, Nery Szent Fülöp. Rézmetszet. 31×22 . . .	6.—
20. BOSSERT, OTTO RICHARD, Tájkép. Eredeti rézkarc. 40×47	10.—
21. BRANGWYN, FRANK, Barnard-Castle. Eredeti rézkarc. 47×39	25.—
22. —, A toursi Notre dame la Riche templom. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 28×23	90.—
23. BURGER, FRITZ, Női képmás. Eredeti színes kőrajz. 51×37	10.—
24. CAVALLERIIS, GIOVANNI BATTISTA (1529—1597), ZUCCARO, TADDEO (1529—1566) UTÁN, Szt. Lőrinc vértanusága. Rézmetszet. 59×42 . .	10.—
25. CEISING, WALTER, Kőkereszt. Eredeti rézkarc. 39×55	10.—
26. COHN—TOURNER, JULIUS, Talmudisták. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 34×48	8.—
27. CONTE, ANTONIO (1780—1837), WESTALL, RICHARRD (1765—1836) UTÁN, Pásztorleány. Színezett rézmetszet. 35×41	40.—
28. CONTI, Merkur. Rézmetszet. 20×13	2.—
29. CONZ, W., Kastélypark. Eredeti színes kőrajz 41×54	12.—
30. COUVAY, JAN (1622—?), POUSSIN, NICOLAS (1593—1665) UTÁN, Szt. Bertalan vértanusága Rézmetszet. 56×42	10.—
31. CROPHIUS, MARTIN GOTTFRIED, BOUCHER, FRANCOIS (1703—1770) UTÁN, Adonis halála. Rézmetszet. 35×42	12.—
32. CSÓK ISTVÁN, Züzü gyengélkedik. Színezett kőrajz. 34×49	20.—
33. DANILOWATZ, JOSEF, Téglagyár. Eredeti színes kőrajz. 42×53	15.—
34. DELAISTRE, LOUIS JEAN DÉSIRÉ (1800—1880), BOUCHER, FRANCOIS (1703—1770) UTÁN, Pásztorjelenet. Rézmetszet. 26×33 . .	10.—
35. DIVÉKY JÓZSEF, A boldogok ligete. Eredeti rézkarc. 51×37	8.—
36. DOLENDO, BARTHOLOMEUS (1560—1630) VINCI, LEONARDO DA, (1452—1519) UTÁN, Mária a gyermek Jézussal és keresztelő Szt. Jánossal. Rézmetszet. 45×36	12.—
37. DORIGNY, NICOLAS (1657—1746), Szent Péter vértanu. Rézmetszet. 52×27	10.—

	Kikiáltási ár pengőben
38. DREUX, ALFRED DE (1808—1860), Sportképek. Színes kőrajz. 13 darab	28.—
39. DUPONT, PAUL, Igásló. Ered. rézkarc. 29×39	7.—
40. DÜRER, ALBRECHT (1471—1528), Salome. Fametszet. XVIII. századi levonat. 23×16 . .	40.—
41. EDVI ILLÉS JENŐ, Téli táj. Rézkarc. Aláírt példány. 36×43	7.—
42. EGRY JÓZSEF, Munkások. Monotipia. Aláírt példány. 47×30	20.—
43. ELLIOT, WILLIAM (1727—1766), PILLEMENT, JEAN (1727—1808) után, Erdő bejárat. Rézmetszet. 47×60	10.—
44. ERDEI VIKTOR, Eros Immaterialis. 14 kőnyomatú lap. Mappában	8.—
45. FEBRE, VALENTIN LE (1642—1676), VECELLI, TIZIANO (1476—1576) után, Szent Péter vértanu. Rézmetszet. 57×42	10.—
46. FERENCZY VALÉR, A Vármegyeháza. Rézkarc. Aláírt példány. 35×25	5.—
47. FISCHER OTTÓ, A tenger. Eredeti színes kőrajz. 37×47	13.—
48. FLIEGERBAUER, MORTON, Chinchilla. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 22×28	8.—
49. FLIPART, JEAN JACQUES (1719—1782), GREUZE, JEAN BAPTISTE (1725—1805) UTÁN, A halálos beteg. Rézmetszet. 54×65 .	20.—
50. FREY, JOHANN JACOB (1681—1752), CIGNANI, CARLO (1628—1719) UTÁN, Szt. Benedek. Rézmetszet. 58×35	12.—
51. FREY, JOHANN JACOB (1681—1752), RENI, GUIDO (1575—1642) UTÁN, Mihály arkangyal. Rézmetszet. 52×34	15.—
52. FRIED PÁL, Beduin lovasok. Színezett rézkarc. Aláírt példány. 39×29	8.—
53. GAVARNI, PAUL (1804—1866), Spanyol viseletek. 5 színes kőrajz	40.—
54. GEIGER, WILLY, Bikaviadal. Eredeti rézkarc. 34×44	8.—
55. GHISI, DIANA (1535—1587), REGGIO, RAFFAELLINO DA (1550—1578) UTÁN, Ecce homo. Rézmetszet. 36×27	8.—
56. GINSBREY, HERMIN, Barokk ház. Rézkarc. Aláírt példány. 70×60	9.—
57. GLATTER GYULA (1886—1927), Borozó paraszt. Színezett rézkarc. 29×39	6.—
58. GOETZE, OTTO, Pihenő nő. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 35×50	8.—

	Kikiáltási ár pengőben
59. GRAF, OSKAR, Lovag. Eredeti aquatinta. 42×35	8.—
60. GRAF, OSKAR, Német tanyarészlet. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 37×42	12.—
61. GRAF, OSKAR, Dachau holdvilágban. Eredeti aquatinta. 47×37	10.—
62. GRAF—PFAFF CAECILIE, A Sóhajok hídja. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 35×26	15.—
63. GREINER, OTTO, (1869—1916), Meurer tanár arcképe. Eredeti kőrajz. 26×22	18.—
64. GRÜNER, VINCENZ RAIMUND (1771—1832), Vulcanus. Rézmetszet. 19×27	2.—
65. GUNST, PIETER VAN (1667—1724), WERFF, ADRIAEN VAN DER (1659—1722) UTÁN, Frigyes cseh király. Rézmetszet. 30×20	8.—
66. SZ. GYENES LAJOS, Tabáni részlet. Eredeti aquatinta. Aláírt példány. 29×39	6.—
67. HAHN, ROBERT, Műteremben. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 32×25	8.—
68. HAHN, PETER, Mainz látképe. Eredeti rézkarc. 29×39	10.—
69. HÄNISCH, ALOIS, A Melk-i apátság. Eredeti színes kőrajz. 53×44	10.—
70. —, Schönbrunni részlet. Eredeti színes kőrajz 41×54	12.—
71. —, Mezei ösvény. Eredeti színes kőrajz. 49×41	15.—
72. HELLYER, THOMAS, DAYES EDWARD (1763—1804) UTÁN, Szent Pál megtérése. Rézmetszet 95×65	40.—
73. HETTNER, OTTO, Idill. Eredeti kőrajz. 39×50	8.—
73/a HIMELY, MONTPEZAT UTÁN, Visszatérés a vadászatról. Szines aquatinta 68×86	40.
73/b —, Sétakocsizás. Szines aquatinta 67×86	40.—
74. HOCH, FRANTZ, Falusi táj. Eredeti színes kőrajz. 42×52	12.—
75. HOFMANN, LUDVIG VON, Lovasok. Eredeti fametszet. Aláírt példány. 36×48	9.—
76. HOLROYD, CHARLES, (1861—1917) A bagdalai sziklák. Eredeti rézkarc. Aláírt példány 29×42	18.—
77. —, Éjféli mise Velencében. Eredeti rézkarc. 40×30	7.—
78. HUARD, CHARLES, Kikötő. Eredeti rézkarc. 30×40	8.—
79. HUGO, S., (XIX. sz.) Vogel Leopold üzleti hirdetése Buda látképével. Színezett rézkarc. 16×20	6.—
80. ISMERETLEN MŰVÉSZ, Baleset. Színes rézkarc. 46×30	8.—

	Kikiáltási ár pengőben
81. ISMERETLEN MŰVÉSZ, XVIII. Sz., Tájkép. Rézmetszet. 39×52	10.—
82. ISMERETLEN MŰVÉSZ. XVIII. SZ., Tájkép folyóval. Rézmetszet. 36×52	8.—
83. ISMERETLEN MŰVÉSZ, XIX. SZ., Krisztus az olajfák hegyén. Rézmetszet. 50×44	6.—
83/a ISMERETLEN MŰVÉSZ, XIX. sz., Sétakocsizás a Praterben. Szinezett kőrajz 24×46 . . .	20.—
84. ISMERETLEN MŰVÉSZ, Téli hangulat. Eredeti színes kőrajz. 30×40	6.—
85. ISMERETLEN MŰVÉSZ, Reggeliző kutyakölykök. Eredeti színes kőrajz. 37×45	12.—
85/a ISMERETLEN MŰVÉSZ, Tájkép. Rézkarc.	15.—
85/b ISMERETLEN MŰVÉSZ, Tájkép. Rézkarc.	15.—
86. JAHN, HEDE, Lichtenstein vára Sternbergben. Eredeti színes linoleummetszet. 53×40 . . .	12.—
87. JUNGNICKEL LUDWIG H., Szarvastehenek. Eredeti színes fametszet. 37×47	8.—
88. —, Szarvastehenek. Eredeti színes fametszet. 36×48	8.—
89. KALLMORGEN FRIEDRICH, Holland tengerpart. Eredeti színes kőrajz. 35×43 . . .	15.—
90 KAMPMANN GUSZTÁV, Romok az erdőben. Eredeti színes kőrajz. 51×37	10.—
91. —, Őszi este. Eredeti színes kőrajz. 51×40 . .	12.—
92. KARLOVSZKY BERTALAN, Ülő női akt. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 32×25	13.—
93. KAZIMIR, LUIGI, A bécsi Szt. István templom. Eredeti színes rézkarc. 39×29	10.—
94. —, Dürnstein. Eredeti színes rézkarc. 29×39 . .	12.—
95. KIRCHNER, RAPHAEL, Pihenő nő. Eredeti színes rézkarc. 36×49	8.—
96. KMETTY JÁNOS, Téli táj. Rézkarc. Aláírt példány. 36×29	3.—
97. KOLB, ALOIS, Beethoven. Eredeti rézkarc. 49×43	10.—
98. KOLIN, PAUL, Vasárnap a Marneon. Eredeti színes fametszet. 35×47	12.—
99. KOLLWITZ, KÄTHE, Tanulmányfej. Eredeti színes kőrajz. Aláírt példány. 39×29	12.—
100. —, A szerencsétlenek. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 43×35	27.—
101. KRON JENŐ, Kohóban. Rézkarc. Aláírt példány. 46×34	4.—
102. —, Fekvő női akt. Eredeti hidegtű. Aláírt példány. 24×27	8.—
103. —, Tanulmányfej. Rézkarc. Aláírt példány. 43×33	6.—

		Kikiáltási ár pengőben
104.	—, Gyári munkások. Eredeti hidegtű. Aláírt példány. 52×38	8.—
105.	KURZWEIL, MAXIMILIAN, A vánkos. Eredeti színes fametszet. 38×30	12.—
106.	KÜSELL, MATHEUS (1621—1682), VOUET, SIMON (1590—1649) UTÁN, Phöbus. Rézmetszet. 24×22	4.—
107.	LAAGE, WILHELM, Tavasz a kertben. Eredeti fametszet. 47×39	10.—
108.	LAING, FRANK, Az invalidusok temploma Párisban. Eredeti rézkarc. 39×29	5.—
109.	LAIRESSE, GERARD DE (1641—1711), Kain és Ábel. Rézkarc. 21×25	8.—
110.	LANGE, HELENE, Virágcsokor. Eredeti színes kőrajz. Aláírt példány. 37×50	9.—
111.	LARSSON, KARL (1855—1919), Karin és Kersti. Eredeti rézkarc. 44×29	9.—
112.	LEGROS, ALPHONSE (1837—1911), Erdőben. Eredeti rézkarc. 25×19	18.—
113.	LEHEUTRE, GUSTAVE, Az Eu-i kanális. Eredeti rézkarc. 28×35	8.—
114.	LEIBL, WILHELM (1844—1900), Dohányzó férfi. Eredeti rézkarc. 39×29	18.—
115.	LÉNÁRD RÓBERT, Havas táj. Rézkarc. 20×26	10.—
116.	—, A Dolomitok. 1917. A Kéve Lénárd Mappája. 15 eredeti rézkarc és kőrajz.	15.—
117.	—, Toledói régi negyed. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 35×23	8.—
118.	—, Városrészlet. Rézkarc. Aláírt példány. 40×52	10.—
119.	—, Toledói részlet. Rézkarc. Aláírt példány. 25×17	5.—
120.	LEPÉRE, AUGUSTE, Vasárnap Páris kapui előtt. Eredeti színes fametszet. 31×45	12.—
121.	LIEBERMANN, MAX (1847—1935), A kertben. Eredeti rézkarc. 26×35	13.—
122.	LUNTZ, ADOLF, Eső után. Eredeti rézkarc. 30×40	7.—
123.	LUX, RICHARD, Az innsbrucki várostorony. Eredeti színes rézkarc. 40×30	10.—
124.	—, A Duna Perschenbeugnál. Eredeti színes rézkarc. 34×52	12.—
125.	LUHRIG, GEORG, A paradicsomban. Eredeti kőrajz. 38×48	10.—
126.	MASSARD, JEAN (1850—?), GREUZE, JEAN BAPTISTE (1725—1805) UTÁN, Boldog család. Rézmetszet. 53×65	20.—
127.	MÁTRAI VILMOS, Velencei részlet. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 32×25	8.—

Árverési Közlöny
1936. 4. szám

I. METSZETEK.

(1-től 166-ig.)

	Kikiáltási ár pengőben
1. AMBROSI, F., SCHALLE F. UTÁN, Paul és Virginia történetéből. Rézmetszet. 36×43 . . .	15.—
2. AUDENAERDE, ROBERT V. (1663—1743), RICCIARELLI, DANIELE, DANIELE DA VOLTERRA (1509—1566) UTÁN, Keresztlevétel. Színezett rézmetszet. 51×36	15.—
3. AUDRAN, B., ALBANI, FRANCESCO (1578—1660) UTÁN, Diana ünnep. Színezett rézmetszet. 30×35	20.—
4. ANDRI, FERDINAND, Kiszolgálva. Eredeti kőrajz. 35×47	4.—
5. ALDEGREVER, HEINRICH (1502—1555), A lustaság. Rézmetszet. 11×6	9.—
6. —, Lót menekülése. Rézmetszet. 11×8 . . .	15.—
7. ÁGOSTON ERNŐ, Tanulmányfej. Monotipia. 40×29	15.—
8. BAERTSOEN, A., Zsákutca. Eredeti rézkarc. 47×39	5.—
9. BAMBERGER, GUSTAV, Ház a híd mellett. Eredeti színes kőrajz. 39×29	5.50
10. BARTH, FRITZ, Tanulmányfej. Eredeti rézkarc 40×30	8.—
11. BARTOLOZZI, FRANCESCO (1728—1813.), GUARANA, JACOPO (1737—1808.) UTÁN, Krisztus mennybemenetele. Rézmetszet. (Sérült.) 90×45.	5.—
12. BEHEIM, JOHANN (XVIII. sz.), MAULBERTSCH, ANTON FRANZ (1724—1796.) UTÁN, Oltárkép Rézmetszet. 45×28	7.—
13, BOSSERT, OTTO RICHARD, Tájkép. Eredeti rézkarc. 40×47.	6.—
14. BRANGWYN, FRANK, Notre Dame la Riche á Tours. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 28×23.	65.—

Továbbítani

Kikiáltási ár pengőben

15. BRANGWYN, FRANK, Barnard-Castle. Eredeti rézkarc. 47×39 . . . . . 15.—
16. BURGER, FRITZ, Női képmás. Eredeti színes kőrajz. 51×37. . . . . 6.—
17. COCK, HIERONYMUS (1510—1570.), BRONZINO, ANGIOLO (1502—1572.) UTÁN, Átkelés a Vöröstengeren. Szinezett rézmetszet. 33×43. 20.—
18. CONRÁD GYULA, Michel Angelo kupolája. Eredeti színes kőrajz. 37×33. . . . . 9.—
19. —, A római Trinita dei Monti. Eredeti színes kőrajz. 38×30. . . . . 8.—
20. —, Septimius Severus diadalíve Rómában. Eredeti színes kőrajz. 32×39. . . . . 8.—
21. —, A San Giorgio Maggiore templom Velencében. Eredeti színes rézkarc. 38×28. . . . . 8.—
22. CONZ, WALTER, Kastélypark. Eredeti színes kőrajz. 41×54. . . . . 7.—
23. CORINTH LOVIS, Akt-tanulmány. Vernis mous. 29×39. . . . . 8.—
24. COSSMANN, ALFRÉD. Szundikálás. Eredeti rézkarc. 36×26. . . . . 8.—
25. DANILOWATZ, JOSEF, Téglagyár. Eredeti színes kőrajz. 42×53. . . . . 10.—
27. EGRY JÓZSEF, Munkások. Monotípia. Aláírt példány. 47×30. . . . . 15.—
28. FEBRE, VALENTIN DE (1642—1676), VECELLI, TIZIANO (1476—1576) UTÁN, Szt. Antal meggyógyítja az ifjú levágott lábát. Rézmetszet. 50×33 . . . . . 12.—
29. FELNER, COLOMAN (1750—1818), DIETRICH, CHRISTIAN WILHELM ERNST (1712—1774) UTÁN, Jézus körülmetéltetése. Rézmetszet. 50×68 . . . . . 12.—
30. FELSING, GEORG JAKOB (1802—1883), SESTO, CESARE DA (1480—1521) UTÁN, Keresztelő Szt. János. Rézmetszet. 65×44. . . . . 8.—
31. FISCHER OTTÓ, A tenger. Eredeti színes kőrajz. 37×47 . . . . . 9.—
32. —, Hamburgi kikötő. Eredeti rézkarc. 25×33. . 6.—
33. FREY, JOHANN JAKOB (1681—1752), RENI, GUIDÓ, (1575—1642), UTÁN, Mihály arkangyal. Rézmetszet. 52×34 . . . . . 15.—
34. FRIED PÁL, Beduin lovasok. Színezett rézkarc. Aláírt példány. 39×29 . . . . . 5.—
35. FRITZ, GEORG, Kovácsműhely. Eredeti rézkarc. 45×35 . . . . . 9.—

		Kikiáltási ár pengőben
37.	GEIGER WILLY, Bikaviadal. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 40×30	12.—
38.	GEISSLER, PAUL, Nürnbergi részlet. Eredeti rézkarc. 32×23	8.—
39.	—, Medici kút. Eredeti rézkarc. 32×24.	8.—
40.	GHISI, DIANA (1535—1587) REGGIO RAFFAELLINO DA (1550—1578) UTÁN, Ecce homo! Rézmetszet. 36×27	8.—
41.	GLATZ OSZKÁR, Furulyázó pásztorfiú. Színezett kőrajz. 38×30	10.—
42.	GÓTH MÓRIC, Utcai árusok. Rézkarc. 21×28	6.—
43.	GRAF, OSKAR, Lovag. Eredeti aquatinta. 42×35	5.—
44.	—, Dachau holdvilágban. Eredeti aquatinta. 47×37.	5.50
46.	GYENES LAJOS, Tabáni részlet. Aquatinta. Aláírt példány. 30×40	6.—
47.	—, Tabáni részlet. Aquatinta. Aláírt példány. 30×40.	6.—
48.	HAHN, RÓBERT, Műteremben. Eredeti rézkarc. 32×25	6.—
49.	—, Tanyai ház. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 30×40.	10.—
50.	—, Régi ház. Eredeti rézkarc. 32×24	10.—
51.	HANFSTÄNGL, FRANZ (1804—1877). BAYER, AUGUST VON (1803—1875) UTÁN, A karthausi barátok asztali imája. Kőrajz. 52×68	7.—
52.	HÄNISCH, ALOIS, Schönbrunni részlet. Eredeti szines kőrajz. 41×54	8.—
53.	HESSHEIMER Z., Limanowa, 1915. Eredeti rézkarc. 28×40	8.—
54.	HETTNER, OTTO, Idill. Eredeti kőrajz. 39×50	5.—
55.	HINCZ GYULA, SANTI RAFFAELLÓ UTÁN, Mária a gyermekkel. Szinezett rézkarc. Aláírt példány. 40×30	8.—
56.	HOCH, FRANTZ. Falusi táj. Eredeti szines kőrajz. 42×52	10.—
57.	HOLROYD, CHARLES (1861—1917), A bagdalai sziklák. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 29×42	10.—
58.	—, Éjféli mise Velencében. Eredeti rézkarc. 40×30	4.50
59.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, Téli hangulat. Eredeti szines kőrajz. 30×40	3.—
60.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, Karikatura. Két szinezett kőrajz. 33×43	10.—
61.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, Reggeliző kutyakölykök. Eredeti színes kőrajz. 37×45	10.—

		Kikiáltási ár pengőben
62.	JAHN, HEDE. Liechtenstein vára Schellenbergben. Eredeti színes linoleummetszet. 53×40 . .	7.50
63.	JUNGNICKEL, LUDWIG H, Szarvastehenek. Eredeti színes fametszet. 37×47	8.—
64.	KALLMORGEN, FRIEDRICH, Holland tengerpart. Eredeti színes kőrajz. 35×43	10.—
65.	KARLOVSZKY BERTALAN, Akt tanulmány. Eredeti hidegtű. 43×30	12.—
66.	KASIMIR, LUIGI, Dürnstein. Eredeti színes rézkarc 29×39	8.—
67.	KILIAN, LUCAS (1579—1637), ROTTENHAMMER, JOHANN (1564—1623) UTÁN, Jézus mennybemenetele. Színezett rézmetszet. 50×30. .	15.—
68.	KMETTY JÁNOS, Téli táj. Rézkarc. Aláírt példány. 36×29	2.—
69.	KOLIN, PAUL, Vasárnap a Marneon. Eredeti színes fametszet. 35×47	7.—
70.	KOLLWITZ, KÄTHE, A szerencsétlenek. Eredeti rézkarc. Aláírt példány 43×35	18.—
71.	KÖEPING, KARL, Női akt. Eredeti rézkarc. 40×31	9.—
72.	KRON BÉLA, Hamburgi utcarészlet. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 40×30	6.—
73.	KRON JENŐ, Fekvő női akt. Eredeti hidegtű. Aláírt példány. 24×27	8.—
74.	—, Vasgyári munkások. Eredeti rézkarc. 33×43 .	9.—
75.	—, Gyári munkások. Eredeti hidegtű. Aláírt példány. 52×38	8.—
76.	—, Munkás. Eredeti hidegtű. Aláírt példány. 49×39	10.—
77.	—, Kompozició. Eredeti kőrajz. Aláírt példány. 47×37	8.—
78.	KURZWEIL, MAXIMILIAN, A vánkos. Eredeti színes fametszet. 38×30	7.50
79.	KÜSELL, MATHEUS (1621—1682), VOUET, SIMON (1590—1649) UTÁN, Phöbus. Rézmetszet. 24×22	3.—
80.	LAAGE, WILHELM, Tavasz a kertben. Eredeti fametszet. 47×39	6.—
81.	LAIRESSE, GERARD DE (1641—1711), Kain és Abel. Rézkarc. 21×25	5.—
82.	LARSSON, KARL (1855—1919), Karin és Kersti. Eredeti rézkarc. 44×29	6.—
83.	LEGROS, ALPHONSE (1837—1911), Erdőben. Eredeti rézkarc. 25×19	12.—
84.	LÉNART RÓBERT, Havas táj. Rézkarc. 20×26	8.—

	Kikiáltási ár pengőben
85. LEPÈRE, AUGUSTE, Vasárnap Páris kapui előtt. Eredeti színes fametszet 31×45	8.—
86. LIEBERMANN, MAX (1847—1935), A kertben. Eredeti rézkarc 26×35	9.—
87. LUNTZ, ADOLF, Eső után. Eredeti rézkarc. 30×40	4.—
88. LUX, RICHARD, Danaë. Eredeti rézkarc. 38×28	8.—
89. —, Az innsbrucki várostorony. Eredeti színes rézkarc. 40×30	5.50
90. —, Rothenburgi részlet. Eredeti rézkarc. 39×28	8.—
91. LÜHRIG, GEORG, A paradicsomban. Eredeti kőrajz. 38×48	5.50
92. M. R. MONOGRAMMISTA, Itatás. Szinezett rézmetszet. 25×36	12.—
93. MANDEL, EDUARD (1810—1882), POLLACK, LEOPOLD (1806—1880) UTÁN, Olasz pásztorfiu. Rézmetszet. 58×44	5.—
94. MARCHETTI, DOMENICO (1780—1831), CAMUCCINI, VINCENZO (1773—1844) UTÁN, Attilius Regulus visszatérése Carthagóba. Rézmetszet. 58×88	10.—
95. MECHEL, CHRISTIAN VON (1737—1817), VANLOO, CHARLES (1705—1765) UTÁN, Ámor. Rézmetszet. 40×30	10.—
96. MENZEL ADOLPH, Tanulmány. Eredeti rézkarc. 47×37	10.—
97. —, Allegória. Eredeti rézkarc. 33×43	10.—
98. MEYER-BASEL, CARL THEODOR, Rheinfelden a Rajna mentén. Eredeti rézkarc. 48×38 . .	6.—
99. MOLL, CARL, A tél. Eredeti színes fametszet. 48×45	9.50
100, MÜLLER, HEINRICH KARL (1784—1846), LANGLOIS, JÉROME MARTIN (1779—1838) UTÁN, Diana és Endymion. Rézmetszet. 70×53	10.—
101. MÜLLER, JOHANN SEBASTIAN (1720—1780), PANNINI, GIOVANNI PAOLO (1695—1768) UTÁN, Római táj romokkal. Rézmetszet. 52×68	7.—
102. MÜLLER, RICHARD, Tyúk. Eredeti rézkarc. 48×40	5.—
103. NÉMET MÜVÉSZ, XIX. SZ., Virgácsot kapsz! Színezett kőrajz. 43×34	9.—
104. NÉMET MÜVÉSZ, XV. SZ. VÉGE, Olasz és portugál városok látképei. Két szinezett fametszet, egy keretben	75.—
105. NÉMETALFÖLDI MÜVÉSZ, XVII. SZ., A Szentlélek eljövetele. Rézmetszet. 51×38	8.—

		Kikiáltási ár pengőben
106.	NÉMETALFÖLDI MÜVÉSZ, RUBENS, PETRUS PAULUS (1577—1640) UTÁN, Diana vadászaton. Rézmetszet. 29×37	8.—
107.	OLASZ RÉZMETSZŐ, XVI. SZ., PIPPI, GIULIO (Romano) (1493—1546) UTÁN, Scipió és Hannibál tárgyalása. Rézmetszet. 46×66. . .	12.—
108.	OLDEWELT, FERDINAND, A szappanbuborék. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 33×25 . .	8.—
109.	ORLIK, EMIL, Tere-fere. Eredeti rézkarc. 34×25	5.—
110.	—, Arcképtanulmány. Eredeti színes kőrajz. 47×39	7.50
111.	OTTO, HEINRICH, Birkák a karámban. Eredeti rézkarc. 30×39	5.—
112.	PACZKA KORNÉLIA, A párka. Eredeti algráfia. 47×33	6.—
113.	PAN, ABEL, Égő csipkebokor. Eredeti színes kőrajz. 22×28	3.—
114.	PAPP AURÉL, Ülő női akt. Rézkarc. 70×50 .	5.—
115.	PATKÓ KÁROLY, Női félakt. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 40×30	8.—
116.	PENNEL, JOSEPH, Gyártelep. Eredeti rézkarc. 24×33	8.—
117.	PERRIER, FRANCOIS (1590—1656), Szt. Sebestyént a szent asszonyok ápolják. Rézmetszet. 45×32	5.—
118.	—, Menekülés Egyptomba. Rézmetszet. 37×49 .	12.—
119.	PRIHODA ISTVÁN, Madonna. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 40×30	8.—
120.	—, Akt tanulmányok. Eredeti rézkarc. 40×30 .	8.—
121.	—, Angyali üdvözlet. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 40×30	8.—
122.	—, Álom. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 30×40	8.—
123.	—, Érett gyümölcs. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 30×40	10.—
124.	—, Könyöklő leány. Eredeti rézkarc. 40×28 . .	8.—
125.	PRIHODA ISTVÁN, GLATZ OSZKÁR UTÁN, A magvető. Színezett rézkarc. 40×30	9.—
126.	PRIHODA ISTVÁN, PERLMUTTER IZSÁK UTÁN, Rákospalotai interieur. Színezett rézkarc. Aláírt példány. 34×26	8.—
127.	RANZENHOFER EMIL, Akttanulmányok. Eredeti rézkarc. 50×26	10.—
128.	RASSENFOSSE, ARMAND, Fiatal munkásnő. Eredeti rézkarc. 35×27	6.—
129.	—, Női félakt. Eredeti rézkarc. 46×35 . . .	5.—
130.	REIFFERSCHEID, HANS, Fasor. Eredeti rézkarc. 37×25	6.—

		Kikiáltási ár pengőben
131.	ROSSINI, LUIGI (1790—1857), Római részlet. Rézmetszet. 56×80	7.—
132.	ROUSSELET, GILLES (1610—1686), POUSSIN, NICOLAS (1593—1665) UTÁN, Mózes feltalálása. Rézmetszet. 48×68	12.—
133.	SCHIESTL, MATTHÄUS, Szegény ember alamizsnája. Eredeti színes kőrajz. 53×41 . . .	7.—
134.	SCHMUTZER, FERDINÁND (1870—1928), II. Vilmos császár képmása. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 39×33	15.—
135.	—, Női akt. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 39×23	11.—
136.	—, Hollandi leányszoba. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 22×19	9.—
137.	SCHULTHEISS, ALBRECHT FÜRCHTEGOTT (1823—?), BOETTCHER, CHRISTIAN EDUARD (1818—1889) UTÁN, Majális. Rézmetszet. 53×74	8.—
138.	SCHWETZ, KARL, Tót paraszthász. Eredeti színes linoleummetszet. 43×40	6.—
139.	STEINIGER, FERDINAND, Fenyőfa. Eredeti rézkarc. 29×39	4.—
140.	STOITZNER, JOSEF, A Tauern hegységben Eredeti színes fametszet. 43×49	10.—
141.	SUPPANTSCHITSCH, MAX, Esti hangulat. Eredeti színes kőrajz. 40×30	7.50
142.	SZÉKELY ÁRPÁD, Faluszéle. Eredeti rézkarc. 30×40	10.—
143.	TARDOSS-TAUSSIG ÁRMIN. Keleti utcarészlet. Eredeti rézkarc. 45×32	8.—
144.	THOMASSIN, PHILIPPE (1554 (?) —1649), SANTI, RAFFAELLO (1483—1520) UTÁN, Szent Cecilia. Szinezett rézmetszet. 47×33 . .	20.—
145.	TRUDEL, HANS, Háború. Eredeti fametszet. 40×35	6.—
146.	UBBELOHDE, OTTO, Sírok. Eredeti rézkarc. 36×52	3.—
147.	UHL, JÓZSEF, Marion. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 47×35	11.—
148.	UITZ BÉLA, Tanulmányfej. Rézkarc. 31×23 .	6.—
149.	—, Tanulmányfej. Rézkarc. 37×29	6.—
150.	—, Tanulmányfej. Rézkarc. 37×28	6.—
151.	—, Tájkép. Rézkarc. 64×46	8.—
152.	UNGER, WILLIAM (1837—?), Lovranából. Eredeti színes rézkarc. 35×46	10.—
153.	VADÁSZ MIKLÓS, A csók. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 47×31	20.—

		Kikiáltási ár pengőben
154.	VILLAMENA, FRANCESCO (1566—1626), ANDREASI, IPPOLITO (meghalt 1608) UTÁN, Dávid király. Rézmetszet. 52×33	8.—
155.	VISSCHER, CLAES (NICOLAES) JANSZ (1580 kör.—1609), RUBENS, PETRUS PAULUS (1577—1640) UTÁN, Ó-szövetségi jelenet. Színezett rézmetszet. 38×50	18.—
156.	VOGELER, HEINRICH, A hét hattyú. Eredeti rézkarc. 40×30	3.50
157.	WAGNER GÉZA, Szentgyörgyi utca. Eredeti aquatinta. 25×34	8.—
158.	WAGNER GÉZA, A párizsi Pont de l'Alma. Eredeti rézkarc. 30×40	9.—
159.	WOERNLE, WILHELM (1849—?), SEGANTINI GIOVANNI (1858—1899) UTÁN, Az élet angyala. Rézmetszet. 40×30	5.—
160.	WOLFSFELD, ERICH, Az öreg mester. Eredeti rézkarc. 40×30	4.—
161.	ZÁDOR ISTVÁN. Jeruzsálem. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 30×40	7.—
162.	—, Budapest látképe. Rézkarc. 37×52	5.—
163.	—, Jeruzsálem. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 30×40	7.—
164.	ZDRASILA, ADOLF, Tengerszem. Eredeti színes fametszet. 30×40	5.50
165.	ZUCCHI, ANDREA (1675—1740), MANAIGO, SYLVESTRO, (XVII. sz.) UTÁN, Mennyezetfestmény. Színezett rézmetszet. 54×40 . . .	15.—
166.	ZWART, WILLEM DE, Hollandi táj. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 30×40	15.—

	Kikiáltási ár pengőben
128. MEID, HANS, Sétány a berlini állatkertben. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 30×39 . . .	13.—
129. MENZEL, ADOLF (1815—1905), Az ujság. Eredeti rézkarc. 48×36	8.—
130. MEYER-BASEL, CARL THEODOR, Rheinfelden a Rajna mentén. Eredeti rézkarc. 48×38 .	10.—
131. MICHALEK, LUDWIG, Téli este. Eredeti színes aquatinta. 30×40	10.—
132. MILLIÉRE, MAURICE, Feketekalapos hölgy. Színes rézkarc. Aláírt példány. 70×92 . . .	15.—
133. MOLL, CARL, A tél. Eredeti színes fametszet. 48×45	14.—
134. MÜLLER, RICHARD, Tyúk. Eredeti rézkarc. 48×40	8.—
135. NATALIS, MICHAEL (1609—1670), Szent Fülöp. Rézmetszet. 34×24	5.—
136. —, POUSSIN, NICOLAS (1593—1665) UTÁN, Szent Pál látomása. Rézmetszet. 44×31 . .	8.—
137. NEUENBORN, PAUL, Tigrisek. Eredeti színes kőrajz. 38×51	15.—
138. NÉMET MÜVÉSZ, XV. SZ. VÉGE, Olasz és portugál városok látképei. Két színezett fametszet, egy keretben	100.—
139. NÉMET MÜVÉSZ XIX. SZ. ELEJE, Napoleon karikaturák. 20 színezett metszet	60.—
140. NÉMETALFÖLDI MÜVÉSZ, XVII. SZ., A Szentlélek eljövetele. Rézmetszet. 51×38 . .	8.—
141. NÉMETALFÖLDI MÜVÉSZ, RUBENS, PETRUS PAULUS (1577—1640) UTÁN, Diana vadászaton. Rézmetszet. 29×37	8.—
142. OLASZ MÜVÉSZ, XVI. SZ., CARAVAGGIO, POLIDORO DA (1495—1543) UTÁN, Jézus születése. Rézmetszet. 43×55	10.—
143. OLASZ RÉZMETSZŐ, XVII. SZ., Ütközet a törökökkel Lika-Krbavánál. Színezett rézmetszet. 20×26	20.—
144. OLDEWELT, FERDINAND, Szappanbuborék. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 33×25 .	13.—
145. OPPLER, ERNST, Hídépítés. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 29×24	8.—
146. ORLIK, EMIL, Arcképtanulmány. Eredeti színes kőrajz. 47×39	12.—
147. —, Tere-fere. Eredeti rézkarc. 34×25 . . .	8.—
148. OTTO, HEINRICH, Birkák a karámban. Ered. rézkarc. 30×39	8.—
149. PACZKA KORNÉLIA, A párka. Eredeti algráfia. 47×33	10.—

		Kikiáltási ár pengőben
150.	PAESCHKE, PAUL, Gyermekjátszótér. Ered. rézkarc. 37×51	8.—
151.	PAULSEN, INGWER, A Palazzo D'oro Velencében. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 33×40	18.—
152.	PENNELL, JOSEPH, Gyártelep. Eredeti rézkarc. 24×33	13.—
153.	PERRIER, FRANCOIS (1590—1656), Szt. Sebestyént a szent asszonyok ápolják. Rézmetszet. 45×32	5.—
154.	—, Menekülés Egyiptomba. Rézmetszet. 37×49	12.—
155.	PETERS, HELA, Merengő. Eredeti színes rézkarc. Aláírt példány. 35×28	12.—
156.	—, Rokokótánc. Ered. rézkarc. Aláírt példány. 32×25	12.—
157.	—, Alvó nő. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 44×31	18.—
158.	PHILIPPI, ROBERT, Szerelmi vallomás. Ered. rézkarc. Aláírt és számozott példány. 30×35 .	8.—
159.	PIERSON, BERTHOLD, Tanulmányfej. Ered. kőrajz. Aláírt és számozott példány. 23×15 . .	9.—
160.	PRIHODA ISTVÁN, Tanulmány. Rézkarc. Aláírt példány. 43×33	6.—
161.	—, Páholy. Rézkarc. 43×33. Aláírt példány.	6.—
162.	—, Pihenő. Rézkarc. Aláírt példány. 32×55 . .	6.—
163	—, Táncosnő. Rézkarc. Aláírt példány. 55×42 .	6.—
164.	—, Álom. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 29×39	7.—
165.	—, Madonna. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 39×30	7.—
166.	RAÁB ERVIN, Virágzó gesztenyefa. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 33×40	9.—
167.	RAIMONDI, MARC ANTONIO (1488—1534), DÜRER, ALBRECHT (1471—1528) UTÁN, Az angyal megjelenik Joahimnak. Rézmetszet 39×21	45.—
168.	RAPACKI, JOSEF VAN, Templomtorony Krakkóban. Eredeti színes kőrajz. 53×40	12.—
169.	RASSENFOSSE, ARMAND, Női félakt. Eredeti rézkarc. 46×35	8.—
170.	—, Fiatal munkásnő. Eredeti rézkarc. 35×27 .	9.—
171.	REICHEL, CARL ANTON, Táncosnő. Eredeti rézkarc. 45×35	6.—
172.	SCHIESTL, MATTHÄUS, Szegény ember alamizsnája. Eredeti színes kőrajz. 53×41 . . .	12.—
173.	SCHMUTZER, FERDINAND (1870—1928), II. Vilmos császár képmása. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 39×33	27.—

	Kikiáltási ár pengőben
174. —, Női akt. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 39×23	16.—
175. —, Hollandi leányszoba. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 22×19	14.—
176. SCHWETZ, KARL, Tót paraszthäz. Eredeti színes linoleummetszet. 43×40	10.—
177. SEUTER, JOHANN GOTTFRIED (1718—1800) VINCI, LEONARDO DA (1452—1519) UTÁN, Jézus Máriánál és Mártánál. Rézmetszet. 37×27	12.—
178. SIMON, F., A szél. Eredeti rézkarc. 30×40	7.—
178/a SIMONS, W. H., GRANT, SIR FRANCIS (1803—1878) UTÁN, Vadásztársaság. Színezett rézmetszet. 63×86	50.—
179. SINGER, EMIL, A bécsi Szent István templom. Színes rézkarc. 29×19	5.—
180. SINGER EMIL, A Karlskirche Bécsben. Színes rézkarc. 29×19	5.—
181. STEINER LILLY, Dunamenti táj. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 28×38	8.—
182. STEINIGER, FERDINAND, Fenyőfa. Eredeti rézkarc. 29×39	7.—
183. STOITZNER, JOSEF, Hegyvidék télen. Eredeti színes fametszet. 45×51	15.—
184. —, A Tauern hegységben. Eredeti színes fametszet. 43×49	14.—
185. STÖLZEL, CHRISTIAN FRIEDRICH (1751—1815), ZEISIG, JOHANN ELEAZOR (SCHENAU) (1734—1806) UTÁN, A böles. Rézmetszet. 58×41	10.—
186. STRANG, WILLIAM (1859—1921), A repülő. Eredeti rézkarc. 44×30	9.—
187. STORM VAN 'S GRAVESANDE, CHARLES, Vitorlások. Eredeti algráfia. 29×39	8.—
188. STUCK, FRANZ VON (1863—1928), Küzdő faunok. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 29×39	18.—
189. SUPPANTSCHITSCH, MAX, Szentelt liget. Eredeti színes rézkarc. 39×29	8.—
190. —, Esti hangulat. Eredeti színes kőrajz 40×30	12.—
191. THIEMANN, KARL, Ősz. Eredeti színes fametszet. 30×40	10.—
192. THOMA, HANS, Tavasz a hegyi tavon. Eredeti színes kőrajz. 48×40	10.—
193. TRUDEL, HANS, Háború. Eredeti fametszet. 40×35	10.—
194. UBBELOHDE, OTTO, Sirok. Eredeti rézkarc. 36×52	6.—
195. UHL, JOSEF, A szerelem misztériuma. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 38×50	24.—

		Kikiáltási ár pengőben
196.	—, Marion. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 50×38	16.—
197.	UITZ BÉLA, Anya és gyermeke. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 39×29 . .	13.—
198.	UNGER, WILLIAM (1837—?), Lovranából. Eredeti színes rézkarc. 35×46	12.—
199.	VÉGH GUSZTÁV, Illusztráció Assisi Szt. Ferenc Virágos Kertjé-hez. Négy színezett fametszet, egy keretben	10.—
200.	—, Illusztráció Assisi Szt. Ferenc „Virágos Kertjé"-hez. Négy színezett fametszet, egy keretben	10.—
201.	—, Illusztráció Assisi Szt. Ferenc „Virágos Kertje"-hez. Négy színezett fametszet, egy keretben	10.—
202.	VENZO, GAETANO, WESTALL, RICHARD (1765—1836) UTÁN, Gombaszedő. Színezett rézmetszet. 35×42	40.—
203.	VOGELER, HEINRICH, A hét hattyú. Eredeti rézkarc. 40×30	6.—
204.	VOLKMANN, HANS VON, Esti hangulat. Eredeti színes kőrajz. 25×33	10.—
205.	WAGNER GÉZA, A Pozsonyi utca Szentgyörgyön. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 38×47 .	8.—
206.	—, Szentgyörgyi utcarészlet. Eredeti aquatinta. Aláírt példány. 25×34	8.—
207.	WALLESHAUSEN ZSIGMOND, 10 eredeti színezett linoleum metszete. Számozott és aláírt példány. (52-es szám.) Mappában . . .	7.—
208.	WEBERLING, I., Balett előtt. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 35×27	8.—
209.	WEGERER, I., Téli táj. Eredeti színes fametszet. Aláírt példány. 17×11	8.—
210.	WILLE, JOHANN GEORG (1715—1808), OSTADE, ADRIAEN JANSZ VAN (1610—1685) UTÁN, Jóbarátok. Rézmetszet. 36×27 . . .	10.—
211.	WOERNLE, WILHELM (1849—?), SEGANTINI, GIOVANNI (1858—1899) UTÁN, Az élet angyala. Rézmetszet. 40×30	8.—
212.	WOLFSFELD, ERICH, Az öreg mester. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 47×37	12.—
213.	—, Az öreg mester. Eredeti rézkarc. 40×30 . .	7.—
214.	—, Orosz fejek. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 29×40	8.—

Karlovszky Bertalan

Réti István, Csók István, Vaszary János, Glatz Oszkár, Rudnay Gyula, és Benkhardt Ágost feltűnően durva becsületsértését feljelentik Karlovszky Bertalant és Boznay Istvánt. Az Est. 1932 máj. 1.

U. 3192

Karlovszky azt mondta: Gazember, aki így tanít. Boznay is hasonló értelemben nyilatkozik, tanításait arcul pofozták be őket.

Karlowszky Bertalan

A Corvin-Eszorúval
tüntettek ki.

Pesti Napló

1931 febr. 24.

Ü. 3147

KÖNYVTERMÉS
KÖNYV-, ZENEMŰKIADÓ ÉS TERJESZTŐ
BUDAPEST VI, Ó UCCA 27
TELEFONSZÁM: AUT. 16-9-76 ÉS 16-1-16

BUDAPEST 1 ÁRBOC MAJ 12 I HL 62 HL

28/540.

MAGYARORSZÁG 2 FILLÉR

Nagyságos
Méltóságos

Feuliváni Gyula Sikár

úrnak

Karlovszky Bertalan

arod

Lykamüvtöst II.

315. l.

Ardengo Soffici: *La toletta del bambino.*

Karlovszky Bertalan
festőművész

Verniszázsok vasárnapja

Tizenöt terem műtárgy. Kép, szobor, plakett. Összesen 532 darab. Képcímek: *Merengés, Népboldogító, Unalom*... igen, unalom. Egészen ötszázharminckettőig. Egyik aranykeretből egy nagyon elegáns úr néz ki szigorúan, divatos nyakkendővel, furcsán gesztikuláló kezekkel, manikürözött körmökkel. Szemüveggel. Manikürözött szemüveggel. Csíkos, vadonatúj, zsakettnadrágban. Manikürözött csíkokkal. A kép címe: *dr. Sipőcz Jenő.* (Portré). A festő címe: *Karlovszky Bertalan.* (Portréfestő). *Tele van a kiállítás Mária Teréziákkal, megmerevedett diplomatákkal.* Aki szeret diplomatának hatni, az ilyen portrékat fog karácsonyi meglepetésül neje őméltóságának ajándékozni. *Az egész téli kiállítás színes fénymázak tündöklése,* arcokon és precízen képekbe leltározott ráncokon. Ami jó akad itt-ott a falakon, azt is belepi jégtakarójával a zuzmara...

Magyar Hírlap
1934 I, 14

Karlovszky Bertalan

T 1926

Inkább figyelmet érdemel, amit a *Neue Zürcher Zeitung* (július 1.) névtelen tárcaírója ír a velencei magyar kiállításról: „Aranyosan fénylő kapuján ismételten is élvezettel léptem a magyar művészettemplomba, melyben a mintaszerű elrendezés és a finom ízlés előre hirdeti, hogy ott komoly munka folyt és hogy a legjobbat akarták és győzték meg. Merészség, melyet azonban sikere igazol, a főterem

416. l.
MAGYAR MŰVÉSZET
1926.

kék festése: patinás meleg kék szín, mely Karlovszky, magyar, arcképfestőmester tizenegy képéhez kedvező hátteret szolgáltat. Ebben a festőben akkora a rajzolói készség és olyan biztos a fejlett festői technikájával kapcsolatos formaalakító tehetség, hogy az ember elámul a keze alól kikerült arcképek láttára és megérti, hogy a magyar főnemesség és az ország szellemi életének képviselői festőjüknek választották. Klotild főhercegnő profilképe például oly kifejezően adja vissza az idős hölgy jellemző vonásait, hogy láttára a legjava Lenbach jut az ember eszébe. Mesterségükben nagyon otthon vannak mindezek a temperamentumos magyarok és teljesen egyénit alkotnak. Hatvanynak egy türkiszkék alapon nyugvó fekvő női aktja van, mesterműve a pasztózus festésnek. Udvary Géza egy aratóünnep bájosan színes vázlatát állítja ki. Szlányi egy kisvárosi piacot, Knopp Imre egy finommá összefoglalt weimari tájat. Pentelei Molnár „Sárga körték“ című kitünő csendéletét egy ausztráliai múzeum számára megvették. További nevek elsorolása nélkül legyen elég annak megemlítése, hogy a fekete-fehér és a vízfestmény művészeti ágában is jeles alkotások szereznek örömet a nézőnek. A szobrászok közül Luxról essék szó, kinek körtefából faragott finom két szobrocskáját — egy táncosnőt meg egy Vénuszt — mindjárt az első napokban megvásárolták. *(e. a.)*

lap is közölte változatlan szöveggel, még pedig a *Corriere d'Italia* (Róma), az *Il Telegrafo* (Livorno) és a *La Gazzetta di Puglia* (Bari). Első tanulmányában csupán a festőkre terjeszkedik ki és a magyar pavillon festőiről egyebek közt ezeket mondja: „A magyar pavillon az egyetlen, melynek anyaga szigorú válogatás eredménye. Termeiben semmi szertelenkedő megtévelyedés, de szinte semmi selejtes sincs a számos festmény és szobor között, melyek termeit megélénkítik. A festők közül leginkább Katona Nándor emelkedik ki. Végtelen gyöngédségű művész, ki kevés igen finom színfolttal vissza tudja adni egy bizonyos percben meglátott tájéknak eltörülhetetlen benyomását. Mint vérmérsékleténél fogva lírikus, hazája tájai nagy költőjének mondható, mert finomságait úgy tudja kifejezni, ahogyan kevés más

beosztása majdnem teljesen megegyezik az eredeti képpel, a kompozició jobboldalát itt is a jeruzsálemi törvényház oszlopos erkélye foglalja el az egyszerü lépcsőzettel Közepén lelki nyugalmának teljességében a meggyalázott Üdvözítő áll, fején töviskoronával, amint a mellette álló Pilátus bemutatja őt a népnek. Krisztus arca a vázlaton épp olyan, mint az eredeti képen, csak összekötözött kezeinek helyzete különböző. A vázlaton a kötéllel összekötött kezek az erkély fáján lefelé ki vannak feszítve, mert a kötelet alul egy katona huzza, míg az eredeti képen Krisztus kezei a korláton nyugszanak, az egyik kezében pedig nádszálat tart, melynek középső része a mellén nyugszik. A vázlaton a kötelet tartó katona pedig az eredetin lándzsával ört áll. Az alakok többi része kevés kivétellel megegyezik. Krisztus és Pilátus mögött a római katonaság áll sorfalat, valamint katonák foglalják el az erkélyhez vezető lépcsőket is. A tömegben ott van Mária is, amint néma fájdalmával elalélva roskad János apostol karjai közé. Ez a jelenet azonban a vázlaton még nincs elég láthatóan kidolgozva, épp ugy, mint több alaknak az arca. Az Ecce homo vázlatával összesen tizenegy olajfestménye és két rajza van Munkácsynak a Nemzeti Múzeum képtárában. Ott vannak: A honfoglalás, a Siralomház másodpéldánya, az Ujoncozás, Liszt Ferenc arcképe, Petőfi búcsuja szülőházától (Munkácsy első festménye), Mégis mozog a föld, egy női tanulmány a siralomházhoz, a Közelgő vihar, a Kukoricás és az Őszi táj napnyugtakor cimü olajfestmények és Oláh asszonyokat ábrázoló két rajz. Az Ecce homo vázlatát a múzeumi képtár nagy felsővilágitásu termében helyezték el egy vendégfalon és ott marad addig, míg a Szépművészeti Múzeum palotája elkészül.

—

— **Türr István a Szépművészeti Múzeumnak.** *Türr* István tábornok, aki jelenleg Budapesten tartózkodik, a Szépművészeti Múzeumnak ajándékozta tulajdon arcképét, amelyet Munkácsy Mihály festett. Az ajándék annál értékesebb, mert az állam eddig csak egy Munkácsy-féle portréhoz jutott, ahhoz, amelyet a nagy mester Liszt Ferencről festett.

—

— **Női festőiskolák.** A *Karlovszky* Bertalan és *Tolnay* Ákos festőművészek által a mult évben alapított női festőiskola első esztendeje olyan szép eredménynyel záródott, hogy az iskola vezetői a sikeren fölbuzdulva, a második évfolyamot egy új, a mult évinél sokkal nagyobb és gazdagabban fölszerelt helyiségben — a VI., Fasor 22. szám alatt — nyitják meg október elsején. Megjegyezzük, hogy a beiratkozásokat *Karlovszky* Bertalan festőművész fogadja el: VII. Damjanich utca 32 sz. alatti műtermében d. u. 3—5 óra között. — A *Bihari* Sándor, *Knopp* Imre és *Glatter* Ármin festőművész vezetése alatt álló és ugyancsak a mult évben alapított női festőiskolának szinte nagy sikere volt, úgy, hogy az iskola vezetői az október 1-én megnyitandó évfolyamra a női osztály mellé egy külön férfiosztályt is rendszeresítettek. Az iskolába — mely a VI., Andrássy-út 96. sz. alatt van — *Glatter* Ármin (VII. Jósika-utca 24. sz.) lehet beiratkozni.

—

— **Paczkáék nyaralása.** *Paczka* Ferenc és *neje* — mint értesülünk — az idei nyarat Tolna-Szántón töltötték. Bérbe vettek egy kis nádfedeles paraszthazikót, *Kammerer* Ernő, az Országos Képtár kománybiztosa ottani üvegházát műteremnek rendezte be a művészpár számára s ott töltöttek kellemes nyaralásban és szorgos munkálkodásban három hónapot. Az itthon töltött időt Paczkáék kihasználták; sok kép és sok studium készült a magyar népéletből s a mindig érdekes, német származásu Paczka Kornélia olyan magyar „stimmung"-okat csinált, mintha soha sem látta volna más nép földét, mint csak a magyarét. Paczka a tolna-szántóiaknak kedves emlékül egy „angyali üdvözlet"-et ábrázoló képét ajándékozá, amiért a tolna-szántóiak Paczkát megválasztották díszpolgárnak. Paczkáék már visszautaztak Berlinbe, de mielőtt hazatérnének, megtekintik a párisi világkiállítást.

—

— **Kossuth-szobor Szegeden.** Az Alföld nagy metropolisának tanácsa — mint Szegedről irják — szeptember 27-én tartott ülésén egy, a városban fölállitandó Kossuth szobor ügyével is foglalkozott. A monumentálisnak tervezett emlékmü létesitésére a tanács a polgármester elnöklete alatt negyventagu bizottságot küldött ki, melyben a tanács tagjai mellett a szegedi függetlenségipárt vezéremberei dominálnak. A pénzügyi bizottság délutáni ülésén a szobor céljaira 10,000 koronát irányzott elő a város pénzéből.

—

— **Pécs Munkácsy-ünnepe.** Ez év tavaszán elhunyt nagynevü mesterünk, Munkácsy Mihály fiatal korában tudvalevőleg többször időzött Pécsen, rokonainál s itt több érdekes képet is festett. A nagy művész pécsi tartózkodásának az emlékét megörökítendő, mint nekünk irják, egy áldozatkész pécsi polgár díszes emléktáblát készittetett a Munkácsyról elnevezett utcának arra a házára, melyben a művész lakott. Az emléktáblát a törvényhatóság határozatához

képest szeptember hó 30-ikán fogják ünnepélyesen leleplezni.

—

— **Tornai Gyula sikerei.** *Tornai* Gyulának, a kiváló orientálistának az utóbbi időben megint örvendetes sikerei voltak. Az ezévi Tavaszi Tárlaton „A sejk halála“ cím alatt kiállított nagyszabásu festményét — mint értesülünk — a kormány vásárolta meg a Szépmüvészeti Múzeum számára; „Hunyady János utolsó percei“ címü nagy történeti festménye pedig, mely a nemrég megnyílt szegedi kiállításon látható, annyira megnyerte a város közönségének a tetszését, hogy a hatóság akarja megvásárolni. A tanács szeptember 26-án tartott ülésén bizottságot küldött ki, hogy a képvásárlás ügyében lépjen érintkezésbe a művészszel.

—

— **Fadrusz János Szeged városának.** Szegedről értesítenek bennünket, hogy *Fadrusz* János a fogadalmi templomnak ajándékozta *Krisztus a keresztfán* címü szobrát. A képzőművészeti egyesület kérte Fadruszt, hogy adja el a szobrot. A művész azt válaszolta, hogy a szobornak nincs ára, mert ifjukori küzdelmeinek emlékei fűződnek hozzá, de a városnak szivesen odaajándékozza. Ez t. i. az a szobor, amelyre Fadrusz 1892-ben 1000 forintos társulati-díjat kapott, mely lehetővé tette neki művészeti tanulmányainak a folytatását.

—

— **Péterfi Jenő emléke.** *Péterfi* Jenőnek, az oly szerencsétlen véget ért jeles esztétikusnak, sírja fölé díszes emléket állíttat a Kisfaludy-Társaság, melynek az elhunyt egyik legbuzgóbb tagja volt. A társaság megbizásából *Donáth* Gyula szobrász mintázza az emléket, mely élő nagyságban örökíti meg az elhunytat. Az emléket márványból kifaragva állítják föl a jeles iró sírja fölé.

—

— **A Tisza-szobor szegeden.** Néhai Tisza Lajos gróf szobrának a mintáját, mint Szegedről irják Fadrusz János augusztus 19-én mutatta be a szoborbizottságnak, amely délelőtt 10 órakor tekintette meg a szobormintát a kulturpalota nagytermében. Jelen voltak itt a művészen kivül: *Lázár* György képviselő, Zombory tanácsnok, Reizer János könyvtárigazgató, Stelczel Frigyes, a képzőművészeti egyesület elnöke, stb. A bizottság a szoboralakitást kitünőnek találta és a mintát a szobor alapjául elfogadta.

—

— **A pannonhalmi apátság freskói.** A pannonhalmi apátság gyönyörüen restaurált temploma mellett a zárdaépület másfél százados refektoriuma meglehetősen elhanyagolt állapotban maradt. *Fehér* Ipoly főapát fölismerte e terem műbecsét s a füsttől és piszoktól befeketedett termet az idei nyár folyamán restauráltatta. Csak most tünt ki, milyen pompás freskók és stucco-diszítmények rejlenek a terem boltíves mennyezetén és falain, úgy, hogy az 1734-ben fölavatott terem most Pannonhalma egyik legfőbb dísze. A képek közül különösen érdekes a hat nagy mező ékessége a keresztre feszített Megváltó, a Szent Benedekkel étkező ősi bencések, a Krisztust kenyérrel kisértő gonoszlélek, Herodes lakomája, Baltazár lakmározása és Dániel próféta bőjtölése az oroszlánbarlangban. A boltívek Szt. István, Szt. László, Szt. Imre, II. Endre, II. Ulászló és II. Ferdinánd királyok, a pannonhalmi Szt. Benedek-rend e kiváló jóltevőinek arcképei, valamint a rend szent életü tagjai: Anasztazius, Asztrik, Adalbert, Gellért, Mór és Bonifác képei díszítik, stucco-keretekben. A szószékkel szemben Szt. Benedek képe s a terem négy sarkában a négy evangélista képe látható. Az ablakfülkék is pazar díszben pompáznak.

—

— **Rodin Budapesten.** Rodin, a modern francia szobrászat egyik legnagyobb mestere, végre mi hozzánk is bevonul, ha nem is személyesen, de egyik legszebb alkotásával. A kultuszminiszter ugyanis *K. Lippich* Elek művészeti tanácsosa ajánlatára a Szépmüvészeti Múzeum számára megvette Rodin szoborcsoportját, mely nimfákat ábrázol. Rodin a női test szépségének kifogyhatatlan dicsőítője s igy múzeumunkban is a legjellemzőbben lesz képviselve.

—

— **Ujonnan fölfedezett magyar műemlékek.** *Myskovszki* Viktor ny. tanár és akadémiai tag, a magyar műemlékek fáradhatatlan kutatója, szeptember elején érkezett vissza Kassára műrégészeti utazásáról s igen érdekes és nevezetes műemlékekre bukkant, melyek bizonyságul szolgálnak arra nézve, hogy hazánk félreeső vidékein még számos eddig ismeretlen műemlékünk lappang. Említett tudósunk a műemlékek orsz. bizottsága megbizásából megvizsgálta és fölmérte a borsodmegyei *rudóbányai, sajó-szentpéteri, szendrői* és a *szalonnai* régi, jelenleg ref. templomokat. — Különösen érdekes a *rudóbányai templom* 1666-ból származó s magyar motivumokat mutató festett menyezete, valamint *Perényi* Istvánnak még 1437-ik évből származó címerei, gyönyörü s művészies kivitelü márványemlékköve, s Sauer Frigyesnek 1544-ből való sírköve. A *szalonnai* templom még románkori s alighanem még a XIII-ik század elejéről való. Hármas félkörü szentélye van s e tekintetben unikum hazánkban. A szentély falán pedig a 12 apostolt ábrázoló falfestmény részleteit sikerült Szabó József ottani lelkész buzgóságának

Karlovszky Bertalan

nuove az alanti
kastélyban –

Szeghalmy Gyula
Dunántúli vármegyék
Bp. 1937. 229. l.

A háborban 1945
elején a kastélyal
együtt elpusztult.

tarthatta.– Ex alkalo
kivánom, hogy axon idi
/: 1/2 hrt :/ fu is gyümöl
károsításokért ki a f
„nie meg, vagy talán a
Vhugyad 1904 ápr.

1. sb

Karlovsky Bestalan

Szabó: Athenaeum

148 - C

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **MÁRCIUS** 12. hét

13 Vasárnap		Reminiscera *Krisztián*
14 Hétfő		Matild *Matild*
15 Kedd		Nemz. ünnep *Nemz. ünnep*
16 Szerda		Geréb *Henriette*
17 Csütörtök		Patrik *Gertrud*
18 Péntek		Sándor *Sándor, Ede*
19 Szombat		Sz. József *József*

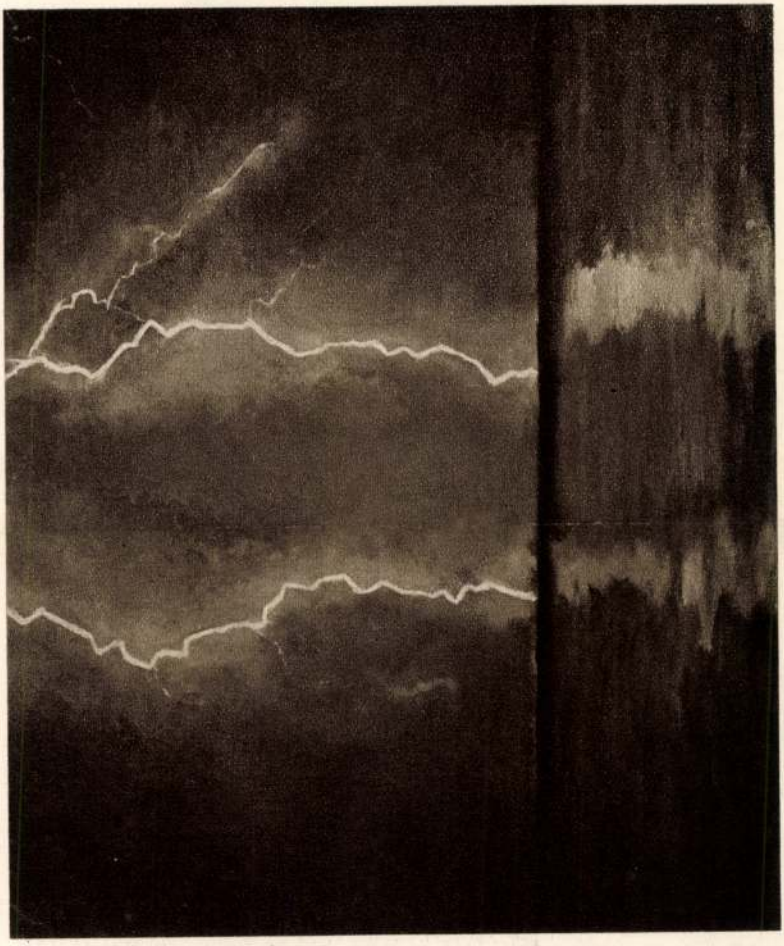

CSÓK ISTVÁN: BALATON

Nemzeti Képzőm. kiáll. 1934

KARLOVSZKY BERTALAN: SZALAY GÁBOR BÁRÓ

KARLOVSZKY BERTALAN: SZALAY GÁBOR BÁRÓ

Karlovszky Bertalan

CSÓK ISTVÁN: BALATON

Karlovszky Bertalan: Tiziánszőke hölgy

Munkácsy Mihály: Robert Chaplin

Rippl-Rónai: Interieur alvó lánnyal

Benczur Gyula: Salome

Majovszky Pál hagyatéka

Irta:
ZÁDOR ISTVÁN

Tömérdek bútor, szőnyeg, porcellán, ezüst- és egyéb dísztárgy között dr. *Majovszky* Pál hagyatéka előtt nem lehet megilletődés nélkül megállni. Európai hírű grafikai gyüjteményét, mely e nemben egyike volt a legkiválóbb magángyüjteményeknek, egy nemes gesztussal a *Szépművészeti Múzeumnak juttatta.* Képgyüjteménye az Ernst Múzeumban kerül aukcióra. Az északi festők képei mellett olyan műremekeket is találunk közte: mint Fényes Adolf »Váci utcarészlet«-ét, Iványi-Grünwald Béla »Sírberki intérieur«-jét, Munkácsy Mihály tanulmányát a »Tépéscsinálók«-hoz, vagy Rippl-Rónai gyönyörű színű »Intérieurjét alvó leánnyal«.

Az aukció többi képei között — a pesti aukciókon már kötelező Barabás- és Borsos-képeken kívül is — igen figyelemreméltó alkotásokat látunk: Benczúr asszonyosan telt »Salome«-ját, Karlovszky leányosan bájos »Tiziánszőke hölgy«-ét s még egynéhányat, melyeket itt felsorolni nincs terünk.

Munkácsy Mihály Chaplin Róbertről festett remek portréjának komoly figyelő tekintetében, összeszorított szájában akkor is apjára ismernénk, ha a katalógus nem árulná el indiszkréten, hogy ez a fiúcska Munkácsy fia volt. Talán kiolvashatjuk belőle szomorú történetét is: kadetiskolás korában, 12-ik évében halt meg, lovasszerencsétlenség következtében.

A nők elmondják

Aktuális, ügyes ujdonság. Londonból kaptuk a mintát. Hogy vendégeink tisztában legyenek a szendviccsel, amelyet föltálalunk, kis kartonokon ötletes rajzzal utalunk arra, esetleg felirással is, hogy miből készült a szendvics. A rajzon sonka, máj, hering, tojás, sajt stb. szerepelhet. Bizalomgerjesztőbb, ha a szendvicsestálra ilyen »ábrát« szúrunk.

✲

A drága, összehajtható bridzsasztal helyett igen célszerű megoldást ajánlhatunk. Mindenki ismeri az összehajtható kecskelábú asztalt, (ugyanaz a szisztéma, mint a strandszék, vagy vadászszék), melyet akármilyen kis asztalos olcsón elkészít. A lapja természetesen lejár. Egy fogással összehajthatjuk és kis helyen elfér.

✲

A karácsony előreveti árnyékát. Jó idejében gondolni apró ajándékokra. Nagyon ajánljuk a bridzsezőket a következő kis célszerű ajándékkal meglepni. Színes vászonból, bársonyból, posztóból, vagy ördögbőrből kis tarsolyt készítünk, körülbelül olyan nagyságút, amibe a *bridzsblokk, két játszma kártya és ceruza belefér.* A tarsolyt úgy készítjük el, hogy a külső lap a hátsó lapjának csak a fele, miáltal a dolgokat könnyen ki lehet belőle emelni. A hátsólapját duplán készítjük és kartont teszünk közbe, hogy kemény legyen. Rejtett rajzszöggel, vagy horoggal az asztalra erősítve, igen célszerű.

✲

A »luminátor« mennyezetre vetett fénye gyönyörű világítási effektust ad, de magának a készüléknek alakja ellen sok embernek kifogása van. Régi, kedvelt és szép állólámpáinkat nagyon könnyen átalakíthatjuk hasonló világítási megoldásra. Bádogból tölcséralakú készüléket szerelünk a villanykörte köré, miáltal a világítás a mennyezetre vetődik. A régi lámpaernyő, melynek természetesen felül nyitottnak kell lennie, ismét visszakerülhet a lámpára.

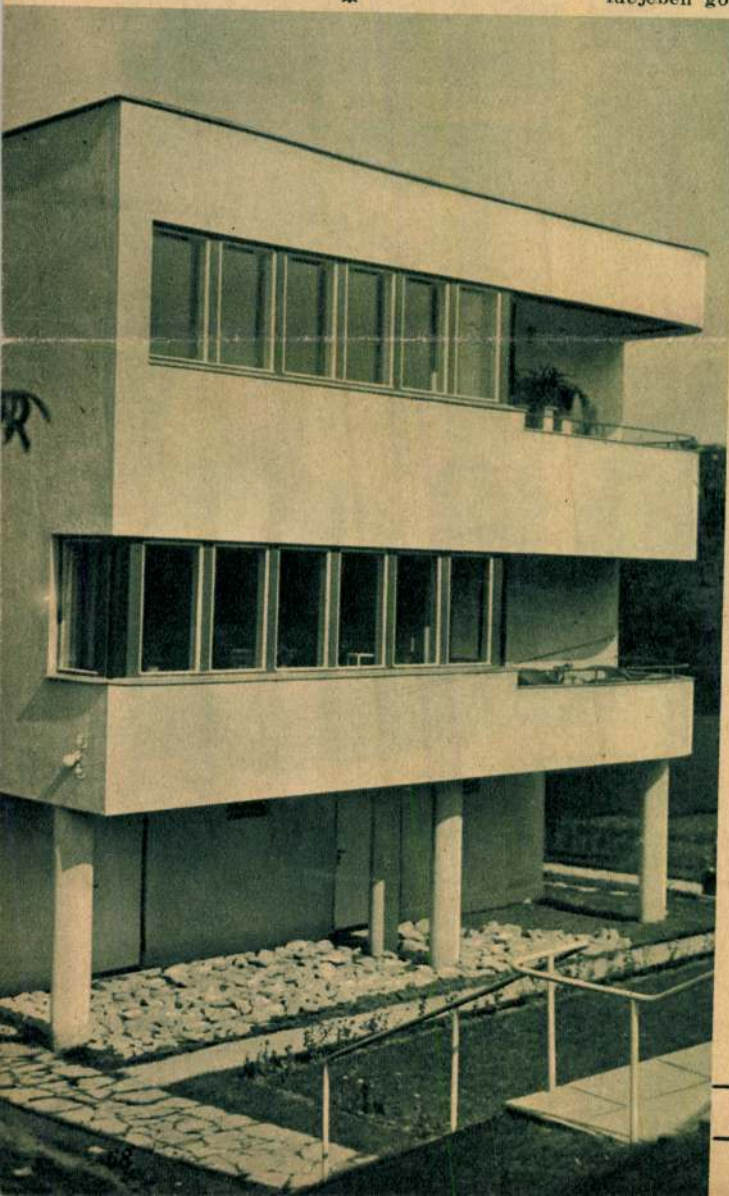

Villa a Kútvölgyi úton. Tervezte: KÓSA ZOLTÁN építész

A XXXIV. NEMZETKÖ
ÉS SZT. ISTVÁN JUBIL
SZERVE A CSERK
KÖZPONT: BUDAPES

Főtiszt.
Návay Kapisztrán dr,
hitotk. ur,
Szeged.

...mün-
...many nevében
...kultuszminiszter, a székes-
...nevében *Szendy Károly* polgár-
...mond üdvözlőbeszédet. A *Buda-*
...*Királyi Orvos Egyesület Semmel-*
...*s-termében* ez alkalomból április 25-én
Olivecrona stockholmi és *Bergmann* ber-
lini tanárok, 26-án *Leriche* párizsi és
Szent-Györgyi Albert szegedi tanár, 27-én
Bastianelli római és *Parkes* londoni ta-
nár tartanak előadást.

— **A MANSz IX-ik kerületi szervezete** legutóbb gyülést tartott, amelyen védnökké dr. *Usetty Béla* országgyülési képviselőt, diszelnökké dr. *Ágoston Gézánét*, elnökké *Iby Dénesnét*, társelnökké dr. vitéz *Tóth Andrásnét*, alelnökökké dr. *Schultz Gyulánét* és *Szabó Mártonnét*, ügyvezető elnökké dr. *Gudenus Hugónét*, ügyvezető alelnökké *Hajós Miklósnét*,

Karlovszky Bertalan

Pesti Hirlap

1938 április 14., csütörtök

— **Karlovszky Bertalan temetése.** Szerdán délután a Szépművészeti Múzeumból kísérték utolsó útjára *Karlovszky Bertalan* nyugalmazott képzőművészeti főiskolai tanárt, a Corvin-lánc tulajdonosát, a kiváló festőművészt. A Munkácsy-lepellel borított ravatal a múzeum földszinti márványcsarnokában, pálmák, koszoruk erdejében állott. A végtisztességadáson megjelentek: gróf *Esterházy Mónic, Raffay Sándor* püspök, báró *Feilitzsch Berthold, Lukács György* titkos tanácsosok, *Lamotte Károly* helyettes polgármester, *Varga Imre*, a Legfőbb Állami Számvevőszék elnöke, báró *Szalay Gábor* ny. államtitkár, *Szentiványi Béla* ny. rendkívüli követ, *Csánky Dénes*, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója, *Meyer-Mayer Antal*, a Képzőművészeti Főiskola rektora, a művészvilág kitűnőségei és sokan mások. Négy órakor megszólalt az evangélikus egyházi énekkar, majd *Kemény Lajos* budapesti evangélikus esperes mondott gyászbeszédet. A kormány megbízásából dr. *Zsindely Ferenc* vallás- és közoktatásügyi államtitkár beszélt. — Karlovszky Bertalan — mondta többek között — katonanemzet fia volt s maga is a katonai pályára készült. Korán felismerte művészi hivatását, de lelkében katona maradt... Az arcképfestés világviszonylatban is egyik mesterét veszíti benne, akinek emlékét az egész nemzet mindvégig kegyelettel fogja megőrizni. Dr. *Nékám Lajos* egyetemi tanár, mint a Képzőművészeti Társulat alelnöke, mondott istenhozzádot, *Kisfaludy-Strobl Zsigmond* szobrászművész a Képzőművészeti Főiskola, *Gaál Ferenc* festőművész a Magyar Képzőművészek Egyesülete s *Kövesdy Géza* festőművész a Magyar Arcképfestők Társasága nevében beszélt. Azután négylovas gyászhintóra tették a koporsót. A menet egy percre megállott a Műcsarnok előtt, majd folytatta útját a kerepesi temetőbe, ahol Karlovszky Bertalant a főváros adományozta díszsírba hantolták el.

VIII. TEREM.

278 **Szlányi Lajos.** „Téli tájkép.“ Olajfestmény. 200 korona.

279 **Vaszary János** Rózsák. Olajfestmény. 300 kor.

280 **Szlányi Lajos** Tájkép. Olajfestmény. 500 korona.

281 **Tornai Gyula.** Szőnyegvásár. Olajfestmény. 1400 korona.

282 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Virágjóslat. Olajfestmény. Nem eladó.

283 **Papp Sándor.** Holdas éj. Olajfestmény. 1000 kor.

284 **Kann Gyula.** Gyümölcsös kert. Olajfestmény. 500 korona.

285 **Kann Gyula** Temető. Olajfestmény. Magántulajdon.

286 **Kann Gyula** Dömösi táj. Olajfestmény. 480 kor.

287 **Kann Gyula** Tornác. Olajfestmény. 360 korona.

288 **Kann Gyula.** Téglagyár. Olajfestmény. 240 kor.

289 **Kacziány Ödön.** Hangulat a Lidóról. Olajfestmény. 800 korona.

290 **Kárpáty Rezső.** A Sajó vize. Olajfestmény. 1200 korona.

291 **Kacziány Ödön.** Holdkelte a tengeren. Olajfestmény. 500 korona.

292 **Kézdi-Kovács László.** „Hívás.“ Olajfestmény. 780 korona.

293 **Balló Ede.** Arcképtanulmány. Olajfestmény. Magántulajdon.

294 **Balló Ede.** Férfiarckép. Olajfestmény. Magántulajdon.

295 **Balló Ede.** Férfiarckép. Olajfestmény. Magántulajd.

296 **Biasini Mari.** A reggeli. Olajfestmény. 400 kor.

*297 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Tannhäuser és Venus. Olajfestmény. Eladó.

298 **Szenes Fülöp.** Pihenő. Olajfestmény. 400 korona.

299 **Szenes Fülöp.** Smüle. Olajfestmény. 600 korona.

300 **Endrey Sándor.** Goldstein Jakab úr arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

301 **Szenes Fülöp.** Kis tyúkom. Olajfestmény. 1200 korona.

*302 **Ipoly Sándor.** „Alvó leány." Olajfestmény. Eladó.

*303 **Spányik Cornél.** „Otthon." Olajfestmény. Eladó.

304 **Kárpáty Rezső.** Május. Olajfestmény. Eladó.

305 **Kernstok Károly.** Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.

306 **Szenes Fülöp.** Kényszermunka. Olajfestmény. 1200 korona.

307 **Endrey Sándor.** Dr. Pap Zoltán arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

308 **Tornai Gyula.** Munka után. Olajfestmény. 1000 korona.

309 **Stetka Gyula.** Városligeti részlet, este. Olajfestmény. 500 korona.

310 **Tornai Gyula.** Magyarázat a kóránból. Olajfestmény. 1200 korona.

311 **K. Spányi Béla.** Estszürkület. Olajfestmény. 1300 korona.

312 **Árkay Aladár.** A Toldy Ferenc-utca (nyári korai reggel). Olajfestmény 500 korona.

313 **Karlovszky B.** Női fej. Olajfestmény. 1800 kor.

314 **Karlovszky B.** Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.

*315 **Karlovszky B.** „Az ifjúság." Olajfestmény. 3500 korona.

316 **Karlovszky B.** Ébredés. Olajfestmény. 1500 kor.

317 **Karlovszky B** „Egy katona." Olajfestmény. Magántulajdon.

318 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** „Őszi hangulat." Olajfestmény. Eladó.

319 **Tornai Gyula.** Arabs bíró. Olajfestmény. 700 kor.

MEGHIVÓ.

SZERETETTEL MEGHIVJUK ÖNT A
XI. KER.-I

NYUGDIJASOK GYÜLÉSÉRE,

MELYET AZ MINDSZ.

KULTUR TERMÉBEN

(BARTÓK B. U. 46. SZ.)

NOV. 8.-ÁN ESTE 7 ÓRAKOR TARTUNK.

HONFITÁRSI ÜDVÖZLETTEL

XI. KER. HAZAFIAS NÉPFRONT

BIZOTTSÁGA.

Karlovszky Bertalan

párvizi életéről

lásd 1889 körül

Róna József

Önéletrajz II. R.

579. l.

580. l. u. kép

Karlovszky Bertalan

l.

Végvári Szolnok

57. l.

aranyérem odaitélésére vonatkozó titkos szavazás megejtésére. Miután az állami aranyérem odaitélése tárgyában a végleges döntés joga a vallás- és közoktatásügyi minisztert illeti meg, a pályabíróság erre vonatkozó eljárásának az eredményéről egyelőre csak annyit hozhatunk a nyilvánosságra, hogy a pályabíróság javaslata már fölment a miniszterhez.

Ezután a miniszter képviselőjének az eltávozása után a *4000 koronás társulati-díj* került döntésre, melyet a pályabíróság csaknem egyhangulag *Karlovszky* Bertalan festőművésznek itélt oda „Pipázó katona" című festményeért.

Az 500 koronás báró *Harkányi* Frigyes-féle díjat, mely a Műcsarnokban elsőizben kiállító művészek számára szól, a pályabíróság *Albert* Andor szobrász-művésznek itélte oda *91. szám alatt kiállított* férfi-mellszobráért. Megjegyezzük, hogy a díjra 11 elsőizben kiállító művész pályázott.

Déli 12 órakor a 2000 koronás *Rökk Szilárd-jutalom* pályabírósága ült össze, melynek ülésén jelen voltak: *Benczur* Gyula, *Stettka* Gyula, *Szmrecsányi* Miklós dr., *Ujvári* Ignác és *Zala* György pályabírósági tagok.

A jelenvoltak egyhangu kérésére *Benczur* Gyula foglalta el az elnöki széket s az ülést megnyitván, fölkérte a jelenvoltakat, hogy a Rökk-jutalom odaitélésére a szabályszerü titkos szavazást ejtsék meg. A szavazás eredménye az lett, hogy a pályabíróság a 200 koronás Rökk Szilárd-jutalmat tíz pályázó közül egyhangulag *Zemplény* Tivadar festőművésznek itélte oda „Zarándoknő" című olajfestményeért.

*

Az alábbiakban közöljük a pályanyertes művészek rövid életrajzát:

Karlovszky Bertalan, a 4000 koronás társulati-díj nyertese, 1858-ban Munkácson született. Iskoláit Budapesten végezte és 15 éves korában az Újépületben levő hadapród-iskolába került, hol három esztendőt töltött. Ott kezdett a festészettel foglalkozni és az iskola parancsnokának, *Pyrker* őrnagynak a tanácsára otthogyta a katonapályát és teljesen a festészetre adta magát. Tizenkilenc éves volt, mikor a müncheni akadémiára jutott s előbb *Benczur* Gyula, majd *Seitz* Ottó tanárok vezetése alatt négy évet töltött ott.

1882-ben Munkácsy Mihály meghívására Párisba utazott, hol egy évet közvetlenül Munkácsy mellett töltött, később pedig bár önálló műteremben, de mégis mint Munkácsy-tanítvány, összesen tizenhat évig volt Párisban. Képeit először *Sedelmayer*, majd később *Knödler* és *Hodges* amerikai képkereskedőknek adta el, akik művészetének nagy propagandát csináltak a tengeren túl, úgy, hogy képeinek legnagyobb része, vagy 150 darab: csendélet, szalon-genre stb. Amerikában, leginkább Bosztonban van. Ezeken kivül Párisban több arcképet is festett, amelyekke szintén szép sikert ért el.

1897-ben Budapestre jött, ahol most állandóan lakik. Az 1897. évi tavaszi nemzetközi kiállításon „XIII. Lajos korabeli alak" című miniature-jére, melyet az állam vásárolt meg, a gróf *Károlyi*-féle díjat kapta Ezidőszerint a Magyar Képzőművészek Egyesülete festészeti szakosztályának az elnöke, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat festészeti szakbizottságának pedig előadója.

Zemplény Tivadar, a 2000 koronás Rökk Szilárd-jutalom nyertese 1864-ben Eperjesen született. Gimnáziumi tanulmányait szülővárosában végezte. 1884-től 1887-ig a budapesti országos mintarajziskolában tanult *Gregus* János, *Székely* Bertalan és *Lotz* Károly tanárok vezetése alatt, majd Münchenbe került s az ottani akadémián *Hackl* és *Loefflz* tanárok mellett folytatta tanulmányait. Itt oly elismerést aratott, hogy két életnagyságu aktját s egy festményét az akadémia a maga számára megvásárolta. „Öreg asszonyt" ábrazoló tanulmányát pedig éppen Vogel Hugó, a berlini képzőművészeti adadémia tanára váltotta magához. Legelőször az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Andrássy-úti Műcsarnokában állította ki „Templomban" és „Varró öregasszony" című műveit. 1894-ben „Altató dal" című festményével a 600 koronás Ráth-díjat, 1895-ben pedig „Szegény asszony otthona" című képével a Műbarátok köre 3000 koronás ösztöndíját nyerte el. Kevéssel ezután az államtól ösztöndíjat kapott, hogy további tanulmányai céljából Olaszországba utazhassék. Innen több érdekes művet hozott, köztük egy Tivoli vidékét ábrázoló tanulmányt, melyet *Fadrusz* János vett meg. „Templomban" című festménye Ő Felsége a király és „Kifutja-e" című műve *Andrássy* Tivadar gróf tulajdonában van. A budapesti kiállításoknak egyik legszorgalmasabb kiállítója s az Ezredéves Országos Kiállítás csoportjában is több alkotásával volt képviselve. Néhány esztendő óta állandóan Budapesten lakik és legújabban az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat választmányának is tagja s mint ilyen a festészeti szakbizottság helyettes előadója Jobb művei még: Pihenő, Új kedvenc, Érdekes vendég, Hazafelé, Tyras, Réten, A megvakult Vazúl Sz. István előtt, Válúton stb. Legutóbb Spanyolországban tett tanulmányutat.

Az angol Nagybánya.

Bushey, 1900 május 14.

Szükszavu telegram hivott az én kedves Maidenheadi otthonomból Busheyba. Herkomer él itt. Természetes, hogy minden munkám félbehagyva, az első vonattal indultam, hogy otthonában keressem föl a divatos, nagyembert, akinek a házáról, annak berendezéséről valóságos legendákat hallottam.

Bushey alig egy órányira van Londontól. Festői szép vidék, halmok, erdők, pitoreszk

farmok közepette van a falu. Régi temploma, kedves, olmosalaku cottagejai Erzsébet és Anna királynők idejéből, a tájék színességével mindmegannyi kész képtárgy.

Alig találhatott volna keresve is alkalmasabb helyet iskolája számára Herkommer, mint ezt a kis földi paradicsomot, melynek ő valósággal szuverén uralkodója.

Maga a kastély a falu szélén egy szépen gondozott és mégis kissé vadnak ható kert közepén egy dombon épült. Évek óta készül és még máig sincs befejezve. S amint a Mester mondja, alig is lesz valaha. Komoly gótikus épület, talán kissé túlkomoly és előkelő is egy művész otthonának. Olyatén hat, mint valami középkori lovagvár s szinte bánt, hogy a termekben nem páncélos vitézek sarkantyuja peng s az ablakfülkékben nem vállfűzős, gyöngyös kontyu dámák forgatják Kempis Tamást, hanem rövidnadrágos fiuk füstölik a pompás havannát s a lányok a napi tennis vagy kroket match eseményeit tárgyalják.

Az épület csupa terméskő. Bajorországból importálva, mivel az itt nem lokalis építő-anyag s épp ez az oka, hogy kissé idegenül is hat a tipikus angol éghajlatban. Különösen szép az egyszerü bronzkapu finom rajzu kilincsével, amely maga egy egész vagyonba kerülhetett. A falba illesztett csengő vert ezüst angyala és a kék emaillal bevont villamos reflektorok kagylója a mester műve.

Az előcsarnok bizanci és gótikus keverék. Terméskőfalak, korrekt rajzu brokát függönyök s kevés massziv tölgyfabútorral. Túlhideg és cseppet sem otthonos helyiség. Innen vezet a bejárat a szalonba, mely oly nagy, hogy nyolcszáz embert fogadhat benne a házigazda. Ez is, mint minden szoba a házban, német-gót. Tölgyfa a bútora. A tűzhely s különösen annak villámos lámpája, igazi műremek, valamint az a két finom színü emailkép is, amely a falba van illesztve. Kórusa díszére lenne akármelyik székesegyháznak. A kórus egyetlen ablakát egy sajátságos kép födi, melyet amíg közelről meg nem néz az ember, fogalma sincs, milyen teknikával van festve. Áttetsző, batiszt finomságu vászonra festődött az életnagyságu táncosnő aktja s a fátyol, mely testét borítja s melyet kezében lenget, valódi indus fátyolszövet, nagy izléssel és tudással aplikálva. Hatása csodás.

A szalon fölött van a képtár. A tanítványok munkái s néhány a mester műve. Különösen szép a mester kisebb fia portréja s egy vörös ruhás hölgyé.

Mielőtt a műterembe mentünk volna, még a ház két legfényesebb szobáját néztem meg.

Az egyik az aranyszoba. Egy hálószoba, melynek falát remekbe készült faragott faburkolat borítja, aranyozva. S ilyen minden butordarab, s arany az ágyterítő, a függönyök kelméje. Káprázтató és meseszerü. Ez az egy szoba néhány százezerbe került. Egyetlen kép van benne, a mester rézmetszetü portréja, aranysárga üveg alatt.

Az ebédlő pedig olyan valami, amit látni kell és nem lehet leírni. Fala szintén aranyozott fa s arra van modellirozva 50—60 életnagyságu táncosnő, szivárványszín remek köntösben. Évek óta dolgozik rajt Herkomer s csak fele kész. A nagy asztalon kivül csak egy, a falba illesztett buffet áll a teremben, melynek felső pillérje amerikai diófából van tiszta gót stílben s ezen a pilléren (körülbelül másfélméter hosszu) két évig dolgozott három munkás. Az edény mind vert ezüst a környezet stílusában.

Fejedelmi ház. Milliókba került s amint a mester maga mondja, talán soha se lesz kész.

— Miért? — kérdeztem.

Ő mosolygott s kifordította üres zsebét.

A műterem! Félakkora mint a vigadó nagyterme. Szintén aranyozott fallal, de ami olyan reflekszet adott, hogy lehetetlen volt benne dolgozni, hát fekete tüllel lett bevonva, ami valami sajátságos hatást idéz elő. Ez is olyan, mint egy középkori templom. A falakat díszítő ezüst szárnyak közzé helyezett villámos lámpák, a székek mindmegannyi múzeumba való remekek. De nincs idő azokkal foglalkozni. Néhány kész kép, néhány vázlat, s a kedves társaság leköt.

Kész kép kettő van a teremben. Egy feketeruhás hölgy és a nemrég meghalt híres zsurnalista Archibald Forbes képe. Két mestermű, olyan, aminőt Herkomer tud csak festeni. Aki oly nagy, hogy szinte nevetséges volna, ha én akarnám őt birálgatni. Vázlatban van egy képe, 30—40 alakkal. Egy este a műteremben. A mester és kedvenc tanítványai zene mellett mulatnak. Minden alak egy-egy studium. Herkomer minden tudásával festve. Lord of Dundey képe olyan hatalmas dolog, mint minden, ami az ő keze alól kikerül.

Majd azemailjait mutatta meg. A nagy Fischer után ő a leghivatottabb mestere ennek a most divatossá vált műfajnak. Emailban festi a berlini művésztársulat apostolfejü elnökét. Ura ő ennek a nehéz teknikának. Képe teljes korrekt alkotás.

Azután a német császár képe került szóba. Szinte meglepte a környezetet, hogy megmutatta nekem a készülőben lévő művet. Még senki se látta. Körülbelől két méter magas a kép s nyolc rézlapra lesz festve, amely hajszálnyira összeillik. A császár a porosz királyi trónon áll, a

szet históriája nincsen kisujjunkban. Milyen mások a modern festők! Képeikből kiérezni a modern kor éltető levegőjét, amelyben minden eszme, minden gondolat, amely foglalkoztatja a modern agyat, megcsendül friss imresszió, gyors fölfogás, bátor kinézés, élénk temperamentum, rafinált izlés, ideges kompozició, merész fölfogás, szélsőségekbe csapó realizmus s a *képzelt* igazság felé való erős törekvés, szóval maga a modern ember benne van a képekben.

És most vizsgáljuk meg, milyen ez a modern ember: a fej, törzs és végtagok.

*

Ha a törvények csak azért vannak, hogy legyen mit kijátszani, akkor a szisztemák is csak azért vannak, hogy legyen mihez nem ragaszkodni. Én az előbb mondtam, hogy föl akarom boncolni az embert, hogy könnyebben jussak el célomhoz, *a modern arckép lélektanához*. Ez a kisérlet nehezen fog menni s ne vegyék rossz néven, ha kezekről szólván, lábakról kezdek beszélni s fejről értekezvén, az agyra is kiterjeszkedem.

Vannak fogalmak, amelyeket nehezen lehet disztingválni. A kép elemei is ezekhez tartoznak. Aki mer, az nyer. Próbáljuk a *fejnél* megkezdeni. A fej, a fej, fogja sóhajtani sok festő. Anatomice, főleg amióta az orvostani intézetben a művészeknek is kurzust tartanak, még csak megtalálná valahogy. A baj ott kezdődik, hogy ebbe a csont- és bőrtömegbe pezsgő, lüktető életet, jellemet, természetet, törekvést, világnézetet, szellemet, kell önteni. Ha a modell maga rendelkezik e jó tulajdonságokkal, akkor még kicsiny a baj. De ha nem, akkor a festő a maga tárházából ad oda egy részt.

Ezt nevezik művészi önfeláldozásnak. A mai individualisztikus korban a festő többé kevésbbé odaadja magát a modelljének. Ez az *odaadó karakterizálás* egyik leglényegesebb pontja a modern művészi alkotásnak. Valljuk be őszintén, hogy még a legnevesebb klasszikusok is egy bizonyos, Van Dicknél, Valasqueznél eléggé realisztikus sablon szerint festették meg az arcokat. A kifejezés és módnak az a végtelen skálája, amely föl- és lefelé egyaránt emberi, akkor még ismeretlen volt. A festőknek megvoltak a maguk tipusai, de azok egymásközt pszihologice alig mutattak fel különbséget. Holbein, Dürer, Rafael, Tizian, Van Dyck, Velasquez alakjai testvérek egymás közt. Coreggio fejei oly sajátságosan gömbölyűek, hogy már erről is föl lehet őket ismerni. A fejformáknak úgyszólván matematikailag meghatározható proporiciójuk volt.

A német stiluskritika ki is használta ezt a tapasztalást, amikor nem szignált képeknek a mestereit kikutatta. *Bredius* a Rembrandt és *Qoermann* a Cranoch kiállításról írt érekezéseikben szintén bőven merítenek az összehasonlítás bizonytalan vizéből. Maga *Frimmel*, aki annyi érdemet szerzett a művészeti „tudomány" körül, a kezeknek egy bizonyos tipusát állítja föl. Az általa említett művészek: Fra Filippo Cuppi, Filippino Cuppi, Antonio Pollapiolo, Bernardino dei Conti, Giovanni Bellini, Cosimo Tura, Bramantino, Botticelli, tényleg majdnem mindig ragaszkodtak az ő sajátos formáikhoz De — modern szemmel nézve — micsoda realizmuz az, amely sablonnal utánozza a természet formáit, szóval művészibb tökéletességgel csinálja meg azt, amit bármelyik szobafestő megtesz.

A modern művész ellesi a természettől a termtés munkáját s ő maga is teremt. Vannak még mindig emberek, akik hívei a Taine-féle *kiegészítési eljárásnak*. Taine is doktrinákat állított föl a szépről s megengedte, hogy a művészek á természetet kikorrigálják. A modern művész pogány természetimádó s fölállította a doktrinát: *minden szép, amit a természet alkot*. Mi sem úgy növünk, ahogy akarunk, a természet a legnagyobb úr, s az a név, amelynek a földi tekintély semmi, megemeli kalapját a természet előtt.

Diderotnak a szavait tettem a cikk eléje.

(Befejező közlemény a jövő számban.)

Vajda Ernő.

Pályabíróságok ülései.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ezévi Tavaszi Kiállítása alkalmából pályázatra bocsátott kitüntetések és díjak ügyében az illetékes pályabíróságok vasárnap, május 20-ikán tartották döntő ülésüket a városligeti Műcsarnok tanácskozó-termében.

A pályabíróságok közül elsőnek az állami aranyérem pályabírósága ült össze délelőtt 11 órakor, amikor az állami aranyéremre vonatkozó javaslat megállapításán kivül a 4000 koronás társulati díj és az 500 koronás báró Harkányi Frigyes-féle díj fölött is döntött.

Az ülésen a következők voltak jelen: *Andrássy* Tivadar gróf, *Benczur* Gyula, *Hegedüs* László, *Jendrassik* Jenő, *Katona* Béla, *Lotz* Károly, *Stettka* Gyula, *Strobl* Alajos, *Szüry* Dénes pályabírósági tagok, a vallás- és közoktatásügyi miniszter képviseletében pedig *K. Lippich* Elek miniszteri osztálytanácsos, a művészeti ügyek szakelőadója.

Az ülésen a jelenvoltak egyhangu kérésére *Andrássy* Tivadar gróf foglalta el az elnöki széket és fölszólította a jelenvoltakat az *állami*

Műcsarnok, 1900. 20-7

a kórháznak a betegágyán, amelybe a napsugár is csak félve téved. Pedig milyen érdekes téma. Egy lánglelkü ember kínlódik, akár csak a többi nyomorultak, a kórházban fekszik s ingyenkosztot élvez, mert másra nem telik. Mennyi ellentét, mily komor kínok, mily nagyszerü kép lett volna belőle. De kinek kellett volna a Reviczky képe? A józsefvárosi milimári lefesteti magát az ezüstlakodalmára, a ferencvárosi hentes, ha fényes üzletet kötött, de mind csak a maga képét kéri. A téma tehát nem érdekes, mert nem művészi. Nem művészi, mert nem a festő válogatja. Most képzeljenek valakit, aki megrendelésre dolgozik. Kepzeljék el, hogy a pegazust bérkocsiba fogják vagy Petőfit napihírirással foglalkoztatják. Ugyebár a dolog nemcsak komikus, hanem szomoru is.

Mi lelkesítse a művészt, ha nem maga a tárgy, akár a maga primitivizmusával, akár komplikáltságával. A művésze válogatja, hogy melyiket szereti jobban. A baj azonban majdnem mindig ugyanaz. A modern ember pszikologiáját nem tudta megérteni a legnagyobb élő filozófus, Herbert Spencer sem, hát hogy világítson be ebbe a káoszba a művész a maga tehetségével. Diogenes lámpájával s a sasnak szemével fog csak oly *karakterisztikumokat* fölfedezni, amelyek lefesthetők vagy művészileg kifejezhetők.

De ekkor művészekre gondoljunk, akik ha embert festenek, sohasem felejtik el annak a származási fáját. Ádám apánk bizonyára nem a fügefalevelekkel jött a világra s amióta a divatot föltalálták, a teljes meztelenségtől egészen az állig begombolt lex Heintze protezsálókig, mindig más és más volt az ember. Az olimpuson viaskodó görög atléta s a kéjben elpuhult római, a vallásos őrjöngésben önmagát megtagadó recentista barát és a florenci, páduai vagy római kényúr, a keresztes hadjárat Tankredja és a modern ateista, a földjéért halni kész paraszt és a könyveibe beletemetkező szobatudós ezer és ezer válfaját mutatják a teremtés koronájának.

Legrosszabb kritikus, aki mindig hajtogatta, hogy Velasquez vagy Van-Dyck, Rafael vagy Piombo, Rembrandt vagy Rubens jobban festette meg ezt vagy azt a témát. Ezek a kritikusok emlékezőtehetségük erejével akarnak imponálni, pedig épp az ellenkezőről győződtetnek meg. Ne feledjék el a jó urak, hogy immár a huszadik század elején állunk s nem a tre-, quatro vagy cinquecentoban. S ne feledjék el, hogy Michelangelo sem jött fogakkal s oroszlánkörmökkel a világra. Rossz és igazságtalan dolog ez a kegyelet. Szájkosár, amelytől nyiltan beszélni nem lehet s szemüveg, amelytől a beteg látásu ember is elveszíti a szemevilágát. Hallatlan merészség valakit Paolo Veronesevel vagy Tiziánnal összehasonlítani.

Persze méterrel mérni a művészi érdemet nem lehet. A festőket nem négyszögméterenkint fizetik, mint a kubikosokat. De azt csak el kell ismerni, hogy az a festő, aki modern, annak az érdemei is nagyobbak, mint azé, aki a mult nagyságán élősködik. A moha jelentéktelenebb növény, mint a fa, amelyen megterem. A mi századunk a törzs, a fiatal hajtások rajta a modern művészek, a moha az az érdemekben megzöldült öregek. Nem illik a haldokló oroszlánokon rugni egyet, mert az ember a mesebeli szamár babérjaira tesz szert, de hát ha ez az öreg oroszlán maga is mondja, hogy ő nem haldoklik s még hozzá harap is, ki veszi rossz néven, ha a fiatalok bedrótozzák rozoga kis kunyhóikba.

Minden ami a korszelleméből meríti alkotó erejét, annak megvan a maga létjogosultsága vagy talán nem? S ami régi, ami megvénhedt, az ne pusztuljon-e el? A spártaiak megölték a fejlődésre képtelen gyerekeket. Az aggság is egy neme a gyerekességnek; hányan vannak, akik vénségükre nem érik el azt a hatást, amelyen a satnya spártai gyerekek állottak. A bibliai gyerekeket elvitte a medve, mert megcsufolták az öreg Elizeus prófétát. Melyik szülő dobná oda martalékul méhe fájdalmas szülöttét büntetésül az ilyen csínyért? A bibliai igazságtalanság lecke lehet a fiataloknak, de nem életszabály, mumus, amely elijeszti a verebeket, de meg nem öli őket. Aki szabadon Arany János után költ, számíthat-e babérokra. Aki különböző stílusokból valami megmagyarázhatatlan keveréket hoz létre, szerez-e akkora érdemet, mint a szakács, aki jól ki tudja preparálni izletes eledelül a cipőtalpat. Ha valaki Budapesten megépíti a londoni parlamentet, annak lehet jelentős komponáló tehetsége, de művészi alkotóképessége nincsen. A kópizálás plágium, élősködés a régiek örökségéből s ha a modern társadalmi problémák hadat üzennek az őseik hagyatékából élősködő arisztokraták ellen, mért képeznének kivételt azok a művészek, akik a legkisebb szellemi önfeláldozás nélkül fényes poziciót teremtenek maguknak, mert a társadalom legnagyobb része még konzervativ s nem veszi észre a lopást.

A puritán spártaiak tudták, hogy igen sokan nem ismerik a tulajdon fogalmát, csak a modern társadalom szankcionálta a lopást — a szellemi téren. A reneszánsz nagymesterei a legnagyobbak voltak a maguk korában, mert amit alkottak, azt magukból alkották. Alkotásaik szépek, de már sokszor igazán érthetetlenek, ha csak a művé-

Karlovszky Bertalan
festőművész

A Műcsarnok Tavaszi Tárlata

irta: Kállay Miklós

Inkább valami lankadt őszi hangulat jellemzi ezt a kiállitást, amely hajszálnyira sem üt el azoktól az érdektelen, szürke tömegtárlatoktól, amelyeket a Műcsarnok néhány évvel ezelőtt a teljes vigasztalanság jegyében rendezett. Bizony tavaszos, friss lendületet hiába keres itt a közönség. Itt-ott felvillan talán egy kis napsugár, megcsillannak a szinek, melegség csap ki egy-egy tehetségesebb megnyilatkozásból, de különben az egyhanguság és a tömegszürkeség komor fellege borong a kiállitás fölött.

Érdekes meglepetést hiába keresünk itt, legfeljebb az a kellemetlen meglepetés ér, hogy a kollekciók, amelyek az utóbbi időben nagyban emelték a Műcsarnok kiállitásainak szinvonalát, ezuttal elmaradtak. Ugyancsak elmaradtak a legkiválóbb magyar képzőművészeti egyesületek, amelyek legjobb és legérdekesebb művészeink nagyrészének távolmaradását jelentik. Hiába keressük a *Szinyei Társaságot*, a *Kutat*, az *Umét*, a *Paál László Társaságot*, a *Kévét*, hogy többet ne is emlitsünk. De a Műcsarnok azért megtelt, mint kiáltó példája a fölösleges magyar művészeti tulprodukciónak.

Természetesen a több mint félezer műtárgyat tartalmazó kiállitáson vannak jobb alkotások is, amelyek előtt szivesen megáll és eltölt néhány kellemes percet az amatőr. Teremről teremre járva, mindenütt akad néhány ilyen üditő pihenő.

Az első teremben a *Képzőművészeti Társulat törzs- és társtagjai* állitottak ki. Itt igen sok a sikerült portré. *Karlovszky* Bertalan tanulmányszámba menő arcképei közül kiváló *Odry* Árpád arcképe. Igen jók *Komáromi Kacz* Endre, *Sárkány* Gyula, *Moldován* Béla és *Tury* Gyula portréi. Szép tájképekkel szerepelnek

Nemzeti Nyíjság
~~Nyíjmenedik~~
1929 III. 3

I

121 7 28 a 3 ép

Pádly Aladár, *Bosznay* István, akinek különösen *Erdőben* című finom impressziója igen hangulatos, *Nyilasy* Sándor. *Barkász* Gyula, *Márton* Ferenc, akinek különösen tónusfinomságai tünnek fel, *Maróthy Major* Jenő és *Barkász* Lajos. Igen érdekes *Kövér* Gyula nagy figurális vászna, a Sztár.

A második teremben, ahol a *Magyar Képzőművészek Egyesülete* állitott ki, legértékesebbek *Remsey* Jenő nagy szimbolikus kompozicíói. Több kompozició nem is igen akad a kiállitáson. Inkább tájképek figurákkal. E nemben sikerültek *Kemény* Nándor és *Pállya* Cölesztin képei. Nagyon hangulatos, halvány tónusárnyalatokban gazdag balatoni tájképeivel *Wágner* Géza. Hangulatos tájképekkel szerepel még *Burghardt* Rezső, *Sárdy* Brutus, *Gulyás* Sándor, *Meilinger* Dezső és *Szabó* Dezső. Figyelemre méltó alkotás még *Szabó* Dezső *Selyemkendős lánya*. Igen költői hangulat van *Náray* Aurél figurális képeiben. Jó portré itt is akad néhány, elsősorban *Hosszu* Márton két portréja, különösen *Balázs* András prelátus arcképe, továbbá *Vas* Ferenené, *Mányay* József és *Gábor* Mória portréi.

A III. terem a *Céhbelieké*. Itt a tájkép az uralkodó. Akad is néhány érdekes. Uj fejlődési fokon látjuk *Kövesdy* Gézát, *Szlányi* Lajos meleg impresszionizmusa sosem hatástalan. *Déry* Béla mintha Utrillotól tanulta volna a száraz faágak ritmikus hálójával beszőtt nagyvárosi hangulatokat. *Mendlik* Oszkár nehány pittoreszk tengeri tájat állitotta ki. *Edvi Illés* Aladár, *Várady* Gyula, *Baránszky* E. László, *Vass* Elemér, *Kató* Kálmán, *Nádler* Róbert mind hangulatos tájképekkel szerepelnek. Még *Czencz* Jánosnak is van ebben a teremben egy tájképe. De sokkal jelentősebb szép figurális képe, a Fésülködő és nagy kompozicióju, a *Bajadértánc*. *Körmendy* Ervint élénk világos színei emelik ki. *Zádor* István egy sikerült akttal szerepel. A portrétisták közül *Balló* Ede és *Kunffy* Lajos a kiválók.

Annál több ebben a teremben a sikerült szobor-portré: *Telcs* Ede Horthy Miklós kormányzót mintázta meg. Nagyszerüen sikerült *Kisfaludy Stróbl* Zsigmond két szoborportréja *Rothermere* lordról és Esmond Harmsworthról. Aztán *Farkas* Zoltán, *Petri* Lajos, *Moiret* Ödön és *Lux* Elek szerepelnek még igen jó szoborportrékkal.

A szobrászoké a IV. terem is. Itt van *Bory* Jenő székesfehérvári püspök-kutjának terve. a kut nagy részletfiguráival. *Soos* Vilmos, *Siklódy* Lőrinc, *Szomor* László, *Gosztonyi* Alice, *Horváth* Etel, *Nagy* Gyula sikerült szobormüvei közt kiválók *Jálics* Jenő szépen mintázott női aktja. *Martinelli* Jenőnek néhány kecses

Karlovszky Bertalan
festőművész

Pesti Hirlap
1929. III. 2. I

Vezérképviselet Ausz
szlávia és Románia r
Wien, VII.,

A Műcsarnok tavaszi tárlata.

(Első közlemény.)

Reménytelenség.

Valamikor — hajdanában —, még a világháboru előtt, amikor még Magyarország *aranykoráról* beszélhettünk, az volt a Műcsarnok reprezentativ tárlatain szokás, hogy a művészek versenyre keltek. Mindig akadt olyan nagyratörő, kemény legény, (a mai divat szerint „nagymester"), aki egy-egy hatalmasabb alkotásával mutatta meg művészerejét.

Hová tüntek ezek az idők?

Alig itt-ott akad most nagystylü alkotás. A legkomolyabb művészek akarása is szük méretekre zsugorodik össze. Lépést tart a műpártolás zsugorságával Ha elvétve szükség is van nagyobb műalkotásra, a megrendelés suba alatt történik, csak egy-két kikiáltott művészt érdekel s a műértő-közönség legtöbbször még ahhoz se jut hozzá, hogy az ilyen műveket nyilvános tárlaton láthassa.

Szóval, a nagyszerü vetélkedés megszünt a Műcsarnok porondján.

Az igaz, hogy a nagy dijakat is a világháboru megette s ma csak morzsák, azaz garasok maradtak belőlük. Még az aranyérmeket is csak papirosból adják ki.

Az a remény pedig, hogy egy-egy ilyen nagyszerübb alkotást olyan áron vesznek meg, amely évekre biztositja az alkotó mester megélhetését s ezalatt ujabb tettvágyra serkenti — ez a remény teljesen reménytelenné vált. Még feltevésnek is nagyzási hóbort.

És a mai anyagi helyzet szörnyü bizonytalanságában, kietlen sivárságában, elénekelhetjük Danteval, amikor a Műcsarnok kapuján belépünk:

. . .„*Lasciate ogni speranza*" . . .

Mondjatok le minden reményről, ti fellegek közt ábrándozó festők és szobrászok. Mondjatok le a művásárlás minden reményéről.

A Műcsarnok kibővitése sürgős!

A Műcsarnok 13 termében 11 szereplő művészcsoport 282 kiállító művésszel.

S a tárlat katalógusában ez a hivatalos társulati kijelentés:

„Budapest székesfővárossal kötött szerződéses kötelezettségünknek teszünk eleget akkor, amikor a magyar képzőművészet évi termelését egységes művészi elrendezés helyett csoportokra szakadozva mutatjuk be a magyar műszerető közönségnek a jelen kiállitáson, melyért minden felelősséget az egyes művészcsoportokra háritunk át . . ."

Valóban, a főváros vezetősége kivánta, hogy a Műcsarnok tavaszi nagy kiállitásai a magyar képzőművészet *minden irányának* helyet adjanak s minden csoportot a saját zsürije birálja és rendezze el. De ezuttal a szélsőséges, ultra-csoportok ép ugy elmaradtak, mint a legarisztokratikusabb Szinyei-csoport s a Nemzeti Szalonban előzőleg szerepelt „Kéve" és „Paál László"-csoport.

A főváros különben is *önönmagá kötelezte ezzel arra, hogy a Műcsarnokot minél előbb kibővitse.* Maholnap 18 művészcsoport kér külön termet, de ehhez helye nincs. Viszont a Műcsarnoknak pompás kész tervek állanak rendelkezésére (még Hauszmann készitette), melyekkel még egyszer akkora kiállitási területe lesz.

A jövőben tervezett nagy nemzetközi művészeti tárlatok csakis ilyen kibővitett Műcsarnokban rendezhetők.

És ez a kibővités üzletnek se rossz, — mert a székesfőváros árumintavásárainál a Műcsarnok termeit ugyis bérbe adja, sőt más kiállitások részére is fölhasználhatja május és október között, amikor képzőművészeink ugy se használják.

Társulati csoport.

A Műcsarnokot vezető *Képzőművészeti Társulat* most első esetben szerepelteti *törzs- és társtagjait*, mint kiállító csoport. Ilyen tagja van 112 (törzstag 68, társtag 44), s ezek közül huszan szerepelnek most az első nagyteremben és a hatodik kisteremben. Sok törzs- és társtag maradt meg a többi csoport keretében.

Az első nagy terem szinvonala igy egészen jó. A legértékesebbek benne megint csak *Karlovszky Bertalan* képmásai, melyekben igazán nagymesteri tudás van. Odry Árpádnak húsformákkal kipárnázott és ráncokkal barázdált remek karakter-feje, azután özv. dr. Verebély Lászlóné csodálatos elmélyedéssel festett gyönyörü képmása, a legelsőrendü muzeális szinvonalon állnak. A terem és a tárlat egyik legérdekesebb vászna *Körér Gyula* „Sztár" c. képe, egy táncosnő exotikus kosztümben, démoni mozgásban és ragyogó szinpadi effektusban megfestett alakja, a mester akt-sorozatának egyik legszebb darabja.

Művészi képmásokból még sok szép darab jut e terem falaira, ilyenek *Komáromi Kacz Endre* finom hatásu női arcképei, *Moldován Béla* feleségének igen szép feje, *Sárkány Gyulától* Reiter alezredes, *Györffy Istvántól* vitéz Révy altábornagy, *Brüll Aladártól* édes atyja, *Tury Gyulától* Ney Ferencné képmása, *Kukán Géza* egyik legjobb portraitja, az „Optimista", — (Moldvai Krajna János festő, a hires gitáros, arcképe). Hangulatos tájképekkel *Bosznay István* („Erdőben", „Borulás"), *Maróthi Major Jenő* („Füzes", „Tavaszi eső után"), *Barkás Lajos* („A Csillaghegy környékén"), *Márton Ferenc* (pesti látképek), *Pádly Aladár* („Téli falu"), — szinesen ragyogó szegedvidéki genre-képekkel. *Nyilassy Sándor* szerepel, *Juszkó Béla* erős magyar érzését demonstrálja alföldi ménes jeleneténél s egyuttal a vágtató lovak mozgásának szertelenségeit. *Romek Árpád* jó konyhacsendélet-képet festett, *Komáromi Kacz Endréné* finom izlésü virágcsendéleteket.

ják a luganói ha
Népszövetség kö
lentést tett a föl
forgalom megin
ülés március 15-
hogy a jugoszláv és magyar kormány együttesen fogja kérni a Frigyes főherceg birtokpörében megindult eljárás elhalasztását. Igy minden politikai természetü ügy elkerülésével az érdeklődés a hétfőn kezdődő kisebbségi vitára irányul.

A kisebbségi kérdés junius-ban kerül napirendre.

Párizs, márc. 1. Az Intransigeant értesülése szerint Briand is vasárnap utazik Genfbe, a Népszövetség ülésezésére. A lap szerint valószinü, hogy *az egész kisebbségi kérdés ezuttal lekerül a napirendről és csak juniusban fogják tárgyalás alá venni.*

Snijder holland tábornok nyilatkozata a francia-belga egyezményről.

Amsterdam, márc. 1 Snijder holland tábornok a francia-belga katonai szerződésre vonatkozó okmányról nyilatkozva megállapitja, hogy *ez az okmány analógiája az annak idején fennállott francia-orosz szerződésnek, amely azután vészesen kihatott a világháboru kitörésénél.* A legerősebb benyomást a tábornok szerint az teszi, milyen természetes esetőségnek tartják az ujabb háboru kitörését. A tábornok kétségtelennek tartja, hogy a szóban levő katonai megállapodásokba a két kormány is befolyt, mert a vezérkarok nem állapodhatnak meg ilyen messzemenő kötelezettségekben kormányaik tudta és beleegyezése nélkül

A

juk, hogy kiváló mestereink évek hosszú sora óta elkerülik a Műcsarnok kiállításait. Tévednek, ha azt hiszik, hogy ez előnyös számukra. Ennek köszönhetik, hogy a közönség nagy része nem ismeri művészetük igazi értékét, tájékozatlanságában vonakodik őket a XIX. századi mestereink méltó utódainak tekinteni, sőt a nekik járó elismerést másokra pazarolja. A magyar művészeti kultúra elmélyítése és kiterjesztése érdekében véget kell vetni az áldatlan egyéni művészeti politikának.

★

Kiváló művészeink sorából a tárlaton ismét találkozunk *Karlovszky* Bertalannal, aki három új arcképet állított ki. Közöttük Odry Árpádnak Hamlet jelmezében való ábrázolása a legkitünőbb. Igazi karakterképmás. Mesteri a rajz, az öltözék stílusában pedig a XVI. századi német vagy flamand portréfestők modorára ismerünk. Csak az arc plasztikusan tagolt részletformáinak nagyobb összefoglalására törekedhetett volna a mester. Karlovszkynak másik férfiarcképe is jeles alkotás.

A tárlat legérdekesebb három képe *Remsey* Jenő zamatosan egyéni művészetét dicséri. Kettő közülük nagyszabású biblikus kompozíció. Különösen *A csodálatos halfogás* kiváló munka. Kitünő az alakok térbehelyezése és egyéni jellemzése. A kitártkarú Krisztus, mint eleven szobor áll a csodálkozó halászok között. Bensőséges érzés járja át a formákat és a színeket, amelyeknek a dekoratív értékeken felül lelki mondanivalóik is vannak. Éppen ezért több Remsey kompozíciója, mint az ilyfajta modern munkák. A háttér dinamikus szín- és fényütközetei kétségtelenül hatásosak, de kissé fölszínesek és némileg ellentétben vannak az előtérben lévő alakok plasztikus és dekoratív nyugalmával. Nagy értéke a képnek még az érdekesen megfestett halcsendélet is. Csodálkozunk azon, hogy mikor a tárlat rendezőségének ilyen kiváló és egyéni alkotás állott rendelkezésére, még sem ezt helyezte az I. terembe, a képet megillető főhelyre.

Remsey másik képe, a *Salome* (Keresztelő Szent János fejvétele) kevésbbé lélekkel teli alkotás. A sokszor megfestett téma inkább csak dekoratív eredményeket hozott a művész számára. Legérdekesebb a háttérben álló Heródiás alakja, akinek kosztümjében a keleti ősmagyar ornamentika formái ébredeznek. Alig van magyar művészünk, akinek alkotásaiban fajiságunk ilyen markánsan jutna kifejezésre, mint Remsey festményeiben. A régi székely balladák hangját érezzük szálas, férfias művészetében. Formakultuszával szinte társtalanul áll a színekre, impressziókra alapított magyar pikturában. Amennyire igaz és értékes az alföldi magyar lélekből fakadó plein air- és színkultúra, épp úgy a mi szívünk lüktet Remseynek az erdélyi bércek világától ihletett kemény formamelódiáiban is. Kevés művészünk van, aki stílusánál fogva annyira érdemes lenne nagyobb vallásos és történelmi, vagy szimbolikus tárgyú megbizásokra, mint ő. Ha egyes részletek nem is sikerülnének neki, — mint ahogyan legkiválóbb mai mestereinknél is láthattuk — de minden bizonnyal egyénien érdekes és zamatosan magyar alkotást nyujtana. Egy festőien megoldott kis képe — *A tárogatós* — bizonyára azok tetszését is meg fogja nyerni, akik különben idegenkednek Remsey stílusától.

Karlovszky Bertalan
festőművész

567

Tavaszi kiállítás a Műcsarnokban

Az egyes művészeti társaságok, valamint legtöbb kiváló művészünk egyéni kiállítási politikája folytán, úgy látszik, le kell mondanunk arról, hogy a Műcsarnokban olyan tárlatokat láthassunk, amelyek — az egykori kiállításokhoz hasonlóan — a magyar képzőművészet színtjét tökéletesen demonstrálják. Megértjük ugyan, hogy nem egy mesterünk szívesebben állít ki vele egyenrangú tehetségüek társaságában, továbbá, hogy nem óhajtja magát kitenni a meg nem értő, esetleg elfogult zsűrizés és rendezés kellemetlen eshetőségeinek, mégis a magyar művészet jövője és magyar közönség nevelése szempontjából igen károsnak tartjuk legjava művészeinknek a Műcsarnoktól való távolmaradását. Hiszen a közönség nagy része csak a Műcarnok tárlataiból ismeri művészeink termését. Nem jár el a magángalériák kiállításaira, amelyeken mestereink gyüjteményesen mutatkoznak meg és amelyeken egymásután következő részletekben a magyar művészet teljes gazdagsága kibontakozik. Így a közönség nagy része teljesen téves képet kap festészetünkről és tájékozatlanságában méltán azt hiheti, hogy az az igazán komoly művészet, amelyet a Műcsarnok szívós kiállítói évek hosszú sora óta kevés változtatásokkal elébe tálalnak. Ha elvétve az egyhangúság tengerében mégis megjelenik egy-egy szokatlanabb irányú alkotás, úgy tanácstalanul állnak vele szemben és elnevelt ízlésük folytán inkább ellene fordulnak, hogy megvédjék a jó művészeti erkölcsöket az eszeveszett forradalmárokkal szemben.

Nem elégséges az, ha csak a társadalom kis része van tisztában a magyar művészet igazi kvalitásaival, szükséges, hogy a közönség minél nagyobb tömege is világosan lásson, ismerje festészetünk, szobrászatunk valódi értékeit, az új fejlődésképes törekvéseket és meg tudja őket különböztetni egyfelől az üres tetszetősségre pályázó mesterembermunkától, másfelől a szertelenkedő handabandázástól. Éppen ezért igen károsnak tart-

Budapesti Hírlap
1929 III. 3.
I.

867.
25 fr
14

or legjobb számaival is kénytelenek vol-

ami a vidéki színészet fejlődéséhez vezetne.

---

* **(Holló Klára chanson- és előadóestje)** március 5-én, kedden este fél kilenc órakor lesz a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, új műsorral, hazai és külföldi szerzők sanzonjaiból és verseiből. Kisér *Szelényi* István zongoraművész, aki önálló számokat is ad. Jegy *Fodornál* és a Zeneakadémia portásánál.

A független zsüritől való mentesség nem a művészi szabadság, hanem a szabadosság forrása lett s az egykor szigoru rosta kollégiális alapon meglazitott rései bizony sok kevésbé reprezentáló müvet engedhetnek át azokra a falakra, amelyeken nemrég még kitüntetés volt megjelenni. A decentralizált, csoportok szerint széttagolt rendezés pedig zavaros egyveleggé kavarja az egészet, mivel a rendező csoportjának külön termében köteles elhelyezni az értékben, méretben, tónusban egymást ütő mütárgyakat.

Ez a rendszer, — melynek visszásságaira a Képzőmüvészeti Társulat már annak megszületése pillanatában rámutatott — nem vált be és ma már azoknak sem kell, akik nem is olyan régen nagyon akarták, amit bizonyit az a körülmény is, hogy a most megnyilt tavaszi tárlatról is öt müvészcsoport s köztük éppen azok maradtak távol — leköszönve megadott jogaikról —, amelyeknek a mai helyzet megteremtésében jelentős szerepük volt.

Bizunk benne, hogy a főváros egyedül a magyar képzőmüvészet érdekeit s a való élet követelményeit tartva szem előtt, nem fogja magát kötni e nemes szándékát ma már ugy sem szolgáló rendszerhez, melynek, reméljük, utolsó állomása a mostani tavaszi kiállitás, melynek *nagy egészében nem érdektelen* anyagából is egy egységes rendezés összhangzó egészet tudott volna produkálni.

*

Az 537 mütárgyból álló nagy kiállitásból a termek sorrendjében a következő müvekre hivom fel olvasóink figyelmét:

A Képzőmüvészeti Társulat törzs- és társtagjai — nagyrészt állami aranyérmes és egyéb nagydijakkal kitüntetett müvészek testülete — az I. nagyteremben állitanak ki. *Karlovszky* Bertalan Ódry-portréja, amely Hamlet festői jelmezében ábrázolja a jeles szinmüvészet, kitünő foglalata ma élő legnagyobb arcképfestőnk kivételes emberábrázoló tehetségének. Feltünést kelt *Moldován* Béla „Feleségem" cimü portréja, amely disztingvált előadásával, finom szinbeli felfogásával haladott és kiérlelt müvészetet nyujt. *Komáromi Kacz* Endre bájos leányarcképe lágy harmóniájával, *Kukán* Géza „Gitáros"-a markáns humorával hat. *Mihályovits* Miklós plasztikus szép „Judit"-ja, *Kövér* Gyula érdekes szinpadi alsó világitásu „Sztár"-ja, *Györffy* István és *Brüll* Aladár egy-egy finom női arcképe és *Sárkány* Gyula önarcképe emelkednek még ki a figurális képek közül. *Nyilasy* Sándor vetéstnéző paraszt-házaspárja szinmagyar hangulatu pompás plein-air-jével, *Márton* Ferenc kitünő, friss téli impresszióját a Városligetből, *Bosznay* István borongós tája bágyadt, vörhenyes szineivel, *Pádly* Aladár finom kis téli faluja, *Major* Jenő és *Barkász* Lajos őszinte tájhangulatai mellett *Romek* Árpád bravuros konyhacsendélete és *Komáromi Kacz* Endréné virágos képei kellik még fel itt a figyelmet.

A *Képzőmüvészek Egyesületének* nagy anyagából (II. és XII. terem) ki kell emelnünk *Szabó* Dezső rendkivül finom vöröskendős női arcképét s egy böcklini hangulatu tájképét. Sokat fejlődött *Sárdy* Brutus téli dunai tájképein, aki mellett *Burghardt* Rezső, *Wágner* Géza, és *Gulyás* Sándor képviselik a tájképet elismerésreméltóbban. *Endrey* Sándor igaz parasztgenre-ja, *Gábor* Móric dekorativ felfogásu portréi mellett érdekesek *Remsey* Jenő és *Náray* Aurél stilizált bibliikus kompozicióí. A XII. teremben *Horváth* Béla két havas budapesti tája, *Kiss* Kálmán, *Gaál* Ferenc őszi hangulatai és *Haranghy* Jenő pasztózus, szines táncoló néger asszonyai a nevezetesebbek.

Karlovsky Bertala festőmüvéro

Tavaszi csoportos kiállitás a Mücsarnokban

Amikor a főváros három évvel ezelőtt ujabb harminc évre ismét az Országos Magyar Képzőmüvészeti Társulat gondjaira bizta a Mücsarnokot a frakciókra szakadt magyar képzőmüvészet kisebb-nagyobb csoportjainak kivánságára szerződésileg kikötötte, hogy a Képzőmüvészeti Tanácsban képviseleti joggal biró müvészegyesületek évente egyszer, *müveik saját hatáskörükben való elbirálási és elrendezési jogával*, helyet kaphassanak a Mücsarnok tavaszi tárlatán. E jog megadásánál a főváros vezetőségét az a tiszteletreméltó és jóhiszemü szándék vezette, hogy az évek hosszu sora óta egymással inkább személyi differenciák és érvényesülésbeli szempontok, mint eltérő müvészi elvek miatt szemben álló müvészek összességét évente legalább egyszer, a magyar képzőmüvészet hagyományos reprezentantiv seregszemléjén, a Mücsarnok tavaszi tárlatán összehozza, mentesitve a müvészeket attól az aggódalomtól, hogy a „pártos" zsüri kiállitani szándékolt müvét a tárlatról visszautasitja, vagy „félrerendezi"

Az elmult három év tapasztalatai szemmel látható bizonyságát adták e rendszer tarthatatlanságának. A jogkiterjesztés természetesen ujabb egyesületek létesitésére csábitott, ugy hogy a kezdetben mindössze öt képviseleti joggal biró csoport helyett ma már *tizenhat* elismert müvészegyesület formál egyenlő jogot a Mücsarnok termeire, köztük egy *négy* kiállitót számitó társaság. A csoportoknak e gomba módjára való elszaporodása tehát egyszerüen keresztülvihetetlenné tette a főváros eredeti egységesitő szándékát, miután a Mücsarnok tizenhárom terme tizenhat egyesület külön kiállitását nem fogadhatja magába. Igy vetődött fel aztán a Mücsarnok kibővitésének terve, ami semmi esetre sem szolgálná a tavaszi kiállitások müvészi szinvonalának emelését. Hiszen éppen ez a tulprodukció mutat rá a csoportrendszerszülte másik, még veszedelmesebb következményre, a tavaszi tárlatok nivójának sajnálatos eltolódására, amely a kiállitás anyagának liberális elbirálásában s az egységes szempont nélküli rendezésben jut kifejezésre.

Magyarság 1929 III. 3. I.

f. 92 n. 22

házban. Zsufolásig megtelt nézőtér va orosz Kék Madár-kabarét Budapesten, szinházban, őszinte örömére minden aki hisz a müvészien, finoman szép mában a lelkek felett. Mert a Kék valóban tisztán artisztikus müvészi eszk kel hat és jólesik látni, hogy ez a hatá és maradandó. A müsor, amelyet szom este bemutattak, elejétől mindvégig n nivóju és stilizáltságában is közvetlen

kü-ut, város, arban)

letre
eknek
s textil
t gra-
vöesz-
tékban.

HERMES ÁRUFORGALMI VÁLLALAT
Nagymező utca 8. I. 3. Üzleti órák 9–5.

Paplanok már 12 pengőtől kezdve árusittatnak. speciális paplanüzletben VII., Kertész-u. 35

József. *Tolnay* Ákos. *Kató* Kálmán. *Jaschik* Álmos. *Basilides* Sándor. *Hende* Vince. *Halápy* Ede. *Haranghy* Jenő. *Littkey* Antal. *Mendlik* Oszkár. *Zádor* István. *Kacziány* Ödön. *Gábor* Mátyás. *Gaál* Ferenc. *Páldy* Zoltán. *Áldor* János és *Meldován* Péla. A szén számmal felvonult hölgyek közül pedig: *Szuly* Angela. *Reel-Schwarz* Elza. *Sassné-Farkas* Böske. *Páris* Erzsi. *Porter* Paula és *Pfann* Emilia, a hegyári irredentapadok motívumainak ízléses festője. A grafikusok jelentékenyebb anyagából kiemeljük *Istokovits* Kálmán. *Antal*, Elemér. *Weil* Erzsébet. *Gallé* Tibor. *Bayer* Ágost. *Komjáti* Gyula. *Varga* Nándor. *Nagy* Imre

és *Csóka* István finom lapjait, míg a szobrászok népes csoportjából *Kisfaludi Stróbl* Zsigmond, *Telcs*, *Petri*, *Moiret*, *Farkas* Zoltán, *Gosztonyi* Alice, *Orbán*, *Gách*, *Mátrai* és *Bory* nevét.

A többiekről — talán majd jövőre.

Carpaccio

Magyar királyi álla

19

csomag ..... sú

Karlovszky Bertal
festőművész

Pesti Napló
1929 III. 3.

Tavaszi tárlat

Tavasz, te szerelem idénye, jöttöd mi bánatos nekem.. A *Műcsarnokban* — Puskin uccse! — semmi *tavaszi* nem terem... Örökös őszben ködlik itt a sok kietlen, bús terem...

De talán hagyjuk a költészetet s térjünk át a stílusosabb rideg prózára. A tavaszi nagyvásáron kiállításra került 537 műtárgy, kilenc-tizedrészben tegnapi, sőt tegnapelőtti holmi. S ami még lehangolóbb: annak is közepes. A kötelező nívót jóformán csak a *Benczur Társaság* tartja, míg a mélypontot a *Szövetség* képviseli. Ami közbül esik — a *Céhbeliek*, a *Cenniniek*, a *Kupeczkyek*, a *Képzőművészeti Társulat*, az *Egyesület*, a *Képzőművésznők*, a *Rézkarcolók* s a csoporton kívüli művészek anyaga — túlnyomórészt gépies ismétlés, meddő kérődzés jegyében fogant. Nyoma sincs itt a mai magyar művészet új utakat kereső, új problémákkal viaskodó nyugtalanságának. A tavaszi tárlat résztvevőinek sorából hiányzik a *Szinyei Társaság*, a *KUT*, az *UME*, a *Kéve* és a *Paál László Társaság*. A »hivatalos« művészet ezúttal maga csinálja a vásárt — a vásáron.

És ezzel hozzá is kezdhetünk a szokásos komolyabb lista felsorolásához. Jelen vannak s megemlítésre tartanak számot: *Karlovszky* Bertalan, maróthi *Major* Jenő, *Márton* Ferenc, *Burghardt* Rezső, *Brüll* Aladár, *Remsey* Jenő, *Náray* Aurél, *Gábor* Móric, *Déry* Béla, *Kunffy* Lajos, *Udvary* Pál, *Körmendy* Ervin, *Vass* Elemér, *Frank* Frigyes, *Ruzicskay* György, Gy. *Sándor*

45 t. 10 n.

Karlovszky Bertalan

Az olasz király elismerése a velencei kiállítás magyar művészeinek

Velencéből jelentik: A velencei nemzetközi művészeti kiállítást, amelyen tizenöt nemzet külön pavillonokban mutatja be művészeinek termékét, nagy ünnepélyességgel maga *III. Viktor Emánuel* olasz király nyitotta meg. A kiállítás már a 19. a velencei nemzetközi kiállítások sorában és mintegy négyezer művészi alkotásból áll. A királyt gróf *Volpi*, a kiállítás elnöke üdvözölte, majd *Ercole* nemzetnevelési miniszter köszönte meg az egyes nemzetek részvételét. A király kíséretével sorban megtekintette az egyes nemzetek pavillonjait, ahol az illető nemzet diplomáciai képviselete és az egyes nemzeti komisszáriusok fogadták, a zenekar pedig az illető nemzet himnuszát játszotta.

A magyar pavillon előtt *Végh* Miklós követségi tanácsos, *Coccon* Ab. magyar főkonzul és *Wittchen* konzulátusi igazgató fogadta a királyt, akit *Paur* Géza magyar komisszárius kalauzolt s olasz nyelven szolgált magyarázatokkal. A nagyteremben a király sokáig időzött *Karlovszky* Bertalan képei előtt és nagy elismeréssel nyilatkozott. Rendkívül megnyerték a király tetszését *Csók* István festményei. Ugyancsak nagy tetszéssel nyilatkozott *Bosznay* István magyar tájképeiről, *Kukán* Géza művész-arcképéről és *Bernáth* Aurél, valamint *Vaszary* János kollekciójáról. A szobrok közül *Pásztor* János és *Sidló* Ferenc alkotása vonta magára a király figyelmét. Nagy érdeklődéssel szemlélte *Márton* Ferenc rajzkollekcióját az olasz politikusokról.

Paur Géza komisszárius bemutatta a királynak *Mészáros* László fiatal szobrászt, a római magyar kollégium tagját, akinek nagyméretű szobráról is elismeréssel nyilatkozott az uralkodó.

M. H. 934. V. 15.

FÜLÖP

Iparkamara elnöke

ten elhunyt.
alatunk élén, élete utolsó
ügyeink intézésében. —
tapasztalatait, bámulatos
szentelte, amelynek fejlő-
an az Ő érdeme. — Műkö-
éldaként álland előttünk.
tel fogjuk őrizni és ápolni.

Karlovszky Bertalan
festőművész

Karlovszky Bertalan: Sipőcz Jenő.

Téli kiállitás a Műcsarnokban

Pesti Hirlap
1934 I. 14

Ellenjegyzi a „.....” főosztály:

.....

Bevétel | Kiadás

Karlovszky Bertalan

és Lőmüvész

Karlovszky Bertalan: Esterházy Móric gróf

magyarság

1934. II. 4

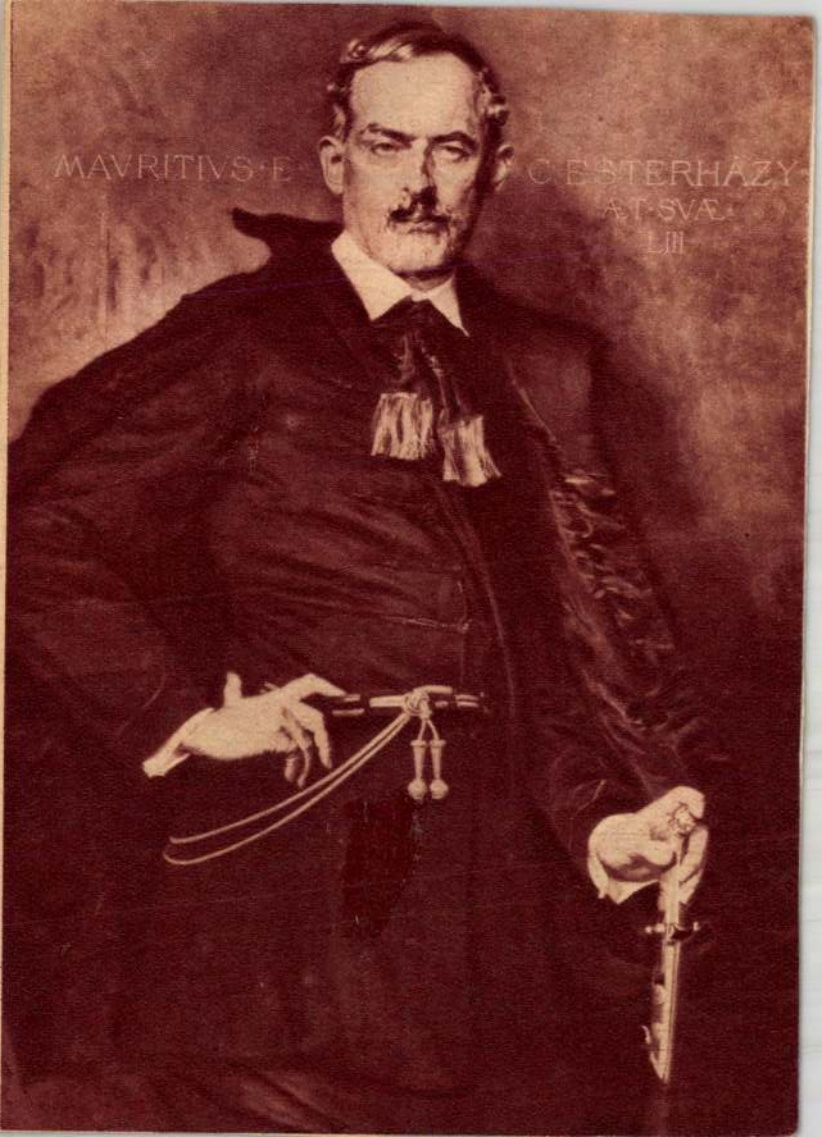
MAVRITIVS·E C·B·STERHAZY
A·T·SVAE
LIII

Karlovszky
festőművész

Magyarság
1934. I. 14.

40 sor
40 sor
117 l.

MŰVÉSZET

Téli kiállitás a Mücsarnokban

I.

A Lotz-kiállitás páratlan sikere után a Mücsarnok 1934 évi téli tárlatán az *élő* magyar művészet, 260 kiállitóművésznek több mint 600 képe, rajza, szobra és épitészeti terve versenyez a közönség elismeréséért. Roppant szám ez a művásárnak csaknem teljes pangása idején és heroikus teljesitmény, ha a kiállitásnak általánosan jó szinvonalát a mai időkkel vetjük egybe. Talán nem helyes a művészi megitélés választóvizébe a szociális részvét csöppjeit keverni, hiszen a kritika a jelenben ugyan, de a jövőért, a művészet magasabbra emeléséért munkálkodik, amelyben más szempontok a dekadencia veszélye nélkül nem vezethetik. Mégsem tehetünk róla, ha — mikor ezt az annyi lelkességgel és felkészültséggel, régibb és ujabb művészi szemlélet alapján létrejött sok-sok alkotást végignézzük — mögöttük a sokat nélkülöző magyar művész szenvedő arcát is meglátjuk, műtermének fagyos levegőjét is megérezzük. Légüres térben a madár sem tud repülni s ezért, ha a művész ebben a rettentő atmoszférában magát fenntartani és alkotni képes, talán több hódolat, mint birálat illeti meg.

*

FESTMÉNYEK. Az *arcképfestők* sorát három munkájával most is *Karlovszky* nyitja meg, aki különösen Esterházy Móric gróf volt miniszterelnökről festett portréjában ismét remekelt. Megragadó az a frisseség és elegancia, amellyel a 75 éves mester főuri modelljét hallatlan festőtudással, részletező erővel s bámulatos anyagszerüséggel elénk állitja. Az ő analitikus modorához áll közel *Zombory-Moldován*, aki különösen Szőnyi Ottóról imponáló rutinnal festett portréjával s ugyanigy a mester fiatal tanitványa, *Winkler*, aki két női arcképével tünik ki. *Kukán* lapidáris szélességü manirját három karakteres férfiportré képviseli. *Komáromi Kacz* kis portrékollekciója a női báj egyre finomodó szinskáláju tolmácsolóját dicséri. A nemrég elhunyt *Müller* Mela, továbbá *Boruth*, *Merész*, *Kunwald*, *Vigh*, *Kövesdy*, *Kövér* ecsetje alól is látunk egy-egy igen jó arcképet. *Huber*, *Say*, *Gábor* és *Basilides* Sándor dekorativ szinfoltokban, *Kácziány* és *Györffy* rajzkultrájukkal értelmezik a portrét. Kivülük *Mihalovits*, *Éder*, *Bors*, *Páldy*, *Szabó Béla*, *Sárkány*, *Kampis*, *Áldor*, *Hosszu*, *Czene* és *Heller* szerepelnek még jobb portrékkal.

A *kompozíciókban* — a mai időkre jellemzően — nincs nagy választék. Nagyobb szabásu feladatra *Merész* Gyula vállalkozott ebben a műfajban, aki „Népboldogitó" cimü nagy vásznán a századvég sajnálatosan pusztulásra itélt művészeti ágaaztát, a zsánert igyekszik életre kelteni. Képe egyetlen nagy psychologiai tanulmány, amely az agitátor (a térbe mesterileg belekomponált főalak) „felvilágositó" munkájának hatását vizsgálja más-más karaktereken. E lélektani reakció változatos érzetetése Merész alkotásának főereje, párosulva az inkább tömegben, mint szinben együttartott részcsoportok kompozicionális egységével. *Basilides* Barna három japános finomságu, szürkéshamvas képe bizonysága annak, hogy valaki jó modern piktor lehet még, ha nem is provokál. Sok lirai áhitat, uj szépség és magyarosságra való törekvés van ezekben a képekben és sok szolid tudás nyilvánul meg bennük. *Heintz* „Mária koronázása" cimü kompozicióján a felfogás lelkiessége s a halk szinek minden kifejező ereje mellett is ezuttal nélkülözzük a különben kitünően rajzoló művész formáló erejét. *Kolbe* „A szépség zenéje" cimü munkáján a darabos formák is sok uj részletfinomságot adnak. *Viski* „Ősmagyarok" cimü kompozicióján a térbeliség érzetetésén, a kompozició zártságán s a mozgás gazdagságán kivül méltányoljuk a fiatal mester hüségét a magyar festőhöz méltó témakörhöz, csak a mozgások fényképszerüségétől kell óvakodnia. Mert ami a természetben valóság, az nem mindig magasabbrendü művészeti igazság. *Juszkó* Béla hasonló témakörben festette meg látomásszerü erővel „Csaba királyfi feltámadását". Szép kompozicióval szerepel még *Unghváry*, *Hadzsy* Olga, *Kézdi Kovács* Elemér és *Hende*.

A *figurális*-festés egyéb válfajaiban ki kell emelni *Mihalovitsnak* szinte Munkácsy elánját idéző, nagy temperamentummal festett szenvedő Krisztusát, a vallásos tárgyu művészet ritka szép bizonyságát. *Istokovits* két érdekes, vonalas technikáju, monumentális szinérzékü erőteljes munkáját állitotta ki. *Kálmán* Péter Münchenből küldte el markáns „Ivónő"-jét. *Prohászka* és *Gachal* mellett *Nagy*, *Döbrentey*, *Rézmán*, *Pólya*, *Tamássy* és *Lám* Ilona szerepelnek egy-egy jobb figurális alkotással. Az *akt-festőket* a plasztikus *Mihalovits*, a szinbő *Benkhard*, a tónusos *Krusnyák*, továbbá *Czencz*, *Heintz* és *Csóka* képviseli kiemelkedőbben. Utóbbinak (jeles fiatal művész) óvakodnia kellene stilusának kettősségétől és az édeskésségtől. Jó aktokat állitott ki *Áldor*, *Kampis*, *Fenyves* Edit, *Oláh* és *Laendler*.

A *tájképek* nagy tömegéből kiemelkednek *Burghardt* csupa ideg és érzékenységgel festett finom vásznai, *Mendlik* Hollandiából küldött két kitünő tengerképe, *Szlángi* kékreflexes hegyi utja, *Barkász* brilliáns kis téli képe, *Benkhard* páratlanul finom szinlátomása, *Szabó* Dezső poétikus esti hangulata, *Boldizsár* festői szélességü impressziói, *Major* hamvas paszteljei és *Kunffy* apró gyöngyszemei. A magyar falu és élete motivumait gyümölcsöztetik *Mérő*, *Edvi Illés*, *Horváth*, *Gulyás* s a nemrég elhunyt *Zombory* más-más felfogásu, mindig érdekes képeiken s ugyancsak sok egyéni izlést és hangulatot szólaltatnak meg *Háry*, *Sárdy*, *Gaál*, *Mannheimer*, *Baranski*, *Nádler*, *Kraft*, *Dietrich*, *Rónay*, *Farkas*, *Csizik*, *Wágner*, *Kiss*, *Pállya*, *Klimó*, *Rombay* tájképei. Finom interieuröket látunk *Vidovszkytól*, *Rakssányitól*, a legszebb csendéleteket pedig az ezuttal is brillirozó *Romek*, továbbá *Basilides* Sándor, *Oláh Aradi Edvi*, *Gál*, a hölgyek közül pedig *Benczur* Ida és *Komáromi Kaczné* állitották ki. A vizfestők közül *Diósy*, *Hesky*, *Halápy*, *Paál*, *Rökk*, *Takách* a *festői* akvarel lényegét keresik, *Biczó*, *Lohwag* Ernesztin munkáin nagyobb szerephez jut a rajz. Két tehetséges festőnő *R. Skopál* Ilona és *P. Vujovich* Irma izléses akvarelcsendéleteket állitottak ki.

*

GRAFIKA. A téli tárlat egyik legérdekesebb részében *Márton* Ferenc mutatja be ceruzarajz-feljegyzéseinek teljes sorozatát az *1933. évi gödöllői világdzsemboriról*. Ez a száztiz (részben szinezett) rajz tökéletes képét adja vissza a nagy világösszejövetel nemzetközi szinességének és mozgalmasságának s a ripontrajz frisseségével idéz emlékezetünkbe egész sor jellegzetes fejet, a világtábor közismertté vált alakjait s az egyes táborok egyénien érdekes karakterét. A cserkésztábor pillanatonkint változó életének hü megörökitése — a művészi szinvonal fokán — a rajztechnika csakis oly kivételes ismerőjének sikerülhet, mint Márton, akinek e rajzait annak idején részben a Magyarság is közölte. Néhány merész vonallal egy mozgás, egy karakter egész lényegét visszaadni, a vázlatosban a befejezettet éreztetni, a fekete és fehér kizárólagos igénybevételével szinesnek lenni: ez a grafikai művészet lényege s egyszersmint magasrendüsége, amely Mártonnál különösen akkor nyilatkozik meg, amikor a fénnyel szemben époly biztonsággal találja meg a formákat, mint mikor a világosság fény- és árnyékvölgyekkel jön segitségére a cenzura művészének. A magyarországi világdzsemborinak a művész szemén át megörökitett e históriája megérdemelné, hogy közkincsé váljék.

A grafikai anyagban szerepel még többek között *Kacziánynak* egy finom illusztrációja, *Komjáthy* „Vasárnap" cimü rézkarca, *Györffy* korrekt ceruzarajzportréja, *R. Skopál* Ilona szénrajza, *Rauscher* Juliska, *Gulyás* és *Kaveczky* rézkarcai és *Tordai Schilling* ceruzarajzai.

*

SZOBROK. A szobrászatban különös örömmel látjuk, hogy az idősebb mesterek mellett egy komoly tudásban, hivatásban és igyekezetben kiváló és láthatóan jó vezetés alatt álló *fiatal generáció* nő fel, amely termékenységéről most is érdemes munkákban számol be. Az emberi test mozgástartalmának, formaszépségének olyan megértőiből, mint amilyenek (hadd álljon itt a nevük) *Szabados*, *Buzy*, *Homoky*, *Madarassy*, *Sztankó*, *Szűcs*, *Antal*, *Győri*, *Daróczy*, *Vargha* és *Guhrauer* művészetét mutatják *aktjaik*, a jövő jó szobrászai lesznek. De a *portréban* is kitesznek magukért a fiatalok: *Antal*, *Kovács* Imre és *Pammi*, *Vastagh* László, *Morhardt*, *Ispánky*, *Farkas*, *Andrássy*, *Horváth* s a hölgyek közül *Lőte* Éva és *S. Horváth* Etel tehetséges portrészobrászok. — Igy előrebocsájtva a fiatalságot s áttérve az *arrivékre:* sok egyéni erőt látunk *Damkó*, *Fülöp* (meghatóan szép diákhősiemléket is állitott ki), *Szamosi Soós*, *Visnyovszky*, *Székely*, *Gách*, *Markup* portréiban. A nagyobb kompoziciók sorából kiemelkedik *B. Hadzsy* Duci leegyszerüsitett formákban tartott svábhegyi hősi emléke, *Borz* eszterházai Haydn-emléktáblája és *Füredi Rihárd* Madách-szobra. A kisplasztikában *Esseő* Erzsi, *Mendlikné Mijnssen* Julia, *Somló* Sári, *Cserhalmy*, *Szuhodovszky*, az érem- és plakettmüvészetben pedig *Mikus*, *Szánthó* és *Kopits* szerepelnek kiemelkedőbben.

*

ÉPITÉSZETI TERVEK. Az épitészek is álmodozók lettek: a mai idők tették őket azzá. Ha már a való élet talajára nem emelhetnek monumentumokat, legalább a rajzpapirra vetitik — mindig a boldog feltámadás reményében — fantasztikus, néha irreális eszmei terveiket gigászi tornyokról, templomhomlokzatokról, középületekről. De vannak reális gondolatok is. *Thomasnak* a telepitési akció számára készitett artisztikus falusiházterve ma-

gyon is a ma szükségletéből születtek
szintén *Szivessy* olaszos villaterve és (
Irsy, *Tóth* modern nyaraló és családi
vei, *Baráth* bérházai. Emlékszerü épitm
terveit állitották ki *Györgyi*, *Gyenes*, (
sen és *Tálos* épitészek; utóbbié annyir
tasztikus és érdekes, hogy már inkább
tészet birodalmába való.

*

A téli tárlat egyik termében külön
tást rendeztek a Rezső-téren épült I. I
József emléktemplom belső kiképzésén
veiből, melyekről — kapcsolatban bi
időszerü egyházmüvészeti kérdésekkel
cikkben számolunk be.

Pipics Zoltán

*

A megnyitásra érkező *Hóman* Bálin
tuszminisztert az épület bejáratánál *A*
Gedeon országgyülési képviselő, a tá
igazgatója fogadta és kisérte be a ki
nagyterembe. Ott voltak *Petri* Pál, ifju
sics Gyula báró és *Kertész K.* Róbert
titkárok, *Tihamér* Lajos miniszteri tan
a főváros részéről *Liber* Endre alpolgá
ter, a társulat részéről *Nékám* Lajos, *I*
Harrach Tihamér és *Petrovácz* Gyul
vábbá *Gerevich* Tibor egyetemi tanár, *I*
vics Elek, *Végh* Gyula muzeumi főigaz
és még sokan mások a politika és
dalom kiválóságai közül. A minisztert *Nekam*
Lajos alelnök üdvözölte meleg szavakkal és
kérte, hogy karolja fel továbbra is a magyar
müvészetet s a magyar müvészek sorsát. *Hó-*
man Bálint megköszönte az üdvözlést és biz-
tositotta a megjelenteket, hogy ha jószándé-
kai még nem is valósultak meg, változatlan
erővel törekszik a kitüzött célok megoldására,

...egy nagy közönség volt ía, annyient „ember-
emlékezet óta nem láttak a szinigazgatók".
Debrecenből pedig ezt irja Paulaynak egy
urlasszony: „Hogy én megérhettem e nagy-
szerü münek itt helyben, szinházunkban való
előadását! Hála a költőnek, de hála Nagysá-
godnak is, ki lehetővé tette ez isteni mü élve-
zetét még az egyszerü embereknek is!"

De ezzel nem elégedett meg a debreceni
asszony, hanem — mint ő maga irja — „el-
ragadtatásában" mellékelt a levélhez „egy
kis saját termésü debreceni vinkót, egy kis
tiszta szilvóriumot, maga készitette finom
pácolt sonkát és ropogós debreceni perecet".

Paulay Ede jó magyar ember volt. Bizo-
nyára örömmel fogadta hát e szivből jövő
magyaros megemlékezést.

Ezek az üdvözlő levelek és elismerő sorok
a Nemzeti Szinház Muzeumában mindenkor
hirdetni fogják Az ember tragédiája nagy
szinpadi sikereit és Paulay érdemét, aki e
nagyszerü müvet a szinrealkalmazással köze-
lebb hozta a nagyközönség érdeklődéséhez.

A nagy hatást bizonyitja egy Wild nevü
bécsi ügynök levele is, aki egész Ausztria és
Németország területére akarta Paulaytól meg-
szerezni az előadás jogát — s bár ekkor nem
tudtak megegyezni, később, 1891-ben, mégis
szinre került Bécsben, Hamburgban s majd
Berlinben is a nagy magyar drámai költe-
mény. Bécsben különben a Nemzeti Szinház
tagjai is eljátszották — természetesen magya-
rul — „Az Ember tragédiájá"-t, még pedig
1892-ben, a nemzetközi szinészeti kiállitás
alkalmával.

Itt vannak aztán az első előadás főszerep-
lőinek arcképei. Nagy Imre (Ádám), Jászai
Mari (Éva) és Gyenes László (Lucifer). A ki-
állitott arcképek az első előadás idejéből
valók. Gyenes László alakján a régi Lucifer-
jelmez van — Paulay eredeti elgondolása
szerint — denevérszárnyakkal. Később, igen
helyesen, az angyalokéhoz hasonló szárnya-
kat erősitettek Lucifer vállára is, de persze
nem fehér szinüt, hanem pirosat.

Kolozsvárt még huszonöt esztendő előtt is
a denevérszárnyu jelmez járta, melyet én —
mint a darab ottani rendezője — a lomtárba
szerettem volna tétetni. Lucifert a néhai való
jó Szentgyörgyi István játszotta. Illő tapin-
tattal először is hozzá fordultam tehát.

— Pista bácsi! Ez a jelmez nem jó.

— Lehet, hogy nem jó! — mondta Pista
bácsi. — De hát *milyen* a jó? Mert én soha
életemben nem láttam ördögöt s bizony nem
tudom, hogy Lucifer ur milyen ruhában jár

Erre a talpraesett válaszra persze nem te-
hettem mást, mint hogy jót nevettem rajta
És maradt a denevér-jelmez.

A magyar szinpadnak sok szines és érté-
kes emléke füződik „Az ember tragédiájá"-
hoz. S ezek az emlékek a jövőben egyre gya-
rapodni fognak. Mert „Az ember tragédiája"
időtlen alkotás és örökbecsü mü. Örökké fog
élni a szinpadon is.

Pataki József

...magyarázza váratlan Buda-
pesti tartózkodását, hogy magántermészeti
ügy szólitotta Budapestre. *Orbók* Attiláva
közösen irtak egy darabot, benyujtották
Nemzeti Szinházhoz és megtudta, hogy *Vo*
novich Géza kormánybiztos február 15-iké
kitüzte a darab premierjét. Ez az egyik ok
amiért Budapestre érkezett.

— A másik, — mondotta *Békeffi* László —
összefügg a Magyar Szivárvány olaszország
utjával és őszintén bevallom, hogy *nehézsé*
geink vannak. A turné anyagi bevételei eddi
nem kielégitőek. Milánóban határozot
pelhünk volt, akkor éppen torlódtak a szin
házi események, mikor mi kezdtünk ott já
szani és az első előadás mindössze 3100 lirá
jövedelmezett, ami nagyon kevés, viszont
szinház nagyon kicsi volt· a helyáraka! pedi
30 lirában állapitották meg, ami igen magas
De más bajunk is van: podgyászainkat a
olasz vasutak *a drága tarifa alapján szállit*
ják es azért jöttem most, hogy elintézzem
kedvezményt. Kezeljék teherárukén olcsóbb
tarifa mellett. Minden más nehézségtől füg
getlenül általános szinházi válság van Olasz
országban is, épp ugy, mint másutt. Ezze
számolni kell, gondjaink egyelőre nincsenek
mert minden számlánkat rendesen ki tudtu
fizeti. Az erkölcsi siker pedig igen szép.

— Azt is sajnálattal kell megállapitanom
hogy *nagyon nagy a társulat, ötvennégy tag*
ból áll, egy ilyen hatalmas társulatot nen
bir el egy ilyen turné költségvetése. Szeré
nyebb keretek közt kellett volna nekiindul
nunk, de *nem hallgattak rám és ránk erőszak*
kolták ezt a nagy társulatot. Majd a holland
és németországi utra nem viszünk el ennyi em
bert magunkkal. Kedden már visszautazom
hogy résztvegyek a génuai bemulatón és re
mélem, hogy nem lesz semmiféle kellemetle
meglepetésben részünk.

A Magyar Szivárvány vállalkozását má
akkor nagy aggodalommal emlegették ide
haza, amikor december végén bemutatták
müsort a Városi Szinházban. Müvészi é
nemzeti szempontból is igen sok helytálló é
sulyos kifogás hangzott el a müsor ellen
ezenfelül pedig a vállalkozás a magyar állan
védszárnyai alatt jelent meg, élvezte az állam
kedvezményeket, sőt jelentős anyagi támoga
tást is kapott. Ez az összeg a társulat veze
tői szerint 10.000 pengő volt, de olyan hirel
is vannak, hogy *40.000 pengőre rugott*, mer
hiszen 10.000 pengő az előkészületekre,
próbákra és a szervezkedésekre is kevés le
volna. Ha tehát hivatalosan támogatott vállal
kozással állunk szemben, akkor alaposan meg
kell vizsgálni: milyen hibák történtek itt é
nem volt-e könnyelmüség kiereszteni egy
olyan társulatot, amelyik nem a legtökélete
sebb anyagot vitte ki és nem is a legszeren
csésebb időpontot választotta meg a kiuta
zásra. Az általános szinházi válságot Békeff
László már itthonról is láthatta és tudhatta

Téli kiállítás a Műcsarnokban

A Lotz-kiállítás derüs, ünnepi pompája, pogány életörőme után iszét a hétköznap megszokottsága vonult be a Műcsarnok palotájába. Századszor kiáltja felénk a tényt, hogy a művészet ma nagyobbrészt nem ihletett órák szülötte, hanem gondokkal küzdő, megélhetésért harcoló kenyérkereseti pálya, amely tele van megalkuvással, szín- és formaábrándok szertefoszlásával. Ezelőtt még segítettek a bajon a mecenások, az igazi művészet barátai, de a világgazdasági bajok anyagi erejüket megtépázták. Legnagyobb részben azoknak vagyona fogyatkozott meg, akik a valódi értékeket becsülték. Ma szinte az egyedüli művásárló, rendelő, megbízó az állam és ezért kell, hogy tárgyilagos, magasabb művészi eszmék irányítsák szempontjait.

Az összes műfajok között az arckép az, amelyik a legszorosabban kapcsolódik a rendelő igényeihez és amelyik a legjobban megköti a festő fantáziáját. Itt legtöbbször nincs megengedve a stilizálás, a természetet kell követni, legfeljebb tetszetősebbé kell formálni a modellt. Mégis vannak festők, akik ebben a megkötöttségben, mely szinte kívül áll a festészet mai stílusalakulásain, művészit tudnak alkotni. Nemcsak az ő, hanem megrendelőiknek, modelljeiknek s erencséjére is. Ilyen nálunk *Karlovszky* Bertalan, aki évtizedek óta egyéni stílusban festi arcképeit. Három művét is láthatjuk a kiállításon, két reprezentatív képmást és egy kisebb fejképet, melyet barátjáról, Wigand építészről készített. Az utóbbi különösen sikerült, mert Karlovszkynak analitikus festői előadása teljesen megfelel a modell arckarakterének. Eszterházy Mórie gróf képmásán kitünően tartja össze a fej formáit, csak a kéz bőrének színe túl fakó, Sipőcz polgármester portréjának is a fej a legkiválóbb része, de az alak beállítása nem egészen szerencsés és a kéz itt is göresös tartásra vall. *Kukán* Géza keresetlen arcképei igen jó technikával készültek és bizonyára élethűek is. *Zombory-Moldován* Béla portréi szintén őszinte alkotások. A nemrég elhunyt *Müller* Mélát két képmás képviseli, melyek flott festési modoráról tanuskodnak. *Merész* Gyulát közvetlen hatású önarcképe jellemzi legjobb oldaláról, nagy mozgalmas kompozicióján, a *Népboldogítókon*, mely valószínüen Munkácsy Mihály *Sztrájk* című vásznának hatása alatt készült, viszont néhány kitünő parasztfejet láthatunk és a főalak lendületes megfestése is dicséretet érdemel. *Istokovits* Kálmán állította ki a tárlat két legstílusosabb figurális tanulmányát, nagyvonalú temperafestményeket. *Gábor* Mórie a miniszterelnök édesanyjáról, jákfai Gömbös Gyulánéról festett nemes egyszerűségű portrét, *Vinkler* László két igen jól karakterizált képmást küldött, *Kövesdy* Géza pedig egy vörösruhás női portréban és egy férfi képmásban bizonyítja folyton fejlődő színérzékét és előkelőbbé váló festői előadását.

A legérdekesebb kompozíciókkal *Kolbe* Mihály és *Basilides* Barna szerepelnek. Az első *A szépség zenéje* címen női aktot állított ki, melynek hátterében felöltözött zenélő alak áll. Tradiciós téma a modern olasz festők modorában, akik a manieristák fakó barna-szürke tónusát és biztos formaadását követik. Komoly elmélyülés, a formák kiegyensúlyozására, a színek elvonatkoztatott harmóniájára való törekvés, mely néhol az akt karnációján kilökken, vezette a festő ecsetjét. *Basilides* Barna több kompozíciót is állított ki, köztük a legsikerültebbet, a *Hazafelé* című vásznat. Sajátos, dekoratív stílusában japán elemek is fölesillannak, de Basilides a különböző elemeket egyéni kifejező modorrá olvasztotta össze. Fivérétől, Sándortól is láthatunk egy hangulatos balatoni kompozíciót. *Áldor* János László női aktjának fehér-rózsaszíne bársonyosan világít ki a körülölelő színekből.

A tájképek sorából *Magyar-Mannheimer* Gusztávnak romantikus mozgalmasságú alkotásait, *Horváth* Bélának szürketónusú, ködös tájait, melyeken a helyi színek csak hágyadtan villannak át; *Burghardt* Rezsőnek nagy valeurérzékkel festett, lágyharmoniájú képeit; *Boldizsár* Istvánnak nagybányai stílusú, friss színhatású vásznait; *Mendlik* Oszkárnak kék tengerképeit, *Szabó* Dezsőnek zöldes tónusú, kissé vattás *Erdei tavát*, *Szlányi* Lajos őszinte előadású havas tájait, *Zombory* Lajosnak szélesen festett, napsütéses állatképeit; *Mihalovits* Miklósnak *Lomnici csúcsát* és *Nádler* Róbertnek figurálissal élénkített naturalista festményeit; a vízfestmények közül pedig *Diössy* Antal és *Halápy* Ede műveit kell fölemlítenünk. Különböző tárgyú, figyelemreméltó festményekkel szerepelnek még *Eölvédi-Gachal* József, *Györffy* István, *Czencz* János, *Kiss* Kálmán, *Kunwald* Cézár, *Benkhárd* Ágost, *Mérő* István, *Dorogi* Imre, *Rónay* Kázmér, *Páldy* Zoltán, *Bölcskey* Ferenc, *Szabó* Aurél és *Baranski* Emil.

— Szobrászaink közül a nevesebb mesterek mind hiányoznak a kiállításról. A legnagyobb alkotás B *Hadzsy* Duci svábhegyi hősi emléke, amely a formák nagyvonalú és eleven összefoglalásáról tanuskodik. A szobor oldalnézete plasztikailag kifejezőbb, teljesebb, mint szembenálló, keskeny oldala. *Füredy* Richard Tomoryt, a mohácsi vészben elesett hős kalocsai érseket mintázta meg archaikus igazsággal, *Dabóczy* Mihály és *Szücs* István pedig jó aktokkal szerepelnek. Az előbbi fejlett plasztikai érzékkel formálta meg ülő nőjét, az utóbbi pedig Sidló Ferenc stílusát követi. Különböző modorban mintázott jó fejeket állítottak ki *Löte* Éva (Anna királyi hercegnő), *Szamósi Soós* Vilmos (Vignali Rafaelné), *Visnyovszky* Lajos, *Kalotai Kreipel* Ottó, *Antal* Károly, *Ispánki* József, *Ruff* András, *Sóstai-Horváth* Etel és *Kováts* György, végül finom kis plasztikával szerepelnek székelykeresztúri *Horváth* Árpád, *Esseő* Erzsébet és *Mendlikné Mijnssen* Julia. Először szerepel a Műcsarnok kiállításán *Guhrauer* Frigyes fiatal szobrász *Ikarus* című figyelemre méltó kompozíciójával.

Külön teremben állította ki *Lechner* Jenő azokat a festői és szobortanulmányokat, melyek az általa tervezett rezsőtéri új templom díszítéséhez készültek. A legkülönbözőbb irányú és fajsúlyú festők, szobrászok készítettek vázlatokat, de különösen a festők művei nem illenének egymás mellé. Megértjük, hogy a cél minél több művész foglalkoztatása volt, együttes alkalmaztatásuk azonban megbontaná a templom belső nyugodt harmóniáját. *Aba-Novák* Vilmos kapná a kupola félgömbjének freskóját, alkotása színben igen jó, de a középen lebegő Madonna durván formált jobbkezét meg kell változtatnia. Érdekes a diadalív kialakítása, amelyre *Rozgonyi* László festené a trónoló Krisztust tizenkét apostolával. Szent Péter és Szent Pál monumentális, a mostani olasz festők stílusára emlékeztető alakját állította ki közülök. A szobortervek közül különösen *Pátzay* Pál mintája válik ki, aki egyszerű, összefogott formákban mintázta meg Csernoch hercegprimást. *Sidló* Ferenc, *Medgyessy* Ferenc, *Ohmann* Béla és *Tóth* Gyula szintén értékes tanulmányokat mutatnak be.

Egy másik teremben *Márton* Ferencnek a gödöllői világjamboreeről készült ceruzarajzai és vízfestményei vannak összegyüjtve, amelyek értékes dokumentumai az emlékezetes nemzetközi összejövetelnek.

YBL ERVIN

•

Szombaton délben volt a Képzőművészeti Társulat téli kiállításának ünnepies megnyitása a Műcsarnokban. A megnyitásra érkező *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi minisztert *Hódossy* Gedeon országgyűlési képviselő, a társulat igazgatója fogadta. Ott volt *Petri* Pál, ifjabb *Wlassics* Gyula báró és *Kertész* K. Róbert államtitkárok, *Tihamér* Lajos miniszteri tanácsos, a főváros részéről *Liber* Endre alpolgármester, továbbá *Gerevich* Tibor egyetemi tanár, *Petrovics* Elek, *Végh* Gyula múzeumi főigazgatók.

A kiállítás nagytermében *Nékám* Lajos alelnök üdvözölte a minisztert. Rámutatott arra, hogy a miniszter mint kultúrpolitikus és mint tudós ugyanazokat az ideálokat követi, mint a társulat. Ma a művészek igen nehéz küzdelmet folytatnak. Ezért arra kéri a minisztert, hogy ugyanazzal a szeretettel és jóakarattal, mint eddig is tette, karolja föl továbbra is a magyar művészetet és a magyar művészek sorsát.

Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést.

— Az alelnök úrnak igaza van, — mondotta — hogy rokonság mutatkozik a társulat ideális céljai és az én tudományos és kultúrpolitikai ideáljaim, céljaim között. Mindnyájunknak törekvése és célja az, hogy a magyar nemzet történetileg kialakult munkáját előrevigyük, fejlesszük, emeljük és növeljük. Ugy érzem, hogy az elismerő szavak megértését jelentik törekvéseimnek, amelyeket miniszterségem első napja óta mindenütt és minden alkalommal hangsúlyoztam: *a magyar művészet pártolására és a magyar művészek helyzetének javítására irányuló törekvéseim.* Ezeknek a kérdéseknek a jelentőségét átérzem s azok megoldását szívemen viselem. A jószándékú törekvés jegyében nyitom meg a kiállítást. — A miniszter szavait lelkes éljenzés fogadta. *Hóman* Bálint miniszter ezután megtekintette a kiállítást.

A Céhbeliek kiállítása

Húsz évi működésre tekint vissza a *Céhbeliek* Magyar Képzőművészek Társasága, mely a Nemzeti Szalonban rendezi VIII. jubiláris kiállítását. Az egyesületet néhai *Körösfői-Kriesch* Aladár hívta életre, aki a középkor lelki szervezettségét akarta példának állítani a mai idők szerteágazó, iránytű nélkül hánykolódó művészeti irányai elé. A Céhbeliek ugyan nem voltak annyira azonos fából faragva, hogy a szervezettségükről egységes művészi stílusban tettek volna hitvallást, mégis mindegyik kiállításuk választékos anyagával kiemelkedett az átlagos tárlatok sorából.

A mai kiállításukban megemlékeznek néhai alapító-elnökükről, *Körösfői-Kriesch* Aladárról is, akitől egész sorozat tempera- és vízfestményt mutatnak be. Érdekes baráti dokumentuma a mesternek az a képe, melyet Balló Edéről festett, akit egy Frans Hals-kép kosztümjében örökített meg. A temperaképek között egy kis fiú és egy úrnő arcképe Kriesch bensőséges és érett stílusát árulja el, de vízfestményei között is vannak megkapóan eleven és artisztikus impressziók. *Rudnay* Gyula három kis képe a kiállítás legnagyobb értékei közé tartozik. Művészetében a természetábrázolás a romanticizmus szárnyán emelkedik vizionárius magaslatokra. Gémeskútja a valóságban rejlő költészetet aknázza ki, finom női fejében pedig az asszonyi kedély hangulatát.

Balló Ede arcképei közül Lechner Lajos régi portréja emelkedik ki a nagy mérnök kitünően megfigyelt, jóságos fejével. *Glatz* Oszkár olajfestményei között ezúttal a tájképek a kiválóbbak. Finom színharmóniákban vetette vászonra a bujáki vidéket. Figurálisaiból a *Tél és nyár* című kép válik ki. A technikai készségnek és a megfigyelés igazságának igazi mesterművei *Edvi Illés* Aladár *Konyha* és *Borulás* című vízfestményei. Freskó-terveiben *Nagy* Sándor sógorának, néhai Körösfői-Krisch Aladárnak hagyományait fűzi tovább meseszerű szimbolizmussal. *Nádler* Róbert szintén régi naturalisztikus képeket állított ki, köztük néhány igen kvalitásos darabot. Feltűnnek *Kunffy* Lajos frissen odavetett havas tájképei. *Szlányi* Lajos szintén a téli tájék mestere, néhány vásznán az olvadó hó fehér foltjait rögzíti meg a barnás talajon. A francia színkultúra teljes fejlettsége nyilvánul *Vass* Elemérnek kizárólag színben megfogalmazott, kitünő csendéletein. *Boldizsár* István a nagybányai iskola hagyományait folytatja tová
Kunwald Cézár gyüjtem
öreg dán ember feje em
gos és őszinte előadásáv
két szép tájképe és *Basi*
utca című lágytónusú o
tést. *Baranski* E. László
igaz világítású effektust
mashatárhegyen.

A modern törekvésűek
Istókovits Kálmán festm
méltatnunk. Tempera ko
színek érvényesülését tó
Rembrandtra emlékeztet
effektusokkal akarja öss
sosabb képén, az *Anya*
nagy színfolt szinte rejt
tét tónusokból, amelyek
csak könnyedén jelzi a h
Nagy álló portréján azo
sodik, hogy a naturalista
temperához. Ezzel a fest
átmeneteket, a színárny
az ilyen nagyméretű kép
nár C. Pál stílusáról mo
állítása alkalmából mond
nyünket. *Medveczky* Jenő
hatásokat akarja a mérta
zálással párosítani. Szár
zökkenőkkel tudja meg
Napkelte című kompozici
este című képén azonban
rült, férfi portréja pedig
gyében létrejött, kiegyen
Kontuly Béla egy szerze
meg tiszta formákban, re
kel. Architektónikus tájl
ízléses összeszerkesztéséből

A szoborművek sorából
érzésből fakadó, nagy es
zentatív alakjai válnak k
Sidló Ferenc különböző
szerepel, mindegyik a m
művészi munka. *Szentgyörgyi* István művei nemes klasszicizmusról beszélnek, *Lux* Elek mellszobraiban az élet lelki mozgalmassága jelentkezik, amely a *Táncosnő* alakjában külső mozdulatban is kifejeződik. *Farkas* Zoltán az olasz quattrocento stílusához kapcsolódik jól megmintázott tanulmányfejében, míg egy német bárónő fejében és bronzplakettjében a magasabb összefoglaláshoz emelkedik. *Telcs* Ede rendkívül finom, artisztikusan elgondolt plakettet állított ki, önarcképe viszont azt bizonyítja, hogy az olajfestét is lelkiismeretes tudással üzi.

A kiállításon jobb darabokkal még *Damkó* József, *Petri* Lajos, *Simay* Imre, *Welmann* Róbert, *Zádor* István, *Berán* Lajos, *Varga* Oszkár, *Erdey* Dezső (klasszicizáló férfi akt és jó portréfejek), *Kövesdy* Géza, *Körmendy* Ervin, *Gábor* Móric, *Horváth* Géza, *Komjáti* Gyula,

Kérjen ingyen tájékoztatót:
Tres R. T. Budapest. V.,
Gr. Tisza István u. 7. T. 82-5-15

Orbán Dezső, *Raáb* Ervin és *Pólya* Iván vesz részt.

Y. E.

*

Szombaton este nyitotta meg *Petri* Pál államtitkár a Céhbeliek Egyesületének jubiláris kiállítását a Nemzeti Szalonban. A megnyitáson megjelent *Kánya* Kálmán külügyminiszter, ifj. *Wlassics* Gyula báró és *Kertész* K. Róbert államtitkárok, *Tihamér* Lajos és *Jalsoviczky* Károly miniszteri tanácsosok, a főváros részéről *Huszár* Károly főpolgármester és *Liber* Endre alpolgármester, továbbá *Ugron* Gábor, *Gerevich* Tibor, *Végh* Gyula, *Hubay* Jenő és mások.

Csánki Dénes, a Céhbeliek társaságának elnöke, üdvözölte Petri Pál államtitkárt. Az államtitkár megköszönte az üdvözlést, majd ezeket mondotta:

— Azt hiszem, az a legméltóbb ehhez az ünnepi alkalomhoz, hogy megemlékezzünk körösfői *Kriesch* Aladárról, ennek a társaságnak nagynevű megalapítójáról. Egyénisége az egész magyar művészetnek ma is mintaképül szolgál. Gyönge testében erős, lángoló lélek lakozott. A magyar művészetnek ma ilyen lélekre van szüksége. A társadalom, amely a magyar művészet köntösét adja, ma gyönge, anyagiakban szegény, de *a magyar művészetnek erősnek kell lenni nagy tehetségekben, lelkiekben, magasrendű célkitűzésekben.* Gyönyörű mintául szolgálhat az a gondolat is, amelynek jegyében körösfői Kriesch Aladár a Céhbeliek Társaságát megalapította s a művészeket *irányzati különbség nélkül a magyar művészet újjáélesztésére egyesítette.* Végül azt a felhívást intézte az államtitkár a Céhbeliekhez, hogy alapítójuk szellemében működjenek tovább.

A beszédet lelkes éljenzés fogadta. Ezután *Petri* Pál államtitkár *Csánki* Dénes kíséretében

Karlovszky Bertalan
Budapesti Hírlap
1934 T. 14
103

Karlovszky Bertalan

Révár XX. 449. l.

generációjáról. Köztudomásu *Karlovszky* Bertalanról, hogy mindig a legnagyobb szeretettel istápolta a müvészfiatalságot. Hangsulyozza, hogy a jövő eléggé elszomoritó. A mai fiatalság nagyrésze teljesen idegen behatások alatt áll, nem ismer semmi kötelezettséget a hagyományokkal szemben. Komolyan, határozottan mondja Karlovszky:

— Amig a természet nem változik meg, addig a festészetet sem igen lehet megváltoztatni. *Az a jó kép, ahol visszaadják a tájnak, embertipusnak igazi jellegét, ugy ahogy az emberi szem látja. Igy is van ezer lehetőség, ezer forma és ezer szin a festőművészek számára. Nem kell a bolsevikiek után menni, akik megakarják hamisitani a természet csodáit.*

A hetvenöt éves mester fáradtan legyint, hogy ezért van annyi álmüvész, annyi tehetségtelen, festeni nem tudó ember, mert szabadon garázdálkodhatnak a müvészet égisze alatt. Az igazi tehetségek közben elsikkadnak, mert alig kerülhetnek napvilágra a tehetségtelenek handa-bandázása, tülekedése miatt.

— Sajnos, a szélsőséges áramlatok terjesztői eléggé megmételyezték az ifjuság lelkét. Én harcolni fogok mindig az igazi müvészetért, de a hivatalos fórumoknak is oda kellene hatni, hogy megmentsék a jövendő müvészgenerációját. Nem szabad, hogy értelmetlen sulytalan irányoknak, amelyek nem is jelentenek müvészetet, felüljenek még azok is, akikben pedig tehetség rejtőzik!... Ha az uj generáció visszatér a régi utra, a nagy mesterek követője lesz, akkor ujból elismeréssel adózik majd a külföld is a magyar müvészetnek!...

★

A müterem lépcsőházának falán *Karlovszky* Bertalan portréinak reprodukciói függnek. Közismert fejek egész sora, női- és férfialakok, akik mind karakterisztikusan tekintenek felénk. Még a fényképek egyszinü tónusa is visszaadja az arcvonalak tekintetek eredetiségét és azt a csillogó tiszlaságot, amely annyira jellemzi *Karlovszky* nagy müvészetét. Itt van néhai *Andrássy* Gyula gróf portréjának fényképe, *Baecker*, volt porosz kultuszminiszter, a mult héten elhunyt *Wenckheim* gróf, *Odry* Árpád, *Sipőcz* polgármester s kitudná, mennyi ismert közéleti férfi arcképének reprodukciója.

— Látod, azt se tudom, hogy hány portrét festettem! Rengeteget, valahol fel vannak jegyezve, de hát ez nem fontos...

Ahogy rátekintek, érzem ennek a kiváló férfiunak egész hatalmas müvészi egyéniségét. Hetvenöt esztendő van a vállain, de az egész lénye annyira fiatalos, beszédjének előadásmódja annyira ruganyos, friss, hogy szinte nem is lehet nála éreznii az évtizedek sulyát. Olyan, mint egy most elinduló, az első elismerések utján járó festőművész. Homlokára csapott kalapja diákos, bizonyos hetykeséget ad mindig eleven, figyelő tekintetének.

Amikor mondom, hogy kiállitásunkkal, amelyet november 4-én nyitunk meg, az a célunk, hogy a nehéz sorban lévő tehetséges festőművészeken segitsünk és ezzel együtt felkaroljuk a képzőművészet ügyét, felcsillan *Karlovszky* Bertalan szeme:

— *Csak szerezzetek aztán vevőket is, mert hát ez a legfontosabb! Remélem, hogy aukciótoknak, amelynek célkitüzése igazán elismerést érdemel, szép sikere lesz!*

Mosolyogva bólint, amikor nyitja az ajtót:

— Köszönöm, hogy születésnapomon eljött jókivánságaival a *Magyarság*.

—ny.

Karlovszky Bertalan
festőművész

Magyarság
1933 x. 29.

a művészetről és a hetvenöt esztendőről beszélgetünk.

— Hallod — nevet fel melegen —, nem olyan nagy dolog ez a hetvenöt évi Éltem, dolgoztam, harcoltam a művészeti igazságokért, rengeteg arcképet festettem, azt se tudom, mennyit és eltelt az idő!... *Mindig hangsulyoztam és most is hangsulyozom, hogy a portréfestés egyike a legnehezebb művészi feladatoknak. Itt nem lehet és nem szabad semmiféle hibát elkövetni, mert az megbosszulja magát. A legnagyobb figyelem kell, valóságos beleélés az előtted ülő, vagy álló alakba.* Ez természetesen fárasztó és néhe egy-egy model után olyan kimerült voltam, hogy valami. *Figyelni kell az alakot, idomulni kell az egyéniségéhez és meg kell benne találni mindazt, ami nála a portréfestés szempontjából a legfontosabb.*

Jókedvüen felnevet, amikor eszébejut egy-egy modellje:

— Szórakoztatni kell őket és közben figyelmeztetni, hogy ne mozogjanak, tartsák meg a beállitást. Ilyenkor, hogy teljen az idő, mindig beszélek, de azt sohasem tudom, hogy miről. Mert az egész agyrendszerem, gondolkozásom be van állitva a festésre és a mondanivalóm, a beszélgetésem ugy jön elő, mintha nem is én mondanám... Alig van olyan kivétel, akiről azt mondhatnám, hogy azonnal megtalálta a megfelelő pózt. Mindenkit be kell állitani, mert hiszen mondom, hogy a legnagyobb ritkaság, ha valaki megérti a festő intencióit. Odry Árpád ezek közé a kivételek közé tartozott, hogy ugy mondjam, azonnal beállt.

És feleleveniti emlékeit azokról, akiket lefestett. *Klebelsberg* Kuno gróf például a legnyugtalanabbak közé tartozott, percekig sem maradt a megfelelő pózban, folyton diskurált, gesztikulált... *Karlovszky* mester szerint nemcsak a nők, hanem a férfiak is nagyon hiuak. Azonnal fésülködnek, keresik a legelőnyösebb pózt, hogy „szép" legyen a kép. Társadalmunknak egyik közismert

tési eszközök — főleg a dollár — árfolyamésésére vezethető vissza.

Az állam *rövidlejáratu kölcsöne* 436 millió pengőt tesz ki. Ebből 258 millió *külföldi* és 178 millió *belföldi*. *Az állami üzemeknek* 95 millió pengő *rövidlejáratu* kölcsöntartozásuk van, amiből 56 millió *külföldi* és 39 millió *belföldi*.

Az állami közigazgatásnak 164 millió pengőre rugó egyéb *belföldi tartozása is van* a földbirtokrendelet pénzügyi lebonyolitása, az utépitési beruházások, közigazgatási egyéb

Karlovszky Bertalan: *Női arczkép.*

SULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Vas. Ujs. 1899. 257. l

Karlovszky Bertalan

melynek fait akkor meg alacsony bokrok ke-
pezték.

Az ég egyre jobban elborulni látszott, az eső szemelni kezdett, majd sűrűn zuhogott, s mialatt a magyar csapatok az osztrákok hadait a város bejáratáig szorították, *Földváry* Károlynak, a harmadik zászlóalj vitéz alezredesének kilőtték a lovát alúla, s ő a csata hevében új lovat kap, s úgy bátorítja vitézeit; de az sem tart soká, a második paripa is sebet kap, csakhamar elhull az is. Földváry erre a zászlótartó markából kiragadja a zászlót azt magasra emeli, s ugy vezeti diadalra a honvédeket.

Götz az alatt gyalog a város végén lévő kis kőhídig ér, a közel fekvő sarokház falára kartács hull, melynek forgácsai szerte pattognak, s egy szilánkja talán az ő halántékát éri, a vér kiserken a fejéből s a közel állók azt képzelik, hogy a hid alúl egy czigány vette czélba, de nem lőtte agyon. Götz tehát lóra ült s így nyargalt a 32-ik úgynevezett Wasa-ezred hadapródjai nevelőintézetéig, hanem ott a lováról lehanyatlott, s a kapu alatt levő kis udvari szoba padlóján kap helyet, a hol a haldoklót tiszti köpenyével terítették be s nem volt a ki szemeit leszorította volna!

Vácz utczáin kemény harcz fejlődött ki. Klapka emberei azalatt a cselötei rétről, hol a Törökhegy mélyedéseiben bukkantak elő, hol a Szent-Mihály-kápolna környékén közelítették meg a kitűzött czélt, azonban koránsem oly számmal, hogy a hátráló osztrák hadsereget hátban megtámadhatták volna, a melyből hogy ha a *Bobics* dandárja egy félórával hamarabb érkezik: hát egyetlen ember se menekül meg a biztos haláltól; hanem utolsó szálig a Duna hullámaiban vesz el, a hogy a hadi terv kieszelte . . .

Valamikor a honfoglalás korában a Szvatopluk hadait itt nyelte el a Duna, s ha igaz az, a mit néhai jó *Petheő Gergely* a maga krónikájában említ, úgy erre volt az a megmérhetetlen örvény, a mely hajdan az oly híres szlávok Nagy-Morvaországról szóló ábrándjait örökre elnyelte.

Vácz városának közintézetei azonnal hadi kórházakká alakúltak át. A magyarok vesztesége 150 ember volt, az osztrákoké 343, a kik közt volt *Götz* Keresztély vezérőrnagy maga,

kinek testében az élet meg n
szen; mert a fején a lágyék m
lüktetett s ő azonnal intézked
katonát a magyarok rangját m
temessék el.

A Götz vezérőrnagy nyílt
másnap a magyarok ágyúi is r
lyek hangját visszhangozta a
goztatták a Vértesek; sőt me
várában is, s Windischgrätz
nagyobb zavarba ejtette, kin
— mint tudva van — már
számlálva.

Götz sírja fölé rokonai a
temető délnyugati sarkában dí
tottak, melyet ötven év óta ne
koszorúval jó barát s ellenség

ESŐCSINÁLÁS KIC

Igen érdekes és egészen kön
kisérletben mutatta be nem
brüsszeli tanár, hogyan lehetsé
ben megmutatni a fellegek és
Az ügyes mutatványra külö
olvasóink figyelmét.

Vegyünk egy körülbelül 20 c
és 10 centiméter átmérőjű üveg
meg félig erős, körülbelül 92
szeszszel s tegyünk a tetejére
tányért. Ha már most az egész
merítve annyira fölmelegítjük,
czellán tányér is meleg legye
forrásnak nem indult s ekko
óvatosan vesszük ki a vizből,
mozgásba ne jőjjön, az asztal
múlva, a mint a porczellán
hűlt, észreveszszük, hogy a tá
borszesz-gőzök kezdenek lete
csakhamar végtelen sok fino
vissza a borszeszbe, mindenko
szabályosan. Az egyes cseppe
meg is mérhetjük, átlag 0·0
méter átmérőjüek lesznek. A
majdnem egy fél óráig fog ta
szen a tányér aljáig hatolta

A hetvenötéves Karlovszky Bertalan az igazi portréfestésről és a müvész-ifjuság jövőjéről

Elismeréssel szól a Magyarság képzőmüvészeti kiállitásáról az arcképfestés hires mestere

Már alkonyodik s félhomály van *Karlovszky* Bertalan mütermében... Széchényi gróf csillogó portréja, melyen most dolgozik a mester, egészen beleolvad a szürkeségbe és csak az élénkszinü sujtások, a fehér gallér é a klasszikusan finom arc világit elő. Félhomály van a müteremben, mindennek tompa és sötétes a szine, *Karlovszky* szemüvege csillog, ahogy rámtekint, ahogy felém fordul... A hires magyar portréfestő most hetvenöt éves, de ki gondolná ezt róla, erről a ruganyos, szépszál alakról, aki könnyedén jön-megy, hogy hetvenöt esztendő van már mögötte? Ki gondolná az éveknek ezt a sokaságát, ha látja a képeit, melyeknek csodálatos szingazdagsága, elevensége és müvészi tökéletessége még most is utolérhetetlen! Ezek a kezek nem reszketnek, sőt, félelmetes biztonsággal kezelik az ecsetet és örökitik meg a vásznakon azokat, akikről *Karlovszky* mester készit portrét. Közel hatvan esztendő munkássága van már mögötte és tudj Isten, mióta jelent hirnevet az ő neve. Első sikereit külföldön aratta; a Párisban eltöltött husz év az elismeréseknek egész sorát szerezte meg számára s képeinek nagyrésze Amerikában van. Közismert amerikai előkelőségek rendelték meg *Karlovszkynál* arcképüket, mert hiszen a magyar mesternél jobban nagyon kevesen tudják visszaadni az emberi arcnak, alaknak külső és belső karakterét.

*

Karlovszky érdekes, karakterisztikus feje finoman emelkedik ki a müterem esti hangulatából és tisztán cseng a hangja, amikor

lem kell, valóságos beleélés az előtted ülő, vagy álló alakba. Ez természetesen fárasztó és néhe egy-egy model után olyan kimerült voltam, hogy valami. *Figyelni kell az alakot, idomulni kell az egyéniségéhez és meg kell benne találni mindazt, ami nála a portréfestés szempontjából a legfontosabb.*

Jókedvüen felnevet, amikor eszébejut egy-egy modellje:

— Szórakoztatni kell őket és közben figyelmeztetni, hogy ne mozogjanak, tartsák meg a beállitást. Ilyenkor, hogy teljen az idő, mindig beszélek, de azt sohasem tudom, hogy miről. Mert az egész agyrendszerem, gondolkozásom be van állitva a festésre és a mondanivalóm, a beszélgetésem ugy jön elő, mintha nem is én mondanám... Alig van olyan kivétel, akiről azt mondhatnám, hogy azonnal megtalálta a megfelelő pózt. Mindenkit be kell állitani, mert hiszen mondom, hogy a legnagyobb ritkaság, ha valaki megérti a festő intencióit. Odry Árpád ezek közé a kivételek közé tartozott, hogy ugy mondjam, azonnal beállt.

És feleleveniti emlékeit azokról, akiket lefestett. *Klebelsberg* Kuno gróf például a legnyugtalanabbak közé tartozott, percekig sem maradt a megfelelő pózban, folyton diskurált, gesztikulált... *Karlovszky* mester szerint nemcsak a nők, hanem a férfiak is nagyon hiuak. Azonnal fésülködnek, keresik a legelőnyösebb pózt, hogy „szép" legyen a kép. Társadalmunknak egyik közismert tagja, aki elmult már kilencven éves, amikor *Karlovszky* festette, összecsapta a kezét: Berci, hát én ennyire öreg lennék!?

— Igen — bólint *Karlovszky* — mindenki idealizálva, megszépitve szeretné látni ma-

Jeruzsálemből jelentik: A zsidóellenes arab tüntetések most már az angol uralom ellen is irányulnak, mert ezt teszik felelőssé a zsidó bevándorlás fokozásáért és az ujabb zsidó földvsárlásokért. Jeruzsálemben pénteken este az arab tömeg *megtámadta a rendőrség épületét.* A sortüznél egy arab éle-

bein és Leibl vezette, akiket legnagyobb festőknek tartott. Ezidőben alakul ki a korábbi portréstílusa, melyben az optikai látvány hű megrögzítésére törekszik, de arcképei nem túl rajzosak, több bennük még a tónus is és szélesebb az ecsetjárás. Ez időtől fogva munkásságában mindíg több lesz a férfi képmás. Ennek a korának kiváló példája *Kléh István képmása.* Ezen a kiváló egységes összhatású képmáson feltűnő a kezek ábrázolása: ezeket valósággal összegyurja, később mindinkább sajátos ismertetőjegye lesz Karlovszky műveinek a kezek ilyetén ábrázolása és a jellemzésbe való bevonása. Ezután következnek sorra *gr. Pallavicini Ede, Wagner Géza, Waelder Gyula, Brammer Ödönné* stb. képmásai.

Később Karlovszky stílusa mindjobban részletezőbb, rajzosabb és egyben könyörtelenebb is lesz. Ecsethúzásai szálkásak, rovátkásak. Színei is megváltoznak. A mester ezirányú fejlődésében szerepet játszik az is, hogy időközben bal szeme látását csaknem teljesen elveszti.[23] Karlovszky e második portréstílusa egybeesik azzal az idővel, melyben mint közéleti férfiak *(Horthy Miklós, József fhg., Eszterházy Miklós, Ripka Ferenc)* képmásfestőjeként szerepel. Ez időbeli képein szinte lenyúzza a modell bőrét, hogy az arc vagy a kéz szerkezetéhez hozzáférjen.[24] Ezen, szinte túlzásba vitt részletező stílusa dacára is a magasabb egységbe foglalt képmások egész sorát alkotja: *Odry Árpád Hamlet jelmezében, gr. Wenckheim József zöldvadász ruhában.*

A művész Karlovszky után essék szó az *emberről* is, aki nem választható el a művésztől. Külsejében elegáns megjelenésű, magastermetű, délcegjárású, franciaszakállas szőke férfi. Külsejével egyező belső természete: kemény, makacs, hajlíthatatlan, igazmondó, szava szentírás. Önző, telve a művész önzésével, a „sacro egoizmo"-val. Kiállításra sohse ment, legkevésbbé akkor, ha az ő képei is a falon lógtak. Gőgös, nagyúri természet. Szerette az arisztokráciát és — a szegény népet. Ebben a vonatkozásban mondotta egy fiatalkori barátja, ma már a magyar szellemi élet egyik kiváló képviselője: „gyöngylelkű ember annak, aki őt közelről ismerte". És örök ifjú: „A európai művész és előkelő világfi vonzó, nagyúri keveréke".[25]

Benczur Gyula halála után Karlovszky Bertalan László Fülöppel együtt képviselték felső fokon az akadémikus magyar képmásfestészetet. László Fülöp az elegáns és könnyed, Karlovszky a komoly és elmélyedő portré képviselője. László Fülöp külföl-

---

[23] Dr. Pipics id. rádióelőadása.
[24] Genthon id. könyve.
[25] Reggel 1938. IV. 11-iki száma.

dön, Karlovszky itthon aratta erkölcsi és anyagi sikereit. Karlovszky idehaza a legjobban fizetett arcképfestő volt, akinek 5—6000 pengőt fizettek egy-egy képéért.[26] De erkölcsi sikerekben és elismerésben is bőven volt része. Karlovszky a következő dijakat és kitüntetéseket nyerte el:

1881. Ehrenmünze der königl. bayer. Akademie der bildenden Künste. — Nagy Bronzérem a természetutáni tanulmányokért.

1897. Gr. Károlyi Tibor-féle 1000 forintos díj. — „XIII. Lajos korabeli alak" című képére.

1900. A Magyar Képzőművészeti Társulat 4000 kor. díja — „Pipázó katona" című képére.

1900. Expositione Universelle Internationale 1900. Republique Francaise.

1900. Állami nagy aranyérem. — „Magyar parasztasszony" című művére.

1908. Néhai Ráth György-féle 1200 kor. díj. — „Magyar parasztasszony" című művére.

1911. I. Ferenc József király által alapított 5000 kor. jubileumi díj — „Kléh István arcképé"-re.

1912. Uffiziale dell ordine della Corona d'Italia con facolta di fregiorsi delle inseque per tale Equestre grado stabilite.

1915. Panama Pasific International Exposition San Francisco. Medal of Award — Nagy Bronzérem.

1920. A Horovitz arckép díj Brammer Ödönné arcképére.

1927. A Magyar Képzőművészek Egyesületének nagy aranyérme.

1931. Corvin koszorú.

1932. A Kisfaludy Társaság Greguss díja.

? . Vittoria Regina, Crimea 1854.

? Louis Napoleon.

Magyar királyi kormányfőtanácsos.

Az Irodalmi és Művészeti Tanács tagja.

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat tiszteletbeli tagja.

Karlovszky Bertalant munkás, alkotásokban és sikerekben egyaránt gazdag élete után érte utól a halál, melytől mindig egész életén át annyira félt, hogy soha senki temetésére el nem ment. A közös sors ugyan utólérte: testét kikisérték a kerepesi temetőbe, de itt maradt és tovább él közöttünk nagyratörő halhatatlan lelke és nagyerejű, munkás, alkotó művészi szelleme.

Dr. Molnár Ernő.

---

[26] Dr. Pipics id. rádióelőadása.

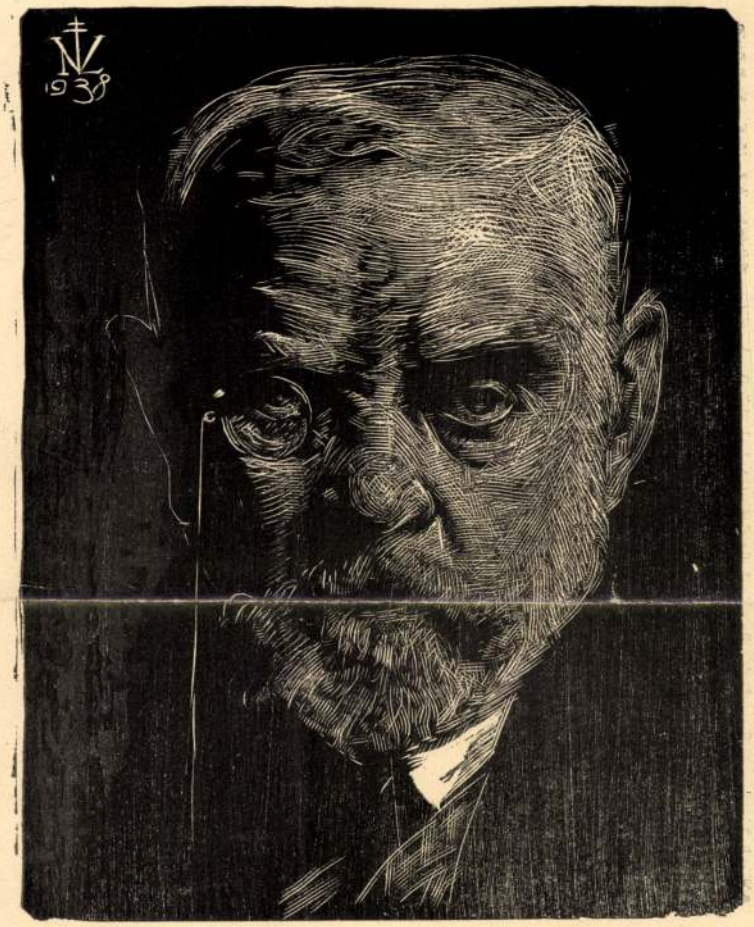

Varga Vándor
fametszete

Karlovszky Bertalan

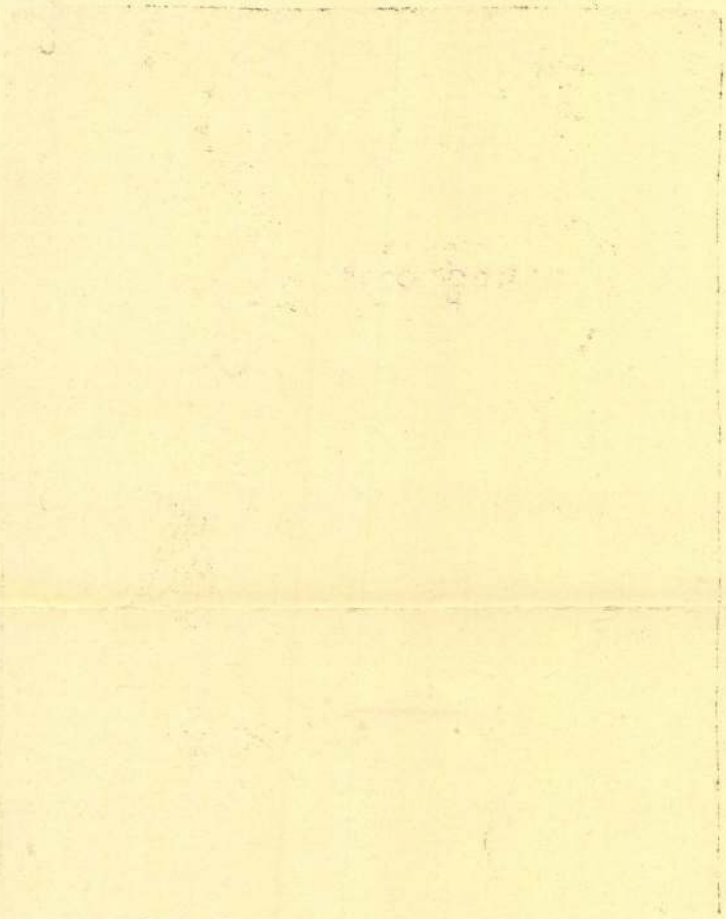

Ferképzőművészeti Főiskola 1937/39.

KARLOVSZKY BERTALAN

Az 1938-ik esztendőben nemcsak a magyar művészvilágot, de vele együtt az Országos Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskolát is nagy veszteségek érték: a magyar művészi élet három kiváló művész egyénisége és velük a Főiskola nagynevű két volt tanára. — Karlovszky Bertalan és Nádler Róbert — és egy tényleges tanára — Szentgyörgyi István — költözött el az élők sorából.

Időrendben Karlovszky Bertalan hunyt el először: 1938 április 10-én. Az Országos Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskola — amikor most itt, az évkönyvében e sorokkal is megadja volt tanárának a végtisztességet — magáévá teszi azokat a nemes szavakat, mellyel a Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége Karlovszky Bertalant elbúcsúztatta: „Most, amikor Karlovszky Bertalan eszmévé fínomult lénye él csupán közöttünk tovább: most érezzük át mélységesen annak a veszteségnek a nagyságát, amely a mai generációt érte azzal, hogy visszaadta lelkét Teremtőjének."[1]. Valóban így van, mert Karlovszky Bertalan nagytehetségű művész, kiváló művészpedagógus és egyenes jellemű, érdekes ember volt.

Karlovai és kralováni Karlovszky Bertalan bölcsője ugyanabban a városban ringott, ahol a nagy Munkácsy Mihályé: Munkácson született 1858 október 24-én. Atyja Karlovszky Gusztáv,

[1] A fentnevezett szövetség levele Karlovszky Vilmoshoz.

anyja Miticzky Ida. Testvérei: az idősebb Endre és Géza és a fiatalabb Vilmos. Atyja táblabíró és kiváló jogász, anyja jeles írónő, kiváló elbeszélő, akit nem kisebb ember, mint Kemény Zsigmond, bíztatott az írásra. Endre testvére is már diákkorában költő, akinek az1870-es években szívesen közölte a verseit Vadnay László a „Fővárosi Lapok"-ban, melynek „kedves hasábjairól indult el annak idején minden valamire való fiatal poeta."[2] A múzsák szeretete általános volt a Karlovszky családban. . .

Ebből a környezetből indult el a kis Karlovszky Berci az élet rögös útjaira. Ezek első állomása a Székesfőváros belvárosi reáltanodája volt, melynek alsó tagozatát be is fejezte. Berci ebben az időben még korántsem művészi, mint inkább az úgynevezett kamaszkori hajlamoknak adott korához illő kifejezést. Szász Károly meséli, hogy abban az időben együtt laktak a múzeumutcai Zichy-házban, ahova többször hazajárt Zichy Mihály is, aki a háztulajdonos gr. Zichy Antal testvéröccse volt. Berci ekkor már negyedéves realista, nagy legény, aki ott várt reá a lépcsők melletti homályos zúgban, hogy alkalmas pillanatban szíjrafűzött korcsolyájával őt fejbevágja. A jóval kisebb Szász Karcsi sohase mert megfelelő kíséret nélkül a lépcsőházban megjelenni. Hogy mi volt ennek a szörnyű haragnak az oka, azt, ma már persze senki se tudja.[3]

Berci harcias természete mellett is hallgatag ifjú volt, aki egyenlőre kevés érdeklődést mutatott az emberek és a tudományok iránt. A szülők csakhamar belátták, hogy Bercire, nem várakozik jövő a tudományos pályán. Igy kerül 1875-ben 17 éves korában a hirhedt Neugebäudeben volt katonai iskolába. Azonban itt sem tartozott a jobb tanulók közé. Ellenben ekkor már jelentkezik nála a művészet iránti hajlandósága: „Feljebbvalói rendszerint csak rajzaiért hunytak szemet mulasztásai előtt. Csodálták ügyességét, mellyel egy-két vonással sebtében papírra vetette pajtásainak és tanárainak arcképét és ő, aki sohasem tanult rajzolni, az alakok egész sorával illusztrálta egyik tanárának sajtó alá rendezett kézikönyvét.[4] Ezért Pyrker őrnagy, a katonai iskola egyik tanára azt tanácsolja az édesanyjának (az édesapja időközben meghalt), hogy beszélje le a fiát a katonaságról és adja művészi pályára.

A fia sorsáért aggódó, gondos és szerető édesanya a tanácsot

---

[2] Szász Károly tárcacikke: A Zichy ház.

[3] Szász Károly id. tárcacikke.

[4] Chroniqueur: Karlovszky Bertalan. Művészet XII. évf. Bp. 1913. 247. l.

megfogadta. Ily előzmények után került Bertalan 20 éves korában az 1877—78. tanévre az Andrássy-úti Mintarajziskolába a művészi ismeretek rendszeres elsajátítására. Azonban az ifjúhoz fűzött remények kezdetben nem látszottak valóra válni, mert Székely Bertalan és Kelety Gusztáv őt, mint tehetségtelent még az első tanulmányi évben útnak bocsátja.[5]

A budapesti Mintarajziskolából Karlovszky élete hajóját a sors szele Münchenbe hajtja, ahol beiratkozik a művészeti akadémiára. Itt először Benczur Gyula növendéke. Azonban csakhamar elhangzik a Mester lesujtó ítélete: „Menjen suszterinasnak." Bertalant a kudarcok sorozata sem töri le. Seitz Ottó tanítványa lesz. Münchenben négy évet (1878—1882) tölt gondosan előkészítő és rajztudásra nevelő tanulmányokkal. E négy év alatt Benczur jóslata ellenére gyorsan halad és természet után készült tanulmányiért érmet is kap.[6]

A müncheni tanulmányi évek végén ismét a szerető édesanya gondoskodása lép közbe. Karlovszky Gusztávné Munkácson gyermekkorától fogva ismerte Lieb Miskát, a később hírnevessé vált Munkácsy Mihályt. A jó édesanya közbenjárása révén fia Munkácsy Mihálynak egy müncheni átutazása alkalmával bemutatkozhatott.[7] Karlovszky addigi munkássága a nagy mester érdeklődését felkeltette annyira, hogy az őt nyomban meg is hívta Párisba. Az ifjú művésznek ezzel titkos vágya teljesült: márólholnapra az ünnepelt nagy Mester mellé került. Karlovszky érdekes eseteket tudott elbeszélni ebből az időből a nagy magyar mesterről. Történt egyszer, hogy együtt mentek Wilhelm Leibl kiállítására, ahol a német mesternek egyik legkiválóbb műve, a „Dachaui asszonyok" című képe volt kiállítva. Munkácsy a kép láttára megrökönyödött, hogy Leibl művészetével szemben lemarad.

---

[5] Dr. Pipics Zoltán: Karlovszky Bertalan emlékezete. Rádióelőadás. (1938. . . .)

[6] Chroniqueur id. cikke.

[7] Munkácsy levele Karlovszky édesanyjához: Tekintetes özv. Karlovszky M. Ida úrnőnek, Budapest (Hongrie) Vámház-körút 8. szám. II. 12. — Bélyegző: 1882. jan. 31. — „Mélyen tisztelt Asszonyom! Nagyon csodálom, hogy sem Kegyed, sem Berci fia nem vették válaszomat, melyben meglehetős hosszan írtam. Miután azonban nemsokára személyesen beszélhetünk mindenről, nem ismétlem mindazt, amit levelemben írtam. — Münchenben átutaztomban kedves fiával szintén fogok beszélni s munkáit megnézni. Már írtam neki, hogy átutazásomról tudassam. A Munkács városi hatóságtól a meghívást vettem. De bármennyire óhajtanám szülővárosomat látni, nagy zavarban vagyok e feleletre nézve, mert nem tudom jut-e idő reá, hogy azon megtisztelő meghívást elfogadhassam. Azt csak Budapesten mondhatom meg biztosan. A viszontlátásig mély tisztelettel. Munkácsy." — A levél Wertheimer Károly birtokában.

„Ez az igazi művészet, én is úgy fogok ezentúl festeni", mondotta. Csak tanítványai hosszas rábeszélésére volt hajlandó letenni ebbeli tervéről.

Párisban csakhamar jelentkeznek Karlovszky első sikerei is, amelyekhez részben saját tehetsége, de főleg Munkácsy támogatása révén ért el. „A névtelen kezdő művei a nagyhírű mester ajánlatára . . . csaknem ugyanazokon az árakon keltek el és vándoroltak képszerető emberek vagy gyüjtők tulajdonába, mint. . . az elismertetés révébe ért művész dolgai." Ezeket a sorokat Rippl Rónai írja[8], aki Karlovszkyt megelőzőleg, sőt részben vele egyidőben volt Munkácsy tanítvány. E sorok állnak Karlovszkyra is, aki ugyancsak Munkácsynál kezdte meg a párisi érvényesülés útját. Igy Karlovszky „Merveilleuse" című képét megvásárolta 3000 frankért a Rippl Rónai által is emlegetett Kleinberger képkereskedő, akitől a képet még aznap 4000 frankért Hodjek amerikai műkereskedő vette át, ez utóbbi viszont 24 óra leforgása alatt egy amerikai magánzónak 16000 frankért adta el.[9] Karlovszky ezen a sikereken felbuzdulva párisi korszaka alatt sok képet festett, melyek azonban az amerikai műkereskedők révén nagyobbrészt tengerentúlra kerültek. Ez az oka annak, hogy Karlovszky párisi munkásságáról nem alkothatunk magunknak áttekinthető képet.

Időközben Karlovszky megnősült. 1885-ben egy svájci francia nőt — Wolf Henriette — vett el feleségül, akiben valóban megértő házastársra talált. Wolf Henriette maga is művészlélek: festőművésznő, akinek Budapesten festőiskolája is volt; szép és kedves megjelenésű nő, aki férje nem egy korai képének ihlető muzsája és modellje; jó feleség, aki kellemes modorával férje művészetének sok támogatót szerzett. 1936-ban 52 évi házasélet után halt meg.[10]

Közel két évtizedes párisi élet után Karlovszky Bertalan családjával együtt visszatért hazájába. Párisból elűzte az új művészi forradalmak lángja, és haza hozta a honvágy és az itthoni érvényesülés reménye. Ez időtől fogva itthon, Budapesten élt és dolgozott, mint az akademikus képírás legfőbb képviselője és egyben korunkbeli művésztársadalom egyik sajátos egyénisége.

Karlovszky itthon az 1910-es években kimondottan képmásfestő lesz. Körülbelül 25 éven át a magyar közélet, a származás

---

[8] Rippl Rónai József: Emlékezéseim. Budapest, 1911. Nyugat kiadása. 9. lap.

[9] Chroniquer id. cikke.

[10] Karlovszkyék Párisban az Avenne des Ternesen laktak. A házasságból egy fiú született: az ifj. Karlovszky Bertalan, aki 1904 óta Amerikában él.

és pénzarisztokrácia alakjairól a képmások hosszú sorát festette meg. Ehhez a munkásságához fűződik az az érdekes eset, mely Klebelsberg Kunó gróf, volt kultuszminiszter és közte esett meg. Karlovszky Klebelsberg képmását festette. A miniszter délelőtt 10 órára jelezte érkezését, de csak fél 12 órakor jött meg díszmagyar helyett utcai ruhába. Sőt a díszmagyar is csak déli 12 órakor érkezett meg az inas karján. Fél egy felé végre hozzá láthatnának a munkához. Igen ám, de a miniszter mellére még a sok kitüntetést is fel kell még rakni: ilyen csillagot, olyan rendjelet. Hogy a dolog gyorsabban menjen, rendjel felrakosgatásban Karlovszky is segít, majd megszólal: „Rám meg nem is gondoltok!" — „Hisz csak nemrég kaptad a Corvin koszorút. Hát ez nem is elég?" feleli a miniszter. — „No nem úgy értettem, hanem úgy hogy van szívetek velem ezt a sok csillagot megfestetni!" válaszol Karlovszky.

Karlovszky Bertalan az arcképfestés terén elért nagy sikereit annak köszönhette, hogy képmásait a legteljesebb részletességgel és természethűséggel festette. És mégis! Az a festő, aki oly nagy megfigyelő volt a művészetben, teljesen ellenkező természetű volt a gyakorlati, mindennapi életben. Ime itt a jellemző eset: „Egyszer két álló hétig sántikált a daliás termetű és délceg járású művész. De egyszer csak megunta: „Gyorsan a susztert!" adta ki a parancsot. A suszter alázattal jő és szól: „Tessék" — „120 pengőt fizettem ezért a cipőért és még sem jó." A suszter lehúzza a cipőt, azután egyszer a cipőre néz, majd meg a mesterre és megkönnyebbülten mondja: „Kérem, a talpbetét van fordítva!"

Karlovszky még az 1900 években Biharival és Stetkával együtt Budapesten festőiskolát is tartott fenn. Nem idegen területre tévedt tehát akkor, amikor a Kormányzó 1928-ban, 70 éves korában az Orsz. Magy. Kir. Képzőművészeti Főiskolára tanárrá kinevezte.[11]

Karlovszky nagyon szeretett tanítani és szerette tanítványait, de viszont ők is tisztelték, szerették és becsülték az ősz mestert. Az ifjú művésznemzedéknek készségesen adta át magasrendű művészetének szellemét és minden technikai csinját-binját. A legnagyobb munkakedvvel látta el professzori tisztét 1935-ig, amikor is megvált a főiskolától.

— A követő időkben a mindig magasabb életkor felé haladó mester szorgalmasan dolgozott egész haláláig: egyre gyarapítva

---

[11] Az Orsz. Magy. Kir. Képzőművészeti Főiskola irattára. 59723/928 ügyirat.

alkotásainak hatalmas sorát. E képsorozatnak legnagyobb és számunka legfontosabb részét itt közöljük.[12]

Különféle helyen található képek:

Kiállított képek:

1897. Női tanulmányfej. Edmond Faye tulajdona. — XIII. Lajos korabeli lovag. Glück Frigyes t. — A szél allegóriája. Keszthelyi Ernőné t. — Női fej. (Kann Gyula t.) dr. Glückstahl Samu t. — 2 női fej. Szemere Attila t.

1899. Női arckép. (H. J. t.) Dr. Nagy Dezső t. — Női arckép. H. J. t. — „Nem tesz fel a kislány magában egyebet." Illusztráció az Atheneum új „Petőfi" kiadásához.

1900. Női arckép. Heltay Ferencné-t. J. „Pipázó katona". „Aug. 5-én". „Itt van az ősz, itt van újra." „Vasárnap volt." „A varrólány." Illusztrációk az Atheneum új „Petőfi" kiadványához.

1906. báró Feilitzsch Berthold arck. Nyíregyháza. Felsőszabolcsi Ármentesítő Társulat t.

1908. Magyar parasztasszony. Bpest. Szfv. Képtára.

1910. Dezseri Rudnyánszky Magda arck. dr. Rudnyánszky Béla t. — Lampl Hugó arck. Budapest, Szkfv. Képtár.

1911. Kléh István arck. Bpest. Szépművészeti Múzeum t.

1913. Szalavszky Gyula. Magántulajdon.

1914. őrgróf Pallavicini Ede arck. Magyar Általános Hitelbank t.

1915. Egy ifjú körgalléros arképe. Magántulajdon. (?)

1918. dr. Zólyomi Wagner Géza arck. A Képzőművészeti Társulat t. — Walder Gyula arck. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület t. — bárcziházi Bárczy István dr. arck. Magántulajdon.

1919. gróf Andrássy Gyula arck. Mgt. — Hódossy Gedeon arck. ceruzarajz. Magántulajdon.

1920. Wessely Tibor arck. özv. Wessely Tiborné t. — Női arckép. (Pollák Emil t.). Bpest. Szépművészeti Múzeum t. Férfi arckép. özv. Lévay Adolfné t.

1923. gr. Eszterházy Miklós arck. Mgt. — gr. Dessewffy Aurél arck. Mgt. — gr. Eszterházy Sándor arck. Mgt.

1924. gr. Cziráky Antal arck. A Magyar Ált. Hitelbank t. — József főhrg. arck. József Ferenc fhrg. t.

1925. Nagybányai vitéz Horthy Miklós arck. Miniszterelnökség t. — gr. Wenckheim József arck. Mgt.

---

[12] A Műcsarnok és a Nemzeti Szalon kiállítási tárgymutatói. Budapest, Szépművészeti Múzeum könyvtára. K. 85/sz. — Megjegyezzük, hogy a Karlovszky műveinek teljes jegyzékét — a hosszas utánjárás ellenére — sem adhatjuk, mert ennek egyenlőre leküzdhetetlen akadálya az, hogy a Mester Párisban festett képei nagyobbrészt Amerikába, ismeretlen helyre kerültek. Ellenőrizhetetlen értesüléseink szerint az amerikai műkereskedők Karlovszky Párisban festett képeit Amerikában Meissonier nevére írták át, hogy azokat, mint Meissonier képeket horribilis összegekért eladhassák. A teljes felsorolás egyébként célunkon kívül is esik. — Karlovszky képei legnagyobb részben olajfestmények, így külön csak a rajzokat jeleztük.

1927. A művész önarcképe. Dr. Rudnyánszky Béla t. — Bárczy István arck. Bpest, Szkfv. t. — dr. Rudnyánszky Béla arck. Az Uri Klub t.
1928. dr. Becker porosz közoktatásügyi miniszter arck. Budapest, Szépművészeti Múzeum t. — dr. Sztranyavszky Sándor arck. Balassagyarmat. Vármegyeház t. — dr. Lenhossék Mihály arck. Mgt. — dr. Kenyeres Balázs arck. Mgt. — gr. Wenkheim Dénes arck. Mgt.
1929. özv. Verebélyi Lászlóné arck. Mgt. — Zavadovszky Alfréd arck. Legfőbb Számvevőszék t. — Odry Árpád arck. Bpest. Szépművészeti Múzeum t.
1930. Biró Zsigmond arck. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület t.
1931. Bednártz Róbert arck. Mgt. — Gerlóczy Tamás arck. Mgt. — dr. Hódossy Sándor arck. Mgt. — Ákos Erzsi arck. A művész hagyatéka. — Gyurgyenováci Rosenberg Hermann arck. Mgt. — dr. Ripka Ferenc arck. Bpest. Szkfv. Gázgyár t.
1932. Tóthvárady Asbóth Istvánné arck. Mgt. — Tamásy József arck. Mgt.
1933. gr. Klebelsberg Kunó arck. Belügyminisztérium t. — gr. Eszterházy Móric arck. Miniszterelnökség t.
1934. dr. Sipőcz Jenő arck. Bpest. Szkfv. Közl. Rt. t. — Toroczkai Wigand Ede arck. Mgt. — dr. Szalay Gábor arck. Postakari Egyesületek Szövetségének t. — Samarjay Lajos arck. Magyar Államvasutak t.
1935. gr. Zichy Aladár arck. Mgt.
1936. dr. Fabinyi Tihamér arck. Kereskedelmi Minisztérium t. — Mackensen Hans Georg arck. Mgt. — dr. Rakovszky Iván arck. A Közmunkák Tanácsa t. — báró Harkányi János arck. A Magyar Általános Hitelbank t.
1937. Akttanulmány. Dr. Harmos Alfréd t.
1938. Báró Feilitzsch Berthold arck. A johannita lovagrend ruhájában. — Bihar vármegye tulajdona. Berettyóújfalu. — Fleischmann Oszkár arck. Mgt.

1921. A gyüjteményes kiállítás anyagából:

Álom. Kézdi Kovács László t. — Zala Gizella arck. Bpest. Szkfv. Képtár t. — Női arckép. Szunyogh Gáborné, báró Bánffy Dóra t. — Férfi arckép. Tóthvárady Asbóth István t. — Női arckép. Wessely Tiborné, báró Baich Bébi t. — Meszlényi Adrienne arck. A Nenmzeti Színház t. — Angyal József arck. A Nemzetgyűlés háznagyi Hivatalának t. — Férfi arck. Szunyogh Gábor t. — néhai csetei Herzogh Péter arck. Az Angol-Magyar Bank t. — Női arckép. Tanser Árpádné t. — Fiú arckép (Pick Adolf t.) Fleischmann Oszkár t. — Férfi arck. Zlinszky István t. — Női arckép. Báró Matyasovszky Zoltánné, Rudnyánszky Magda t. — Rózsavölgyi Gyula arck. Bpest, Szkfv. t. — Női arck. Siménfalvy Székely Ádámné t. — Női arck. Pollák Emilné t. — Misterieuse (gondolatokban elmélyedve). Dr. Rudnyánszky Béla t. — Gyermek arckép. László Ferencné t. — Fiú arckép. Nádas Gyula t. — Női tanulmányfej. Néhai Littke Ernő hagyatéka t. Pécs. — dr. Elischer Gyula arck. Rajz. Mgt. — Schanzer kisasszony arck. Rajz. Mgt. — Hódossy Gedeon arck. Rajz. Mgt.

1939. A gyüjteményes kiállítás anyagából.

Hollandi leányfej, dr. Rudnyánszky Béla t. — Selyemruhás nő. Farkas Sándor t. — Halott Krisztus. A művész hagyatéka. — A művész sógornője arck. A művész hagyatéka. — dr. Vuk Mihály arck. Mgt. — Női arckép. Be-

niczky Ödönné t. — Rudnyánszky György arck. Mgt. — gr. Teleki Pál arck. Miniszterelnökség t. — Lakner Károly arck. Mgt. — Női arckép. Littke Ernőné t. — Női arckép. Székács Tivadarné t. — Lisznyai Damó Tihamér arck. A Hunnia csónakázó Egyesület. (Megsérült a kommün alatt). Nádas Gyula arck. Mgt. — Női arckép. Pap Ilona t. — Női akt. dr. Rudnyászky Béla t.

Kiállításon kívüli képek.

1908. Eöttevényi Olivérné, sz. báró Feilitzsch Erzsébet arck. Mgt. Cegléd.

1912. gr. Hugonnay Kálmánné, sz. báró Feilitzsch Cecile arck. Mgt. Gömbös Gyula arck. Miniszterelnökség. — gr. Tisza Kálmán arck. Mgt. — gr. Pongrácz Jenő arck. Mgt. — csetei Herzogh Péter arck. cs. Herzogh András t. — Wolf Henriette (Aranyhátleres) dr. Deutsch József t. — Fleischmann Oszkárné arck. Mgt. — Munk Miklósné arck. Mgt. — Gyermekfej. Esterházy hrg. t. Pottendorf. — Lila virágok. Csendélet. Bpest. Szépművészeti Múzeum. — Virágcsendélet. özv. Hubay Jenőné t. — Báró Feilitzsch Berthold arck. Ceruzarajz. Báró Feilitzsch Jenő t.

Brammer Ödön (Budapest) magángyüjteménye.

1917. Brammer Ödönné arck. — Brammer Ödön arck.
1925. A művész önarcképe. (Brammer Ödönnének ajánlva.)
1929. A művész önarcképe.
1936. Dinnyecsendélet.
A művész önarcképe (1921) — Wolf Henriette arck. — 2. fekvő nő és 1 álló női akt. — 3 női tanulmányfej.

Báró Feilitzsch Berthold (Bpest) magángyüjteménye.

1906. báró Feilitzsch Berthold arck.
1907. báró Feilitzsch Bertholdné, losonci báró Bánffy Alice arck.
1912. báró Feilitzsch Jenő arck.
Női akt. Vázlat.
1920. Női akt. Ceruzarajz.
— Ákos Erzsi arck. — Losonci báró Bánffy Dezső arck. Ceruzarajz. — Tanulmány a „Halott Krisztus"-hoz. Ceruzarajz.

Dr. Nékám Lajos (Budapest) magángyüjteménye.

1925. Dr. Nékám Lajos arck. — dr. Nékám Sándor arck.
1926. Ifjú dr. Nékám Lajos arck.
1928. dr. Nékám Lajos arck.
1932. dr. Nékám Lajosné arck.
Női gitárral (1895) — Wolf Henriette interieurben — Wolf Henriette 2 arck. — Wolf Henriette és egy heverésző alak — Villetz Jánosné, Nékám Irén 2 arck. — 1 női tanulmányfej. — 2 kisebb tanulmány.

Wertheimer Károly (Dunaharaszti) magángyüjteménye.

1880. Női fej. Ceruzarajz. München.
1900. Heltay Ferencné arck.
1921. Melancholia.
1923. Wertheimer Károlyné arck.

1924. Wertheimer Károlyné arck.
1925. Wertheimer Károlyarck. — Sáray Szabó Aranka arck.
1926. Wertheimer Károlyné arck.
1927. Ifjú férfi tanulmányfej. — Dante tanulmányfej.
1929. A művész önarcképe. Wertheimer Györgynek ajánlva. — A művész önarcképe (kis méret).
1930. Szmrecsányi Pimi arck. — Női tanulmányfej.
1931. József főhrg.
1932. Női akttanulmány.
Beniczky Ödönné, Blum Irma — Wolf Henriette — Kallós Ede és Tubay Lulu képmásai.
5 férfi, 7 női, 1 Madonna tanulmányfej.
Női akttanulmány Farkasházy Zsigmondnak ajánlva. — 10 különböző méretű női akttanulmány.
„Tavasz". Tanulmány a budai királyi palota képeihez.
Interieur a művész párisi lakásából.
Rembrand önportréjának másolata (kisméret).
A „Magyar Szalon" képes havi folyóirat címlapja.

Magunk előtt látva Karlovszky műalkotásait és életrajzi adatait, nagy vonásokban megrajzolhatjuk művészi pályafutását.

Karlovszky erős művésztehetség és önálló művész egyéniség. Művei teljesen egyéni jellegűek. Egyéniségének legszembetűnőbb vonása a természet — sokszor végletesen — hű ábrázolása. Ezen az alapon egyénisége már igen korán, még művésznövendék korában kialakul: a müncheni akadémián a természet után készült tanulmányaiért érmet kap.[13] Karlovszky ezt a sajátos vonását a különféle hatások ellenére is mindvégig megtartja.

Karlovszkyt, mint sok más művészt sokféle benyomás érte. Így Munkácsy házába kerülve, természetes, hogy a mester hatása alá került — Munkácsy művészetének csúcspontján állott ekkor. Sok művészetpártoló mecenás boldog volt, ha a nagy mestertől másolatot szerezhetett. Munkácsy e másolatok készítését tanítványaira bízta: így járult hozzá kiválóbb tanítványai erkölcsi és anyagi felemeléséhez. Ily szerencsében részesült Koroknyai Ottó, Rippl-Rónai és Karlovszky.[14] — Egy ma is élő festőművész kortárs elbeszélése szerint Rippl-Rónai és Karlovszky, a két teljesen ellentétes természetű művésznövendék mesterien tudták Munkácsy képeit utánozni. Munkácsy meg is volt elégedve a két tanítvány teljesítményeivel: csak néhány ecsetvonást húzott itt-ott a másolatokban vagy még ezt se tette, hanem egyenesen a nevét írta alájuk. A tanítványok pedig boldogok voltak.[15]

Ez a boldogság természetesen csak addig tartott, míg rá

---

[13] Chroniquer id. cikke.
[14] Rippl-Rónai: Emlékezéseim. 19. l.
[15] Rippl-Rónai: Emlékezéseim. 20. lap.

nem eszméltek arra, hogy a másolás vagy a mestert utánzó képek festése csak másodrendű festői eljárás. Sokkal erősebb egyéniség és tehetség volt mindkét tanítvány, semhogy ezzel beérték volna. Azért előbb Rippl-Rónai, utóbb Karlovszky — megköszönve a mester sok jóságát — elhagyták a nagy jótevő házát, iparkodtak megállni saját lábukon az életben és — a művészetben is. Rippl-Rónai azidőtájt diadalmasan előretörő modern festészet: az impresszionizmus, Karlovszky pedig a népéletfestő Meissonier művészete felé hajolt el.

Meissonier volt akkor a legünnepeltebb francia festők egyike, aki képei eladásánál épp oly hatalmas összegeket ért el, mint Munkácsy. Kisméretű, miniatürszerű katonaképeket és XIV—XV. Lajos korabeli zsanerképeket festett. Képeiben a kosztüm és az interieur megfestése volt a főcél, aminek megfelelőleg stílusa is aprólékosan részletező.[16] Meissonier stílusa Karlovszky művészi alaptermészetének nagyon megfelelt. Karlovszky Meissonier hatása alatt festi az ugyancsak miniatürszerű, hasonló tárgyú és aprólékos kidolgozású népéletképeit. *(Borozó lovag, Mámoros lovag, XIII. Lajos korabeli alak).*[17]

Azonban a Meissonier hatás nem megy Karlovszky egyénisége rovására és nem is tart nála örökké. A népéletfestés mellett sűrűn ellátogat a csendélet, az akt *(Fürdő nő, Leányakt)* és mindsűrűbben a képmásfestés területeire. A kemény és részletező modort — némelyek szerint Carriere hatása alatt[18] — gyakran váltja fel a lágy, összefoglaló, tónusos formai kifejezés. Főleg női tanulmányfejein láthatók ily irányú törekvések. E tanulmányfejeket vagy meleg barnásvörös *(Álom)* vagy hideg szürkés zöld tónusban *(Hollandi leányfej)* festi. Képei méretben is lassan megnövekednek.

Karlovszky érdeklődéssel fordult az illusztráló művészet felé is. A *Magyar Szalonba*, a *Magyar Géniusba* és az *Uj Időkbe* készít lehelletfinom rajzokat.[19] Résztvesz az *Athenaeum új „Petőfi" kiadványának* illusztrálásában is. Karlovszky enemű munkásságában a müncheni akadémiai szigorú rajztanulmányok hangja cseng vissza. A *„Nő a gitárnál"* című és több más képe arról tanuskodik, hogy a japán művészet finom vonal és tónus szépségei sem kerülték el figyelmét. Ellenben az impresszionizmus és postimpresszionizmus művészeti forrongásai őt nem ér-

---

[16] Éber: Műv. Lexikon 489. lap.

[17] E lovagképeknél bátyja, Karlovszky Géza volt a modell.

[18] Genthon István: Az új magyar festőművészet története. Budapest. Magyar Szemle Társaság. 1935. 108. lap.

[91] Genthon id. könyve.

dekelték, aminthogy nem érdekelte a tájkép sem. A tájképről azt szokta volt mondani, hogy „Párisban csak az festett tájképet, aki tehetségtelen volt". A „Halott Krisztus" című képéhez is más művész festette a tájképi hátteret. Élete végén ebbeli nézetét mégis megváltozatta. Amikor a sok képmásfestés következtében megszokottság vett erőt rajta, akkor azt mondotta, hogy „a portréfestőknek nyáron tájképet kellene festeniök, hogy felszabaduljanak".[20] Igy tette jóvá a tájképfestésen elkövetett sérelmet.

Karlovszky már párisi korszakában szívesen festett arcképeket, de kimondottan arcképfestővé a világháborút megelőző években (1908—1914) fejlődik. A világháború után pedig nem is fest mást, mint arcképet, az arcképek hosszú és érdekes sorozatát, mellyel Benczur Gyula és László Fülöp mellett a leghíresebb magyar arcképfestők sorába emelkedik. Karlovszky ezt az előkelő helyet hosszú küzdelemmel és kiváló művészi képességeivel szerezte meg.

Karlovszkynak a képmásfestésről az volt a nézete, hogy az mindenféle festészet teteje. Minden törekvése arra irányult, hogy az embert a belső lelkiségéhez és külső megjeleneséhez híven ábrázolja. Karlovszky maga is nyerseségig őszinte ember lévén, a portré festésben is a könyörtelenségig őszinte volt.

A belső lélek ábrázolására kiváló megfigyelő és jellemző ereje képesítette. A külső megjelenés, az optikai látvány hajszálpontos visszaadására elsőrendű rajztudása, forma és színérzéke, anatómiai ismeretei és miniatürista multja segítette. A formák megrögzítésében élesszemű és biztoskezű rajzoló. A képmásfestésben a rajzot alapvető fontosságúnak tartotta. E tekintetben főleg Holbein képmásait csodálta. Szokása volt mondani: élne az ember 200 évig: konyítana valamit a rajzhoz; élne 400 évig, tökéletes festő lehetne." Voltak kritikusok, akik a rideg valósághoz való tapadást terhére rótták Karlovszkynak és fényképszerűséggel vádolták. Való igaz, hogy munka közben Karlovszky segédeszközül felhasználta a fotografiát, de hogy mily szuverén módon vette igénybe, anélkül, hogy művészete fölé engedte volna emelkedni, legjobban látjuk bizonyítva akkor, ha a fénykép után dolgozó közepes tehetségek arcképeit összehasonlítjuk Karlovszky remekeivel".[21]

Karlovszky természetszerűleg a *szinek* tökéletes visszaadására is törekedett. Ezt éppoly fontos dolognak tartotta, mint a rajzot. Ezirányú törekvéseiben finom színérzéke segítette. Céljának megfelelőleg színei komolyak, képei színben ünnepélyesek,

---

[20] Dr. Pipics Zoltán id. rádióelőadása.
[21] Dr. Pipics id. rádióelőadása.

mint ahogyan ünnepiek azok az öltözetek, melyben a portretizált egyének megjelennek. Szineit iparkodik tónusegységben és valőrben megtartani. Java alkotásain ez elsőrendűen sikerül is. Néha azonban formaelemző, részletező eljárása ezt az egységet megbontja. Persze ez nem annyira a drapéria, mint inkább a fej színeinél fordul elő.

Karlovszky *festésmódja*, festői eljárása is egyéni volt. Képeit legtöbbször deszkára vagy ritkábban vászonra festette, melyet saját szisztémájú fehér alappal látott el. Az alapra vékonyan kente fel a festéket. A lazurt nagyon szerette, főleg a drapéria és háttérnél volt ennek nála nagy szerepe. Igy a fehér alap átvilágított a festményen. Rendszeres festői eljárással dolgozott. Precizen megállapította, hogy melyik színnel mit fessen. Igy például megvolt a fülkagyló befordításának a többé kevésbbé meghatározott színe. Fehér festéket sohse használt; annál inkább szerette a chambrian sárgát alkalmazni. Kedvelt hideg szürkéit elefántcsontfeketéből hozta ki, de ezek nem lettek nála piszkosak, mert előállításuk alkalmával háromszoros szikkativot használt.

Karlovszky képei úgy hatnak, mintha fáradságos, verejtékes munka árán markolná meg a hasonlóságot.[22] Ez azonban, mint minden festőnél, úgy nála is, csak akkor fordult elő, ha a megfestendő egyéniség nem volt neki rokonszenves. Egyébként nem az egész képen dolgozott, ami a mai festőknél szokásos eljárás, hanem a képnek csak egy részén; azonban ezeket a részeket gondos mérlegelés után alla prima, azaz azonnal készre festette. Ily értelemben szokta mondani, hogy ösztönszerűen kell festeni. Naponta nem festett többet két és fél óránál.

Karlovszky képmásfeső munkássága is több fejlődési fokon ment keresztül. Párisban és Budapesten is egyideig túlnyomóan női arcképeket és tanulmány fejeket fest. A párisi időszakból való *Nékám Irén kékgalléros arcképe*, amely még miniatür képeinek aprólékos stilusában marad. Ilyen *Meszlényi Adrienna képmása*, melyen az ábrázolt személy semmivel se fontosabb a környezetnél. Később a kemény, részletező formai kifejezést lágyabb, tónusos, széles ecsetkezelés, ugyanakkor a miniatür alakot nagyobb képméret váltja fel. Sajátos korszakot képvisel *Zala Gizella képmása*, mely aranyozott hátterével a szecessziós dekorativ felfogás érdekes emléke.

Karlovszky tulajdonképeni képmásfestő korának első és egyben egyik legfőbb emléke a *Magyar parasztasszony*. Ezen a tanulmányfőn a rajzi, tónus és színfinomságok meglátására Hol-

[22] Genthon id. könyve.

543. Waes, Walter: Vándorénekesek.

Karlovszky Bertalan

53. Karlovszky Bertalan: Magyar parasztasszony.

Műcsarnok 1908/9. téli
nemzeti k. 2.

KÁLMÁN PÉTER

szül. Zsablyán, 1877. Művészeti tanulmányait Bpesten, Münchenben és Olaszországban végezte. 1918-ban tünt fel erőteljes, jól jellemzett alakos képeivel. Műveire, melyekkel rendszeresen szerepel a hazai és külföldi tárlatokon, több kitüntetést kapott. Ezidőszerint Münchenben él.

KÁRPÁTHY JENŐ

szül. Debrecenben, 1870. Művészeti tanulmányait a bpesti Képzőművészeti, a párisi Julien akadémián és a Beaux Arts-on végezte. Hosszabb tanulmányút után Brüsszelben telepedett le, ahol kilenc nagysikerű kollektív kiállítást rendezett. Az 1914. évi brüsszeli kiállításon, Erdőtisztás reggel című képével, a kis aranyéremre terjesztették fel. A háború alatt harctéri szolgálatot teljesített. 1918 óta állandó kiállítója a hazai és külföldi tárlatoknak. Pikturáját különösen belga és francia körök ismerik. Működéséről számos francia nyelvű méltatás jelent meg. Midőn Brüsszelből hazatért, évtizedeken át gyüjtött tanulmányi anyaga, az akkori zűrzavaros időkben elveszett, négy képe pedig a saarbaeki múzeumban tűzvész áldozata lett. A legutóbb Bariban a Circolo

KÁLMÁN PIETRO

nato a Zsaolya, nel 1877. Svolse i suoi studi artistici a Budapest, Monaco ed in Italia. Nel 1918 ebbe i primi successi specialmente con le sue forti e bem colorate figure. E' stato insignito di numerosi premi e menzioni avarie esposizioni. Attualmente vive a Monaco.

KÁRPÁTHY EUGENIO

nato a Debreczen, nel 1870. Svolse i suoi studi all'Accademia di Belle Arti di Budapest ed all'Accademia Julien e Beaux Arts di Parigi. Dopo un lungo viaggio di studio, si stabilì a Bruxelles, ove ordinò ben nove esposizioni collettive con grande successo. All'Esposizione di Bruxelles del 1914, venne proposto per il suo quadro „Prato nella foresta" per la piccola medaglia d'oro. Durante le guerra, ha prestato servizio militare al fronte. Dal 1918 in poi partecipa a tutte le più importanti esposizioni nazionali ed estere. Le sue opere sono note specialmente in Francia e nel Belgio. Molte critiche sulle sue opere sono apparse in lingua francese. Allorchè fece ritorno a Bruxelles, in quel periodo caotico gran parte dei suoi studi raccolti attraverso decenni, andò perduta, e quattro suoi quadri vennero distrutti nell'incendio del Museo di

tartott fenn Budapesten. Műtermében egymásután készültek kora kitünőségeinek portréi, melyekkel igen nagy sikereket aratott. Értékes műveivel, melyekkel gyakran szerepel a hazai és külföldi reprezentatív tárlatokon, számos díjat és kitüntetést nyert. Pipázó katona című képével 1900-ban elnyerte a Képzőművészeti Társulat nagydíját, Magyar parasztasszony c. művével (1908) az állami nagy aranyérmet, Férfiarcképével 1912-ben a jubileumi díjat stb. Nevezetesebb alkotásai: Horthy Miklós kormányzó, József főherceg, Eszterházy Móric, Andrássy Gyula és Katinka, Wenckheim Dénes, Cziráky Antal grófok, Meszlényi Adrienne, Odry Árpád stb. portréi. Művészetét a részletekig menő jellemzés, klasszikus színezés és mély lelki átérzés jellemzi. Az élő magyar pikturában a portré egyik legnagyobb mestere. A Képzőművészeti Főiskola tanára. A magyar képzőművészet terén elért kiváló munkásságának elismeréseül m. kir. kormányfőtanácsosi címmel tüntették ki. Alkotásai előkelő hazai és külföldi köz- és magángyüjteményekben foglalnak helyet. Odry Árpádot Hamlet szerepében ábrázoló képével, 1933-ban elnyerte a Greguss-jutalmat.

nato in patria, aprì una propria scuola d'arte a Budapest. Nel suo studio vennero dipinti i ritratti di tutte le più importanti personalità della sua epoca con sempre nuovi successi. Ha ottenuto numerosi premi e menzioni con le sue opere veramente notevoli a numerose esposizioni nazionali ed estere. Col suo quadro „Soldato con la pipa" ha ottenuto nel 1900 il gran premio della Società per le Belle Arti, col quadro „Contadina ungherese" (1908) la grande medaglia d'oro dello Stato, col „Ritratto di adulto" nel 1912 il premio giubilare, ecc. Fra le sue opere più note, registriamo: I ritratti del Reggente, Ammiraglio Nicola de Horthy, dell'Arciduca Giuseppe, del Conte Maurizio Esterházy, del conte Giulio Andrássy, della contessa Caterina Andrássy, del Conte Dénes Wenckheim, del Conte Antonio Cziráky, di Adriana Meszlényi, di Árpád Odry, ecc. La sua arte è caretterizzata da una persistente volontà di dare alle sue figure il loro carattere attraverso anche alle più piccole minuzie, con una coloratura classica. E' uno dei più grandi maestri del ritratto della pittura moderna ungherese. Il Governo, in riconoscimento dei suoi meriti gli ha conferito il titolo di Consigliere superiore di Governo. Le sue opere sono in possesso di importanti musei e raccolte nazionali ed estere. Col ritratto dell'attore Arpad Odry nella parte di Amleto ottenne nel 1933 il premio Greguss.

Foto Filmiroda.

Karlovszky Bertalan: br. Szalay Gábor
A II. Nemzeti Kiállításról.

samotraki Victoria, a C'a d'Oro-ból legyen kereskedelmi kikötő". Nézzük csak Marinettinek, a nálunk is járt és ünnepelt szenátornak futurista kiáltványát (isteneknek való látvány volt az Akadémia agg elnökének fájdalmasan elismerő mosolya és azután lelkes dicsérete, mikor az Akadémián Marinetti a kutyák szerelme című versét szinte négykézláb, ugatással és a sarok szaglálásával illusztrálta).

„Hogy autók járják a Márk-teret és a sebesség alkalmatosságai gázolják el, azt a groteszk osztrák nászutaspárt."

A Duce jöttekor szintén tiltakozott az ellen, hogy Itália ágya legyen a világ szerelmeseinek, azóta véleményét megváltoztatta és szívesen ad az állam vonatjain 75%-os árengedményt is, különös tekintettel a nászutasokra. A futurizmus prófétája, Marinetti nem tudta, hogy ez a sok groteszk nászutazó évi 2,000.000.000 aranyfrank hasznot hozott az olasz közgazdaságnak. A Manifeste de la painture et de la sculpture futuriste azt hirdeti: „futurizmus elmélete szerint a futurista szobor nem lehet zárt, meg kell alkotni a végtelenhez való viszonyát, egy szobor kompoziciója magába kell hogy fogadja a tárgyak mértani és számtani

Képzőművészet
1934. 100 l.

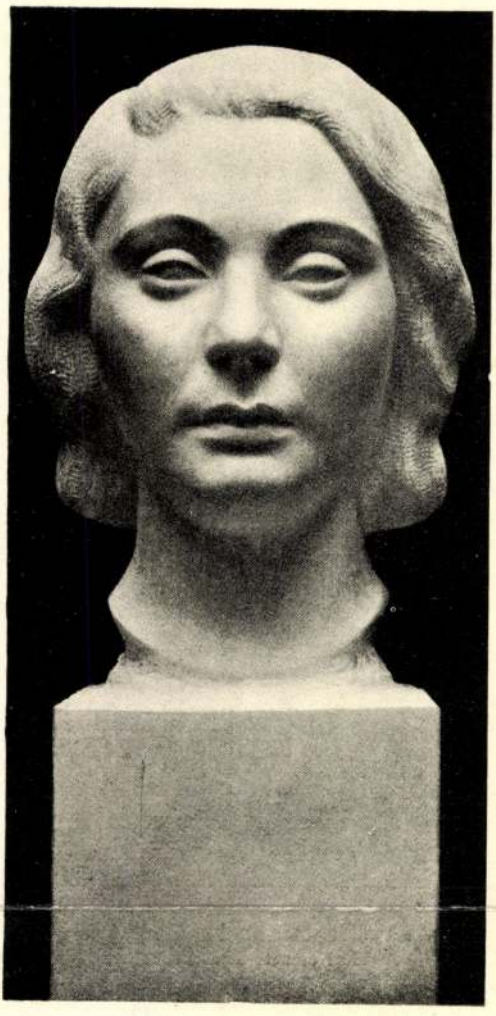

Foto Filmiroda.

Kernstokné Stricker Gina: Tanulmányfej
A II. Nemzeti Kiállításról.

ideológiák akkor, mikor ez már a művészetekben jelentkezett, az ideológiák tartalmi programjában még nem is fejeződtek ki.

Ezen művészi alkotásokban nem a szárnyaló érzések, a kompozició formái, térbeli áttekinthetősége, hatásos csoportosítások, avagy az egyszerű felépítés, a colorit jelentősége, a tónusok mélysége vagy derűs világossága, a rajzolásnak a banálistól való felszabadulása volt úgy az elméleti, mint gyakorlati cél, hanem, mint az írásaikból kitünik: pld. a kubizmus tanításában a rendcsinálás. Evégből a dolgokat leegyszerűsítették egyenesekre és görbékre.

A lényeg ez volt. Minden egyéb, mint a végtelen polarizálása, a testek köbösítése stb. csak propaganda, misztikus tartalmú fogalmak. Újszerű nem volt e mozgalomban, már a nagy francia forradalomban a konvent egyik tagja (Hasenfranz elszászi képviselő) azt az indítványt terjesztette be: tiltassék el minden fajta festészet amely nemcsupán vonalzóval vagy körzővel csinál-

87 Jendrássik Jenő: Csöppike arcképe.

55 Karlovszky Bertalan: Szalavszky Gyula arcképe.

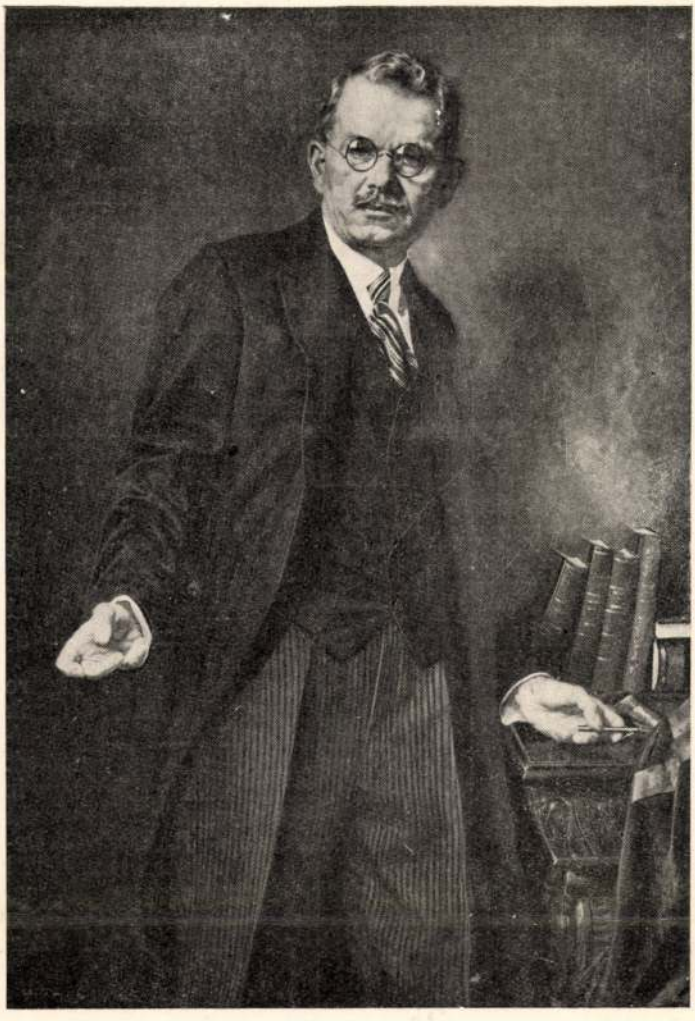

Karlovszky Bertalan: Sipőcz Jenő polgármester
A Műcsarnok Téli Tárlatáról Foto Magyar Filmiroda

niatemplom megépítője, lelkes akciót szervezett művészeink között a templom belső díszítésének, művészi kialakításának megtervezésére. A legkülönbözőbb telhogású művészek álltak Lechner Jenő szép terve mellé és művészi lelkességük legjavát adva, úgy a festők, mint a szobrászok elkészítették a szebbnél-szebb terveket, melyek ha valóra válnak, a Rezső téri templom a főváros egyik legszebben dekorált istenháza lesz. A festők közül itt látjuk *Aba Novák* Vilmos, *Eeszty* Masa, *Leszkovszky* György, *Márton* Ferenc, *Nagy* Sándor, *Nemessányi Kontuly* Béla, *Raksányi* Dezső, *Rozgonyi* László, *Stein* János, *Szőnyi* István, a szobrászok közül pedig *Füredi* Richárd, *Lux* Elek, *Medgyessy* Ferenc, *Ohmann* Béla, *Pásztor* János, *Pátzay* Pál, *Sidló* Ferenc és *Tóth* Gyula kitünő műveit. A *hatodik terem* említésre méltó művei *M. Careth* Erzsébet finom zsánerfeje, *Kövesdy* Géza izléssel előadott karakteres arcképe, *Gaál* Ferenc városligeti részlete, *Rottmann* Mozart hatásos zsánerjelenete, csallóközi *Farkas* Lőrinc egy bravuros vedutája, rákosi *Uitz* János két hangulatos uccaképe, *Csillag* József artisztiku-

Képzőművészet
1934. 37. L

san előadott Cséplése és Kazalrakása, *Kampis* János dekorativ színhatású figurája, *Turmayer* Sándor gondos tanulmánya és *Gy. Sándor* József mozgalmas jelenete, az Árverés. *Szánthó* Mária aktjai ezuttal nem képviselik szerencsésen a művésznőt.

Az előző teremmel szemben a *hetedik terem* az idősebb generációé. Itt találjuk a nemrég elhunyt *Zombory* Lajos néhány vidámhangulatu alföldi szines képét, *Karlovszky* Bertalan kis portréját Toroczkay Wigand Ede műépítészről, *Pállya* Celesztin Hortobágyi vásár jelenetét, *Háry* Gyula bravurosan felrakott pesti Dunapartját, *Magyar-Mannheimer* Gusztáv hangulatos tájképét, *Éder* Gyula romantikus arcképét, *Nádler* Róbert természetimádó vásznait, *Merész* Gyula karakteres fejeit. A fiatalabb generációt *Baránszky* E. László, *Prohászka* József, *Kacziány* Aladár és *Gaál* Ferenc képviselik nívósan.

A *nyolcadik teremben* *Edvi Illés* Aladár, a Münchenben élő *Kálmán* Péter, *Pállya* Celesztin, *Benczur* Ida, *Sándor* Béla, *Bálint* Géza, *Kunffy* Lajos és *Náray* Aurél festményei (egyéni kézjeggyel előadott rózsacsendélete megkapó) a kiemelkedőbb művek.

A *kilencedik termet* Komáromi *Kacz* Endre nagy mesterségbeli tudással előadott, de sok helyütt konvencionális portréi uralják. *Kézdi-Kovács* Lászlónak Bucsufény c. képe nemcsak hangulatos, de festői feladatok megoldásában is gazdag. *Vágner* Andor és Szatmári *Horváth* Kálmán tájképei tartalmasak, *Rakssányi* Dezső Templom belseje c. kis vászna rendkívül nehéz festői feladatok bravúros megoldása. *Vigh* Bertalan Mata Hari c. sejtelmes figurája a művész selymes, lágy szinakkordjaival ékes,

Burghardt F
A Műcsarnok

Karlovszky Bertalan

MODERN KÉPTÁR. ♡ A Szépművészeti Múzeum modern képtárának rendezésére, illetve a képtár anyagának kiválasztására a kultuszminiszter külön bizottságot küldött ki. A képek kiválogatásával a bizottság tagja közül Szinyei-Merse Pált, Ferenczy Károlyt, Paczka Ferencet és Karlovszky Bertalant bizták meg, akik már el is készültek munkájokkal. A képeket Karlovszky Bertalan fogja a nyár folyamán elhelyezni. ♡

Művészi Ipar
1906. II. k.

SZALAY JÁNOSNÉ

230. MÜLLER, RICHARD (1874—1930), Lakmározó egér. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 10×22 . . . . 10.—

231. OLDEWELT, FERDINAND, A szappanbuborék. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 33×25 . . . 15.—

232. OLGYAI VIKTOR (1870—1929), Ivan. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 40×33 . . . . . 20.—

233. OPPLER, ERNST (1867—1929), Hattyútánc. (Pawlowa.) Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 29×39 . . . . . 10.—

234. PENNELL, JOSEPH, Gyártelep. Eredeti rézkarc. 24×33 . . . . . 15.—

235. PETERS, HELA, Alvó nő. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 44×31 . . . . . 20.—

236. PIERSON, BERTHOLD, Tanulmányfej. Eredeti kőrajz. Aláírt és számozott példány. 23×15 . . 10.—

237. PRIHODA ISTVÁN, Fekvő női akt. Eredeti hidegtű. Aláírt példány. 43×35 . . . . . 10.—

238. RAAB ERVIN, Virágzó gesztenyefa. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 33×40 . . . . . 10.—

239. RASSENFOSSE [illegible]

	Kikiáltási ár pengőben
218. —, Gyári munkások. Eredeti hidegtű. Aláírt példány. 52×38	10.—
219. LANGE, HELENE, Virágcsokor. Eredeti színes kőrajz. Aláírt példány. 37×50	10.—
220. LARSSON, KARL (1855—1919), Karin és Kersti. Eredeti rézkarc. 44×29	10.—
221. LEGROS, ALPHONSE (1837—1911), Erdőben. Eredeti rézkarc. 25×19	20.—
222. LEIBL, WILHELM (1844—1900), Dohányzó férfi. Eredeti rézkarc. 39×29	20.—
223. LIEBERMANN, MAX (1847—1935), A kertben. Eredeti rézkarc. 26×35	15.—
224. LÖSCHBRAND, P., Erdei patak télen. Eredeti színes fametszet. Aláírt példány. 27×31	10.—
225. MEID, HANS, Léda a hattyúval. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 40×30	20.—
226.—, Sétány a berlini állatkertben. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 30×39	15.—
227. MENZEL, ADOLF VON (1815—1905), Olaszul tanulni. Eredeti rézkarc. 35×48	10.—
228. MEYER, KURT, Oroszlán pár. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 35×50	10.—
229. MUNCH, EDVARD, Gyermek tanulmányfej. Eredeti rézkarc. 34×25	25.—

Karlovszky Bertalan

hírlapíroi kongr...

B. H. 1907. 193.77

* **(Teleky Géza gróf arcképe.)** *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter, egyik elődjének: *Teleky* Géza grófnak arcképét megfestette a belügyminisztérium számára. A festmény elkészitésével *Karlovszky* Bertalant bizták meg, a ki azt már el is készitette.

Repülő lapok 70.szám

Budapest,193

L A U F F E R T I V A D A R

könyvkereskedés és antiquarium

IV. Váczi-ucca 11. Postafiók 311. Tel

A l k a l m i á r ú k ö n y v e k v á s á

U J S Z E R Z E M É N Y E K

DER INDISCHE KULTURKREIS

Alle Bände Grossquart.- Besondere Reichhaltigkeit
teiles. - Prächtige goldgezierte blaue Ganzleinenb
Hervorragender Text.

Karlovszky Bertalan

Magyarság képes mell.

1934. ápr. 29.

Karlovszky Bertalan: Szalay Gábor báró

75182/a

5 48,-

2 . 46,-

2,-

BUDAPEST 935 DEC -2 11 N 2 V N

62 V Sa

Karlovszky Bertalan

Uj Magyarság Vasárnapja

1935 dec. 8.

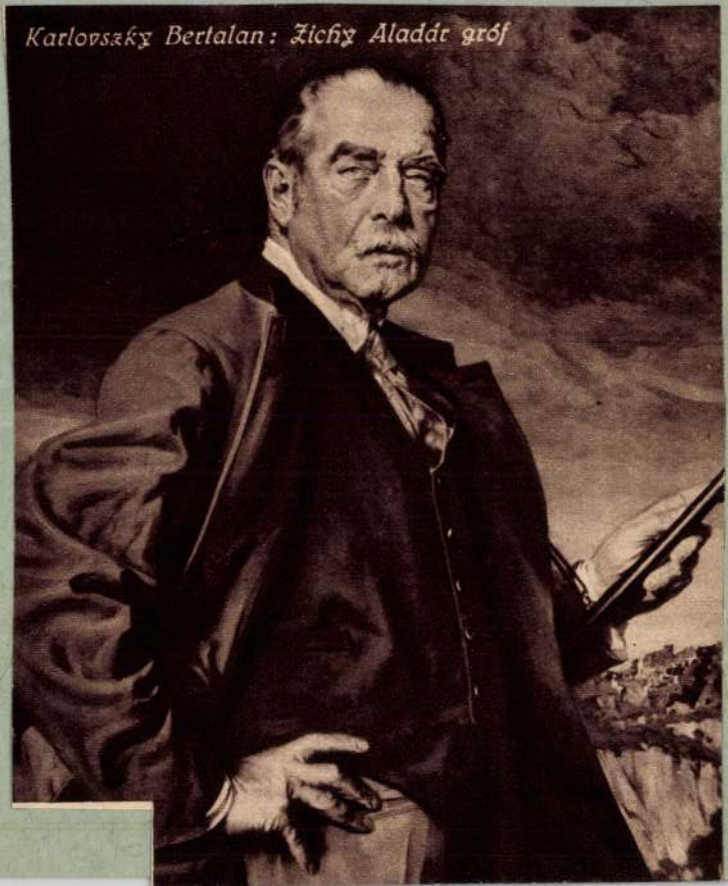

Karlovszky Bertalan: Zichy Aladár gróf

lovszky Bertalan Paris."

Karlovszky Bertalan

Ernst-Museum
aukciói 38. sz.,
Bpest, 1928.

Karlovszky Bertalan (Bartholomaeus), szül. (geb.) 1858.

248. NŐI ARCKÉP (Frauenbildnis). Jelezve (Bezeichnet): „Kar
Vászon (Leinwand). 32×40 cm.

Karlovszky Bertalan (Bartholomaeus), szül. (geb.) 1858.

249. MÁRIA. Jelezve (Bezeichnet): „Karlovszky B."
Vászon (Leinwand). 61×49 cm.

Koronás nőalakot ábrázoló agyag-
szobrocska VII. 247.

KARLOVSZKY *Bertalan*, festő, Munkács 1858 okt. 24. Münchenben tanult s Párizsban, majd Budapesten működött; sokat illusztrált s tanulmányfejeket (Magyar parasztasszony), arcképeket (Andrássy Gyula gr., Rózsavölgyi, Kléh, Bárczy stb.) és aktokat állított ki a Műcsarnokban. A legapróbb részletekig menő modellatúra, a teljes szövetszerűség és tárgyiasság, a miniatűrszerű gondos technika jellemzi előadását. Egy idelg Budapesten magániskolát is tartott. 1897. a Károlyi-díjat, 1900. a párizsi világkiállításon ezüstérmet, itthon a társulati díjat, 1908. a nagy állami aranyérmet s ugyancsak ezévben a Ráth-díjat, 1911. a jub. királydíjat, 1920. a Horovitz-díjat nyerte. 1921. kollektív kiállítása volt a Műcsarnokban. Csendélet, Kléh István arcképe, Pollák Emilné arcképe, Ifjúság, XIII. Lajos korabeli alak és Női arckép c. művei a Szépm. Múzeumban, Lampl Hugó, báró Herzog Péter és Rózsavölgyi Gyula képmásai és Parasztasszony-fej c. olajfestménye a főváros, Horthy Miklós kormányzó arcképe a m. kir. miniszterelnökség, báró Orczy Béla, gróf Teleky Géza, gróf Andrássy Gyula és gróf Klebelsberg Kuno képmásai a m. kir. belügyminisztérium, György Endre arcképe a földmívelésügyi minisztérium tulajdonában vannak. 1928 óta az alakrajz és festés tanára a bpesti képzőm. főiskolán.

Fr. G. I. 5291

Karlovszky Bertalan

VELENCE VÁROSA tudvalevőleg 1905 tavaszán rendezi hatodik nemzetközi képzőművészeti kiállítását, amelyre a magyar kormány közvetítésével a magyar művészeket is meghívta. Ezek szerint tehát a magyar művészet államilag szervezett külön csoporttal lesz képviselve a hatodik velencei nemzetközi kiállításon, amelynek rendezősége ennek a csoportnak is külön termet bocsátott rendelkezésére. A magyar csoport rendezői: Radisics Jenő miniszteri tanácsos, az „Iparművészeti Múzeum“ igazgatója, Karlovszky Bertalan festőművész, és dr. Szmrecsányi Miklós nyug. miniszteri tanácsos, a magyar csoport miniszteri biztosa lesznek. A kiállítás 1905 április 22-ikén nyílik meg és október 31-ikén záródik.

Művészet 1905. 56. l.

Karlovszky Bertalan

1934 febr. 4.

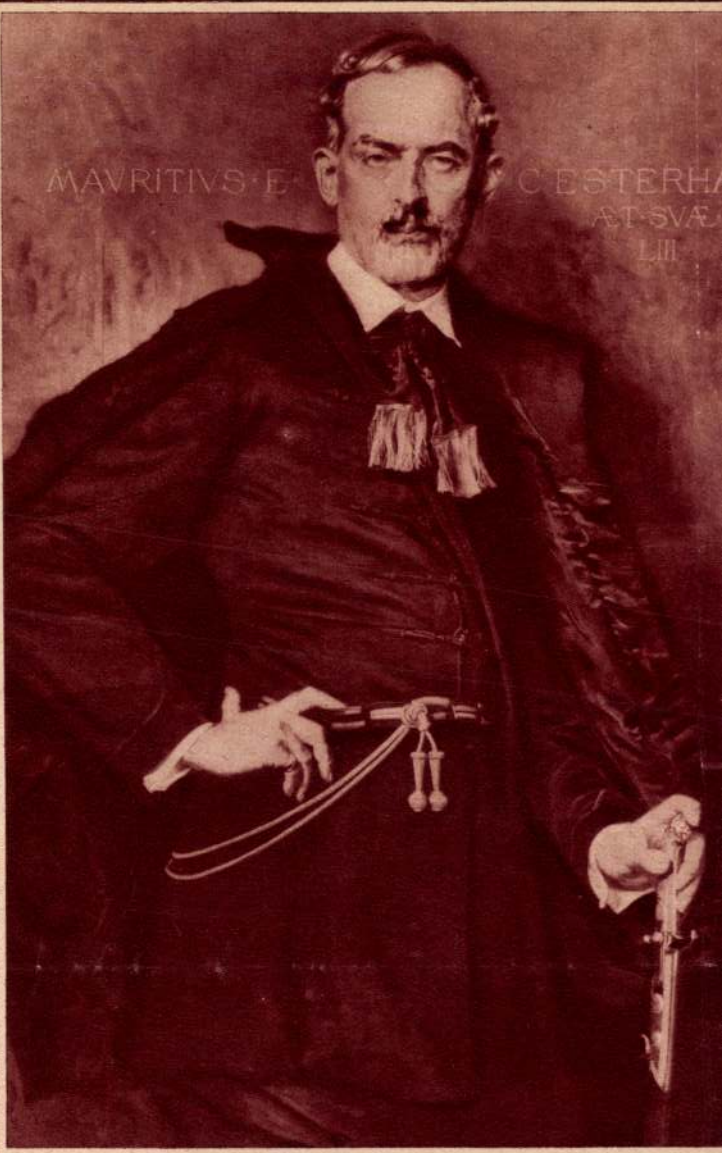

Karlovszky Bertalan: Esterházy Móric gróf

ARSÁG

4 február 4-i számához. (5.)

774. Karlovszky Bertalan után.

A mester sz. Munkácson 1858 október 24-én.

Kossuth Lajos.

Térden alólig látható és szembe nézve ül. Jobb kezével az asztal sarkára támaszkodik, hol felöltője is van, balját pedig a szék karfáján nyugtatja. Feje elől kopasz; haja, bajusza és szakálla galambősz; szemöldöke őszbevegyült és szeme kék. Csokorra kötött nyakkendője és öltözete fekete.

Vászon, méretei 132·5 : 102·5 cm. — Lelt. sz. 774. — Értéke 80 K. — Vétetett a gr. Kreith-féle ereklyemúzeumból. — A megszerzésére vonatkozó adatokat l. a 62. lapon az 580 lelt. sznál. — Átvétetett 1895 április 23-án (107–95). — Átvételi jegyzék 8. — Az átvételt tudomásul vette az 1896 április 8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

TÁRLATOK

HERMAN LIPÓT ÉS GÁRDOS ALADÁR KOLLEKTÍV KIÁLLITÁSA. Két érdemes művész kiállítása zajlott le a a napokban az Ernst-Muzeumban. *Herman* Lipót festőművész munkái meglepően szépek. A tableau teljessége, a hangulat mint képalkotó elem, hangsúlyozása, arra mutatnak, hogy szakított a vázlatosság könnyű sikerre pályázó módszerével. Tájképei poetikusak és színesek. Ragyogó derű verődik szerte vásznairól. Figurális képei is kellemes impressziót gyakorolnak. Formagazdagságukkal és szellemes rajzukkal kellemes hatást tesznek. Általában erőteljes visszatérés a természethez Herman uj bemutatkozása. Ennek a visszakanyarodásnak köszönheti, hogy pikturája nem került zsákutcába és verejtékező „keresés" helyett most egy sereg friss, szép képet mutathatott be a közönségnek, mely sokkal hálásabb a műélvezetért, mint a műmagyarázatért.

Gárdos Aladár művészete tiszta líra. A gondosan kikeresett és finom konturokkal megrajzolt formákat belső tűz, az érzés hevíti. Szobrászi anyagszerűség és lirikus érzelmesség szerencsésen egyesül a Gárdos Aladár művészetében. *Titokc*. hármas aktkompozicióján is láthatjuk milyen gonddal hangsúlyozza a formákat és mennyire engedelmes eszköze az anyag a művésznek mondanivalói hű tolmácsolására. Ebben a művészben van gondolat és érzés, mely materializálódást kiván és tudása megadja annak lehetőségét, hogy elkerülve a sablonos formákat és megoldásokat olyan megnyilatkozást adjon ezeknek a gondolatoknak és érzéseknek, mely a monumentális, az örök erő érzéséhez vezeti a nézőt. Aktjai különösen szépek. Vonalharmóniáját a muzsika lágysága és ritmusa teszi tökéletessé. Gárdos Aladár oeuvreje egy mesterségét kiválóan értő szobrász és költői emelkedettségű művész szerencsés találkozása.

CSÓK ISTVÁN: SOKÁC LÁNY
Dr. Gaá[illegible] Endre gyüjteményéből

BARDÓCZ ÁRPÁD KIÁLLÍTÁSA A FÉSZEKBEN. A Fészek, művészek klubjának intim, zöld termében ezúttal *Bardócz* Árpádnak, a népszerű, kitünő festőművésznek kis kiállítása nyillott meg. Egy sereg könnyed, elegáns rajzú pasztell portré dokumentálja itt azt a sarmőz, nagyképüség nélkül való közvetlenséget, mely Bardócz Árpádnak úgy egyéniségét, mint művészetét népszerűvé tette.

inkább *interieur-gyüjtés.* Amit úgy kell érteni, hogy a gyüjtő nem a festő-, vagy szobrászművészet valamely szempontja szemmeltartásával intézte gyüjtését, hanem fantáziájában már előre kialakította egy interieur képét s ehhez a képhez mérte, mit szerezzen be. Kép, szobor, kerámia, szőnyeg, ötvösművészeti tárgyak úgy álltak össze egy egységes képpé a Gaál Endre mozgékony, színes fantáziájának útmutatása szerint. Ebben a nagy lakásban sok a jó kép és szobor és ezeknek annyira itt a helyük, hogy nem illeszkednének be egy múzeum rideg falaira. De nem is kívánkoznak innen sehova, mert a néző már az első pillanatban úgy érzi, hogy itt minden elmozdíthatatlanúl áll a maga helyén. Izlés és fantázia rögzítették oda.

Természetesen ebben a gyüjteményben, amelyikben csak a képek száma eléri a 300-at és ahol a sort Munkácsyval és Szinnyeivel lehet kezdeni, igen nagy értékek vannak felhalmozva. Mégis az az érzésünk, hogy itt nem az egyes képek értéke és a gyüjtemény felértékelése a fontos, hanem az a tanúlság, amit Gaál Endre gyüjtése nyujt. Fontosnak éreztük ennek a gyüjteménynek bemutatásánál, hogy a gyüjtőnek ismét egy újabb tipusát mutassuk be. Egy lakásdiszítő gyüjtőt, aki ellentétben a céhbeli gyüjtők tipusával, a gyüjtött anyagot nem önmagáért szerzi be és nem önmagában látja, hanem eszköznek tekinti ahhoz, hogy általuk egy új egységét formálhassa meg a művészi élvezésnek: a művészi fantáziával elképzelt és egyéniségét beleérző interieurt.

Lovas Ádám.

KARLOVSZKY BERTALAN: PORTRAIT
Dr. Gaál Endre gyüjteményéből

A DUNÁNTÚLI TÁRLAT DÍJAI. A Berzsenyi Társaság igazgatótanácsa a zsüri javaslatára köszönő irattal tüntette ki: dr. *Kunffy* Lajos, *Bacskay* Béla és *Korács* Jenő József festőművészeket. Kiváló alkotásaikért dicsérő oklevelekkel kitüntette: *Engelné Baiersdorf* Erna szobrászművésznőt (Pécs), *Farkas* Klára festőművésznőt (Kaposvár), *Gaál* Dezső festőművészt (Lengyeltóti), *Hortobágyi* Ágost relifművészt (Kaposvár), *Jaksa* István festőművészt (Szombathely), *Lovrits* Kálmán festőművészt (Kaposvár), *Mühl* Gusztáv festőművészt (Sopron) és *Vass* Béla festőművészt (Szombathely).

Képzőművészet
1929. 25. 17.

KARLOVSZKY BERTALAN: Dr. NÉKÁM LAJOSNÉ
A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

Kenyérgond és művészet.

Világszerte ma azt látni, hogy a művészek gazdasági helyzete rendkívül súlyossá vált. Mindig küzdelmes volt az életük és a legtöbben nagy sikereik dacára is szegénységben haltak meg. Akiknek képei most múzeumokban láthatók vagy muzeális értéket képviselnek, Rembrandt, Chardin, Daumier és mások, a nyomort ismerték meg elmulásuk előtt. De fanatikus egykedvűséggel viselték el sorsukat és megállás nélkül dolgoztak, bár vevő vagy megrendelő nem várt az elkészülő munkákra. Amikor nem festettek, egyik-másik tollat fogott és emlékeit írta le, vagy baráttal beszélgetve a művészetéről értekezett. Arról, hogy az élet nehéz és ezer akadályt emel a munkakedv ellen, sohasem esett szó. A festőket csak az érdekelte, hogyan kell alkotni, milyen technikai eszközzel oldható meg, amit elgondoltak és más festők alkotásai előtt is ugyanezeket a kérdéseket feszegették unos-untalan. Száz példa helyett csak Delacroix naplóira hivatkozunk. Amit ezekből kiolvashatunk, az nagyjában állt minden festőre. Az élet nehézségei nem számítottak előttük, de annál többet a benső nehézségek s az örökös tisztázások, a keresés útvesztőjében.

Ma úgylátszik más a helyzet. Még néhány év előtt valahogyan tellett vászonra, ecsetre és festékre, papírra és ceruzára. A többivel bírták az idegek. De azóta mintha összeroppant volna a világ: mindenfelé válságot hirdetnek és a válság jelei nyilvánvalók is lettek. Akik mostanában Párizsból hazajöttek, azt mesélik, hogy ez a nemzetközi gyülőhelye a művészeknek üresedőben van. Hazájába költözik s menekül vissza, ki ott a boldogulást és

sikert remélte. Nyilvánvaló lett egyszeriben mindenki előtt, hogy a dolgok megfeneklettek és nincs kilátás arra, hogy a helyzet jobbrafordulhasson. Párizsban és otthon eddig akadtak még műbarátfélék, kik az újak és keresők pártját fogták; kiket nem érdekelt már a beérkezett művészet és ezért a kártyások szenvedélyével az eljövendő csillagra tették fel szerény tétjüket. A jóhiszeműek e kis serege elég volt, hogy az elmerülésben akadályozza meg az ifjú művészeket. Hihetetlen kis erőforrásokból táplálkozott és nőtt fel naggyá az elmult század művészete. Ma, a gazdasági szempontok korában, könyvet lehetne írni erről az érdekes témáról.

Ha jól látjuk a dolgokat, ez az utolsó áthidaló kapocs a dolgozó művész és a rajongó műbarát közt, elveszett. Elapadt a gyüjtőszenvedély és főleg a kisemberek szeretete az új alkotásokkal szemben, melyek mindig hozzáférhetők voltak számukra. A nagy tőke itt sohasem számított. A pénzzel bánni tudók mindig kerülték a kockázatot és a vele járó felesleges időpocsékolást. A vásárlás szimatja is hiányzott belőlük és ezért nemcsak snobizmusból régi, hitelesen felértékelt és felülbélyegzett művekbe fektették pénzüket. A fejlődő művészet sohasem húzott belőlük hasznot és ha egy új gazdasági konjunktura állna be, a jövőben sem fog hasznot látni a tőkéből.

De csakugyan az anyagi gondokkal küzdő értelmi osztály kényszerű visszavonulása sodorta volna-e válságba mai művészetünk harcosait is? (Ebben az elmélkedésekben persze szó nincs olyan képzőművészekről, kik „berendezési tárgyakat" vagy „lakásdíszt" produkálnak, tehát a közszükségletnek dolgoznak). Valóban csak a rossz gazdasági helyzetet sínylik meg ők? Az összefüggés látszólag olyan világos, hogy a kérdés ismétlése szinte feleslegesnek tűnik fel. Mégis él bennünk egy kis gyanu a gyors megoldásokkal szemben. A társadalmi élet jelenségei sokkal bonyolultabbak, semhogy egyszerű magyarázattal megoldhatók lennének.

Közelről nézve hogyan is áll ma a művészi produkálás kérdése? Vannak még állami intézmények és egyéb iskolák, hol „művészetet" tanítanak. De ez az oktatás, a művészi tradiciók teljes kimerülése után, merőben személyekhez kötött és mint minden individuális vállalkozás eredményeiben kiszámít-

SOMOGYI ISTVÁN: MAYER KÁROLY, ÁLLAMTITKÁR

Karlovszky Bertalan

Magyarság képes mell-
ék 1928. dec. 16.

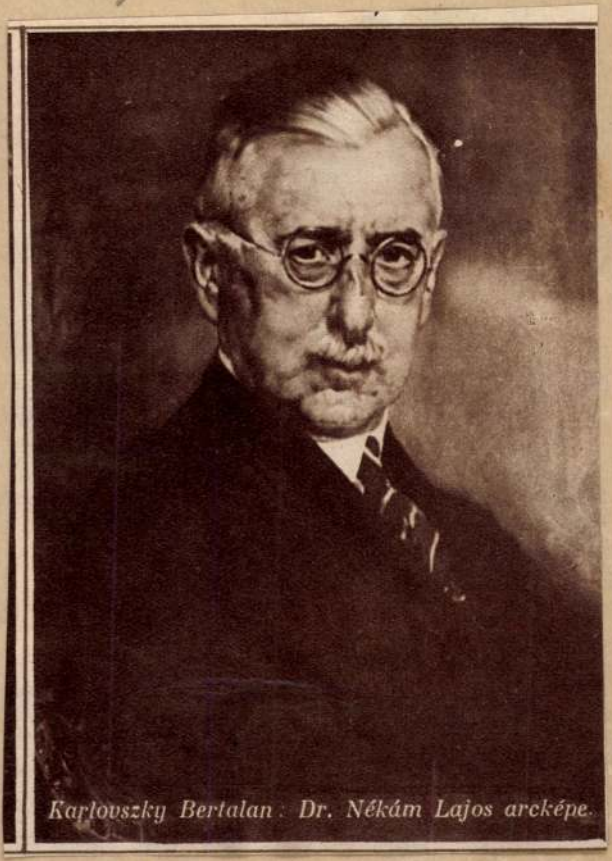

Karlovszky Bertalan: Dr. Nékám Lajos arcképe.

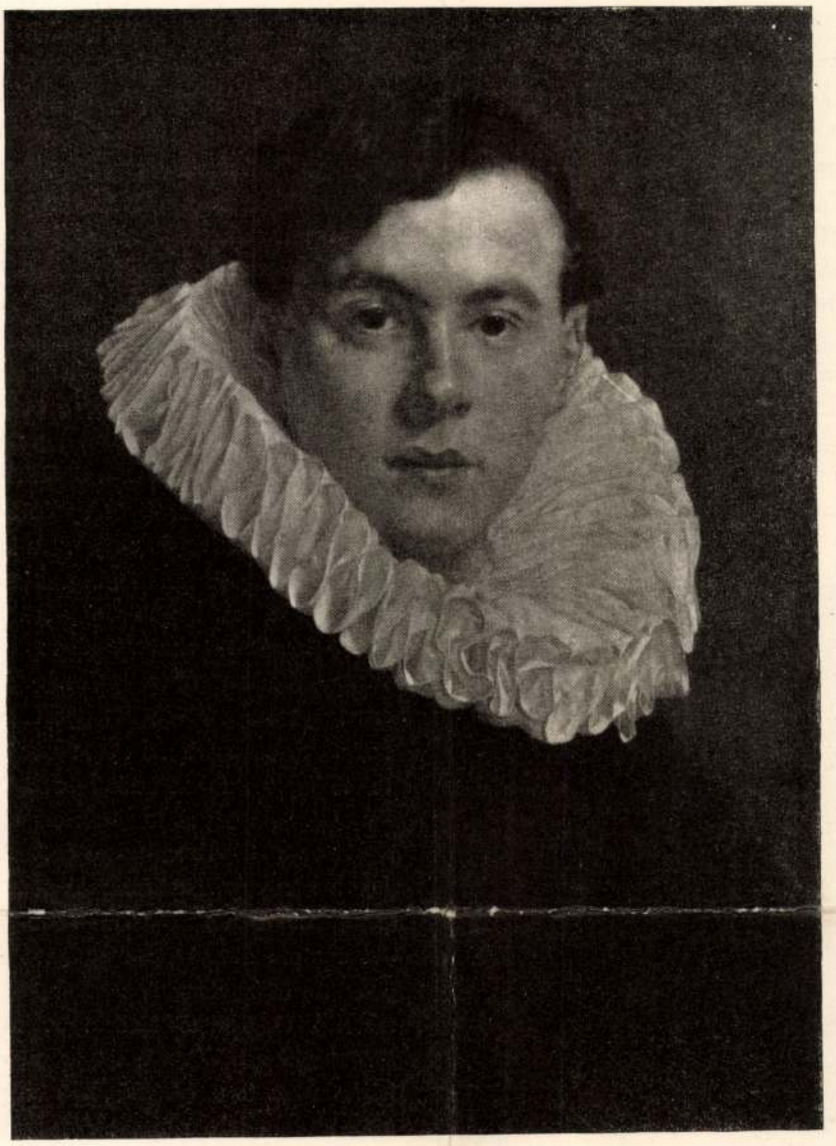

ARCKÉP
KARLOVSZKY BERTALAN FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

nevelésben részesült otthon, atyja az a nagy-műveltségű és híres hajdudorogi esperes-plébános lévén, aki oly előkelő szerepet játszott a görög-katolikus egyházi mozgalmakban. Roskovics Ignác (szül. 1854 szeptember 28-án, Szalókon, Zemplénmegyében) már iskolásfiú-korában Heverdle Ferenc és Vidra Ferdinánd festők keze alá került. Mind a kettő érdekes és világlátott ember volt. Vidra a negyvenes években Rómát járta mint stipendista, hazatérve a veszprémi és ungvári templomok számára olaszos izű oltárképeket festett, ott festette a Pannonia című képét is, amely a Szépművészeti Múzeum tulajdona s ott rajzolta a szintén államtulajdonban lévő Rafael-féle Teológiát. Tudott tehát ifjú tanítványának az örök város mestereiről, Itália művészi életéről mesélni. Heverdle Ferenc a bécsi akadémiának volt növendéke, bejárta a Balkánt Konstantinápolyig s végül nemzedékeket oktatott Ungvárt a rajz elemeire. Az ifjú Roskovics e két mesterétől sokat hallhatott a művészélet varázsáról, a művészet felsőbbrendüségéről. E körülmények és az, hogy valóban tehetségnek ösmerték, döntőn hatottak arra,

hogy a festő-pályára lépjen. 1875. beiratkozott tehát a mintarajziskolába, ahol rövidesen megfestette első képét («Tud-e váltani?») s azt ki is állította a Műcsarnokban 1880-ban. De ugyanebben az évben részt vett a budapesti oltárképpályázaton is és elnyerte a harmadik díjat. Hallatlan eset volt, hogy a sok gyakorlott és ismert művész sorában egyszerre megjelenik egy ismeretlen mintarajziskolai növendék s ily kitüntetést tud magának szerezni. Ebből a sikerből olyképp vonta le a következtetést, hogy még az évben Münchenbe ment s októberben beiratkozott a Képzőművészeti Akadémiába. Itt se volt soká maradása. Félév után ott hagyta a «gyakorlati festőosztály» professzorát, műtermet bérelt, ahol megfestette a «A Szentlélek eljövetele» c. régebben megkezdett képét, amely a Műcsarnokban 1882-ben a vallásalap 300 frtos egyházi festészeti díját nyerte el. E sikerekkel eldőlt Roskovics festési témaköre: ezentúl is az adomás életkép és az egyházi festés volt élete művének tartalma. Már 1882-ben felbuzdulva a vallásos képpel elért nagy sikeren, ő is — mint egykori tanítója, Vidra, — Rómába utazott, ahol a Palazzo Veneziában ütött szállást. Itt festette ez évben «József a kis Jézust neveli» c. képét, amely most a lévai piarista-templom főoltárát díszíti. Rómából hazatérve, 1884. Ungvárott telepedett le rövid időre, ott, mint mestere, Heverdle, kis ideig rajztanárkodott s még ez évben megfestette «Igyék már kelmed» c. életképét s egy vallásos képet, a «Szt. Erzsébet» címűt. Budapesten letelepedve, festeni kezdte «Pici piros alma» c. képét, amely tipusa a 80-as évek budapesti életképének s egy csapásra az egész országban ismertté tette szerzője nevét, midőn 1885-ben kiállította. Az efajta életképek közé tartoznak még: «Acél, kova, tapló», «Extra-passzió», «A rózsámnak» stb. De az egyházi festéshez sem vált hűtlenné. Ugyanabban az évben, 1885-ben, mikor a «Pici piros almá»-ra megkapta a Műcsarnokban a 600 frtos Társulati díjat, megfestette Csekonics Endre gr. megrendelésére Nepomuki szt. Jánost, utána pár évvel hét falképet és három oltárképet a szinai (Zemplénmegye) templom számára. Ezeket egy sor életkép követte: «Hátha innánk!», «A gourmand», «Kóstolja, de édes!» stb. utánuk ismét vallásos tárgygyal foglalkozott, megfestvén «Mária üdvözletét» és falképekkel díszítvén a budapesti józsefvárosi templomot 1894—95-ben. Midőn a magyar kormány a millennáris évben azt a kísérletet tette, hogy újra életre keltse a elhamvadt «történeti festészetet», Roskovics is, mint legtöbb festőnk, megjelent egy történeti tárgyú képpel, az «Erdély uniója» cíművel (1896), melynek elkészülte után megrendelést kapott a budavári királyi palota Szt. István-termének festői díszítésére. A magyar szentek e képei 1900. a Műcsarnokban megszerezték Roskovicsnak a kis állami aranyérmet s e siker után felszólították a kecskemétiek, hogy a nagytemplomot falképekkel ékesítse. Ekkor már

GRÓF ZICHY JÁNOSNÉ ARCKÉPE GLATTER GYULA FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

Művészet 1915 - 450

140. Zichy Mihály.

55. La Primeau.

Almásy-Teleki
I. aukc. 1939
tovább –

Karlovsky Bertalan

34. Karlovszky Bertalan.

77. Id. Markó Károly.

Karlovszky Bertala

E.K.930.X.19.

Magyar arcképfestők

A Nemzeti Szalonban a Magyar Arcképfestők Társasága első kiállítását nyitja meg holnap. Nemcsak művészi szempontból, hanem gazdasági célszerüségből is igen jelentékeny egyesülés ez a társaság, szinte homogén, amit kevés művészegyesülés mondhat el magáról. Az első, amit ennél a kiállításnál örömmel szögezhetünk le, a kiforrottság, a művészi beteljesülés, az egyéni zamat teljes érvényesülése, ami egyuttal azt is jelenti, hogy nem kisérletekről van szó, ha problémákkal teljes is némelyik alkotás, hanem leszürt művészi hitvallásról. Igy együtt még nem jelent meg a magyar arcképfestők e kiváló gárdája a nagyközönség előtt, igy, ebben a formában még nem kapott tájékozódást az a műbarát-társadalom, amely a portréfestés-megrendeléssel szerez magának értékálló, sőt értékben egyre emelkedő müalkotást. Okos, helyes volt e kiállitás s az a nagyszerü névsor, amely fémjelzi a magyar arcképfestők egyetemességét egyuttal a magyar pikturát is jelenti. Itt találjuk *Karlovszky* Bertalant, *Kunffy* Lajost, *Kunwald* Cézárt, *Kemény* Nándort, *Knopp* Imrét, *Balló* Edét, *Márk* Lajost, *Glatz* Oszkárt, *Ferenczy* Valért, *Boruth* Andort, *Frank* Frigyest, *Szüle* Pétert, a legismertebb s ugyszólván mind külön uton haladó konzervativ és modern portrétistákat. *Vass* Elemér, *Vigh* Bertalan, *Áldor* János, *Gunes* Lajos, *Kövesdy*, *Feszty* Masa portréfestőművészetét nem kell itt felfedeznünk, de *Herrmann* Lipótot, aki régebben mesteri nevet élvezett ezen a téren is, örömmel látjuk viszont. Jelentékennyé váltak máris *Kiss Farkas* Imre, *Bánd* Valéria és az ismét sorbaálló *Bánk* Ernő, aki a miniatür portréfestésben nyujt egészen kivételes értékü művészi alkotást. Lehetetlen azonban meg nem emliteni *Udvary* Gézát, *Udvary* Pált, *Sárkány* Gyulát, *Lakatos* Arturt, *Lengyel Reinfuss* Edét, *Éder* Gyulát, *Brüll* Aladárt és *Benkhard* Ágostot, akik nélkül nem volna teljes a magyar portrétisták diszes galériája.

Boross Mihály.

Picquart a fogházban

A vezérkarhoz közelálló néhány lap azt a hirt közli, hogy *Picqart a fogházban öngyilkossági kisérletet követett el.* Ezt a hiresztelést azonban megcáfolják és kiderül, hogy Picquart nem követett el öngyilkosságot, de tény az, hogy

sulyos idegrohamot kapott.

KARLOVSZKY BERTALAN.

ÉRDEKES módon kezdődött meg Karlovszky Bertalan művészi pályája. Kezdetben katona akart lenni s nem is gondolt arra, hogy valaha ecsettel fogja felcserélni a kardot. Tizenhét éves korában, 1875-ben belépett a kadétiskolába s itt töltött három esztendeje alatt csupa mulatságból rajzolgatni és festegetni kezdett. Nagy gyönyörűsége telt benne, ha kis bajtársainak arcképét ceruzával megrajzolhatta. A maga szorgalmából, rendszeres tanulás nélkül annyira haladt a rajzolás művészetében, hogy egyik tanárának katonai könyvéhez pompás illusztrációkat készített. Szana Tamás ezt a kedves epizódot beszéli el Karlovszky hadapród-éveiből:

A fiatal festő egy napon így szólt anyjához:

— Menjen el Metzgerhez (aki könyvárús és képkereskedő volt a Nemzeti Színház épületében) — két képem van ott a kirakatban.

— Hát tudsz festeni?

— Ha egy képet látok, azt hiszem, hogy tudnék festeni.

Az anya, aki most értesült először fia művész voltáról, sietett a képkereskedőhöz, de ott mitsem láthatott, mert ekkor már mind a két képet megvásárolták.

— Ha többet festene, többet is el tudnék adni képeiből — mondotta a képkereskedő, nagy meglepetésére a boldog anyának. De nemcsak a műárustól, hanem a tisztektől is örvendetes híreket kapott fia fejlődő művészi hajlamáról. Az Ujépületben mindenki a „fiatal művész"-ről beszélt s Pyrker őrnagy, akinek arcképét fényképe után szintén megfestette Karlovszky, a bámulatos hasonlatosságtól elragadtatva azt a tanácsot adta az asszonynak: beszélje le fiát a katonáskodásról s adja művészi pályára.

Karlovszky maga is belátta már ekkor, hogy az ő valódi hivatása a művészet, s 1878-ban belépett a mintarajziskolába, de itt sehogy sem tudott boldogulni s ekkor Münchenbe ment Benczúrhoz, majd később Párisba Munkácsyhoz. Tehetsége hamarosan fejlődött a modern francia művészet hatása alatt s már első képével olyan nagy sikert aratott, hogy egy amerikai műbarát 5000 frankon megvásárolta. A modern élet kedves, élénk jeleneteit festette meg legszívesebben s maig is a szalonok világában szereti keresni a tárgyait. Első képei között a párisi Salonban is nagy feltűnést keltett a „Duzzogás"-a, amely egy fiatal házaspárt ábrázol. A nő az asztalra könyökölve, duzzogó arccal fordul el férjétől, aki mosolygó arccal igyekezik kibékíteni. Ez a kép jellemzi legjobban azt az irányt, amely mindmáig jellemzi Karlovszky művészetét. Egész sereg ilyen kedves genre-képet festett s valóban ráillik, amit egy francia író mondott róla: Karlovszky a palette virtuóza. Párisból való hazatérése után egyike lett legnépszerűbb arcképfestőinknek. Ő alapította meg a fővárosban az első női festőiskolát.

VÁGÓ PÁL.

A férfikor küszöbén volt már ez a jeles művészünk, amikor a müncheni festő-akadémia tanulói közé lépett. Addig csak a maga mulatságára rajzolgatott és festegetett, habár mindég hevítette lelkét abbeli vágya, hogy egyedül a művészetnek szentelje az életét. Ősi gentry-családból származott s apja a jászok kapitánya volt. Nem csoda, ha a családi tradiciók révén őt is közpályára szánták s valami tekintélyes tisztviselőt akartak belőle faragni. Ha néhanapján célzást tett rá, hogy ő bizony piktor szeretne lenni, nagy lett családjában a rémület s minden módon le akarták beszélni erről a tervéről. Hogy ne keserítse szüleit, látszólag letett kedves vágyáról, habár minden szabad idejét rajzolgatással töltötte.

Jogász lett s amikor már a vizsgák előtt volt, egyszerre kitört belőle régi vágya s kijelentette, hogy Münchenbe megy és beiratkozik a festő-akadémiára. Apja nem élt már ekkor s családja csak azzal a feltétellel bocsátotta útnak, hogy odakint szorgalmasan fog készülni jogi vizsgáira, a művészet berkeit pedig csak pihenésül vagy időtöltésül keresi fel. Megigért fűt-fát, csak egyszer ott lehessen a művészek városában s természetesen alig tette be a lábát a műterembe, sarokba dobott minden jogi könyvet s egészen a festészetnek szentelte magát. Benczúr iskolájában tanult s hamarosan feltűnést keltett a tehetségével. Két ízben tüntették ki tanárai a kis ezüstéremmel s amikor önálló műtermet nyitott és Wagner

Karlovszky Istalan

KIÁLLÍTÁSI TEREM A MŰCSARNOKBAN

Karlovszky Bertalan

Műcsarnok téli tárlatán szerepelt.

Méltó párja e vászonnak *Karlovszky Bertalan* gróf Wenckheim László ábrázoló képmása, amely a grófot vadászruhájában ábrázolja, összekulcsolt kéztartással. A magyar portraitfestészetnek ez a nagymestere a régi nagymesterek csodálatos tudását és türelmét juttatja eszünkbe, a művészet mesterségbeli részének hallatlan szeretetét. Már maga a kézfejek összekulcsolása olyan művészi feladat, mellyel csakis egészen kivételes tehetség tud megbirkózni.

PH. 929. XII. 22.

Karlovszky Bertalan

Képzőművészeti Társulat téli kiállításán a Műcsarnokban szerepelt

Epp így igaz dicséret illeti Karlovszky Bertalannak Wenckheim László grófot ábrázoló arcképe, mely színesebb a mester szokott portréinál. Rajza tökéletes, részletező, mégsem túlzott a formák analízise.

BH. 929. XII. 22.

KARLOVSZKY BERTALAN

MŰVÉSZI ALKOTÁSAINAK PUBLIKÁCIÓJÁT
TERVEZI EGY AMATEUR-TÁRSASÁG.

A M. Képzőművészeti Társulat őszi tárlatának keretén belül Karlovszky Bertalan — a magyar arcképfestők most élő legelső mestere, akit most választott meg az Országos Képzőművészeti Társulat Benczúr Gyula helyébe örökös disztagnak — gyüjteményes kiállitást nyujt képeiből. Ezt a ritka kedvező alkalmat ragadjuk meg a legnagyobb örömmel arra, hogy összefoglaló műben ismertessük a mester művészetét s megrajzoljuk azt az előkelő helyet, melyet ő a magyar művészet történetében elfoglal.

A jövő év elején megjelenő műben a mesterről Térey Gábor fog irni. Körülbelül huszonöt műlapot (arcképek és aktok) fog tartalmazni a könyv, melynek mindegyik példányát a mester sajátkezüleg aláirja s melyhez uj önarcképet rajzol.

A quart alakban megjelenő diszes munkát annyi kézzel számozott példányban állitjuk elő, ahány aláiró jelentkezik, tehát a mű könyvárusi forgalomnak tárgya soha sem lesz.

A könyvet megszerezni kivánók az őszi tárlat bezárásáig a Műcsarnok pénztáránál vagy a kiadótársaságnál jelentkezzenek.

Budapest, 1921. évi november 6-án.

Megbizásból:

ABA
könyvkiadó társaság
Budapest,
IV., Semmelweis-u. 6. I. 1.

Wodianer-nyomda, Budapest

Karlovszky Bertalan

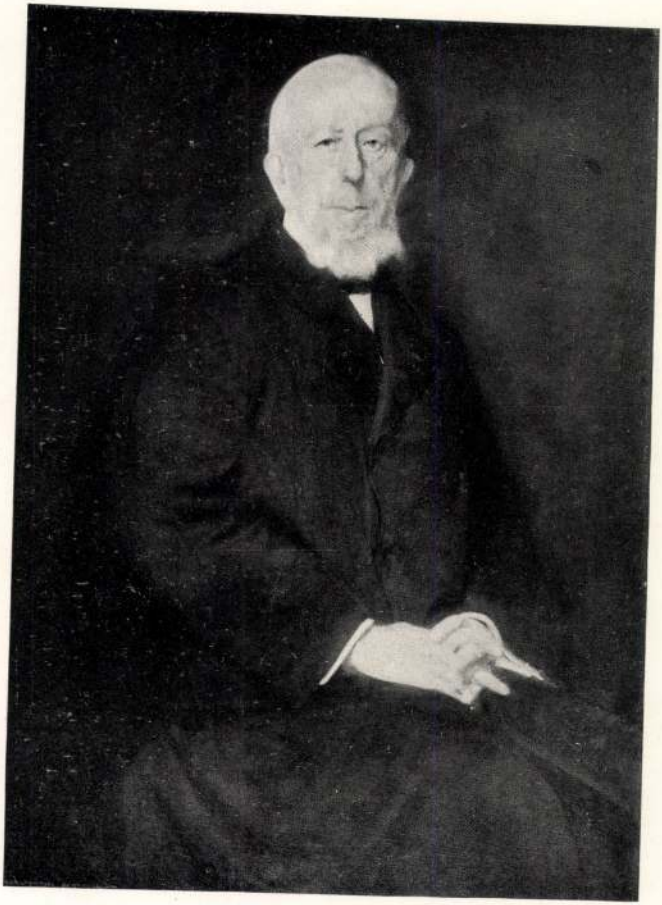

Karlovszky Bertalan: Férfiarckép.

Beszédes J. László: Számadó csikós.

festésből, hogy eljusson az izgalmas oválhoz, a fény és árny vibrálásához, a pasztozus kiemelések és a síma elkenések ellentétéhez, hogy végül a nyilt ecsethúzások impresszionizmusánál fejezze be fejlődését. A fény egyetlen helyre való koncentrálása, gyakran a középre, a lépcsőzetes elhomályosulás, a tónus alá fogott helyi színek, végül a sötét ovális befejezés: nincsen ebben a kor monarchikus felfogása? Egy központi monász parancsol a többinek, melyek azonban barátságos viszonyban vannak egymással. Nem Leibniz világnézetét érezzük-e ki a festő nyelvére átírva? De ezek fölött ott áll a művész

DIETRICH ADOLF: A DÉLUTÁNI HAJÓ
A Műcsarnok Téli Tárlatáról

vizionárius lelke, mely pillanatszerűséget adott a központi látománynak, megnyitja a formákat, utat ad a szín és tónusok hullámzásának, ami mind a protestáns lélek szabadságszeretetéből származik, csak egyetlen ura van, a magasságos égben élő isteni kegyelem, mely eleve eldöntötte az ember sorsát. Minden történésben szimbolikus jelt lát, mely a másvilági létre utal, de ideköti ehhez a világhoz, melyben szenvedni, érezni, cselekedni, kacagni és alkotni kell, s álmokat látni, képzeletben élni, vizionárius magamegfeledkezéssel ... Ez rejlik a konkrét képzeletű református Rembrandt arcképeiben. Amit Mihályi dr. a barokkról állít, igaz; de csak annak egyik részére illik, a katolikus barokkra, de nem látta meg, hogy ott is két polárisan ellentétes gondolatvilág más és más formakényszert teremtett. A barokk egyéb oldalát, mely a reformáció következménye, s mely szintén két formában nyilatkozik meg, alig veszik észre, s csak erre akartam rámutatni. A képzelet kettősége ugyan rokonvonásokat mutat fel az ugyanazon korban élő művészeteknél, de a képzeletet a kor, a szellemi irányok, a vallásos érzés és a filozófiai gondolkozás, a tudományos megismerések együttvéve bizonyos irányban való szárnyalásra kényszerítik.

Hogy példánknál, az arcképnél maradjunk, van Rigaud és Pickenoy elgondolásai közt rokonság (a festői készség különbségére nem tekintve), mert mindkettő majesztetikus hatást, nyugalmat, hideg kolorittal fejeztek ki, van Largillierre és Rembrandt színrajongása közt is rokonság (újra nem tekintve a kvalitáskülönbségre), mert mindkettő mozgalmas életet és vibráló színcsudákat ad. A rokonságot a képzeletstruktura hasonlósága adja. Az első pár absztrakt, a másik konkrét képzeletű. De a katolikus Rigaud s a protestáns Pickenoy közt, minden rokonvoltuk ellenére, *mily nagy a különbség* is, ezt a közös képzeletforma, a közös korszellem sem tudja elmosni. Ugyanígy van ez a katolikus Largillierre és a protestáns Rembrandtnál is. Művészetük közös barokk elemei ellenére más és más. A barokk kérdést tehát nem lehet azzal elintézni, amivel Croce, hogy a reformáció újat csak az emberiség számára hozott, mert újat hozott az a művészet számára is (Rembrandt!) s nem igaz az sem, hogy a katolikus ellenreformáció csak rozsdás fegyverekkel védi a ré-

Képzőművészet
1932. VI. évf. 46 l.
11. l. kép

git és művészete csak propaganda művészet, mert Rubens és Van Dyck művészetét ezzel nem lehet megbélyegezni s valóban a katolikus barokk úgy az absztrakt, mint a konkrét képzeletű művészeknél, éppen a kor nagy spiritualitásából fakadóan, a művészetek minden terén nagyszabású és igenis sok újat hozott. Csak az nem igaz, hogy a barokk egyedül és kizárólag mély katolikus élményből fakadt, mint Mihályi dr. állítja, mert forrásai közt ott van a református vallás is, *mert forrása egyáltalán minden fajta vallásos érzés*, általán a *lélek*, a lélek kihangsúlyozása, az érzés szinte eksztázisba emelkedő ereje, melyet nemcsak a hatalmas katolikus kupolafestményeknél látunk, Correggiotól Cortonáig, Mignard és Lebrunig, hanem a református Rembrandtnál is, aki még arcképeiben is a lélek csodás vizióit érezteti, kinek művészete titokzatosan kettős, nappali és éjjeli, álmodozó és éber, derűs és borús, — e kettőségben a barokk kor többrétűsége lappang, mint Rubensnél, Van Dyknál, Carravaggionál, *e fantastico e bestiale*, embernél, stb., stb., mint a barokk ember típusánál. Hiába, sok szónak is egy a vége, (rendesen egy közhellyé vált igazság) az, hogy a maga korából senki se szabadulhat ki . . .

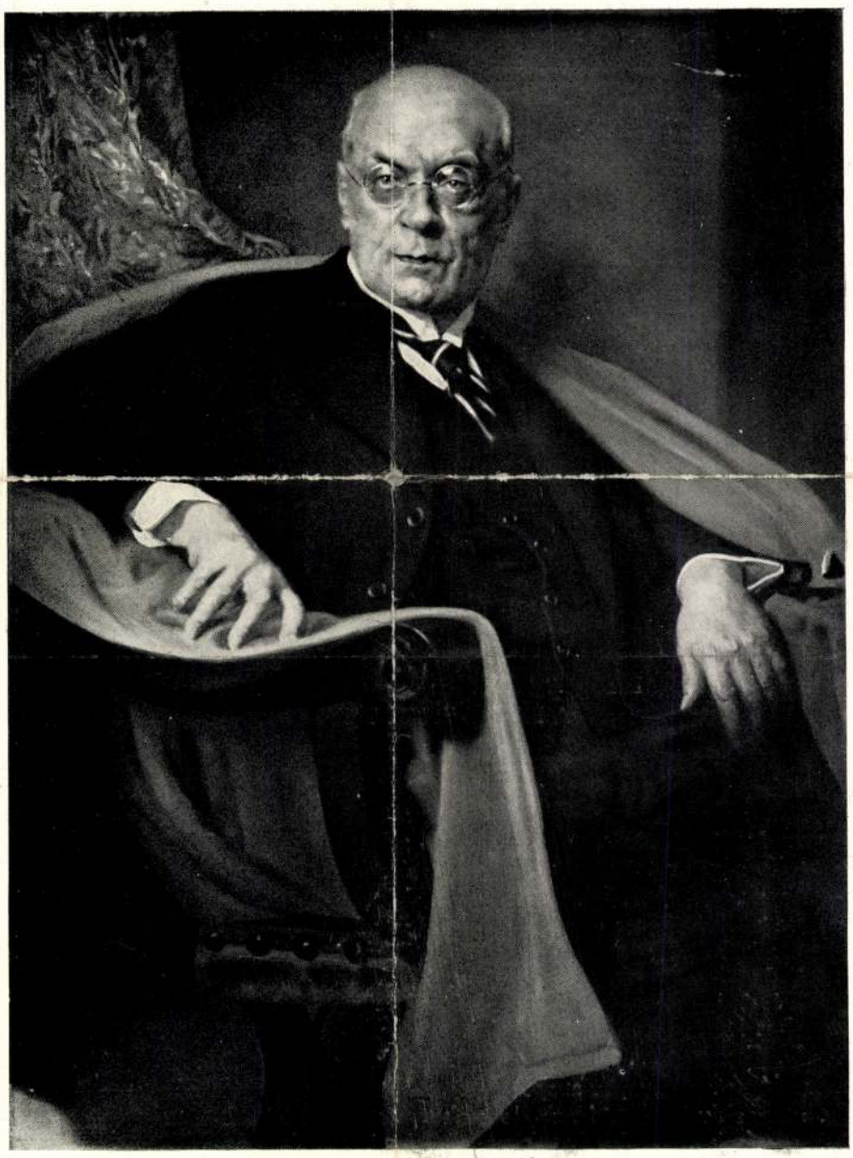

KARLOVSZKY BERTALAN: gyurgyenováci ROSENBERG HERMAN
A Műcsarnok Téli Tárlatáról

Karlovszky Bertalan: Odry Arpád portréja
Karlovszky Bertalan: Ritratto di Árpád Odry

Knopp Imre: Knopp Mary Eleanor arcképe
Knopp Emerico: Ritratto di Maria Eleonora Knopp

Zádor István: ifj. Bohus Pálné arcképe
Zádor Stefano: Ritratto della Signora Bohus Pálné jun.

Herrer Cézár, 1906. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja. *Páholyban.*

Horovitz Lipót, 1896. Állami aranyérem. *Női arckép.*

Innocent Ferenc, 1881. A vallásalap 300 frtos egyházfestészeti díja. *Mária és Szent János Jézus holttesténél*

Jantyik Mátyás †, 1901. 2000 koronás Lotz-díj. «*Moriamur.*» «*Az arany bulla.*» (Új országház.)

Jendrássik Jenő, 1891. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Az özvegy.*

Jendrássik Jenő, 1894. Gróf Károlyi Tibor-féle 1000 frtos díj. *Vége.*

Kacziány Ödön, 1898. Wahrmann Mór-féle 300 frtos díj. *Vizió nagypéntek hajnalán.*

Kacziány Ödön. 1908. 4000 koronás társulati díj. *A Gellért éjfélkor.*

Kallós Ede, 1904. 2000 koronás Röck Szilárd-jutalom. *Részlet Kozma Sándor síremlékéről.* Szobormű.

Karcsay Lajos, 1886. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Almaszüret.*

Karlovszky Bertalan, 1897. Gróf Károlyi Tibor-féle 1000 frtos díj *XIII. Lajos korabeli alak.*

Karlovszky Bertalan, 1900. 4000 koronás társulati díj. *Pipázó katona.*

Karlovszky Bertalan, 1908. Állami aranyérem. *Magyar parasztasszony.*

Karlovszky Bertalan, 1908. Néhai Ráth György-féle 1200 koronás díj. *Magyar parasztasszony.*

Karlovszky Bertalan, 1911. Ő Felsége a király által alapított 5000 koronás jubileumi díj. *Férfiarckép.*

Karvaly Mór †, 1895. 1000 frtos Röck Szilárd-jutalom. *Huszárok.*

Katona Nándor, 1900. Műbarátok köre által alapított 3000 koronás ösztöndíj. *Őszi eső.*

Katona Nándor, 1910. Állami kis aranyérem. *Fenyőerdő.*

Kemenszky Árpád, 1899. Báró Harkányi Frigyes-féle 225 frtos díj. *Tavasz.*

Keményffi Jenő, 1911. A Lipótvárosi Casino 1000 koronás díja. *Csendes délelőtt.*

Kernstok Károly, 1896. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Arckép.*

Kernstok Károly, 1900. Műbarátok köre által alapított 3000 koronás ösztöndíj. *Női arckép.*

Kernstok Károly, 1904. Báró Rudics József alapítványi ösztöndíja. *Három modell.*

Keszthelyi Sándor. 1903. Báró Harkányi Frigyes-féle 450 koronás díj. *Önarckép.*

Knopp Imre, 1895. Kis állami aranyérem. *Utolsó öltések.*

Knopp Imre, 1896. 2000 frtos társulati díj. *Szent Cecilia.*

Knopp Imre, 1906. Néhai Ráth György-féle 1200 koronás díj. *Vasárnapi főkötő.*

Komlóssy Ede, 1887. 400 frtos második társ. díj. *Genrekép.*

Koroknyai Ottó †, 1886. Munkácsy-féle 6000 frankos ösztöndíj. *A javíthatatlan.*

Koszkol Jenő, 1896. Eszterházy-féle 300 frtos vízfestménydíj. *Konyha-csendélet.*

Koszta József, 1897. Műbarátok köre által alapított 1500 frtos ösztöndíj. *Hazatérés.*

Koszta József, 1910. 2000 koronás Röck Szilárd-jutalom. *Mezei munkások.*

Kosztolányi Gyula, 1910. Néhai Ráth György-féle 1200 koronás díj. *Egy szeptemberi délután.*

Krenner Viktor, 1903. 2000 koronás Lotz-díj. *Megzavart fürdés.*

Kriesch Aladár, 1896. Műbarátok köre által alapított 1500 frtos ösztöndíj. *Tordai országgyűlés.*

MINDEN TÁJÁRÓL

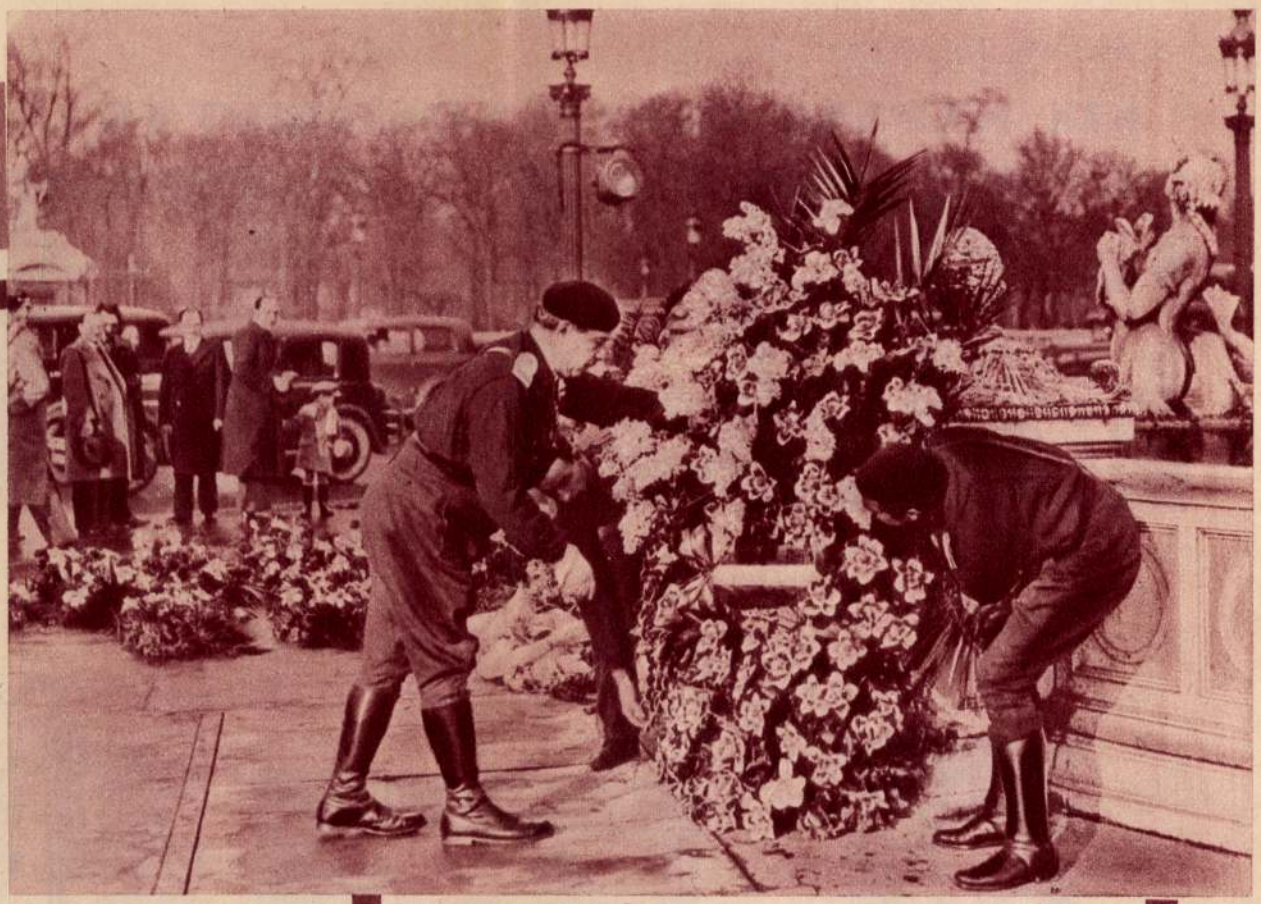

A februári tüntetés évfordulója. Emlékezetes, hogy múlt év februárjában a párisi Concorde-téren a Stavisky botrány miatt tüntetők véres csatát vívtak a rendőrséggel. A véres uccai harcok évfordulóján a francia frontharcosok koszorút helyeztek el a Concorde-téren.

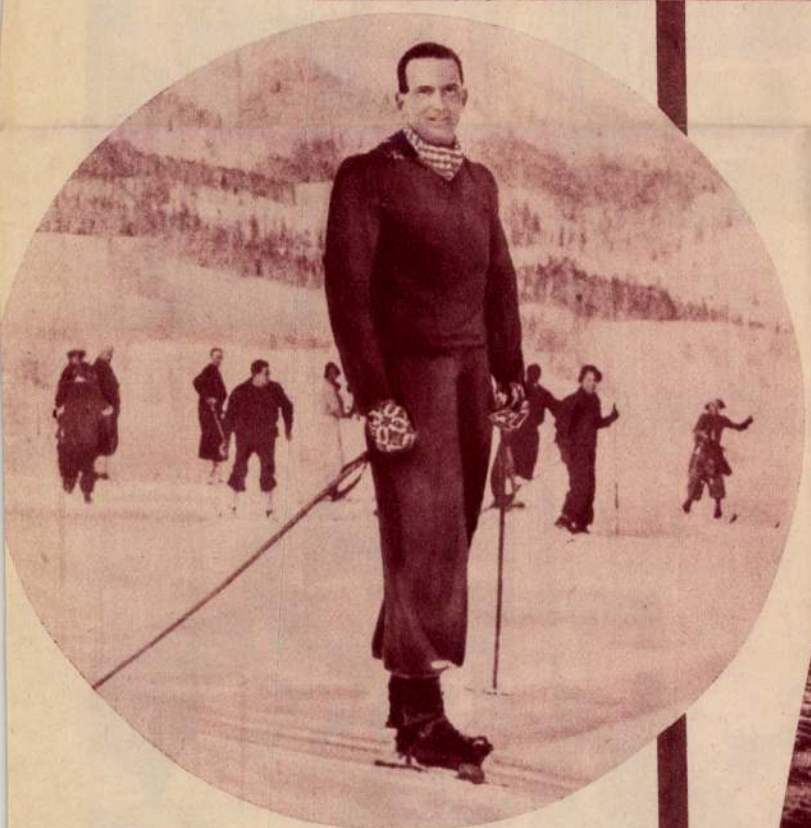

Az olasz trónörökös siel. Umberto olasz trónörökös, a piemonti herceg nagy rajongója a téli sportoknak és mestere a sielésnek. Az olasz Dolomitokban hódol most a trónörökös sportszenvedélyének.

Keresik a „Mohawk" áldozatait. Az amerikai légiflotta egyik léghajója közvetlenül a Mohawk luxusgőzös katasztrófája után megjelent a helyszínen, hogy kutasson az áldozatok után. A képen jól látható a Mohawk egyik alámerülő mentőcsónakja.

KIK KAPNAK CORVIN-KOSZORÚT ÉS LÁNCOT?

Dr Hóman Bálint kultuszminiszter, történetíró (Corvin-lánc).

Harsányi Zsolt író (Corvin-koszorú).

Szily Kálmán államtitkár, kulturpolitikus (Corvin-koszorú).

Kiss Ferenc színész (Corvin-koszorú).

Karlovszky Bertalan festőművész (Corvin-lánc). (Székely A. felv.)

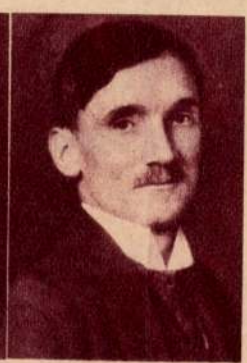

Rudnay Gyula festő művész (Corvin-koszorú). (Székely A. felv.)

A mégnyílt Műterem I. csoportos kiállításáról. Az ízlésesen berendezett Kossuth Lajos uccai helyiség jól megvilágított kiállítási anyagából közöljük ezt a két képet. — Baloldalt: Glatz Oszkár: Fonó kislány. Jobboldalt: Szlányi: Szolnoki hetivásár. (Schäffer felv.)

A három legjobb norvég síbajnok résztvett a Jánoshegyen megtartott UTE jubiláris síviadalon. — Bilger Ruud és Andersen a Jánoshegyen.

Az ács- és építőiparosság képviselői a Nemzetközi Vásár építészeti pályázatának díjnyertes pályaműveit bemutató kiállításon.

Sörrensen, a világhírű norvég síugró, aki otthon száz métert ugrik, a Jánoshegyen csak 35 métert ugrott.

Tolnai Világlapja 1935. 8. 17.

IV. ÉVFOLYAM 27. SZÁM 1930. FEBRUÁR

KÉPZŐMŰVÉSZET

MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

Szerkesztőségi fogadóórák délután 3—5-ig. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Katona József ucca 27.

Uj telefonszám: Aut. 161—56.

Előfizetési ára: Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő, Egyes szám ára: 3 pengő.

Egész éves előfizetés: Romániában 900 leu, Jugoszláviában 300 dinár, Csehszlovákiában 160 csehkorona, Németországban 28 márka, Ausztriában 32 schilling, Itáliában 88 lira, Svájcban 28 frank.

Megjelenik minden hónap elején, kivéve július és augusztus hónapokat.

TARTALOMJEGYZÉK:

Kertész K. Róbert államtitkár nyilatkozata a nemzetközi velencei kiállítás magyar anyagáról 33
Tárlatok (gy.) 35
Fränkel György: Butor és stilus 43
Sárkány Loránd: Párisi levelek 48
Vidéki centrumok 49
Képzőművészeti szeminárium: A szín és a képsík 54
Hirek 56

A KÉPEK JEGYZÉKE:

Karlovszky Bertalan: gr. Wenckheim László címlapon
Bosznay István: Őszi táj 33
Szent Istvány Gyula: Szent Istvány Dénes százados . 34
Nádler Róbert: dr. Pongrác Jenőné 35
Kunwald Cézár: Belatiny Artur 36
Englerth Emil: Női arckép 37
Barkász Lajos: Ródlizók a felvinci uton 38
Szánthó Mária: Bukott angyal 38
Ligeti Miklós: Kántorné Sappho szerepében . . . 39
gyügyei Nagy Zsiga: Fürdőzők 39
Bayer-Bayer Gusztáv: A palermói dóm 40
N. Fodor Olga: Tájkép 40
Kopeczky Raul: Gellérthegyi részlet 40
Kopeczky Raul: Golgotha 41
N. Fodor Olga: Akt 41
Kopeczky Raul: Tájkép 41
N. Fodor Olga: Fekvő akt 42
N. Fodor Olga: Ülő akt 43
Edvi Illés Aladárné: Mendlik Oszkár 44
Edvi Illés Aladárné: Szeneslegény 44
Sződy Szilárd: Neuschloss-Knüsli Kornél 45
Sződy Szilárd: Kútfigura 45
Senyei József: Arckép 46
Somló Sári: Örvény 47
illyefalvi Lőte Éva: Alpár Gitta 48
illyefalvi Lőte Éva: gr. Teleki Andor 48
Andrejka József: Ősmagyar 49
gyertyányi Németh Gyula: Önarckép 49
Gosztonyi Alice: Forrás 50
Cserhalmi Jenő: Tanulmányfej 50
eölvedi Gachal József: Cigányfiu 51
Istók János: Gyermekfej 51
Wallacher László: Halászbárkák 52
N. Fodor Olga: Aktkompozició 52
Réti Zsuzska: Virágok 52
Klammer Mariska: Egyetemi templom 52
Szőllősy János: Akt 53
Hajdu Anna: Portrait 53
Engelné Bayersdorf Erna: Néger 53
Bartus Ödön: Patak télen 53
Lápossy Hegedüs Géza: Kosztümös önarckép . . 54
Takách Ödön: Tanulmányfej 54
Hagyik István: Alföldi táj 55
Técsy László: Dürer emlékplakett 55
Szabó Dezső: Sárközi leány 56

Tevan nyomda és könyvkiadóvállalat Békéscsaba 30273

KÉPZŐMŰVÉSZET

FŐSZERKESZTŐ: GYÖNGYÖSI NÁNDOR DR.

KARLOVSZKY BERTALAN: GR. WENCKHEIM LÁSZLÓ

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

IV. ÉVFOLYAM 27. SZÁM 1930. FEBRUÁR

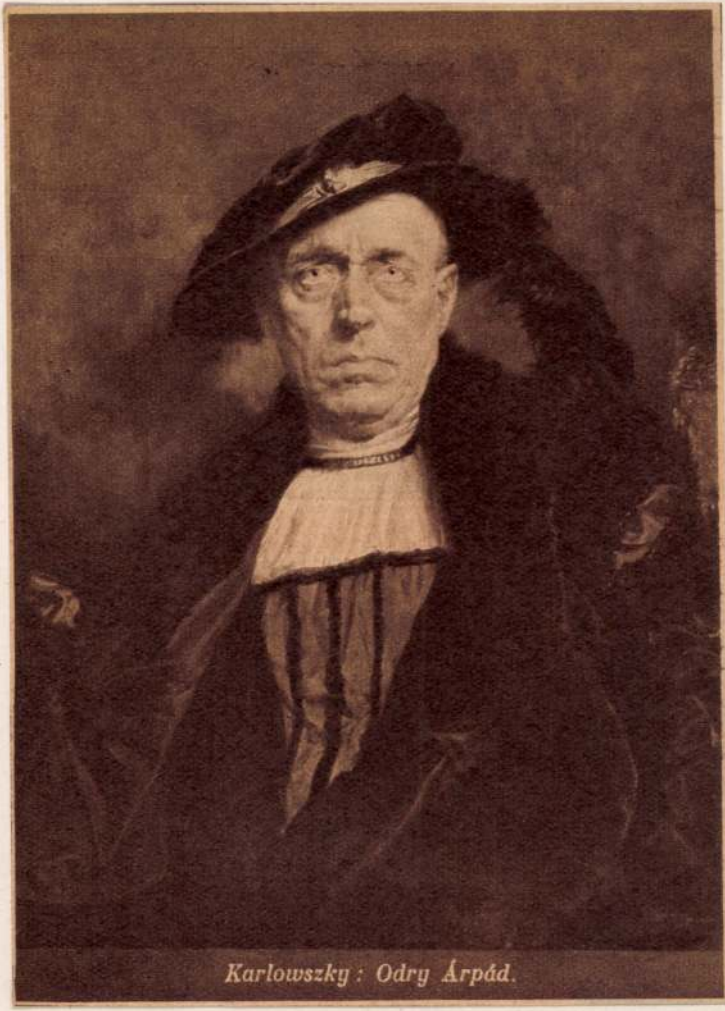

Karlowszky: Odry Árpád.

Karlowszky

Párizsi Párlet – Műcsarnokban

Magyarság
1929 III. 3

— **A románok hogyan lesznek nagy emberekké külföldön?** A bukaresti „Luptatorul“ közli: A külföld meg tudja becsülni a románokat. Számtalan eset van arra, hogy egyes románok sokkal jobb helyzetbe kerültek külföldön, mint kerülhettek volna otthon. Ime egy ujabb eset. Minden bukaresti lakos ismerte már a feltünő Eremia *Dalil* naplopót, aki lapos tárcája mellett is nagylábon élt, mint annyi sokan Bukarestben a foglalkozásnélküliek közül. Egyszer csak bankjegyhamisitási ügybe keveredett, elhagyta az országot a háboru alatt és előbb a Kaukázusba, majd Perzsiába került. Most arról jön hir, hogy megházasodott, milliomos lett, fényüző életet él saját palotájában s most csak egyetlen vágya van, hogy a saját jachtján jöhessen haza. És vágyát el is éri, mert, mint értesülünk, Eremia Dalil-t kinevezték Románia tiszteletbeli konzuljává — Teheránba.

— **A „háziáldás“ beszüntetése.** A bukaresti Metropolita rendeletet bocsájtott ki a lelkészeknek, amelyben eltiltja azt a régi szokost, hogy a lelkészek minden hó elsején végigjárják a város házait és „háziáldást“ osztogassanak — természetesen busás borravaló fejében.

— **Románok a szászok ellen.** A románok a szászoknak minden lépését gyanuval kisérik. Uton-utfélen irredentizmussal vádolják őket is, akár a magyarokat. Élénk világot vet az cláh-szász viszonyra Sasu C. képviselőnek, a bukaresti parlamentben április 4-kén, a képviselőházi naplóban közölt interpellációja, aki a következőket adta elő a szászokra vonatkozólag. Nagyszebenben a putnai 10-ik gyalogezred ujoncainak eskütétele alkalmával rendezett ünnepen a szászok ellenségesen viselkedtek, csufot üztek a szertartásokból s az egyik vezető szász férfiu, a körülötte levő szászok egyhangu helyeslése mellett ezeket mondotta: Ez nem maradhat igy, majd a tavasszal összepakolják bocskoraikat és elkotródnak. Vizakna környékén közelebbről több fegyvertelen oláh katonát a fejszével, ásóval felszerelt szászok megtámadtak és elvertek. Egy szász urinő felakasztotta magát s azt hagyta hátra irásban, hogy azért lett öngyilkos, mert nem tudja tovább nézni, hogy erdélynek az oláhok legyenek az urai. (Sturdza C. képviselő közbekiáltja: Jól tette, csak a többi is kövesse példáját!) Schasser Nagyküküllő megye alispánja nyilvánosan jelentette ki, hogy nem tud megbékülni azzal a gondolattal, hogy az oláhok legyenek Erdély urai!

— **Primadonnaavatás — rendőri beavatkozással.** A kolozsvári magyar szinház kedd esti előadásán mutatkozott be a szinház ujonnan szerződtetett primadonnája: Aggházy Melinda. Az előadást zsufolt ház nézte végig, volt nagy tapsorkán és meleg ünneplés s végül jó vidéki szokás szerint — a primadonna egyik tisztviselőjének vezetésével — a diákság előadás után kifogta a művésznő kocsijának lovait és nagy gaudiummal vitték haza a központi szállóban lévő lakására. Az ünnepelt primadonna hálásan köszönte meg az ünnepeltetést, de mielőtt azok elvonulhattak volna, egy csapat detektiv és rendőr vette körül a csoportot és bekisérte a rendőrkapitányságra, amely nemzetiségi tüntetést szimatolt. A rendőrségen — a nagy ügyhöz méltó buzgalommal láttak hozzá a kihallgatásokhoz. Sorba igazoltattak mindenkit és Cosma rendőrkapitány intézkedésére reggel szabadon bocsájtották az ünneplő diákságot.

— **Az aradi Kölcsey-Egyesület munkába kezd.** Aradról jelentik, hogy három esztendei szünetelés után a Kölcsey-Egyesület ismét megkezdette működését. A Kulturpalotában megtartott tisztujitó közgyülésen elnökké dr. Boros Lajost, társelnökökké: Farkas Ferenc, Leopold Zsigmond, Kintzig János, dr. Morvay Ferenc és Porghy Lászlót választották meg, főtitkárrá pedig Bérczy Lajost. Az uj munkaprogramm a magyar kultura minél fokozottabb szolgálatát tüzte ki célul.

— **Az Unitárius Egyház Főtanácsi ülése.** Az unitárius egyház a napokban tartotta meg főtanácsi ülését Kolozsváron az unit. koll. disztermében. A népes ülésen *Ferencz József* püspök és *P. Horváth* Kálmán br. főgondnok elnököltek, a jegyző *Boros* György dr. teol. dékán volt. A gyülésen terjedelmes jelentésben számolt be az Egyház utolsó évének szenvedéseiről. A magyar egyház, kultura és autonomia védelmében kifejtett harc történelmi megvilágitásban tárják elénk az oláh kormány ellenséges magatartását. Fölsorolja a jelentés az egyház vezető férfiain esett sérelmeket, amelyeket kötelességteljesitésük közben szenvedtek. A jelentés az egyházi főtanács tudomásul vette és elhatározta, hogy az orvoslás céljából memorandummal fordul a kormányhoz.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte Székely Ferenc nyug. müszaki főtanácsost, a debreceni társadalom ezt a kiváló, nagy tevékenységü tagját a debreceni *Székely-társaság* közkedvelt elnökét. Felesége ó-tordai Székely Ferencné kardos-vaszkai Kardos Mária áldásos életének 60., boldog házasságának 40-ik évében, folyó hó 15-én, délelőtt 10 órakor váratlanul elhunyt. A gyászeset az egész városban őszinte részvétet keltett.

— **96 milliós lelés bankbukás.** Bukarestből értesülünk, hogy a „Granazia“ nevü olasz társaság brailai fiókjánál váratlan vizsgálatot tartottak a központ megbizottai. A vizsgálat 96 millió lei passzivát állapitott meg, aminek oka a gondatlan üzletkötésekben keresendő. Zár alá vették a bank aktiváit.

— **Halottak napja — katonasággal megszállt temetőben.** A halottak napja szomoru emlékezésü ünnep. Szomoru ünnep nekünk is, de százszor szomorubb a megszállott területen élő testvéreinknek. Valóságos búcsujárás indult meg a kolozsvári temetőben, a közeli utak megteltek emberekkel és valóságos élő koszoru és virág volt az egész temető. Az oláh hatóságok azonban ezt az alkalmat se mulasztották el, hogy a magyarokat még e szomoru ünnepén is megzavarják. Az egész temetőt katonasággal szállották meg és a temető előtti utakon is járőrök cirkáltak, nehogy az elhalt szeretteik sirjához zarándokló magyarok valami összeesküvést szitsanak.

— **Hónapokon át megláncolva.** A bukaresti *Luptatorul* közli: Tudatják velünk, hogy a Jilavai-i letartóztatásban levő kommunisták közül Sternberget éjjel-nappal megláncolva tartják. Valakit hónapokon át kezén-lábán megláncolva tartani egy katonai börtönben, ahol láncok nélkül is elviselhetetlen bánásmódban részesülnek a foglyok, valóságos szadista kinzás, amely megbélyegzi az egész uralmat. A szóben levő fogoly — nem tudjuk vannak-e mások is hasonló helyzetben — öt nap óta éhségsztrájkot folytat. Nem gondolja-e a kormány, amely a terhére szóló hamis orgyilkossági hirek ellen mindig erélyesen tiltakozik, — hogy helyesebb volna a falmelletti kivégzés, mint az az állati bánásmód, melyben részesitik a vádlottakat? Már régóta hirdetik a szociálista pörök tárgyalását, a kormány királyi ügyészei pedig sokszor nyilatkoztak, hogy minden bizonyiték birtokában van, amelyek a letartóztatottak végleges elitéléséhez szükségesek. Miféle kellemetlen meglepetéstől fél a kormány, amiért a tárgyalások megkezdését oly soká halogatja?

HIREK AZ ERDÉLYI OTTHONBÓL.

— **Nyilvános nyugtázás.** Vadász Józsefné szül. Kiss Mari gyermekének elhalálozása alkalmával Vadászné segélyezésére a bükkösi csoportból adakoztak: Ravasz Erzsi 4 K, Balázs Dénes 20, Szabó Vilma 5, János Dénes 4, Biró László 5, Márton Sándor 6, Albert Ferenc 10, Gedő Ferenc 20, Árva Teréz 5, Tóth Zsuzsa 20, Bandi Mihály 6, Szász István 4, Ferenc Vera 4, József Teréz 5, Vida Béla 5, Szilágyi Domokos 5, Nyakas József 5, Lőrincz L. 5, Fodor Sándor 5, Lőrincz István 5, Maksai Ferenc 10, Molnár Mariska 2, Érsek Mihály 10, Sos András 6, Tokos Vilma 10, Ráduly János 10, Fábián Vilma 10, Kacsó Ábel 10, György János 10, Erős Róza 6, Kelemen Rebi 5, Nagy Albert 10, Nagy Zsuzsa 10, Bartha Sándor 5, Boros János 14, Mihály László 10, Kis János 10, Balogh Márton 20, Séra Domokos 3, Balog Sándor 2, Szednász János 2, Fülöp József 20, Medvik Illés 10, N. N. 4 koronát. Összesen 357 K. Hálás köszönetet mond az *Elnökség.*

— **Örökbeadás.** Csiky Istvánné otthontag, egy éves két hónapos kis fiát örökbe adná. Bővebb felvilágositás nyerhető Pestujhely, László-utca 32. sz. a.

— **Pályázat tanitói állásra.** Püspöknádasd (rk. kántor-tanitó), Cece (ref. helyettes), Pogony (rk. kántor-tanitó), Szombathely (orth. izr. férfi), Nagykáta (rk. férfi), Abaujszolnok (grg kath. kántor-tanitó), Nyirparasznya (ref. kántor-tanitó), Som (ref. kántor-tanitó), Osztopán (rk. férfi), Szárazvám (rk. kántor-tanitó), Merenye (ref. kántor-tanitó), Mecsekpölöske (kántor-tanitó), Csolnok (rk. férfi), Felsővadász (grg kath. kántor-tanitó), Szatyk (rk. férfi), Finerkajata (ref. kántor-tanitó), Dusnok-csebpuszta (rk. férfi), Kecskéd (rk. férfi), Selyeb (grg kath. férfi), Törökszentmiklós (közs. polg. isk. tanári állás mennyiség- és term. tud. szak), Jászladány (rk. férfi), Vonyarevashegy (rk. férfi), Demecser (ref. férfi), Nagyigmánd (ref. férfi), Szolnok (izr. férfi), Ujhartyán (közs. férfi), Sárszentlőrincz (menedékház-vezetőnő), Pécs (izr. férfi), Káloz (rk. férfi), Pusztamonostor (rk. nő), Nagylócz (rk. férfi), Rábapordány (rk. kántortanitó), Szentes (rk. férfi), Kisujszállás (közs. óvónő), Ragály (ref. kántor-tanitó), Magyarszék (h.-tanitó), Győr (izr. férfi).

— **Eljegyzés.** Pach Katica és Bascsák János jegyesek.

ÜZENET ERDÉLYBŐL.

Bihardiószeg. A falu tele van oláh határőrökkel, akik a határőrség szolgálatában állanak. A parancsnokuk ezideig egy őrmester volt, a napokban azt felcserélték egy hadnaggyal és az őrséget megerősitették. A magyar lakosság lelke a felszabadulás gondolatával van tele és napról-napra várja a boldog időt. Amikor látta, hogy az oláh csendőrség a télire gazdagon rendezkedik be, szomoruan sóhajtott fel a késés miatt. Akit elfognak a határon, azt jól elverik ha pénze nincs, de ha fizetni tud, akkor egész barátságosan eresztik a maga utjára, sőt kérik hogy máskor is jöjjön erre. Tisztviselőket nem fizetik, sőt a Siguranca emberei sem kaptak fizetést és igy a magánuton szerzett pénzekből éldegélnek ugy csendesen, de gazdagon. A faluban minden magyar felirást eltávolitottak és oláh felirásokkal helyettesitették. Az odavaló oláhok eddig nem érezteték oláh voltukat a magyarsággal szemben, de most napról-napra nő a magyar gyülölet, igen sokan már nem akarnak magyarul beszélni. A felekezeti iskolák még megvannak, de állami fizetést a tanitók nem kapnak, esküt letették, az iskolában magyar történelmet és földrajzot nem szabad tanitani, a régi olvasókönyvek helyett ujat adtak ki, ami átvan dolgozva oláh szellemben.

Margitta. Itt, Bihar vármegyének e valam kor szépen virágzó nagy községében ugy az ipar, mint a kereskedelem a tönk szélén áll. Még küzdenek az itteni szép számu iparosók és kereskedők a lehetetlennel, de a vége már most előre veti árnyékát. E nyomasztó helyzetet nem kis mértékben növeli a vasuti számitás bizonytalansága mellett az iparcikkek hiánya. Napok, sőt hetek kellenek, hogy az iparos anyaghoz jusson s ha hozzá is jut, ide szállitáskor majdnem lehetetlen akadályokkal kell, hogy megbirkózzék. A bizonytalanság oka, hogy egy jobb fajta pár cipő ára 500 leinél kezdődik s mégis az ipari munkás, például egy cipész segéd havonta alig keresi meg az 1200 leit. E tiszta magyar község lakossága mintha, egy mély álomba szenderült volna, mintha nem is lettek volna magyarok, oly némán türik a kevés számban ide telepitett oláh tisztviselők gorombaságait, akik előtt magyarul beszélni egyenlő a poffal, a bottal s más megalázással. Némán türi mindenki sorsát, mert igaz, hogy kevés az oláh tisztviselő, de nekik egy egész ezred oláh katona áll rendelkezésükre s ezek bármely pillanatban hajlandók elnémitani azt a magyart, ki megfeledkezik arról, hogy községük most Nagy-Romániához tartozik. Milyen hangosak ezek a katonák, uton-utfélen ha kell, ha nem, éltetik Nagy-Romániát. Ahol elmennek, ahol megfordulnak, mindenütt észrevétetik, hogy e hely is Nagy-Románia. A katonaságot kiegésziti a csendőrség és a szigurancia s ezek összefogva oly erősnek és hatalmasnak mutatják magukat, hogy ember legyen aki velük ki mer kezdeni. Nem is meri senki feleslegét nyilt piacra kiszállitani, mert ha ezt megteszi, ott terem a katona, a csendőr vagy a rendőr s a piaci cikket, különösen az élelmiszert viszik haza. Némelykor tetszésük szerint fizetnek is valamelyes árat, de ez attól függ, hogy milyen kedve van a parancsnoknak. Ha rossz kedve van, talán meg is botoznák azt a merész magyart, aki portékája árát emlegetni merte. — Bod Lajos, Kántor Péter és Mattáné áll. tanitók vezetésével folyik a tanitás, de azért egy tanitó oláh iskolát is rendeztek be az oláhok. — A magyar tisztviselők közül még csak Fejér járásbiró tengeti itt életét. Lakása felszerelésének eladogatásából él máról-holnapra. — A 21 éves besorozott ifjak november 15-én kötelesek 2 évi katonai szolgálatra bevonulni. — Pásztor István, Csengeri István, Baródi Károly, Barnold József, Illés Ernest Antal iparos-mesterek egészségesek.

Alsópozsgás. 21—50 éves korig mindenkit besoroztak. De milyen sorozás volt ez. Egy oláh tiszt a 21—50 éves férfiakat összeiratta s felhivta őket, hogy a kitüzött helyen és időben jelenjenek meg. Aki eleget tett a jelentkezésnek, azt besorozták, de besorozták azokat is, akik nem jelentek meg s mindenkinek kézbesitették a sorozási cédulát. Az ittlakó svábok siratják is a magyar uralmat. Akkor rend volt, ma pedig, az oláh uralom alatt, felbomlott a rend, nincs nyugalom. Nem is vonulnak be többen katonai szolgálatra, hanem veszik a vándorbotot s mennek csapatostól Csonkamagyarország felé. Az oláh csendőrök sok bajt okoznak. A falu népét álandóan zaklatják. Minden igaz ok nélkül több fiut összefogtak s hurcolják őket hivatalról-hivatalra s mindenütt ütik-verik a szerencsétleneket. A községben oláh iskola működik, magyar iskola nincs. Büszkék is az oláhok iskolájukra s gunyolják a svábokat és magyarokat, hogy most nekik nincs iskolájuk. Különben az oláhok azt hiresztelik, hogy rövidesen nyomulnak előre egészen Gyomáig. Különösen az oláh pap az, aki nem átalja még a templomban is izgatni a magyarok ellen. Élelmiszer kevés van, de buzalisztre nincs is szükség, mert az oláhok csak a kukoricalisztből készült kenyeret (málét) szeretik. Az itt elhelyezett oláh katonaság még bocskorral van „diszitve.“

ÜZENET ERDÉLYBE.

Gyergyóujfaluba üzeni Dénes István szülőinek Dénes Máténak, hogy egészséges és nyugtalan amiatt, mert junius óta hirt nem kapott. Jelenleg Pesten van.

Somosdra üzeni Somodi Márton, sógorának, Hevter Mihálynak, hogy egészségesek, a levelet megkapták és rövid időn belül válaszolni fognak.

ÜZENET AMERIKÁBA.

Előfizetési dijak nyugtázása. Rev. Sebestyén Endre megbizottunk által beküldött 6 dollárt köszönettel nyugtatjuk és pedig: Mr. Ignác Hirsh, Brooklyn 2 d., Mr. Miklós Bányai Cleveland, 2 d., Mr. Frank Nagy Wakaw, 2 d. A lappéldányokat cimükre cimszalag alatt meginditottuk, a hátralékos számokat csomagban elküldtük. Tisztelettel, a kiadóhivatal.

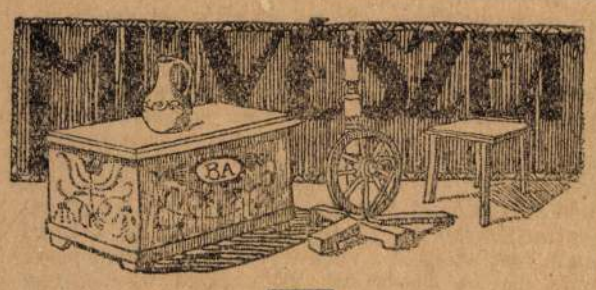

A műcsarnok tárlata.

Eseménynek igérkezett annak a gyüjteménynek a bemutatása, mely a tárlat keretében Karlovszky Bertalan félszázados művészi eredményeit, 45 év megszenvedett, kiharcolt és triumfáló diadalát tárta volna elénk. De a Karlovszky gyüjteménye nem felel meg a várakozásnak. — Nagyon is egyhangu ahoz, hogy egész termet töltsön be és nagyon is komor ahoz, hogy az egész kiállitás bevezetése lehessen. Csupa arckép. Komor és ünnepélyes, mint valami spanyol dinasztia, elérhetetlen tagjai, kik fiatalon haltak meg, vagy egész életükön át ugy ültek és néztek, olyan ceremoniásan éltek, ahogy itt látjuk őket. Karlovszky sötét alapra ünnepélyes képeket fest (azért mondom igy, mert a háttér a legtöbb képen nem tartozik szorossan a képi egységbe.) A nevetés. amit néha megpróbál, olyan mint a fagy. A régi jelmezeket szereti s a régi hangokat zizegik a szinei is. Egyszerüen, rafinériák nélkül lépnek elő ezek a szinek a sötét alapból s telve vannak természetes előkelőséggel. A rajz s a formaérzék csodálatos, a szinek konstrukciója a lehető legszervesebb — de monoton, mindig ugyanaz. Az 1. és 2 számu képe minatür hatásu. Az aranyos hátterü női feje, a parasztasszony fej és a „Melancholia“ cimü azt mutatja, hogy tud mást is, mint amit a többin ad és bár megmarad a maga távoli előkelőségében, mégis látszik, hogy ha nem is vidámnak, de szinesek és tisztán derüsnek érzi a dolgokat.

A kiállitás többi anyagáról, erről a nagy és szinte átfoghatatlanul heterogén anyagról a következőket referálhatjuk:

Krusnyák Károly lassanként a tárlatok előterébe vonul. Igen lelkiismeretes, komoly és főleg tehetséges művész. A kiállitott „kánai menyegzője“ higgadtan nemes kompoziciója. A szinharmoniája is biblikusan egyszerü és tiszta. Leidenfrost „Nyaralója“ bár interpretativ oldalásban értelmetlenséget tartalmaz, képi tulajdonságai művésziek. Szubjektiven dolgozó művész s most — ugylátszik — mégis közeledett a naturához. — Mint igazi magyarul és derüs erővel érező művészt, meg kel emliteni Viski Jánost, Udvary Pál és Mihálovits Miklós komorak, de igen erős egyéniségek. Haranghy Jenő szines tusrájza érdekes és anyagszerü. — Merész Gyula „Ádám és Évája“ a szinegységből szertelenül és megindokolatlanul kivágó reflexektől émelygővé válik. Dobai Székely Andor tájképei frissek és közvetlennek. Zsombory Lajos nyers és szervezetlen, — Tamássy Miklós kettősarcképe szinben harmonikus, de formaérzésben konfuzus. Jámbor Lajos "Ebédkiosztása“ igen szépen átérzet kép. Nádler Róbernek dijat nyert „Délután a nyaralóban“ c. képe minden hangulatossága mellett is szintelen, szürke és a szinfelfogása egy jó századdal elmaradott. Béli Vörös Ernő „Cigányok“ c. zsánerképe rikitóan és emésztetlenül tarka. Veress Zoltán akvarell tanulmányfeje csillogó szines és egységes. Cserna Károly „Füzfák“ c. képe komoly és higgadt munka.

A grafikusok által kiállitott kevés mű szinte tulságosan messze kiválik Márton Ferenc sorozata. A Tiszaper tárgyalásán készült rajzok. Ezek a pár vonallal odavetett ábrák olyan impozánsan vonultatják fel a per levegőjét, akkora erő és olyan pontos — ugy mondhatnám — koncentrált látás van bennük, hogy tökéletesen felháboritó a napi sajtó kritikájának a tendenciozius elhallgatása. Márton Ferenc igen mozgékony temperamentuma robban itt elénk. Egy pillanatnyi mozdulat, ugy karakter szemrebbenésig tartó megnyilvánulása, a tömegen gyorsan áthömpölygő hangulat és ő már átfogta, megkapta és oly kevés eszközzel formálja, amilyen kevésbe elfér.

A szobrászok közül Lux Elek „Polya Tiborné“ arcképét, mint csodálatosan egységes, higgadt stilusu és finoman érezett munkát kell kiemelni, Pásztor Jánosnak szép bronz aktjai vannak. Kisfaludi Strobl páthoszu bronz képmásai oknélkül szertelenkedőek. Szamossi Soósnak alapos konstrukcióju, tiszta stilusu portréi, Istók és Rápolthy higgadt komolyságu tanulmányfejei értékesek.

Szokolay Béla.

Ne vegyen más naptárt erdélyi ember, mint az
„ERDÉLYIEK KALENDÁRIUMÁT“

— **Oktalan harc a magyar nyelv ellen.** A bukaresti *Luptatorul* irja: A román állami vasutak igazgatósága őrjöngő gyorsasággal intézkedik ügykörének megtisztitása érdekében, azonban — amint várható volna — nem a tehetetlenséget és szabálytalanságot üldözi, hanem azokat, akik nem viselik az előirt sapkát és maguk között vagy más körülmények között — magyarul beszélnek. Ezért a „rettenetes“ két nagy bünért — a magyar sapka viselésért és az anyanyelven való beszélés miatt — néhány erdélyi magasabb rangu magyar tisztviselőt és öt magyar munkást a szolgálattól felfüggesztettek. Hogy mint állanak a dolgok a sapkákkal, azt tisztán nem tudjuk, de nincs kizárva, hogy az emberek csakis gazdasági okokból viselték a régi magyar sapkát, amig elhasználják azt és amig román sapkát csináltathatnak. Ami a megbüntetett tisztviselők magyar beszélgetését illeti, volna némi megjegyzésünk: nem csak egy esetben hallottuk, hogy a mi erdélyi testvéreink Árpád nyelvén tanácskoztak, még pedig hol? — a román parlament folyosóin. Hát ezekkel mit csináljunk? Amit megengedhetnek a hegyekentuli románok képviselői és szenátori képviselőtársaikkal szemben, attól nem tilthatók el az egyes magyar tisztviselők sem, akik egész életükeen ugyanazon a nyelven, anyanyelvükön beszéltek és akik eddig aligha tudtak sok román szót kiejteni. Végül is nem látjuk, mi eredményt fog elérni az ehez hasonló „tisztitó munka“ az egységesités terén.

— **Összeveszett a két román egyház.** A két oláh felekezet éles harcba keveredett Erdélyben a concordatum-tervezet miatt. A görög katholikusok szerint a Rómával kötött unio hozta meg a nemzet ujjászületését, a görög keletiek viszont arra hivatkoznak, hogy ők őrizték meg az ősi vallást s ha a románság kisebb része nem vált volna ki az egyházból, az egységes hit sokkal nagyobb erőt adna a nemzetnek. A harc a két egyház között igen hevessé vált és nagyon sajnálatos jeleneteket okozott a két egyház vezető férfiai között. Az oláh ujságok azt tanácsolják a két egyháznak, hogy a vezetőség bizalmas tárgyalások folyamán béküljön ki egymással és legalább a nyilvánosság előtt ne hadakozzanak.

— **Hogy imádkozhatnak a zsidók Romániában?** A czernovitzi *Vorwärts* közli: Storojinet falu szatócsa, Ábrahám K. a maga nemében is különös bigott zsidó. Senkinek sem adósa, kivéve a magas égben lakozó Istent. A napokban Ábrahám imádkozásba kezdett kis üzlethetyiségében. Vállait a rituális kendő takarta, homlokára fel volt csatolva a tizparancsolatot tartalmazó dobozka. Egyszer csak megjelenik az üzletben *Iliescu* kapitány ünneplőbe öltözködve és a sarkantyuját pengetve s rárivall Ábrahámra:

— Mi az a szarv a fejeden? — Nekem nincs szarv a homlokomon, hanem a tizparancsolat — feleli tiszta románsággal az öreg Ábrahám. — Itt Nagyromániában van s ha nem veszed le a szarvat a homlokodról, becsuklak a tömlöcbe! Értetted?! — Mivel az Istent imádom — tömlöcbe zárat? — kérdi az öreg Ábrahám bátortalanul. — Rendeleteim fölött nincs helye a vitának! Szólt a vitéz kapitány és dölyfösen elhagyta Ábrahám boltját. Az öreg Ábrahám Storojinetben még mindig nem akarja elhinni, hogy Nagyromániában el van tiltva az Istenhez való imádkozás.

— **Székelyvér.** Egy tehetséges fiatal iró fog debutálni november elején a főváros valamelyik mozgókép bemutató szinpadán *„Székelyvér“* cimü 6 felvonásos mozi-szkeccsével, szerző; Berky Ferenc, akinek ez az első nagyobbszabásu szinpadi bemutatkozása. A darab iránt, melyet magasabb körök dicséretre méltattak, — általános az érdeklődés. A darab fimrésze a magyar filmgyártás csodája. Magyar filmen eddig még nem látott tömeges felvonultatásával tárul elénk az ezeréves Magyarország számtalan kimagasló történelmi epizódja, korhü jelmezekben és nagyszerü megrendezésben, amelyért Deésy Alfréd, a legkiválóbb magyar filmrendező szavatossága kezeskedik. A szinpadi rész gyönyörü tirádái, melyekbe a hazájáért kesergő székely minden öröme és bánata bele van sirva, magukkal fogják ragadni a közönséget. Harsányi Lajos, a kiváló tollu iró, a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság rendes tagja, birálati véleményében a darabot irodalmi és művészi értéket képviselő történelmi darabnak nyilvánitotta. — Berky Ferenc neve nem ismeretlen az „Erdélyi Hirek“ olvasói előtt, bár az utóbbi időben szinpadi munkái elvonták őt a lapoktól.

— **Az erdélyi magyar evangélikusok üldözése.** Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi magyar evangélikusok Erdély elrablása után püspök nélkül maradtak s a szászok azt akarják, hogy csatlakozzanak a szász püspökséghez. A magyar evangélikus egyházak azonban ezzel szemben azt határozták el, hogy önállóan szervezkednek. E szervezkedés lelke volt Kirchknopf kolozsvári evangélikus lelkész, aki és hivei az utóbbi három év alatt a legkülönbözőbb üldözéseknek voltak kitéve az oláhok és szászok részéről. A napokban már odáig fejlődött az üldözés, hogy Kirchknopf lelkésznek a lakását is elrekvirállák. A lelkésznek hatodmagával végül is kegyelemből és egyelőre még kiutaltak két szobát, amikor egyes jövevény oláh hatalmasságok másodmagukkal 5—6 szobás lakásokat rekviráltattak el a bennszülött magyarságtól, akiket aztán expatriáltak.

— **Csak szépet és jót...** A bukaresti *Luptatorul* közli: Egy év előtt *Avarescu* generális és miniszterelnök a főbb lapok felelős szerkesztőit magához hivatta és megkérte őket, hogy csak olyan cikkeket és tudósitásokat közöljenek, amelyek az uj tartományokban folyó dolgokat kedvezően tünteti fel. Csak szépet és jót — uraim! És ezt a miniszterelnök a szerkesztők hazafiságára hivatkozva kérte. A szerkesztők válaszukban kifejtették, hogy ez az eljárás nem megoldása az Erdélyben, Bukovinában és Besszarábiában folyó igazságtalanságoknak és rendetlenségeknek. Mire a miniszterelnök ujját ajkára nyomva, susogta: „Sst! Meghallják ellenségeink!“ — Hiszen az ellenségeink nem a mi ujságainkból tudják meg, hogy mi történik Romániában. Van nekik külön informáló szervük is... Nekünk azonban folytatta Avarescu — nem kell információikat megerősitenünk a mi közléseinkkel. Amint látható a legtökéletesebb struc-politika folyik itt, mintha bizony a vadász nem biztosabban tudná eltalálni a fejét homokba dugó struccot!

— **Az erdélyi sóbányák feleslege.** Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi sóbányák tizezer vagonnyi feleslegének kivitelére tartott versenytárgyaláson mindössze 2500 kocsira érkezett be ajánlat, melyek legtöbbjét el is fogadták. A versenytárgyalás után a román sójövedék igazgatósága egy konzorciummal kötött szerződést, amely a mármarosi bányák sófeleslegéből vállalta háromezer vagon kivitelét.

— **A legfiatalabb prefektus.** A prefektusi állás Oláhországban a főispáni állásnak felel meg, igen előkelő és megtisztelő állás, ahová csak érdemes emberek juthatnak. Oláhországban azonban nem igen válogatják meg embereiket: amint az oláh hivatalos lapból értesülünk, a belügyminiszter *Fezsigán Romuluszt* nevezte ki Szatmárvármegye prefektusává, aki igy Nagyrománia legfiatalabb prefektusa lett 24 életévével. Az uj prefektus „fiatal korában“ Prie államtitkár oldala mellett működött és bizalmas embere volt.

MEGHIVÓ

SZENZÁCIÓS MŰKEDVELŐ ELŐADÁS LESZ AZ AUGUSZTA-TELEPEN, AZ „ERDÉLYI HÍREK SZINPADÁN“ DECEMBER 3-ÁN SZOMBATON DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR

SZILÁGYI BÉLA székely dalköltő és művészgárdája lép fel.

Szavalnak: K. SOMLÓ EMMA a Nemzeti Szinház művésznője és SZILÁGYI BÉLA.

Énekelnek: TÓTH BÉLA menekült kolozsvári operaénekes és MADÁRY BÉLA hangversenyénekes.

Hegedüszólót játszik: BACZÓ LÁSZLÓ székely hegedüművész.

A csürdöngölőt táncolja: SZILÁGYI SÁNDOR székely deák.

Az „Erdélyi Hirek Működvelő Társulata“ előadja: *Szilágyi Béla*, „MEGHALT AZ ISTEN“ cimü drámai jelenetét.

MŰSOR UTÁN TÁNC.

Mindenkit szivesen látunk, névre szóló meghivókat nem adunk ki.

Belépti dij: 1—4 sor 30 K, 6—8 sor 25 K, 9—12 sor 20 K, a többi sorok 10 korona.

Igazolványos menekülteknek 20% kedvezmény. A nagy érdeklődésre való tekintettel ajánlatos már most előjegyeztetni az Erdélyi Hirek kiadóhivatalában. oooooooo RENDEZŐ BIZOTTSÁG.

KARLOVSZKY BERTALAN: NŐI KÉPMÁS

Karlovszky Bálint

BIHARI SÁNDOR: VASÁRNAP DÉLUTÁN

Karlovszky Bertalan

A TÁRSULAT ARCKÉPCSARNOKA. A társulat arcképcsarnoka számára az igazgatóság Karlovszky Bertalannal megfesttette a közelben nyugalomba vonult igazgatónak, zólyomi Wágner Géza dr. magy. kir. udvari tanácsosnak az arcképét. A képet, a mely a tavaszi tárlaton van kiállítva, az igazgatóság művész tagjai a

44

legnagyobb elismeréssel vették át Karlovszkytól akinek kitünően sikerült alkotásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. A társulat elhunyt igazgatója, árkosi Benkő Kálmán arcképének a megfestésére az igazgatóság Stetka Gyulát, a Benczúr mester-iskola tanárát kérte fel.

Művészet 1918. 44. l.

385. *Pentelei Molnár János:* Magyaros csendélet.

239. *Karlovszky Bertalan:* Csendélet.

Komlóssy Ede

257. *Komlóssy Ede:* Faun és Nimfák.

Árverési Körlevél 4.

1940. 1. sz. 4.

Csók István: Arckép.

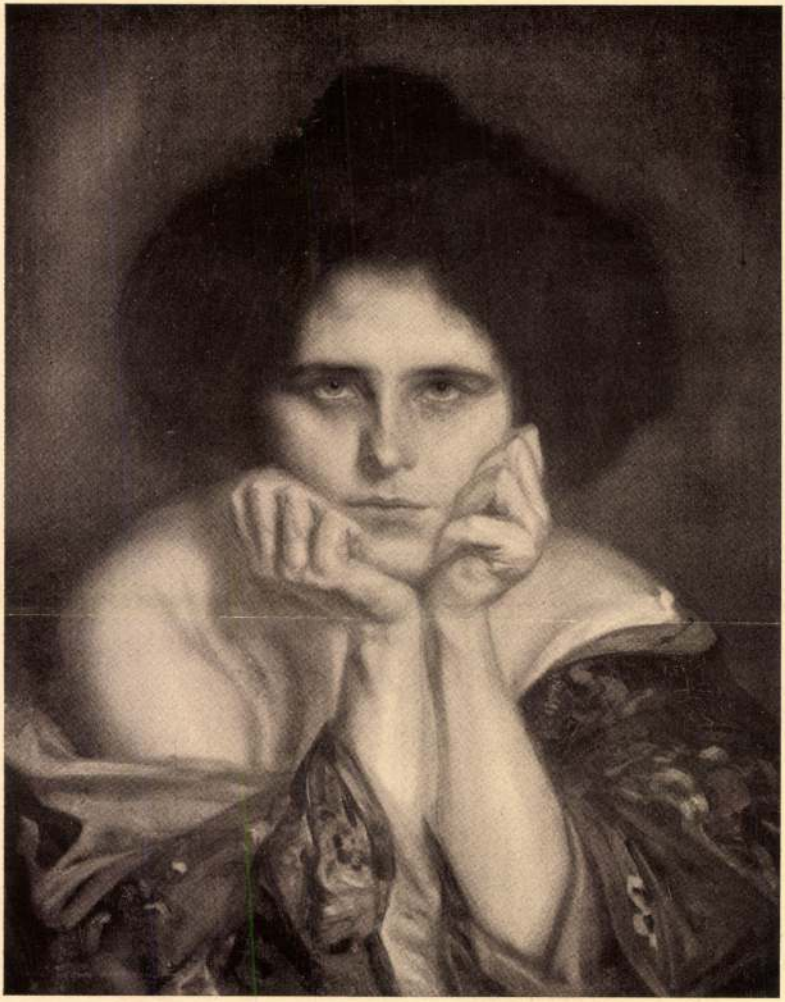

Karlovszky Bertalan: „Misterieuse."

K. M. Jais. A nő a művészetben
1936.

Carmen. Komáromi Kacz Endre olajfestménye.
Műcsarnok, Téli Tárlat

Karlovszky Bertalan

Női arckép. Karlovszky Bertalan olajfestménye.
Műcsarnok, Téli Tárlat.

Karlovszky Bertalan

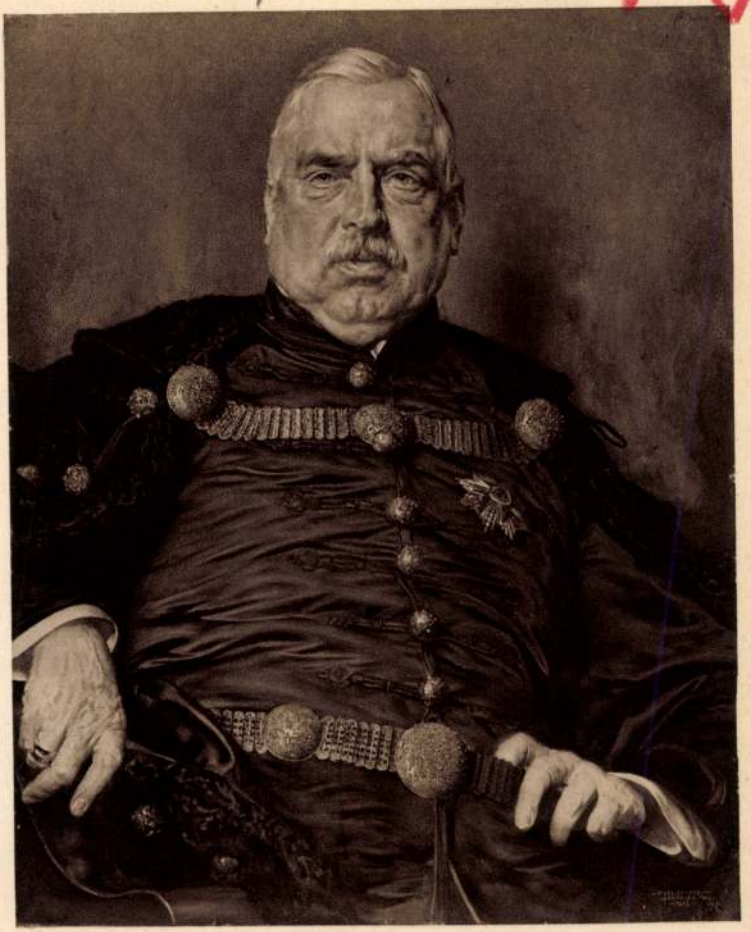

KARLOVSZKY BERTALAN: GR. WENCKHEIM DÉNES

Műcsarnok 1930/31 jub. kiáll.

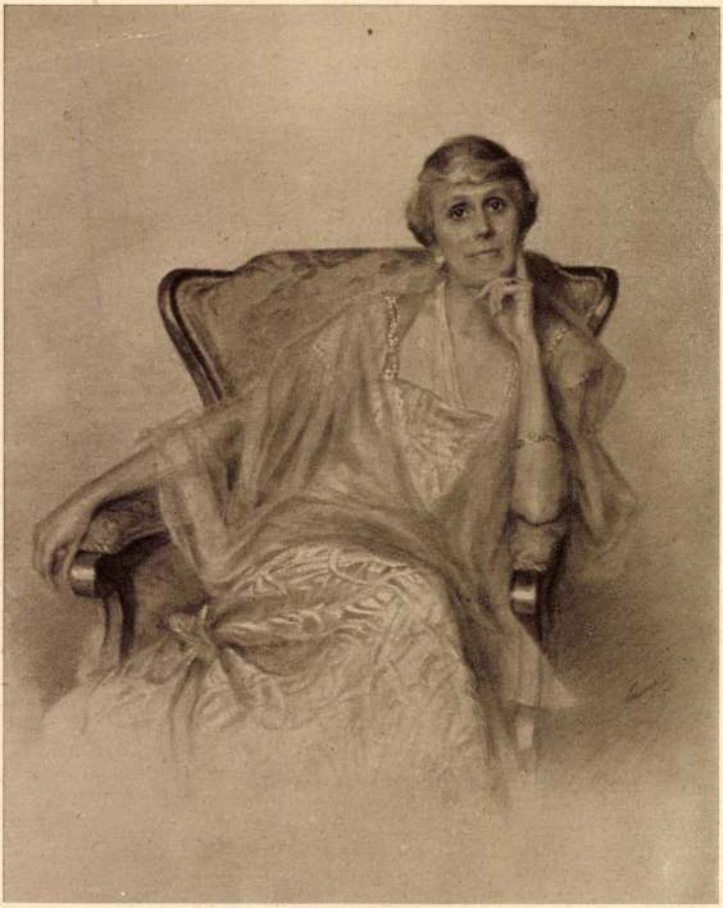

SZABLYÁNÉ LOHWAG ERNESTIN: HORTHY MIKLÓSNÉ

Karlovszky Bertalan

KARLOVSZKY BERTALAN: ÖNARCKÉP

KMTárs. 1927. tav. Eiall

EDVI-ILLÉS ALADÁR: BALATONI TÁJ

Kontuly Béla: nagybányai vitéz Horthy Miklós.

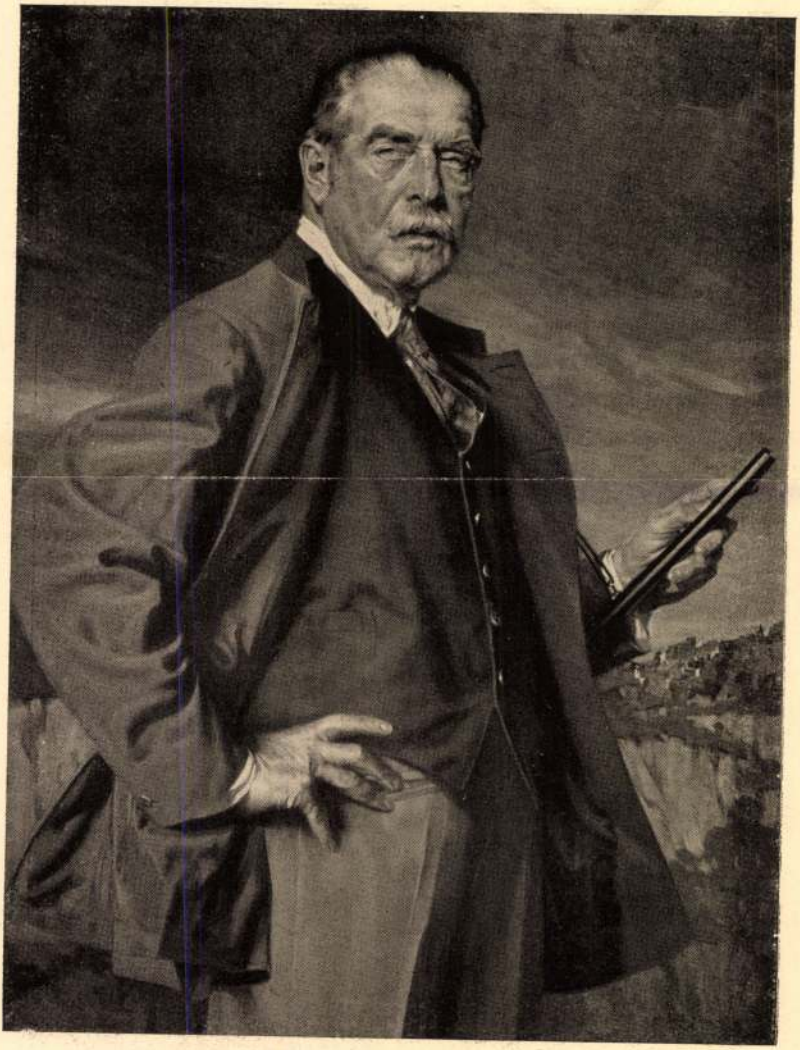

Karlovszky Bertalan: gróf Zichy Aladár.

KMTárs. 1935. téli Kiall

KÉPZŐ MŰVÉSZET

Főszerkesztő: GYÖNGYÖSI NÁNDOR Dr.

KARLOVSZKY BERTALAN: *Önarckép*

A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról:

DÉRY BÉLA: *Kagylószedők a scheweningeni parton*

KÖVESDY GÉZA: *Kövesdy Gézáné*

SOMLÓ SÁRI: *Az ember és a bűnök*

34. Karlovszky Bertalan.

77. Id. Markó Károly.

140. Zichy Mihály.

55. La Primeau.

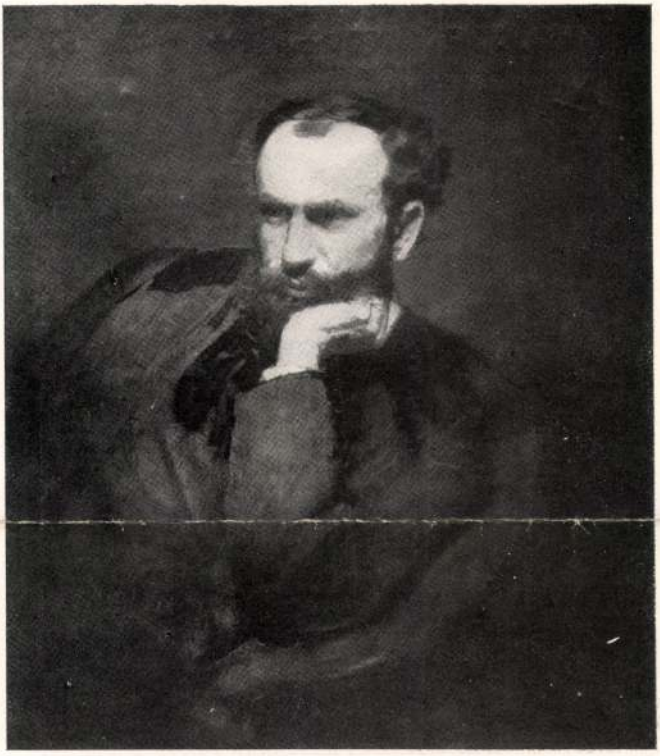

PÁLLIK BÉLA
MÉSZÖLY GÉZA KÉPMÁSA

Karlovszky Bistalay

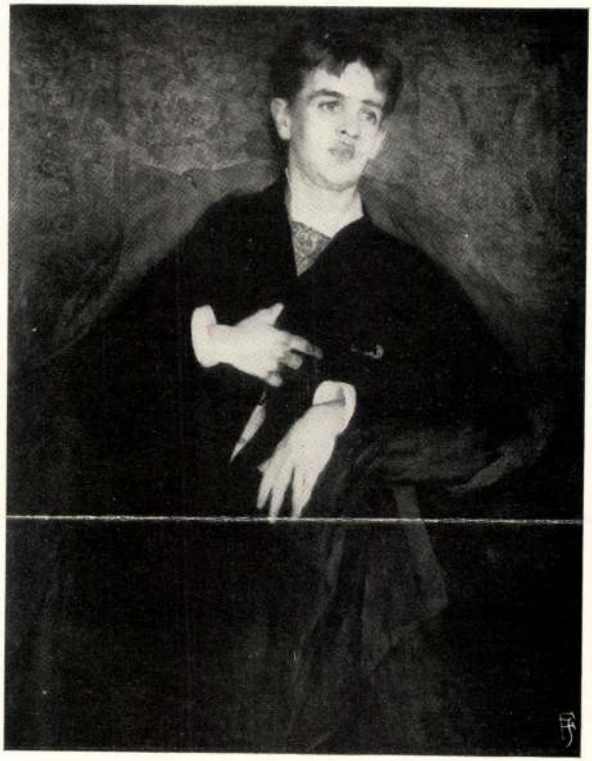

GYÁRFÁS JENŐ
KARLOVSZKY BERTALAN KÉPMÁSA

KARLOVSZKY BERTALAN.

ÉRDEKES módon kezdődött meg Karlovszky Bertalan művészi pályája. Kezdetben katona akart lenni s nem is gondolt arra, hogy valaha ecsettel fogja felcserélni a kardot. Tizenhét éves korában, 1875-ben belépett a kadétiskolába s itt töltött három esztendeje alatt csupa mulatságból rajzolgatni és festegetni kezdett. Nagy gyönyörűsége telt benne, ha kis bajtársainak arcképét ceruzával megrajzolhatta. A maga szorgalmából, rendszeres tanulás nélkül annyira haladt a rajzolás művészetében, hogy egyik tanárának katonai könyvéhez pompás illusztrációkat készített. Szana Tamás ezt a kedves epizódot beszéli el Karlovszky hadapród-éveiből:

A fiatal festő egy napon így szólt anyjához:

— Menjen el Metzgerhez (aki könyvárús és képkereskedő volt a Nemzeti Színház épületében) — két képem van ott a kirakatban.

— Hát tudsz festeni?

— Ha egy képet látok, azt hiszem, hogy tudnék festeni.

Az anya, aki most értesült először fia művész voltáról, sietett a képkereskedőhöz, de ott mitsem láthatott, mert ekkor már mind a két képet megvásárolták.

— Ha többet festene, többet is el tudnék adni képeiből — mondotta a képkereskedő, nagy meglepetésére a boldog anyának. De nemcsak a műárustól, hanem a tisztektől is örvendetes híreket kapott fia fejlődő művészi hajlamáról. Az Ujépületben mindenki a „fiatal művész"-ről beszélt s Pyrker őrnagy, akinek arcképét fényképe után szintén megfestette Karlovszky, a bámulatos hasonlatosságtól elragadtatva azt a tanácsot adta az asszonynak: beszélje le fiát a katonáskodásról s adja művészi pályára.

Karlovszky maga is belátta már ekkor, hogy az ő valódi hivatása a művészet, s 1878-ban belépett a mintarajziskolába, de itt sehogy sem tudott boldogulni s ekkor Münchenbe ment Benczúrhoz, majd később Párisba Munkácsyhoz. Tehetsége hamarosan fejlődött a modern francia művészet hatása alatt s már első képével olyan nagy sikert aratott, hogy egy amerikai műbarát 5000 frankon megvásárolta. A modern élet kedves, élénk jeleneteit festette meg legszívesebben s maig is a szalonok világában szereti keresni a tárgyait. Első képei között a párisi Salonban is nagy feltűnést keltett a „Duzzogás"-a, amely egy fiatal házaspárt ábrázol. A nő az asztalra könyökölve, duzzogó arccal fordul el férjétől, aki mosolygó arccal igyekezik kibékíteni. Ez a kép jellemzi legjobban azt az irányt, amely mindmáig jellemzi Karlovszky művészetét. Egész sereg ilyen kedves genre-képet festett s valóban ráillik, amit egy francia író mondott róla: Karlovszky a palette virtuóza. Párisból való hazatérése után egyike lett legnépszerűbb arcképfestőinknek. Ő alapította meg a fővárosban az első női festőiskolát.

VÁGÓ PÁL.

A férfikor küszöbén volt már ez a jeles művészünk, amikor a müncheni festő-akadémia tanulói közé lépett. Addig csak a maga mulatságára rajzolgatott és festegetett, habár mindég hevítette lelkét abbeli vágya, hogy egyedül a művészetnek szentelje az életét. Ősi gentry-családból származott s apja a jászok kapitánya volt. Nem csoda, ha a családi tradiciók révén őt is közpályára szánták s valami tekintélyes tisztviselőt akartak belőle faragni. Ha néhanapján célzást tett rá, hogy ő bizony piktor szeretne lenni, nagy lett családjában a rémület s minden módon le akarták beszélni erről a tervéről. Hogy ne keserítse szüleit, látszólag letett kedves vágyáról, habár minden szabad idejét rajzolgatással töltötte.

Jogász lett s amikor már a vizsgák előtt volt, egyszerre kitört belőle régi vágya s kijelentette, hogy Münchenbe megy és beiratkozik a festő-akadémiára. Apja nem élt már ekkor s családja csak azzal a feltétellel bocsátotta útnak, hogy odakint szorgalmasan fog készülni jogi vizsgáira, a művészet berkeit pedig csak pihenésül vagy időtöltésül keresi fel. Megigért fűt-fát, csak egyszer ott lehessen a művészek városában s természetesen alig tette be a lábát a műterembe, sarokba dobott minden jogi könyvet s egészen a festészetnek szentelte magát. Benczúr iskolájában tanult s hamarosan feltűnést keltett a tehetségével. Két ízben tüntették ki tanárai a kis ezüstéremmel s amikor önálló műtermet nyitott és Wagner

Karlovszky Bertalan

KIÁLLÍTÁSI TEREM A MŰCSARNOKBAN

Karlovszky Bertalan.

— **Karlovszky Bertalan a Képzőművészeti Főiskola tanára.** A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Karlovszky* Bertalan magyar királyi kormányfőtanácsos, festőművészt, *Lechner* Jenő dr. magyar királyi kormányfőtanácsos, müegyetemi rendkivüli tanárt az Országos Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskolához rendes tanárrá a VI. fizetési osztályba kinevezte.

Nemzeti Ujság, 1928. aug. 1.

2

Karlovszky Bertalan

Karlovszky Bertalan, a nagynevü festőművész, 81 éves korában meghalt.

zám..... Pénztári szám .....

talvány.

.....nak, címe:.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

ltal .....

.....ért

fizetendő.

.....bélyeg .....nyugta .....bevonandó.

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

1941.

Karlovszky Bertalan.

Karlovszky Bertalan: Dr. Németh Lajos arcképe.

Karlowsky Postulan.

Karlovszky Bertalan festő"

P. H. 1938. ápr. 14.

— **Karlovszky Bertalan temetése.** Szerdán délután a Szépművészeti Muzeumból kisérték utolsó utjára *Karlovszky Bertalan* nyugalmazott képzőművészeti főiskolai tanárt, a Corvin-lánc tulajdonosát, a kiváló festőművészt. A Munkácsy-lepellel boritott ravatal a muzeum földszinti márványcsarnokában, pálmák, koszorúk erdejében állott. A végtisztességadáson megjelentek: gróf *Esterházy Móric*, *Raffay Sándor* püspök, báró *Feilitzsch Berthold*, *Lukács György* titkos tanácsosok, *Lamotte Károly* helyettes polgármester, *Vargha Imre*, a Legfőbb Állami Számvevőszék elnöke, báró *Szalay Gábor* ny. államtitkár, *Szentiványi Béla* ny. rendkivüli követ, *Csánky Dénes*, a Szépművészeti Muzeum főigazgatója, *Megyer-Mayer Antal*, a Képzőművészeti Főiskola rektora, a művészvilág kitünőségei és sokan mások. Négy órakor megszólalt az evangélikus egyházi énekkar, majd *Kemény Lajos* budapesti evangélikus esperes mondott gyászbeszédet. A kormány megbizásából dr. *Zsindely Ferenc* vallás- és közoktatásügyi államtitkár beszélt. — Karlovszky Bertalan — mondta többek között — katonanemzet fia volt s maga is a katonai pályára készült. Korán felismerte művészi hivatását, de lelkében katona maradt... Az arcképfestés világviszonylatban is egyik mesterét veszíti benne, akinek emlékét az egész nemzet mindvégig kegyelettel fogja megőrizni. Dr. *Németh Lajos* egyetemi tanár, mint a Képzőművészeti Társulat alelnöke, mondott istenhozzádot, *Kisfaludy-Strobl Zsigmond* szobrászművész a Képzőművészeti Főiskola, *Gadó Ferenc* festőművész a Magyar Képzőművészek Egyesülete s *Kövesdy Géza* festőművész a Magyar Arcképfestők Társasága nevében beszélt. Azután négylovas gyászhintóra tették a koporsót. A menet egy percre megállott a Műcsarnok előtt, majd folytatta utját a kerepesi temetőbe, ahol Karlovszky Bertalant a főváros adományozta diszsirba hantolták el.

385

Schultz Gyuláné és [illegible],
ügyvezető elnökké dr. *Gudenus Hugónét*,
ügyvezető alelnökké *Hajós Miklósnét*.

udvarát mozgó ember-állatvilágával fösti szeretettel. Hosszu Márton is kezd megérkezni abba a világba, hol a halktónusok veszik át a vezetőszerepet a képen, mely puhaság a komponált formák merevségét is eliminálja...

Mihalovits Miklós a régi benczuros behatásokat feladva, ma inkább vázlatokban leli az örömét, a szinek mély tüzét átcserélve a hidegebb, szürke tónusokkal...

hármas aktcsoporton, mellyel becsülettel megbirkózott... szinben is szép... *Kemény* Nándor borongós téli tája markáns erővel adja vissza azt a havas domboldalt, melyen a megdermedt világ éli a maga némaságát...

Kézdi Kovács László az erdők szines, melegszivü poétája egy darab őszi világot rakott ráma alá, *Gulyás* Sándor az ő egyéni stilizáló modorában tartott tájképeivel bizonyitja

HORVAY JÁNOS: *Calvin*

Vitéz *Darvassy* István alföldi tájképein érezzük azt, amit csak az alföld fia tud érzéssel a vászonra vetni, az Alföld lelkét, a végtelenség szuggesztiv érzetét keltve az emberben. *Romek* Árpád csendéleteiben régi értékeit csillogtatja, ma tán tónusaiban mélységesebb s igy puhább, a naturalizmust ellenben ma már fotografikus hüséggel tán elaprózva adja kissé... igaz, képei értékét ezzel nem devalválja... *Poll* Hugó üde, friss pasztelljei ennek a technikának egyik kiváló mesterét reprezentálják.

Kövér Gyulával a második teremben találkozunk... Gratulálunk nagy képéhez, örvendetesen fejlődő egyéniség, ki puha tónusaival a formák plaszticitását jól rajzolta meg azon a ismét kiváló izlését, *Nagy* Vilmos figurális képei, *Pádli* Aladár tájképei mellett *Endrey* Sándornak női arcképe értékes alkotás. *Csánki* Dénes néhány modern eszközökkel megoldott tájképet állitott ki, hol a *hangulat* mint téma a fontos, a natura csak eszköz, stafázs a mondanivalóhoz. Egész elsőranguan oldotta meg feladatait, különben másutt se csinálják. A X. teremben eölvedy *Gachal* J. »Elbusult legénye« komoly értéke ennek a fejlődni tudó egyéniségnek, *Károly* Andor, Aradi *Edvi* Illés Jenő, *Rottmann* Mazart, *Heyer* Arthur, *Szántó* Lajos, szentgyörgyvári *Gyenes* Lajos képeivel találkozunk még itt, mig a XII. teremben *Szabó* Béla Leó, *Borzásy* Béla képei feltünők. Borzásy öregasszonya

A Műcsarnok Tavaszi Tárlata

Az utolsó évek tavaszi tárlatai közül az idei — kétségtelenül — a legsikerültebb. Nem mintha kimagasló piècek hosszu sorával találkoztunk volna, nem mintha a rendezés jobb és igazságosabb lenne, nem mintha az eladott művek számában kedvezőbb eltolódást állapithatnánk meg, — de mert az átlag niveau határozottan emelkedett. Bizony az eladott művek számán most is dokumentálódott gazdasági helyzetünk és most is fejcsóválva kellett megállnunk sok deplaszirozott kép előtt, viszont látni kellett minden elfogulatlan szemlélőnek, hogy az idei tavaszi tárlaton a jó képek és szobrok mekkora tömegét állitották ki művészeink. A magyar képzőművészet életereje és magas nivója meggyőzően manifesztálódott a közel 800 darab műtárgyban, melynek — természetesen — tekintélyes hányada el is maradhatott volna a nivó sérelme nélkül.

Az egyes művésztársaságok kiállitásának beszámolóját az alábbiakban adjuk.

I.

Magyar Képzőművészek Egyesülete.

Tavaszi tárlat... Mintha valami régi zene búgna föl a multból, ugy hat az emberre e két szó varázslatos ereje, mely mögött a multban a magyar képzőművészek összesége a legbecsületesebb törekvéseikkel szimbolizálták azt az egységet, mely akkor sem volt teljes, mikor a legteljesebb volt, de a mai állapotnál mindenesetre egészségesebb volt... A mai »tavaszi tárlat« tulajdonképpen a magyar képzőművészek egyesületéből külön frakciókba tömörült kisebb-nagyobb csoportok kiállitása, mely csoportok között a legizmosabb az egyesület keretében kiállitó egyesületi tagok kiállitása.

Számban ez a legnagyobb csoport lévén, imponáló erővel látszik a vezetőszerepet magához ragadni, miután különben is a legnagyobb termekkel rendelkezik.

Hogy ez a látszólagos fölény szembetünő, ez csak a laikusok előtt szorul bővebb magyarázatra, mert a kisebb csoportok diszkréten összeválogatott kollekciói sem maradnak el az egyesületi anyag mögött fejhosszakkal, sőt egyes csoportok teljesen egyenrangu kvalitásokkal és minőségi értékben egyenrangu félként állják a versenyt.

Olyan kimagasló egyéniség, mint *Karlovszky* Bertalan, természetesen külön csillagként követeli

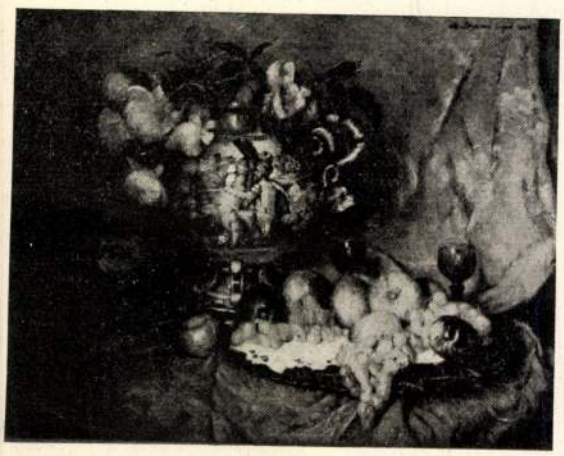

szentgyörgyvári GYENES LAJOS: *Csendélet*

magának a legteljesebb elismerést, muzeális értékü képei a tárlat legszebb gyöngyszemei... Az első terem oldalfalán követeli magának a rangelsőség helyét egy sereg becsületes művészi törekvés, melyeket nemes ambició szült csatasorba s kik közül számosan verekednek az elsőségert, de hogy kinek nyujthatnánk Karlovszky után az elsőséget — bajos volna eldönteni.

Egymásután látjuk a falakon a kiforrott, beérkezett művészeink egész seregét, kik nem egymás mögött, de egymás mellett méltóan reprezentálják a magyar művészetet olyan nivón, melynél magasabb gradus internacionális relációban sincs. Legföljebb a zamat más, a föltálalás »eredetibb«... Figurális, genre, táj, csendélet, interieurök változatos sorrendben reprezentálják mestereiket; *Márk* Lajos, az előkelő kvalitásokkal gazdag portretista után *Sárkány* Gyula pietással, alapos mesterségbeli tudással vértezetten az olasz levegőt mélységes szineivel hozza képein, mig *Kukán* Géza temperamentumos magyar zamatot ad sokszor bravurral leegyszerüsitett síkokba keresve a formát, a szint. Figurális témái természetesen igy nem olyan lágyan ható szürke tónusokban oldódnak föl, mint *Komáromi Kacz* Endréé, ki az olajtechnika minden ágának teljes ismeretébe látszik elmerülni akkor, midőn képeivel excellál...

Gimes Lajos tájképei hangulatos szépségükkel ragadják meg a szemlélőt, kifejező eszközeiben a bátorság üde frisseséggel hat. *Gaál* Ferenc a magyar genreképek szinte egyedül álló szerelmese, ki a magyar parasztot, falusi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Somogy megyei Néplap

Karlovszky Bertalan

1968 ÁPR 11

than. Lessing műve tv-re alkalmazva. — 22.45: Tv-híradó.

1021

MA 30 ÉVE,

1938. április 11-én halt meg KARLOVSZKY BERTALAN, a századforduló körüli évtizedek neves festőművésze. Münchení művészeti tanulmányai és párizsi évei után Budapesten festőiskolát nyitott. Magyaros életképeivel és képeslapokban megjelent illusztrációival kezdettől fogva sikereket ért el, de igazi népszerűségének alapját miniatűrszerűen aprólékos kidolgozású képmásaival vetette meg. Noha nagy rajzbeli szabatossággal megmunkált képei nem tükrözik a nagy mesterek nagyvonalú látását, mégis a mesterség tiszteletre méltó tudásának mintái. A Képzőművészeti Társulat alelnöke és hosszabb ideig a Képzőművészeti Főiskola tanára volt.

ítélt erdé
munkáva
kítják át
Ezen
zik a
verseny
tékony
kolásol
versenyének
Természetbarát klubot alak
nak, amelynek keretében kö-
zelebbről bemutatják hazánk
természeti szépségeit, megis-
merhetik a baráti országok
népeinek életét.

Sz. E.

ALKALMAZNAK

Perfekt gyors- és gépírónőt

385. SZIVESSY TIBOR: Szent István-emlékmű terve. Rajz.
386. MEGYER-MEYER ATTILA: Templom belseje.
387. CSÁT GÉZA és LUX GÉZA: A pécsi belvárosi templom átépítésének terve. Gipszmodel.

XX. TEREM

388. FERENCZ IRMA: Leányfej.
389. ANGYALFFY ERZSÉBET: Asztrik püspök átadja Szent Istvánnak a koronát.
390. ERDŐS GÉZA: Szent István áhítata.
391. MARÓTHI LÁSZLÓ: Magyar szentek története.
392. WOLFF KÁROLY: Tanulmány.
393. REDŐ FERENC: Keresztek.
394. DALA JÓZSEF ISTVÁN: Búcsú Mezőkövesden.
395. DURAY TIBOR: Alvó.
396. PAP DOMOKOS: Márai magyar családdal.
397. ALMÁSY ISTVÁN: Búcsúsok.
398. KLIMÓ ISTVÁN: Búcsú. Pasztel.
399. FUSTOS ZOLTÁN: Hegyi falu.
400. H. KARLOVSZKY BLANKA: vitéz Igmándy-Hegyessy Gézáné. Magántulajdon.
401. TELEK ANTAL: Az Ipoly medre.
402. gyertyány NÉMETH GYULA: Tömeges keresztelés Csanádon.
403. HALVAX GYULA: Téli világ a Balatonon.
404. KISS FARKAS IMRE: Bakonybéli stációk.
405. KÜMMERLE PÁL: Almát hámozó leány.
406. CSŰRÖS BÉLA: Balaton.
407. KIRÁLYFALVI KRAFT KÁROLY: A győri székesegyház Szűzanya-hajója.
408. PÉCZELI ANTAL: Templom belseje.
409. farádi VERES IZA: Szent Imre herceg.
410. SPÁNYIK CORNÉL: Patrona Hungariae.
411. PROHÁSZKA JÓZSEF: Öregember.
412. KISS FARKAS IMRE: Oltár és kereszt.
413. HAGYIK ISTVÁN: Alföldi tanya ősszel.

Üvegszekrényekben:

414. izbégi VILLÁM RÓZSA: Madonna. Gipsz
415. KOPITS JÁNOS: Szent István-érem. Ezüstözött
416. izbégi VILLÁM RÓZSA: Angyali üdvözlet. Gipsz.
417. CSILLAG ISTVÁN: Szent István. Bronz.
418. HIESZ GÉZA: Szent István-érem. Bronz.
419. BORY JENŐ: Szenteltvíztartó. Porcellán.
420. LŐRINCZ ISTVÁN: Érmek.
421. GONDOS JÓZSEF: Érmek. Gipsz.

Nagy üvegszekrényben:

422. MARTINELLI JENŐ: Mária a kis Jézussal. Gipsz.
423. SZEGE SÁNDOR: Ősmagyar lovas. Gipsz.
424. MARKUP BÉLA: A Jó Pásztor. Kerámia.
424/a BERÁN LAJOS: Szent István. Bronz.
425. BUZI BARNA: Madonna. Terrakotta.
426. SCHMIDMAN LÁSZLÓ: Madonna. Márvány.
427. KÓBOR G. ELEK: Bibliaolvasó. Terrakotta.
428. BORY JENŐ: Szent István családja. Pyrobazalt.
429. HALMÁGYI ISTVÁN: Anya gyermekével. Színes terrakotta.

XXI. TEREM

430. BRETTSCHNEIDER KOCSÁRD: Temetés.
431. BÁNOVSZKY MIKLÓS: Szent István intelmeket ad fiának. Tempera.
432. SCHNITLZER JÁNOS LÁSZLÓ: Zagyvamenti táj. Tempera.
433. BERNÁTH AURÉL: Pusztai országút.
434. MOLNÁR C. PÁL: Szent István leveri a pogányokat és megtéríti a magyarokat. Olf.-tempera.
435. EMŐD AURÉL: Szent István király.
436. MOLNÁR C. PÁL: Mozaik-terv. Tempera.
437. EMŐD AURÉL: István király harcra indul.

AZ ERNST-MUZEUM KIÁLLITÁSAI

XVIII.

MAGYAR MESTEREK
MÁSODIK CSOPORTKIÁLLITÁSA

RENDEZTE
ERNST LAJOS

AZ ERNST-MUZEUM KIADÁSA
BUDAPEST, 1915

LÉGRÁDY TESTVÉREK NYOMÁSA, BUDAPEST.

Még dörögnek határainkon az ellenség ágyui, még nem hagytak fel kegyetlen támadásaikkal, bár hosszu hónapok küzdelmeiben megösmerhették a magyar acélt: az acélos kart és acél szivet. E heroikus küzdelem mellett is páratlan látvány az ország kulturájának viaskodása a fölötte megnehezülő idők viharával, mint hangzik fel a dal a költők lantján, mint nyul tollához az iró, ecsetéhez a festő, mintázófájához a szobrász, hogy a lelkükben felgyülemlő hatalmas érzéseket formákba szoritsák. Ez müvészetünk kipusztithatlan életképességét mutatja, még e világfelfordulásban sem vesztette el öntudatos erejét, dacos magabizakodását és rendithetetlen hitét. Századok viharában ellentállott és annyi dulás után fenmaradt. Ami azelőtt a történettudomány mentegetődzésének tetszett, ma reliefet nyert a szó, ma tudjuk, mily kulturális javakat pusztit el a háboru. Művészeti multunk egyes megmaradt emlékei, — mint a Kolozsvári testvérek prágai Szentgyörgye — mutatják, mit vesztettünk el a sok százados dulásban. De a magyarság — főnixként — mindig ujra éledt, a viharok után mindig uj virágzásba borult a nemzet fája. Ez az isteni szinjáték most szinte itt folyik le

szemünk előtt. Termeinkben egymásután mutatkoznak be a magyar mesterek, alkotásaikkal, melyekben a háboru csodás benyomásait művészetté alakitják.

Mig Rippl-Rónait az idegen háborus világ kaleidoszkopszerü benyomások gyors összeszedésére izgatta, most az örökifju mestert, Mednyánszkyt látjuk, aki a maga panteisztikus filozófiájával nézi a háborus világot, mely neki egy nagy templom, s e templomban hatalmas zsolozsma: a magyar katona riadó rajtája! Mednyánszky évtizedek óta bujja az erdőt, lesi a hajnalpirt, figyeli a hegyek párolgását, bámulja a délelőtti napfényt, amint végigsiklik a havas hegyháton vagy fölcsillog az erdőalja gazdag szinvilágában. De most más szimfoniákat hallott ki a tátrai havas hegyek uttalan utjainak sokszinü havas fehérségéből, most más érzések között leste a hegyipatak jeges vizének csillogását, amint menetelő katonáink mondhatatlan fáradalmait tükrözte. A nagy és hatalmas természet és benne a gigászi küzdelmet álló ember: ezt látta meg, ezt az óriási ellentétet ábrázolja a művész, arasznyi vásznakra egész világokat varázsolva, fehér szinek végtelen gazdagságában az érzések kifejezhetetlennek vélt változatait belélopva. Egy új Mednyánszkyt látunk: amint kifinomitva régi eszközeit, kibontakozva a köd és pára imbolygó formáiból, hatalmas tereket épit, mozgalmas légi világokat teremt, szinekből szőve muzsikát.

Csók István itthon maradt, szinei világában. Mialatt magyar szive egész hevével a nemzet küzdelmeit kö-

vette, fölépitette az új magyar művészet egyik oszlopát: ragyogó, derüs, kacagó szinekből, amelyek hadd égjenek-csillogjanak majd magyar emberek otthonaiban, az új magyar világban. Micsoda áradó, hatalmas szinhullámzás ez! Végigkacag e termen a sok tüzes szin, magyar szinek, ott égnek, ragyognak, táncolnak és vibrálnak a Balaton mozgó tükrén, homokos partján és hancurozó, fürdőző asszonyain. Csók István művészetének mai fázisában a szinek uralkodnak, melyek körülölelik a formákat. Ez a szinpompa szinte a diadalmas magyarság szimboluma!

A harmadik kiállitó Vadász Miklós, aki ott éli a sajtóhadiszálláson mozgalmas életét és fürge irónjával megörökiti a világtörténelmet csináló embereket. Rajzkollekciójába belékerült egy-egy lap ezekből is, más vezető magyar emberekkel, többek között Márkus Emmával, Ujházi Edével együtt, kit halálos ágyán örökitett meg, de belekerültek a Cailloux-pör alakjai, a fővárosi társadalom ösmert vezetői, szalonban és boudoirban, garden partyn és Gerbaudnál, — mind egy nagyszerü szemü rajzolónak feljegyzései. Vadász Miklós korunk krónikása, az a biztos kezü rajzoló, akinek művészete olyan jellemző lesz erre a korra, mint III. Napoleon korára Daumier.

A három nagyobb kollekció mellett — mint inda a fáján — egyes kiválóbb művészek alkotásai láthatók, a Rippl-Rónai-kollekció egy pár darabja emlékeztetőnek, Magyar-Mannheimer és Glatz Oszkár, Hermann

Lipót és Major művei, s az iparművészek egész sora, a nagyszerű képzeletü Gara Arnold és Borszéky Frigyes porcellán-festményekkel, a tű költője Kornisné, Gyenes Gitta, Nádas Eugenia és Bato Viola fiatal iparművésznőink igen finom darabokkal.

Kapunk aztán a mi nagy plaquette-művészünktől, Beck Ö. Fülöptől is ujabb sorozatot.

Betetőzi kiállításunkat egy kegyeletes emlékezés: *Sámuel* Kornél hagyatéka. A fiatal szobrász halálában egy nagy reménységünket siratjuk. Eltünt és magával vitte sokezer látományát, melyekről halkan, kipirulva szokott tört hangon beszélni, művészi álmairól, melyeket megformálni remélt, melyekhez egész szivével ragaszkodott, az ő nagy és mély művészi szivével. Érzéseinek néhány emlékét mutatjuk be, hadd lobogjon fel a kegyelet tüze körülöttük. De a kegyelet nem jelent elnézést. Sámuel Kornélt fejlődésének azon a fokán vesztettük el, amikor ő a magyar művészetet már nagy pozitiv értékekkel gazdagitotta. Itt — e helyen — aratta két legszebb sikerét, annak örült a legjobban. A Szinyei-teremből, a kiállitás első napján, váltotta magához egy finom izlésü amatőrünk ébenfába faragott *Éváját*, s márványműve, a „Bánat" c. remeke is teljes sikert aratott. Művészetének alapvonása a formák szépségének kibontására való törekvés. Csupa konkrét megfigyelés összetevéséből alakul ki az ő formavilága, nem tulhalmozott részletekből, de annyiból, amennyit az anyag megtür, sőt megkövetel. Különösen látszik ez

Bánat c. márványművében. Az anyag él itt, a márványtömbből bontakoznak ki eleven beszédességgel a gazdagon megmunkált formák, minden világos itt a leggazdagabb egybefonódások ellenére és minden finoman elemezett a legegyszerübb formanyelven, mely azonban nem jelent legegyszerüitést, mert Sámuel képzelete a konkrét valóságok kialakitásában örömét találta és ehhez választotta anyagát. *Fortunája* — teszem — egészen bronzban van elgondozva. Az előrehajló női test vonala, főleg profilban, csupa élet, mozgás, izgalom. Ez az ő világa, művészetének legjelesebb alkotásai ezek a kis bronzok, melyekben formatudása fényesen megnyilatkozhatott. A kedves barát emléke mellett most a nagy művészi tehetségnek is áldozunk ....

Dr. Lázár Béla.

ELSŐ TEREM.

VADÁSZ MIKLÓS MŰVEI:

1. Bródy Sándor és Róna József . . . . . 300.—
2. Caillaux birái előtt . . . . . 200.—
3. A Caillaux-pör . . . . . 600.—
4. Tanulmány . . . . . 200.—
5. Éjjeli temetés a Petőfi-téren . . . . . 700.—
6. Vak katona és menyasszonya . . . . . 100.—
7. Garden Party . . . . . 700.—
8. Sylva. Magántulajdon.
9. Unalom . . . . . 1000.—
10. Gerbaudnál . . . . . 2000.—
    Reprodukciók megrendelhetők darabonként 100.—
11. Ujházi Ede halottas ágyán . . . . . 500.—
12. Prospektus. Magántulajdon.
13. Roda Roda . . . . . 300.—
14. Estély . . . . . 700.—
15. Siró asszony . . . . . 1000.—
16. Márkus Emilia arcképe . . . . . 700.—
17. Arckép. Magántulajdon.
18. Tanulmány . . . . . 300.—
19. Tanulmányok:
    Ülő nő . . . . . 200.—
    Álló nő . . . . . 400.—
20. Caillaux-pör . . . . . 1000.—
21 Őnagysága ruhájának plakátja.
22. Az Est plakátja.

JOBBOLDALI VITRINÁBAN:

W. GYENES GITTA

Porcellánfestményei.

BALOLDALI VITRINÁBAN:

BATÓ VIOLA

Könyvkötő munkái és csipkéi.

Árak a tárgyaknál jelezve.

MÁSODIK TEREM:

CSÓK ISTVÁN MŰVEI:

23.	Pihenő	5000.—
24.	Hullámok	1500.—
25.	Zsuzsi és Kató	5000.—
26.	Est a Balatonon	1500.—
27.	Lidó	1500.—
28.	Balaton-part	1200.—
29.	Rálátás a Balatonra	2500.—
30.	Szél a lombok közt	2500.—
31.	Séta előtt. Magántulajdon.	
32.	Hancurozás a Lidón	1500.—
33.	Akt	2000.—
34.	Balaton. A Székesfővárosi Muzeum tulajdona.	
35.	Tél	2500.—
36.	Aliga	1500.—
37.	Fürdés után	3500.—
38.	Tekeresi csárda	1500.—
39.	Cicák	3000.—
40.	Balaton partján	2000.—

HARMADIK TEREM:

MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV MŰVEI:

41. Merengés . . . . . 1200.—
42. Táj . . . . . 1000.—
43. Fantázia . . . . . 1200.—
44. Rózsa . . . . . 2400.—
45. Hangulat. Tanulmány . . . . . 2000.—
46. Róma környéke . . . . . 800.—
47. Pihenés . . . . . 1500.—
48. Olasz táj . . . . . 800.—

GLATZ OSZKÁR MŰVEI:

49. Esti hangulat . . . . . 1700.—
50. Viharos nap . . . . . 500.—
51. Arckép. Magántulajdon.
52. Vasárnap reggel . . . . . 4000.—
53. Tanulmányfej. Magántulajdon.
54. Női tanulmányfej . . . . . 500.—

HERMANN LIPÓT

55. Anyám arcképe. Magántulajdon.

KARLOVSZKY BERTALAN:

55a. Női arckép. Eladó.

NEGYEDIK TEREM:

BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ MŰVEI:

56. Tanulmányfej. Löwenstein Arnoldné tulajdona.
57. Hegyi tó . . . . . 1000.—
58. Felhők . . . . . 1000.—
59. Kárpátok . . . . . 4000.—
60. Borulat . . . . . 4000.—

61. Hajók . . . . . 800.—
62. Havas ut. Magántulajdon.
63. Eső előtt . . . . . 800.—
64. Udvar . . . . . 800.—
65. Tanulmányfej . . . . . 800.—
66. Havas világ . . . . . 1000.—
67. Csend . . . . . 4000.—
68. Mocsár . . . . . 1000.—
69. Kikötő . . . . . 800.—
70. Patak . . . . . 800.—
71. Dunapart . . . . . 800.—
72. Lovak . . . . . 500.—
73. Tünődés . . . . . 1500.—
74. Duna a Margithidnál . . . . . 6000.—
75. Uttalan utakon . . . . . 1500.—
76. Téli reggel . . . . . 2500.—
77. Nehéz utakon . . . . . 1500.—
78. Temető . . . . . 4500.—
79. Betegszállitás . . . . . 2000.—
80. Mocsaras táj . . . . . 4500.—

A VITRINÁBAN:

BECK Ö. FÖLÖP ujabb érmei és plaquette-jei.
Árak jelezve.

ÖTÖDIK TEREM:

MAJOR HENRIK MŰVEI:
81—89. Karrikaturák. Magántulajdon.
90. Az Irodalom hősei. Magántulajdon.
91. Nő. Magántulajdon.
92. Ülő nő . . . . . 120.—

93. Párisban . . . . . 80.—
94. Női fej. . . . . 70.—
95—97. Karrikaturák. Magántulajdon.
98. Zöldkalapos lány . . . . . 60.—
99. Birkahad . . . . . 120.—
100. Nő. . . . . 70.—
101. Öregasszony . . . . . 40.—
102—107. Szines rajzok, darabja. . . . . 40.—
108. Férfi és nő . . . . . 100.—
109. Kávéházban . . . . . 60.—
110. Munkácsy a Pilátusok előtt. Az Ernst-Muzeum tulajdona.
111. Táj . . . . . 1500.—
112. Táj. Eladó.
113. Önarckép. Eladó.
114. Női fej. Eladó.
Rajzok a Vitrinában. *Árak jelezve.*

HATODIK TEREM:

BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ MŰVEI:

115. Téli erdő . . . . . 4000.—
116. Alkonyi fény . . . . . 6000.—
117. Erdőrészlet . . . . . 1200.—

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF MŰVEI:

118. Dán nő . . . . . 400.—
119. Pascin festő arcképe.
120. Zsuzsanna . . . . . 3000.—
121. Lili . . . . . 800.—
122. Virágok és körték . . . . . 800.—
123. Lazarine.

124. Arckép.
125. Ady Endre. Magántulajdon.
126. Férfi-arckép.

VITRINÁBAN KÖZÉPEN:

TÓTVÁRADI KORNIS ELEMÉRNÉ
Szinházi fejkötők, tarsolyok, mellrevaló.
Árak a tárgyakon jelezve.

JOBB ÉS BALFELŐL:

BORSZÉKY FRIGYES: Porcellánfestmények.
Árak a tárgyakon jelezve.

A vitrinán:
Bonbonniére . . . . . 120.—
Váza . . . . . 70.—

HATODIK TEREM:

GLATZ OSZKÁR MŰVEI:
127—129. Arcképek. Magántulajdon.
130. Tennis . . . . . 200.—

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF:
131. Leány kutyával . . . . . 600.—

VITRINÁBAN:

NÁDAS EUGENIA ÖTVÖSMŰVEI:
Brocheok, melltűk, tűk és gombok.
Árak a tárgyaknál jelezve.

BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ:
132. Vágvölgye . . . . . 5000.—

AZ ÜVEGHÁZBAN:

SÁMUEL KORNÉL HAGYATÉKÁBÓL:

133. Dávid . . . . . 500.—
134. Éva . . . . . 500.—
135. Női akt . . . . . 400.—
136. Arcképtanulmány. Magántulajdon.
137. Kis szégyenlős . . . . . 500.—
138. Dózsa . . . . . 1500.—
139. Bánat . . . . . 3000.—
140. Fortuna . . . . . 1000.—
141. Nausikaa . . . . . 2000.—
142. Ifjuság . . . . . 1000.—

A VITRINÁBAN:

GARA ARNOLD PORCELLÁNFESTMÉNYEI.
A kiállitott tárgyak magántulajdonok. Utánrendelések történhetnek.

BATO VIOLA:
Bőrkazetta. Magántulajdon.

AZ ERNST-MUZEUM EDDIG A KÖVETKEZŐ KIÁLLITÁSOKAT RENDEZTE:

1. SZINYEI MERSE PÁL gyüjteményes kiállitását.

2. KERNSTOK KÁROLYNAK a debreceni megyei székház számára készült üvegfestményeinek kiállitását.

3. ZULOAGA ÉS BRANGWYN gyüjteményes kiállitását.

4. FÉNYES ADOLF ujabb festményeinek és rajzainak kiállitását.

5. VADÁSZ MIKLÓS rajzainak gyüjteményes kiállitását.

6. FRANCIA IMPRESSZIONISTÁK és HERMAN LIPÓT gyüjteményes kiállitását.

7. IVÁNYI-GRÜNWALD BÉLA festményeinek és Dr. SONNENFELD ZSIGMOND gyüjteményének bemutatását.

8. FERENCZY KÁROLY ujabb festményeinek és rajzainak kiállitását.

9. LIGETI MIKLÓS szoborművésznek gyüjteményes kiállitását.

10. A MAGYAR BIEDERMEIER-KORI művészet. (Barabás, Borsos, Brocki, Györgyi, Weber.)

Karlovszky Bertalan

Karlovszky Bertalan a Főiskolán. A kultuszminiszter, aki most nem első izben adta jelét képzőművészeti tájékozottságának, a Főiskola tanárává nevezte ki Karlovszky Bertalant. Ennek a hírnek nagy fontossága és hordereje van. A Képzőművészeti Főiskolán az ifjuság nevelését a kommün után igen egyoldalú szempontok szerint szervezték meg. Ez az elfogultság odáig ment, hogy Balló Edét, a kiváló pedagógus festőművészt is nyugdíjazták. Karlovszky tanári kinevezése első komoly lépés a főiskolai oktatás reformja felé. Gróf Klebelsberg Kunó közoktatásügyi miniszter nemcsak nagy művészünk személyét tisztelte meg ezzel az okos választással, hanem szerencsés lépést tett abban az irányban is, hogy az új festőgeneráció nevelésének problémája minél előbb helyes vágányokon fusson. Karlovszky Bertalannal egyidejüleg kinevezte a miniszter a Főiskola tanárává *Lechner* Jenőt is, a kitünő építőművészt.

Képzőművészet

1928. II-es. 187. l.

SZÁM 1928. SZEPTEMBER

ŰVÉSZET

I FOLYÓIRAT

SÉGI FOGADÓÓRÁK
U. 3—5-IG

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-
HIVATAL: BUDAPEST
VII., RÁKÓCZI-ÚT 73.

KIVÉVE JÚLIUS ÉS AUGUSZTUS HÓNAPOKAT

OMJEGYZÉK:

Dürert adtunk Németországnak
. 167
állitás *(Gy. N.)* . . . 170
ében *(Dr. Márffy Oszkár)* . . 174
rdelle gyüjteményes kiállitása) . 179
A szin 181
elismerni a képhamisitásokat . 184
. 186
. 187

KARLOVSZKY BERTALAN

MŰVÉSZI ALKOTÁSAINAK PUBLIKÁCIÓJÁT
TERVEZI EGY AMATEUR-TÁRSASÁG.

A M. Képzőművészeti Társulat őszi tárlatának keretén belül Karlovszky Bertalan — a magyar arcképfestők most élő legelső mestere, akit most választott meg az Országos Képzőművészeti Társulat Benczúr Gyula helyébe örökös disztagnak — gyüjteményes kiállitást nyujt képeiből. Ezt a ritka kedvező alkalmat ragadjuk meg a legnagyobb örömmel arra, hogy összefoglaló műben ismertessük a mester művészetét s megrajzoljuk azt az előkelő helyet, melyet ő a magyar művészet történetében elfoglal.

A jövő év elején megjelenő műben a mesterről Térey Gábor fog irni. Körülbelül huszonöt műlapot (arcképek és aktok) fog tartalmazni a könyv, melynek mindegyik példányát a mester sajátkezüleg aláirja s melyhez uj önarcképet rajzol.

A quart alakban megjelenő diszes munkát annyi kézzel számozott példányban állitjuk elő, ahány aláiró jelentkezik, tehát a mű könyvárusi forgalomnak tárgya soha sem lesz.

A könyvet megszerezni kivánók az őszi tárlat bezárásáig a Műcsarnok pénztáránál vagy a kiadótársaságnál jelentkezzenek.

Budapest, 1921. évi november 6-án.

Megbizásból:

ABA
könyvkiadó társaság
Budapest,
IV., Semmelweis-u. 6. I. 1.

Wodianer-nyomda, Budapest

Karlovsky B & Talan

Poldini a Himfy főpróbáján

Az *Operaház* újdonságának nagynevű zeneszerzője, *Poldini* Ede résztvett ma délelőtt a *Himfy* főpróbáján. *Poldini* megváltoztatta elhatározását. Mégis megvárja a *Himfy* holnap esti bemutatóját. (Eredetileg úgy tervezte, hogy csak a házifőpróbán vesz részt, a bemutatóval járó izgalmakat elkerülni.)

A nagy zeneszerző a főpróba előtt formás kis magyarnyelvű beszédben üdvözölte a zenekart s az együttest s megköszönte fáradozásukat. Nyilatkozata szerint a főpróba megerősítette első benyomásait a *Himfy* előadásáról, amelyeket a szombati házifőpróbán szerzett. *Poldini* el van ragadtatva attól a munkától és szeretettől, amellyel az Operaház felkészült új operájának előadására. Gratulált az énekeseknek, *Rékay* rendezőnek, *Fülöp* díszlettervezőnek és *Berg* karmesternek.

A *Himfy* ma délelőtti főpróbáján megjelent meghivott közönség sok tapssal fogadta az új magyar operát.

Mátray Erzsi

Zéta: Abonyi Géza Rika: Mátray Erzsi

Előkelő szereposztásbar adja elő a rádió ezen a héten *Gárdonyi* Géba *Zéta* című darabját, amely a nagy író történelmi regényéből: *A láthatatlan emberből* készült. Zétát, a „láthatatlan embert" *Abonyi* Géza játssza, Rika királynét *Mátray* Erzsi. A másik női főszerepben *Eszenyi* Olga lép a mikrofon elé. Az együttes többi tagjai is a színházi világ első sorából valók: *Somlay* Artur, *Toronyi* Imre, *Kürti* József, *Nagy* Adorján, *Makláry* Zoltán, *Major* Tamás, *Pálóczy* László és *Rubinyi* lépnek még fel a *Zétában*.

ooo

Az új Deanna Durbin film bemutatója — a kormányzóné jótékonysági akciója javára

Ma este díszelőadás keretében mutatják be a *Fórumban Deanna Durbinnak*, a meglepően hamar világsztárrá lett amerikai énekesnőnek legújabb filmjét, a *Szivek csalogányát*. A díszelőadás jövedelme *a kormányzóné jótékonysági akcióját szolgálja*.

□□□

A százéves Nemzeti Színházat ünnepelte szombaton Szeged városa

Szombaton este ünnepi előadás volt a szegedi színházban. A *Nemzeti Színház* fennállásának százesztendős jubileumát *díszelőadáson* ünnepelték. *Németh* Antal, a *Nemzeti Színház* igazgatója ünnepi beszédet mondott, majd a *Peleskei nótárius* került színre, a címszerepben *Kiss* Ferenccel.

A színházat zsúfolásig megtöltő előkelő közönség lelkesen ünnepelte a pesti vendégeket és sokat tapsolt az előadás többi szereplőinek, *Szilágyi Szabó* Eszternek, *G. Kovács* Józsefnek, *Erődy* Kálmánnak, *Wessely* Pálnak, *Bárdi* Teréznek, *Forgács* Sándornak, *Ihász* Klárinak, *Szigeti* Irénnek, valamint a kisebb szereplőknek is.

Itt említjük meg egyébként, hogy a színház nagyheti ünnepi eseménye *Sík* Sándor egyetemi tanárnak, a szegedi papköltőnek *István király* című drámai költeménye lesz. A bemutató előadást ma tartják meg.

Az Eucharisztikus Kongresszusra Strindberg és O'Neill darabjait játssza a Vígszínház

A *Vígszínház* igazgatósága hétfőn döntött arról, hogy milyen darabokat játszanak a közelgő *Eucharisztikus Kongresszus* alatt. A *Vígszínházban O'Neill* idén színrekerült erkölcsdrámája, a *Mindörökké* kerül színre, a *Pesti Színházban* pedig eredeti bemutató lesz. *Strindberg* nálunk még színre nem került *Husvéth passio* című drámáját mutatják be *Possonyi* László fordításában.

Erdélyi Mihály kétezerszemélyes szabadtéri színházat nyit a Márkus–parkmozi helyén

A Rákóczi-út és a Múzeum-körút sarkán lévő Márkus-parkmozi eddig is évente átadta színpadát egy-egy *szabadtéri vállalkozásnak*, amely hosszabb-rövidebb ideig hol operettet, hol kabarét játszott az enyhe tavaszi és nyári estéken.

Erdélyi Mihály számos kis színház, az úgynevezett „külvárosi tröszt" igazgatója, idén *nagyszabású* tervet akar valóra váltani a Márkus-parkmozgó helyén.

Kétezerszemélyes szabadtéri színházzá akarja átalakítani a tetőnélküli mozi helyét és hozzá akarja kapcsolni a mozi mellett elterülő térséget is, amely az egyetem faláig terjed.

A szabadtéri vállalkozások eddig nem sok sikerrel biztattak a Márkus-parkmoziban, egyrészt, mert szük és színpadi előadásokra meglehetősen alkalmatlan volt a színpad, másrészt a szabad nézőtér akusztikája sem elégítette ki a nézőket. Voltak bajok a világítás körül is, az öltözők kérdése is sok nehézségbe ütközött, legfőképen pedig a szükreszabott nézőtér miatt meglehetősen *magas helyárak mellett voltak kénytelenek játszani a vállalkozók.*

Erdélyi Mihály tervei szerint a színház képe teljesen megváltozna. *A színpad a térség Rákóczi-út felőli oldalára kerül* az új elgondolás alapján. Hatalmas, *tizenötméteres nyilású színpadot tervez Erdélyi* Mihály, a nézőtér pedig *belefoglalva a mostani teniszpályákat*, a Rákóczi-úti színpadtól az Egyetem faláig terjedne.

Ezzel a megoldással megváltozik a színház akusztikája és tekintettel arra, hogy ezen a hatalmas helyen közel kétezer embert lehet elhelyezni, alacsony és népszerű helyárak mellett játszhatna a vállalkczás.

Természetesen a nagyarányú nézőtérnek és színpadnak megfelelő revü-operettet játszana az új szabadtéri színház *látványos kiállítással, görlökkel, boyokkal, nagyszámmú személyzettel és hatalmas zenekarral.*

A tervek már készen vannak a szabadtéri színház megoldására s rövidesen megindulnak a tárgyalások is, hogyan lehetne Budapest új színházi helyiségét „tető" alá hozni.

Műsorváltozás Szeleczky Zita miatt

A Kamaraszínházban a hosszú *Kék rókasorozat* után most *Németh* László darabja, a *Villámfénynél* került színre. Az érdekes dráma szép sikert aratott, bár a várt közönségsiker csak lassan-lassan emeli fel a darabot a népszerű színházi produkciók mellé. A Villámfénynél előadásai most két napra megszakadtak: *Szeleczky* Zita, aki egy fiatal lányt játszik, váratlanul *megbetegedett* s emiatt vasárnap délelőtt *ismét a Kék rókát tűzték műsorra.*

Ma, hétfőn este ugyancsak a Kék rókát játszák, holnapra ellenben már ismét a Villámfénynél van kitűzve. A tehetséges kis Szeleczky Zita úgy látszik már a színház sztárgárdájához számít. Ha egy ilyen kis személyzetű darabnál, mint amilyen a Villámfénynél, a hatalmas személyzettel rendelkező Nemzeti Színház nem gondoskodik beugrásról, hanem meghagyja a szerepet — még műsorváltozás árán is — annál a színésznőnél, akire azt eredetileg kiosztották: ez biztos jele annak, hogy a színház felettébb értékeli az illető tagot.

Uj primadonna a Juliában

Vasárnap este *Raáb* Vera, a *Magyar Színház* fiatal tagja mutatkozott be a *Julia* primadonnna szerepében a *Városi Színházban*. Az előnyös megjelenésű, fiatal színésznöt szeretettel fogadta a közönség. Ügyesen, ötletesen oldotta meg azt a nehéz feladatot, amit élete első nagy operettszerepe jelentett. Elsősorban játékban, de énekben is tetszett a közönségnek az új Julia. Sok tapsot kapott, nagy sikere volt. A Városi Színház továbbra is a fiatal színésznővel a főszerepben tartja műsoron a Juliát. A bonvivánszerepben, ugyancsak ezúttal először *Fáy* Béla lépett fel, sikerrel.

A Filmművészeti Iskola vizsgaelőadása

Gál Béla igazgató vezetésével vasárnap délelőtt vizsgáztak a *Filmművészeti Iskola* növendékei a *Belvárosi Színházban*. A *Nagy szerelem* előadott részletében és a *Sasfiók* reichstadti hercegében feltünést keltett a nagyon tehetséges *Agotha* Hilda. Megemlítjük, még *Adám* Arienne, *Endrődy* Nándor, *Gaál* József és *Sümegi* Andor nevét. Az előadás értékes produkciója volt a *Fortunio dala* c. egyfelvonásos *Offenbach*-opera, amelyet *Vándory* Gusztáv rendezett és *Stefanidesz* Káldory Gusztáv tanitott be. *Gaál* József, *Zádor* Károly karnagy tanitott be. *Gaál* József, *Zádor* Mária, *Almássy* Vera, *Ince* Aurél, *Adám* Adrienne, *Adorján* Éva, *Kardos* Mária, *Strausz* Gizella és *Cserba* Erzsébet jó zenei érzékkel, alapos felkészültséggel, lendületesen, vigan adták elő a sok nehézséggel járó kis operát.

Veszélyes üzem a dizőzség..

Ogylátszik már a kávéházak dobogóin éneklő sanzonénekesnők foglalkozása sem kifejezetten nyugalmas. Az egyik dunaparti kávéházban éneklő dizőz műsorán szerepel egy dal, amelyben ónagysága a filmhiradókról és a filmreklámról énekel A dalnak van egy sora, amelyben mulatságos formában aposztrofálja a dizőz azt az orvost, aki legutóbb egy gyermekgyilkosság kapcsán oldalas riportokban szerepelt a lapok hasábjain. Az orvos most ügyvédje útján beperelte a dizőzt ezért az egy sorért és felszólította, hogy a dalt vegye le a műsoráról. A per kimenetele elé dizőz-körökben élénk érdeklődéssel néznek...

Mezey Mária

Április 20 án kezdik a „Szakits helyettem" felvételeit

Bókay János „Szakits helyettem" című vigjátéka még ebben a hónapban filmre kerül. *Ráthonyi* Ákos rendező vezetésével április 20-án kezdődnek meg a felvételek a *Hunnia*-filmgyárban. A vigjáték szereposztása a filmen megváltozik. A színpadi szereplők közül csak *Mezey* Mária tartja meg szerepét. A másik nagy női főszerepet *Lázár* Mária játssza, a férfifőszereplő pedig *Páger* Antal lesz.

—x—

A menyasszony

Az egyik kabaré Tizian-vörös naivája menyasszony és boldog. A művésznő meglehetősen hosszú pályafutása alatt már többizben volt menyasszony és még többizben boldog. De ilyen boldog még soha. Áradva beszél a vőlegényéről és a készülő esküvőről. Legutóbb igy csicsergett:

— Képzeljétek csak, ketten együtt a vőlegényemmel pontosan ötven évesek vagyunk.

Az igazgató ezt már nem birta szó nélkül.

— Ugyan, szivem, csak nem elemista a vőlegényed?

«oOo»

Shirley Temple — választópolgár Amerikában

Amerikában tizennyolcéves kortól van mindenkinek választójoga, kivételt csak Utah állam képez, ahol választó mindenki, aki ötvenezer dollárnál többet keres évenkint. *Shirley Teple* most hivatalos értesitést kapott Utah államtól, hogy kilencéves születésnapján, április 23-án, *választójogot kap az állam területén...*

Maga lesz a férjem

Ágay Kabos **Studió** Jávor Csortos

Jöjjön velünk színházba az Esti Ujság kedvezményes színházjegy irodája útján

Színházjegyirodánk VIII., József-körút 5. hétköznapokon és vasárnap reggel 9 óráig este 8 óráig áll olvasóink rendelkezésére.

Telefonrendelés: 140-000 144-401.

KEDVEZMÉNYES ARUSITASUNK E HÉTRE:

11. HÉTFŐ:

Belvárosi: Félperces szerelem.
Pesti Színház: Hatodik emelet.
Kamara Színház: Villámfénynél.
Művész Színház: Kékszakáll nyolcadik felesége.
Terézkörúti Színpad: Lulu.

12. KEDD:

Belvárosi Színház: Duo.
Kamara Színház: Villámfénynél.
Terézkörúti Színpad: Lulu.

Heti színházi műsor

Operaház (d. u.: 3-kor és este ½8 órakor) hétfő: nincs előadás; kedd: Himfy (A), szerda: Hovanscsina (½7); csütörtök: Parsifal (½7); péntek, szombat nincs előadás; vasárnap: Himfy; hétfő: Igor herceg.

Nemzeti Színház (d. u. ½4 és este ½8-kor) hétfő (E), kedd (B), szerda (C): Aranysziget; csütörtök: Godiva; péntek, szombat: nincs előadás. Vasárnap d. u.: Süt a nap; este: Falu rossza; hétfő d. u.: Nők barátja; este: Aranysziget.

Nemzeti Kamaraszínház (4, 8) Minden este: Villámfénynél; vasárnap d. u.: Kék róka; hétfő d. u.: Villámfénynél; este: Kék róka; péntek, szombat: nincs előadás.

Vígszínház (½4, 8): Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Füszer és csemege.

Magyar Színház (½4, 8) hétfő, kedd, szera, péntek: nincs előadás; csütörtök: nyilvános főpróba; szombattól minden este és vasárnap d. u: Dinasztia.

Belvárosi Színház (4, 8) Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Félperces szerelem. Most vasárnap d. u. és kedden: Duo.

Pesti Színház: Minden este, vasárnap és ünnepnap d. u.: Hatodik emelet.

Művész Színház (¼4, 8) Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Kékszakáll nyolcadik felesége; péntek: nincs előadás.

Andrássy Színház (¼4, 8) Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Nem leszek hálátlan; péntek: nincs előadás.

Városi Színház (4, 8) Vasárnap d. u. és este, hétfő d. u. és este: Júlia.

Terézkörúti Színpad (¾5, 9) Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Lulu.

Pódium (9) Minden este: Márciusi műsor.

Komédia Orfeum (½5, ½9) Minden este és vasárnap d. u.: Ha minden kötél szakad.

Mozi

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM (T: 154024, 153034) — ½6, ½8, ½10; szombat, vas. ¼4, ¼6, ½8, ½10. — Elcserélt ember (Dayka, Kiss).

CASINO (T.: 183102) Előadások: ½6, ½8, ½10 szombat, vas és ünnepnap: ½4 órakor is. — Walewska grófnő (Greta Garbó).

CITY (Tel.: 1111-40) Előadás: ¾6, ⅞8, ¾10. Szombat, vasárnap és ünnepnap ¾4 órakor is. — Asszony a viharban (Irene Dunne).

CORSO (T: 18-28-18) ½6, ½8, ½10; szombat, vasárnap ½4 órakor is. Maskerade (Luise Rainer, William Powell). — Híradók.

CORVIN (T: 138988) ¼4, ½6, ½8, ½10. Vas. ½2-kor is. Első 1000 hely 40—80 fill. — Pillanatnyi pénzzavar (Kabos, Erdélyi).

DECSI (T: 121343, 125-953). 6, 8, 10, szombat, vasárnap: 4 órakor is. — Tűz (Viktor Franchen).

FORUM (T: 189-543, 189-707, 188-528). — Előadások kezdete: ½6, ½8, ½10; szombat, vasárnap: ½4 órakor is. — Biboros futárja (Annabella, Conrad Veidt). — Prolongálva. ½10-kor Szivek csalogánya (Deanna Durbin Herbert Marschal.)

KAMARA (T: [illegible]627, 135-967). 6, 8, 10; szombat, vasárnap: 4-kor is. Tűz (Viktor Franchen).

LLOYD FILMSZINHÁZ T: 111-994 — 4, 6, 8, 10; vasárnap 2 órakor is. — Nők a tükör előtt (Warner Baxter).

METRO (T: 112230). ½5, 7, ½10; szombat, vasár- és ünnepnap: 2-kor is. — Tarantella (Jeanette MacDonald).

OMNIA (T: 130-125). 5, ¼8, ½10; szombat, vasárnap: 4, 6 8 és 10 órakor. — Asszony a viharban (Irene Dunne).

PALACE (T 136523) 4, 6, 8 és 10-kor; szombat, vasárnap 2-kor is. Marika (Perczel, Jávor).

ROYAL APOLLO (T: 141-902, 142-946). — 6, 8, 10, szombat, vas.: 4-kor is. — Tip-Top Folies (A. Faye, Don Ameche).

RADIUS (T: 122-098). ¾6, ⅞8, ¾10. Szombat, vasárnap: ¾4 órakor is. Döntő pillanat (Tolnay, Páger).

STUDIO (T: 140-840). Előadások kezdete 11, 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Bováryné (Pola Negri).

URANIA (T: 146046). 5, ¼8, ½10 Szombat, vasár- és ünnepnap: 3 órakor is. — A titkok bajója (Theodor Loos). — Híradók.

MASODHETES MOZIK

ADMIRAL (T: 153707). ½4, ½6, ½8, ½10. — Vasár- és ünnepnap: ½2-kor is. — Örök titok (Fedák, Harsányi). —

ALKOTAS (T: 155374). ¼4, ½6, ½8, ½10. — Noszthy-fiú esete Tóth Marival (Szörényi, Jávor).

ASTRA (Ugocsa-u. 10. T: 15-44-22). — Előadások: ¼4, ¼6, ¼8, ¼10; vasárnap ¼2-kor is. — 100 férfi egy kislány (Deanna Durbin) Híradók vas. d. e.: Strogoff Mihály.

BUDAI APOLLO (T: 151-500) ½5, ¾7, 9. — Vas.: 1, 3, ¼6, ½8, ¾10. — Az én lányom nem olyan (Tolnay, Turay).

GLÓRIA (T: 144-800). ½5, ¾7, 9; szombaton: ¼4, ½6, ½8, ½10; vas.: ½2-kor is. — Az én lányom nem olyan (Tolnay, Turay). — Első előadás mérsékelt helyárakkal.

PATRIA (T: 145673). 11, 2, ½5, 7, ½10. vas.: 10, 12, 2, 4, 6, 8 és 10. — Örök titok (Fedák, Harsányi). — Első előadás mérsékelt helyárakkal.

PHONIX (T: 349-712). 11, 1, 3, 5, ¼8 és ½10. — Mr. Deeds (Gary Cooper).

TURAN (T: 128-401). ¼4, ¾6, ⅛8, ¾10; vas. és ünnepnap: ¾2 órakor is. — Örök titok (Fedák, Harsányi). — Vas. d. e. 11 órakor: A vig özvegy.

TISZTI KASZINÓ zártkörű filmszinháza. ½5, 7, ¾10. 17-én Az ember néha téved (Tőkés, Páger).

Forduljon az *Esti Ujság* Színházjegyirodájához VIII., József-körút 5.

Életfogytiglani fegyházra ítélte a Kúria a pomázi öreg házaspár gyilkosát

Emlékezetes az a szörnyű kegyetlenséggel végrehajtott kettős gyilkosság, amely 1935 november 27-én éjjel Pomázon történt és amelynek *áldozatai Illés János 66 éves nyugdíjas köztisztasági alkalmazott és felesége, Székely Sarolta 68 éves asszony voltak.* Az öreg házaspárt meggyilkolásuk után

a tettesek kirabolták.

A nagy bűnügynek több gyanusítottja volt, míg végül egy névtelen feljelentés alapján

letartóztatták a gyilkosság igazi tetteseit, Varga Lajos pomázi és Varga Gyula csobánkai szegkovácsokat.

A két cigány a vizsgálóbíró előtt beismerte a kegyetlen bűncselekményt. Érdekes, hogy *Varga Lajos unokaöccse annak a Varga Pál cigánynak, akit az ismeretes Streisinger-féle vastelepi rablógyilkosság miatt pár hónappal ezelőtt kivégeztek.*

Varga Lajost és *Varga* Gyulát a pestvidéki törvényszék *Fajth*-tanácsa rablással párosult gyilkosság büntette miatt életfogytiglani fegyházra ítélte. A Tábla *Varga* Lajos büntetését helybenhagyta, míg a másik cigányt tízévi fegyházra szállította le. Ugyanígy ítélkezett a Kúria is. A legfelsőbb bíróság ítéletét hétfőn hirdette ki a két gyilkos cigány előtt *Fajth* Gáspár tanácselnök.

— Megértettem — válaszolta *Varga* Lajos — de újrafelvételt kérek, mert *nem én pusztítottam el Illéséket.*

— Majd ügyvédje útján kérje az ujrafelvételt — szólt a tanácselnök, ha ártatlannak érzi magát.

A két gyilkos cigányt ezután visszavezették celláikba. A napokban szállítják őket a váci fegyintézetbe.

A főváros közigazgatási bizottságának ülése

A főváros közigazgatási bizottsága *Karafiáth* Jenő főpolgármester elnöklésével ma délelőtt tartotta április havi ülését. Az ülésen résztvett *Lamotta* Károly alpolgármestre is, aki tegnap este érkezett vissza Svájcból, ahol a főváros kölcsöneinek ügyében tárgyalásokat folytatott.

Az ülés megnyitása után a polgármesteri jelentéshez elsőnek *Petrovácz* Gyula szólalt fel. Foglalkozott a gazdasági és hitelélet rendjének biztosításáról szóló, pénteken a képviselőházban benyujtott törvényjavaslattal és hangsúlyozta, *hogy nem elegendő az az elgondolás, amely a zsidóság arányszámának, elsősorban a szellemi pályákon való pontos megállapitását és érvényesitését tartalmazza, hanem ennek az arányszámnak ki kell terjednie a közszállitásokra is.*

— A közszállitásoknál a keresztény ipar és kereskedelem arányszáma intézményesen érvényesüljön. A polgármester jelentésében 4.8 millió pengős közmunka szerepel március hónapban, de ebből nem tünik ki, hogy mennyi a nagyipari és kisipari vállalkozók aránya és hogy a *közel ötmillió közszállitást és közmunkát a keresztények és a zsidók milyen arányban kapták.* A közszállitások és a közmunkák odaitélésben az *arányszámot érvényesiteni kell,* ez azonban csak az első lépés.

— Gondoskodni kell továbbá arról is, hogy azok *a keresztény érdekeltek, akik közmunkákat és közszállitásokat kapnak a fővárostól, a munkák elvégzéséhez szükséges anyagokat szintén keresztényektől vásárolják. Beszédének további során tiltakozott az ellen, hogy a vásárcsarnokokban nincs lehetőség újabb egzisztenciák megteremtésére,* mert a főváros állandóan azzal utasítja el az újonnan jelentkezőket, hogy nem rendelkezik fülkékkel és standokkal a vásárcsarnokokban.

Petrovácz Gyula követelte, hogy a vásárcsarnoki árusoknál szigorúan érvényesitsék a keresztény-zsidó arányszámot. Végül elismeréssel emlékezett meg a fővárosi iparrajziskolák felállításáról, amely alkalmas arra, hogy európai körútra vigye a fővárost és bemutassa mindenütt.

A következő felszólaló *Bánóczy* László volt, majd *Csilléry* András emlékezett meg dicsérettel a belügyminisztériumról azzal a rendelkezéssel kapcsolatban, hogy a vágóhidakon megtiltották az eddigi rituális vágásokat. Bírálta a politikai rendőrség tevékenységét, majd tiltakozott az ellen, hogy *a fővárosi kórházakban olyan orvosok működnek, akik külföldön szereztek a numerus clausus miatt diplomát s ezeket itthon nem nosztrifikáltatták.* Felszólította a polgármesert, hogy ezeket az orvosokat a főváros kórházaiból haladék nélkül távolitsa el.

Csilléry András éles szavakkal kifogásolta azt is, hogy a határállomásokon keresztül *még mindig próbálkoznak egyesek a Budapesten elterjedt hisztéria hatása alatt értékeket kisibolni.* Célravezetőnek tartaná, ha a határállomásokon *a legpontosabb statisztikát vezetnék arról, hogy kik mennek ki és személyi motozástól sem kell visszariadni, mert egyes lelkiismeretlen emberek sibolással próbálják gyengiteni a nemzeti vagyont. Ezután különböző BSzKRT-panaszokat tesz szóvá.*

A mai birkózóműsor

Hétfőn este a következő párosításban állnak a kötelek közé a birkózók: *Károlyi László—Passmann!* Ez nagy küzdelmet és szép harcot fog hozni. *Brendel a tömzsi Nygreen* ellen mérkőzik. A gyönyörűen dolgozó *Konstantinov* nehéz diót kap *Karsic* személyében. A török *Arif* a néger *Dionosio* ellen meccsel, végül igen érdekes lesz a *Sparks—Curtis* találkozó, ismerve a két versenyző egymás iránti ellenszenvét.

A verseny ma, hétfőn este is fél kilenc órakor kezdődik a Fővárosi Nagy Cirkuszban.

Két éve elrejtett gyermekhullát találtak egy bajai palota padlásán

Baja, ápr. 11.

Pár héttel ezelőtt borzalmas leletre bukkantak a *Fő-utca* egyik előkelő házának padlásán, ahol az egyik szögletben elrejtve

az egyik háztartási alkalmazott egy párnába csavarva gyermekhullára bukkant, amelyről az orvosi vizsgálat megállapította, hogy már közel két éve lehetett a padláson elrejtve.

A rendőrség erélyes nyomozást indított, hogy megállapitsa, ki helyezte el a gyermekholttestet a padláson.

A nyomozás szálai Pécsre vezettek, ahol tegnap a bajai rendőrség kiküldött detektivjei letartóztatták *Fillák* Erzsébet 25 éves háztartási alkalmazottat, aki

bevallotta, hogy még 1936 őszén helyezte el a padláson újszülött gyermekét.

A boncolás *Fillák* Erzsébet vallomását nem erősiti meg, mert a jegyzőkönyv szerint *a talált gyermekhulla egy fejlett gyermeknek és nem újszülöttnek teteme volt.* A nyomozás ebben az irányban is megindult.

12 basszussal tangóharmonika
P. 45.—
összes hangszerekről ár jegyzéket ingyen küld
MOGYORÓSSY hangszergyár
Budapest, Rákóczi-út 71

Hirtelen meghalt Karlovszky Bertalan

A magyar művészéletnek nagy gyásza van,

vasárnap hajnalban váratlanul lehúnyta szemét Karlovszky Bertalan festőművész.

Karlovszky Bertalan, aki az állami nagy aranyérem és a Corvin-koszorú tulajdonosa volt s *a legnagyobb magyar művészek élén szerepelt a neve,* Munkácson született 1858-ban és mint fiatalember Münchenben és Párisban ismerkedett meg a művészirányzatokkal. Később Párisban telepedett le, közel húsz évig tartózkodott ott.

Karlovszky Bertalan Munkácsy Mihály növendéke volt

és később igen bizalmas barátság fűzte őt mesteréhez. *Karlovszky* később hazatért Magyarországba, s itt *nagy megértéssel fogadták az ő konzervatív irányú művészetét.* Arcképei feltünést keltettek és ezen a téren

Karlovszky nagy alkotásokkal irta be nevét a magyar művészettörténelembe.

Később a Képzőművészeti Főiskola tanára lett és *számos tanitvány került ki iskolájából.* Sok kitüntetést is kapott, *hivatalosan is elismerték művészetét. Karlovszky* Bertalan hallgatag, magábazárkózott természete ellenére is *nagy társadalmi életet élt.* Műtermében a magyar közélet és a művészet minden kitünősége megfordult. *1921-ben életének munkásságát a Műcsarnokban gyüjteményes kiállitás keretében mutatta be.*

Karlovszky Bertalan a magyar nemzet egyik *pótolhatatlan vesztesége.*

Művészete igazi magyar művészet volt.

Művészi hitvallásán kivül *politikai meggyőződése is a magyarság nemzeti arcvonalába állitotta őt.* A művészvilágban talán

ő volt az első, aki kiállt a nemzeti megujhódás harcában,

amiért sokszor meg is támadták. *Karlovszky Bertalan törhetetlenül megmaradt magyarsága mellett akkor is, amikor a támadások sok keserű órát szereztek neki.*

Magyarságáért vivott harcaiban nemesedett ki Karlovszky Bertalan művészi arcéle és épp ezen a téren sok ellenséget szerzett, de épp így szerezte azokat a barátait is, akik törhetetlenül hivei voltak.

A nagy művészt két évvel ezelőtt súlyos csapás érte. Felesége, aki francia asszony volt, *két évvel ezelőtt halt meg.*

Karlovszky Bertalant szeretett feleségének halála súlyosan érintette,

a mesteren deprimáltság vett erőt, teljesen visszavonult, elhagyatottan élt. Barátai előtt emlegette, hogy nem sokáig marad egyedül, érzi közeli halálát.

Karlovszky Bertalan

októberben lett volna nyolcvan esztendős.

Ezt a szép kort már nem érhette meg, mert közben a szive mindjobban legyengült. Orvosa, aki lelkiismeretesen kezelte, hitte, hogy még hosszú évekkel meg lehet hosszabbitani a nagy művész életét. Senki sem számított *Karlovszky* Bertalan halálára, amely váratlanul, vasárnap hajnalban elragadta őt az élők sorából. *Valószinüleg szivszélhüdés ölte meg.*

Karlovszky Bertalan temetéséről még nem történt végleges intézkedés.

A magyar művészet nagy halottját díszsirhelyen akarják eltemetni,

s ha csak egy mód van rá, *teljesitik azt a kivánságát, hogy felesége mellé, a farkasréti temetőben helyezzék örök nyugalomra.* A Képzőművészeti Főiskola, a Képzőművészeti Társulat és a hivatalos művész estületek mélyen gyászolják *Karlovszky* Bertalan halálát.

Az ujságiró-kamara küszöbén

Márkus Miksa szombaton levelet intézett a Magyar Ujságírók Egyesületének vezetőségéhez és bejelentette az egyesület elnöki tisztségéről való lemondását. Levelében magas korával és fáradtságával okolja meg elhatározását, azt hangoztatja, hogy ötven éve ujságiró, negyven éve szerepel az ujságiró közéletben és huszonöt esztendeje elnöke az egyesületnek, ennek a sokirányú elfoglaltságnak fáradalmait szeretné most már kipihenni. Ujságiró körökben úgy tudják, hogy Márkus Miksa lemondása összefüggésben áll a jelenlegi eseményekkel. Márkus Miksa ugyanis huszonötéves elnökösködésének idejéből huszonnégy esztendőt azzal töltött, hogy a lemondás gondolatával foglalkozott, nagy lelkierővel azonban mindig visszatartotta önmagát ettől a lépéstől. Időközben többször is mozgalom indult meg az ujságirótársadalomban az ujságiró-kamara létesitéséért, Márkus Miksa azonban ebben a tekintetben nagy következetességet tanusitott; a kamara megszervezését mindig sikeresen elkerülte. Ezt a hiányt ma nagyon megérzi az egész ujságiró-rend, amely mélyreható átalakulás előtt áll. Az Ujságiró Egyesületben már régen nem foglal helyet a keresztény ujságirók nagy többsége. A szervezetnek az új törvényes intézkedéseknek megfelelően egyébként is nagymértékben át kell alakulnia, hiszen létalapjától teljesen megfosztja majd a megalakuló ujságiró-kamara. Arra természetesen semmi reménye sem lehet Márkus Miksának, hogy az ujságiró-kamarába is bevonul majd az a többség, amely őt huszonötesztendős elnökségében és lemondási szándékaiban következetesen támogatta. Ilyen körülmények között következett be hirtelen kifáradása és pihennivágyása, amelyről lemondólevelében szól. Visszavonulása külsőleg is jelzi, hogy a magyar ujságirásban új korszak kezdődik, amely minden jel szerint lényegesen különbözni fog az eddigitől.

A FORUM húsvéti ajándéka: DEANNA DURBIN UJ FILMJE: Szivek szalagánya
Uj UNIVERSAL film Joe PASTERNAK PRODUKCIÓ

Diszbemutató ma este fél 10 órakor a Főméltóságú asszony jótékonysági akciója javára

Karlovszky.

Pesti Napló, 1928. Nov. 11.

A Munkácsy-Céh első kiállítása

A *Munkácsy-Céh*, amely megalakulását főkép *Márk* Lajos fáradhatatlan agilitásának köszönheti, művészi *irányokra* való tekintet nélkül egyesíti magában a mai magyar piktúra szinte *valamennyi* mesterét, komoly és számottevő értékét. Művészi alakulat: *gazdasági* alapon. Művészetpolitikai programja: *műgyüjtők* nevelése, megszervezése és közvetlen bekapcsolása az eleven magyar művészi életbe.

Már megindulása előtt *harminchárom* legkiválóbb műgyüjtőnket sorakoztatta fel, akik előre lekötötték magukat a Céh kiállításain való vásárlásra. S most, hogy megrendezte első kiállítását, amely a *legnívósabb* művészi alkotásokat mutatja be, bizonyosra vehető, hogy a harminchárom mecenás száma rohamosan növekedni fog. Rendkívül szerencsés, egészséges gondolat volt ennek a Céhnek életrehívása. Mert a *műértők* nevelésével a *Munkácsy-Céh a legjobb vásárló közönséget* biztosítja művészei számára, akik így *megalkuvás nélkül*, nyugodtan dolgozhatnak s nem kényszerülnek a műkereskedői ízlés kiszolgálására. A *Munkácsy-Céh* tagjainak s a köréjük gyült műértőknek előkelő névsora már önmagában is megbizható garancia arra, hogy amit ez a régi és új mesterekből alakult együttes a közönség elé visz, az a *legtisztább művészet*. De bizonyítja ezt debutálásuk is, az a mai magyar piktúra *keresztmetszetét* adó, értékes kiállítás, amely *vasárnap* délelőtt nyilik meg a *Nemzeti Szalón* termeiben.

Konzervatív és progresszív művészeink java vesz részt ezen a kiállításon, java alkotásaival. Jól ismert és méltányolt értékek — artisztikus elrendezésben — töltik meg a Szalón falait, nagyszerű illusztrációját adva az utóbbi két-három évtized művészeti *fejlődésének*. Csupa kész, reprezentatív alkotás. A naturalista és impresszionista irányokat *Karlovszky, Márk, Réti, Iványi-Grünwald, Csók, Fényes, Glatz, Magyar-Mannheimer, Herman, Szüle, Rudnay, Tornyai, Kosztolányi-Kann, Hatvany, Koszta, Perlmutter, Orbán, Bornemissza, Sz. Gyenes, Benkhard, Gy. Sándor, Szlányi, Gaál* Ferenc, *Gara, Déry, Vidovszky, Haranghy, Katò, Keményi, Mikola, Vass* Elemér, *Halápy, Vesztróczy* képviselik méltó módon, míg a posztimpresszionista és expressziós törekvések művészei közül itt találjuk *Vaszaryt, Márffyt, Aba-Novákot, Berényt, Kernstokot, Bernáth* Aurélt, *Derkovitsot, Goebelt, Gedőt, Frank* Frigyest, *Jegest, Podolini-Volkmant, Szobotkát, Patkót, Perlrott-Csabát, Cselényi-Walleshausent, Novotnyt, Emődöt, Molnár* C. Pált, *Vaszkót, Simkovitsot, Lehel* Máriát, ifjabb *Kernstok* Károlyt, *Gráber* Margitot, *Réty* Zsuzsát, *Korda* Vincét *Székely-Kovács* Olgát. Valamennyiükről csak elismeréssel emlékezhetünk meg.

Mégis lehetnek könnyenhivők. A rémhírek és pletykák sokszor futótűzként terjednek és destruálnak. Ellenük csakis világossággal, félremagyarázhatatlan ténymegállapításokkal lehet hathatósan védekezni. Csakis az alapos felderítés szünteti meg a bizonytalanság érzetét. Ezt tudjuk a harctérről. Klein Antal is meg van erről győződve, azért rekognoszkál, de eredménytelenül. Amit kikémlelt, azt a magas kormány részéről is megerősitették, de azután pont. Az egységes párt értekezletén elhangzott rébusz-szimfónia pedig még a hitetleneket is megzavarta.

A terra incognita még nagyobb lett. Még sok sarkkutató Nobiléra lesz szükség, amíg a svéd gyufatröszt végtelen hómezőinek ismeretlenjei felderíttetnek. A kutatás az egységespárti értekezleten holtpontra került. A Klein Antal-féle expedíció hajói befagytak. Jégtörőkre lesz szükség, kutyaszánok kellenek majd, hogy az akció meg ne akadjon.

Nagy baj volna, ha megakadna. Klein Antaltól nem lehet kívánni, hogy ő legyen a nyomozó és kutató. Ha még valamit felderít, akkor majd megint hetek mulva elismerik, hogy az is megfelel a valóságnak és azután újból pont. Klein Antal pedig nyomozzon tovább, amíg megszakadt. Mutassa meg, hogy milyen

véletlenül naturalizmusnak cimezik is.

— *Hát Holbein nem volt részletező?* kédi Karlovszky mester, amikor az ellene emelt vádakat említjük. — Nagyon könnyű hozzávetőlegesen megfesteni egy fejet, „nagyvonalúan", mint ennek az előadásmódnak barátai mondják, de hogy a minuciózus ábrázolás mélyebbre mutat, alaposabban kutatja a feleletet a lélek rejtelmeire, azt idők viharát kiállott nagyságok bizonyítják. Én már csak ilyen „megrögzött" Holbein-tanítvány maradok, akinek ez nincs ínyére, menjen panaszra — mesteremhez. *És Munkácsyhoz, akit 1882-ben annyira meghódítottam, hogy Münchenből Párisba maga mellé szólított. Egy egész esztendeig dolgoztam Munkácsy közvetlen közelében s örökre feledhetetlenek azok a hónapok, amit vele tölthettem.*

— A festészet iránti vágyam egyébként a kadétiskolában támadt bennem, olyan tizennégy esztendős lehettem akkor, — már mutatja is Karlovszky Bertalan azt a két másolatot, amit 1877-ben minden előképzettség nélkül festett, színek, formák csodálatosan egészséges ráérzésről tanuskodik a két kép. *Husz esztendős párisi működésemnek valamennyi dokumentuma Amerikában van, gyüjtőknél.* Idehaza alig volt valamiben is örömöm, ötvenötesztendős koromig máról-holnapra éltem, amit pedig a háború óta tudtam összekuporgatni, azt a hadikölcsönök vitték el.

Keserűen, tüzesen beszél a mester arról a töméntelen rosszindulatról, amivel a kritika egyrésze őt számontartotta s a tehetősek közönyéről, mellyel a művészet vergődését nézik. *„Saját hazánkban nem vagyunk mi itthon s higgye meg, ez fáj nekem legjobban"* — veti oda haragos gesztussal. — *„Mivel senkit nem akarok boldoggá tenni, tehát nem csatlakozom semmiféle defétista irányhoz se a politikában, se a művészetben.* A fiatalságra egyenesen végzetesnek tartom, hogy zavaros, kialakulatlan módszereket erőszakolnak rá. A nagy ellenálló erejű talentumok, persze, kivetik magukból a mesterkélt hatásokat, de gondoljunk arra, mennyi igéret őrlődik fel az ellentmondások malomkövei között, mennyien csökönyösödnek bele abba a tévhitbe, hogy az az egyedülvalóan igazi művészet, amit az iskolában a fejükbe vertek! Ha pedig a centrumokban ilyen nagyok a bajok, mit szóljunk a vidék érzéketlenségéről. Azt az elvet azonban, hogy minden magyar művész a nyarát magyar falun töltse, egész erővel helyeslem, ezen a réven sokat lehet tenni."

— Művészi hitvallásom főtétele, hogy senkit se utánozzunk, maradjunk meg a magunk lábán, de az önállóságban se fajuljunk soha önhittségig, inkább vágjuk falhoz az ecsetet.

— *Lesz-e még kilábolás a kulturának ebből a mai válságából,* búcsúzik Karovszky Bertalan, ez a hatalmas magyar emberpéldány — *a jó Isten annak a megmondhatója.* Terveim egyelőre nincsenek, a jövő héten indulok el hosszabb pihenésre a feleségemmel.

F. S.

HUNYADI JÁNOS
természetes keserűvíz
a világ orvosi tekintélyei által ajánlva.

Bizalmas családi ügyeket,
magánügyeket és fizetésképtelen egyének kiegyeztetését legnagyobb titoktartás mellett intézi
Nagy Lajos iroda Debrecen.
Levelekhez válaszbélyeg csatolandó.

Kölcsönt nyujtunk
értékpapirokra, árukra és egyébb értékekre, heti kamatozás mellett. Ferencvárosi Bank, Ferenc-krt. 24.

SODORJON
JANINA PAPÍRT

KISKERESKEDŐK ÉS PIACI ÁRUSOK

Túlmagasak a csarnoki helybérek

— A NÉP tudósítójától —

A budapesti vásárcsarnoki és piaci kereskedők a mostoha gazdasági viszonyok következtében, a teljes anyagi pusztulás szélére jutottak. A kis tőkékkel dolgozó keresztény kisexisztenciák ezrei ma egyik napról a másikra tengődnek, leggyakrabban még annyi üzleti bevételt sem tudnak estére összehozni, hogy abból a napi kiadásaikat fedezni tudnák. Jellemző a mai viszonyroka, hogy a Klauzál-téri vásárcsarnokban két gyümölcsárusító hely üresedett meg és ezekre „most" nem reflektált két olyan gyümölcsárus asszony, akik öt év óta várnak arra, hogy üresedés esetén elárusítói fülkét kapjanak.

Egyrészt a nagy pénzhiány miatt csappant meg a fogyasztóközönség élelmiszerszükséglete, másrészt a megcsappant bevételekkel szemben elviselhetetlenül nagyra dagadtak a kiadások. A magunk részéről elismerjük, hogy a főváros háztartásának egyensúlya érdekében növelni kell minden bevételi forrást, de amikor ezt elismerjük, rá akarunk mutatni arra is, hogy éppen a kisemberek érdekeit kellene legelsősorban szemmel tartani, mert az ő teherbírásuk a leggyengébb és mert mindenféle adókkal, díjakkal és illetékekkel úgyis az összeroppanás előtt állanak.

Valamivel kíméletesebben, több belátással, nagyobb emberérzéssel és kevesebb bürokratizmussal kellene intézni ügyeiket. Megvalljuk őszintén, hogy mi a bürokratizmust nem tekintjük öncélnak, hanem az állam és társadalom fenállásának és rendjének érdekében létesített intézménynek. Ennek az intézménynek kell alkalmazkodnia a gyakorlati élethez és ne azt követeljék, hogy az egész élet poros aktacsomókhoz simuljon.

Mindezeknek az elmondását pedig azért tartottuk szükségesnek mert például olyan nyilvánvaló és szembeszökő igazságtalanságokat találunk a vásárcsarnoki fülkebérek dolgában, amelyeket alig lehet mással, mint bürokratizmussal megmagyarázni. Egy-egy helybérlet ára a fekvés szerint van megszabva. A fővonalakat érintő sarokhelyek bérlete nagyobb, mint a hozzácsatlakozó közbeszorult elárusítói helyeké. Már most ha valaki a sarokfülke melletti helyet is bérli, mindkét helyért sarokbérdíjat fizet. Ennek a tetejében ha az a szerencsétlen gyümölcskereskedő még narancsot is mer árulni, felével többet fizet, mert a szent bürokratizmus szerint a narancs nem gyümölcs, hanem — luxuscikk.

Ily körülmények között tudunk olyan gyümölcsárúkereskedőről a Hunyadi-téri csarnokban, aki kettős fülkéjéért havi 1 millió 800 ezer korona bért fizet. Ugyanakkor pedig a Hunyadi-tér egyik, legalább tízszer akkora üzlethelyiségének évi 12 millió korona a bére.

Ha van valahol valamilyen luxus, úgy bizonyára ez a fülkebér az, mert ennyit kiizzadni havonkint, a tékozlással határos.

Ma érkeztek a tárgyaláshoz a Márffy-ügy iratai

Huszonhárom és fél kiló az iratok súlya — Május végén lesz a főtárgyalás a táblán

— A NÉP tudósítójától —

A közel három évig tartott, izgalmakkal teli Márffy-ügy főtárgyalási iratai a törvényszékről ma délben kerültek át fellebbezés folytán a királyi táblához. Már a törvényszékre is hatalmas iracsomagokban kerültek a rendőrségen lefolytatott nyomozás és a kapcsolatos ügyek aktái és ezek a főtárgyalás több, mint hétszáz gépirásos oldalnyi jegyzőkönyveivel együtt

huszonhárom kiló súlyú irattömegre szaporodtak.

Langer Jenő törvényszéki elnök ma délben küldötte át az iratokat a Táblához, ahol rövidesen hozzálát az ügy kiosztásához. A terjedelmes ügy előadója minden valószínűség szerint hosszabb ideig fogja tanulmnyozni az irattömeget, úgyhogy a főtárgyalás előkészítése előreláthatólag több, mint két hónapot fog igénybe venni és a főtárgyalásra május vége előtt aligha kerülhet sor.

Dobernik mégsem szökött meg?

A cseh követség félre akarta vezetni a magyar hatóságokat — A kéményseprők felfedezése

— A NÉP tudósítójától —

Nagy riadalmat keltett tegnap az a hír, hogy a cseh kémirodába menekült sikkasztó, *Hladis Dobernik* megszökött az Akadémia-utcai épületből és sikerült eljutnia a cseh követségnek Rózsa-utcai házába. A rendőrség hivatalosan is érdeklődött a cseh követségnél, azonban itt minden alkalommal kitérő válaszokat adtak, úgy, hogy valószínűnek tartották a főkapitányságon, hogy bizonytalanságot akarnak terjeszteni Hladis Dobernik személye körül. Egy szerencsés véletlen folytán azonban biztos tudomására jutott a rendőrségnek, hogy

a megszökött sikkasztó még mindig az akadémiautcai házban van.

Tegnap két kéményseprő járta végig az osztrák követség palotáinak szobáit, amelyekben a kályhákat vizsgálták meg. Az egyik szobába csak hosszas utánjárás után engedték be őket és itt

ráismertek a megszökött sikkasztóra,

aki egy külön szobában egész kényelmesen hosszabb tartózkodásra rendezkedett be.

A kapú előtt őrtálló detektíveket azzal akarták félrevezetni, hogy tegnap nem vittek az eddig megszokott módon a Bristol-szállóból élelmet Doberniknek, hogy ezzel is azt a látszatot keltsék, mintha a sikkasztó már eltávozott volna az épületből. A detektíveknek azonban sikerült megállapitani, hogy tegnap bent

az épület egyik konyhájában főztek a védenc számára.

Feltétlenül sürgős az ügy tisztázása a csehek számára, mert holnap, február 15-én jár le az a terminus, amikor az osztrák követség a palota valamennyi helyiségeit átveszi és a cseh katonai irodának is át kell költöznie a cseh követség Rózsa-utcai házába. A katonai iroda átköltözésével megszünik azután az az utolsó, mondvacsinált menedék is, amely jelenleg még védi az odamenekült sikkasztót.

Úgy látszik, ez volt az oka annak, hogy a szökés hírét keltették, mert ezától azt remélték, hogy a detektivek eltávoznak a kapu elől és így Doberniknek könnyű lesz eltávozni és biztos helyre menekülni. A megkettőzött detektiv és rendőri őrség azonban most fokozott figyelemmel őrködik az Akadémia-utcai ház előtt, hogy ez az eset be ne következhessen és aligha lesz mód rá, hogy Dobernik végrehajthassa szökési terveit.

Rejtő Sándor és Zipernovszky Károly tanárok ünneplése

A műegyetem meleg ünneplésben részesítette Rejtő Sándor és Zipernovszky Károly ny. műegyetemi ny. r. tanárokat, akik nyugalombavonulásuk alkalmával a műegyetemi oktatás és a technikai tudományok művelése terén szerzett érdemeikért legfelsőbb elismerésben részesültek. A kitüntetésről szóló okmány, valamint a „Signum laudis"-érem átadása alkalmával a rektori tanács, élén Schimanek Emil rektorral, üdvözölte az ünnepelteket, akik a magyar mérnöki karnak nemzedékeket neveltek s akik külföldön is elismert nevükkel nagyban hozzájárultak műegyetemünk jó híréhez.

A meleg ünnepeltetés élénk visszhangot keltett a hazai műszaki körökben, amelyek benniük nemcsak a kiváló professzort és a tudóst, hanem azokat a kimagasló egyéniségeket is tisztelik, szeretik és nagyrabecsülik, akiknek hervadhatatlan érdemeik vannak úgy hazánk iparának fejlesztése, mint a társadalom és jóléti ügyek előmozdítása terén is.

Nem döntött a törvényszék a Lukasich—Miskolczy-pörben

Miskolczy Imre királyi kamarás a honvédelmi miniszterhez beadványt intézett, amelyben báró *Lukasich* Géza altábornagyról azt állította, hogy egy lakásügyből kifolyólag *valótlant mondott neki és a katonai szabályt megszegte.* Lukasich altábornagy hatóság előtti rágalmazás címén feljelentést tett a büntetőjárásbíróság előtt. Az ügyben tartott tárgyaláson a valódiság bizonyításának elrendelése után a járásbíróság Miskolczyt azzal az indokolással *mentette fel, hogy a Lukasich Géza ellen beadott feljelentés nem volt alapnélküli.*

Lukasich altábornagy ügyének elbírálására tábornokokból álló becsületügyi választmányt kért, a mely azonban nem döntött. A járásbíróság ítélete föllebbezés folytán a törvényszék elé került, amely úgy határozott, hogy az eljárást mindaddig felfüggeszti, míg a tábornoki becsületügyi választmány határozatáról a választmány tudomást szerez.

Házasságok

Ujlaki Utassy Adrienne, özvegy ujlaki Utassy Béláné, szül. klobusicki Blaskovich Karola leánya és kellemesi Melczer Gyula, Pest vármegye kiskőrösi járásának főszolgabírája, a kiskőrösi ág. hitv. evang. egyház felügyelője, a m. kir. honvédség volt szkv. tüzérfőhadnagya Budapesten a Deák-téri evang. templomban f. évi február hó 16-án fél 12 órakor házasságot kötnek.

Hirtelen közbejött okok miatt 100 millió koronáért megkapható Pestmegyében fővonalon, vasút, iskola, sósfürdő mellett
18 magyarholdas ingatlan
tanyaépülettel, szőllővel, gyümölcsössel. Rögtön átvehető. Részletes felvilágositással szolgál válaszbélyeg ellenében **Nagy Lajos** ingatlanforgalmi iroda Debrecen.

HÉTRŐL-HÉTRE

TEA MELLETT

— Kedves barátnőm, nem is akarok jó estét kívánni, mert a rossz napokat úgy sem követik jó esték. Gondterhelt napjainkat gondterhelt esték követik. Ha úgy lámpagyújtás után végigmegyek az utcákon, szinte az az érzésem, hogy a villanyfények rejtélyes, sápadt arcokra és kétségbeeséstől villanó sötét szemekre világítanak rá. Egy hét alatt ötven öngyilkos ebben a kirakatvárosban, ahol reklámlángok, ragyogó tűzbetűk rajzolódnak, egy hazug jólét látszatával, a potemkin világváros életébe. Szédülten és kábultan látom az öngyilkosságok szaporodó rémtetteiben a menetekel ufarzim figyelmeztető jelét . . .

— Kérek egy csésze teát. Annyira még szabad megfeledkeznem gondjaimról, hogy igényt tarthassak egy csésze teára. Köszönöm! És mit gondoltok, mit takar az a sok revolveres, mérges tragédia?

— Kisemberi tragédiákat.

— Tévedsz, kedves barátnőm, hiszen éppen az a megfélemlítő, hogy rettenetesen nagy tragédiát jelentenek azok a szörnyű esetek, amelyekről a sajtó, mint az élettől való menekülésről emlékezik meg. Nem egyes embereknek, hanem a társadalomnak a válsága, a tragédiája ez az öngyilkossági járvány. Kiveszett az emberekből a hit, az élet értéke, szépsége, pótolhatatlan nagy ajándéka iránt.

— Filozófia. De érdekes.

— Nem. Nem filozófia. Az életről beszélek, filozófia nélkül. A valóság az életté kövült filozófia, ha úgy tetszik kedvesem. Szabad egy kis cukrot? Köszönöm. Itt egyszerűen arról van szó, hogy az emberek gyorsan és jól akarnak élni s ennélfogva gyorsan és roszszul rohannak a vég felé. Gyorsan követik el a bűnöket, hogy jól élhessenek, de nincs bennük bátorság egy hosszú életen át lassú és szép munkával jóvátenni, ami botlást, vagy bűnt elkövettek. Ha a gyors élet nem megy jól, akkor a lapok tudósításai szerint a halálba menekülnek. Tulajdonkép az élet legnagyobb csodája elől: a küzdelem és a szenvedésben rejlő megtisztulás elől menekülnek a halálba. És ez gyávaság. És minél több az öngyilkosság, annál általánosabb a társadalom belső erkölcsi válságát jelentő gyávaság az élettel szemben.

— Igaz, de hogyan legyenek az emberek bátrak, amikor az élet kiöl belőlük minden erőt?

— Hiszen épen ebben van az öngyilkosságok járványának ijesztő jellege. Azt mutatja, hogy valami összetört, megroppant a társadalom lelke mélyén és most zuhanunk lefelé. Nem bírja el a terhet a híd.

— Ez már politika, kedvesem.

— Politika? Akkor inkább még egy csésze teát kérek, de nem politizálok. Hej, haj, az öregek ilyenkor felsóhajtanak a régi jó világ után, pedig nincs igazuk.

— De ezt már ne mond!

— Mondom, hogyne mondanám. A régi jó világ! Ha elgondolom, hogy a régi jó világban volt olyan évszázad, amikor Európán háromszor rohant végig a pestisjárvány és az emberek fele belehalt. Minden második. Az volt a régi jó világ? Vagy amikor jött a mongol csorda és kiirtotta a fél országot, az volt a régi jó világ? Sokszor elgondoltam, miért lett volna jó világ, amikor az emberek még nem ismerték a vasutat, a telefont, a gőzhajót, a petróleumlámpát, az ablakban az üveget, a gyufát, az antracen-tintát, a postát, a ceruzát, a varrógépet, a liftet, a biciklit, a gummisarkot, a sevróbőrt, a kockacukrot, a dohányt, a parfümöt, a teát, a kávét, a likört, hogy a radioról és az aszpirinről ne is beszéljek. S ez csak néhány száz év előtt volt. Ez volt a régi jó világ? És azok az emberek nem menekültek a halálba, gombostű okok és tyukszemrehágások miatt. Tehát mégis jó világ volt. Nem azért, mert primitiv életet éltek az emberek, a kik még nem voltak tudatában a kioperálható vakból jelentőségének, hanem mert erkölcsileg erős, hívő, az élet csodáját nyitott szemmel bámuló emberek voltak.

— Ez már igaz. Az én nagyapám erélyesen tiltakozott az ellen, hogy őt átvigyék a Lánchidon, mert nem érezte magát biztonságban a lengő alkotmányon. Ellenben csónakba ült s úgy kelt át sötét este a Dunán. Ott biztonságban érezte magát, mert hitt a csónakban, a megszokott élet igazságában. Parancsolj süteményt.

— Köszönöm. Igen jó. A mai ember nem csónakba ül, hanem autóba s nem a hidon akar átmenni, hanem a víznek hajt és belehal. Gyorsan él, gyorsan hal. Szomorú, de még szomorúbb, hogy nem tudunk egyebet tenni, csak filozófálni. Tudniillik akár akarjuk, akár nem, mégis beleesünk a filozófálásba. A mai embert alaposan megszanálta az élet.

— Na, ami a szanálást illeti, azzal készen vagyunk. A mult héten beszéltem arról, hogy miniszterelnökünk Genfbe megy s onnan pénzeket hoz a tisztviselőknek. Nagy volt az öröm, hogy némi vagyoni jóllét áll a házhoz. Mára kiderült, hogy a miniszterelnökünk nem fizetésemelést, hanem csak gyorssegélyt hozott, amiből a nyugdíjasoknak, özvegyeknek és árváknak semmi se jut.

— De hiszen ez nem segítség! Ez egy szál szalma, amit a vízbefulónak nyújtanak. És hogy a nyugdíjasokra, özvegyekre senki se gondol, ez jellemző a szanálás és a mai közfelfogás természetére. Az embernek valóban pirul az arca.

— Hja, ismerni kell annak a szanálásnak Genfben kicirkalmazott természetét. Ma is csak azt mondom: vannak emberek, akik a rocsin ülnek és vannak, akik csak a kocsi után szaladnak. Vigyázni kell, mert nagyon nagy baj lesz, ha a szaladásra kényszerített emberek kifáradnak.

(tkh.)

Szalag és csipke
megint divatos
Legnagyobb választékban tartja.
Elsnet
KÜLÖNLEGES NAGYÁRUMÁZA
KORONAHERCEG-UCCA 10.
RÁKÓCZI-ÚT 32. II., FŐ-UCCA 52
CÁLVIN-TÉR

MAGYAR MŰVÉSZEK

KARLOVSZKY BERTALAN

A napi kritika feladata a képzőművészetben éppen úgy, mint a szellemi élet egyéb terein az, hogy az új alkotás értékét, jelentőségét, hatását lemérje, a kritikus: a hozzáértő, megrövidíti az útat művész és közönség között, kezére jár a laikusnak a mű hiánytalan élvezésében, beleilleszti az alkotást a szellemi munka folyamatába, szempontokkal segíti a művészt, tanít és tanul — a legszebb pedagógia, ízlésnevelő tevékenység ez, de csak addig, amíg indulatok el nem homályosítják a kritikus szemét, külső erők meg nem billentik tollának egyensúlyát. Sajnos, a képzőművészeti kritika egyik-másik iránya mostanában — talán azért, mert művelői jórészt az örök agresszivitás fajtájából vagy lelkületéből sarjadzottak — mindinkább túllép tulajdonképpeni hivatásának keretein, hovatovább mellékes probléma gyanánt fogja fel közvetlen kötelességeit. Szinte új műfaj alakul, valami felemás ismeretkör, amely bár szerényen műbírálatnak, az ujságolvasó publikum tájékoztatójának mondja magát, élesen belehasít a művészettörténelem dolgába.

Karlovszky Bertalan önarcképe

Még akkor sem lehetne helyeselni a zsurnalisztika és a műhistóriaírás „hatáskörének" kaotikus összezavarását, ha a megtágított határú kritika minden, de minden abszolút értéket egyforma elfogulatlansággal vizsgálna. Az ugyanis a kérdésnek csak egyik része, hogy az egészségtelen kontraszelekció az értékek bizonyos fajtáit, színvonalra való tekintet nélkül idegesen és idegenül szemléli, nem elégszik meg azzal, hogy ujságjaiban a végtére is mesterségéből élő művészek egész generációi ellen teremt hangulatot. Ez a zsurnalisztika felölti magára a művészethistórikus hivatalos palástját s talentumoknak hosszúhosszú sorától akarja eleve elvitatni a jogcímet, hogyha már a jelenkor hálátlan iráutuk, legalább a történelmi igazságszolgáltatás elégtételére igényt tarthassanak.

Természetszerűleg meg van a napilap bírlójának a teljes szabadsága ahhoz, hogy maga elé nagyobb sebb, súlyosabb, válogatottabb szálakat veszi fel és drapériát, nehéz brokát függönyt sző belőlük.

A jövő műhistórikusa kétségkívül magukból a vitatott értékű képekből, szobrokból formálja majd meg végleges ítéletét, magunk sem vesszük túlságosan a szívünkre ezt a napilapokban folyó expressz-historizálást csak rámutatni kívánunk a mohóságra, amellyel a zsurnalisztika túllő célján, hogy itt a kiállítási riporterek egyenesen forradalmositani igyekeznek a tudományt, de legalább is entellektüelizálni. Ez az irányzat nemcsak igéretes tehetségek kibontakozását feszélyezi, ejti zavarba vagy kergeti zsákutcába őket, nemcsak közvéleménykötötte babérkoszorúkat téptes széjjel, hanem meghasonlásba viszi a publikumot, tanácstalanságba, kedvetlenségbe lökdösi a kultura zavartalan élvezetére vágyó tömegeket is.

Ezúttal a bűnöknek csak egyik csoportját emeljük ki, azt az inkább brutális, mint igazságkereső eljárást, amely a magyar képzőművészet legtiszteltebb élő héroszait, köztük e cikk modelljét, *Karlovszky* Bertalant érinti. A szó teljes értelmében — élveboncolás ez, virágzó, eleven szervezetre mikroszkópot állítanak, a sejtjeinek összetétele körül kotorásznak, amikor az egész élő, pompázatos organizmus áll előttük, s kötelezné őket elragadtatásra. Legjobb esetben gúnnyal parittyázzák azt a mestert, aki roppant lelkiismeretességgel s nem kisebb hivatottsággal bővítette meg a magyar portréfestés kifejezőképességét, aki stilusát olyan tökélyre emelte, hogy az tiszteletet, hódolatot érdemel még ha azt az irányt

Karlovszky Bertalan

(5)

KARLOVSZKY BERTALAN ELŐTT MŰVÉSZDEPUTÁCIÓ TISZTELGETT. Általános feltünést keltett a Műcsarnok Téli Tárlatán nagy mesterünknek, *Karlovszky* Bertalannak gr. Wenckheim Lászlóról festett klasszikus becsű portréja. A művészek között is nagy lelkesedést váltott ki a brilliáns mű, amilyenhez hasonló hosszú évek óta nem volt a magyar tárlatokon és spontán elhatározással deputációba álltak össze és felkeresték műtermében az alkotó erejének teljességében lévő ősz mestert, akit lelkesen ünnepeltek. Karlovszky meghatottan köszönte meg művésztársai ünneplését és kijelentette, hogy az ő spontán megnyilatkozó elismerésük a legnagyobb elismerés az ő részére.

Képzőművészet

1930. IV. cif. 27 n

56 l.

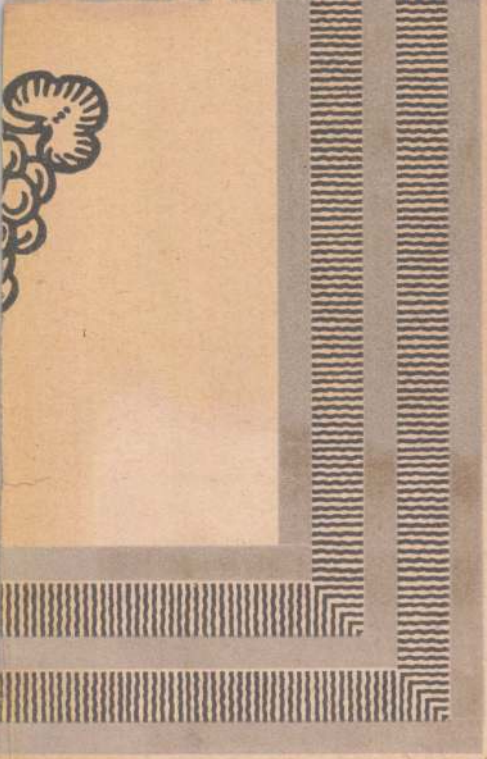

KARLOVSZKY BERTALAN: *Hódossy Gida arcképe*

KARLOVSZKY BERTALAN: *Miniatür*

Ezt a részletekben való elmerülést sokan a szemére vetik (hiszen oly sok avatatlan kritika hangzik el róla). Ha ezek az itészek nem a biró, hanem a műértő szemével és szivével figyelnének, észrevennék Karlovszky detail-szeretete és a nagy hollandi »Kleinmeisterek« közti analógiát. A »Kleinmeisterei« szó nem a művészi értékjelzőjük, ez csak azt jelenti, hogy aránylag kis felületen nagy vonalu formákat népesitettek be ezernyi, megható finomságu részlettel. Szerintem ez a képesség legalább is mesterségbeli tudástöbbletet jelent, ennélfogva nem szorul mentségre. Hibává ez csak akkor válna, ha a lényeget terhesen elaprózná.

A folt-elosztás egyensu'yozottságán és az exakt megfestett, álomszerüen finom miniatürön felül páratlan erő rejlik anyagszerüségében. Az izom, a csont, a selyem, a bársony, a fény megjelenitése a legjellemzőbb technikával vannak megfestve, anélkül, hogy a részletek magasabb összetartozása szenvedne. Figyeljük meg, hogy feszül a bőr közvetlen a csonton (homlok), hogy enged az izom felett és petyhüd el a laza szöveteken: a redőkben. Figyeljük meg a száraz hamvas fénylést vagy a nedves szem »brille«-jét. A fekete selyem jellemző redőképződésének hamvasságában egy-egy agraffe, kardmarkolat eklerázsát. És ezek a látszólag banális, élettelen tárgyak ecsetjétől költői életet nyernek és szinük, fényük korrespondál egymással. A redő fénylése hordozza a mozdulatot. Ez utóbbi sokszor az egyén jellemzésére tulzott hangsulyozottságban bonyolult drapériacsoportozatokat teremt, mégis oly közvetlen természetességgel türemkedik elő a redőhullám és buvik el a redő völgye. Ilyenkor, mikor jóleső érzéssel gyönyörködik szemünk a »chiaro-scuro« e felséges játékában, lássuk is meg és csodálkozzunk a technikai tudás e végtelenjén, mely oly természetes közvetlenséggel nemcsak átérzi és sejteti, de elő is tudja adni és kézzelfogható biztonsággal körülirja a subtilitásokat, melyeket a művész lelke észrevesz.

Képtelenség volna e szük helyen abban elmerülni, hogy egy-egy munkájának milyen a genezise? Hogy fejlik az a monochromtól számos réteg egymásra festésével (Schichte auf Schichte) az eredményes kész munkává. Nagy általánosságban az eszközök eszközét a mester »rajzában« találjuk meg. A nagy

mékenyebb, kifejezőbb lett általa rajzkészségük. Karlovszky nagyszerü formaérzéke, tehát művészi készsége már a rajzaiban kulminál, szineivel hangsulyoz bizonyos formacsoportot s könnyed, játszi közvetlen természetességet kölcsönöz a már rajzónjával kifejtett mondanivalójának.

KARLOVSZKY BERTALAN: *Akt*

német Menzel mondotta: »Alles zeichnen, immer zeichnen«. A maradandó művészet nagyjai valamennyien a rajzban élték ki magukat. A szin, a festék-kezelés, mind a rajzukat szolgálta. Tagadhatatlan a »koloristák« szinskálájának, vagy a »pointerie« és más technikai eljárásoknak van charme-ja, vannak vonzó külsőségei, de a lényeg, az alkotóerő legközvetlenebb eszköze: a rajz. Azt mondhatnók, hogy a klasszikusok a rajzaikhoz festéket is használtak, mert ter-

Akinek a hazai művészet ápolása lelki szükséglet, az Karlovszky értékét régen becsüli. Csak azok — és az ma, sajnos, művészettel foglalkozóknál oly gyakori — akiket egyéb célok »művészetpolitikai« pártok hadirendjébe állitanak és elvakitanak, támadhatják ezt a nagy művészt. De lett légyen bár hibája Karlovszkynak, az embernek, mindez muló emberi gyarlóság, maradandó isteni erénye: az ő nagy művészete.

Brüll Aladár dr.

SZÜLE PÉTER: *L. A. úrnő arcképe*
(Nagy aranyéremmel kitüntetve)

fogalom volt a műteremhiány. Ma, amikor ez a szám duplájára emelkedett, viszont az épitkezés tempója messze elmaradt a szaporulat mögött, az a helyzet állott elő, hogy

a művészek felének, de talán még nagyobb hányadának nincs műterme.

De nem csupán az épitkezés lassu tempója okozta a műteremhiányt. A háboru alatt a legtöbb művész bevonult a hadsereghez és műtermét feladta. Mire visszatért a polgári életbe, alaposan megváltozott helyzet fogadta. A műtermek nagy részébe, különösen a lakással kapcsolatos műtermekbe beköltözött a hajléktalan polgárság. Ma az a helyzet, hogy

a lakásos műtermek nagy részében hivatalnok-családok laknak.

Ezeknek természetesen nem megfelelő, sőt sok esetben tulterhes is a legfelső emeleten épült, gyakran lift nélküli műteremlakás, de kénytelenségből ma is ott laknak ebben a lakásinséges világban.

— A most megindult épitkezéstől várjuk a megváltó változást. Reméljük, hogy az uj házakban ismét megtaláljuk a műtermes lakásokat. Mindenesetre jó lenne figyelmeztetni az épittetőket arra, hogy

legalább 200, ugynevezett teherbiró művész van, aki szivesen bérelne aranybéres műteremlakást.

Mi mindannyian tudjuk és reméljük, hogy az épitészek és háziurak is rájöttek már, hogy a legfelső emelet kihasználására ismét legjobb üzlet lett a műteremlakás épitése.

Ezekután kiváncsian fordultunk egy »frekventált« műépitészhez, aki a következőket mondotta:

— A műteremhiányról tudomásunk van és az uj épitkezéseknél már számolunk is a művészek igényeivel. Mi épitészek az épittetők között meg is csináljuk a műteremépités propagandáját. Mindenesetre sokkal könnyebb lenne a probléma megoldása, ha a művészek között keresztül lehetne vinni *egy műterem-kataszter felállitását.*

Ha az igénylésről némi áttekintést tudnánk kapni, ha tudnánk, hogy többé-kevésbé pontosan, hány és milyen lakással kapcsolatos műteremre van igény, mi is pozitivabb munkát tudnánk végezni.

A küszöbön álló nagyobb arányu épitkezések valóban aktuálissá teszik, hogy valamely formában pozitiv lépések történjenek a műteremhiány megoldására. Esetleg a Képzőművészeti Tanács is foglalkozhatna az üggyel. Egy azonban mindenesetre fontos: épités előtt hallgassák meg az épitészek a művésznek a műteremre vonatkozó igényeit. Csak igy lehet biztositani, hogy alkalmas műtermek emelkedjenek az uj épületek fölé.

Riporter.

A Képzőművészet a tehetséges művészekért harcol, ők tehát a saját erejüket növelik, ha a Képzőművészetet terjesztik!

Képzőművészet
I. évf. 1. szám

Magyar Mesterek

Karlovszky Bertalan

Est brevitate opus, ut currat sententia neu se inpediat verbis lassas onerantibus auris.

Horatius (Sat).

A történelmi közelmultban zajlott le a mi kulturális röneszánszunk. Ezernyi csapás és a háboru következtében hirtelen, máról-holnapra szükült meg a medre. Partján csalit és gaz burjánzik, de virul még egy-egy nemes plánta is egykor nagy, dicső kertünk emlékezetére. A mi Karlovszkynk ilyen virág, pusztulóban lévő nemes flóránk ittmaradottja.

Karlovszky tulnyomórészt arcképet fest. Ez annyit jelent, hogy nagyszerü művészlelkét egy-egy modelljén tükrözteti. Arcképei tehát nem a modell banális tükörképei, hanem az ő emelkedett művészete sugárzik a modelladta formákból.

Klasszikus nyomon haladva, a rendelkezésére álló felületet ritmikusan tagozza: komponál. A fej, vagy más plasztikusan megvilágitott foltjai a műnek nem merő véletlenségből hangsulyozottak: azok formában és a megvilágitás mélységi értékében egyensulyozva vannak. Ennek az egyensulyozásnak valóságos mestere Karlovszky. Egy nagy teremben parancsoló előkelőséget sugároztat ezzel ugy, hogy távolról megilletődik a szemlélő. A nagy hollandusok és Lenbach tudták ezt csak igy.

E fascináló hatással korántsem merül ki az ő festői gazdagsága. Ha közelebb veszszük szemügyre a képeit, azt látjuk, hogy a hangsulyozott részek apróbb részletből szerkesztettek. E szerkesztés nem tisztán logikus összeállitás, hanem ösztönös és sensitiv benyomásokból fogant: kiemelése egyes és letompitása más formáknak. Lelkes fortissimo és halk allegro skálája a pianissimóig. Pianissimók a mélyben (a »fonde«-ban): hátterek és ruhák sötétjében. Nagyszerü készségre vall a mesternek a mélybe vesző, halk zöngéjü részletek pontos és tudatos formálása. Majdnem sok a pozitivum és semmi a sejtetés.

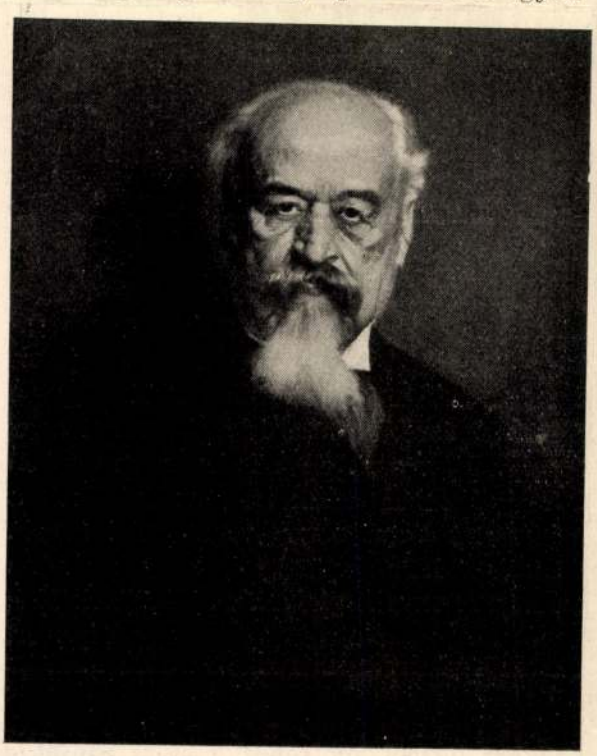

KARLOVSZKY BERTALAN: *Dr. Wágner Géza arcképe*

KARLOVSZY BERTALAN: *Portrait*

A LOVAG
KARLOVSZKY BERTALAN FESTMÉNYE

Művészet 1913.

KARLOVSZKY BERTALAN

Nem több, mindössze tíz és néhány esztendeje, hogy Karlovszky Bertalan személyével is jelen van a magyar festők fővárosi társadalmában. Hogy működésének színterét, műtermét áthelyezte Budapestre. Hogy itthon van, ott van ismét, ahonnan elindult, nagyon bátortalanul és egész ifjan, művészi céljai, álmok — s azóta már távoli multat jelentő — elkövetkezett sikerek felé.

Arra a kérdésre, hogy honnan történt ez az áttelepülés, könnyen és gyorsan Párist nevezik meg azok, akik régebbről ismerik. Esetleg ők maguk is fiatalon látták egy-egy képét, vagy annak reprodukcióját, a francia világváros valamelyik zsongó boulevardjának kirakatában. Akik azonban nem tudnák ezt a biografiai adatot, azok is rögtön Párist fogják emliteni a művész bizonyos fajtájú képei előtt. Mert vannak képei, amelyeknél ez önkéntelenül eszünkbe jut, anélkül, hogy magán a képen ilyesmi szóval volna feltüntetve. Nincs ráírva röviden, hogy készült Párisban s mégis, aki a művész effajta dolgait nézi, párisi jegyet érez rajtuk. Egyrészt az előadásuk vall erre. Valami finom charme ömlik rajtuk végig. Másrészt, ahogy egy-egy alakot a festő megfigyel, beállít, vagy amint a régebbi kritika mondta: jellemez, ahogy felénk fordul egy-egy arc — magukban az alakokban és mozdulataikban sok oly vonás van, hogy a néző bizonyos párisi otthonosságot olvas le róluk. Azt, hogy aki ily sujet-et ilyformán fest, az Párisban nemcsak átutazó volt, Páris annak nem csupán tanulmányi időt jelent, hanem emberei közt való elmerülést, életében való teljes résztvevést, tájékozottságot és inspirációt.

Karlovszky Bertalan számára Páris csakugyan jóval több volt, mint iskolai tanulmányokkal eltöltött idő. Két decenniumon át él és dolgozik a legszebb bulevardok városában. Munkásságának tehát ez az első s ma még egyszersmind hosszabb szaka. Sajnos azonban, egész festői oeuvre-jének ismertetésénél ez a terület enged ma a legkevesebb betekintést Karlovszky művészetébe. Még pedig nemcsak azért, mert egy képe sincs Budapesten, ami ebből az időből maradt s akkori stílusát, festésének sajátosságait jellemzően hozná elénk. Súlyosbító, hogy a művész maga nem is tudja: hol, kiknél, merre vannak a dolgai. Nagyon kevés kivétellel, neki is terra incognita az a hely, ahol a kilencvenes évek végéig Párisban készült Karlovszky-képek ma feltalálhatók. Pedig sok van ilyen, mert noha a művész, mint festő, cizelláló-természet: igen termékeny, nagy munkaerőre valló éveket élt át Párisban. Külön, egy-egy képe a kidolgozás legteljesebb gondjára, a megmunkálás odaadó szeretetére vall. Arra, hogy csak a legfinomabb árnyalatok megoldása után tartja befejezhetőnek a képet. Hogy a célja mintha ez volna: szélesen kezdett rajz után, fokozatosan eljutni a hajszál-árnyalatokig, játszani

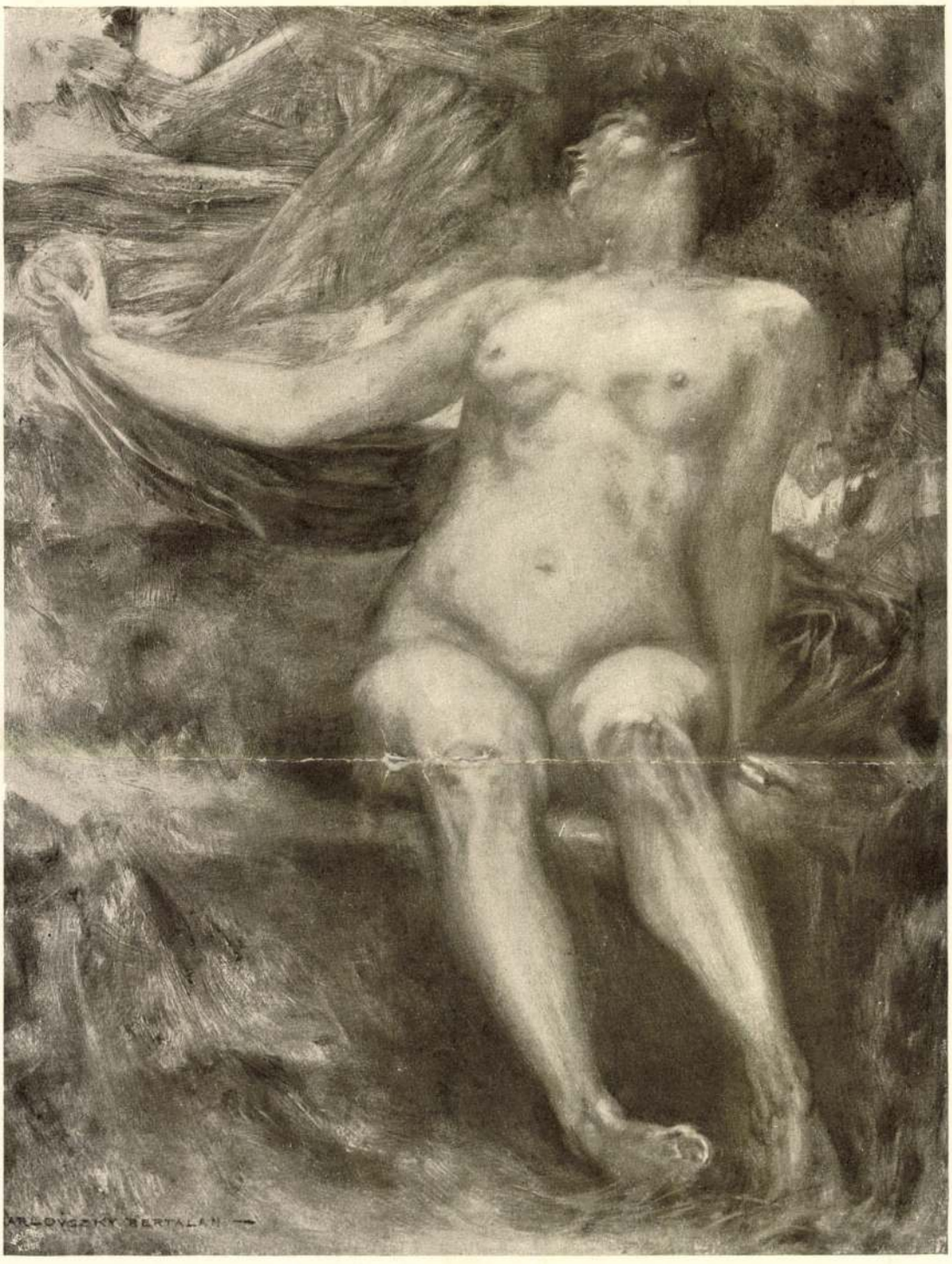

NŐI AKT
KARLOVSZKY BERTALAN FESTMÉNYE

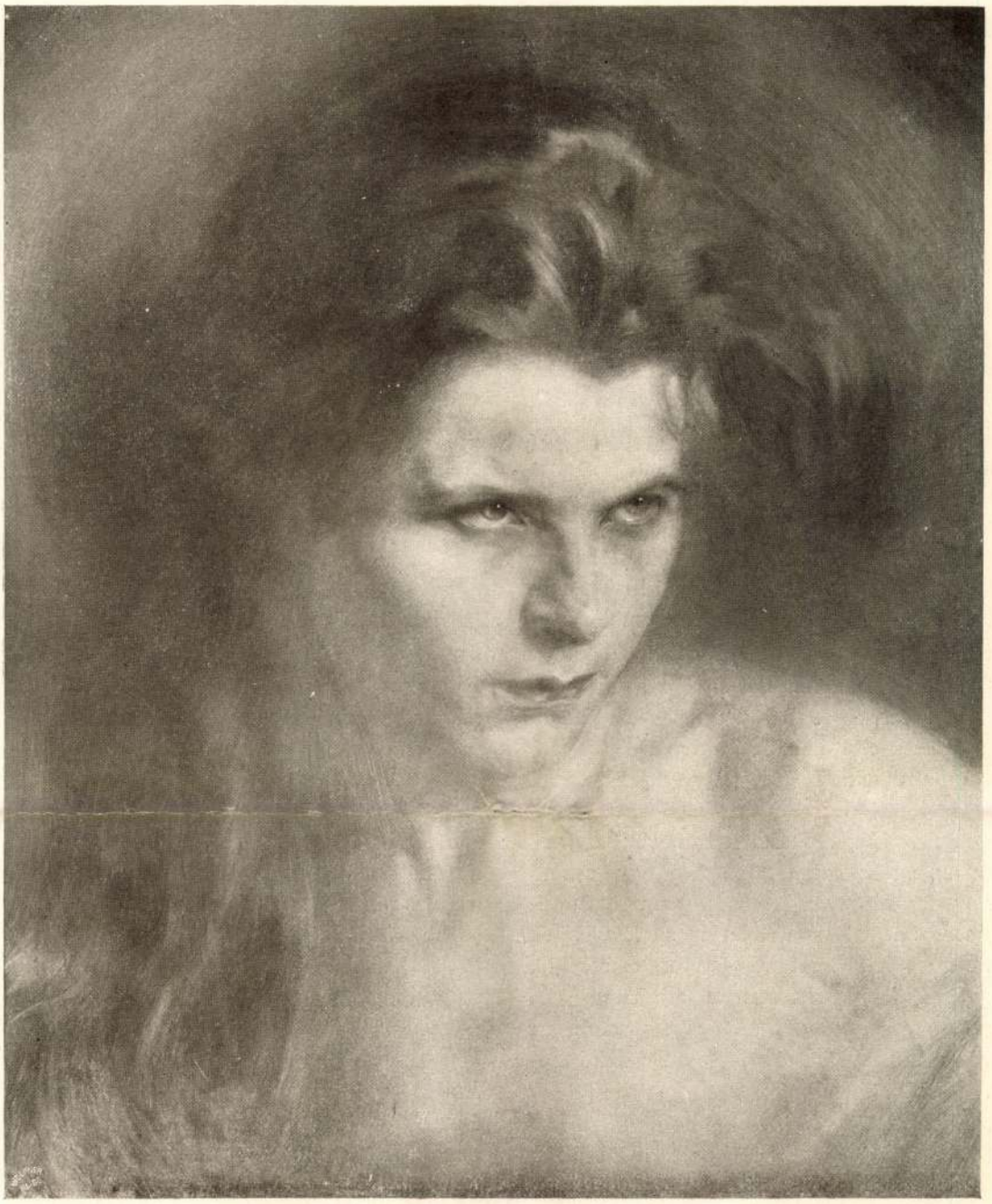

TANULMÁNY
KARLOVSZKY BERTALAN FESTMÉNYÉ

a detailok szépségeivel, mérlegelni apart finomságaikat. Az ily stiláris célok felé törekvő piktura, időt mindenesetre sokat kíván, ugyancsak mohón fogyasztja az órákat. Ennek dacára, számban igen tekintélyes, gazdag sorozatot tenne ki, ha összeállítanók Karlovszky képeinek lajstromát. De mint már mondtuk, húsz párisi esztendő termését ebből jóformán ki kell kapcsolnunk. Csak igen kevés, alig valami az, ami innen rendelkezésünkre áll. Hogy a többi, egy egész korszak dús eredménye, merre van, erre a művész csak annyit mond: valahol Amerikában. Magánosoknál, gyűjtőknél, Páris műtermeit járó gazdag amerikaiak szalonjaiban. Ez a legközelebbi, amit tud róluk s legfeljebb még egy-két műkereskedő neve — Sedelmayer, Hamilton —, akik képeinek tengerentúli útját közvetítették. Sok képe azonban az ily közvetítéstől függetlenül talált gazdára, egyenest a műteremben történt vásárlással. Ily módon nem meglepő, ha Párisban, Londonban, Berlinben idegen mesterek közt olykor egy Karlovszky kép jelenik meg, valami előttünk ismeretlen gyűjtemény nyilvános aukcióján. Egy akvarelljét például Nemes Marcell Londonban vette meg.

Igen távoli és általános megnevezésű hely tehát az, egész földdarab, ahol egy csomó Karlovszky-kép van. S amit ugyancsak fáradságos és bonyolult művelet volna levelekkel, nyomozásokkal átkutatni, akárcsak avégből, hogy valaki fényképfelvételeket készítsen róluk. Mert reprodukció, fénykép sincs, ami bár halvány, hozzávetőleges, festőileg csonka módon — a fényképek módján —, de elénk hozná Karlovszky oeuvre-jének Párisra eső részét. Számunkra ez kétségtelenül hátrányt, veszteséget jelent, viszont a művész részéről érthető, sőt bizonyos belső erőt tükröző fényt vet rá. Azt, hogy dolgai csak addig érdekelték, ameddig résztvett a kialakításuk izgalmában. Mihelyt megszünt reá, a festőre nézve ebbeli ingerük: már nem is törődött velük s felette távol állt attól, hogy egész könyvet vezessen róluk. Ez egyrészt talán némi kegyetlenséggel hat s esetleg félre is magyarázható. Bizonyos azonban, hogy a rugója sokkal inkább a festőnek önmagával való elégületlensége, kritikus vitatkozása, mint beteltsége és megelégedése. S ha ez a rugója, akkor a talentum bőségét jelenti s legjobb jele annak, hogy a művész még messze van attól, aminek elkövetkezése rá nézve már hanyatlás. Ez a stáció, amelyhez a legkülönbek csak teljes fizikai depressziójuk idején jutnak el, közülük nem egy azonban — például Rodin, vagy a magyar Székely Bertalan — életkorának havas őszén is csodálatos frissességgel el tud kerülni, viszont sok művésznél már a fiatalság tavaszi leple alatt is előáll: az elpuhító túlságos önbizalom. A körtánc ez, amit így önmaga körül lejt, a folytonos ismétlés és végleges megállás szaka. Nem a stílus, amely pompázva s a lehetőségig minél több példán, minél több munkában akar kifejeződni, hanem oly stílus, amiből már modor lett, frázis, üres játék.

Karlovszky Bertalant is kezdettől fogva ily hajtóerő vitte előre s ma sem pihen, ma sem nyugszik abban a követelődzésben, amit általában minden művészmunka, de elsősorban azért önmagával szemben táplál. Ez a szigorú és emelkedett színvonalból sohasem engedő, egyre tökéletesedni akaró törekvés produkálta azt, hogy először is kiemelkedett oly utánzásból, ami pedig neki annak idején egyszerre nevet, ismertséget s éppen nem megvetendő anyagi sikert jelentett. Műkereskedők, vásárló szándékból jövő műbarátok gyakori látogatását. Idehaza akkor csak azt tudták róla, hogy Párisban egy nagy jövőjű fiatal talentum dolgozik, akinek az a szerencséje is megvan, hogy képeit nem a műterme gyarapítására festi. Hogy nemcsak a francia közönségnek fest, mint elsősorban mindenki, aki állandó műhelyét Párisban üti fel. Hanem: oly képeket fest, amelyeken a sujet is, amit előad — egy-egy netán padon vagy parkban üldögélő úr és hölgy — franciás, párisi. Nyilván ez a gyors sikerének a nyitja — mondották idehaza, köztük a lelkes és szorgalmas kritikus, Szana Tamás. Mint ahogy így is volt. Hozzá kell tennünk persze, hogy a fiatal Karlovszky e felkapottságának csak egyik magyarázója a sujet, a párisi életből vett motivum. A másik az a festői készség, amellyel már ekkor rendelkezett, a virtuozitáshoz közel járó módon.

Amit azonban ekkor festett, az még egészen

Munkácsy lenyügöző hatása alatt készült, felfogásban és előadásban egyaránt. A mai Karlovszkytól mindenesetre messze jár. Egy ily képén például, amit ebből a korból véletlenül ismerünk, a „Duzzogás"-on, egy asztal mellett könyöklő fehérruhás női alak, úgy hat, mintha szóról szóra Munkácsy valamelyik szalonbeli miliőt ábrázoló képéből volna kivágva. A másfél év alatt, amit Munkácsy közvetlen közelségében, oldala mellett tölt s azután is egy darabig még így fest Karlovszky. Hogy saját őszinte szavait használjuk: majmolta Munkácsyt.

Már most könnyű és kényelmes lett volna megmaradnia ezen az ösvényen és ezen a színvonalon. Sőt nemcsak kényelmes, hanem anyagilag is üdvöt hozó. Nem kellett volna egyéb, csak ezt tovább folytatnia, megsokszoroznia s bizonyos, hogy a nagyobb közönség meghódításánál ez lett volna népszerűbb — s egyszersmind olcsóbb útja. Karlovszkyban azonban más erejű és más törekvésű, több és súlyosabb talentum élt és igyekezett kifelé, semhogy ezt az egyébként sok festő által gyakorolt s hamar megragadott módot válassza. A talentum önérzete és mértéke visszautasította benne, hogy így keresse tovább a festői érvényesülést. Természetesen folytonos belső viaskodás volt ennek az ára. De az eredménye, hogy évek mulásával egyre jobban elkanyarodott attól a festéstől, amely Munkácsynak egynémely külső csillogását kapta fel és váltotta be. Az eredmény, hogy később — s ma még inkább — már egy szál se fűzi mindehhez. Ellenben eljutott oda, hogy képeinek határozott egyéni értékük és stílusuk van. Oly jegyük, amely alapján bárhol, bárminő galéria sokaságában felismerhetők.

Az a stílus persze, amiről Karlovszky képeinél beszélhetünk, nem egy előre szerkesztett programm alapján, hanem természetes folyamat útján alakult ki. Minden valószínűség szerint már akkor, amikor elkanyarodott a Munkácsy-hatás alól, nem pusztán az utánzás ellen való tiltakozás ösztönözte. S később is, nem az hajtotta, hogy mindenáron senkihez se hasonlítson, hanem hogy kifejtse festői természetét úgy, amint érzi és tudja. S ez az oka annak, hogy stílus helyett nem manírt emlegetünk képei előtt. Pedig mindjárt kezdetben oly könnyűséggel sajátította el a festői metier-t, hogy nem minden alap nélkül ejthette volna hatalmába a hideg virtuozitás csillogó, de üres kísértése. Karlovszky a metier-nek már szuverenitásig biztos ismerője, célja azonban nem az, hogy ezt minden jelentőség nélkül, közömbösen és sikkesen csillogtassa. Amíg idáig jutott, hosszú studiumok sorozatán esett át, nem mondható azonban, hogy ma akármelyik élő mesterhez észrevehető szálak, feldolgozatlan hatások fűznék. Sokat tanult, bizonyára a régi mesterek előtt, képtárakban, de még többet a természetben, az eleven modellekkel való kontaktusban.

A képek közt, amelyeket párisi tartózkodása alatt festett, eleinte sok csendélet szerepelt, a csendélet volt a domináló. Aztán oly képek, amelyeknek a művész szerint „beszélniök kellett". Zsáner-szerű dolgok. Az elbeszélni való azonban ezeken a képeken igen enyhe, egyszerű és kevés volt. S inkább csak kísérő zönge, semmint hangsúlyozottan irodalmi célzatú. Tájképet Karlovszky nem festett, nem is próbált. Ez teljesen kiesett érdeklődéséből. Amikor a plein air-jegyében, a tájképfestő munka mindenfelé a legteljesebb hévvel indult, sőt már a divatosság szimptomáit is felölelte: Karlovszkyt a festők ily tevékenysége s az ebből fakadó problémák nem tudták vonzani. Ellenben annál teljesebben a Tizián, Velasquez, Rembrandt, Greco, Goya révén halhatatlanná lett emberi portrait. Főleg azóta, hogy itthon van Budapesten, munkálkodik elsősorban ily feladatokon s mintha ez volna az igazi terrénuma. Az arckép. Általában valami nyugodt, szemlélődő temperamentum tükröződik képein, amely nincs híjjával bizonyos szellemességnek. Egyrészt e temperamentumból következően, előadásának a szabatossága az, ami rögtön szembeötlő. Gondos és részletező munkán épülnek fel ezek a képek. Delikát finomságokat hordoznak, látszik, hogy festőjüknek ez az öröme: kifejteni őket gyengéden. Bár vannak Karlovszky képei közt olyanok, amelyek nem sorozhatók e végső detailokat kibogozó stílushoz. Jellemző példa erre a Zboray Miklós-portrait, ahol az arc finom és precíz mintázása mellett, az egész

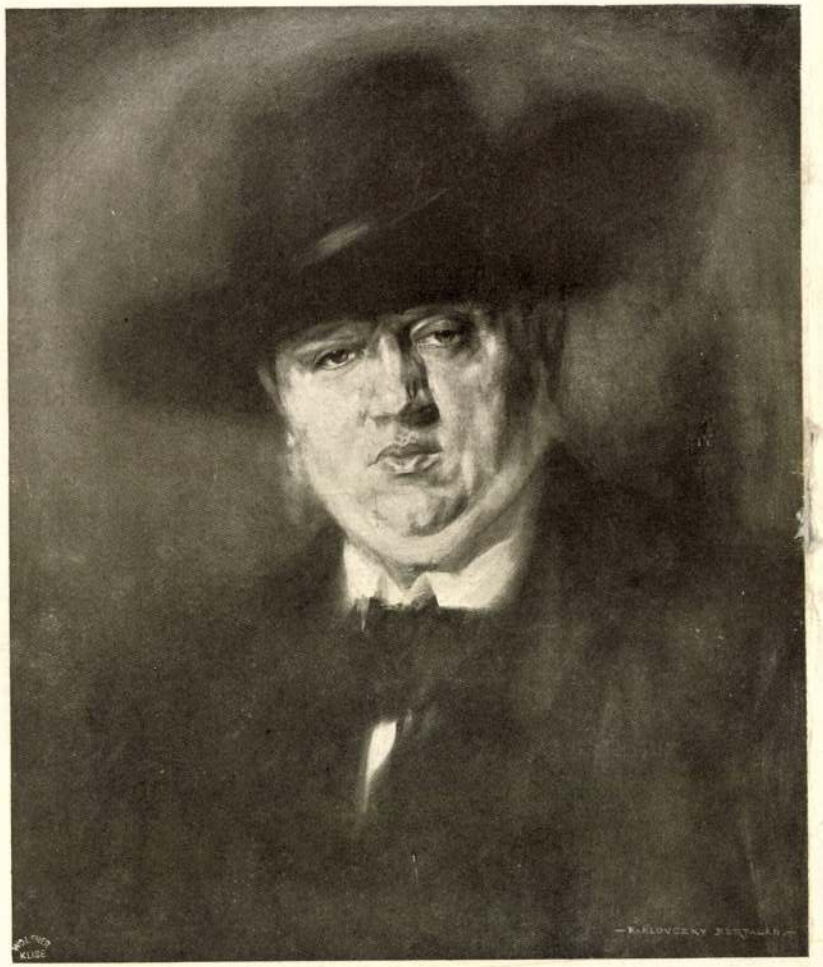

ZBORAY MIKLÓS ARCKÉPE
KARLOVSZKY BERTALAN FESTMÉNYE

FÉRFI-ARCKÉP
KARLOVSZKY BERTALAN FESTMÉNYE

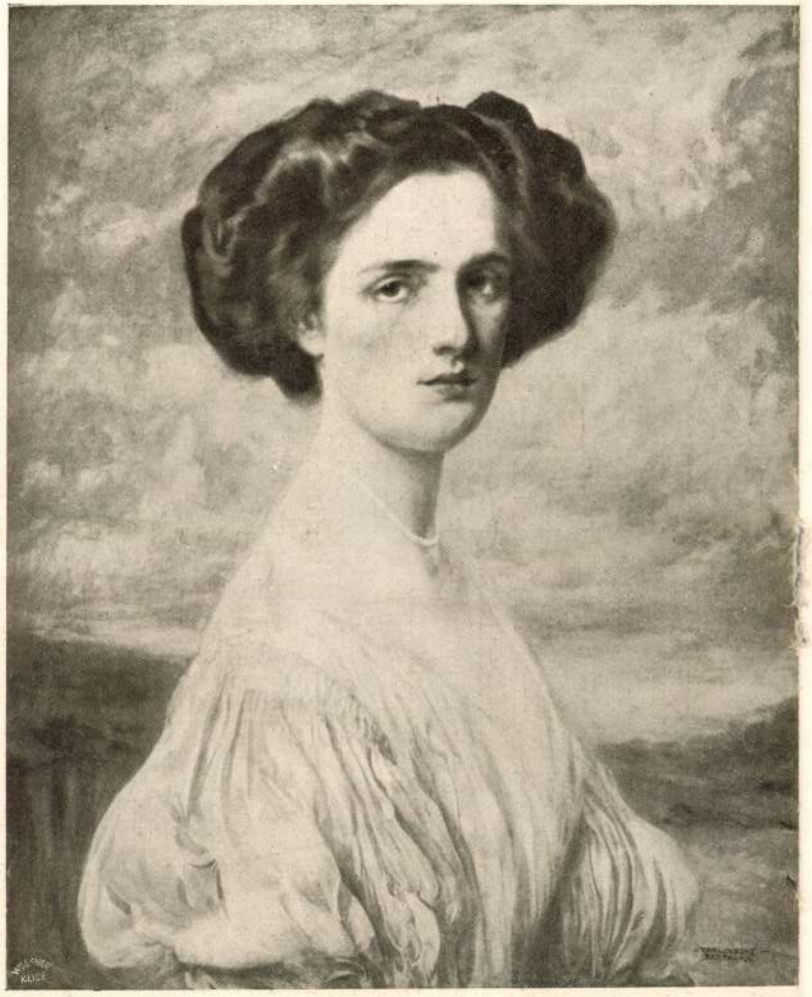

NŐI ARCKÉP
KARLOVSZKY BERTALAN FESTMÉNYE

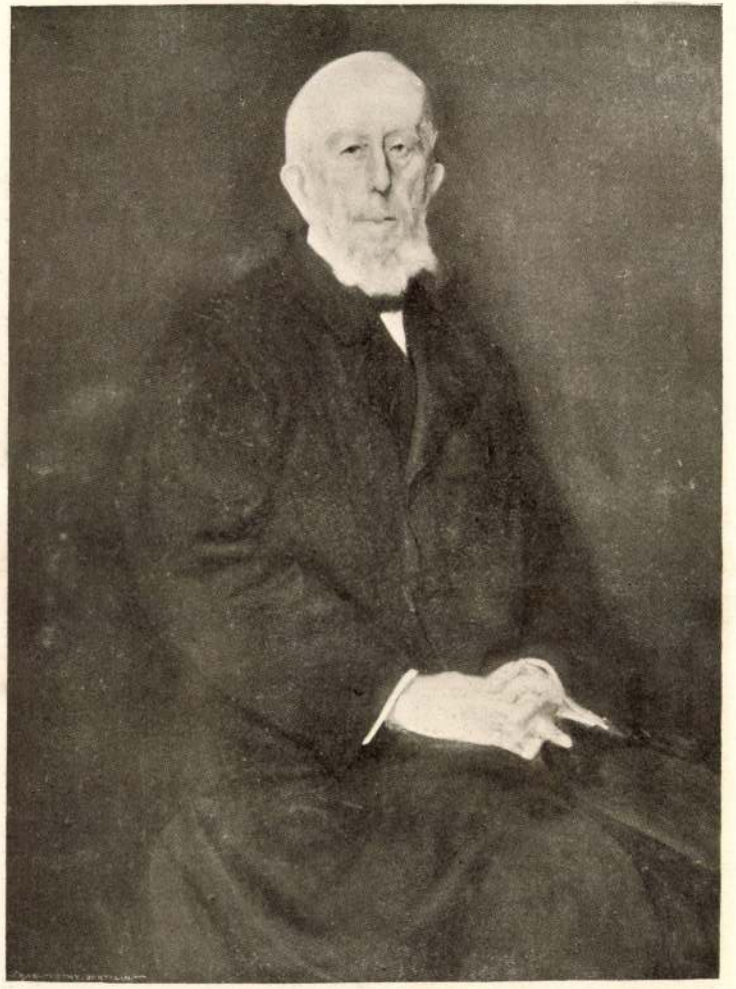

KLÉH ISTVÁN ARCKÉPE
KARLOVSZKY BERTALAN FESTMÉNYE

összefoglalóbb, lapidáris foltokkal dolgozó ecsetre vall. Egyébként régebbi dolgain még inkább sokszor a miniatűr előadáshoz jár közel Karlovszky. Mindig távol áll azonban attól, hogy a detailokat térképszerűen halmozza össze, egymás mellé. Ami sok festőnél emiatt az unalom veszélyét hozza, nála nincs jelen, mert ahogy ő bánik velük, abban találó mérlegelés van, választékosság. Még csak azt kell megemlitenünk, bár külön figyelmeztetni reá talán felesleges, hogy a plein air-tól kezdve, az impresszionizmuson át, az újabb irányok Karlovszky pikturáját még csak nem is surolták. Festése más alapból indul s e törekvésekkel egy ponton se tartott közösséget.

Karlovszky Bertalan ma ötvenöt éves. Budapesten, 1858-ban született. Arról, hogy miként ment át a festői pályára, korai éveiről azokat a sorokat közöljük, amelyeket Szana Tamás írt róla abban a könyvben, amit a nyolcvanas évek közepe táján adott ki a magyar művészekről, akiknek sorában Karlovszky mint Párisban feltünt ifjú talentum szerepelt. „Ez a fiatal művész — irja Szana —, akit manapság nemcsak nálunk, de Párisban is úgy ismernek, mint az élénk, beszédes jelenetek ábrázolóját, gyermekkorában nemcsak feltünő tehetséget, de még csak vonzódást sem mutatott a művészetek iránt. Pedig már kora gyermekségében felébredhetett volna benne a vágy, az irói vagy művészi pályán való haladás után. Szüleinek ősi házában irók, művészek gyakran adtak egymásnak találkát s a ház asszonya, e finom érzékű, sokoldalú műveltségű nő, maga is áldozott a múzsák oltárán. Mig más gyermek ily környezetben mohó kiváncsisággal les el minden szót s az utánzás velünk született ösztönénél fogva, ha nem nyiltan is, de legalább titokban, másolni igyekszik, amit nagyobbaktól lát: a kis Berci csendesen, hallgatagon megvonta magát valamelyik zugolyba s egyelőre kevés érdeklődést mutatott emberek és könyvek iránt. A gyermek jövője iránt érdeklődő, gondos anyának nagyon sok aggodalmat okozott a fiú egykedvűsége és szótlansága. Be is látta csakhamar, hogy fiára nem várakozik jövő a tudományos pályán s nem haladhat egy úton az idősebb testvérrel: Endrével, akinél már ekkor mutatkoztak az irói hajlam csillámai. De mi legyen belőle? A fiú, talán inkább csak azért, hogy mondjon valamit, mint igazi hajlamból, a katonai pályát említette anyja előtt. A gondolat nem volt rossz: szülei beleegyeztek a választásba. Karlovszky Berci ekkor tizenhét éves volt.

Három évet töltött a katonai intézetben s e három év minden tekintetben nagy változásokat idézett elő nála. Teste megizmosodott, szelleme élénkült s mondhatni, egész váratlanul nagy vágy támadt benne a rajzolásra. Ez volt a szerencséje, mert itt sem tartozott a jobb tanulók közé s feljebbvalói rendszerint csak rajzaiért hunytak szemet mulasztásai előtt. Csodálták ügyességét, midőn egy-két vonással sebtében papirra vetette pajtásainak és tanárainak arcképét s ő, aki sohasem tanult rendszeresen rajzolni, az alakok egész sorával illusztrálta egyik tanárának sajtó alá rendezett kézikönyvét.

A fiatal festő egy napon igy szólt anyjához:

— Menjen el Metzgerhez (könyvárus és képkereskedő a Nemzeti Színház épületében), két képem van a kirakatban.

— Hát tudsz festeni?

— Ha egy képet látok, azt hiszem, hogy tudnék festeni.

Az anya, aki most értesült először fia művészi hajlandóságairól, sietett a képkereskedőhöz, de semmit se láthatott, mert ekkor már mind a két képet megvásárolták. Ha többet is festene, többet is el tudnék adni, — mondta a kereskedő a meglepett és boldog anyának. De nemcsak a műárustól, hanem a fiú feljebbvalóitól is örvendetes híreket kapott, ennek szépen fejlődő művészi hajlamai felől. Az Uj-épületben mindenki a „fiatal művészről" beszélt s Pyrker őrnagy, akinek arcképét egy fénykép után szintén megfestette, a bámulatos hasonlóságtól elragadtatva, azt a tanácsot adta az anyának: beszélje le fiát a katonai hivatásról s adja művészi pályára. Az anya gondolkodni kezdett efölött; de ekkor még csak félve mutogatta egyes műbarátoknak a fiú első kisérleteit. Pedig ezek közt már nem egy volt olyan, aminél a fiú magára vonhatta az érdeklődést. Hogy többet ne em-

lítsek: egész csinosan festett meg egy dunai ladikot, melybe gyümölcsért áhitozó gyerekek kapaszkodnak s még ennél is sikerültebb volt az a képe, amelyen kis gyermeket ábrázol, amint az a feje felett lévő madár után nyúl. Ezt Vadnay Károly is látta s a gyerek beszédes szeméről azt mondta az anyának, hogy azokban a szemekben van e fiatal festő zsenije kifejezve. Vadnay ítélete bátoritotta az anyát arra, hogy fiát a kadétiskolából kivegye s számára művészi ösztnödijat kérjen. Ennek kieszközlése nem sikerült ugyan, de elérte azt, hogy a fiút felvették a mintarajziskolába."

Ekkor, 1888-ban kezd tehát rendszeres studiumokat a mintarajziskolában. Valami kitünő auspiciumokkal azonban nem biztatott az intézet falai közt való időzése. Már t. i. a professzorai szerint, akiknek szava, művészi tekintélye előtt mintha nem túlságos engedékenységgel hajolt volna meg. Egy kis lázongás dolgozott benne a szigorú szabályok, előirások ellen. „Nem hallgat senkire, nem lesz belőle semmi" — mondogatták a tanárai.

A jóslat persze elhamarkodott volt, mert éppen az ellenkezője vált be.

Münchenbe megy, ahol négy évet az akadémián töltött, Benczur és Seitz mellett. Itt rendkivül gyorsan halad, természet után készült studiumokért érmet kap. Egy munkája aztán Munkácsy kezébe kerül, akinek annyira felkelti érdeklődését, hogy az Párisba hivja, maga mellé. Munkácsy házának földszinti műtermét foglalja el, ahol másfél éven át lakik. S rövidesen egyre-másra jelentkeznek első sikerei. Ehhez természetesen a tudása, talentuma segítette, de másrészt a Munkácsy melletti közelség is. Az a miliő, amelybe ily módon belekerült, szintén egyengette, könnyitette útját ahhoz, hogy észrevegyék. Karlovszkynak régi vágya támadt a Párisba való költözéssel — irja néhány év mulva Szana. Ott volt végre a modern művészek Mekkájában s az ünnepelt mester oldala mellett, kinek bámulatos sikerei már évek óta sarkalták ambicióját. Minél tovább időzött Párisban, annál inkább érezte, hogy ott van az ő igazi légköre. A világváros pezsgő élete, a disztingvált társaság, amellyel Munkácsy szalonjában megismerkedett, egyaránt közreműködtek, hogy tehetsége az eddiginél erősebb szárnyalást vegyen. Mindjárt első nagyobb művét 5000 frankon vásárolta meg egy amerikai műbarát. Nemsokára ezután a király arcképét rendelték meg nála a párisi magyar egylet számára s csakhamar azon vette észre magát, hogy neve ismeretessé kezd válni a francia fővárosban, hogy képei már a festőállványon vevőre találnak."

Csakugyan, Karlovszky, ha Párisban nem is állit ki, akkor is eljutnak hozzá az érdeklődők, a közönség, a műbarátok. Sokat fest s jóformán minden munkája várakozás nélkül jut el a legelső műkereskedőkhöz s ezek révén tovább, leginkább a tengerentúlra. „Merveilleuse" című képét például Kleinberger 3000 frankért vásárolta meg, még ugyanaznap megveszi ettől Hodjek amerikai műkereskedő 4000 frankért, akinél huszonnégy óra lefolyása alatt már egy amerikai magánzó veszi birtokába 16,000 frankon.

Egy limoges-i porcellángyáros, Haveland nevű, azzal bizza meg, hogy Botticelli két louvre-beli freskójáról készitsen kópiát, amit egészen különös, bonyolult technikával old meg (mészréteggel bevont vászon), egy évig dolgozva rajtuk. Ezidőtájt festett képei közül név szerint csak néhányat említhetünk meg, mint ismertebbeket: Fürdő nő, A borozó, Légyott, Luxembourgban. A Grand' Salonban, a „Societe des artistes Francais" tárlatain négy izben állitott ki, s mention honorable-t kapott.

Amióta Karlovszky Bertalan Budapesten munkálkodik, állandóan a Műcsarnok tárlatán állit ki. Festésen kivül egyéb tevékenysége, amit a Műcsarnok termeinek és kiállításainak, valamint a Szépművészeti Múzeum modern anyagának rendezése körül fejtett ki. Mint portrait-festő, a közélet embereinek, az arisztokrácia tagjainak egész sorát festette meg. Arcképei közül felemlitjük a következőket: gróf Andrássy, Pallavicini Ede őrgróf, Tolnai Lajos, Heltai Ferencné, báró Vojnich István, Hampel főszámvevő (a főváros tulajdona), gróf Andrássy Katinka, báró Hatvany-Deutsch Károlyné, Kléh István, Kiss József, Zboray Miklós stb.

CRONIQUEUR

BADITZ OTTÓ

Baditz Ottó a magyar művészetnek nemcsak érdemes, hanem immár tekintélyes multtal bíró munkása. Harmadfél évtizede, hogy kiállít, hogy megjelent a nyilvánosság előtt, mint művész s komoly munkával és törekvéssel pályázott e név, e hivatás megbecsültetésére. Arra, hogy művésszé legyen s arra, hogy benne csakugyan ezt lássanak. Nem többet és nem kevesebbet: kiváltkép és elsősorban a magyar művészet odaadó, tevékeny és önzetlen munkását.

A hangsúly azon van, hogy magyar művészet. Baditz Ottó ugyanis, épp úgy, mint generációjának nem egy tagja, külföldön, a német művészet centrumában már ismert névvel, nem mindennapi sikerekkel bírt. Azok közé tartozott, akik a magyar talentumnak német professzoroktól fölötte becsült hírét alapozták meg Münchenben. Nemcsak egyenkint, egy-egy kivételes ember képessége révén, hanem általában, tömegében is a „zseniális“ jelző kísérte azokat, akiket a különböző évjáratok szinte csapatosan telepítettek ki a művészeti iskolák falai közé. Magyarnak lenni, egyet jelentett a talentummal s ha valaki átnézi a névsort, amit a magyar föld nyujtott az Isar partján és másutt, ezekben a ma már régmult időkben, valamint mérlegeli az elindulók készségeit, tehetségét: túlzás nélkül mondhatja, hogy méltán. Baditz Ottót is oly évjárat vitt ki az akkori Münchenbe, oly generáció, amely bőviben volt a talentumoknak. Hogy belőlük mi lett, mivé alakultak, mit váltottak be zseniális indulásukból: ez természetesen most más térre vinne, vele itt nem foglalkozhatunk. Arra is, hogy magának Baditz Ottónak törekvéseiből, álmáiból mit váltott be az elmult idő s miként látja ő maga azt, ahogyan és amivel indult s azt a pályát, amit befutott, az utat, amit megtett: szintén csak a művész felelhetne. Bizonyos azonban, hogy, mint feljebb mondottuk, Baditz Ottó már jelentékeny, a legjobb hozzáértőktől emlegetett, nagy sikereket ért művész volt a bajor fővárosban, amikor hazajött, hirtelen s itthon állt belé abba a sorba, ahol ma is találjuk. A festés munkásai közé, akiknek sora számban ugyancsak megszaporodott, ahhoz az időhöz viszonyítva, ami a Baditz Ottó fiatalsága, ami őt hazahozta és ide-

Karlovszky Bertalan

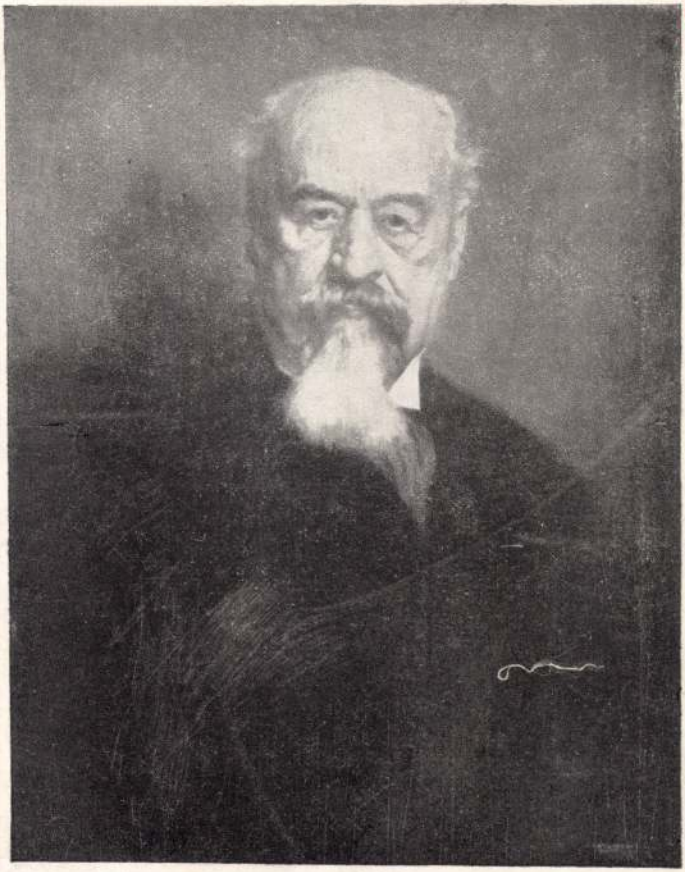

334 Karlovszky Bertalan: Dr. Zólyomi Wágner Géza, a Képzőművészeti Társulat volt igazgatója.

Képzőm. Társ. 1918.
tav. Szall.

326 Nagy Vilmos: Feleségem képmása.

Karlovszky Bertalan

(3)

Lap: MAGYARSÁG 1943 JÚL. 20.

Megtalálták Karlovszky „Pirosruhás nő" cimü ellopott festményét

Nagy feltünést keltő képlopás történt két évvel ezelőtt a Károlyi-palotában lévő fővárosi képtárban. Az egyik teremből eltünt Karlovszky Bertalannak több tárlaton kiállított és díjat nyert „Pirosruhás nő" cimü festménye. A nyomozás csakhamar holtpontra jutott és azóta feledésbe merült az ügy. Vasárnap azután váratlan fordulat állott be a két év előtti bünesetben: Egy bünüggyel kapcsolatban a detektívek házkutatást tartottak Csősz Ferenc 22 éves festőnövendék Zápolya-utca 71 szám alatti albérleti lakásán. A házkutatás során az ágyból, a matracok alól egy viaszosvászonba csomagolt festmény került elő, amelyben a detektívek felismerték a két évvel ezelőtt eltünt Karlovszky-festményt. A festőnövendék először azt állította, hogy ajándékba kapta a képet, de a keresztkérdések alatt megtört és bevallotta, hogy az egyik óvatlan pillanatban, amikor senki sem tartózkodott a képtárban, leakasztotta a képet a falról és az aktatáskájába rejtve hazavitte. A festőnövendéket a rendőrségen őrizetbe vették. Ugyancsak letartóztatta a rendőrség Alacs Ferencné dr.-né textilkereskedőnőt, aki együtt élt a festőnövendékkel s a nyomozás során kiderült, hogy az asszony zsidó kereskedőktől többezer pengőt vett fel azzal az ürüggyel, hogy textilárut szerez nekik, majd a pénzt elköltötte.

Karlovszky Bertalan

KARLOVSZKY BERTALAN:
PARASZTASSZONY

KMTárs. 1927. táj-és
életk. kiáll -

ID. MARKÓ KÁROLY: ALFÖLDI TÁJ

gróf néhány érdekes levegős vízfestménye, Csánky Dénes és Halápy tájai egészítik ki a képkiállítás anyagát. A szobrászatot Berán plakettjei, Lányi márványai, Ligeti, Telcs és Pásztor bronzai s Lux fa- meg bronz-figurinái képviselik."

Vittorio *Pastori* a Nápolyban megjelenő *Roma* című napilapban (május 27.) igen részletesen foglalkozik a magyar kiállítással. „A középső teremben — írja — a kiváló Karlovszkynak, a hatalmas arcképfestőnek művei ragyognak. József főherceg és Klotild főhercegasszony arcképe igazi csodája a művészetnek. Más kedves ismerőseink is hozzájárultak a magyar pavillon fényéhez és díszéhez, köztük Katona Nándor huszonöt kis impressziójával. Knoppnak öt képe van, melyekben egy sokoldalú művész temperamentuma tárul föl. Szép számmal vannak a kiállításon az illusztrációs, dekoratív és színpadművészeti jellegű vásznak és nem hiányzik az összefoglaló vagy szellemes impresszionizmus sem. Náray Aurél technikájánál és felfogásánál fogva dekoratív jeleneteiből igen jó falifestmények válnának. Batthyány gróf vízfestményei az illusztráló művészetnek kiváló próbái. A szobrok száma tizenöt és kiválók, közülük a „Primavera" mesterien megmintázott és megöntött szépséges bronzszobra. Bájos leányalak ez a szobor, melyet az ismertnevű Pásztor életnagyságban mintázott meg.

Eugenio *Bertuetti* a torinói *Gazzetta del Popoló*ban (május 5.) Zorzi említett cikke után ismételten foglalkozik a magyar kiállítással. „Magyarország pavillonjában — úgy mond — Czencz János kivált „Fürdő után" című képén a finom és bágyadt érzékiséget lehellő és gyengédséggel teli aktok igen finom koloristájának mutatkozik. Glatz Oszkár „Magyar parasztasszonya" eleven és plasztikus munka. Igen elegánsak Lux Elek márvány-, bronz- és faszobrocskái; a bájosságnak netovábbjai ugyane művész táncosnői s „Vénusza" olyan, mint egy cigányzenekar elragadó ultramodern zengése.

A már szintén idézett Piero *Scarpa* a „Rivista d'Italia e d'America" című képesfolyóirat májusi számában harmadszor is megemlékezik a magyar kiállításról. A néhány sor, amit neki szentel, inkább csak névsor, de jóindulattal összeállított.

Más olasz napilapok is írtak a velencei magyar pavillonról, de annyira nem érdemlegesen, hogy nem akad belőlük idézni való.

Inkább figyelmet érdemel, amit a *Neue Zürcher Zeitung* (július 1.) névtelen tárcaírója ír a velencei magyar kiállításról: „Aranyosan fénylő kapuján ismételten is élvezettel léptem a magyar művészettemplomba, melyben a mintaszerű elrendezés és a finom ízlés előre hirdeti, hogy ott komoly munka folyt és hogy a legjobbat akarták és győzték meg. Merészség, melyet azonban sikere igazol, a főterem kék festése: patinás meleg kék szín, mely Karlovszky, magyar, arcképfestőmester tizenegy képéhez kedvező hátteret szolgáltat. Ebben a festőben akkora a rajzolói készség és olyan biztos a fejlett festői technikájával kapcsolatos formaalakító tehetség, hogy az ember elámul a keze alól kikerült arcképek láttára és megérti, hogy a magyar főnemesség és az ország szellemi életének képviselői festőjüknek választották. Klotild főhercegnő profilképe például oly kifejezően adja vissza az idős hölgy jellemző vonásait, hogy láttára a legjava Lenbach jut az ember eszébe. Mesterségükben nagyon otthon vannak mindezek a temperamentumos magyarok és teljesen egyéni alkotnak. Hatvanynak egy türkiszkék alapon nyugvó fekvő női aktja van, mesterműve a pasztózus festésnek. Udvary Géza egy aratóünnep bájosan színes vázlatát állítja ki. Szlányi egy kisvárosi piacot, Knopp Imre egy finommá összefoglalt weimari tájat. Pentelei Molnár „Sárga körték" című kitünő csendéletét egy ausztráliai múzeum számára megvették. További nevek elsorolása nélkül legyen elég annak megemlítése, hogy a fekete-fehér és a vízfestmény művészeti ágában is jeles alkotások szereznek örömet a nézőnek. A szobrászok közül Luxról essék szó, kinek körtefából faragott finom két szobrocskáját — egy táncosnőt meg egy Vénuszt — mindjárt az első napokban megvásárolták. *(e. a.)*

EGY RÉGI PESTI HÁZ FELTÁMADÁSA. Közel száz év előtt, 1832-ben az előkelő Uri-utca elején, a Párisi-ház előkelő bazárjával szemközt való hatalmas belvárosi telken nagyszabású bérház felépíttetéséhez fogott Károlyi István nyomdász. Építésze az akkor már nagynevű Hild József volt. Először csak a mai Petőfi Sándor-utcai udvar körül fekvő szárnyak épültek fel, ezt a részt követte 1837-ben a vármegyeház felőli rész és végül 1846-ban a Petőfi-utcai harmadik emelet. A ház a harmincas évek egyik elegáns bérháza volt, melyen szinte átlengett a közeli, a hátsó kapualjból látható vármegyeház táblabíráinak széles, jól megalapozott életfelfogásának derüje. A nyomda a középső traktusban volt, ahol ma a vívókardok csattognak. Körülötte felnövekedett a kiegyezés utáni Pestnek vanity fairje, a pompázatos — pompásnak látszani akaró talmi paloták: az egyik palota hazug barokkjával, a másik „palota" a maga építészeti karneváljával, a Belvárosi takarékpénztár sokezernyi vibráló díszítményével s majd megfojtották a puritán egyszerűségű házat, amely lassanként a lenézés tárgyává lett. A pesti ember úgyszólván csak megtűrte ezt a házat, amely szerinte udvar-túltengésben szenvedett. Az utolsó régi jó szomszédja, az idősebbik testvére, a biedermeier-illatú Párisi ház is tagló alá került s napjainkat mint utolsó életben maradott érte meg a Károlyi-ház,

MŰVÉSZETI ÉLET

SAJTÓVÉLEMÉNYEK A VELENCEI MAGYAR KIÁLLÍTÁSRÓL. A velencei *Biennale* magyar pavillonjáról megjelent külföldi bírálatokat a következőkben ismertetjük:

Előre kell bocsátanunk, hogy a nevesebb olasz művészeti kritikusok tudósításai ugyanazzal a szöveggel egyidejűleg vagy utóbb számos távolabb eső vidéki város lapjában is megjelennek. Arturo *Lancellottiét* például, ki két cikkben is foglalkozott a velencei kiállítással és annak körében a mi művészeinkkel, három lap is közölte változatlan szöveggel, még pedig a *Corriere d'Italia* (Róma), az *Il Telegrafo* (Livorno) és a *La Gazzetta di Puglia* (Bari). Első tanulmányában csupán a festőkre terjeszkedik ki és a magyar pavillon festőiről egyebek közt ezeket mondja: „A magyar pavillon az egyetlen, melynek anyaga szigorú válogatás eredménye. Termeiben semmi szertelenkedő megtévelyedés, de szinte semmi selejtes sincs a számos festmény és szobor között, melyek termeit megélénkítik. A festők közül leginkább Katona Nándor emelkedik ki. Végtelen gyöngédségű művész, ki kevés igen finom színfolttal vissza tudja adni egy bizonyos percben meglátott tájéknak eltörülhetetlen benyomását. Mint vérmérsékleténél fogva lírikus, hazája tájai nagy költőjének mondható, mert finomságait úgy tudja kifejezni, ahogyan kevés más festő, sőt néha mint senki más." Katona egyes képeit sorolja el ezután Lancellotti, megelevenítő jelzők kíséretében, majd Karlovszkyra tér át. „Karlovszky, kit viszont az emberi alak foglalkoztat, rajzának biztosságával, színeinek üdeségével és jellemalakításával tűnik ki." Karlovszky művei közül szintén számosat elsorol rövid leírás kíséretében. A többi magyar festő közül méltatóan emlékezik meg Frank Frigyes arcképeiről és szép pusztai tájáról, Batthyány Gyula gróf fantasztikus rajzairól, Szlányi Lajos téli piacáról, Pentelei Molnár János csendéleteiről, Burghardt Rezső, Czencz János, Glatz Oszkár, Hatvany Ferenc, Knopp Imre, Gy. Sándor József, Náray Aurél olajfestményeiről és Halápy Ede, Csánky Dénes finom vízfestményeiről.

Ugyancsak Lancellotti egy később kelt cikkében (július 6.) ezeket írja szobrászainkról. „A magyar pavillonban Lux Elek táncosnőinek fába faragott igen finom alakjait láttam; ez a művész finom ízléssel hajlítja a vonalat és meg tudja ragadni és visszaadni a mozdulatot, mint például szépséges Vénuszában vagy aranyos táncosnőjében, amely üvegbura alá került, mint ahogy a drága holmival szokás, továbbá mértéket tartóan megmintázott fésülködő nőjében. Lányiban jó állatszobrászra bukkantam a munkából hazatérő paraszt lovasalakjában, továbbá fókával birkózó jegesmedvéjében. Ligetinek is szép a nyerítő lova." Pásztor János Primaverájáról és Berán plakettjeit említi még meg dicsérő szóval Lancellotti.

Két helyen jelent meg Piero *Scarpá*nak velünk foglalkozó cikke is: a római *Messaggeró*ban (április 30.) és a genovai *Il Secolo XIX*-ben (június 19.). Az előbbi Czencz János „Fürdés után" című képének mérsékelten sikerült reprodukcióját is közli. „A magyar művészek mint mindig, — írja Scarpa — ezúttal is verismusukkal, derűjükkel és nemességükkel válnak ki. Pavillonjukban a néző fényben és színben gyönyörködik s nem kénytelen ahhoz a műveltségi tartalékához nyúlni, melyre mindig szükség van, valahányszor egy bizonyos iskolát vagy valamely különleges irányt kell meghatározni. Minthogy ez a művészet őszinte, megvan az a tulajdonsága, hogy közlékeny, ennélfogva mindenki megérti, főként azonban megérzi, már csak azért is, mert legközelebb van a mi érzelmiségünkhöz. Ime Katona Nándor gyönyörűséges tájképei. Semmi emberi alak nem élénkíti őket, mégis élet van bennök; íme Burghardt Rezső gyöngéd impresszziói és Czencz János verista képei, melyekben Favretto zamata és Stuck tudása van meg. Frank Frigyes sűrű festékkel tisztán és erővel teljesen fest; Glatz Oszkár az ő hangsúlyozott verismusában egyben szilárdnak és kifejezőnek mutatkozik. Nem hiányoznak az impresszionisták sem, de Náray nemességével és Szlányi erőteljességével fejezik ki magukat. Karlovszky nagyértékű arcképfestő, Lászlóhoz fogható, de hatásosabb és kifejezőbb nála; Knopp Imre nagy energiával műveli művészetét, melynek anyaga a fény és a levegő, Pentelei Molnár János pedig őt jellemző festői virtuozitásával plasztikus és igazságot éreztető tud lenni, amiként plasztikusan fejezi ki magát fekvő női aktján és női arcképén Hatvany Ferenc is, nem úgy mint Dudits és Batthyány, kik festésüknek túlnyomóan dekoratív jelleget adnak. Egyensúlyos és érzékeny rajzolónak bizonyul Csánky Dénes, ki körülbelül húsz apró vízfestményét állítja ki s nagytudású, festői és plasztikus rézkarcolónak Sándor József. A szobrászok közül a tömegeket összefoglaló plasztikai érzésével Lányi Dezső, finom dekoratív érzésével Lux Elek és virtuozitásával Pásztor János válik ki."

Elio *Zorzi* beszámolója két ujságban, a nápolyi *Mezzogiornó*ban (április 27—28.) és a torinói *Gazzetta del Popoló*ban (április 25.) jelent meg. A magyar pavillonnal elég röviden végez. Ezt írja róla: „Magyarország pavillonjában Karlovszky Bertalan nagyszabású arcképgyüjteménnyel szerepel; rajta kívül Glatz Oszkárnak függenek képei, Katona Nándornak levegős hegyi tájai, továbbá Burghardt Rezső, Dudits Andor, Frank Frigyes, Hatvany Ferenc báró, Knopp Imre stb. munkái; Batthyány Gyula

Magyar Művészet
1926. 7. 7.

A szent és a művész egyaránt és egyképen elküldött és küldetését felfogó ember. Mindkettő megüresedik és az eszme, a gondolat tükre kíván lenni. Mindkettőnek felfokozott művészi képességei vannak, mindkettő akar alkotni és tud alkotni. Igy mindkettő létrehozza az élete művét. Mindkettőben mérhetetlen akarat, hősi erő összpontosul, igy természetesen mindkettőnek megadatott a látás a transcendenciák, röviden, az eszme látása és felfogása, épen ezért mindkettőben az uralkodó tényező a küzdelem az anyaggal, illetőleg az élettel és ha igazán szent és igazán művész, úgy győzelem az anyagon, illetőleg az életen. Ebben látjuk a két elküldött emberfajta egyezésének törvényszerűségét.

Különbségük egyezésükből folyik. A csodálatraméltó Tauler remetéje boldog, mert Isten akaratával megegyező akarata mindig teljesül. A tudós pedig nem boldog, mert bár magáévá teszi Isten akaratát és az igazság buvára és művésze kíván lenni, akarata az élet apróságaiban, az anyag világában nem jár egészen párhuzamosan az elküldő akaratával. Igy vannak súrlódások a felületen és ezt a különbséget Nagy József jellemző kifejezésével érzékeltethetjük. A szent egészében átadja magát az Istennek, ez az önátadó ember, a művész már inkább bizik önerejében és a maga törvényeit megfogalmazva önmagát állítja az alkotás középpontjába, ez az önállító ember. A szent mindent Isten nagyobb dicsőségére tesz, önmagát pedig semmisnek érzi, a művész már nem egészen felsőbb dicsőségre dolgozik és valaminek, többnek érzi magát.

A szent és a művész igazi elkülönülése azonban művészetük anyagában rejlik. A szent érti a „templum Dei estis" isteni nyelvezetét, ő az eszmét a maga testében és lelkében valósítja meg. Művész a szent, mert metafizikailag anyag a test és anyag a lélek, a testből és a lélekből tevődik ugyanis össze az egyedi lét, egy ember élete. A szent művészetében tehát a maga élete az anyag, ezen az életen dolgozik a maga önátadásával, végül is lebirja és egész lényét áthatja az eszme. A szent igy az élet művésze, a subjectum mestere.

KARLOVSZKY BERTALAN: BÁRCZY ISTVÁN

A művész viszont a tárgyi világ anyagát birja le s igy lesz ő az objectum művésze. Mivel azonban a tárgyi léttel rendelkező anyaggal való küzdelem sokszor kétes sikerű, a művész maradéktalan kibontakozása megnevezhetetlen akadályokba ütközik, a lélek ezért elborul és el-elfogja a halhatatlan szomorúság. Már Aristoteles mondta azt, hogy a nagy emberek jórészt melankolikusok. A szent nem melankolikus. Derűs, harmonikus lélek. Az élet művésze harmoniában van az Istennel s ez könnyen megy, mert az ő anyaga hajlékony, csak azt kell akarnia, amit az Isten akar. Viszont a művészet története eddig azt mutatta, hogy minél nagyobb művész valaki, annál egyenetlenebb a lélekben. Igaz, az eszme végül is diadalmaskodik az anyagon,

THORMA JÁNOS: KÁRTYÁZÓK

a mindig az idegek nyujtotta eszközökkel küzködő művész azonban küldetése végeztével felőrlődik. Moreau de Tours az igazság velejére tapint, amikor azt mondja, hogy a „lángész idegember" ennek a végzetessorsú embernek minden következményével.

A szent nem idegember. Az ő igazi élete valójában akkor kezdődik, amikor már befejezte küldetését. Ez az élet azonban nem e földről való. A szentnek tehát nincs úgy tragikuma, mint a művésznek van. Mindkettő az eszményi szépet valósítja meg, a szent a subjectumon, a művész az objectumon. A művésznek igy a halál után meg kell válnia a maga alkotta széptől, nem élvezheti alkotása gyümölcsét, a szent azonban subjectiv alkotásával tovább él, sőt miatta él. Az egyezés ellenére is milyen beláthatatlanul nagy a különbség a szent és a művész között. Lehetséges-e hát az, hogy a subjectum és az objectum művésze egy személyben egyesülhessen?! A történelem erre is tud példát, a Beato Angelico példáját.

E sarkalatos ellentétek együttes megnyilvánulásának a megértetésére egy Beato Angelico-monografia volna talán elegendő. Ehelyett ezúttal célravezetőbb, ha Boucher Fra Angelico-szobrát (a Luxemburg-múzeumban) idézzük szemeink elé.

A domokosok fehér köpenyét viseli, bal kezében paletta és ecset van, kissé jobbra hátradült fejét capucnium takarja. A szem egyszerre zárt és nyitott, olyan, amelyik egyszerre fogja be a szellemet és az anyagot és az eszme megfogásának lendülete eluralja a szép, aszkéta arcot. S az alak nem görnyedezik, jobb lábát kissé előreveti és áll, áll. Ez az egész nagyszerű, ragyogófehérségű alak látomásában átadja magát az Istennek, de merész akarattal áll bele az anyag világába, mert abban győznie kell. Az a pillanat ez, melyben mielőtt ecsetjét az üres falra, vagy vászonra rátenné, mennyet kutató szemével az Ave Máriát sóhajtja el. Igy ér össze Beato Angelico képein a subjectum és az objectum művészete s igy esik egy sikra az eszme két tükrének a vetülete. *Dénes Tibor dr.*

HEKLER ANTAL: A KÖZÉPKOR S A RENAISSANCE MŰVÉSZETE. Kiadja a Könyvbarátok Szövetsége. (Kir. Magy. Egyetemi Nyomda Könyvesboltja, Budapest IV., Kossuth Lajos u. 18.) 232 oldal, számos illusztrációval. Kötve 8 pengő. Az antik művészet történetének összefoglalása után a középkor és a renaissance művészetének minden vonatkozásában való megvilágításával gazdagitja művészettörténeti irodalmunkat Hekler Antal. Könyvének anyagát a helyes és hiánytalan áttekintést nyujtó megválogatás, elgondolását szines lendület és kifejezésbeli elegancia jellemzi. Mondanivalóit ujszerü felfogásban közli, csoportositásai pedig a középkor és a renaissance művészetének hiánytalan egészét alkotják.

KARLOVSZKY BERTALAN

112.▲
Karlovszky Bertalan (1858-1938)

Fekvő hátakt
Olaj, fa 59x75 cm
Jelezve balra lent: Karlovszky Bertalan
Kikiáltási ár: 550 000 Ft

113. **Szinyei Merse Pál** (1845-1920)

Kora tavasz
Olaj, vászon 44x72 cm
Jelezve jobbra lent: Szinyei M.P.

Reprodukálva:
- Szinyei Merse Anna: Szinyei Merse Pál 1990. 172. számú kép az oeuvre-katalógusban

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft

Az új természetlátás hazai úttörője

Az 1860-as évek végén a fiatal Szinyei Mersét a szabad levegőn megfigyelt fény és színjelenségek elemzése és bravúros rögzítése vezette el a plein-airhez, anélkül, hogy bárhol látta volna a francia impresszionisták párhuzamos eredményeit. Az akadémikus hagyománnyal való bátor szembehelyezkedést azonban a közvélemény keményen elítélte: nem csak kisebb képeit, hanem főművét, a *Majálist* is általános értetlenség, támadás fogadta.

A megbántott festő ezért 1884-től egy időre szüneteltette a művészi alkotómunkát, bevárva, hogy lassan elismerjék úttörő kezdeményezéseit.

A sárosi táj hűséges megörökítője

Az 1894-gyel kezdődő és haláláig tartó realista-naturalista korszakában az érett művészt főleg szülőföldje változatos szépségű tájai ihlették alkotásra.

A falusi életnek köszönhetően az ecset pihentetésének keserű éveiben is tovább mélyült természetismerete. Ezért nem csupán az egyes növényfajták és egyedek, a talajok, a felhők különféle változatainak jellegét volt képes visszaadni, részletekbe menően analizált, többnyire azonban mint ezen a képen is a természetet nagy egységeiben ábrázoló, szintetikus látásmódja érvényesült.

A dimbes-dombos felvidéki táj élménye annyira beépült formaemlékezetébe, hogy már kezdettől a könnyen áttekinthető rálátásos, átlós szerkezetű lejtős tájak dominálnak munkásságában. A most felbukkant kép sok vonatkozásban rokon a *Hóolvadás* (1883/94), az *Őszi táj* (1900), az *Árok* (1906), a *Mező* (1909) című festményekkel, főként a látószög és motívumok vonatkozásában.

Ég és föld aránya nem csak ezeknél, hanem például a *Majálison* is hasonló.

A képformátum viszont mindegyikénél nyújtottabb, szélesebb mintegy összekötő kapocsként korábbi, panoráma-formátumú vázlataival (például *Idill,* 1872). Az egyes tájképek színhangulata ugyanakkor más és más, a kiválasztott évszaknak, napszaknak, megvilágítási fokozatának megfelelően.

Képünket az ecsetkezelés, a faktúra is e sorozathoz kapcsolja.

Azonosítás, datálás

Szinyei Merse Pál azonos nevű unokájának hagyatékában fennmaradt a kép három különböző méretű fekete-fehér fotója és 1955. december 4-i keltű attestje, melyben 1900-1905 közé datálta a művet, sőt helyszínét is meghatározta:

„Topographice a kép a Jernyéről Lászka Sikorov domb lankái, a domb tetején a Bukovina nyírerdő. A hely nem azonos sem a Hóolvadás, sem a Vénasszonyok nyara szakadékos árkával". Kézírásos füzetében ugyanerről még ez olvasható: *„Jeszenszky Sándor 1952. VIII. 20-án atestet (sic!) állított ki róla, mely szerint a téma azonos a „Vénasszonyok nyara" és „Őszi táj" témájával, de kissé más szemszögből nézve. Ez a megállapítás téves, mert ez a két kép máshol lett festve."*

Leánya, Szinyei Merse Anna e dokumentumok alapján vette be a képet a nagymonográfia oeuvre-katalógusába (Szinyei 1990. 200. 172. tételszám)

A pontosabb datálást az ugyanazon kötetben 167. számon reprodukált, 1902-ben készült fénykép segítette, melyen e mű is látható.

Így a *Kora tavaszt* 1901 körülire datálja, ami akár 1902 elejét is jelentheti.

Elkezdett, befejezett festmények

A valamivel későbbi *Árok*-kép, melyen szintén vízmosásos motívum látható, félbehagyva maradt az utókorra. Az 1900-as *Őszi táj*jal összehasonlítva azonban a *Kora tavasz* sem tűnik teljesen befejezettnek.

Egy 1955-öt követő időpontban néhány helyen, a lenti árnyékos árokrészben, egyes előtéri fűcsomóknál, vagy háttéri fáknál, retusálták a képet. Mindez hiányzik ugyan az 1955-ös fotókról, de nem befolyásolja a kép eredetiségét és *„szinyeis"* kvalitását.

Szignó változatok

Egy-egy korszakán belül, sőt azonos éven belül is, Szinyei Merse sokfajta módon jelezte képeit és számosat csak jóval később, a mű eladása, ajándékozása vagy kiállítása esetén szignált.

Jelen festmény szignója aránylag ritka típus, legközelebb áll az 1902-ben festett *Pipacs a mezőn* jelzéséhez.

z(e. n.)

Szinyei Merse Pál: Őszi táj, 1900
Olaj, vászon, 70,3 x 91,3 cm, MNG

Szinyei Merse Pál: Árok, 1906
Olaj, vászon, 81 x 91 cm, magángyűjtemény

Karlovszky Bertalan

KARLOVSZKY BERTALAN:
MAGYAR PARASZTASSZONY
NAGY ARANYÉREM 1908.

129

SzmKT50-129.l.

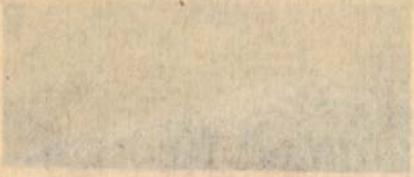

TELUS EDE: TANULMÁNYFEJ.
NAGY ARANYÉREM 1908.

1. 1896. Boruth Andor. Este a műterémben. Olajf.
5. 1897. Karlovszky Bertalan. XIII. Lajos kocsabelt alakt. Olajf.

BÁRÓ RUDICS JÓZSEF ALAPÍTVÁNYI ÖSZTÖNDÍJA.
Az 1896 május 15-es kelt alapító-levél szerint néhai báró Rudics József „művészeti célokra és ösztöndíjakra" rendelt hagyományából a vill. és közokt. miniszteriumnál szelt 100.000 kor. nevert 4% os magy. földtehermentvényből alló tőke kamatának ½ része — egy évre 2[illegible] korona 20 fillér — az orsz. ag. képzőművészeti [illegible]utot illeti, oly [illegible] hogy összesen 6351 korona [illegible] fillér művészi ösztöndíjra hirdethessen pályázatot. [illegible] minden harmadik évben a társulat kiállításán.

1. 1897. Kényes Adolf. Csvodás. Olajf.
2. 1899. Vedres Mária. Kain. Gipszszobor.
3. 1904. Kertmöck Karoly. Harom modell. Olajf.
4. 1906. Gárdos Aladár. Hajlektalanok. Gipszszobor.

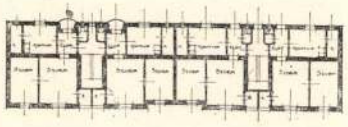

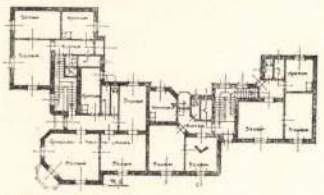

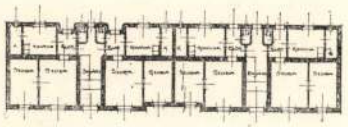

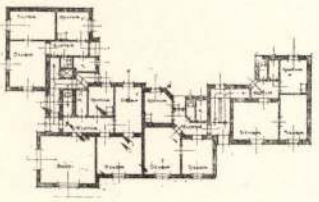

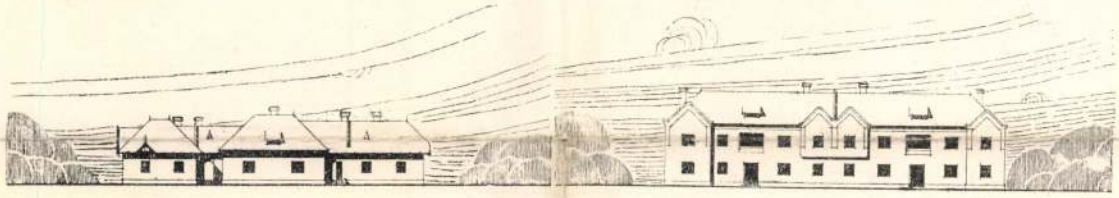

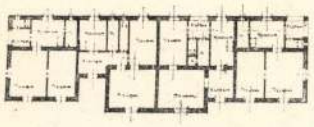

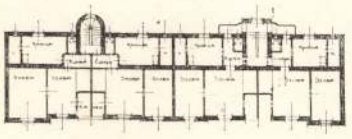

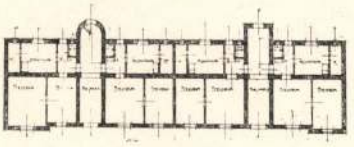

A KISPESTI MUNKÁSLAKÁS-TELEP PÁLYÁZATA
A HÁZ-TÍPUSOKRA KITŰZÖTT ELSŐ DÍJ NYERTESE
FLEISCHL RÓBERT MŰVE

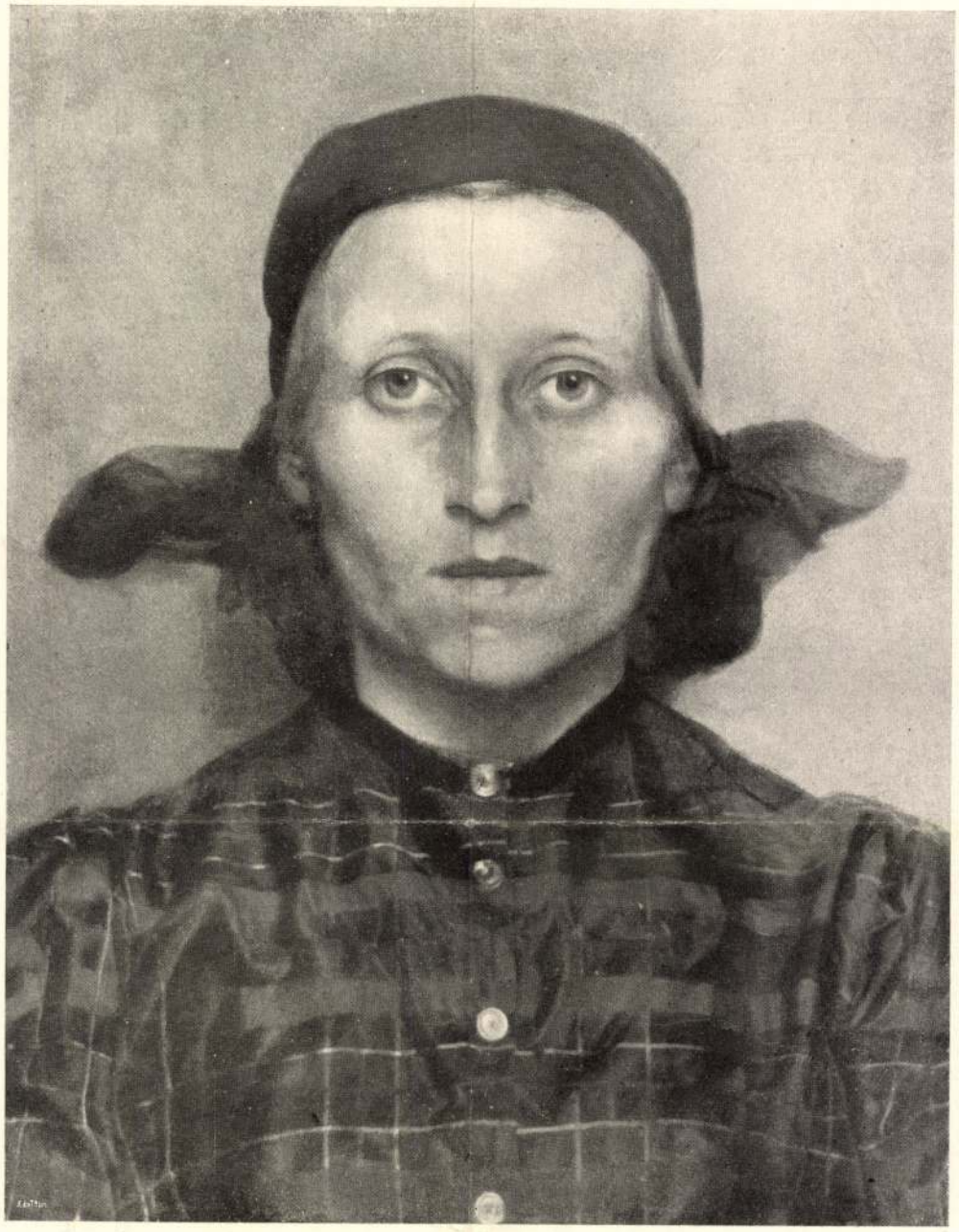

MAGYAR PARASZTASSZONY
KARLOVSZKY BERTALAN FESTMÉNYE
AZ ÁLLAMI NAGY ARANYÉREM ÉS A RÁTH GYÖRGY DÍJ NYERTESE

Művészet 1909.

KARLOVSZKY BERTALAN: BEDNÁRZ RÓBERT APÁT ARCKÉPE

Képkörn. Társ. Művészcsopor.-
sok 1931. évi kiáll

Kontorovsky 1878 Italian

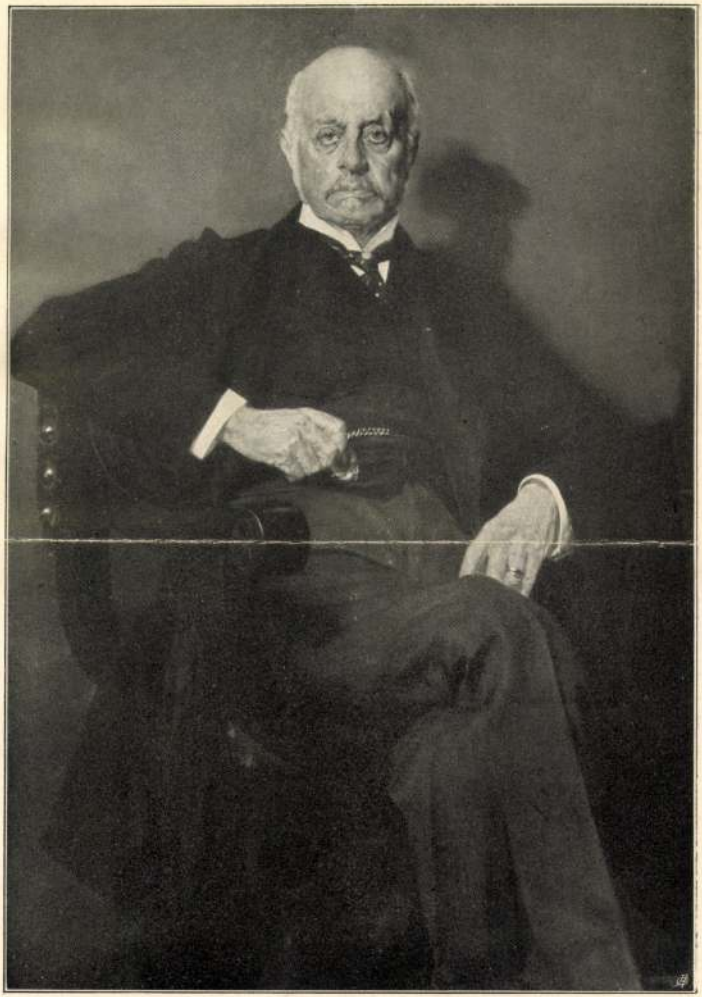

Karlovszky Bertalan: Őrgróf Pallavicini Ede.

Képzőm. Társ.
1914. tav. kiáll.

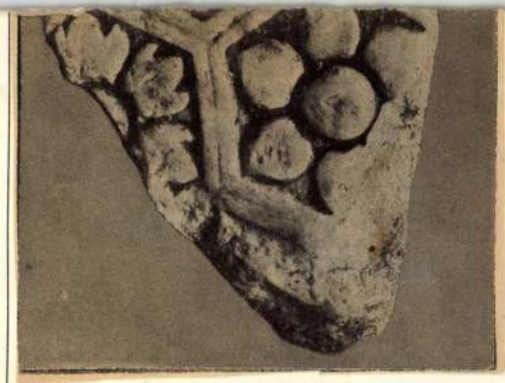

VIDOVSZKY BÉLA: Breitner Katica.

KÉPES PESTI HIRLAP

LX. ÉVFOLYAM, 67. SZÁM — 1938 ÁPRILIS 12. KEDD

Karlovszky Bertalan, a nagynevü festőművész, 81 éves korában meghalt.

Daladier, az uj francia miniszterelnök, távozik a hadügyminiszterium épületéből, amelynek kapujában ujságirók és fotoriporterek várják.

Hitler vezér és kancellár a bécsi városháza lépcsőin fogadja a tömeg üdvözlését. Mögötte Hess, a kancellár helyettese, jobbra Göbbels propaganda-miniszter és Bürckel népszavazási biztos. Jobboldali kép: Seyss-Inquart, Ausztria birodalmi helytartója szavaz.

Innitzer biboros szavaz a vasárnapi bécsi népszavazáson.

Spanyol nemzeti csapatok harcikocsiosztaga Lerida előtt. Alsó kép: a nemzeti csapatok előőrsei benyomulnak Lerida egyik utcájába.

A gibraltári erőditmény fölött naponta többször megfigyelő-repülőgép köröz.

*

Alsó kép: Tokióban megalakult a Japán-Magyar Kulturintézet. Képünkön báró Mitsui Takahasu, a világhirü iparmágnás, az intézet elnöke, üdvözli dr. Mezey István egy. tanárt, az intézet tb. igazgatóját.

Jelene

Mrs. Theodore Brentano, az első budapesti amerikai követ felesége Csikágóban meghalt. Jobboldalon: a Budapesten időző Poldini Ede Pataky Kálmán öltözőjében az Operaházban. Középen Pataky Kálmánné.

Konstantin Xeni, volt román igazságügyminiszter és Alexander Buzdugan, a fiatal diplomata, a nagy romániai aranycsempészési bűnügy főszereplői. Xenit letartóztatták, Buzdugan öngyilkos lett.

hogy a festő-pályára lépjen. 1875. beiratkozott tehát a mintarajziskolába, ahol rövidesen megfestette első képét («Tud-e váltani?») s azt ki is állította a Műcsarnokban 1880-ban. De ugyanebben az évben részt vett a budapesti oltárképpályázaton is és elnyerte a harmadik díjat. Hallatlan eset volt, hogy a sok gyakorlott és ismert művész sorában egyszerre megjelenik egy ismeretlen mintarajziskolai növendék s ily kitüntetést tud magának szerezni. Ebből a sikerből olyképp vonta le a következtetést, hogy még az évben Münchenbe ment s októberben beiratkozott a Képzőművészeti Akadémiába. Itt se volt soká maradása. Félév után ott hagyta a «gyakorlati festőosztály» professzorát, műtermet bérelt, ahol megfestette a «A Szentlélek eljövetele» c. régebben megkezdett képét, amely a Műcsarnokban 1882-ben a vallásalap 300 frtos egyházi festészeti díját nyerte el. E sikerekkel eldőlt Roskovics festési témaköre: ezentúl is az adomás életkép és az egyházi festés volt élete művének tartalma. Már 1882-ben felbuzdulva a vallásos képpel elért nagy sikeren, ő is — mint egykori tanítója, Vidra, — Rómába utazott, ahol a Palazzo Veneziában ütött szállást. Itt festette ez évben «József a kis Jézust neveli» c. képét, amely most a lévai piarista-templom főoltárát díszíti. Rómából hazatérve, 1884. Ungvárott telepedett le rövid időre, ott, mint mestere, Heverdle, kis ideig rajztanárkodott s még ez évben megfestette «Igyék már kelmed» c. életképét s egy vallásos képet, a «Szt. Erzsébet» címűt. Budapesten letelepedve, festeni kezdte «Pici piros alma» c. képét, amely tipusa a 80-as évek budapesti életképének s egy csapásra az egész országban ismertté tette szerzője nevét, midőn 1885-ben kiállította. Az efajta életképek közé tartoznak még: «Acél, kova, tapló», «Extra-passzió», «A rózsámnak» stb. De az egyházi festéshez sem vált hűtlenné. Ugyanabban az évben, 1885-ben, mikor a «Pici piros almá»-ra megkapta a Műcsarnokban a 600 frtos Társulati díjat, megfestette Csekonics Endre gr. megrendelésére Nepomuki szt. Jánost, utána pár évvel hét falképet és három oltárképet a szinai (Zemplénmegye) templom számára. Ezeket egy sor életkép követte: «Hátha innánk!», «A gourmand», «Kóstolja, de édes!» stb. utánuk ismét vallásos tárgygyal foglalkozott, megfestvén «Mária üdvözletét» és falképekkel díszítvén a budapesti józsefvárosi templomot 1894—95-ben. Midőn a magyar kormány a millennáris évben azt a kísérletet tette, hogy újra életre keltse a elhamvadt «történeti festészetet», Roskovics is, mint legtöbb festőnk, megjelent egy történeti tárgyú képpel, az «Erdély uniója» cíművel (1896), melynek elkészülte után megrendelést kapott a budavári királyi palota Szt. István-termének festői díszítésére. A magyar szentek e képei 1900. a Műcsarnokban megszerezték Roskovicsnak a kis állami aranyérmet s e siker után felszólították a kecskemétiek, hogy a nagytemplomot falképekkel ékesítse. Ekkor már

GRÓF ZICHY JÁNOSNÉ ARCKÉPE GLATTER GYULA FESTMÉNYE A MŰCSARNOK TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

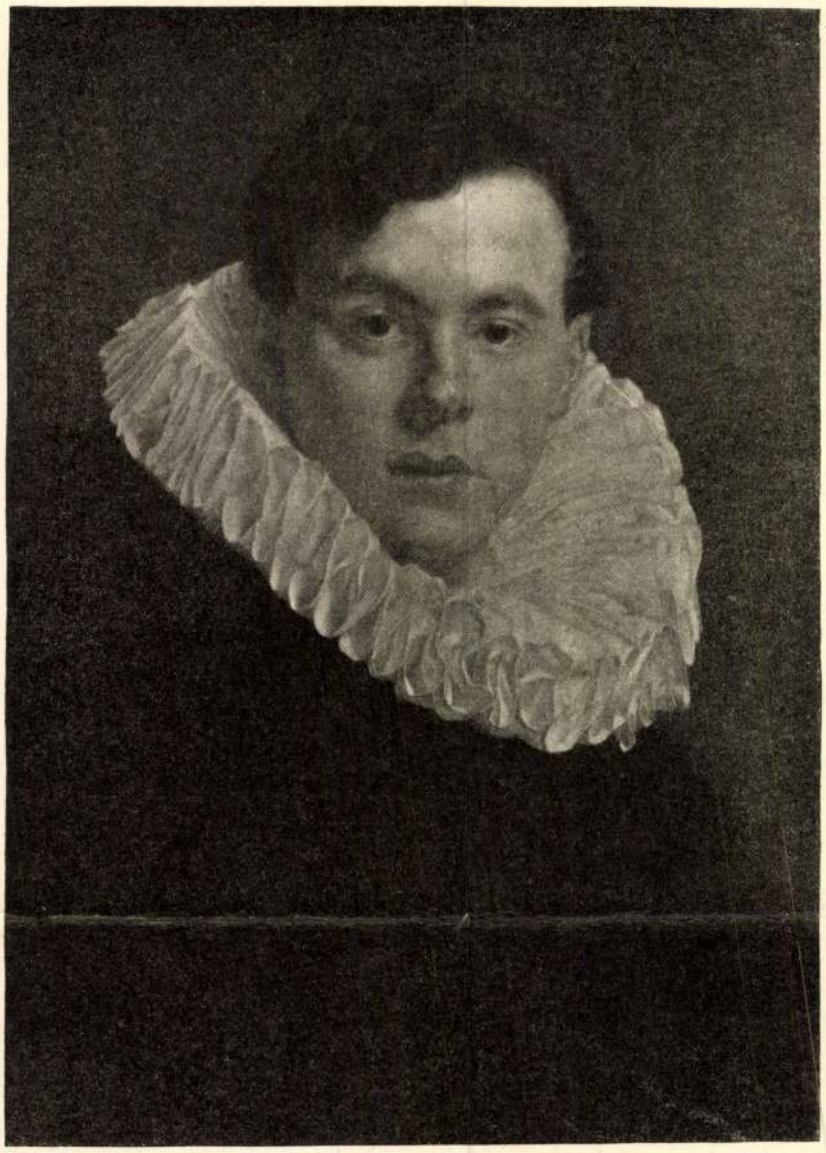

ARCKÉP
KARLOVSZKY BERTALAN FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

nevelésben részesült otthon, atyja az a nagy-műveltségű és híres hajdudorogi esperes-plébános lévén, aki oly előkelő szerepet játszott a görög-katolikus egyházi mozgalmakban. Roskovics Ignác (szül. 1854 szeptember 28-án, Szalókon, Zemplénmegyében) már iskolásfiú-korában Heverdle Ferenc és Vidra Ferdinánd festők keze alá került. Mind a kettő érdekes és világlátott ember volt. Vidra a negyvenes években Rómát járta mint stipendista, hazatérve a veszprémi és ungvári templomok számára olaszos izű oltárképeket festett, ott festette a Pannonia című képét is, amely a Szépművészeti Múzeum tulajdona s ott rajzolta a szintén államtulajdonban lévő Rafael-féle Teológiát. Tudott tehát ifjú tanítványának az örök város mestereiről, Itália művészi életéről mesélni. Heverdle Ferenc a bécsi akadémiának volt növendéke, bejárta a Balkánt Konstantinápolyig s végül nemzedékeket oktatott Ungvártt a rajz elemeire. Az ifjú Roskovics e két mesterétől sokat hallhatott a művészélet varázsáról, a művészet felsőbbrendüségéről. E körülmények és az, hogy valóban tehetségnek ösmerték, döntőn hatottak arra,

Művészet 1915.

Karlovszky Bertalan

Január 28: Téli Tárlat

A *Műcsarnok* téli tárlatán az idén közel háromszáz magyar festő, szobrász és építőművész több mint hétszáz alkotásával vesz részt. A téli tárlat keretében külön emlékkiállítást szenteltek a magyar képzőművészet két, nemrégiben elhunyt nagynevű mestere: *Karlovszky* Bertalan és *Zala* György művészetének. A reprezentativ arcképfestés és a monumentális szobrászat e két kiválóságának magántulajdonból és muzeumokból összegyüjtött válogatott alkotásait a *Műcsarnok* nagytermében együttesen állitották ki. Nagy egyéni kollekció szerepel még a téli tárlat keretében: a negyvenéves művészi jubileumát ünneplő *Komáromi Kacz* Endre, továbbá *Mihalovits* Miklós, *Horváth* Béla és *Kássa* Gábor festőművészek gyüjteményes kiállitása, ugyszintén a *Magyar Rézkarcolók Egyesületének* külön kiállitása és az a kiállitás, amelyet a hősi halált halt magyar orvosok emlékműpályázatára beérkezett pályatervekből rendeztek. A téli tárlat bemutatója szombaton, január 28-án délben lesz. Ezt megelőzően pénteken a sajtó képviselői tekintik meg a tárlatot, amely a nagyközönség számára vasárnap reggel 9 órakor nyilik meg.

N. U. 1939. I. 24

N. U. 1939. I. 24=24

sági megbeszelesek elokeszíteserol.

len volt; s igy egyelőre nincs is módunkban, hogy e pályaművekről véglegesen ítélkezzünk. Mindhárom pályázat versenyművei, tárgyuk ellentéte mellett is, feltünő megoldási hasonlatosságot mutatnak. A szobrászok bizonyára tudják, hogy mik az okai a hasonlatosságnak. A Madách-szobor isten- és emberfigurái, az angyal is, — hasonlítanak egymásra. A földgömb és a szövegidézetek pedig már a Luther-szoboralkotásokat is ellepik. Nézetünk szerint az emberi alakok (persze kevesebb páthosszal ábrázolva) mint szimbolumok is hasznavehetőbbek mint az Isten és angyal alakja. A szövegidézetek — bár helyenként igen dekorativ hatásuak — minden művön csak rontják a monumentális hatást. Ezen az sem segit, hogy e szobrok és figuráik egyik-másika a térviszonyokra való figyelemmel bármely oldalról láthatóak, bár az alakok — ilyen elhelyezés mellett — sokszor zavaros, sőt komikus benyomást keltenek a nézőben. Nem hallgathatjuk el azt a kifogásunkat sem, hogy a honvédorvos szobor pályaművét névtelenül kellett bemutatni. Az e pályamunkára versenyzők között bizonyára sok a jó és megbizható szobrász, de senki sem garantálja, hogy a vázlatban megoldott szoborműpályázója bir e azokkal a mesterségbeli és pénzügyi adottságokkal, amelyek egy ilyen monumentális munka megvalósításához okvetlenül szükségesek. Valamennyi pályamunka közös hibája a festői részletezés, ami kizárja a kész mű monumentalitását. Mindhárom szoborpályázatnak talán ez a legfőbb hibája. A szobrász ne meséljen, sőt tartózkodjék a bő, epikus előadástól, mert e tekintetben őt is kötelezik a dráma örök szabályai. Keszler Józsefnek, a neves esztétának az volt a szavajárása, hogy „ohne cselekmény gibt's kein Drama", vagyis cselekmény nélkül nincsen dráma. Ezt az esztétikai elvet kellene szemelőtt tartaniok szobrászainknak is, amikor monumentális hatást akarnak elérni. Akadt a pályázók között olyan is, aki egyáltalában nem törekedett ilyen hatásokra. A Madách-szoborpályázat egyik fiatal résztvevőjének ilyen művét láttuk. Szerelmes emberpárt ábrázolt a mellszobor; egyszerüen szerelmes emberpárt, amint egymásra borul a fejük. Mi ennek a szobornak ítéltük volna oda az egyik díjat, mert bár a monumentális célt nem valósította meg, a Madách-művet helyesen szimbolizálta. A fiatal szobrász nevét hivatkozott tanulmányunkban ki is emeltük. Hogy helyesen értékeltük a fiatal szobrász a kitüzött cél egyáltalában el nem ért pályaművét, hivatkozhatunk Lessing következő alapvető esztétikai megállapításaira: „Ein Kunstwerk kann allen Beifall verdienen, ohne das sich zum Ruhme des Künstlers viel Besonderes sagen lässt. Wiederum kann ein Künstler mit Recht unsere Bewunderung verlangen, auch wenn sein Werkkunst die völlige Genüge nicht tut". Magyarul:

Egy mesterműmegérdemelheti a legnagyobb sikert is, anélkül, hogy alkotója különösebben hires ember lenne. Továbbá jogosan vivhatja ki a művész csodálatunkat akkor is, ha műve nem is elégit ki teljesen. A Luther-pályázat egyébként legsikerültebb a három között, mert ennél a megoldás lehetőségei is jobbak és egyszerűbbek, mint a majdnem meddőnek bizonyult előbbi kettőnél.

A Luther-pályázatnál a „Biblia" a szinbolum tárgya, éppugy, mint Madáchnál a „Tragédia". Szobrászaink igen helyesen erre az örök szimbolumra épitették az egész szobor elgondolását, de sokkal több teret engedtek Luther Márton személyének, illetve emberi alakjának, mint a Madách-ábrázolók, akik Madáchot inkább kisméretű mell- vagy portré-szobrokon ábrázolták müveiken sőt többnyire mellékfigurává fokozták le, amelyet csak kis fülkébe helyeztek el. Itt is, mint a Madách-szobornál, döntő szerep jutott építő-művészeinknek, akik a lehető legjobban járultak hozzá a tervezett pályamunka helyes és célszerű megoldásához (Lásd Óra Sándor szobrász és Mayer Ferenc építész közös tervét.)

A főalakokból mellékfigurává degradált Madách, vagy Luther — bármily kitünő is legyen egyébként a szobortervezet — nem elégítheti ki az elfogulatlan kritikus-nézőt, de nem elégítheti ki a nagyközönséget sem. Elvégre egy ilyen szoborpályázat maradandó célját figyelembe kell vennie mindenkinek, akinek a szobor kivitelezéséhez bármilyen köze van. Mi bizunk a biráló bizottságok szaktudásában és elfogulatlanságában, bizunk a hivatalos művészeti forumok rátermettségében is. Meg vagyunk győződve arról, hogy az ujabb szobor-tervek közül azokat fogják megvalósítani, amelyek a fővárosunknak igazi díszére válnak majd.

Erdélyi Árpád

Karlovszky Bertalan: Parasztasszony
A felvidéki művészek kiállításáról. (Műcsarnok — Őszi tárlat)
A Fővárosi Képtár gyüjteményéből

Művészet 1938. III. évf. 22. sz.

TÁRLATOK

KENDE BÉLA:

FELVIDÉKI MŰVÉSZEK ÉS AZ ŐSZI TÁRLAT A MŰCSARNOKBAN

Az országos öröm mámorában a Képzőművészeti Társulat hirtelenében összeszedett felvidéki képeket is bemutat állami, fővárosi és magánképtárak gyüjteményeiből. Ezek a műcsarnoki, három teremre való képek bizonyságok arra, hogy a művészet e festett okirataiból bárki lássa: a Felvidéknek nemcsak magyar volt mindig a szelleme, hanem olyan magyar őserő is rejtőzik ott, amely irányt szabott jóidőre több magyar művésznemzedéknek. Bár e hirtelen összeválogatás töredékes, vegyes értékű, a szobrászati rész is teljesen hiányzik, mégis a megszokott őszi tárlatok tarka egyformaságában úgy hat ez a felvidéki kiállítás, mint egy drámai tetemrehivás.

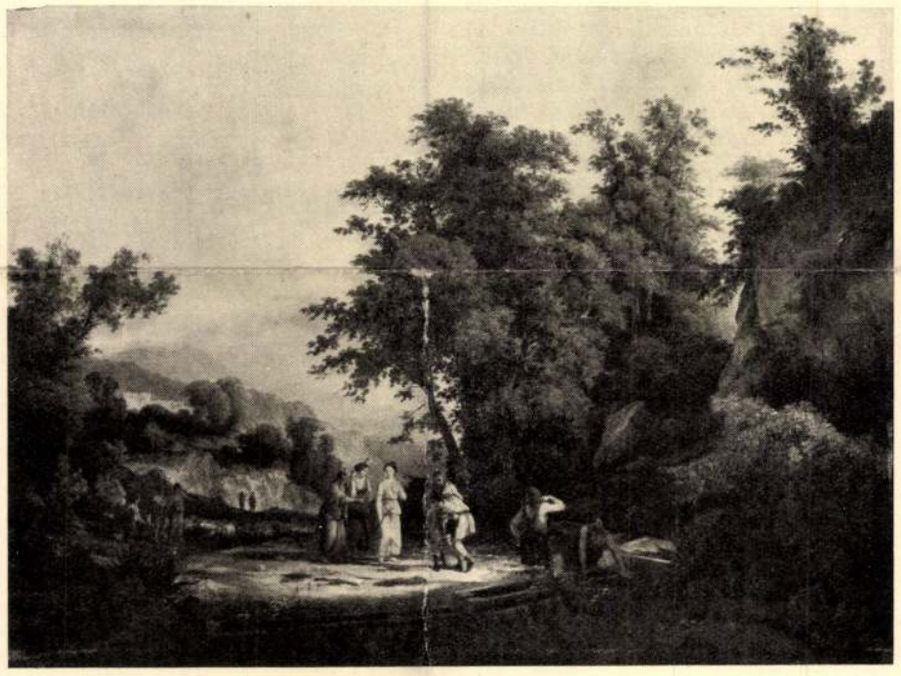

id. Markó Károly: Bibliai jelenet
A felvidéki művészek kiállításáról. (Műcsarnok — Őszi tárlat)
A Fővárosi Képtár gyüjteményéből

A bemutatott festők, vagy felvidéki születésüek, vagy felvidéki képeket festettek és az I., XV. és XVI. teremben vanak elhelyezve. Közöttük legrégibb mester a hontmegyei Mányoki Ádám (1673—1757), akinek szeretettel festett Rákóczi képe sokkal maradandóbb szépségű, mint mesterének Largillierenek világszerte méltányolt arcképei. (De miért mellőzték az eperjesi Bogdáni Jakab (sz. 1660) mindenütt megcsodált csendéleteit, amikben valami magyaros zamat is érezhető?). A kevéssé ismert Schallhast (1767—1793) csak pozsonyi születése miatt láthatjuk itt és ép így id. Markó Károly (1791—1860) is csak azért sorolható a felvidéki értékeink közzé, mert Lőcsén született. Nemzetköziesen regényes szép képeinek tárgyát főleg a képzelet és Itália vidékéről vette. De magyar erő van benne ép úgy mint Barabás Miklósban (1810—1898), akitől csak egy érdekes, de gyöngetüzü felvidéki képet láthatunk. Libay t, aki besztercebányai volt (1816—1888) a felvidéki gyermekkor emlékei ihlettek arra, hogy alpesi tájképfestő legyen, (kiállított képén érzik a bécsi iskola műteremlevegője). Molnár József (Zsámbék, 1821—1899) felvidéki képei a nagyvonalú, regényes festés remek példányai s valóban felvidéki levőjüek. Ép ilyen látványos Ligeti Antal (Nagy-Károly, 1823—1890) dévényi látképe, ami sok egyéb keleti képétől elütő. Telepi Károlyt (Budapest, 1828—1906) is a felvidéki apa emléke s a felvidék ábrándos hangulata sugallotta látványos képeinek megalkotására. Gundelfinger (Krompach 1833—1894) felvidéki tája Telepi hatásra mutat. Madarász Viktor csetnekre való volt (1830—1917) s kora legnagyobb festőjének azért mondható, mert kilép a lélektelen bécsi hagyományokból s fojtott drámaiságával felfokozott lelki hatást tudott kelteni. Zrinyi Ilona képe a legnagyobb példa erre. Sajnos egy Mednyánszky képet akasztottak mellé!) Horovitz Lipótot (Kassa, 1839—1917) egy finom, női képe képviseli. K.

nagy messzeségről, néhol magából a Nilusból töltenek meg, hogy ivóvizül, vagy a boltok körüli poros föld locsolására felhasználják. Majd előtünik a sorbet-árus, annyiban hasonlitva az előbbihez, hogy két rézpoharat csörget össze, felhívja e zaj által a figyelmet portékájára, és jön egy kis kétkerekü kocsin a süteményárus, ki torkaszakadtából kiabál, versenytársul kapva melléje a narancsárust és, hogy el ne maradjon, a tökmag- és lóbabeladó is versenyt ordít az előbbiekkel. Majd sebes léptekkel egy menet közeleg, holtat visznek a temetőbe, elől a férfiak, azután körül jajgató (fogadott) asszonyok. A halottat, többnyire ülőhelyzetben, 3—4 férfi viszi, leborítva valamiféle piroskék szőnyeggel és utána jön a sok fátyolozott nő. Alig halad azonban el előttünk, már nagy lárma között új menet közeleg, egy menyegzői karaván, vive a stafirungot, mely minél előkelőbb annál hosszabb. A sok mindenféle több kocsira van felmálházva, viszi az ágyat, széket, ládát stb. teve, szamár, öszvér roppant hosszu sorban, s a menet hosszuságát mesterségesen akkép növesztik, hogy például egy divánt csakis magában visznek egy kocsin, vagy két széket, azután egy almáriom következik, pedig egyre is fel lehetett volna rakni mindet. Ujra réztányércsörgés hallatszik, az utcán egy kicsiny ládikával pénzváltó várja a kliensét és hogy figyelmessé tegyen, 15—20 rézpénzt nagy gyorsasággal ereget egyik kezéből a másikba, ez által hiva fel a figyelmet. Most jön egy majomárus, láncon vezetve majmait, mert vállán nincs hely, ott két-három papagály gubbaszkodik, de mig ezt nálunk egész sereg gyerek követné, ott nincs kisérete, talán azért, mert amugy is oly tömeg tolong az utcán, hogy alig lehet előre haladni a sokaságban.

Arab táncosnő.

Csodálatos, hogy e tömegben, mely folytonosan mozog előre-hátra, meg-megszakítva egy-egy kocsi, teve, ló és szamár által, elgázolás még sem történik. Mindenki vigyáz magára, mert állami felügyelet nincs s tán jobb is igy. Rendőr alig látható; s piros fezében és a katonákéhoz hasonló kék zubbonyában ez sem dirigálja a megrekedt tömeget, mindenki magától helyreigazodik. Az igaz, hogy az állatok is vigyáznak. A szamár is szépen kikerüli a gyeplő segitsége nélkül is az előtte menőt vagy szembejövőt.

Néha nagy zaj foglalja el figyelmünket, — két arab cserél véleményt nagy kiabálással, melynek vége egy kis verekedés, de nem európai módon. A testet ott nem sértik, csak a legritkább esetben, hanem a ruhát tépik egymásról, míg végre találkozik egy öregebb muzulmán, aki közbeveti magát, szétválasztva őket, egyiknek is, másiknak azt mondogatva: »Malas«, a mi annyit tesz: »nincs baj«, »nincs károd«, habár a kaftán cafrangokban lóg is le. Az igaz, hogy néha azután a közvetítőn békülnek ki, azzal kezdve civódást, mint egy esetben Assouanban láttam. De azért rendőr csak nagy ritkán avatkozik bele, legfölebb akkor, ha esetleg európai emberrel történik valami, mert attól fél minden arab, tudva, hogy esetleges kártérítésért sokat kell fizetnie.

Néha a mozgalmas utcán távolról feltünik két fehérlovas katona, utat nyitva a tömegen. Ezek futárjai a khedive kocsijának, melyet rendesen körbe fogva, 10—12 fehér arabs ménen ülő huszár követ. A keleti pompával és fénynyel nem volna összeegyeztethető a kiséret nélkül való megjelenés. Escortenak mindig kell lenni. Valami nagy mozgalmat azonban megjelenése nem okoz.

A bazárokban, melyek valóságos labirintust képeznek, honnan a helylyel nem ismerős alig bir kijönni, mozgalmas élet folyik. A sötét utcák majd mindenike egy-egy áruosztályt foglal el. Találhatsz itt pirospapucs árulót, kaftánárusokat, rézmüveseket, a drágakőárusok, a szőnyegkereskedők mellett a számtalan horgolt és stikkelt portékákat, melyek többnyire aranyból vagy ezüstből, vagy élénkszínü selyemből készültek.

Található itt régi fegyver, structojásvésetek, párducbőr, különösen sok türkiz, melynek különböző kékségét csodálva szemléljük. Ez már idevaló termény, a sinai-hegyek lejtőjén találják.

Vannak itt a bazárban boltok, melyek több 100,000 forint értéket képviselnek, pedig a helyiség olyan, hogy nem adnál első látásra az egészért 1000 forintot, — de ha előszedi a kereskedő a pompás keleti szőnyegeket, melyek darabja 10—12 ezer forint, vagy ékköveit, gyönyörü himzéseit, mindjárt észreveszed, hogy oly helyen vagy, a hol, nem mint nálunk, a kirakatokra, hanem a

A rue Muszkij-ban.

belértékre helyezik a sulyt. Azonban, ha venni akarsz, akkor vigyázz magadra, mert oly óriási árakat kérnek tőled, minőkre nem is gondoltál és sokszor, ha negyedrészt igérsz, megkapod s csak később veszed észre, hogy be lettél csapva.

Az utcák itt be vannak fedve, kocsi nem jöhet be, csak a szamárnak van megengedve a bejárás. Igazán bámulatos, hogy az egész bazár ugyszólván deszkákból van összetákolva és itt, a sok gyulékony anyag közt főzik a kávét, vagy egy gyorsfőzőn az ebédet; cigarettáznak folyton, a füstölő árus füstölőjével járkál s ha tűz ütne ki? A sok millió érték néhány óra alatt elpusztul. Mas Allah, amint Isten akarja, mondták kérdezősködésemre.

A mily mozgalmas az élet nappal, annyira csendes este. A hosszu utcákon alig egy elkésett mulató megy hazafelé s a bezárt boltok előtt a boltőr kényelmesen heverész, néha kettő is, vagy pálmavesszőből font ágyán, vagy egy-egy ládában kuksol, mintha Zeitung szabótól tanulta volna.

De a míg a főbb utcákon csendesség van, annál nagyobb a vígság az ugynevezett *Fischmarkton*. Ez egy különös speciálitása Kairónak. Sehol az egész világon mása nem található. Csoda-e, hogy az angol miladyk kocsin végighaladnak rajta, pedig ez igazán shocking. — Itt az élet este kezdődik, a száz meg száz shavari, bayader, álmé lakik itt, majd minden házból zene, ének hallatszik, melynek arab melodiája a hastánceprodukálásra hí fel. A sok kávéház mind kivilágítva, az utca maga telve közönséggel, kik közt az angol katonák piros ruhája messziről virít, míg arab katonát, a rendőrökön kívül, alig látsz. A házak előtt ötével, hatával álldogálnak, vagy rácsos ablakaiból hivogatnak a szerecsen, arab táncosnők, hogy művészetüket bemutassák; mindenütt zene hallatszik, egy-egy bazárban odaül egy angol katona a zongorához, hogy a többinek vagy egy chansonettet előénekeljen, vagy hogy a kedvelt matróztánc zenéjét játszsza, melyre, természetes, mind táncolnak.

Az angol kormány, nehogy a benszülöttekkel konfliktus támadjon, egy piacon 50 tagból álló patrouillet tart készenlétben egész hajnalig, hogy megvédelmezze Albion fiait, kik csak szolgálatban viselnek fegyvert és most fegyvertelenek.

S míg a nagy vígság egyre tart, a sok bayader »Enta Fantasia« szóval hivogat mulatságra. Egy ily kávéház és táncterem között alig egy deszkaszállal elválasztva, az ablakon át világosan látszik egy arab szent sheik hamvai felett emelt szárkofág, mely minden este 10—15 gyönyörű lámpával kivilágítva, szembeállítja a halált a dobzódó élettel.

A tavaszi kiállitás.

Az általános megjegyzéseket unja a közönség, a festők, maga az iró is. Röviden egy pár szót csupán. Husvét vasárnapján nyilt meg a tárlat, husvét hétfőjén, délfelé, pompás időben mindösszesen tizen néztük odafent a képeket. A tíz közül: 11 festő, 3 arcképeredeti, öt műkritikus, egy államtitkár és két államtitkár-aspiráns. Tehát igazi érdeklődők, de fölötte kevesen. A műcsarnok előtt pedig kora reggeltől kezdve, mint a búcsujárás, vonult el a művelt Budapest. A zsebkiadásu plakátokat az utcán akkor ragasztgatta föl néhány gentleman. Álmosan folyik ez az egész dolog, bürokratikusan, túlszolidan, így nem megyünk semmire. És bent is baj van: elfogadtak, kiállitottak, sőt exponáltak kritikán alul álló, dilettáns képeket. Ez lenyomja a nivót. És akadtak ujságok, a melyek épp e munkákat magasztalták az égig: ez nyomja a művészeket. Érdemes-e képet festeni? Érdemes-e kiállí-

Uj Idők 1895. I. 18 2

vészete, tudománya legyen, méltó a pihenő népekéihez. De nem volt elegendő arra, hogy kitanuljuk nemzetünk keletkezésének, származásának, megnövésének históriáját; hogy megtudjuk bizonyosan, mi fajták vagyunk: töröktatárok, finn-ugorok; mikor jöttünk, honnan jöttünk, kikből lettünk.

Mint a nemes gondolat, a magas eszme, a mely megszületett csudásan, merészen, nem tudni hogyan, nem tudni hol, úgy teremtünk bele a világba. S úgy is élünk, mint egy szép idea; a ki hallja, messze földön, megjegyzi és megbecsüli, de nem tudja urát adni: honnan vette, kitől hallotta, mikor tanulta.

Csak egy bizonyos: vagyunk és gyarapszunk, s ilyenekké fejlődtünk ezeréves küzdelmekben. Áldassék érte a magyarok istene.

*

Egyszer egy kis zsidó fiú, mit gondolt magában, bugyrot kötött a hátára és elment világgá. Nem nyúlbőr volt a bugyorban, hanem tudomány, s nem

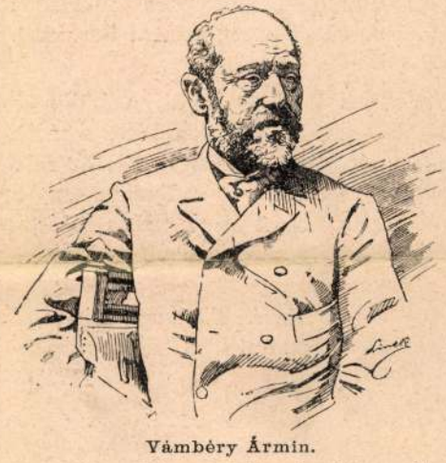

Vámbéry Ármin.

nyugatra vitte, a hol pénzért veszik, hanem keletre, a hol bölcseséget adnak érte. Járt járatlan utakon, embertelen emberek közt, vadak országában, s a bugyor a hátán egyre nőtt, egyre nagyobb lett. A kincsek szaporodtak benne, de nem pénz, hanem tudomány.

Ebből a kis fiúból lett a nagy Vámbéry. Ebből a kis bugyorból tellett ki megint egy nagy könyv, a melyet szomjúsággal, tudásvágygyal olvasunk ma mi s holnapután talán már olvasni fogja az egész világ, száz nyelven és sokféle kiadásban. Mert Vámbéry Ármint mi is nagyra tartjuk, de a külföld még nagyobbra; mi megdicsérjük, de a külföld el is olvassa; mi tudósnak valljuk, de a külföld tanul is tőle.

Most kiadott nagy munkája: *A magyarság keletkezése és gyarapodása*, irta Vámbéry Ármin, kiadja a Franklin-társulat, ára 3 forint.

*

Ezer éven át szőttünk ezer mesét fajunk keletkezéséről. Láttuk álmainkban párduczos Árpádot, mint jön kacagányos magyarjaival, mikép a förgeteg, a mely elől félve meghuzódik minden gyönge lélek. A ki pedig szembeszáll vele, azt elsöpri. S megalapítja Magyarországot, a magyarok országát.

S most íme jön egy erős, nagy ember, ráfúj ezeréves mondáinkra, s azok szertefoszlanak, mint a ködképek. Nem marad belőlük épen egy is.

Íme pár sorba szorítva a nagy könyv nagy tanulságai:

Nem vagyunk se finn-ugorok, se török-tatárok. Mindeniknek a vére van a mi vérünkben: *keveréknép* vagyunk. Nem Ázsia járatlan síkjain, hanem itt magyar földön, a Duna-Tisza-köz délibábos rónáin fejlődött a magyar nemzet. Attila itt maradt hunjai, az ujgurok ősrégi török törzse (a kiknek a nevéből az ugor, később a német ungar lett), a khazárok, a kik a Volga mellől jöttek, s a kiknek a neve kalandort, rablólovagot jelent, s még ma is él a huszár szóban, az avarok, a kik Baján chakán alatt alapították meg hatalmas birodalmukat; ez a finn-ugorból, töröktatárból összegyúrt népkeverék, a mely szláv elemeket is magába olvasztott, már rég megteremtette a nemzetet, a mostani nemzetet, mikor párducos Árpád jött magyarjaival, — ha ugyan Vámbérynek igaza van, — egy tisztára török népfajjal, s egyszerűen beleolvadt abba a népkeverékbe, a mely az új hazában régen élt.

Igy lett keveréknép a magyar, s keveréknyelv a nyelve. De hogy tudjuk apróra elmondani a nemzetnek és nyelvének ilyetén mód való keletkezését? Hisz ahhoz négyszáz oldalas könyv kell, mint a Vámbéryé. Abban a nagy könyvben megértjük s annak sokban hiszünk is. Csak egy-két szót ragadunk még ki a nyelvképződés leirásából; a legtanulságosabbakat.

Álmos-ról a rege azt mesélte, hogy neve álmot jelent, a melyet Emese látott; pedig a szó, a mely törökül *olomus*, annyit tesz, hogy fenséges. Árpád kirgiz szó, az eredeti formája *alpad*, a jelentése: fejedelem, uralkodó. A magyarok vallása Zoroaster hite volt. A magyar *isten* persául *isdan;* a *manó*, a rossz szellem persául *manu*.

Még két érdekes szónak az etimológiáját tesszük ide. Nagyon tanulságosak.

Ember, a férfi, a török *emger*-ből való; annyit tesz: a munkálkodó, a dolgozó, a fáradozó. *Asszony*, régies formájában *akhson*, a török *aksun*, annyit tesz: *a fehér*. Az a teremtés, a kit nem éget barnára a nap, a ki nem megy a mezőre munkálkodni, mint az ember. A dologtalan, a gyönyörüségre való, a fehér, a tiszta. Minő édes megkülönböztetés.

*

Illúziókat leront, sejtéseket tudássá erősit, de a nemzeti büszkeséget nem bántja a Vámbéry könyve. Keverék nép vagyunk, de nemes vér keveréke. S nem végezhetnők méltóbban ezt a futólagos könyvleirást, mint Vámbéry saját befejező szavaival:

> Én drága nemzetem! Épenséggel nincs mitől félned; létezésed első évezredének fordulóján vidáman, büszkén és remélve tekinthetsz a jövendőbe! A vészszel fenyegető fellegek, a melyek jövőd egén mutatkoznak, bizton eloszlanak, semmivé kell válniok, ha szüntelenül és semmitől meg nem zavarodva a jelenkori müveltség és szabadság utján tovahaladsz és ha a türelem és honszeretet azon elveihez ragaszkodol, a melyekkel őseid itt hazát alapitottak és nemzetet teremtettek, amely ezredévi szenvedés után most uj életre ébred, nemzetet, a mely büszkén tekint a multra és reménynyel a jövőre!
>
> *K. I.*

Viola, regény, irta Tutsek Anna. Ha igaz a régi definició, hogy a regény prózában megírt hősköltemény, akkor *Viola* nem regény. Inkább idyll, amennyiben tulnyomó benne az érzelmes rész, a finom leírás, a szív vibrációinak sikerült rajza és a színes, a szív világából vett képfestés. De ma már, hála a formaszerüség csökkenésének, annyira vagyunk, hogy a *forma dat esse rei* elvét nem fogadjuk el föltétlenül és a *mi* minden esetre többet nyom a latban, mint a *milyen*. Tutsek Anna legujabb könyve ebből a szempontból igazán becses alkotás. Egy fiatal leány szivküzdelmeit ecseteli megkapó rajzban és a családi életnek olyan bájos tükrét nyujtja, hogy költeménynek is beválik. Leirja Viola gyermekéveit, apró szivküzdelmeit és fölemelkedését az igazi szerelem tiszta magaslatáig. A modern realizmusnak nyoma sincs ebben a könyvben, de azért mégis igaz minden detaille-jában. Szinarany költészet nyilvánul minden lapján, a nélkül, hogy a romantika tulzásait hirdetné. Egy igazi tehetségnek, irni tudó irónak szép munkája, a melyet olvasson el mindenki, a kit érdekelnek uj irók jó munkái. A könyv az Egyetemes Regénytár kiadásában jelent meg és ára piros vászonkötésben 50 krajcár.

Nemzeti dalok, irta Palágyi Lajos. A kötet címe nem felel meg egészen tartalmának, mert a hazafias dalok alig egy negyedrészét teszik ki a 140, sürün nyomtatott oldalnak. Nem is ezekben van Palágyi ereje, hanem inkább az ábrándos meg a bölcselmi dalokban. Ezekben jut tiszta kifejezésre az ő mély érzése és sóvárgó vágya az igazság kiderítésére. Költészete egyszerü, nem keresi a csillogást és kerüli a falábakon járó pátoszt. Nyelvezete is sokkal magyarosabb már, mint a megelőző kötetekben. Ha még le tudna mondani a kissé keresett keserüségről és nem egészen indokolt világgyülöletről, igazi és nagy élvezetet nyujtana kötete, mely úgyis az ujabban megjelent versgyüjtemények közt kiváló helyet foglal el.

→⁂←

tást rendezni? Rossz kedv uralkodik azon a tájon; elégedjünk meg egyelőre ezzel az általánossággal.

Sőt tisztelettel alájegyzettet is valami kelletlen érzés fogja el, hogy egyszerre mindenfelőlről reakcionárius áramlatok törnek a képek előtt. A király a télen kimondta, hogy ki nem állhatja az impreszionistákat. Ő felsége semmi rosszat nem gondolt, de ma már ezer majom visszhangozza — hibásan — az ő kijelentését: le a bátorsággal, le az ujsággal, le az eredetiséggel, éljen Grippenkehzer és Neumann Ignác. Valahol a kék színek ellen agitálnak. A mi kis színskála az ő szemükben van, a szerint akarják kifestve látni a természetet. Jaj a finomságoknak! Intő háború indul meg ellenük.

Karlovszky Bertalan.

Különféle napokon órákig elálldogáltam a kiállítás legszenzációsabb képei, a Karlovszky Bertalan négy portraitje előtt. Mulattam is, búsultam is. Csudálatos beszédeket, karakán itéleteket hallottam. Voltaképen az emberek — csekély kivétellel — nem tudták tájékozni magukat, mit gondoljanak ez alkotásokról. A meglepetés, a tetszés, sőt a szenzáció általános. Ime egy próba erre — bocsánat az indiskrécióért — láttam e képek előtt Hegedüs Sándort fölmelegedni. A piktorok nagy része lázban, csak egy — dehogy árulom el, hogy kicsoda — jegyezte meg:

— Szép, szép, csakhogy ez kaligrafia és nem igazi művészet.

A publikum egy része a »színezetet« kifogásolta és annak természetellenességét ítélte el szigorúan, titokban alighanem elhatározván, hogy ő is ilyen szép színezetü arcképet szeretne magáról. Mások nemzeti szempontból kifogásolták az egyik asszony arckép japáni hátterét. Ime Japán nemcsak Kinán, de a magyar nemzeti géniuszon is győzedelmeskedik! Talán kötnénk békét?

Nekem — lehet, hogy mások előtt épp oly komikusnak hangzó — következő megjegyzéseim vannak a Karlovszky új dolgairól:

A négy kép a legelőkelőbb munkák közül való, a a mit magyar művésztől valaha láttam. (Az *Uj Idők* közönsége valamennyit látni fogja hű szép reprodukciókban.) A női fej ennyi szép és finom részletét egyetlen emberünk se látta még, és egyetlen egy sem fejezte ki ennyi bravurral. Igaz, hogy Karlovszky rajongó, de egy bölcs rajongó: asszonyfejek formáiba és vonalaiba bolondult bele. Azt mondják, Szemere Attiláné, az egyik arckép szerencsés eredetije és tulajdonosa, huszonötször volt kénytelen ülni a festőnek. Elképzelem, hogy a hol mi egy finom és érzékeny orcimpát látunk csupán, ott Karlovszky egy egész mesét lát. Talán idilt, talán epopeát, csupa gyöngédséggel, csupa diadalmassággal telit. Egy különös alkotásu lupe van a lelkén, olyan, a milyent semmiféle optikusnál, semmi néven nevezendő iskolában nem lehet szerezni, születni kell azzal, mint a burokkal. Szerencse dolga.

Vajjon hoz e szerencsét Karlovszkynak a különössége? Meddig tart a lelkesedés és érdeklődés, a mely most az ő skeptikus és elégedetlen alakját körülveszi? Annyi szép és előkelő asszony van Budapesten, a mennyi neki való téma ezek között s mit tudna belőlük csinálni! A férjeik ujra beléjük szeretnének — az arckép után.

Azonban elég róla — egyelőre. Tizennyolc igen jó és egy rendkívül rossz képet láttam a kiállításon, ezekről sorra-rendre írni kell. *B. S.*

Az első szippantás. Az első szerelemről, az első csókról, az első ibolyáról, az első fecskéről, mindenről, a mi első, mennyi verset irtak minden nemzet poétái! Még az első versről is irtak verset. És csuda-é ez? Hisz mindenben, a mi első, van valami báj, valami édes, még az első hibában is. Az ismeretlen után való vágyakozás, az újnak az ingere, a még nem látottnak, nem érzettnek a varázsa . . . ki tudna ennek ellentállni?

Az első szippantásról mégse szól még poéma. Pedig a férfiéletben nagy sor ez az első szippantás. Egy ujabb időszak megjelenésének (a férfiasságnak) a hirnöke, mint az első fecske; kedves és illatos, mint az első ibolya; édes és mámorító, mint az első csók; vágyat keltő és kábító, mint az első szerelem . . .

A mit poéta meg nem énekelt, megrajzolta Karvaly Mór, ez az ötletes genrekép-festő. Az izmos mészáros-fiu, — még csak a jövő esztendőben lesz legény, — már végigjárta az Andrássy-ut házait. Bekopogtatott minden harmadikban-negyedikben, megcsípte az ajtót nyitó szobalány kerek képét s hűségesen beliferálta a két-három font vesepecsenyét, ürükotletet, borjufejet, szegyet, — már a hogy megkívánták, — s most vékonyra lapuló táskával ballag hazafelé.

S ekkor körülnéz a hosszu uton, kidagasztja izmos mellét, s az arca felragyog, a hogy rágyujt az első pipára.

Megtörtént az első szippantás! Csupa öröm, csupa ragyogás a fiu képe. Erősnek érzi magát és férfiasnak. Verekedni tudna és ölelkezni szeretne. Ismeretlen gyönyörűséget szívott be, attól villog a szeme.

Sajnos, sajnos, az első ibolya is elhervad, az első csókra, első szerelemre kiábrándulás és csalódás következik. Az első pipa is olyan macskabántalommal végződik, mint az első szerelem. De ebben már nincsen poézis. —*i.—r.*

Vámbéry könyve.

— A magyarság keletkezése és gyarapodása. —

És jöttünk, nem tudjuk honnan, nem tudjuk mikor, nem tudjuk merre, nem tudjuk kicsodák s már itt vagyunk ezer éve: erős, gyarapodó, fejlődő, szaporodó, hatalmas nemzet. Beleékelve száznyelvű és százfajú népek közé, hadakoztunk jobbra és balra, fönn és lenn és nem pusztultunk el; megvédelmeztük Európa kereveten heverő népeit kopasz török és kutyafejű tatár milliói ellen, és megmaradtunk.

Most nemsokára ezeréves ünnepet ül ez a nemzet, nagyot, fényeset és dicsőt. Ez az ezer esztendő elegendő volt arra, hogy hatalmas legyen és nagy; hogy államot teremtsen, a mely erős és gazdag; hogy dicsőséget, hírt, nevet szerezzen, kétezer esztendőre valót; hogy irodalma, mű-

ztét is viselte. 1885. április
társaskáptalan kanonokjává
zsonyban három évig tartóz-
8. november 27-én az eszter-
kanonokjává neveztetett ki-
pát, 1895-ben pedig curcolai
int a főkáptalan legfiatalabb
lenniumi ünnepélyek alatt ő
t az apostoli keresztet.

, évenként több ezret költ
adományai azonban legtöbb-
radnak. De nagy érdeklődés-
különféle kulturális, ember-
intézmények iránt is, és azok
n tevékeny részt vesz. Így
jótékony czélú egyesületnek
anitónőképző segélyegyesüle-
t nagyobb összeggel gyámo-
sággal foglalkozik a tudomá-

Kloman N. esztergomi fényképe után.

F CSÁKY KÁROLY.

lyes magánkönyvtárt gyűjtött

nek mind kiváló tulajdonai,
igi munkássága biztosítékot
nézve, hogy püspöki széket
azájának javára fogja betöl-

ORSABB VASUT.

k most az angolok arról az új
, melyet Liverpool és Man-
rveznek. Ez a két nagy város
ávolságra van egymástól; s az
irányban fog haladni megálló-
élkül, a vonatok pedig néhány
ben indulnak s egy-egy kocsi-
s fékezők s egyéb biztosító ké-
az összeütközések megakadá-
re szükség is lesz, mert az 52
eddigelé hallatlan rövid idő,
percz alatt teszi meg egy-egy
perczenként 40 métert tesz ki,
40 kilométert. A szó szoros ér-
ességgel halad ez a vasut, mert
sem a kilőtt nyíl, sem a pa-
repül.

Olyasforma is lesz ez a csoda-sebességű vasuti kocsi, mint a nyílvessző: két végén hegyes és tíz-tizenkétszer olyan hosszú, mint a milyen széles, hogy a levegő ellenállása minél csekélyebb legyen. Mindkét végén egy-egy kocsivezető fog állani s vigyázni előre és hátra. Három sínen fog járni e vasut; a középső sín magasabb lesz, ezen síklik végig a kocsi, míg a két szélső sín főfeladata a kocsit egyensulyban tartani.

A kocsik belsejében négy padsort állítanak hoszszában, mindegyiken 25 ülőhelylyel. A két középső padsor egymásnak háttal támaszkodva a középső kerék fölött, a másik két padsor pedig a szélső kerekek fölött lesz elhelyezve.

Az óránként 240 kilométernyi óriás sebességet úgy lehet csak elérni, ha igen nagy mennyiségű villamosságot tudnak előállítani s állandóan működésben tartani. A kocsikat olyan könnyűeknek gyártják, a mennyire csak lehet, a nélkül, hogy törékenyekké váljanak. A villamos áramot fejlesztő gépeket pedig a pálya közepén állítják fel, hogy ezzel is kevesebb áram veszszen kárba.

Egy ily vasut építése s fentartása természetesen roppant költségbe kerül, s csak oly helyen lehet róla szó, a hol annyira sűrű a forgalom, mint Liverpool és Manchester között. A két város közötti 52 kilométeres út tulajdonkép nem egyéb, mint gyárak és raktárak szakadatlan sorozata, a melyek között óriási a forgalom, lévén a két város Anglia legnagyobb két iparűző helye; e mellett Liverpool a legnagyobb tengeri kereskedelmi kikötő is.

Nevezetes még az is, hogy ez a vasut, mely sebességre fölülmúlja a modern vasuti tekhnika bármely más alkotását, ugyanazon a helyen fog haladni, melyen hetven évvel ezelőtt a Stephenson első, kezdetleges vasutja megindúlt. Ha ez a terv sikerül, szóba jött, hogy Brüsszel és Antwerpen közt is fognak hasonlót építeni annak a világkiállításnak alkalmából, melyet a két városban egyszerre terveznek.

KÉPEK A TAVASZI KIÁLLÍTÁSBÓL.

A nyolczvanas évek végén az angol és amerikai képkereskedőknek alig volt kedvesebb művészük Párisban, mint a magyar születésű fiatal képíró: *Karlovszky* Bertalan. Apró festményeit, melyek csaknem kivétel nélkül a XVII. század kalandos lovagjainak életéből vették tárgyukat, úgyszólván még nedvesen vitték szét a festő műterméből a világ minden részébe. Ezek a képek a kidolgozás rendkívüli finomságával kötötték le a műbarátok érdeklődését, s Karlovszkyt csakhamar a legismertebb miniaturefestők sorába emelték. A művész később visszakerült hazájába, s itthon csaknem minden idejét az előkelő világ szép asszonyainak festése vette igénybe. Most már mint kiváló arczképfestő vált ismeretessé, s mint ilyen szerepelt a Képzőművészeti Társulat újabb kiállításain. Arra csak nagy ritkán maradt ideje, hogy önálló kompozicziókat készíthessen. Ha azonban mégis készít ilyeneket: azok rendesen feltünést keltenek a kidolgozás tökélyével. Ilyen munkája a mostani tavaszi tárlaton a szintén a régi századokból való *Pipázó katona*, ki kényelmesen veti el magát székében s nagy élvezettel pipájából bodor füstöt ereget. Ez a kép az ábrázolás finomságával Meissonier és Vinea hasontárgyú festményeire emlékeztet.

A képíróknál egyéni hangúlataik sajátos előadási módot teremtenek. Az elmélázásra hajló az esthomály szürke szineit, a vidám kedélyű az élénk szineket, a nap sütését keresi. *Poll* Hugót főleg a déli nap fényétől besugárzott alakok és tájképek tették ismeretessé. Ezuttal új oldaláról mutatja magát. *Viszontlátás*-án késő esti órákban vezeti elénk alakjait: a faluról fölkerült fiatal parasztleányt, s a már fővárosban élő paraszt suhanczot, kik egy szállító szekér bakján beszélik el egymásnak élményeiket. A kedves jelenetre a vörös papír tölcsérbe rejtett gyertya fénye szór világosságot.

Karlovszky Bertalan: Pipázó katona.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVAS

Meglepetést kapunk *Gergely* (Grünwald) Imrétől is, ki hangulatos tájképek helyett ezúttal vidám genre-képpel szerepel. A lábatlankodó eb csészét tört össze s most ott áll a cseréptdarabok előtt, okos szemeivel azon tünődve, hogy most már vége az edénynek is, tartalmának is. A festmény jóizű humorában sokan gyönyörködnek.

Az arczképfestést, az általunk már kiemelt nagyobb alkotásokon kivül, több intim jellegű munka képviseli. Ez utóbbiak sorából bemutatjuk Molnár Viktornak, a közoktatásügyi miniszterium nagybuzgalmú tanácsosának sok élethűséggel festett hasonmását *Kernstock* Károlytól.

BÉLA NAPJÁN.

Április 23.

Lelkemből lelkezett, édes kicsi fiam,
Csicsergő madaram, almafa-virágom!
Ime, a te lelked fakadó tavasza
Beragyogja az én őszi hervadásom.

Virulj, virágszálam, szívem szép bimbója,
Altasson csalogány, keltsen víg pacsirta,
S életem őszének sápadt levelei
Hulljanak gyengéden fénylő szirmaidra.

Endrődi Sándor.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Fekete versek. Irta *Fadgyas* Kálmán, *Budapest 1900.* A kis kötet külső kiállítása is a gyászt akarja jelképezni. A czímlap vastag fekete betűi s a sötét szegély-dísz mindenik lapon, mintha a komor tartalom gyászruhái volnának. A szerző, midőn lelki világát föltárja, szomorú vidéken vezeti át az olvasót. Nehéz köd gyanánt borúl reá a komor bánat, s mint az őszi szél sírása fel-feljajdúl a halálvágy. Mélyebb hatást azonban nem igen tesznek ezek a versek az olvasóra, noha szerző azt hiszi, hogy megmérgezik a lelket, mint Lenau szomorú szerzetesének tekintete («Hogy most elandalog» . . . 74. l.). Nem érezhetünk együtt a költővel, mert nem tudjuk magunkat beleképzelni lelkiállapotába, nem értjük okát bánatának. Szerelmi
le szívét, vagy más sorscsapások
meg az élettel és világgal, bajo
Versei sokszor az érthetetlens
Festheti az árnyakat, az éj kom
annyi világosságot mégis vessen
kozni tudjuk magunkat. Ha a
fekete folttá válik, megszünik kéj
álljon itt mutatványúl a következ

Kérdések.

Emlékezel-e rám,
Te kékszemű leány?
Jut-e még néha az eszed
A te hű, néma lovagod —
A ki naphosszat — egész
Őrizte kicsi ablakod?

Kitől annyit remélt
Csodás hűségeért
Az én hitem, az én szere
Te kékszemű, halvány le
Komor napokban, szürk
Oh, mondd csak, mondd,

Hisz' úgy szerettelek,
Hogy minden perczemet
Fölemésztette a te lényed
Mint harmatot a nap he
Szűz lelkem minden öszt
Te voltál tisztasága, te .

A sok száz gondolat,
Ma is még számot ad,
Ha kérded, hogy nekem
A mi a napnak a sugár,
A mi a templomnak az o
Te nékem édes, az valál

De elfut az idő —
És vissza sohse jő,
Csak olykor mutogatja sz
Mikor álmatlan éjszakán
Oltom szívemnek régi vá
Birhatni téged drága lán

Oh! Hányszor kérdem é
Mért is nem vagy enyém
A szíved mért adtad te n
. . . Nem hitted drága csi
Hogy napja jő a vallomá
S hogy mindezt kérdezni

Budapest környéke. Irta *Dr.*
Ritka főváros van, a melynek oly

Karlovszky Bertalan

N. U. 934. IX. 30.

Magyar Kiállitás a Műcsarnokban

Szeptember 27-én nyilt meg a *Nemzeti Munkahét* keretében a *Magyar Kiállitás*, melynek célja — mint ahogy a katalógus előszavában olvassuk — *propagálni azt a gondolatot, hogy a magyar képzőművészek, akiket a modern irányzatok eltéritettek a magyar nemzeti jellegü tárgyaktól, visszatéritsék a magyar föld kialnázhatatlan témaköréhez, amelyre az elmult idők érdemes uttörői követendő példákkal szolgálnak.*

Igy azután elmaradtak a kiállitásról *Szőnyi* István, *Berényi* Róbert, *Bernáth* Auréi, *Molnár* C. Pál, elmaradt a többi fiatal és maradtak „az elmult idők érdemes uttörői". Különben az egész kiállitáson valami meghatározhatatlan bágyadtság vonul végig. Mintha a gazdasági válság, a nehéz idők okozta deprimáltság csak most nehezedne rá teljes sullyal a magyar képzőművészekre. Már az első két terem retrospektiv anyaga is azt az impressziót kelti, mintha nem akadt volna elég kiállitani való. Ugyanis az első két terem a magyar genre és táj ábrázolásának a multjából ad izelitőt, nagyobbrészt a *Szépművészeti Muzeum* anyagából kiválogatva, *Petrovics* Elek kitünő rendezésében. Ezekkel a képekkel bővebben nem kell foglalkoznunk, hiszen a magyar piktura legkiválóbb alkotásait látja bennük viszont a nézö.

A kiállitás élő művészei közül ki kell emelnünk *Karlovszky* Bertalan rendkivül erőteljes „Parasztasszonyát", *Glatz* Oszkár magyar népélet képeit, *Aba Novák* Vilmos „Pihenő aratók" és „Szolnoki cigányok" cimü zseniális elgondolásu munkáit, *Jeges* Ernő „Bakács Tamás bevonulását Rómába", mely a kiállitás egyik legérdekesebb alkotása. *Csánky* Dénes rajzszerüen ható, finom tájképeit és a két *Basilides* magyaros felfogásu vásznait. A kiállitás közel kétszáz müvésze közül még fel kell emlitenünk *Fényes* Adolf, *Kunfi* Lajos, *Aldor* János László, *Merész* Gyula, *Istókovics* Kálmán, *Kézdi Kovács* Elemér, *Pólya* Tibor, *Sárdy* Brutusz, *Komáromi Kacz* Endre, *Márton* Ferenc, *Nádasdi Sárközy* Elemér, *Udvari* Pál neveit.

A kiállitás grafikai része határozottan felülemelkedett az általános nivón. *Körmendy* András akvarelljei, *Zádor* István rézkarcai, *Tihanyi* János Lajos tusrajzai még ezek közül is kimagaslanak.

A szobrászok ezuttal ismét nagy anyaggal vonultak fel, ahol különösen *Damkó* József, *Pásztor* János kisebb plasztikái szépek. Nagyon érdekes *Rózge* László „Mikófalvi Madonnája", *Szentgyörgyi* Istvántól a „Puszták művésze". Ezuttal először látunk a Műcsarnokban ruhatervrajzokat és ruhamintákat, melyek, mint a magyar ruha-mozgalom, propagativ jellegü darabjai, kerültek bemutatóra s amelyek között sok szép és izléses is helyet foglal.

N. U. 934 IX 30

Szeged

Erdélyi Mihály
műteremkiállítása.

1934. VIII. 11-

színház bemutató előadásául vála
darabjának, *a János vitéznek* és
talán az egész, ujjászületésnek
erdélyi magyar színészetnek sikere
magyar közönség lehangoló közön
megtörése.

Ez az előadás egyébként is méltó
hogy kiemeljük az obligát vidéki
házi események sorából. A kolo
színház nem ok nélkül választotta
a János vitézt feltámadása kii
pontjává. Ez a minden sorában ma
daljáték, amelyet tavaly a buda
Opera ujitott fel, külön hangsulyt k

Sz. E.

KULTURBÉRLET

30 előadás. Operák, Zenés színművek. Hang
versenyek. — Bérletárusitás és prospektu
Rózsavölgyinél és a Városi Szinházban.

Lakos-féle birtokhagyaték és ennek jövedel
méből kiirandó iparművészeti ösztöndij ügyé
nek állásáról, *Lakatos* Artur a küszöbö
álló kiállitások programját adta elő, amelye
közül a legfontosabb az október 21-én meg
nyiló nyiregyházai kiállitás lesz.

ZONGORATANFOLYAM BUDÁ

Balassáné Dömjén Teréz

áll. kép. okl zongoratanárnő

MAGÁNÓRÁK. CSOPORTOS OKTATÁS

I., CSABA-UTCA 9. szám. (Telefon: 548—60

Értekezés 9—11-ig és délután 3—6-ig.

— **Brada E. táncakadémiában** (IV., Király
Pál-u. 7. T. 830—79.) okt. 4-én szalontánckur
zus felnőttek részére. Balettkiképzésre felvé
tel. Október 14-én megnyitó összáma.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Komárom m. Dolgozók Lapja

Karlovszky Bertalan

1968 ÁPR 11

Leó

napja

A Nap kél 5,02, nyugszik 18,28 órakor

A Hold kél 16,22, nyugszik 4,26 órakor

30 éve, 1938 április 11-én halt meg Karlovszky Bertalan, a századforduló körüli évtizedek neves festőművésze. Müncheni művészeti tanulmányai és párizsi évei után Budapesten festőiskolát nyitott. Magyaros életképeivel és képeslapokban megjelent illusztrációival kezdettől fogva sikereket ert el, de igazi népszerűségének alapját miniatűrszerűen aprólékos kidolgozású képmásaival vetette meg. A Képzőművészeti Társulat alelnöke és hosszabb ideig a Képzőművészeti Főiskola tanára volt.

nokban ségpavilon. távolsági szállítás miatt, eladó. Érdeklődni lehet Jászkarajenő, Új Barázda Tsz-nél. 615

Eladó fehér bor 25 literen felül 15 Ft-ért. Tata I., Nagykert u. 51. 624

Előnevel

V

(NAGY HÚS- ÉS

BESZEREZHETŐ:

Keltetőállomás

Karlovszky Bertalan festőművész-tanár

P.H.
N.Ú.
B.H.

11

Műtárgy-sorsjáték képzőművészek támogatására.

Ismeretes, hogy a rossz gazdasági helyzet miatt inségbe jutott magyar képzőművészek segítésére bizottság alakult, amely elhatározta, hogy *műtárgy-sorsjáték révén kapcsolja be az egész magyar társadalmat abba a nagyfontosságu akcióba, amelynek célja a művésznyomor enyhítése.*

Ebben az ügyben *Kertész K. Róbert* helyettes államtikár szerdán délelőtt tizenegy órára magához kérette a művészeti sajtó képviselőit, akiknek elmondotta ennek a nagyszabásu akciónak programmját.

Tájékoztatóját annak a szépen sikerült műkedvelői előadásnak emlékezetbe idézésével kezdette Kertész K. Róbert, amelyet két évvel ezelőtt *Lady Chilston*, a budapesti angol követ felesége és gróf *De Vienne* francia követ rendeztek a diplomáciai kar és az arisztokrácia közreműködésével és amelynek jövedelmét Lady Chilston felajánlotta valamilyen művészeti célra. Ekkor megállapodás is történt gróf *Klebelsberg Kuno* volt kultuszminiszterrel, hogy művészeti sorsjátékot rendeznek az anyagi nehézségekkel küzdő magyar képzőművészek támogatására. Az előkészitő bizottság tagjaivá a társadalmi és művészeti élet előkelőségeit választották meg. A terv kiviteléhez később hozzájárult *Ernszt Sándor* volt külügyminiszter és *Haraszthy Jenő* kultuszminiszter is. A *Gyáriparosok Országos Szövetsége* ezer pengővel növelte a már meglévő összeget, ugy hogy a bizottság 351 darab műalkotást vásárolhatott, összesen *25,515 pengő* értékben.

P.H. 1932 II. 11.

Most már tehát megindulhat a munka. *Harmincezer darab egypengős sorsjegy kerül forgalomba* és az ennek eladásából befolyó összeg lehetővé teszi, hogy ismét ujabb sorsjáték révén állandósulhasson a képzőművészek felsegélyezésére indított mozgalom. *A sorsjegyeket a három állami szinház, a Nemzeti Muzeum, a Szépművészeti és Iparművészeti Muzeumok, valamint előkelő fővárosi üzletek fogják árusitani.* Terjesztik azonban ezeket a sorsjegyeket a vidéki városokban is, ahol remélhető, hogy a közönség a legnagyobb szeretettel karolja fel az ügyet, annál is inkább, mert hiszen *a sorsjáték révén a lehető legcsekélyebb áron nagyértékü műtárgyakhoz juthat.*

Érdekes a nagy főnyeremény, mely egymagában 2500 pengő értékü: *Karlovszky Bertalan festőművész-tanár megfesti a főnyereményre kihuzott sorsjegy tulajdonosának, vagy az általa kijelölendő személynek arcképét.* A többi nyeremény is egytől-egyig jelentős műalkotás. A huzást *április 24-ikén délelőtt tiz órakor* tartják meg a *Nemzeti Szalonban*, ugyanott a nyereménytárgyakat tiz nappal előbb kiállításon mutatják be a közönségnek.

Baldwin, a titkos tanács elnöke kijelentette, hogy *még tovább folynak a tárgyalások a semleges zóna kijelölésére. A tárgyalások sikere valószínűleg elháritaná a nemzetközi telepet fenyegető veszélyt.*

Eden külügyi államtitkár kijelentette, hogy február 9-én a következő angol haderők voltak Sanghaiban: *1 zászlóalj* és segédcsapatok, 4 cirkáló, egy partvédő hajó és egy ágyus század; ilyen módon a Sanghaiban állomásozó *angol haderő létszáma elérte a 3000 főt.*

Harakiri.

Genf, febr. 10. *(A Pesti Hirlap tudósitójának távirata.)* A kinai-japán konfliktus népszövetségi kezelésének vontatott módja komoly aggodalmakat kelt azokban, akik a Népszövetség eszméjének legőszintébb támogatói. *William Martin* a *Journal de Genéve* nagynevü vezércikkirója, „Harakiri" cimmel a következőket irja: *Tegyenek le talán néhány gyermekholttestet a tanács asztalára, hogy végre történjék valami?* Kétségtelenül elegendő lett volna arra, hogy Japánt észretéritsék, ha szeptemberben a hatalmak követeit Tokióból visszahivták volna és megszakitották volna a gazdasági összeköttetést Japánnal. Ha Japán erre a Népszövetségből való kilépéssel felelt volna, azt a választ kellett volna adni neki: szerencsés utat. Jobb a Népszövetségnek Japán nélkül élni, mint miatta öngyilkosságot elkövetni.

Anglia és Franciaország

Karlowszky Bertalan
festőművész

Uj Nemzedék
1930.XII.21.

A téli tárlat

A Mücsarnok termeiben a megszokott kép fogad. Ezen a kiállításon nehezen vesszük észre, hogy a Képzőművészeti Társulat 70 éves jubileumát ünnepli. Talán majd a külsőségeken! Egy-két jelesen vezérkedő mester lobogója alatt felvonulnak festőmesteremberek, akik hivek maradnak mindahhoz, amit a főiskolán annakidején megtanultak, de akik ehhez aztán saját élményeikből, saját gondolataikból hozzáadni semmit sem mernek, vagy nem tudnak. A jó mesteremberség nyilván még mindig értelmesebb foglalkozás, mint a rossz akarnokság, ám mégis szivesebben látnók, ha konzervativ fiataljaink a multon merengés helyett a ma életéhez adnának érzéseket és gondolatokat a nemes hagyományoknak nem utánérzésével, hanem erőteljes folytatásával és fejlesztésével. A mai magyar élet konzervativ szándékai között van sok kibontakozásra legméltóbb energia és tartalom, miért nincs ezeknek hangja a konzervativ müvészetben? Látunk csendéleteket, amelyeknek előadási módját, finomanrajzoltságát, sőt témakörét is évtizedekkel ezelőtt eldöntötte néhai *Pentelei*

Molnár Albert, drapériákat, amelyeket Benczur óta ugyanazzal a metódussal és felfogással festenek s amelyek bársonyon, selymen alul nem igen lehetnek. Látunk aktokat, amelyeknek egyetlen problémája a bőr színének élethű megfestése s ezeket az aktokat aztán ugy rendezik el a kiállitás termeiben pendantképek gyanánt, hogy mig a baloldali háttal van a szemlélőnek, addig a jobboldali szembe fordul. A hatalmas gárda néhány igazi művészének az ereje és kifejező teljessége is elvész a sok epigonkép között.

Az első teremben fölvonulnak a régi nagy márkák: *Karlovszky* Bertalan két-három portréjával a maga ragyogó naturalizmusában. *Katona* Nándor egy áhitatos, mélyhangulatu hegyi képével, *Bosznay* István melankolikus tájaival, *Szüle* Péter borongó hangot megütő „Visszaemlékezés“ cimü kompozíciójával, *László* Fülöp egy-két portréja és *Szablyáné Lovagh* Ernesztinnek az Eszterházy-dijjal kitüntetett kis minjatürje. *Márton* Ferencnek az állami aranyéremmel kitüntetett brilliáns rajza jelentősebb állomások. *Dudics* Andor *„Kánai menyegző“* cimü kompozícióját furcsa és majdnem profán témájával. — amelyben Krisztus és Mária alakját rokokofigurák közé viszi, — csak szineinek jól rendezettsége és harmóniája menti meg.

A második teremben *Gulyás* Sándor, *Benckhardt* Ágoston és *Barkász* Lajos szerepelnek a legértékesebben a festők közül. a szobrászok közül pedig *Zala* György és *Róna* József. A harmadik teremben is van *Gulyás* Sándornak egy komolyabb értékü munkája. Rajta kivül még megemlitendők itt *Hosszu* Márton és *Kövér* Gyula. *Pásztor* Jánosnak egy régi szép szobrával, „Az elüzött“ cimü kompozicióval találkozunk még ebben a teremben. *Zsákodi-Csiszér* János és *Siklódy* Lőrinc is szépen szerepelnek.

A szoborteremben *Orbán* Antal patetikus, hatalmas kompoziciói mellett néhány szeretettel megmunkált portré előtt kell még megállanunk. Köztük a legkiemelkedőbbek: *Szamosi Soós* Vilmos munkái, *Damkó* József Lendvai-portréja és *B. Hadzsy* Duci Lábas Juciról mintázott finom arcképe. Megemlitendők még: *Szódy* Szilard, *Maugsch* Gyula, *Horváth* Géza és *Dankó* József alkotásai. A melléktermekben *Merész* Gyula, *Zombory* Lajos, *Cigány* Dezső, *Katona* Nándor, *Keményi* Nándor, *Juszkó* Béla és *Makoldy* József szerepelnek még jelentősebb értékü munkával. Igen szép *Lám* Ilusnak egy arcképtanulmánya, *Andrássy* Géza gróf „Alpesi hegyvidéke“, *Turmayer* Sándor portréja, a korán elhunyt *Kallósné* H. Adrien csendélete, továbbá *Moirot* Ödön és *Martinelli* Jenő szobrai.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

APR 11

Karlovszky Bertalan

KELET-MAGYARORSZÁG

1968. április 11, csütörtök

LEÓ NAPJA

A Nap kél: 5 óra 03 perckor, nyugszik: 18 óra 28 perckor.

A Hold kél: 16 óra 22 perckor, nyugszik: 4 óra 26 perckor.

30 éve, 1938 április 11-én halt meg Karlovszky Bertalan, a századforduló körüli évtizedek neves festőművésze. Müncheni művészeti tanulmányai és párizsi évei után Budapesten festőiskolát nyitott. Magyaros életképeivel és képeslapokban megjelent illusztrációival kezdettől fogva sikereket ért el, de az igazi népszerűségének alapját miniatűrszerűen aprólékos kidolgozású képmásaival vetette meg. Noha nagy rajzbeli szabatossággal megmunkált képei nem tükrözik a nagy mesterek nagyvonalú látását, mégis a mesterség tiszteletre méltó tudásának mintái. A Képzőművészeti Társulat alelnöke és hosszabb ideig a Képzőművészeti Főiskola tanára volt.

A
KÖLTÉSZET

Karlovszky Bertalan

B. H. 934. IV. 15.

M. 934. IV. 15

M. H. 934. V. 15

N. U. 934. V. 15.

Kedd, 1934 május 15. N. U.

— **Az olasz király megnyitotta a velencei kiállítást.** A velencei nemzetközi művészeti kiállítást, amelyen tizenöt nemzet külön pavillonokban mutatja be művészeinek termékeit, nagy ünnepélyességgel maga III. Viktor Emánuel olasz király nyitotta meg. A kiállítás már a 19. a velencei nemzetközi kállitások sorában és mintegy négyezer művészi alkotásból áll. A királyt *Volpi* gróf, a kiállítás elnöke üdvözölte, majd *Ercole* nemzetnevelési miniszter köszönte meg az egyes nemzetek részvételét. A király kíséretével együtt sorban megtekintette az egyes nemzetek pavillonjait, ahol az illető nemzet diplomáciai képviselete és az egyes nemzeti komisszáriusok fogadták, a zenekar pedig az illető nemzet himnuszát játszotta. A magyar pavillon előtt *Végh* Miklós követségi tanácsos, *Coccon* tb. főkonzul és *Wittchen* konzulátusi igazgató fogadta a királyt, akit *Paur* Géza magyar megbizott kalauzolt s olasz nyelven szolgált magyarázatokkal. A nagyteremben a király sokáig időzött *Karlovszky* Bertalannak arcképei előtt s nagy elismeréssel nyilatkozott a képekről. Rendkivül megnyerték a király tetszését *Csók* István kollekciójában a balatoni tájképek. Ugyancsak nagy tetszéssel nyilatkozott *Bosznay* István magyar tájképeiről, *Kukán* Géza művészarcképéről s *Bernáth* Aurél, valamint *Vaszary* János kollekciójáról. A szobrok közül *Pásztor* János Elüzöttje és *Sidló* Ferenc Tavasza vonta magára a király figyelmét. Nagy érdeklődéssel szemlélte *Márton* Ferenc rajzkollekcióját az olasz politikusokról. *Paur* Géza megbizott bemutatta a királynak *Mészáros* László fiatal szobrászt, a római magyar kollégium tagját, akinek nagyméretü szobráról is elismeréssel nyilatkozott a király.

ncs a gabonakivitel ozására

magyar gazdától senki sem kívánhatja, hogy az esetleges gyengébb termés folytán olyan intézkedések tétessenek, amelyek *kizárják a jobb árak kialakulását*, ami némileg ellensulyozhatná a kisebb termés veszteségét.

— Kérem a magyar közönséget, hogy őrizze meg nyugalmát, én hiszem, abban

Karlovszky
festőművész

8 órai ujság
1934 I. 14.

Téli tárlat a Műcsarnokban

Félezernél több műtárgy szerepel a Műcsarnok kiállításán a szokott névsorral és a szokott nívóval. Kellemes képek, és szobrok, sok mesterségbeli tudás, tisztes művésznevek, akik javarészt műveikben önmagukat ismétlik és fiatalok, akik többnyire másokat ismételnek. Sok tetszetős és hatásos kép — de események, kibontakozó új művészegyéniségek nélkül. Ez egyképpen áll a tárlat konzervatív és modern részéről. A régebbi nagy neveket csak *Karlovszky, Magyar Mannheimer, Szlányi, Zombory* s még néhányan képviselik néhány érdekes képpel, közöttük azonban a Műcsarnok gárdája jóformán teljes létszámmal szerepel. Közülök *Czencz, Áldor, Kukán, Burghardt*, a két *Basilidesz, Gábor* Móric, *Kövesdy, Komáromi-Katz, Gimes* kaptak helyet több érdekes képpel vagy nagyobb sorozattal. A termek jó átlagából emelkedik ki *Vidovszky, Csóka, Istokovits, Sárkány, Mihailovits, Merész, Kolbe, Heintz, Goebel, Prohászka, Kövér, Moldován, Turmayer, Gaál, Háry, Páldy, Gulyás, Horváth, Vigh*, a két *Kézdy-Kovács* s az új névként szereplő *Fenyves* Edit, *Rombei* és *Csikós-Tóth* egy-egy műve.

A szobrászati részben *Szamosi Soós, Damkó, Andrássy, Kovács* Panni, *Ruff, Kovács* Imre, *Hadzsi* Duci, *Homoky Cser* Károly és *Esseő* Erzsébet hoznak komoly tanulmányokat.

Kiegészíti a tárlatot a Rezső-téri plébániatemplom festői és skulpturai díszeinek érdekes vázlatgyüjteménye és egy külön teremben *Márton* Ferenc rajzkollekciója a gödöllői jamboreeról.

B. L.

Kelebia.
Sz. Csorba Tibor
[illegible]
Kiállítása.
1934. I.

[illegible]

Aradról kiutasítottak három magyar színészt

Arad, január 13.

(Saját tudósitónktól.) A román színházi törvény szerint az erdélyi magyar szintársulatok 3—3 magyar állampolgárságú színészt is szerződtethetnek, akiknek azonban előre kell biztosítaniok a játszási engedélyt. A belügyminisztérium eddig a játszási engedélyeket minden január 1-én egyszerű kérés alapján meghosszabbitotta s *a magyar művészekre vonatkozó játszási*

Karlovszky Bertalan
festőművész

* **Karlovszky Bertalan hetvenötéves.** Az aktiv magyar képzőművészek doyenje, arcképfestészetünk kiválósága, *Karlovszky* Bertalan, a Képzőművészeti Főiskola tanára, kedden töltötte be életének hetvenötödik esztendejét. A nagynevü mester teljes szellemi és fizikai frisseségben éri meg a ritka *háromnegyedszázados* évfordulót, mert Vilma királynő-uti mütermében ma is azzal a lendülettel és alkotó kedvvel dolgozik, mint mikor neve a legelőkelőbb körökben közismertté lett. Legujabb portréi Esterházy gróf és Sipőcz polgármester arcképei is az ősz mester legjobb munkái közé tartoznak, amelyek előreláthatólag a Mücsarnok téli tárlatán kerülnek a nyilvánosság elé. Az évforduló alkalmával a magyar mübarátok és a művésztársadalom szeretettel fordul vezére és mintaképe felé, akinek személyében a nagy művészt és a nemzeti gondolat hajlithatatlan harcosát tiszteli.

Magyarság
1933 X. 25.

Békéscsaba.

Magyar Képzőművésznők
Egyesületének
kiállítása.

1935. X. 27 –

Karlovszky Bertalan

festőművész

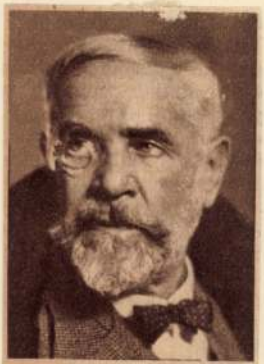

Karlovszky Bertalan festőművésznek a kormányzó a Magyar Corvin-láncot adományozta.
(Photo Pécsi.)

Pesti Hirlap

1935 III. 15.

Magyar királyi államvasutak. Ügyirat-

Utalványszám ...../Bl..... ügyosztály.

Fizetési u

---

a magyar királyi államvasutak főpénztára á

Pengő

azaz

A .....Pengő .....fillérről kiállítandó .....

Budapesten, 193.....

Utalványozza «.....» főosztály:

A könyv

Karlovszky Bertalan

Magyar Hi

MŰGYŰJTŐ AJÁNDÉKA. Szinte felbecsülhetetlen értékű magángyűjteménnyel gazdagodott a szécsényi Kubinyi Ferenc Múzeum. Dr. Soós Ilona nyugalmazott postafőtanácsos végrendeletében a szécsényi múzeumra hagyományozta műgyűjteményét, a többi között Lotz Károly, Koszta József, Aba Novák Vilmos, Edvi Illés Aladár, Deák Éber Lajos, Spányi Béla, Karlovszky Bertalan festményeit és múlt századbeli faragott bútorokat.

Karlovszky Bertalan

Tavaszi Tárlat a Műcsarnokban

A Képzőművészeti Társulat az idén nem adta bérbe május havában a Nemzetközi Vásár rendezőségének a Műcsarnokot, hanem maga rendezett a palotában kiállítást, hogy alkalmat adjon a kiállító művészeknek az eladásra. A vasárnap megnyíló *tavaszi tárlat* színvonala mindenben el is árulja ezt a célzatot. Inkább vásár a kiállítás, mint művészi alkotások bemutatója. Nem akar más lenni, mint tetszetős portékák együttese, melyből a Nemzetközi Vásárra idecsődülő kispolgári ízlésű idegen kiválaszthatja a maga szalóndíszét. Nincs értelme kritikai szemszögből nézni ezt a kiállítást, legfeljebb őszinte szívből kívánhatjuk, hogy anyagilag minél jobban sikerüljön az üzleti jellegű vállalkozás. Mégis úgy hisszük, hogy valamivel magasabb színvonal, itt-ott egyénibb, emelkedettebb problémakitűzés az anyagi eredmény szempontjából is előnyére lenne a kiállításnak.

A falakon mindenütt arc-, táj- és interieurképek függnek. Kompozíciót, illetőleg olyan vásznat, amely ezt az elnevezést megérdemelné, alig látunk. Olyan alkotással sem találkozunk, amely újabb oldaláról mutatná be a művészt, vagy pedig oeuvréjének gazdagodását jelentené. Mindenütt az eddig ismert modoruknak újabb, de stílusban már régen megszokott bizonyítéka. *Karlovszky* Bertalan, *Kukán* Géza, *Müller* Ágosta, *Mihalovits* Miklós, *Brüll* Aladár, *Kövesdy* Géza, *Szüle* Péter, *Szánthó* Mária, *Wellmann* Róbert, *Tóbiás* György és *Lühnsdorf* Károly különben kvalitásos arcképei sem jelentenek e tekintetben kivételt. Éppígy *Burghardt* Rezső, *Vidovszky* Béla, *Horváth* Béla, *Szlányi* Lajos, *Nádler* Róbert, *Bosznay* István, *Poll* Hugó, *Edvi Illés* Aladár, *Eölvédy Gachal* József, *Tury* Gyula, *Nyilassy* Sándor, *Gulyás* Sándor, vitéz *Komárnoky* Gyula, czeczei *Szűts* Sándor, *Jeges* Ernő, *Onódy* Béla, *Felcky* György és *Csizik* Gyula tájképei sem, pedig e nemben a kiállítás legjobb darabjai közé tartoznak. Egyénibb, határozottabb a karaktere már *Hollós Mattioni* Eszter *Üvegházak* című vásznának. *Udvary* Pál két figurális festménye is megmozdulást jelent. Határozottabb akcentusok nyilvánulnak még *Benkhárd* Ágost és *Czencz* János alkotásaiban, bár ezek a képek nem jellemzik legjobb oldalukról festőiket. Viszont nem egy olyan festménnyel találkozunk, — például *Szilágyi* Ignác gyümölcsecsendélete — melyben a komoly technikai készültség bámulatos türelemmel párosulva, de teljesen személytelenül jelentkezik. Ez már olyan elavult, tárgyilagos naturalizmus, mint aminő most már csak a fényképezőgép lencséjéhez illik. *Kollár* Nándorné *Staub* Cili két hangulatos képpel szerepel a kiállításon.

A szobrászati anyag sem hoz újat, meglepőt, érdekeset. *Esseő* Erzsébet artisztikus szobrocskái azt is elárulják, hogy Münchenben mennyivel fejlettebb a közízlés, mint nálunk. *Petri* Lajos, *Kaszab* Károly, *Kasztner* Lajos, *Lux* Elek, *Hanzély* Gizi és *Srubek* Gyula plasztikai munkái válnak ki még a meglehetősen sovány anyagból.

Y. E.

Szávay Zoltán dr., a Magyar Sakkszövetség alelnöke s tulajdonképpeni szervezője emlékére rendezett nemzeti mesterverseny ünnepélyes megnyitóját fényes keretek között a napokban tartották meg. Ugyanakkor sorsolták ki a versenyzőket a következő sorszámokkal: 1. Maróczy Géza, 2. Pikler Róbert, 3. Lovas Gyula, 4. Steiner Endre, 5. Havasi Kornél, 6. Lilienthal Andor, 7. Szigeti Miklós, 8. Wiesel László, 9. Réthy Pál, 10. Sterk Károly, 11. Székely Jenő 12. Steiner Lajos, 13. Négyesy György dr., 14. Michió József, 15. Gruber Sándor. A versenyből hiányzik Balla, Barász, Erdey dr., Merényi, Nagy dr., Sárközy, Vajda dr. és Zinner mester, továbbá Hajós dr., kiket elfoglaltságuk akadályozott a mesterverseny részvételében. A verseny létrehozása *Szávay* Gyula költő, nyug. kam. főtitkár áldozatkészsége révén és a Magyar Sakkszövetség segítségével történt. Az újjászervezett szövetség a hat év óta nélkülözött versennyel tisztázza a mesterek és mesterjelöltek erőviszonyait; igazságos és sportszerű intézkedést teremt az olympiai kiküldetések terén és az évi amatőrversenyek rendszeresítésével, valamint a mesterversenyek állandó rendezésével komoly és céltudatos irányban neveli, tanítja a feltörekvő fiatal gárdát. A szövetség agilis főtitkára, *Székely* Jenő, *Szánthó* titkár és *Muhr* jegyzővel együtt irányítja a versenyt. De részt vesznek a munkában *Drahos* Gyula és *Szegő* Imre alelnökök is. A versenyterem naponta tele van érdeklődőkkel, akik a mellékteremben nagy falisakkokon latolgatják az állások változatait.

A verseny máris bővelkedik érdekességekben. *Maróczy* Géza az első napon a feltörekvő fiatalság reményével: *Piklerrel* remis-zett. Második napon a mesterjelölt *Lovassal* ért el döntetlen eredményt. A harmadik napon pedig (a nagymesteren kívül) Magyarország legjobb sakkozójától vett el ½ pontot. A két külföldi nemzetközi versenyen első díjat nyert legfiatalabb magyar mester: *Lilienthal* vereséget szenvedett *Székely* és *Steiner* Lajos mestertől. *Gruber* is remist ért el *Havasi* mesterrel szemben.

Úgy látszik, minden versenynapnak lesz szenzációja. A küzdelem heves, hiszen az öt első helyről van szó: kik képviseljék Magyarországot a prágai sakkolympiászon?

A verseny vasárnap, hétfő, kedd, péntek és szombati napokon délután 5-től 10-ig tart a Drechsler-kávéház félemeleti különtermében. Szerda szabadnap csütörtökön a

Százhuszonöt éve született Karlovszky Bertalan festőművész — 1858. október 23-án, Munkácson. A mesterséget Münchenben, majd Párizsban, Munkácsy mellett tanulta, és később, mint főiskolai tanár Budapesten (1938-ban bekövetkezett haláláig) nemzedékek nevelője lett. A mai „derékhad" művészei közül is még sokan voltak tanítványai, így Szentgyörgyi Kornél és Breznay József. Ha pedig a bizományi áruház valamelyik üzletében felbukkan olykor egy-egy Karlovszky-kép, többnyire portré — elámulhatunk, mekkora szakmai tökéllyel „van megcsinálva". Az akadémizmus, amelynek kései képviselője volt, reménytelen nem tér vissza, de a feddhetetlen mesterségbeli tudás tiszteletére még ma is nevelnek művei. (E. M.)

◆

Magyar Nemzet 1983. X. 23.

BURGHARDT REZSŐ: LEGELŐ.

kellett épülniök. Mindig újra ezektől kezdték számítani történetüket és emlékezetüket. De mindezen túl, mikor a százötven éves pusztítás után az Alföldön új élet kezdődhetett és az alföldi városok poraikból föltápászkodni kezdtek, az általános szegénység, az anyaghiány, a közlekedés nehézségei, a vidéki gócpontok iszonyú elzártsága tette lehetetlenné a városiasabb jelleg egyöntetű kialakulását. Az Alföldnek még a főúri vagy főpapi mecénásokból se jutott. A nagybirtokok urai, akiknek a Dunántúl, a Felvidéken vagy Ausztriában is birtokaik vagy kastélyaik voltak, messze elkerülték a pusztaság és vigasztalan primitívség alföldi tájait. Az ember az ujján elszámolhatja azt a pár épületet, amely történeti vagy művészeti emlékszámba mehet. Grassalkovich herceg kastélyait Gödöllőn vagy Hatvanban, az egri liceumot, a debreceni kollégiumot, a gyöngyösi kolostort, a kállai megyeházát, amelyek egy nemesebb, tisztultabb művészi erőfeszítés bélyegét viselik magukon. De milyen ellentétben állanak ezek is későbbi környezetükkel! Nem volt szinte semmi folytatásuk, vagy ami volt is, azt a legújabb idők könyörtelenül megsemmisítették. Hányat

KARLOVSZKY BERTALAN: GRÓF WENCKHEIM JÓZSEF.

TELEPY KÁROLY: MAGYAR HEGYVIDÉK.

«A tárgy s ennek symbolikája és a kivitelre szánt összeg meghatározása a n. m. clerus megrendelő egyéneit illeti; a művészi kivitel felett pedig a társulat őrködik oly formán: hogy minden megrendelésre pályázatot nyit a társulat alapszabályaiban meghatározott mód szerint s egyszersmind gondoskodni fog, hogy a mű a megrendelési összeg értékének megfeleljen.»

E körlevéllel függ össze az a Lt. 39—1861. számú névjegyzék, amely az akkori főpapság teljes sematizmusát tartalmazza.

Az 1861/62. évekről szóló igazgatósági elnöki jelentésből tudjuk, hogy hasonló tárgyú átirattal fordult a Társulat a kaszinókhoz, egyesületekhez, mely törekvésében sajnos, sok közönnyel kellett találkoznia.

Mint fentebb említettük, a Társulat ez évben még nem volt abban a helyzetben, hogy kiállításokat rendezhetett volna. Ezért a fiatal, szegénysorsú művészeknek kijárta, hogy az akkor már nagyon végét járó Magyarországi Műegylet kiállításait ingyen tanulmányozhassák. Az engedélyre vonatkozó átirat a Lt. 14—1861. szám alatt található.

A Társulat megalakulásának első idejétől kötelességének érezte, hogy az őt anyagilag is támogató tagjainak áldozatkészségét valami tagilletménynyel viszonozza. Igy vetődött fel az *albumlapok* eszméje. A levéltár

KARLOVSZKY BERTALAN: PARASZTASSZONY.

Ecke Kmt. 1928

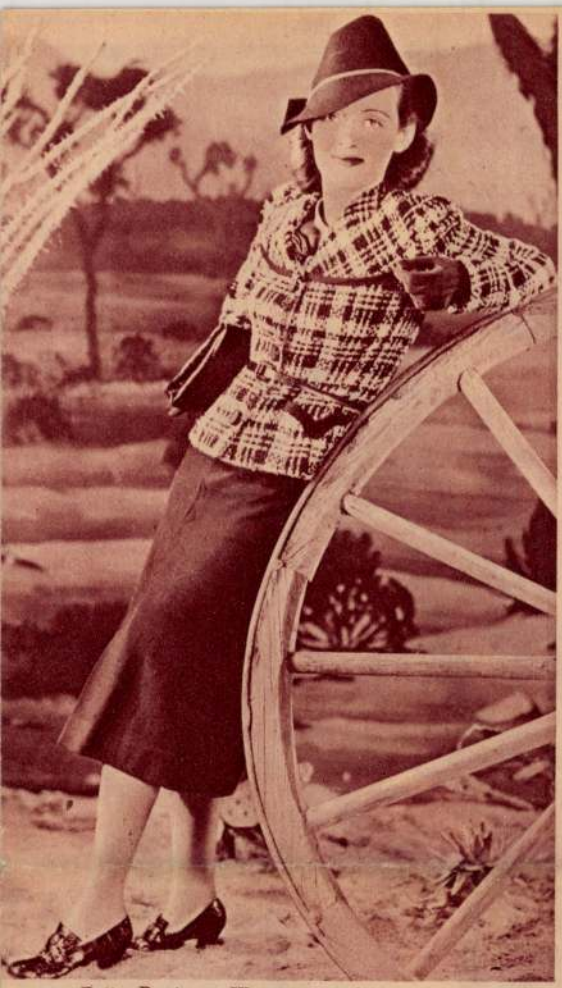

Bette Davis, a Warner-film új sztárja, aki legközelebb a Jezabel című film főszerepét játssza

A mi filmhiradónk

Elmult héten Berlinről referáltunk, most Párizsról és Hollywoodról adunk néhány újabb hírt, de előre kell bocsátanunk, hogy az inter arma silent musae kétezeréves közmondása most is igaznak bizonyult. A nagy válság közepette vékonyan csörgedeztek a hírek.

Párizsból nem produkciós híreket kaptunk, hanem egy érdekes irodalmi és filmpletykát. André Gide, a világhíres francia író, néhány nappal ezelőtt levelet kapott Japánból. A levélből egynéhány filmkocka hullott ki, amikor felbontotta. Megnézte a filmkockákat, elolvasta a rendkívül udvarias francia nyelvű levelet, amelyből kiderült, hogy egyik japáni filmgyár a

SYMPHONIE PASTORALE CIMŰ VILÁGHÍRŰ REGÉNYÉT FILMRE VITTE,

anélkül azonban, hogy erre európai jogszokás szerint a szerzői jogot megszerezte volna. A film főszerepeit a japán nemzeti színészet két kiválósága játssza, Szetsuko Hara és Nimorn Jakata. Érdekes, hogy a regény meséjét bizonyos mértékben megváltoztatták. Az eredeti regényben apa és fiú vetélkednek egy leány szerelméért, miután azonban ezt a japán erkölcs nem engedi meg, a fiúból fivért csináltak.

André Gide természetesen tiltakozott a regény megváltoztatása ellen és pert akart in-

George Raft, Dorothy Lamour és Henry Fonda a Jégpokol című új exotikus filmben

takaró arc szerkezetének minden kitapintható kis elemét felszínre hozni igyekezett. Nem a formák vitalitása, az arc részleteinek drámai mozgása az, ami művészi érdeklődését lekötötte volna, hanem a részletek mozdulatlan valósága, csendéleti igazsága. Koloritjában a komoly, nem hivalgó színek harmóniáját szerette. Soha nem érte utol az öreg festők hajlott korának, megromlott látásának velejárója: a hamis valőrök, rikító színek szomorú dekadenciája. Legszívesebben festette reprezentatív arcképeinek alakjait fekete díszmagyarban, rendjelek nélkül, a sötét brokát, bársony és prém nemes keretében, egy hamvasszürke kesztyű s az arcot alához fehér gallér egyetlen színfoltjával, a mindenek felett álló fontosságú fej, lelket hordozó arc erőteljes kiemelésével a finom, semleges háttér előtt.

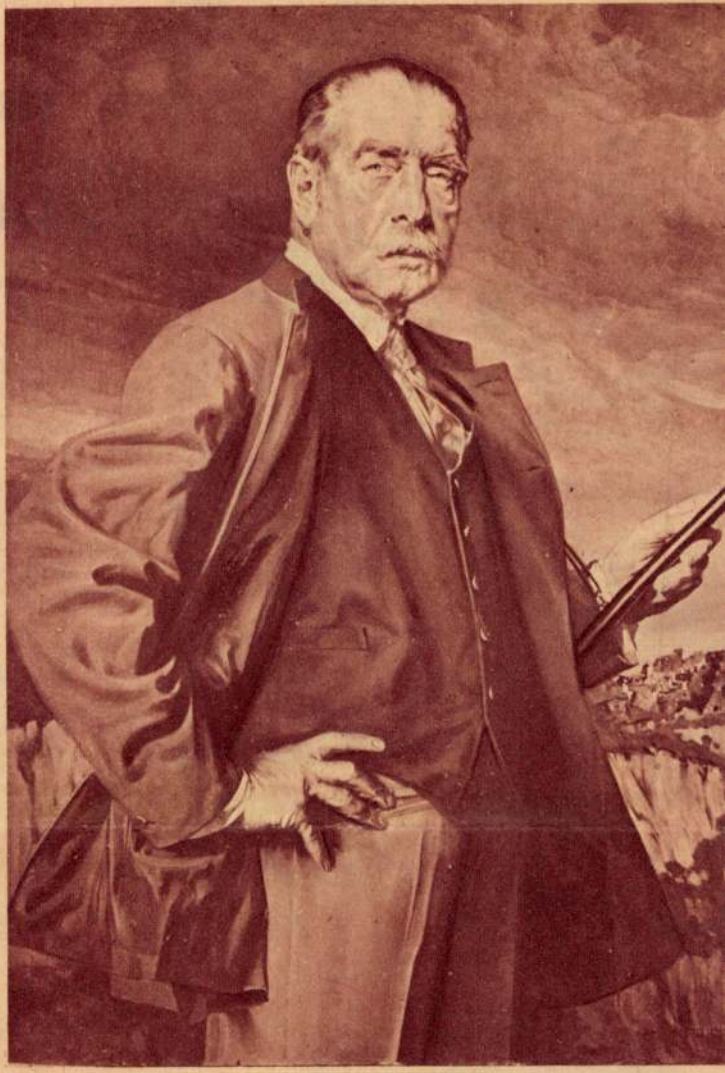

Gróf Zichy Aladár.

Parasztasszony.

Ábrázoltjairól el lehetett mondani, hogy »éltek«, tekintetük delejes erővel vonzotta magához a néző szemét, egy-egy ceruzatartó kezük, vagy kardot markoló öklük élmény volt, melyet magával vitt a tárlatlátogató közönség és senki mással össze nem téveszthetően körvonalazták alkotójuk egyéniségét. Azzal a lebilincselő személyes és egyéni erővel, amely a művészi nagyság legdöbbentőbb bizonysága és amely az emberábrázolás legkiválóbb mesterei között biztosít a magyar Karlovszky számára helyet a művészettörténelemben.

Pipics Zoltán dr.

szereplése elé aggodalommal nézünk. Bár ha október 23-án Amsterdamban a holland B. válogatott elleni próbamérkőzésen hasonló formát fog elárulni, azt hisszük Pozzo kapitány szigorúbb lesz hozzá, mint Dietz doktor.

Az Anglia—Kontinens futballmérkőzésre vonatkozóan csodálkozásunknak kell kifejezést adni azért a huzavonáért, amely a négy magyar játékos esetleges szerepeltetése körül folyt. A magyar egyesületek tudvalevően megtagadták a játékosok átengedését, miután természetesen megint az anyagi szempontok lebegtek a szemük előtt. Pedig Sárosi, Lázár, Zsengellér, Biró szereplése a Kontinens csapatában a magyar ügyet és a magyar futball megbecsülését jelenti. Be kell következni már végre úgy az MLSz-nél, mint az egyesületeknél, hogy nem mindig anyagi szempontokból irányítsák a magyar futball jelenjét és jövőjét.

Az udvariasság netovábbja! Toldi Géza az Elektromos kapujába lőtt labdáját kiszabadítja a hálóból, hogy visszavigye a középre

✸

14:5-re kaptunk ki Németország válogatott kézilabdázó csapatától. Nagy esemény volt ez ebben a sportágban, mégis mindössze kétezer ember gyűlt össze a BEAC-pályán. Az az érzésünk, hogy ez a sportág Magyarországon soha nem lesz népszerű. A kézilabda elsősorban a játékosoknak szerez gyönyörűséget és nem a nézőknek.

✸

Első ízben került lejátszásra a női Tenisz Középeurópai Kupa küzdelem, amelynek a döntőjét vasárnap játszották le Varsóban Magyarország és Lengyelország csapata. Körmöczy Zsuzsa és Paksyné jó formája biztosította Magyarország számára a győzelmet és így a Jugoszláv anyakirálynő által felajánlott kupát első évben a magyar hölgyteniszezőink szerezték meg.

Bakon, az Elektromos kapusa igyekszik Toldi labdáját elfogni, ez azonban magasan a kapu fölött száll el. Baloldalt Jakab, Füzi, Lengyel már elkésve érkeznek

(Pobuda felvételek)

Rádióélet 1938. 43. sz.

Önarckép.

KARLOVSZKY BERTALAN

Ha az Ég akarata nem szólítja el ez év tavaszán a pátriarka korú Karlovszky Bertalant, az arcképfestés nagy magyar mestereinek, a Mányokyk és Kupeczkyk, a Munkácsyk és Benczurok dicsőült sorába, akkor most, október 24-én ünnepet ülne a magyar művészeti élet. Mert nyolcvan évvel ezelőtt ezen a napon született Munkácsy Mihálynak szülővárosában, Munkácson képzőművészetünk kiváló alakja és éveken át nesztora: Karlovszky Bertalan. Számunkra így, sajnos, csak az emlékezés lehetősége maradt meg. Ennek az emlékezésnek szentelem azt a félórát, amelyben az évforduló napján Karlovszky művészi kvalitásait, emberi vonásait, pályafutását és portréfestészetének sajátos problémáit idézem a rádióban tartandó előadásomban. Az ő elmúlását nem csupán azzal a fájó veszteségérzettel mérhetjük le, amely művészbarátait és művészetének csodálóit áthatotta és nem is csak a magyar képzőművészet palettája egyik legegyénibb színfoltjának elfakulásával mérhetjük le annak jelentőségét. Amint Zala Györgyben a szobrászat, úgy Karlovszky Bertalan személyében a festészet klasszikus konzervatív iránya vesztette el talán utolsó abszolút tekintélyét, vezérlő egyéniségét, élő igazolását, amely még ebből a kiaknázottnak vélt tárnából is tudott felszínre hozni aranyrögöket.

Karlovszkynak, a portréfestőnek stílusát egykori miniatürista és illusztrátor multja határozta meg, amely körben korai párizsi éveiben ért el átütő sikereket. Az a részletekbe menő gondosság és a rajznak mindenek felett álló kultusza, amely ezekben a műfajokban kötelező, rányomta a maga erőteljes jegyét portréművészetére is, amellyel Magyarországba való visszatérte után az előkelők köreivel való kapcsolata jegyezte őt el. A »XIII. Lajos-korabeli alak«, amellyel 1897-ben Károlyi Tibor díját s a »Pipázó katona«, amellyel 1900-ban a Képzőművészeti Társulat 4000 koronás nagydíját nyerte el, még a miniatürista Karlovszkyra jellemzők. Az 1908-ban állami nagy aranyérmet nyert »Magyar parasztasszony«, már a lélekelemző arcképfestő alkotása, amely a maga belső igazságával és finom színhangolásával, pompás rajzkultúrájával egyesíti magában és készen nyujtja a portréfestő Karlovszky képességeit és egyéniségét.

Nagy arcképfestők alkotásai nemcsak az ábrázoltra, hanem valamiképen az ábrázoló művészetre is hasonlítanak és így két lélek, két temperamentum tükrei. Példa erre Karlovszky művészete. Őszinte, kemény egyéniségétől semmi sem áll távolabb, mint az olcsó hatások keresése és a megrendelő hiúságára építő édeskés idealizálás, bombasztikus beállítás. Az ő célja az optikai valóság tárgyilagos visszaadása volt, mégis mindig a jellemző erő, a rajz és a szín összehangoltságának jegyében. Jellemző rá ez a részletekben való, szinte tudományos elmélyedés, amely az ábrázolt lelkiségének s az azt

Szlányi Lajos: Csallóközi tájkép.

EGYVELEG.

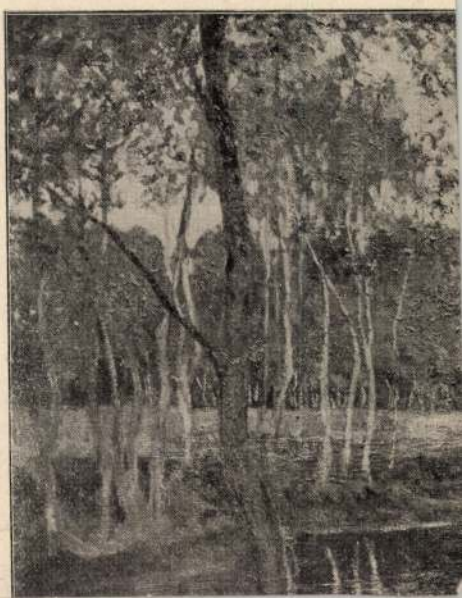

* **Kincs a tenger alatt.** Chios szigete mellett már régebben kutat egy görög társaság az 1770-ben itt történt nagy tengeri csatában elsülyesztett hajók romjai között, s oly sikerrel, hogy már is egy negyedmillió koronánál több értékű dolgokat szedtek össze a búvárok. Közelebb egy orosz hajó romjai között számos régi pénzen kívül igen sok arany- és ezüstékszert találtak, többek közt egy nagy könyvtáblát, mely egészen aranyból volt s drágakövekkel kirakva.

* **Az emberi test alkatrészei,** 68 kilogramm sulyú férfit véve számításba, egy szakértő állítása szerint 2200 tyúktojásban mind megtalálhatók, de természetesen más csoportosításban. Ezen alkatrészekből elő lehetne állítani 98 köbméter hydrogént, mely egy 68 kiló sulyú léggömböt felröpíthetne; a testben levő vasból 7 nagy szeget lehetne készíteni, továbbá 6·3 kiló gyertyát s a szénenyből 65 tuczat plajbászt, végül a foszfor 820.000 gyufához lenne elegendő. Mindezeken kívül

Karlovszky Bertalan: Női arczkép.

A MŰCSARNOK TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Karlovszky Bertalan

KARLOVSZKY BERTALAN: **Női arckép**

NGELA

Karlovszky Bertalan

Új Idők 1899 V. 30 sz.

KARLOVSZKY BERTALAN: **Női arckép**

KARLOVSZKY BERTALAN : ÁKOS ERZSI ARCKÉPE

Kiállítás 1931. tav. Kiad.

Karlovszky Bertalan

Dr Szendi

MAGYAR EXLIBRISGYŰJTŐK
ÉS GRAFIKABARÁTOK EGYESÜLETE
BUDAPEST, IX. RÁDAY-U. 33./b. 1/2.

Horti P. rajza.

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

A vallás- és közoktatásügyi ministerium köréből a következő értesítéseket vettük:

A) A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister a magyar művészek kitüntetésére 1886-ban alapított képzőművészeti állami nagy arany-érmet helyettesítő két kis arany-érem egyikét *Róna József* szobrásznak, másikát pedig *Szlányi Lajos* festőművésznek, — a külföldi művészek kitüntetésére ugyanakkor alapított állami nagy arany-érmet pedig *Stuck Franznak* adományozta.

B) A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister, egy, magát megnevezni nem akaró nagylelkű alapító 111.500 frtos képzőművészeti ösztöndíj alapítványának kamataiból a f. évre *Mendlik Oszkár* és *Zombori Lajos Mihály* festőművészeknek 2100—2100 frtnyi ösztöndíjat adományozott.

C) A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister a rajztanításra képesítő vizsgálatok orsz. bizottságának elnökévé *Keleti Gusztávot*, az orsz. m. kir. mintarajziskola és rajztanár-képző igazgatóját, alelnökeivé *Fölser István* műegyetemi nyilvános rendes tanárt és *Schulek Frigyes* kir. tanácsos, műépítészt és rajztanár-képző intézeti tanárt, tagjaivá pedig *dr. Lippich Eleket*, mint a ministerium művészeti ügyosztályának vezetőjét, továbbá a m. tud. egyetem, a József műegyetem, a mintarajz-iskola és rajztanár-képző, a polgári iskolai tanító-, valamint tanítónő- és óvónő-képző, az iparművészeti iskola, az állami középiskolák és felsőbb leányiskolák képviseletéül *Pasteiner Gyulát*, *Rauscher Lajost*, *Ballo Edét*, *Gyulai Lászlót*, *Kovács Gézát*, *Nadler Róbertet*, *Porszász Józsefet*, *Székely Bertalant*, *Hollós Károlyt*, *Péterffy Sándort*, *Benczur Bélát*, *Lóránffy Antalt*, *dr. Badics Ferencet*, *Szuppán Vilmost*, *Kolbenheyer Gyulát*, *Karlovszky Bertalan* és *br. Mednyánszky László* festőművészeket, *Huszka József* IV. ker. főgymnasiumi rajztanárt, továbbá *dr. Radnay Rezsőt*, mint a bizottság jegyzőjét nevezte ki.

D) A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister *Lipcsey József* iparművészeti múzeumi titkárt jelen állásában a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába nevezte ki.

E) A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister *Groh Istvánt*, az országos m. kir. iparművészeti iskola tanárát, jelen állásában a VIII. fiz. osztály harmadik fokozatába nevezte ki.

F) A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister *Gyalus Lászlót*, a műemlékek orsz. bizottságának titkárát, az orsz. m. kir. iparművészeti iskolához rendes tanárrá nevezte ki.

G) A vallás és közoktatásügyi m. kir. minister *Emericzy Andor*, *Fábián Béla*, *Basa Jenő*, *Coulin Arthur*, *Damkó József*, *Groh Béla*, *Károlyi Lajos*, *Reinhard Károly*

és *Richter Aurél* festők, *Ifj. Mátrai Lajos* és *Markup Béla* szobrászok s végül *Major Jenő* részére 300–300 frt ösztöndíjat engedélyezett.

H) A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister *Mihálik Józsefet* az iparművészeti múzeum őrét, jelen állásában a VIII. fizetési osztály 2-ik fokozatába léptette elő.

*Az iparművészeti iskola f. év jú*nius 20-ikán fejezte be a 19-ik iskolai évét. Ebben az esztendőben az intézetnek az első félévben 140, (76 rendes, 64 vendéglátogató), a második félévben 124 (54 rendes, 70 vendéglátogató) tanulója volt. E számok az iskola látogatottságának folytonos gyarapodását bizonyítják. A tanulmányaikat befejezett tanulók közül öten kaptak végbizonyítványt: két díszítő festő, két kisplasztikus és egy ötvös, akik mindannyian foglalkozást kaptak, avagy – egy növendék – állami ösztöndíjjal tanulmányait külföldön folytatja. A tanulók közül 17-en állami ösztöndíjban, 9-en hatóságok és magánosok által nyujtott segélyben részesültek. A segélyezéseknek és ösztöndíjaknak összege 3850 frtot tesz ki, amely összeghez a vallás- és közoktatásügyi ministerium 2000 frttal járult. Ezenkívül az iskolai év végén 27 szorgalmas tanuló részesült pénzbeli jutalomban. A tandíj fizetése alul az első félévben 32, a második félévben 40 tanuló mentetett föl.

Már a mult számunkban megemlékeztünk a vallás- és közoktatásügyi minister úrnak arról a nevezetes intézkedéséről, hogy ebben az iskolai évben rendszeresítette a *lakásberendezési* tanfolyamot és az *iparművészeti rajzolás* szakosztályát. Ugyancsak jóváhagyta a Minister úr az iskola új *„szervezeti szabályzatát“* is, amelyet e folyóiratnak tavalyi 6–7. számaiban már ismertettünk. Az új szervezeti szabályzat egész liberális alapokon épül föl; gondoskodik egy tág mederben mozgó *esti tanfolyamról* (kenyérkereső iparosoknak tovább képzésére) – amely ugyan költségvetésileg még nincs szervezve; meghonosítja az oly kitünőnek bizonyult *pályázati eljárást* a tanulók munkaképességének megítélésekor stb. stb. Szóval életrevalóbbá, aktióképesebbé teszi az iskolát és növendékeit.

Az intézet kebelében eddig fennállott *zománcozási* tanfolyam gyökeresen átalakulva fog a jövő tanévben működhetni. E tanfolyam ugyanis eddig kisérletképpen az ötvös-szakosztály mellé volt rendelve, a hol azonban nem nyilt neki kellő működési köre, mert a nevezett szakosztály tanulói sokkal jobban el vannak egyébb szaktantárgyakkal foglalva, hogysem a zománcozás tökéletes elsajátításának hosszabb időt szentelhetnének. A tanári kar tehát önállósította a zománcozási tanfolyamot úgy, hogy arra vendéglátóul bárki beiratkozhassék. Hogy módjában legyen annak is a zománcozást a többi szakosztályok idejének tartama alatt teljesen elsajátítania, a ki minden előző gyakorlat nélkül kezdi meg a tanfolyamot, és tökéletesíthesse a tanfolyamon magát az is, a ki már a gyakorlatból jöve, csak bizonyos ágban akar nagyobb tökélyt elsajátítani. És miután a zománcozás szoros összefüggésben van az ékszerészettel, a tanfolyamnak szükségképpen ez utóbbira is figyelemmel kell lennie; a tapasztalás fogja megmutatni, hogy az ékszerészet oktatása mily mérvben karoltassék föl.

Ebben az esztendőben szabályozta a vallás- és közoktatásügyi minister úr, a kereskedelemügyi minister úrral egyetértőleg, az ipari szakiskolák növendékeinek az orsz. m. kir. iparművészeti iskolába való fölvételét. Az ipari szakiskoláknak azok a növendékei, a kik határozott művészi hajlamról tesznek tanuságot azáltal, hogy szakiskolájuknak első két évfolyamát *jelesen* végezték, az orsz. m. kir. iparművészeti iskola első évfolyamába mint *rendes* növendékek léphetnek be. Még pedig a kőipari, fafaragó és agyagipari szakiskolai növendék a díszítő szobrászati szakosztályba, a fémvasipari és gépészeti szakiskolai növendék a lakásberendezési szakosztályba.

Az iskolai év elején, a tanulók munkáiból rendezett kiállítás szép eredményéről beszámoltunk folyóíratunk m. évi 9-ik számában. Az ifjúság folytatta a sajtó és a szakkörök által helyeselt irányban való

továbbműködést és mindig többet és többet foglalkozott a természet utáni tanulmányokkal, az önálló stilizálással és a magyaros ornament elemzésével. (Három díszítő szobrászati munkát a 191. és 192. lapon képben is bemutatunk.)

A lakásberendezési szakosztály számára a vallás- és közoktatásügyi minister úr *Gyalus* László építészt, az intézet rendes tanárává nevezte ki. A tanári karnak egyik kiváló művész tagja, *Morelli* Gusztáv fametsző, a f. évben fejezvén be tanári működésének 25 éves évfordulóját, úgy kartársai, mint a tanuló ifjuság részéről a legmelegebb óvációkban részesült. A tanárok közül külföldi tanulmányútat tett *Mátrai* Lajos, *Herpka* Károly, *Morelli* Gusztáv és *Groh* István, mig *Fittler* Kamill igazgató, a brüszszeli nemzetközi művészeti kongresszuson (congrès de l'art public) a magyar kormányt képviselte.

Az iskolának most megjelent *„Értesítője"* 10 szép fametszetben (Morelli G. vésőjéből) mutatja be a szakosztályok működését és fölszerelését.

A beiratások a jövő 1899–1900-iki iskolai évre f. évi szeptember hó 6. és 7. napjain d. e. 9–11 és d. u. 3–6 óra között fognak az intézetnek Kinizsy-utca 31. sz. a. igazgatósági irodájában megejtetni. Beiratási díj 2 frt, félévi tandíj rendes tanulónak 5 frt, vendéglátogatónak 10 frt. Az előadások szeptember hó 11-ikén kezdődnek.

A m. iparművészeti társulatnak ez idei karácsonyi kiállításra vonatkozó s f. évi májusi számunkban közzé tett fölhívás nyomán eddig számos nevezetesb bejelentés történt, a mely után ítélve, a kiállításnak sikere biztosítottnak vehető. A *modern* polgári lakás, a mely a kiállításon látható lesz, s a melyről már a mult számunkban is megemlékeztünk, hat teljesen berendezett szobából fog állni. Mint tervezők közreműködnek *Horti* Pál (előszoba és úri szoba), *Spiegel* Frigyes (szalon), *Förk* Ernő (ebédlő), *Huszár* Ilona bárónő (hálószoba) és *Pauly* Erik (gyermek- és fürdőszoba). A lakásnak beosztása *Györgyi* Géza terve szerint lesz.

Új tagok. F. évi május hó 20-dika óta e füzet megjelenéseig a következők beléptek a m. iparművészeti társulat rendes tagjainak a sorába: *Dicenty* Ernő műlakatos (Deés), *Hohenberg* Ferenc (Budapest), Dr. *Kohl* Medárd pápai praelatus (Esztergom), özv. *Kövér* Paulina (Martfű), *Mandl* Jenő (Budapest), *Messinger* Alajos, műépítész (Budapest), *Reviczky* Pál megyei főjegyző (Temesvár) és *Steinschneider* Károly gyáros (Budapest). Az ujonnan belépett tagokkal együtt a társulatnak jelenleg 780 rendes tagja van. Az alapítók száma 199, az összes tagok létszáma tehát 979.

Értesítés. A hirdető közönséget ezennel értesítjük, hogy f. évi június hó óta kizárólagosan az *Athenaeum* hirdetési osztálya van följogosítva arra, hogy a *„Magyar Iparművészet"* számára hirdetéseket elfogadjon. Felkérjük ennélfogva mindazokat, a kik a *„Magyar Iparművészet"* hirdetési rovatát igénybe venni akarják, hogy közvetlenül az *Athenaeum* hirdetési osztályához (Budapest, VII., Kerepesi-út 54. sz.) fordulni sziveskedjenek.

A magyar iparművészet Oroszországban. Az orosz művészeti egyesület életrevaló módon gondoskodik arról, hogy az orosz közönség a jelenkor kiválóbb művészeti alkotásait közvetlenül láthassa és tanulmányozhassa. Ez által egyben hathatósan buzdítja az orosz művészeket, hogy fokozott ambicióval oda törekedjenek, hogy a külföldi versenynyel sikerrel síkra szállhasssanak.

Két év előtt meghívták a francia művészvilágot, tavaly az angolokat, ez évben pedig nagykövetségünk útján a magyar és az osztrák művészekhez és műiparosokhoz fordultak, hogy november és december hónapokban Szent-Pétervárott, illetve Moszkvában képzőművészeti és iparművészeti kiállítást rendezzenek.

A szóban levő kiállítás Olenburgi Eugenia hercegnő védnöksége alatt áll, a ki maga megkereste monarkiánk szent-pétervári képviselőjét, hogy ez ügyben a hazai köröknél közbenjárjon.

A kiállítás magyar részének rendezésével a magyar kultuszminister az orsz. képzőművészeti és a m. iparművészeti társulatot bízta meg. Mindkét társulat nyomban megtette a szükséges intézkedéseket, hogy az érdekelt köröknek figyelmét a kiállításra fölhívja s általában, hogy a kiállítás sikerét biztosítsa.

De mindkét társulat a közreműködésére vonatkozó fölterjesztésében erősen hangsúlyozta, hogy a kiállításon a magyar művészet csak akkor vehet részt, ha a magyar osztálynak magyar jellege, illetőleg benne Magyarországnak állami önállósága minden tekintetben kifejezésre fog jutni, s ha annak rendezése az osztrákoktól függetlenül történik, továbbá pedig, ha a kiállításra szánt magyar munkákat nem Bécsben, mint azt eredetileg tervezték, hanem Budapesten gyűjtik össze s innen közvetlenül küldik Oroszországba.

A mi magát a rendezést illeti, erre nézve a két társulat karöltve fog eljárni, a mi abból az okból is szükséges, mert az iparművészeti tárgyak kisebb-nagyobb csoportokban a képzőművészeti tárgyak közé lesznek elhelyezve.

A kiállítás érdekében a magyar iparművészeti társulat elnöke, *Ráth* György főrendiházi tag, június hó 5-én értekezletet hivott egybe, a melyen az érdekelt ipartestületek képviselői, a kereskedelmi múzeum igazgatósága s kiválóbb műiparosaink közül számosan résztvettek.

Miután az elnök a kiállítás célját ismertette s kiemelte, hogy ilyen kedvező alkalom nem igen fog többé kinálkozni arra, hogy művészi iparosaink készítményeiket az orosz közönséggel minden anyagi kockázat nélkül megismertethetik, miután a szállítás költségeit oda és vissza az orosz művészeti egyesület födözi, felhivta a megjelenteket, hogy a kiállításon részt vegyenek. Az értekezlet tagjai élénk rokonszenvvel fogadták a kiállítás eszméjét, s kijelentették, hogy tőlük telhetőleg elő fogják mozdítani az orosz kiállítás magyar osztályának sikerét.

A társulatnak az orosz kiállitásra vonatkozó fölhivása a következőképpen szól:

FÖLHIVÁS.

Folyó évi november és december hónapokban az orosz művészeti egyesület Szent-Pétervárott, illetve Moszkvában osztrák és magyar képzőművészeti és iparművészeti alkotásokból kiállítást rendez.

Ezen a kiállításon kiválóan kedvező alkalom kinálkozik arra, hogy az orosz közönség a magyar iparművészetet megismerje s annak fejlettségéről beható tudomást szerezzen.

Kedvező alkalom ez a kiállítás arra is, hogy a hazai művészi iparosok kiválóbb munkáikat eladhassák s az orosz vevő közönséggel állandó összeköttetésbe lépjenek.

Nem kételkedünk tehát abban, hogy az érdekelt körök felismerik a kiállításnak nagy fontosságát és egész erejökkel oda fognak hatni, hogy a kiállítás magyar részének sikerét biztosítsák. Megjegyezzük, hogy a kiállítás semmiféle költséget nem okoz a kiállítóknak, a mennyiben a kiállított tárgyak szállítási költségeit – oda és vissza – az orosz rendezőség fedezi s a kiállított tárgyak után díj nem fizetendő.

Társulatunkat érte az a megtisztelő megbízás, hogy a magyar csoport iparművészeti részét előkészítse s rendezze, s ezzel az orsz. magyar képzőművészeti társulat által rendezendő képzőművészeti csoportot kiegészítse. Erre a nagyjelentőségű feladatra készséggel vállalkoztunk, mert reméltük, hogy ennek a megoldásában a hazai iparművészet jelesei támogatni fognak.

Felkérjük tehát T. Címedet, hogy a szóban levő kiállításon részt venni, s az erre vonatkozó szándékát s a kiállításra szánt tárgyak jegyzékét társulatunk titkári hivatalával f. évi augusztus hó 15-éig közölni szíveskedjék.

A Magyar Iparművészeti Társulat képviseletében:

Ráth György,
elnök.

Györgyi Kálmán,
vezértitkár.

Karlovszky Bertalan

*

...Az Ujmagyarország június 1-i számában a következőket:

Cifra nyomorúság... Magyarország egyik leggazdagabb festőjének hitték Karlovszky Bertalant. Hogy mennyire nem volt az, az bizonyítja legjobban, hogy most néhány nappal a halála után özvegye kiadásra hirdeti az egykori Karlovszky szentélyt, a műtermet.

Mi csak annyit kivánunk hozzá fűzni ehhez a rosszul informált kis hírhez, hogy Karlovszky legnagyobb gazdagsága művészi tudásában rejlett, hogy Karlovszky olyan vagyont hagyott magaután (ha nem is Dárius kincsét) amiből az özvegye élete végéig fenn tarthatta volna a műtermet és végül, hogy Karlovszky „özvegye" már évekkel ezelőtt meghalt. Közvetlen hozzátartozója, a fia ismeretlen címen Amerikában él.

Magyar Nemzeti Művészek
1938. 1. 7. 15. l.

Karlovszky Bertalan

KARLOVSZKY BERTALAN: GR. WENCKHEIM LÁSZLÓ
A Műcsarnok Téli Tárlatáról

Képzőművészet 1930. 27. 78

Előfizetési ára: Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő, Egyes szám ára: 3 pengő.
s előfizetés: Romániában 900 leu, Jugoszláviában 300 dinár, Csehszlovákiában 160 csehkorona, Németország
Ausztriában 32 schilling, Itáliában 88 lira, Svájcban 28 frank.
Megjelenik minden hónap elején, kivéve július és augusztus hónapok

TARTALOMJEGYZÉK:

Kertész K. Róbert államtitkár nyilatkozata a nemzetközi velencei kiállítás magyar anyagáról 33
Tárlatok (gy.) 35
Fränkel György: Butor és stilus 43
Sárkány Loránd: Párisi levelek 48
Vidéki centrumok 49
Képzőművészeti szeminárium: A szín és a képsík 54
Hirek 56

A KÉPEK JEGYZÉKE:

alan: gr. Wenckheim László címlapon
Őszi táj 33
yula: Szent István Dénes százados. 34
dr. Pongrác Jenőné 35
: Belatiny Artur 36
Női arckép 37
Ródlizók a felvinci uton 38
Bukott angyal 38
Kántorné Sappho szerepében . . . 39
siga: Fürdőzők 39
sztáv: A palermói dóm 40
Tájkép 40
: Gellérthegyi részlet 40
: Golgotha 41
Akt 41
Tájkép 41
Fekvő akt 42
Ülő akt 43
rné: Mendlik Oszkár 44
rné: Szeneslegény 44
Somló Sári: Örvény . . . . . .
illyefalvi Lőte Éva: Alpár Gitta .
illyefalvi Lőte Éva: gr. Teleki Andor
Andrejka József: Ősmagyar . . .
gyertyányi Németh Gyula: Önarckép
Gosztonyi Alice: Forrás . . . .
Cserhalmi Jenő: Tanulmányfej . .
eölvedi Gachal József: Cigányfiu .
Istók János: Gyermekfej . . . .
Wallacher László: Halászbárkák .
N. Fodor Olga: Aktkompozició . .
Réti Zsuzska: Virágok . . . . . .
Klammer Mariska: Egyetemi templom
Szőllősy János: Akt . . . . . .
Hajdu Anna: Portrait . . . . . .
Engelné Bayersdorf Erna: Néger . .
Bartus Ödön: Patak télen . . . .
Lápossy Hegedüs Géza: Kosztümös ön
Takách Ödön: Tanulmányfej . . .
Hagyik István: Alföldi táj . . . .

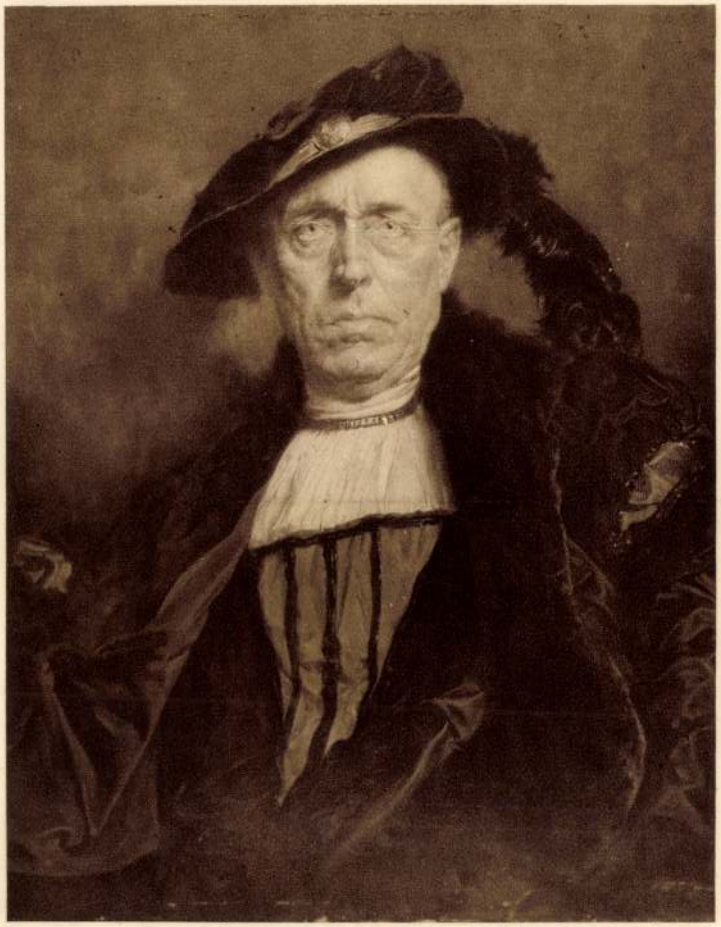

KARLOVSZKY BERTALAN: ODRY ÁRPÁD

KMTársl 1929. tav. kiáll

Karlovszky Bertalan

A MŰVÉSZEK NÉVSORÁBAN KÖZÖLT DÍJAK ÉS KITÜNTETÉSEK RÖVIDÍTÉSI JELEI:

NA. — Nagy aranyérem.
KA. — Kis aranyérem.
T. — Társulati díj.
R. — Ráth-díj.
I. — Ipolyi-díj.
RSz. — Rökk Szilárd-díj.
E. — Eszterházy-díj.
Rd. — Rudics-díj.
FV. — Forster-féle Vaszary-díj.
W. — Wahrmann-díj.
H. — Harkányi-díj.
LK. — Lipótvárosi Kaszinó-díj.
EK. — Erzsébetvárosi Kaszinó-díj.
HI. — Halmos Izor díja.
F. — Fészek-díj.
W. Gy. — Wolfner Gyula díja.
KA. D. — Kohner Adolf díja.
ÁI. — Állami illusztráció-díj.
TS. — Tolnai Simon díja.
TV. JJ. — Takarék- és Vásárpénztár Jankó János díja.
TV. PB. — Takarék- és Vásárpénztár Pállik Béla díja.
EME. — Esterházy Miklós emlékdíja.
HV. — Herbert Viktor díja.
ÁV. — Állami vízfestmény-díj.

Karlovszky Bertalan

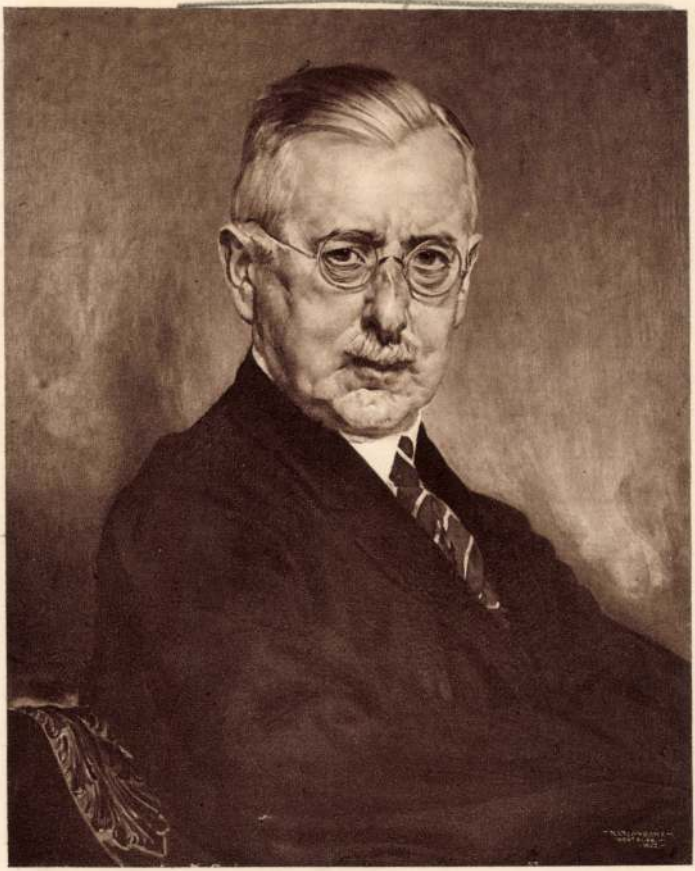

KARLOVSZKY BERTALAN: DR. NÉKÁM LAJOS ARCKÉPE

KMTárs. 1928/29. sch. Kiell

KOMÁROMI KACZ ENDRE: BEETHOVEN

KARLOVSZKY BERTALAN:

12. Tanulmány. Brammer Ödön tulajdona.
13. Dr Verebélÿ Lászlóné. Dr. Verebélÿ Tibor tulajd.
14. Néhai Meszlényi Adrienne. A Nemzeti Szinház tul

8

Kiállítás. A nő a művészetben 1936.

15. Akt-tanulmány. Brammer Ödön tulajdona.
16. Női arckép. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
17. Brammer Ödönné arcképe. Brammer Ödön tulajd.
18. Tótvárady-Asbóth Istvánné. Magántulajdon.
19. Hollandi leány. Dr. Rudnyánszky Béla tulajdona.
20. Akt-tanulmány. Báró Feilitzsch Berthold tulajdona.
21. Leányarckép. Dr. Rudnyánszky Béla tulajdona.
22. Tanulmányfej.
23. Misterieuse. Dr. Rudnyánszky Béla tulajdona.

I. TEREM.

A NŐ A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉ

(A kiállított művek a Szépművészeti M
tulajdonai.)

I. EYBL FRANZ: Leányka arcképe.
II. WALDMÜLLER GEORG FERDINA
györgyi Imréné.
III. L. LÖFFLER RADYMNO: Családi
IV. DANHAUSER JOSEF: Festő műter
V. AMERLING FRIEDRICH: Női mell
VI. RAHL KARL: gróf Zichy Miklósné.
VII. F. SCHIAVONI: Teát készítő nő.
VIII. STEVENS ALFRED: Zöldruhás höl
IX. SAUTER GEORGE: Kérdés és hab
X. BOUTIBONNE EDUARD: br. Majtl
lóné.
XI. JOHANSEN VIGGO: Feleségem és
XII. KAULBACH FRIEDRICH AUGUST
gyümölcsök.
XIII. FAVRETTO GIACOMO: Zsuzsanna
öreg.
XIV. ENGEL OTTO HENRICH: Vasárnap
XV. NEUHUYS ALBERT: Varrónő.
XVI. AUSTEN BROWN THOMAS: Anya
meke.

Karlovszky Bertalan

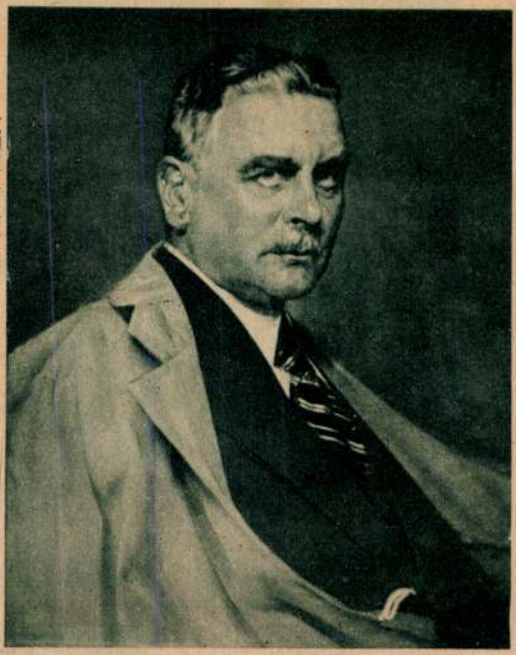

Karlovszky Bertalan: Mackensen német követ

Szinházi Élet

1936. 20 sz.

27. l.

Karlovszky Bertalan

Pesti Hirlap 1941. nov. 5.

Rádiókörözést adtak ki az ellopott Karlovszky-kép felkutatására

Megirtuk, hogy a Fővárosi Képtárból ismeretlen tettes rejtélyes körülmények között ellopta *Karlovszky Bertalan „Vöröshaju leány"* című olajfestményét. *A kisméretü mü mindössze nyolc és fél centiméter hosszu, tizenkét centiméter széles, fára festett olajkép.* A lopás valószinüen november elsején történt, de a körülmények egyelőre ismeretlenek.

Kopp Jenő, a képtár igazgatója, szombaton délelőtt háromnegyedtizenegy óra tájban végigjárta az uj szerzemények kiállitását és *ekkor még látta a Kaplony-utcai teremben kiakasztott „Vöröshaju leány"*-t. A lopás 11 és 12 óra között történhetett, mert *Bencze Mihály altiszt délben vette észre, hogy a kép hiányzik a keretéből.* Mivel azonban azt hitte, hogy a képet tisztitják, nem tett erről jelentést. A főaltiszt hétfőn végigjárta a termeket és ugyancsak észrevette, hogy hiányzik a kép. Miután megállapitotta, hogy a Karlovszky-festmény nincs a restauráló teremben, azonnal jelentette az esetet az igazgatónak.

Szombaton délelőtt mindössze harmincan látogatták a Fővárosi Képtár uj szerzeményeinek tárlatát. A képtárnak kevés számu altisztje van. Több teremre ügyel egy-egy altiszt. A tolvaj nyilván olyan pillanatot használt fel, amikor rajta kivül sem

[illegible], sem altiszt nem volt a Kaplony-utcai teremben. *A rendőrség kedden rádiókörözést adott ki az eltünt kép felkutatására.* Érdekes egyébként, hogy gróf *Teleki Éva* nagymezőutcai kiállitási termében is függ Karlovszky Bertalannak egy „Vöröshaju leány" cimű festménye, *ez azonban nagyobb méretü kép.*

Meglepő találékonyság

Egy kis »társadalmi« jellegű körsétát tettem az ujsághirek világában. A külföldi hírek mellett nagy figyelmet szenteltem a belső híreknek, hiszen olyan jólesik némi vigaszt, örvendetes hírt olvasni. Még egyik lapunk »Notesz« rovatát is végigfutottam, kíváncsi voltam, hogy vajjon hol tart társasági életünk? Egyik hír arról számol be, hogy a taxiforgalmat korlátozó rendelet »nagy zökkenőket« okoz majd az ú. n. »társasági jövésmenésekben«. Gyalog kell majd hazamenni a mulatóhelyekről télvíz idején szegény estélyiruhás, kivágott cipőt viselő hölgyeknek. A »szórakoztató-front« azonban nem ijed meg a nehézségektől, halad a korral és gyors »reformot« léptet életbe, s a ruhatárak mellett női öltözőket építtet. »*A rendelet hatása alatt* — írja a Notesz — *ugyanis a pesti víg nők vastag pamutharisnyában és hócsizmában fognak közlekedni éjféltől kezdve és szatyorban viszik magukkal az estélyi cipőt és selyemharisnyát, amit csak a célnál fognak felvenni.*« »Ragyogó« ötlet!

Nem tartozom azok közé, akik aszkétikus életmódot követelnek a társadalomtól, s jól tudom, hogy a dolgozó embernek mennyire fontos a szórakozás és a felvidulás. A mulatók ellen sem kívánok hadat viselni, ilyen intézmények az emberi történelem tanusága szerint mindig voltak és lesznek, tehát nyilván szükségszerűek. Egyedül a konjunktúra vámszedői ellen emelem fel szerény szavamat. Háborús időben elkerülhetetlen a nyersanyagok és ezáltal az árak bizonyos emelkedése, a tömegeknek szerényebb életszínvonalra való szorulása. Mégis vannak egyesek, akik mértéktelenül élvezni akarják az élet örömeit. Napról-napra megtöltik a mulatókat és a szórakozóhelyeket, s nem merülnek ki a »magnum áldomások«-ban. Tündökölni akarnak és hosszantartó farsangot próbálnak csinálni az emberiség egyik legvéresebb drámájának napjaiban. A szemfüles mulatótulajdonosok pedig boszorkányos találékonysággal szétröppentik a hírt, hogy ne aggódjanak honunk tüzeskeblű »leányai«, *készülnek az öltözőfülkék*, s továbbra is »békebeli« öltözetben keringhetnek a parketten és fogyaszthatják a habzó italt.

S ugyanakkor a hivatottak azon törik a fejüket, hogy miként füleljék le a legfontosabb közélelmezési cikkek rejtegetőit. A dolgozó családapák pedig azon gondolkodnak, hogy miként tartsák fenn súlyosan megpróbált kis háztartásuk egyensúlyát. A többgyermekes apa cipőjegy után szaladgál, mert itt az alattomos őszi eső, de van egy réteg, melynek az a legfőbb gondja, hogy a mulatóhelyen kivágott cipellőjét és estélyi ruháját fitogtathassa. Ismétlem: semmi kifogásom az ízléses női cipő és ruha ellen, de a kor nagy gondjainak ez a semmibevevése, s ez a nyilt kiállás az epikureizmus föltétlen biztosítása mellé: bizony felháborító.

Megmozdult a bálközi blokk is, igen óvatosan ugyan, s előre tudatta, hogy az esetleges bálok tiszta jövedelmét a *Vörös Keresztnek* juttatja, de felmerül a kérdés, hogy *ezt az összeget nem volna-e lehetséges bál nélkül is a jelzett nemes célra fordítani.* Ha például a megrögzött bálozók bál helyett gyüjteni kezdenének? Megint le kell szögeznem: *nem a bálok ellen szólunk, hanem egy kis réteg nagyon időszerűtlen magatartását nehezményezzük.* Felesleges és kártékony dolog lépten-nyomon bizonyságot tenni arról, hogy az idők komolyságát egy bizonyos kis társadalmi réteg nem tudja átérezni, annál is inkább, mert ha a szelid lecke nem fog, sokkal keservesebb leckéket is hozhat az idő.

Féja Géza

Átszervezték az Országos Közellátási Hivatalt

Kereskedelmi Hivatal csak külkereskedelmi ügyeket intéz

Györffy-Bengyel Sándor közellátásügyi miniszter központi irányítás alá helyezte az *Országos Közellátási Hivatalt*, hogy a közellátási szervek a közellátással kapcsolatos ügyeket a lehető leggyorsabban intézhessék.

Az átszervezett Országos Közellátási Hivatal *két részre tagozódik:* a közellátási politika és a készletek elosztása *Lossonczy* István államtitkár felügyelete alá tartozik, az Árhivatal *Rozváczy* Lajos államtitkár vezetése alatt működik.

Az Országos Közellátási Hivatal szerveinek elhelyezkedése a következő: *Élelmezési és takarmányozási főosztály*, termény- és takarmányügyek: Hunyadi János-út 1., I. emelet 4. *Állati termékek főosztálya*, hús-, zsir- és zsiradékügyek, tej-, tejtermékek, tojás- és baromfiügyek: földmívelésügyi minisztérium, I. és II. emelet. *Igénybevételi* és gazdaságok ellátási főosztály: Tőzsdeépület. *Ipari ellátási főosztály*, ruházati, háztartási, tüzelő- és világítóanyagok, cukor és egyéb ipari anyagok ügyei: Széchenyi-rakpart 6., IV. emelet. Jegykiosztó: földmívelésügyi minisztérium, I. emelet. *Közellátási rendészet:* Széchenyi-rakpart 3.

Az *Árhivatal* a Nagymező-utca 1. szám alatt működik.

A Kereskedelmi Hivatal a közellátásügyi miniszter felügyelete alatt működik és kizárólag külkereskedelmi ügyekkel foglalkozik.

A közönség köréből mind többen és többen jelentkeznek személyes kihallgatásra közvetlenül a közellátási miniszterhez. A miniszter igen szívesen veszi a nagyközönség érdeklődését és segítségnyujtását és ezért fogadónapokat rendszeresített.

Györffy-Bengyel Sándor közellátási miniszter *előzetes bejelentés alapján* fogad magánfeleket *hétfőn, szerdán, pénteken* 12—13 óra között.

Lossonczy István államtitkár előzetes bejelentés alapján magánfeleket fogad, *kedden, szerdán*, 12—13 óra között. *Rozváczy* Lajos államtitkár előzetes bejelentés alapján fogad magánfeleket.

Az *Országos Közellátási Hivatalban* felek fogadása hétköznapokon kizárólag 12—13 óra, szombaton 11—12 óra között történik.

Csak árkormánybiztosi engedéllyel lehet felszámítani az ipari áruk felárát

Az ipari áruk termelési tényezőinek a háborús viszonyok következtében elkerülhetetlen változása annakidején szükségessé tette az ipari áruk árának olyan szabályozását, hogy a vállalatnak *jogában állott* — az erre vonatkozóan kiadott árkormánybiztosi rendeletben meghatározott keretek között — *a termelési tényezők drágulását az érdekképviseletek közreműködésével az árkormánybiztos előzetes jóváhagyása nélkül felszámítani.*

Ezt a felszámítási módot a vállalatok számára a 119.100/1914. sz. árkormánybiztosi rendelet tette lehetővé. A felárak ilyen módon való felszámolásának engedélyezésére annakidején szükség is volt, mert hiszen a termelési tényezők úgyszólván máról-holnapra megdrágultak és ilyen esetekben a vállalatok e rendelkezés nélkül nem tudták volna a termelési tényezők drágulását a termelt ipari cikkek árában érvényre juttatni, illetve csak megkésve, az árkormánybiztosi engedélyezés után. Az intézkedés többek között azt is célozta, hogy azokban az esetekben, amikor a felárak felszámítását a termelési tényezők drágulása kétségtelenül indokolttá teszi, *tehermentesítsék az árkormánybiztosságot* az ilyen természetű felárak felszámításának engedélyezésével járó rengeteg teendő alól, és az automatikus, — utólagos jóváhagyástól függő — felár felszámítással *kialakuljon a termelési tényezőknek megfelelő reális árszint.*

Ez az intézkedés nagyjából be is vált. Különösebb visszaélésekre, vagy nagyobb arányú indokolatlan áremelésekre nem került sor. Az árkormánybiztosság nézete szerint ezzel az automatikus szabályozással sikerült is kialakítani az ipari áruk termelési tényezőinek megfelelő szükséges árszintet. Igy az említett intézkedés az ipari áruk árának szabályozására vonatkozóan a közeljövőre *elvesztette jelentőségét.* Ezért az árkormánybiztosság leiratban értesítette az érdekképviseleteket arról, hogy *a felár automatikus felszámítását engedélyező rendelet hatályát október 31-ével megszünteti.* Ennek folytán a jövőben nem áll módjukban a vállalatoknak felárakat önhatalmúlag, illetve az érdekképviseletek közbejöttével — előzetes engedély nélkül — felszámítani, hanem a felárak felszámításához ugyanúgy, mint a multban, *ki kell kérni az árkormánybiztosság előzetes engedélyét.*

Az új árkormánybiztosi intézkedést úgy a vállalatok, mint a vásárlók örömmel fogadják, mert a felárak előzetes engedélyezésével *kiküszöbölődnek azok a surlódási felületek*, amelyeket az előzetes engedélynélküli felszámítás a legkorrektebb eljárás mellett is — néhány esetben — maga után von. A nagyközönség felé *megnyugtatóan hat* az a tudat, hogy a felárak automatikus — utólagos engedélyezés reményében történő — felszámítására egyáltalában nincsen lehetőség s így a közönség az ipari árukért olyan árat kénytelen csupán megfizetni, amilyet a termelési tényezők megdrágulásának figyelembevételével az árkormánybiztosság előzetesen engedélyez. (p. z.)

„Nyugodt ország, nagy nép"

A Popolo d'Italia cikke Magyarországról

Milánó, november 4. (*Magyar TI*) A *Popolo d'Italia* budapesti különtudósítója tollából »*Egy erős, nyugodt ország, egy nagy nép*« címen terjedelmes cikket közöl. A tudósító visszaemlékszik arra, amikor először találkozott a magyar földdel. Ki nem vette volna észre, — írja többi között a tudósító — *milyen rend, tisztaság, katonai szellem, mégis szépség és elegancia uralkodik mindenek felett.* A tudósító azután valóságos keresztmetszetét adja a magyar közéletnek, kiemelve, hogy *a polgárság törvénytisztelete egyenesen bámulatos*, majd így folytatja:

Magyarország ma is helyt áll. Az ország életében nincsen semmi zavar és semmiféle organizációs hiba. Bár nagyszámú olasz és német csapatok vonulnak át sok hadiszerrel Magyarországon, a vonatközlekedés még mindig kifogástalan. A magyarok nem félnek a háborútól, de azt is megmutatták, hogy *kitünő európéerek*, mert bár súlyos kérdésben voltak érdekelve, *mégis inkább döntőbirósághoz folyamodtak*, semhogy konfliktusba keveredjenek. Más problémáikat is *akkor* oldották meg, amikor azok már *teljesen megérettek.*

Most azonban, amikor a tengelyhatalmak háborúba keveredtek, a magyarság *ingadozás nélkül* felvonult a tengely mellett, *bár semmi követelése sincs* azokan a területeken, ahol a harc folyik. Magyarország *teljesen érdektelen* és kizárólag ideális motivumokból, azonkívül a tengelyhatalmak iránt érzett *abszolut szolidaritásból* harcol, anélkül, hogy erre szüksége lett volna. *A magyar honvédek keményen harcolnak* s egészen a Fekete-tengerig jutottak el, résztvettek a nikolajevi és a még messzebbfekvő csatatereken folyó harcokban és sokszor igen keményen verekedve *ragyogóan állták meg helyüket.* A magyarságnak nagy katonai tradicioi vannak és az egész magyar nép szeretettel gondol katonáira.

Magyarországon csak kevéssé lehet érezni a háborút, — írja a tudósító — bár egyes cikkekben megszorítások vannak. Ezt Magyarország nagyszerű mezőgazdasági és ipari felkészültségének köszönheti. Ezért van, hogy minden munka a maga rendje szerint folyik tovább; Magyarország teljesen nyugodt. A tények beszélnek — írja befejezésül a tudósító — és ezek a tények a háborús Európának azt mondják, hogy *Magyarország nagy ország és a magyar nagy nép.* Kétségtelen, hogy ezek a tények a jövő Európájában még fontosabb szerepet fognak játszani.

Budapesti nagykereskedés
keres német nyelvtudással őskeresztény
keresk. tisztviselő(nő)ket
(titkárt, levelezőt, könyvelőt, raktárnokot stb.). Bemutatkozás kézzel irott ajánlkozással szerdán 19—20 óra között VIII., József-körút 25. V. em. 3. vagy telefon: 132—083.

Holnap lesz az első vitézi avatás Kolozsváron

Kolozsvár, november 4. (*A Magyarország tudósítójától.*) Kolozsváron november 5-én lesz az első vitézi avatás. Ez alkalommal *10 vitézjelöltet avatnak fel* és pedig 8 megyebelit, Kolozsvárról pedig két világháborús arany vitézségi éremmel kitüntetett vitézjelöltet: *Piköthy* Árpád tart. tiszthelyettes, jelenlegi kereskedőt, akinek 8 és *Uram* Antal tart. őrmester, fodrászmestert, az Iparosegylet alelnökét, akinek 7 háborús vitézségi kitüntetése van még az aranyérem mellett. Mindketten többször elnyerték még a nagy- és kisezüst és bronz vitézségi érmeket is. A vitézi avatáson, amely nagy ünnepélyességgel megy végbe, megjelenik a Vitézi Szék kiküldöttje.

A Szentszék képviselője elutazott az USA-ba

Róma, november 4. (*OFI*) **Galeazzi, a Szentszék képviselője, a Regime Fascista jelentése szerint az Egyesült Államokba utazott. Washingtoni illetékes körökkel arról fog tárgyalni, nem lehetne-e élelmiszert szállító hajókat küldeni a megszállt európai országok megsegítésére.** (*MTI*)

A német pénzügyminiszter Szófiában

Szófia, november 4. (*NST*) Filov miniszterelnök hétfőn ebédet adott *Schwerin-Krosigk* gróf birodalmi pénzügyminiszter tiszteletére. A német miniszter délután megtekintette Szófia néhány nevezetességét, a lakosság mindenütt lelkes éljenzéssel fogadta.

Bozsilov bolgár pénzügyminiszter este vacsorát adott a birodalmi miniszter tiszteletére, amelyen szívélyes pohárköszöntőket váltottak. A birodalmi miniszter válaszbeszédében rámutatott a két ország történelmében mutatkozó *párhuzamra.* A német és bolgár nép ugyanis mindig egyidőben emelkedett fel és egyidőben hanyatlott le.

SZILÁGYI MARCSA
új műsorával
a
PARISETTE
KÁVÉHÁZBAN

Német katolikus körök érdekes adatai a szovjet „vallásszabadságáról"

Berlin, november 4. *(Német TI)* Katolikus magas egyházi körök érdekes adatokat közölnek, amelyekből kitűnik, hogy nem felelnek meg a tényeknek a szovjetnek a Szovjetunióban meglévő *állítólagos* egyházi szabadságról hangoztatott állításai.

Az októberi forradalom Oroszországban — mondják ezek az adatok — az egyház és az állam szakadásához vezetett és ennek eredményeként az egyházi javak *állami tulajdonba mentek át.* Az egyházi épületeket *elméletileg díjtalanul* kultuszi célokra engedtek át, de előírták, hogy az épület kezelését az állammal kötött szerződés alapján egy húsz hivőből álló csoportnak kell átvennie. Ez a csoport az úgynevezett *Dvacsatka* kötelessége volt az épületnek karbantartásáról gondoskodni és *fizetni annak biztosítási költségeit.* A biztosítási költségek az igen magasra értékelt templomok értékének *egy százalékát* tették ki. A templomok értékének mind magasabbra történt becsülése arra vezetett, hogy *a hivők nem tudták fizetni* a biztosítási díjakat és ezzel lehetővé tették az államnak, hogy a templomi épületeket *profán célokra átvegye, így például istentelen múzeumok céljaira.*

— A templomok »törvényes« bezárására mint másik módszert azt alkalmazták, hogy az egészségügyi hatóságok és az épületeket ellenőrző rendőrség útján *nagyszabású javításokat* követeltek. Ha anyagi eszköző hiján a hivők nem tudták elvégeztetni a javításokat, akkor a templomot *lefoglalták.* Más helyen a Dvacsatka tagjai ellen indítottak eljárást. A törvény azt követelte, hogy a templom igazgatásával megbizott Dvacsatka mindig teljes létszámu legyen. A GPU terrorja útján azonban könnyen le lehetett mondatni valakit a tagok közül, *ez a lemondás pedig ismét okot adott a templom elvételére.*

A lelkészek a *Dvacsatka alkalmazottai voltak* és mondhatni semmiféle joguk nem volt. A legújabb időkig a lelkészeknek semmiféle politikai joga nem volt és nem egyszer *nem szolgáltatták ki nekik az élelmiszerjegyeket és a ruhajegyeket* sem. Leningrádban például a lelkészeknek megtiltották, hogy a várost száz kilométeres kerületben övező területen *belül lakjanak.* Mindegyik templomnak csak egyetlen lelkésze lehetett. Ebben a rendszerben *püspököknek vagy bármilyen egyházfőknek nem volt helyük,* mert vallásos célból tilos volt egyesületté vagy szervezetté tömörülni. A lelkészi szemináriumok szintén *a betiltott intézmények* közé tartoztak. Amidőn néhány évvel ezelőtt Leningrádban a katolikusok megkísérelték felállítani egy papneveldét, a tanárokat és a növendékeket *letartóztatták és deportálták.*

Kötelező iskolai vallásellenes ünnepségek karácsonykor és husvétkor

Az orthodoxoknak kilátásba helyezték egy szeminárium megtürését, de az engedély kiadását oly feltételekhez kötötték, hogy ezzel lehetetlenné tették azt, hogy a növendékeket értelmi és erkölcsi téren papokká képezzék ki.

A szovjet alkotmány szavatolja a vallásgyakorlat szabadságát és »a vallásellenes propaganda« szabadságát is.

Mint magas egyházi körökben mondják, ezt a szabadságot úgy értelmezték, hogy a vallásellenes propagandát engedélyezték, *de a vallásost nem.* Mivel a vallásoktatást vallásos propagandának tekintették, *megtiltották a 18 éven aluli gyermekek és ifjak vallásos oktatását.* Ez a tilalom nemcsak az iskolára és az egyházi nevelésre, hanem az otthoni oktatásra is vonatkozott. Ezzel szemben valamennyi iskolaágban kötelező tantárgy volt a vallásellenes propaganda. *Husvétkor és karácsonykor az iskolákban vallásellenes ünnepségeket kellett rendezni.* Vallásos könyveket *tilos volt eladni.*

Az úgynevezett »cselekvő hivőket« a *rendőrség állandóan hallatlan szigorral zaklatta és zaklatja.*

A templomokban *napirenden vannak a lopások.* A szovjet rendőrség rendszerint *megtagadja* a tettes kinyomozását. Senki sem tud arról, hogy a szovjet törvényszékek *valaha is elítéltek volna* bárkit azért, hogy ítéletükkel védjék az egyházat vagy a vallást. Bár a bolsevisták mindent megkísérelnek e tények letagadására, mégis vitathatatlan és vitathatatlan marad, hogy a Szovjetunióban az egyházat és a vallást az elmult 23 év alatt *rendszeresen és borzalmasan üldözték.* *(MTI)*

Hajsza a Vöröshajú lány után

Hogyan tűnt el a Karlovszky-festmény a Fővárosi Képtárból

A főkapitányság bűnügyi osztálya nagy eréllyel nyomoz abban a képlopási ügyben, amely tegnap pattant ki. A *Fővárosi Képtár Karlovszky*-szobájából, amely az új szerzeményekből rendezett kiállítás egyik terme, eltűnt a nagy magyar művésznek *Vöröshajú lány* című 85×12 cm-es képe. Nemrégiben vette meg a képtár *Wertheimer* Károly budapesti ügyvéd házigyüjteményéből.

A lopás Mindenszentek ünnepén délutánjában történt. *Kopp* Jenő igazgató 11 órakor végigjárta a termeket és 11 óra után hagyta el a *Kaplony*-utcai *Karlovszky*-szobát. Akkor még megvolt a *Vöröshajú leány.* Az altiszt déli zárórakor észrevette, hogy a *Vöröshajú lány* rámája üres. Azt hitte, a restaurálóműhelybe került, ezért nem jelentette nyomban az esetet. Amikor azonban tegnap reggel kinyitották a kiállítás termét és a kép még mindig nem volt helyén a rámában, szólt a főaltisztnek. *A restaurálóműhelyben keresték a képet* és ekkor derült ki, hogy nem is szorult javításra.

Kisméretű képről van szó, a lopás tehát könnyen megtörténhetett. Csak az nem világos még, *hogyan volt ideje a tettesnek kiszedni a keretből a festményt.* A képtár 8 kiállítási szobájára mindössze egy altiszt ügyel és természetesen nem tud állandóan minden szobára kellően felügyelni.

LILIPUTI REPÜLŐMOTOROK, ÓRIÁS TELJESÍTMÉNYEK

Pompás eredmények a Magyar Aeroszövetség kétnapos modelversenyén

Száznál több ifjúsági aerokörben *háromezernél több középiskolai tanuló* foglalkozik Magyarországon komolyan repülőmodelezéssel. Az iskolánkívüli fiatalság, főleg a tanoncok, a *leventeintézmény keretében* fogtak munkához az idén, jövőre már minden leventeegyesületnek lesz modelező csoportja. A repülőmodelezést Magyarországon a Magyar Aero Szövetség fejleszti és oktatja, az idén már *hatvanezer pengőt* fordíthattak erre a célra a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap hozzájárulásából.

Kétnapos versenyben mérkőztek most a legkiválóbb magyar repülőmodelezők és igen jelentős eredmények vannak. Elsőnek a lejtőmenti légáramlásokon önmaguktól vitorlázó modeleket indították, kézzel lökték a levegőbe. Ebben a modeltípusban első lett *Kuthy* József (Székesfehérvári Repülőtéri Aero Kör), akinek maga tervezte és építette modelje *6 percig és 41 másodpercig* vitorlázott a levegőben. *Trókán* Pál (Megyeri Leventék) modelje *6 percig és 13 másodpercig* repült.

Legérdekesebb volt *Benedek* György műegyetemi hallgató (Cavalloni Aerokör) modelje, amelybe *iránytűs irányító szerkezetet* épített. A szerkezet ezinte pilótaként működik: ha a gép a repülés irányából túlságosan kitér, az iránytű működése révén az elektromos szerkezet »belekormányoz« a gépbe s így a model olyan okosan repül, mint egy nagy vitorlázógép.

A gumimotoros modelek már hatvankilométeres sebességet is elértek, az idén ez a sebesség 49.8 kilométerre csökkent. A hanyatlásnak az az oka, hogy a gumihiány következtében *a modelezők ma csak állott és használt gumiszálakat* tudnak beszerezni. *Tóth* Lajos (Weiss Manfréd Aerokör) modelje érte el a 49.8 kilométeres sebességet a gumimotoros modelek közül.

Rendkívül érdekesek és a modelező munka tervezési és szerkesztési műszaki jelentőségét igazolják a *kismotoros modelek.* A játékszerű repülőgépekbe nyolcköbcentis parányi benzinmotort építenek. A külföldi beszerzési nehézségek miatt az idei versenyen már megjelentek *a magyar tervezésű és építésű kismotorok.* A motoros modelek közül *Kovács* Géza (Székesfehérvár) szerkesztése 10 perc és 40 másodpercig volt a levegőben, az ugyancsak fehérvári *Balik* Sándor modelje 6 perc 33 másodpercig. *Kovács* Géza modelje gyorsan és meredeken emelkedett, akárcsak a legmodernebb vadászrepülőgép. Gyönyörűen körözött azután odafent mindaddig, amíg benzinkészlete futotta, utána szabályos siklórepülésbe kezdett és csaknem ugyanoda szállt le, ahonnan elindult.

A verseny befejezése után tudta rendbehozni kis motorját *Szabó* Emil (Weiss Manfréd Aerokör), a parányi motoros repülőgép messze magamögött hagyta minden versenytársát: *fél óráig és 5 másodpercig repült.*

Gulácsy Irén: JEZABEL

Nagy Lajos halála után féktelen erők pusztították az ország belső békéjét és nagyhatalmi állását. A Lackffyak, Szécsiek és Czudarok prédájára került a közhatalom, családi politikák sötét szenvedélyei mételyezték meg a lovagkor etikus életszemléletét és a főurak dölyfös hatalmi törekvéseinek legsúlyosabb áldozatát a szegény magyar jobbágyság fizeti meg. Monaci Lőrinc, a velencei diplomata, éles színekkel örökítette meg ennek a hulló magyar kornak véres eseményeit, sötét erkölcstelenségét: »Itt a királyi jegyest, Zsigmondot, védi az első, ámde amaz nem akar csehet trónra, neki inkább francia kell s a leányt eljegyzi evvel-amavval...« Ezt a mozgalmas kort eleveníti meg most *Gulácsy* Irén legújabb kétkötetes regényében, a *Jezabel*-ben. A magyar trónon Mária, Nagy Lajos leánya ül, de tulajdonképpen az anyósnak, Erzsébetnek, lenyügöző tekintélye, nehezen elviselhető gyámkodása és gyülölködő kegyencei uralkodnak az országban.

Jezabel története, a bibliai példa ismétlődik meg a széthúzó, a kapzsisággal és hamis hazugsággal megejtett magyari urak között. Gulácsy Irén a két főalak árnyékában kitünő figurákat mutat be, a drámai jellemrajz minden mesteri eszközeivel, lenyügöző lélektani éleslátással. A *Fekete vőlegények* óta a kiváló írónőnek a *Jezabel* a legsikerültebb történeti regénye. A kétkötetes művet a *Singer és Wolfner* adta ki, megérdemelt gondossággal. (—)

Győrött temetik Lakatos Misi cigányprímást

A magyar cigánytársadalom és a muzsikakedvelő nagyközönség szomorúan vette tudomásul, hogy *Győri Lakatos* Misi, az ismert cigányprímás, 52 éves korában váratlanul elhúnyt. *Szombaton éjjel vi'lamoson* tartott haza kávéházából, rosszul lett, *bevitték a Rókusba és angina pectorisban meghalt.*

Pertis Jenő, az elhúnyt prímás egyik jóbarátja, így emlékezett meg a kitünő cigányról:

— *Szegény Misi Győrben született,* ott muzsikálta jókedvre a mulatós kedvű huszártiszteket, akik rajongásig szerették. *A huszas években Budapestre került,* akkor is egyre-másra felkeresték régi vendégei. Megnősült, feleségül vette *Sovánkának,* a békebeli világ legendás cigányának özvegyét. Elsőrendű cigány volt, őszintén sajnáljuk.

Lakatos Misi két testvérével, *Tónival* és *Tibivel* működött együtt a *Viktória* kávéházban, ahol nagyon szerették. Elsősorban a békebeli élet darabjait játszotta, ezeknek játszásában utolérhetetlen volt. *Szemérmes természete,* a mai világtól idegenkedő kedélye ritkán engedte, hogy a mai *jazzmuzsikát* vegye vonója alá. Inkább régi operettek dallamait játszotta, a keringőket senki sem tudta úgy talp alá húzni, mint ő. *A magyar rádió is észrevette* benne a nemes hagyományokat tisztelő zenészt, állandóan közvetítette muzsikáját.

Holttestét ma délután *Győrbe* viszik, ott temetik el.

Keddi és szerdai rádióműsor

KEDD:

BUDAPEST I.: 17.00 Hirek szlovák és ruszin nyelven. 17.15 Vidéki és délvidéki. 17.35 Mindenből egy keveset. Közvetítés az Ostende-kávéházból. Közreműködik a Bajkó-zenekar, Sthymmel Miklós tánczenekara és Manuel de Bianco (ének). 18.35 Csathó Kálmán elbeszélése. 19.00 Hirek magyar, német és román nyelven. 19.20 Az uj japán miniszterelnök. 19.30 A Székesfővárosi Zenekar október 10-i hangversenyének közvetítése. 20.10 Közvetítés az Uj Magyar Színházból. A milliomos. Vigjáték három felvonásban. A II. felv. után 21.40 Hirek. 22.10 A milliomos III. felvonásának közvetítése. Hangfelvételei. 22.45 Szalonzene. 23.00 Hirek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.00 Hirek.

SZERDA:

BUDAPEST I.: 6.40 Ébresztő. Torna. Hirek. Közlemények. Étrend. Hanglemezek. 10.00 Hirek. 10.20 Garay János, a költő. Szentgyörgyi Elvira előadása Garay halála 90. évfordulóján. 10.45 Az olvasás, mint szépitőszer. 11.10 Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz. 12.10 Beszkár-zenekar. 12.40 Hirek. 13.20 Időjelzés, vizállásjelentés. 13.30 Szalonzene. 14.30 Hirek. 14.45 Műsorismertetés. 15.00 Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak. 15.20 Szórakoztató zene. 16.15 Növénynemesítés Münchebergben. 16.45 Időjelzés, hirek. 17.00 Hirek szlovák és ruszin nyelven. 17.15 Fürné Bartha Erzsébet magyar nótákat énekel. 17.55 Séta a Gyilkostó körül. 18.20 Honvédműsor. 19.00 Hirek magyar, német és román nyelven. 19.20 Tolnai Lajos elbeszélése. 19.40 Az operairodalom gyöngyei. Puccini-est. 20.20 Papp Viktor előadása Puccini-ről. 21.40 Hirek. 22.10 Rádiózenekar. 23.00 Hirek német, olasz, angol és francia nyelven. 23.25 Tánclemezek. 24.00 Hirek.

KASSA: 6.40—11.00 Budapest I. 11.05 Szegedi művészvilág. 11.20 Hanglemezek. 11.40 Hirek magyar és szlovák nyelven, műsorismertetés. 12.00—15.20 Budapesti I. 15.20 Hernádi halászok. 15.50 Tánclemezek. 16.15 Budapest I. 17.15 Eperjes a magyar multban. 17.40 F. Hercsuth Ilona zongorázik. 18.05 Honvédek a harcmezőn. 18.30—0.15 Budapest I.

A macska megölte a csecsemőt

Nyiregyháza, november 4. Tyukod községben *Vicipi* István feleségével együtt elment hazulról és a lakásban magárahagyták néhányhónapos gyermekét. Távollétükben a lakásban maradt macska leragta a gyermek orrát és állát. Mire a szülők hazaérkeztek, a csecsemő elvérzett és meghalt. *(MTI)*

Nagy tűz egy angol ruhagyárban

41 halott

London, november 4. *(Bud. Tud.)* A huttersfieldi ruhagyárban nagy tűz pusztított. A tűzvész következtében a gyár ötemeletes épülete elhamvadt. A munkások közül eddig *41 ember holttestét* húzták ki a romok alól. Igen sok halott kilétét nem tudták megállapitani.

Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy forrón szeretett, drága jó Édesanyánk

özv. Klaber Miksáné

szül. Rosenfeld Sarolta

angyali türelemmel viselt hosszú szenvedés után lelkét visszaadta Teremtőjének.

Utolsó útjára e hó 5-én, szerdán déli 12 órakor kísérjük a rákoskeresztúri új köztemetőben.

Budapest, 1941 november 4.

Klaber Imre, Klaber József, Klaber László, Klaber Jolán gyermekei, Klaber Imréné szül. Löw Panni menye, dr. Heves István veje.

FELHIVÁS!

URAK és HÖLGYEK

Hozassák meg teljesen díjtalanul a SZERVEZŐ IRODA (Erzsébet-körút 9) ismertetőjét, amelyből megtudják, hogy juthatnak azonnal jó keresethez, valamint állásban lévők kényelmes mellékjövedelemhez.

Az ismertető telefonon is igényelhető: **225-095**

ményeket mutathatnak föl, melyek biztosítékul szolgálnak arra, hogy a tanfolyam végével a növendékek az általános és valamennyi szakkal közös ismeretek elméleti és gyakorlati elsajátításával nyugodtan léphetnek át az egyes szakosztályokba, melyek a magasabb szakszerü kiképzésre vannak hivatva.

Igen érdekesek a *Feichtinger* György vezetése alatt álló diszítő festészeti szakosztály tanulmányai, továbbá *Mátrai* Lajos szakosztályának diszítő szobrászati mintázatai, melyekben itt-ott valósággal finomabb művészi izlést is láttunk fölcsillanni.

Teljes elismerés illeti meg *Loránfi* Antal tanárt is, aki a kis plasztika terén meglepő eredményeket mutathat föl.

Gondos és szakavatott vezetésre vall az ötvösség növendékeink kiállítása, mely ifj. *Herpka* Károlyt dicséri, továbbá érdekesek az idén rendszeresített zománcozási tanfolyam kisérletei, melyek *Hibján* Samu tanár vezetése mellett szép jövővel kecsegtetnek.

Végül dicsérettel kell megemlékeznünk a *Morelli* Gusztáv és *Doby* Jenő tanárok gondjaira bízott két szakosztály fametszeteiről és rézmetszeteiről, melyek közt vannak olyanok is, melyek akár egy művészeti kiállításon is helytállhatnának és alapos reményt nyujtanak az iránt, hogy ebben a nálunk annyira mellőzött két szakban is, művészi tekintetben is számbavehető új erők fognak föltünni.

Megemlítjük itt, hogy az Iparművészeti iskola a jövő évtől kezdve egy hézagpótló szakosztálylyal, a *lakberendezések* osztályával fog bővülni, mely első sorban lesz hivatva, hogy közreműködjék abban a nagy munkában, melynek célja a mindennapi használat tárgyaival művészi elemeket vinni be a nagyközönség körébe.

Mindent összevéve, teljes megnyugvással látjuk, hogy az iparművészeti oktatás vezetése jó kezekben van és már eddig is olyan sikert mutatott föl, mely a tovább fejlődésnek legbiztosabb záloga.

*

Az iparművészeti iskola kiállítását mindjárt a megnyitás napján *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter is megtekintette. A minisztert az Iparművészeti Múzeum bejáratánál *Radisics* Jenő, a múzeum igazgatója és az intézet tanári kara élén *Littler* Kamill igazgató fogadta. Az intézet növendékei testületileg jelentek meg s belépésekor lelkesen megéljenezték a minisztert, aki nagy érdeklődéssel nézte meg a kiállított rajzokat, képeket, szobrokat és műipari tárgyakat. Szemléje közben figyelemmel hallgatta *Morelli* Gusztáv, *Mátrai* Lajos, *Pap* Henrik, *Loránfi* Antal, *Herpka* Károly, *Hibján* Samu, *Doby* Jenő, *Gróh* István és *Feichtinger* György tanárok magyarázatait. A miniszter figyelmeztette a tanárokat, hogy mindenben a *magyar stilust* igyekezzenek érvényesiteni és különösen a *gyakorlati élet követelményeit* tartsák szemük előtt. A látottak fölött külömben *teljes elismerését* fejezte ki és kijelentette, hogy legközelebb az *Iparművészeti iskolát* is megfogja látogatni.

Pályázati hirdetések

az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1899-ik évi tavaszi nemzetközi kiállítására.

I.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat közhirré teszi, hogy a *néhai Trefort Ágoston, mint vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter* által a társulat fennállásának 1886-ban betöltött negyedszázados évfordulója alkalmából alapított *két, egyenkint 500 frank belértékkel biró aranyérem*, illetve a magyar művész kitüntetésére szánt nagy aranyérem ki nem adása esetében, e helyett a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi Miniszter úr Ő Nagyméltósága által, az 1895. évi junius 24-ikén 31.992. sz. a. kelt leiratban engedélyezett, és *egyenkint 200—200 frank belértékkel biró kis aranyérem,* az 1899. évi tavaszi nemzetközi kiállítás folyamán fog odaitéltetni, a következő föltételek mellett:

1. Ezen érmek egyikére hazai, másikára külföldi művészek bármily faju festészeti, szobrászati vagy metszetműveikkel pályázhatnak, amelyek az országos magyar képzőművészeti társulat kiállításán még nem szerepeltek.

2. A pályázat szempontjából csakis a tavaszi nemzetközi kiállításra szabályszerüen elfogadott s a megnyitástól a bezárásig kiállított művek vehetők figyelembe.

3. Minden a fentebbi föltételeknek megfelelő festészeti, szobrászati vagy metszetmű a pályázatra küldöttnek tekintetik, kivéve, ha a beküldő a kiállítás megnyitásától számított két hét alatt, tehát 1899. április 30-ikáig irásban kijelenti, hogy a pályázatban részt venni nem kiván. Ezen kijelentés az illető művön »nem versenyez« fölirattal fog feltüntettetni.

4. A pályabíróság tagjai e pályázatban részt nem vehetnek.

5. Az érem kiadására, esetleg ki nem adására vonatkozó javaslat fölött, a társulat rendes pályabírósága, kiegészítve a vallás- és

A cimaise-t mindenütt díszesen faragott faburkolat, fekete márvány vagy legalább is bársonyszövet borítja. Mindezt aránylag csekély áldozatok árán a társulat is megcsinálhatná és segíthetne az ilyen természetü bajokon, mert hiába, a berlini művészeknek nagyon igazuk volt, mikor a »Künstlerverein«-jük homlokzatára azt a jó német közmondást vésették:

»All' Kunst, ohn' Gunst, um sunst!«

*

Társulatunk kiállítási bizottsága és igazgatósága október 27-en tartott ülésén tárgyalta a fönnebb beható részletességgel ismertetett jelentést, melynek fölolvasása után jegyzőkönyvi köszönetet mondott a kiküldötteknek kiállításunk érdekében kifejtett buzgalmukért s azokért az életrevaló eszmékért, melyeket jelentésükben megpendítettek s melyeket az igazgatóság mihamarabb alapos megbeszélés tárgyává fog tenni.

A jelenvoltak a tavaszi tárlatra meghívásra ajánlott művészek lajstromát egyhangulag elfogadták s ezenkivül elhatározták, hogy *Dudits* Andor bizottsági tag javaslatára, aki olyan időben járt Párisban, amikor még mind a két *Szalon*-t láthatta, az általa ajánlott hatvanöt művésznek hetvenhét művét is meghívják a tavaszi kiállításra.

Ezek szerint az 1899. évi tavaszi nemzetközi kiállításra körülbelül negyven külföldi művész kap bármely beküldendő művére zsürimentességet biztosító meghívást, száznegyven művész pedig meghatározott százötvenkilenc művének elküldésére való fölszólítást.

A kiállítás sikere már most csak attól függ, vajjon a meghivottak közül hányan teszik túl magukat a mi áldatlan viszonyaink okozta s a fennebb ismertetett jelentésben is hangsúlyozott visszásságokon annyira, hogy puszta önzetlen rokonszenvből elküldjék műveiket a kiállításra . . .

Az Iparművészeti iskola kiállítása.

Az iparművészeti oktatás tudvalevőleg hosszu időn át valósággal mostoha gyermeke volt a magyar közoktatásügynek, ami iparunk és különösen művészi iparunk föllendülésére is csak bénítólag hatott, amenyiben nélkülözvén a képzett és színvonalon álló hazai erőket, úgyszólván teljesen a külföldre voltunk utalva s a külföldi erők fölhasználása amíg egyrészről rendkivül megdrágította műipari cikkeink előállítását, másrészről teljesen a külföld szolgai utánzataivá tette a magyar műipar alkotásait. Azóta ez a visszás helyzet örvendetesen megváltozott. A közoktatásügy vezérlő férfiai végre fölismerték az ezen téren évek hosszu során át elkövetett mulasztásokat és kiváló gondot kezdtek fordítani az iparművészeti oktatás fejlesztésére. Az Iparművészeti iskola, szakavatott és buzgó tanári karának a vezetése alatt fokozott erővel kezdett működni és immár elérkezettnek látta az időt arra, hogy fáradozásainak eddigi eredményével a nyilvánosság előtt beszámoljon.

Ennek az elhatározásnak köszönhetjük azt a minden tekintetben érdekes és tanulságos kiállítást, mely október 31-ikétől november 6-ikáig látható volt az Iparművészeti Múzeum nagy földszinti csarnokában s mely izléses elrendezésben mutatta be az iskolai előkészítő tanfolyam és a hat szakosztály növendékeinek a munkálatait.

Őszinte örömmel és jóleső megelégedéssel néztük végig ezt a kiállítást, mely minden tekintetben meggyőzött róla, hogy az iparművészeti oktatás a lehető legjobb kezekben van és hogy az elért eredmény olyan, melyet aligha kell féltenünk a külföldi hasonnemü iskolák eredményeivel való esetleges összehasonlítástól. Ami annyival is inkább megbecsülendő, mert nem szabad figyelmen kivül hagynunk, hogy az iskola növendékei a társadalomnak nem éppen legmüveltebb osztályából kerülnek elő, úgy hogy a tanári karnak meglehetősen nyers anyag áll csak rendelkezésére. Már pedig ilyen anyagot rövid pár esztendő alatt ennyire kicsiszolni olyan siker, mely föltétlen elismerést érdemel. Dicséret illeti meg a tanárokat, dicséret a növendékeket, akiknek csakis a közös, nemes cél érdekében kifejtett egyöntetü munkássága, buzgalma és lelkesedése hozhatta létre ezt az eredményt, melyet látva, teljes megnyugvással nézhetünk a magyar iparművészet jövője elé, annál is inkább, mert úgy az előkészítő tanfolyam, mint a hat szakosztály csoportos kiállításában öntudatos, jól megfontolt és kipróbált tanítási rendszer nyomait látjuk, mely szakszerü fokozatossággal viszi a növendéket a kezdetleges kiindulási ponttól egész addig a fokig, melynél tovább menni, nem is lehet az iparművészeti iskola hivatása.

Az előkészítő tanfolyam tanárai, ~~*Gróh* István~~, *Papp* Sándor, *Schickedanz* Albert, ~~*Benczur*~~ Béla, ~~*Holtós* Károly~~ és *Pap* Henrik, alapvető hivatásuk tudatában az ékítményes, szabadkézi perspektivikus, geometriai, építészeti, iparművészeti és alakrajzok terén igen szép ered-

leg számíthatunk; köztük van: *Sargent* John, *Benjamin* Constant, *Berton* Paul, *Bisbing* Henry, *Gueldry* Joseph, *Lefébre* Jules stb.

Párisból hazafelé jövet, Zürichben is megálltak kiküldötteink, még pedig kizárólag azért, hogy meglátogassák Henneberg ottani dúsgazdag selyemgyárost, aki a selyemgyártástól eltekintve, a kontinensnek tán egyik leglelkesebb mű-mecenása! Magán-képtárában, melyet halála után hazájának szánt, egyebek közt 140 Menzel, 26 Böcklin és 16 Stuck-féle festményt őriz. *Márk* és *Karlovszky* teljes ékesenszólásukat fölhasználták, hogy Henneberget rábírják legalább néhány képének kiállításunkra való átengedésére, de — sajnos — sikertelenül.

Rendkivül érdekes és tanulságos a jelentésnek ezután következő része, mely intenziv világot vet a külföldi művészeknek kiállításainkhoz való viszonyára s csak megerősíti mindazt, amit ebben a tárgyban, a *Műcsarnok* 10-ik számában, »Kiállításaink s a külföldi művészek« cimü cikkelyünkben elmondottunk.

A jelentésben egyebek közt a következőket olvassuk:

»Nyilt őszinteséggel jelenthetjük a t. igazgatóságnak, hogy a külföldi művészek meghivásunkat nem a legszivesebben fogadták s ennek okát sem igen titkolták el előlünk.

Mit nyujt kiállításunk a külföldi művésznek? *Egy* aranyérmet!

Ez minden. Mert a vásárlás oly csekély, hogy az, elsőrangu mestereket nem mindig vonzz ide. Az ilyen mesterek hírnevüket nem Budapesten keresik, tehát miért küldjenek ide jeles alkotásokat? Legfeljebb szimpátiából, amelyet azonban mi még csak *udvariassággal* sem viszonzunk.

Kormányunknak nincs rendjele, nincs más egyéb kitüntetése a kiállításunkon résztvevő külföldi művészek számára.

A párisi Szalon a külföldiek számára ad első, második, harmadik *érmet* és *mention*-t, kitüntetésékkel dekorálja őket a kormány. (Minden jelesebb művészünk *Munkácsy*-tól kezdve lefelé előkelő francia rendjelek tulajdonosa!) A *Champs de Mars* »associée«-nek és »societaire«-nek választja az érdemesebbeket. Németországnak és apró államainak megszámlálhatatlan kitüntetései vannak művészek számára. Ha már az aranyérmekből s rendjelekből nem futja, osztogat »professzor«-i címeket, melyet ott a művészek igen nagy becsben tartanak, sőt *Menzel* Adolfot megtette — *excellenciás úrnak!*

Szóval külföldön a művészek az elkényeztetésig megbecsült emberek, akik hozzá vannak szokva ahoz, hogy úton-útfélen dédelgessék őket. Ne csodálkozzunk tehát rajta, ha a külföldi művészek legalább ennyit megkivánnak tőlünk is, ha köztünk megjelennek.

A külföld művészeinél a kiállításaink iránt való ellenszenv évről-évre fokozódik, mert évről-évre szaporodik azoknak a száma, akik csalódással és boszusággal telve viszik vissza nálunk kiállítva volt műveiket és üres kézzel távoznak tőlünk.«

Végül pedig, külföldi tapasztalataik nyomán, kiküldötteink igen érdekes és megszívlelendő dolgokat mondanak el a kiállítások rendezéséről is.

»A művészet gócpontjain — úgymond a jelentés — azt tapasztaltuk, hogy ott minden esztendőben csak egy kiállítást rendeznek, mely minél magasabb művészi színvonalon áll, annál kevésbé vásári jellegü. Az ember szinte érzi, hogy ott *nem a kenyérért,* hanem a »pour la gloire« jelentek meg a művészek. A kenyérszerzés piaca úgyszólván teljesen a »Genossenschaft«-ok és »Kunstverein«-ok, továbbá a műkereskedők termeibe szorult vissza.

Gyakorlott szemeinknek a nagy kiállításokon leginkább föltünt a művek teknikai bevégzettsége. Még a gyöngébb dolgokon sem látszik meg, hogy alkotójuk sietett művét befejezni, nehogy a tárlatról kimaradjon. Egy év elegendő arra, hogy a művész — nem beszélve nagyobbszabásu alkotásokról — idején megkezdje és be is fejezze a kiállitásra szánt művet.

A mi kiállítási rendszerünk — ami pedig fájdalom művészeinkre nézve *kenyérkérdés* is — két részre osztja a művész munkarendjét. A mi művészeink állandó sietségben élnek, hogy hat hónapon belül megfessék azokat a műveket, amelyek számukra, a hírnéven kivül, hat hónapra kell, hogy a kenyeret is megszerezzék. Nem hiszszük, hogy volna még valahol tárlat, melyen oly sok tehetségre való mű kivánná a teknikai bevégzettséget, mint éppen a mi tárlataink

Nem tudjuk, hogy miképpen lehetne a mi sanyaru művészeti viszonyaink közt művészeink anyagi romlása nélkül az egyévi kiállítás rendszerét már most behozni, de azt az egyet tudjuk, hogy ez a rendszer a kiállításon résztvevő művek *minőségére föltétlenül előnyös* hatással volna!«

Végül még a kiállítási termek falaira és a cimaise-re vonatkozó megfigyeléseik kapcsán a következőleg végzik jelentésüket:

»Megfigyeltük a kiállításokon a rendezést. Láttuk, hogy mily nagy gondot fordítanak a képek fölfüggesztésére szolgáló falak szinére és anyagára. Bársony és művészileg festett juta, imitált gobelin, ráncokba szedett tüll szöveteket alkalmaznak a falak dekorálására.

kébe és ilyen módon a különböző faktorok vállvetett és lelkes munkájával, minden tekintetben finom izlésü és a művészi benyomások befogadására és asszimilálására alkalmas közönséget neveljünk a jövő művészete számára.

Olvasva a miniszter ujabb rendeletét, jól esik ismételten konstatálnunk, hogy azok az eszmék, amelyeket lapunk rövid fennállása óta a *Műcsarnok* hasábjain hangoztattunk, teljes összhangzásban vannak a miniszter eddigi két rendeletének az intencióival, melyek ezennel valóra váltanak nem egy olyan intézkedést, amelynek szükséges és célszerü voltára több izben is volt alkalmunk rámutatni.

Hiszen hogy egyebet ne említsünk társulatunk igazgatósága már ez év tavaszán kimondotta, hogy a tanuló ifjuság művészi érzékének a fejlesztése céljából a székesfővárosi iskolák növendékeinek, tanáraik vezetése mellett a társulat által rendezett kiállításokra ingyenes belépést engedélyez és ezenkívül a társulati kiállítások képes tárgymutatóját, az ország összes középiskoláinak két-két példányban ingyen megküldi.

Sajnos, a társulatnak ez az intézkedése eddig nem talált az iskolák vezetőségei körében a kellő viszhangra, amennyiben az ezévi tavaszi nemzetközi kiállítást az iskolák ifjúsága köréből alig hatezren tekintették meg, de reméljük, hogy *Wlassics* Gyula dr. közoktatásügyi miniszter meg fogja találni a módot arra, hogy az iskolák vezetőségeit a rendelet végrehajtására rábírja, ami természetesen első föltétele annak, hogy a miniszter nemes intenciókkal megindított akciója a kivánt eredményre vezessen.

Az 1890-ik évi tavaszi nemzetközi kiállítás.

A »Műcsarnok« hasábjain több izben megemlékeztünk már róla, hogy társulatunk igazgatósága *Márk* Lajos és *Karlovszky* Bertalan festőművészeket kiküldte a külföld nevezetesebb művészeti központjaiba, azzal a megbizással, hogy ott a kiválóbb művészekkel való személyes érintkezés útján a társulat jövő évi tavaszi nemzetközi kiállítására műveket szerezzenek.

Igazgatóságunk kiküldöttei utazásukból már visszatértek s kimerítő jelentést adtak be, melyet az alábbiakban, csaknem egész terjedelmében ismertetünk.

Márk és *Karlovszky* mindenekelőtt Münchenben állapodtak meg és behatóan tanulmányozták a *Glaspalast* és a *Secessio* kiállításait, amelyekből 29 művésztől való 32 művet ajánlottak, jurymentességet biztosító személyes meghivására. Az ajánlottak közt a legkiválóbb művészek, igy pl. *Frenzel* Oszkár, *Klinger* Max, *Lenbach* Franz von, *Alexander* John, *Dierckx* Pierre, *Herkomer* Hubert, *Herterich* Ludvig, *Kroyer* Péter, *Segantini* Giovanni, *Stuck* Franz, *Uhde* Fritz stb. neveivel találkozunk.

A müncheni művészek közül különösen *Lenbach* lekötelező szivélyességgel fogadta társulatunk kiküldötteit, akik előtt a legmelegebb rokonszenvvel nyilatkozott a magyar művészetről és nagy elismeréssel emlékezett meg művészeinknek a történelmi festészet terén nyilvánuló törekvéseiről. Ezenkivül biztos kilátásba helyezte, hogy műveinek egy kisebb, de válogatott kollekciójával fog részt venni tavaszi kiállításunkon.

Zügel Heinrich tanár, a kiváló állatfestő, szintén megigérte, hogy több művet küld tárlatunkra.

Münchenből kiküldötteink Berlinbe mentek, ahol a nagy nemzetközi kiállításból harminc művésztől való harminckét művet jegyeztek föl, mint olyanokat, melyek jurymentességet biztosító meghivásra méltók. Ebben a névsorban is olyan nevek fordulnak elő, mint: *Bartels* Hans, *Brangwyn* Frank, *Carpentier* Evariste, *Echtler* Adolf, *Kampf* Arthur, *Löffiz* Ludwig, *Marr* Carl, *Max* Gabriel, *Meyerheim* Paul, stb. *Klinger* Max igéretet tett, hogy grafikai műveinek egy érdekes kollekciójával fog részt venni kiállításunkon.

Az anversi nemzetközi kiállításon mindössze tizennyolc művésznek tizennyolc művét ajánlották meghivásra. A kiválasztottak közt van: *Baertsoen* Albert, (aki a mult évben kiállításunkon állami nagy aranyérmet kapott), *Frederick* Leon, *Henner* Jean Jacques, *Thaulow* Fritz, *Bartels* Hans stb.

Az anversi kiállításon tudvalevőleg a magyar művészet is képviselve volt külön csoportban, melynek elrendezéséről *Márk* és *Karlovszky* a legnagyobb elismeréssel emlékeznek meg. Különösen kiemelik azt, hogy a csoport, »La Hongrie« fölirással teljesen el volt különitve az osztrák művészek csoportjától, aminek — mint megjegyzik — „nem egyedül nemzeti önállóságunk elismerése volt a kútforrása.“

A jelentés szerint társulatunk kiküldöttei Antwerpből Párisba mentek, ahol kiállítást ugyan már nem láthattak, de helyette meglátogattak egész csoport kiváló művészt, hogy kiállításunkon való részvételüket kieszközöljék.

Mindenekelőtt megszerezték *Dannat*-nak a »Societè des artistes americain à Paris« elnökének az igéretét arra, hogy az egyesület tagjai közül — köztük *Harrison*, *Alexandre*, *Mac Ewen* stb. — 17-en kollektiv csoporttal vesznek részt a kiállításunkon.

Meglátogatták többek közt *Rodin*-t is, aki megigérte, hogy művei közül néhányat elküld tavaszi kiállításunkra, sőt kilátásba helyezte, hogy esetleg a híressé vált *Balzac*-szobrot is beküldi, mely kétségkivül elsőrangu érdekességet kölcsönözne tárlatunknak.

Párisi látogatásaik alapján kiküldötteink 19 művészt jelöltek ki, akik méltók a személyes meghívásra s akiknek tárlatunkon való részvételére eset-

Műcsarnok 1898. 14. sz. 113. l.
(Az Iparm. Isk. kiáll.)

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).
285. FIATAL LÁNY. Jelezve.
Karton. 61×49 cm. 200.—

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).
286. NŐI ARCKÉP.
Fa, ovális. 53×41 cm. 200.—

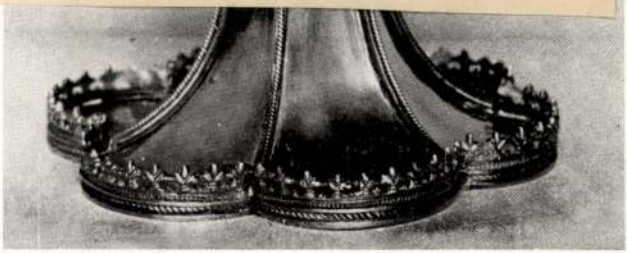

651.

Almásy Teleki II. 1939

603. Wildhack.

209. Hein.

273. VIRÁGCSENDELET. Jelzés lent jobbra: Kardos.
Fa. 22×28,5.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

274. IVÓ KATONA. Jelzés jobbra: Karlovszky B.
Ceruzarajz. 24,5×14.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

275. NŐI AKTTANULMÁNY. Jelzés lent jobbra: Karlovszky Bertalan.
Fa. 13,5×17,5.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

276. NŐI AKT.
Fa. 27,5×39.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

277. NŐI AKTTANULMÁNY. Jelzés lent jobbra: Karlovszky Bertalan.
Ceruzarajz. 31,5×21.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

278. NŐI AKTTANULMÁNY. Jelzés lent jobbra: Karlovszky Bertalan.
Ceruzarajz. 17×26.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

279. TANULMÁNYFEJ. Jelzés lent jobbra: Karlovszky Bertalan.
Fa. 45×37,5.

Ernst Múzeum aukciói XV. (1921)

1. TARQUINIUS és LUCRETIA.
2. JÓZSEF ZALUCA.
Mindegyik ap: 18,5 × 24.

Jankó János (1833—1896).

261. 82 darab ceruzarajz különböző méretekben. (1860—1895).

Janssens Jeroom (1624—1693).

262. ELŐKELŐ ZENÉLŐ TÁRSASÁG.
Vászon. 85 × 105. Címlapon.

Jazet (18—19. század).

263. „GIL BLAS REÇOIT LA GOUVERNANTE DE VALENCE".
Mezzotinto, 35 × 42.

Jendrassik Jenő (1860—1919).

264. FEHÉRRUHÁS NŐ. Jelzés lent balra: Jendrassik Jenő 1889.
Vászon. 65,5 × 52,5.

Johannot Alfred és Tony.

265. JÓZSEF MAGYARÁZZA PHARAO ÁLMÁT.
Szines metszet. 42,5 × 55,5.

Józsa Károly (szül. 1872).

266. NŐI AKTTANULMÁNY. Jelzés lent jobbra: Józsa.
Lemezpapir. 61 × 46.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

280. NŐI AKTTANULMÁNY. Jelzés lent jobbra: Karlovszky B.
Fa. 8,5×13,5.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

281. NŐI TANULMÁNY. Jelzés lent jobbra: Karlovszky Bertalan.
Fa. 50×39,5.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

282. NŐI FEJTANULMÁNY. Jelzés lent balra: Karlovszky Bertalan.
Fa. 45,5×35.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

283. PÁRISI OMNIBUS. Jelzés lent jobbra: Karlovszky Bertalan. Páris.
Fa. 19×11,5.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

284. NŐI TANULMÁNYFEJ. Jelzés lent balra: Karlovszky Bertalan.
Fa. 54×45,5.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

285. NŐI AKTTANULMÁNY. Jelzés lent jobbra: Karlovszky Bertalan.
Fa. 54×45,5.

Kárpáthy Rezső † (szül. 1857).

286. MAHOMET HASSUR ALLAH" Jelzés lent balra: Kárpáthy Rezső Tunis.
Fa 19×31,5

Karlovszky Általan

Keleti Gusztáv (1834—1902).

293. HEGYES TÁJ.
Fa. 31×46. (Kiállitva Szegeden 1903-ban).

Keleti Gusztáv (1834—1902).

294. TÁJKÉP.
Lemezpapir. 27×45. (A művész hagyatékából).

Keleti Gusztáv (1834—1902).

295. 4 darab vizfestmény:
3 TÁJKÉP ÉS SOPRON LÁTKÉPE. (Dreyfaltigkeitsplatz. Oedenburg).
Vizfestmények. Mindegyik lap: 14,5×19,5. (A művész hagyatékából).

Keleti Gusztáv (1834—1902):

296. TÁJ TÓVAL.
Lemezpapir. 30,5×52.

Kéméndy Jenő (szül. 1860).

297. NŐI TANULMÁNY. Jelzés lent balra: Kéméndy Jenő 1920.
Vászon. 59×40.

Kéméndy Jenő (szül. 1860).

298. BACCHANSNŐ. Jelzés lent a középen: Kéméndy Jenő.
Lemezpapir. Átmérője: 24.

Kéméndy Jenő (szül. 1860).

299. NŐI KÉPMÁS.

Képes Krónika

IRODALMI, MŰVÉSZETI, SZINHÁZI, TÁRSASÁGI ÉS SPORTHETILAP

XXI. évfolyam 10. szám. *Budapest, 1939 március 5*

Teleki Pál gróf miniszterelnök (Karlovszky Bertalan egyik leghíresebb festménye)

A KONKLÁVÉ

A Szent Péter-tér a bazilikával és a Vatikánnal

Mire ezek a sorok a Képes Krónika olvasóközönsége elé kerültek, messze Rómában a Vatikán márványfalainak egy elhatárolt részében háromszor élesen harang csendült meg, szertartásmesterek ajkáról elhangzott a hagyományos formula: „Extra omnes!" és ebben az évszázadban immár negyedszer megkezdődött az a nagyjelentőségű, ünnepélyes aktus, mely hivatva van Szent Péter ideiglenesen elárvult székét betölteni. Hagyományos formaságok között kapuk zárultak be kulcscsal (cum clave) és ezzel megkezdődött a pápaválasztás, vagy ahogy majdnem hét évszázad óta az elzárt helyről magát a ténykedést is nevezik: a konklávé.

Természetesen az immár hét évszázados mód, a konklávéban történő szavazás előtt is volt pápaválasztás. Különféle módozatokkal a keresztény ősidőktől kezdve, amikor a nép és a papság közösen. később egyre kimondottabban csak a papság, majd csak ennek egyes kijelölt tagjai, a mai bíboros testületnek ősei, amely testületre III. Sándor pápa, tehát a XII. század közepe óta egyedül van bízva az új pápa megválasztása. A régi időkben tagadhatatlanul befolyásuk volt a pápaválasztásra a régi római birodalom és jogutódai uralkodóinak, a középkor elején a római főnemességnek, később a német római császárságnak és ez a befolyás a történelmi idők folyamán sokáig megmaradt az egyház által elvileg ugyan mindig, de tételes törvényben nem tiltott, úgynevezett vétó formájában, amelyet a katolikus nagyhatalmak igényeltek a maguk számára.

A külső befolyásnak ez a csökevénye azonban teljesen megszűnt, éppen ennek a századnak első pápaválasztása után, amikor az 1903-i konklávéban elhangzott az a vétó, mely megakadályozta a volt bíboros államtitkár, Rampolla esetleges megválasztását és talán ezzel tette lehetővé X. Pius megválasztását, akinek egyik legelső egyházkormányzati ténye volt, hogy a „Commissum Nobis" konstitúcióval a legkörültekintőbb módon intézkedett mindennemű, a pápaválasztásba való világi beleavatkozásnak megakadályozásáról.

A vétójog hatalmi kérdés volt az egyház és az erre jogot formáló, öt katolikus nagyhatalom között s a pápai állam sohasem mulasztotta el, hogy minden egyes vétó után be ne je-

y rendőr, hogy nyakon-
tusa után, szétrongyolt
al, levitték az útczára,
ságba tették.

A műcsarnok téli tárlata. November utolsó napján mutatták be a meghivottaknak a műcsarnokban a téli tárlatot, melyben kizárólag magyar művészek

Karlovszky Bertalan: *XIII. Lajos korabeli alak.*

JLAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

B. *Mednyánszky* László két tájképe («Köd» és «Alkony») igen tetszik. *Ipoly* Sándor «Erkel Ferencz géniusza» is figyelmet kelt. *Pállik* Béla ezúttal szintén egy pompás állatképpel «Kosok az akolban» szerepel. A kiállításban figyelemre és érdeklődésre méltó műveikkel részt vesznek még: *Keleti* Gusztáv, *Tölgyessy* Arthur, *Háry* Gyula, *Hegedüs* László, *Paczka* Ferencz, *Zemplényi* Tivadar, *Baditz* Ottó, *Grünwald* Imre, *Koszta* József, *Szenes* Fülöp, *Edvi-Illés* Aladár. *Telepy* Károly, *Rajzó* Miklós, *Mihalik* Dániel, *Neogrády* Antal, *Nádler* Róbert, *Mendlik* Oszkár, *Poll* Hugó, *Paur* Géza, *Veress* Zoltán, *Szlányi* Lajos, *Spányi* Béla, *Spányik* Kornél, *Mannheimer* Gusztáv, *Bosznay* István, *Vastagh* Géza, *Peske* Géza, *Kubányi* Lajos, *Karvaly* Mór, *Tahi* Antal, *Koroknyai* Ottó, *Pataky* László, *Ürmösi* Sándor, *Karvaly* József, *Szikszay* Ferencz, *Jendrassik* Jenő, *Fényes* Adolf, *Kacziány* Ödön, *Konek* Ida, *Knopp* Imre, b. *Braunecker* Stina, *Cserna* Károly, *Brodszky* Sándor, *Ferenczi* József, *Györök* Leo, *Kann* Gyula, *Keleti* Gábor, *Kézdi-Kovách* László, *Koroknyainé*, *Koszkol* Jenő, *Schickedanz* Albert, *Skutetzky* Döme, *Molnár* József, *Stein* János, *Telkesy* Valer, *Valentiny* János, *Zilzer* Antal, stb. A szobrászok közül *Strobl* Alajos Gyulai Pál mellszobrát állította ki. *Holló* Barnabás, *Ligeti* Miklós, *Bezerédi* Gyula, *Teltsch* Ede, *Fadrusz* Jánosné, *Nagy* Kálmán, stb. szoborműveit találjuk még a kiállításon.

A Franklin-Társulat kiadványai. A Franklin-Társulat kiadásában becses könyvek jelentek meg, melyek a közeledő ünnepekre is tartalmas, díszes és kedves ajándékúl szolgálhatnak.

Az ifjusági olvasmányok közt elévühetetlen *Robinson Crusoe élete és viszontagságai* új és díszes kiadását is megkapjuk. Defoe klasszikus művét most Gaal Mózes fordította le, egyszerű, világos nyelven, jó magyarsággal. A könyvet Paget Valter 120 művészi illusztrációja ékesíti. Ára 1 frt 20 kr, vászon kötésben 2 frt 40 kr, díszkötésben 4 frt. *Görög regék*, Cox Görgy után, angolból fordította és bevezetéssel ellátta Komáromy Lajos tanár. A görög képzelet és lélek a késő évezredek számára is fenmaradt a hellen hitrege világában. A mythologia alakjaihoz füződő regéket irta meg Cox mesterileg. A magyar fordításból most a második kiadás jelenik meg kilenczven képpel, melyek archaeologiai minták után készültek. Ára 3 frt, vászonkötésben 3 frt 50 kr. — *Diákélet Angolországban*, irta Laurie A., francziából fordította Hegedüs Pál.

szerzője *Lovcsányi* Gyula nek és a Kis-Kárpátokn meg a Nyitra völgyén kal sót, de áttekintést adva a vidékeiről is, úgy szintén érdekességű e dolgozatba család uradalmának, a vá romoknak, a Nyitra völgy városának ismertetése, mi hez nevezetes történelmi tozatos tartalmú dolgozat kíti, sok pontját ábrázolvá keknek, melyekben Nyitra zok *Cserna* Károly, *Dörre* báró *Mednyánszky* Lászl valók. A mű, a mely két két kel gazdagon illusztrált és s minden hónap 1-én és 15 kir. államnyomda kiadásá Testvérek irodalmi intézet mányában kerül forgalon fizetés útján *egész évre* (2 *félévre* (12 füzet) 3 frt 60 1 frt 80 krért. Egy-egy füze

A bűvészet könyve. Irt bűvészet iránt érdeklődn találhatnak ezen 17 ívnyi érthetőleg megmagyarázz fogást s világossá teszi menő «eltüntetéseket», «s melyek oly megfoghatat titokba be nem avatott né ságos tankönyve ez a bűv lyével a legtöbb bűvészeti és hogy ez annál könnyeb gyarázó rajz is van a szö könyv a spiritisták mutat valóságosan megmagyaráz 2 frt 50 kr.

Nemzeti színház. Nov. *Bosnyák* Zoltán «*Tisztító* művét. A szerző másfél é czimű drámájával biztató mutatott. Uj szinművéne anyaga, formája, páthosza szerző hatást akarván bizto eszközét veszi igénybe, ho Legnagyobb hibája azonb

Hogyan tünt el a „Vöröshajú lány" a Fővárosi Képtárból

Két évvel ezelőtt is elloptak egy Karlovszky-képet

Érdekes és az utóbbi időben egészen egyedülálló lopási ügy foglalkoztatja a rendőrséget. Az történt ugyanis, hogy ismeretlen tettes a Fővárosi Képtárból ellopta *Karlovszky* Bertalannak, a világhírű magyar festőnek egyik képét, a „Vöröshaju lányt". Magyarországon képlopás 1897 óta nem fordult elő. Ekkor történt, hogy az Országos Képtárból elloptak egy Murillo-képet.

A Fővárosi Képtár kiállítása már több nap óta tart. A $8^{1}/_{2}$—12 centiméteres, fára festett Karlovszky-kép a Kaplony-utcára néző kisteremben, az ajtó mellett függött. A festmény szembe, kissé jobbfelé tekintő, feltűzött, dús, vörösesszőke hajú tizennyolc-huszéves lányt ábrázol. A képet utoljára *Kop* Jenő igazgató látta szombaton délelőtt 11 órakor, ekkor még a helyén lógott a falon. Ugyanezen a napon a déli órákban *Bende* Mihály altiszt észrevette, hogy

a Karlovszky képnek csak a rámája lóg a falon, a festmény pedig hiányzik.

Nem tulajdonított különösebb jelentőséget a dolognak, mert többször megtörtént, hogy egyes képeket kivettek a rámából, hogy javítsák vagy restaurálják. Az altiszt azt gondolta, hogy restaurálnri vitték a Karlovszky festményt is. Hétfőn délután a főaltiszt, akinek tisztéhez tartozik a restaurálás alatt álló képek számontartása, megdöbbenve vette észre, hogy üresen áll a ráma a falon. Rögtön jelentette az esetet az igazgatónak, aki a rendőrségre sietett és megtette a feljelentést lopás címén, ismeretlen tettes ellen. A rendőrség nyomozni kezdett. Ma, a déli órákban, csengett a telefon a főkapitányságon és egy női hang a következőket jelentette be:

— *Ne keressék a képet, megtalálhatják gróf Teleki Évánál, a katalógusban 19-es szám alatt, ott szerepel „A vöröshajú lány".*

A főkapitányság természetesen azonnal ellenőrizte a bejelentést és megállapította azt, hogy *tévedésről van szó.* A gróf Teleki Éva-féle kiállítás katalógusában valóban ott szerepel 19-es sorszám alatt „A vöröshajú lány". Ez *a kép azonban nem azonos a Fővárosi Képtárból ellopott festménnyel.* Ez is Karlovszky-kép ugyan, *a méretek azonban nem egyeznek* és ez a művésznek egy másik kompoziciója. A két képnek csak a címe azonos. Nemcsak az alak, hanem a méretek sem egyeznek. Az eltünt Karlovszky-kép, mint írtuk, $8^{1}/_{2}$×12 centiméter, ez a Karlovszky-kép pedig 36×36 centiméter és dr. *Deutsch* József Andrássy-út 36. szám alatt lakó fogorvos tulajdona. A telefonáló hölgyet, aki minden kétségen kívül a nyomozó hatóságok munkáját akarta megkönnyíteni, a névazonosság tévesztette meg.

A rendőrség tovább folytatja a nyomozást, az eddig elmondottakon kívül azonban semmi egyéb adat nem áll rendelkezésre, így a kép előkerítése nehéznek és körülményesnek igérkezik. Felvilágosításért fordultak a detektívek *Kiss* Ilushoz, aki annakidején modellje volt Karlovszky Bertalannak. Kiss Ilus közölte, hogy a képet nagyon jól ismeri, pontosan emlékszik rá. Fogalma sincs róla, hová tünhetett el, annyit azonban közölhet, hogy

nem ez az első Karlovszky-kép, amit elloptak.

Két évvel ezelőtt az ő lakásáról tünt el *Khuen-Héderváry* Károlyné arcképe, amely szintén Karlovszky mester műve. Az arckép 60×70 centiméter nagyságú. Abban az időben sokáig keresték, azonban a mai napig nem került elő.

Egyelőre mindenki értetlenül áll a történtekkel szemben. A rendőrség fáradhatatlanul dolgozik és valószínűleg rövidesen meg tudja állapitani, hogy ki vagy kik lehettek a tettesek.

Szenvedélyes műgyüjtőről és Karlovszky-imádóról van-e szó,

ugyanaz a tettes követte-e el ezt a lopást is, aki két évvel ezelőtt a volt modeltől elvitte az arcképet, vagy esetleg semmi összefüggés nincs a két eset között és *egyszerű tolvajlásról van szó?* A munkába, természetesen, belekapcsolódik a közönség is, az eset mindenkit érdekel és a főkapitányságra egymásután futnak be az érdekesnél-érdekesebb bejelentések az ellopott festmény ügyében.

Amerikai lépés a finn kormánynál

Washington, nov. 4.

(Bud. Tud.) Hull külügyminiszter kijelentette, hogy a Szovjetunió kész Finnországgal a békéről tárgyalni. Kijelentette továbbá a miniszter, hogy az Egyesült Államok diplomáciai képviselete a finn kormány elé terjesztette a Szovjet békeajánlatát.

Spanyolország új prímása

Madrid, nov. 4.

(Német Távirati Iroda)

Franco tábornagy a Szentszék hozzájárulásával kinevezte *Enrique Pax La Y Denielt,* Salamanca eddigi püspökét *Spanyolország biboros prímásává* és Toledo érsekévé az elhunyt Isidro Goma Tomas biboros helyére. *(MTI)*

A taxiban telejtett tizenkét brilliánsgyűrű és a becsületes softőr

Erdei Zoltán ékszerész egy aktatáskában 12 brilliánsgyürüt vitt az egyik előkelő arisztokrata-családhoz, amely állandó vásárlója. Mikor visszafelé ment az üzletébe, a Baross-téren taxiba szállt, majd eszébe jutott, nem messze az üzletétől, hogy cigarettát akar vásárolni. Kiszállt a kocsiból és csak mikor az autó tovább robogott, akkor jutott eszébe, hogy a *12 brilliánsgyűrűt tartalmazó táskát a kocsiban felejtette.* A gyűrűk értéke *10.000 pengő.* Azonnal jelentette az esetet a rendőrségen, alig tette meg azonban a feljelentést, jelentkezett a taxivállalat és közölte, hogy a taxisoffőr, *Ausch* László beszolgáltatta a táskát a taxivállalathoz és az igazolt tulajdonos ott átveheti.

Angol-svájci tárgyalások a blokád miatt

Bern, nov. 4.

(Bud. Tud.) A szövetségi tanács Turnheer Walter londoni svájci követet jelentéstételre Bernbe rendelte. Ez a jelentéstétel valószínűleg a Svájccal szemben életbeléptetett szigorúbb blokáddal áll kapcsolatban, amelynek kérdésében tárgyalások folynak.

Két amerikai búvárhajót adtak át az angoloknak és lengyeleknek

New-London (Connectitut), nov. **3.**

(Német Távirati Iroda)

Cutts kapitány, az itteni tengeralattjáró-támaszpont parancsnoka az Associated Press szerint közölte, hogy az Anglia megsegítéséről szóló törvény alapján kedden két északamerikai tengeralattjárót adnak át az angoloknak, illetőleg a lengyeleknek. Az angolok az 1918—19. hajóépítési terv alapján készült, az R-osztályhoz tartozó tengeralattjárót kapnak, a lengyeleknek szánt tengeralattjáró az S-osztályhoz tartozik és az 1921—23. évi hajóépítési terv szerint épült. Angol és lengyel tengerészek egy ideje már New-Londonban tartózkodnak, hogy kiképezzék őket ezeken a tengeralattjárókon. *(MTI)*

Gróf Pejacsevics Péter Horvátország madridi követe

Zágráb, nov. 4.

(Bud. Tud.) Horvátország madridi követévé kinevezett gróf Pejacsevics Péter követ és meghatalmazott miniszter a követség tagjaival együtt elutazott Spanyolországba

Felelős szerkesztő és kiadó:
DR. HALÁSZ SÁNDOR

Alapította:
DR. NADÁNYI EMIL

Kiadja a 8 Órai Ujság Lapkiadó Rt. Szerkesztőség: Honvéd-utca 10. Tel.: 11-53-60. Kiadó: Andrássy-út 47. Tel.: 22-42-32, 22-42-33, 22-42-34.

BALLON lóden- és viharkabát MÁRTON és SZÁSZ Bálvány-u. 3. Cimre ügyelni

Élner bútort venni érdeke VIII. KARPFENSTEIN-U. 2/A

Esőkabát ballon-loden-raglán SALAMONOVITS MANÓ esőköpenygyár. V., Sas-utca 25

Legmagasabb áron vásárol zongorát, pianinót LYRA VII., Erzsébet-krt 19. Telefon: 22-26-16.

Evőeszközök, alpacca, rozsdamentes acél és ezüstözve is, tálak, tálcák, teáskannák, leves és főzelékes tálak, pezsgőhűtők stb. Hexner, Király-u. 25.

Olcsó teherszállitás 300 kg. terhelésig óránként 2 pengő. Gyors! Pontos! Telefonáljon Centrumnak 137-745

500.—P-t jövedelmez havonta örökösen az angóratenyésztés. Válaszbélyegért tájékoztatót küld: Tuma Zoltán angóratenyészete, Pécel, Szent Imre-krt 27.

VILLA Rózsadombon 300-as parkban nagyadómentes 3×2 szobás komf. 80.000 P. Jobáné—Zimányi M. T.: 120—929.

Használt férfiruhákért egyenruhákért óriási árat fizetek. Spiegel, Teréz-körút 2. I. 9. Telefon: 224—842.

Brilliánst, aranyat, ezüstöt legmagasabb napi árban veszek Rózsa, Dohány-utca 1/b. (új ház). Telefon: 225-671.

Kinaezüst alpacca tárgyakat, asztali felszereléseket, evőeszközöket legmagasabb áron vesz HEXNER, Király-u. 25.

Székek, asztalok sörkimérők, jégszekrények, evőeszközök alpaccából, rozsdamentes acélból is, tálcák, tálak, billiárdasztalok és kellékek. HEXNER, Király-u. 25.

BÚTORT a Keresztény Bútoriparosok Szövetkezetében vegyen. VIII., Üllői-út 14.

MACH TAXIGÉPIRÓ vállalat óránként P 1.50. Telefon: 423—501. 223—338.

Ajándékok Az ötlet És jóizlés Barátainak... Arkanzas Váci-u. 20.

Lemez uj és használt, Gramofon elektromos is Lemez és gépcsere. Központi Gépraktár VII. RÁKÓCZI-ÚT 80.

BRILLIÁNSOT, aranyat, ezüstöt magas árban veszek. Neumann ékszerüzlet Király-utca 91. T.: 428-205

Esti gyalogláshoz alkalmas köpenyek Ferda Manyinál

Veszünk legmagasabb áron és csekély haszonnal eladunk Perzsaszőnyegeket. Nagy választék antik bútorban és vitrinműtárgyaban «Antikart» Pilvax-köz 5—6 T 184—411

BRILIÁNSÉRT, aranyért, fogaranyért, ezüstért, zálogban levő tárgyaiért legtöbbet fizet Baross-u. 79. SINGER

Menyasszonyok! Nincs akadálya a házasságnak. Ágytollat olcsón vásárolhat. Tarka toll 1 P, jobb 2 P, még jobb 3 P, fehér príma 7 P, egész finom 10 P, prima pehely 13 P kilónként, postán utánvéttel, 5 kg-os papirzsákba szállít Zsibrita Sándor ágytollüzeme Kiskunfélegyháza, Hunyadi-u. 58.

Nagy helyiség egyesületnek Újpesten, mellékszobákkal, olcsó bérrel albérletbe kiadó. Tel. 122—414. Csurgai.

Irodaszobák berendezve gócpontban, olcsón kiadók. Dessewffy-utca 35. Főlépcsőház.

Vendéglői berendezések, székek, asztalok minden mennyiségben kaphatók ROSENFELD, Népszinház-u. 31

VESZEK szép tiszta szines regényeket, pengős regényeket és egyéb tiszta könyveket. Levélhívásra házhoz megyek. VÖRÖS PÁL ujságárus, Kalvin-tér közepén.

10 raktárban 100 készítő 1000 bútora UNIVERSAL műbútorgyár, irodabútorgyár, Wesselényi utca 8. Tel.: 226-692, 226—693.

Sör- és borpult asztal, szék, billiárd FRIED vendéglői berendező, Király-utca 44

RÓKA kikészítés, festés KASZÁS SZŰCS. Váci-utca 67. Uj és régi szőrmét veszek!

OXFORDI ANGOLT TANIT FIAIAL GENTLEMAN «UNIVERSITY DEGREE» jeligére főkiadóba.

HASZNÁLT RUHÁÉRT egyenruháért, mindenféléért legtöbbet fizetünk. Schmergel ruhaüzlet, Rottenbiller-u. 37 T. 422-269. Hivásra jövünk.

Veszek és eladok szőnyeget, ruhaneműt, fehérneműt, bútort, vitrintárgyakat, stb. Sommer Márton, Lónyay-u. 28 (Nagyzálogház mellett) 182-151

Styl-, üveg-, kovácsoltvas-, modern csillárok Bugyi csillárszalon VI Teréz-körút 17 121-847

Triumph irógépek magyarországi vezérképv. Kedvező árak. Díjtalan bemutatás. Édes és Decsy. Akácfa-u. 13. 222-624

Őskeresztény fiatalember bármilyen elfoglaltsággal altiszti állást keres. „Megbizható—kifogástalan" jeligére főkiadóba.

Kárpitos házakhoz legolcsóbban ajánlkozik. Szabó, Viola-u. 36. házfelügyelőnél.

Szezlon 63.— pengő Siesta rugózással (20 évi jótállás) 94.— P. Rekamié 125 P. Készítő: Hollán-u. 41

HASZNÁLT ruhákért, mindennemű tárgyakért legtöbbet fizet [illegible] Nutovits Népszinház-utca 26. Telefon 142-167.

Kettős szobából álló lakrész összes mellékhelyiségekkel nov. 15-re üresen kiadó. Komplett hálószoba eladó. 9—1 között Honvéd-u. 40. f. 5.

Eladó 2 szoba, konyha, üvegezett veranda, nyári konyha, gyümölcskerttel családiház 6500 pengőért Ballánál. Utbaigazítást ad Henicsné trafik Kistarcsa, Zsófialigeti megállónál. Keletitől villamossal. Csak személyes megkeresést.

Bolognai fiatal olasz hölgy tanít olaszul és conversál. Jutányos árak. Armaroli Santina Zápolya-u. 24. III 2.

1.20-ért óránként mógépemmel lakásra megyek. Este is. [illegible] Margit. [illegible] István-körút 5. 127—3[illegible]

Szőnyegjavítás, szőnyegmosás speciális módon. Burgerné, Ó-u. 37. Tel. 121-739

Angolt született angol tanártól. Telefon: 128-213.

Perzsabundák szépek, olcsón SZEMERE szücsnél, Erzsébet-körut 26. II. emeleten.

Nyomatott a Pallas Irodalmi és Nyomdai r.-t. körforgógépein. (Felelős: Győry Aladár igazgató.)

A patikusok háborús gondjai

Hogyan lehet takarékoskodni a gyógyszerekkel

„Hiányzó gyógyszereink s kötszereink pótlása és helyettesítése" címmel igen érdekes cikket ír a *Gyógyszerészek Lapja* hasábjain dr. *Csipke* Zoltán orvos, gyógyszerész, egyetemi magántanár. Mindenekelőtt rámutat arra, hogy a mai háború életbevágóan fontos gyógy- és kötszerekben *korántsem okoz olyan súlyos zavarokat, mint aminek a mult világháborúban részesei voltunk.* Ennek okát — írja — egyrészt abban kell keresni, hogy jelenleg, ha szűkösen is, de *még mindenből vannak készleteink,* másrészt az évek óta folyó előrelátó önellátási törekvéseink, a magyar ipar és mezőgazdasági termelés fokozott pártolása közelebbről is megismertette a hazai eredetű gyógyszerekkel orvosainkat.

A magyar eredetű természetes és mesterséges uton előállított gyógyszerek *ma már számos olyan tengerentúli gyógyszert pótolnak, amelyeket az első világháború alatt még nem tudtunk helyettesíteni,* például a paraffinolajat, a vazelineket, a ricinust, stb. Mindazonáltal, így folytatja, *nem lehetünk a gyógy- és kötszerellátás jövője terén gondtalanul és felelőtlenül optimisták* s nem szabad könnyelműen megítélnünk a jelenlegi tűrhető helyzetet, hiszen a nehezen beszerezhető szerek a takarékoskodás dacára is egyszer elfogyhatnak.

Dr. Csipke professzor ezután hangoztatja, hogy ma különösen fontos az orvos és a gyógyszerész közötti együttműködés, majd rátér a gyógyszerek és kötszerek pótlásának és helyettesítésének problémájára. Közli, mivel lehet helyettesíteni például az acid. boricumot; közli, hogy a tengerentúli aloe, senna, rheum készítmények pótlására a phenophtaleinen kívül a frangula kéreg igen alkalmas. A perui balzsamot ugyanannyi cinnameint tartalmazó más balzsam helyettesítheti. A bismuth sókat kozmetikai célokra felesleges ma rendelni, mert a lues gyógyításában nehezen nélkülözhetők. Kámforban nincsen hiány, mert a szintetikus készítmények már békében jól helyettesítette a japán kámfort. A cortex chinae-t és készítményeit egyelőre nélkülöznünk kell.

A chininben és a chinin-sókban újabban *komolyabb hiány kezd mutatkozni.* A meglévő készleteket főként a malária kezelésére kellene fenntartani. Influenza és más betegségek esetén sulfamid-készítményeket, oxigénszármazékokat és salicylatokat kell alkalmazni helyette. A *kokainnal is takarékoskodni kell.* Hiány mutatkozik koffeinben és theobrominban is. Helyettesítésükre aktedront, kámfort, papaverint, illetve hormonkészítményeket alkalmazhatnak. Az inzulinhiány megszünt ugyan, de *a jövőben is a legnagyobb takarékosságra van szükség, mert a hazai termelést már fokozni nem lehet,* külföldi behozatalra pedig nem számíthatunk. A *jóddal* is takarékoskodni kell; a tengerentúli ipecacuanhae-t és a senega-t hazai saponin tartalmú drogok, illetve saponaria és primula főzettel vagy forrázattal helyettesíthetik. A pepsinnel ugyancsak takarékoskodni kell.

Végül a *kötszerhiányról és pótlásáról* ír dr. Csipke professzor. Háztartási és egészségügyi célokra minden esetben, de sebészeti célokra is alkalmas *a másodrendű gyapot,* valamint a *papirvatta.* A szövött kötözőszerekhez ma a megengedett százalékban műrostot is kevernek. A kaucsukkal készült ragtapaszokat kitűnően pótolja a németországi Cello-plast.

Négy döglött nyúl és egy zsák burgonya — taxi nélkül

Gyalog, tejeskocsin, kontlison ment haza a közönség a taxirendelet első éjszakáján

A szórakozó éjszakai Budapest megváltozott. Tíz óra után pár perccel csendesek az utcák. *A taxiállomások üresek.*

Reflektor fénye villan a Nagykörút egyik mellékutcájából. Az egyik szálloda elé fordul az autó. A soffőr leállítja a motort. Kiszáll.

— *Csak betegnek, vagy sántának,* — dünnyögi felszólításunkra a felvilágosítást, hátat fordít és cigarettára gyujt.

Vonat érkezett a Nyugati pályaudvarra. Az utasok tolonganak. Mindnyája egyazon pillanatban akar kilépni az ajtón. *Megrohanják a taxikat.* Vadászruhás úr négy nyúllal és egy asszony zsák burgonyával taxi nélkül marad. Három segédhordár érkezik a helyszinre. Unatkozó arccal nézegetik a nyulakat, meg sem szólítják a vadászt. Ketten a zsák burgonya elé állnak. Végigmérik. Az egyikük megszólítja az asszonyt:

— Hová kellene?

— A Dembinszky-utcába.

Az ember még egyszer megnézi a zsákot, vizsgálja az asszonyt, azután megszólal:

— *Négy pengő.*

Az asszony a fejét rázza. Üresen érkezik vissza az állomás elé az egyik kocsi. Beszáll. Az öreg méltatlankodva morog a kocsi után.

— A taxi olcsóbb, mint az ember...

A pályaudvarokon általában nem okoz zökkenőt a korlátozás. Kevés türelemre van szükség csak, *nyolc-tizpercnyi várakozás után kap a közönség autót.*

Éjfél után egy óráig majdnem teljesen csendes az utca, sűrűn járnak a villamosok. Később népesedik a Körút. A kávéházi zárórák után *tömegesen sétál gyalog haza a budapesti közönség.* Kedélyesen nevetgélnek. Most kis csoport vesz körül egy elegánsan öltözött urat, aki karján virágcsokorral és bundás hölggyel egy soffőrrel osztozkodik. A körülállók nevetnek. A párocska taxiba száll, az úr komolyan mondja a vezetőnek:

— *Kerepesi-temető...*

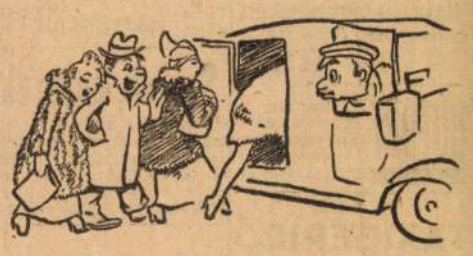

A temetői fuvar nem tilos ugyan, egy óra után pár perccel azonban kissé szokatlan, hogy valaki a temetőbe igyekezzék. Az ott állóktól kapjuk meg a felvilágosítást:

— *Majdnem szemben a temetővel, az új kórház körül laknak.*

A mulatóban közlik, hogy az egyik bár már meg is oldotta alkalmazottai és vendégei közlekedési problémáját. *Két omnibuszt állított üzembe.* Lovakat az egyik sörgyártól kapott kölcsön. Záróra után tehát innen testületileg a két omnibuszon hazajuthatnak a vendégek és alkalmazottak.

Három óra után pár perccel eleven, zajos az élet a két mulató előtt. Távolról az egyik mellékutcából motorberregés hallatszik, először egy, azután több. Most indulnak haza a vigyázó szemek elől a mellékutcákba állított magánautók.

Taxi fékez a bejárat előtt. A kocsi tömve van.

— Jé, itt már zárnak! — csicsergi egy szirupos női hang, de mikor a rendőr odalép, már szemrebbenés nélkül adja meg a felvilágosítást:

— *A pályaudvarra megyünk.*

Az őrszem betétlapot kér és felírja a taxi rendszámát.

Most hirtelen egymásutánban négy taxi kanyarodik a szemben lévő nagy mulató elé. Rövidesen kiderül, hogy „diplomáciai" kocsi mind a négy. Hogy milyen diplomatákat vár, azt nem sikerült megállapítani, mert mindegyikükbe beszállt egy vagy két hölgy. Az „diplomata" orvosi igazolványt vesz elő és hölgyével együtt helyet foglalt a kocsikban, mint mondották: *„Csak a mentőkig!"*

Nagy forgalmat bonyolított le *egy fiakker és két konflis.* Valóságos közelharc folyt a *zabmotorokért.* A kocsisoknak olyan jól dolguk volt, hogy *a Nagymező-utcától a Rákóczi-utig öt pengőt kaptak egy fuvarért.*

A rendőrök egymásután érdeklődnek a soffőröknél a taxirendelő személye felől.

Félnégy tájban megnyugszanak a kedélyek, lassan mindenki hazakerül, a többség természetesen *gyalog.*

Egyik-másik jókedvű legényember kipróbálja a régi, romantikus közlekedési eszközt is: *tejeskocsin vagy mentőautón teszi meg az utat hazáig.* Gyorsabb, mintha gyalog menne és sokkal olcsóbb, mint a taxi...

Joós F. Imre

„A kirakat rendezés alatt"

Hónapokkal ezelőtt rendelet jelent meg, amely kötelezte a kereskedőket, hogy a kirakatba helyezett árucikkek árát pontosan tüntessék fel. A rendeletet a közönség megelégedéssel vette tudomásul, mert napról-napra ellenőrizhette a kirakati árakat, de a kereskedők is jól jártak, mivel az érdeklődők nem rohanták meg az üzleteket, mert a kirakatokból is értesülhettek annak a cikknek az áráról, amelyet vásárolni szándékoztak.

A rendelkezés még hatályban van, egyes kereskedők igyekeznek megkerülni és kirakataiba az árakat jelző tábla helyett „A kirakat rendezés alatt" felirású táblákat helyeznek el, egyidejűleg az árjelzéseket eltüntetik. Így a közönség nem tud előre tájékozódni az egyes cikkek áráról. Több oldalról felvetődött az a kívánság, hogy helyes volna, ha a hatóságok szigorúan ellenőriztetnék a kirakati árakat és eljárást indítanának azok ellen, akik a kiraktrendezés ürügyével tüntetik el a tájékoztató árakat a kirakatokból.

Brit bombatámadás egy francia gőzös ellen

Vichy, nov. 4.
(Német Távirati Iroda)

Az OFI-iroda tuniszi jelentése szerint hat brit repülőgép a tuniszi felségvizeken megtámadta egy francia torpedónaszád kíséretében haladó Senneville francia tehergőzöst. A hajó a támadás következtében könnyen megsérült. A hajón utazók közül senki sem sebesült meg. A francia hajók a támadás után folytatták útjukat.

Francia kormánykörökben felhívják arra a figyelmet, hogy a Senneville bombázása egy hónapon belül az ötödik olyan brit támadás, amelyet a Földközi-tengeren a francia kereskedelmi hajózás ellen intéztek. *(MTI)*

Razzia a szingaporei kommunista főhadiszálláson

Bangkok, nov. 4.
(Német Távirati Iroda)

Szingapurban az angol rendőrség a kommunisták titkos főhadiszállásán razziát tartott. Mintegy 2000 kommunista iratot lefoglaltak és két kommunistát letartóztattak. A lefoglalt iratokban, amelyek moszkvai irányelvek szerint vannak szövegezve, Szingapurt a brit imperializmus távolkeleti jelképének nevezik. Brit bíró egy kommunistát 3 és félévi fogházra, egy maláji asszonyt 3 hónapi fogházra ítélt. Egy másik malájit 6 hónapi fogházra ítéltek, mert a kommunistapárt tagja volt. (MTI.)

LEGINDI MÁRIA:
PANNA ÉS A FÖLDI NŐK

Ugy látszik vannak történetek, amelyeket csak nők tudnak elmondani. Ime Legindi Mária ebben a különös és szemléletes című könyvében azt mondja el, hogy miért kell egészen nőnek lenni annak, aki színésznő akar lenni, s miért nem lehet egészen nő az, aki színpadon más nők érzéseit kénytelen magára hazudni. Ez az ellentét gyorsan perdülő szerelmi történet során bontakozik ki az olvasó előtt, aki különösen kiemelve fogja értékelni a velencei szerelemreébredés művészi rajzát. Az írónő első könyve, amely nem igéret, hanem már beteljesítés, a Dante könyvkiadónál jelent meg.

Ma ügető

I. *Titán* és *Nurmi* párharcából kerülhet ki a győztes.

II. *Lila* megfelelő hajtóval, továbbá *Gyöngy* és *Rollo* a jobb esélyek.

III. *Kossuth fogat, Vadnai fogat, Csecsotka fogat.*

IV. *Peter Pilot* feltünően jó felállításhoz jutott. *Epilog* és *Csalafinta* a frontban várható.

V. *Fokos, Fontos, Listrac.*

VI. *Urpéter, Néma* és *Oculi* jutott kedvező felállításhoz.

VII. *Füzér* a valószínű győztes. *Fraknó* és *Csakugyan* helysánszok.

VIII. *Quarnero, Ádáz, Tisza.*

IX. *Harsona* igen jó formában van. *Széltoló* jó munkát végez. Helyre jöhet *Vihar.*

— **Lenthéric Rouge 24 Órát Tart.**

— **Erdélyben legszebb az ősz! Repülőgéppel leggyorsabb az út!**

— **Fotokopia**-okmányfényképezés *Rád*, Andrássy-út 52, *116—640.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

FEL A FEJJEL

ha fáj is. Fejfájás, ideges fájdelmak, női gyengélkedés stb. idején kitünő gyógyszer az 1, 3 és 8 ostyás dobozokban minden gyógyszertárban kapható

ALGOCRATINE

Tisztitsa

meg szervezetét a belekben felhalmozódott salaktól, ha nincs is éppen szétrekedése Jó tisztító hashajtó a DARMOL

HEINEMANN SANDOR
a
ROYAL REVÜSZINHÁZ
igazgatója nov. 4-én, kedden bemutatja
ÚJ VILÁGREVÜJÉT
„EL KSIDA"
vidám, zenés, artistaparádé
Az Ezeregyéjszaka káprázata:
pazar diszletekkel, tüneményes ruhákkal
DIANA CLAYTON
GLADYS and KUSSEROW
12 BARBER'S
eredeti arab akrobaták
TÖRÖK RÓZSA RÉV ERZSI
KÖVÁRY GYULA konferál
NÁDOR JENŐ, LABOCH GERARD, LUGOSY GYÖRGY, RIC JOKER
BARY BAKER, ALAZED a fakir, BOOD and BOOD, HEINEMANN SÁNDOR ÉS 16 TAGU ZENEKARA
Előadások kezdete: 1/2 9 órakor. Csütörtökön és szombaton délután 1/2 5 órakor mérsékelt helyárakkal.
Jegyek előre két hétre válthatók a **Royal Revüszínház** pénztáránál. Telefon: **224—064.**

Csók István: Arckép.

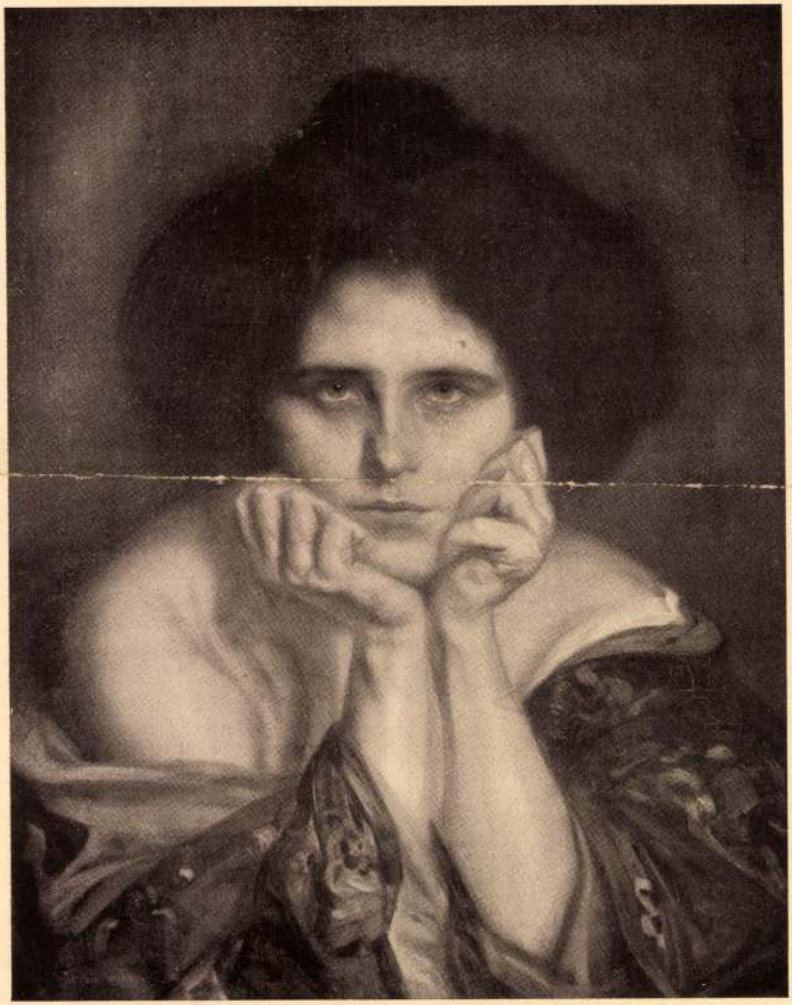

Karlovszky Bertalan: „Misterieuse."

Karlovszky Bertalan †: Női akt, olajfestmény

61.	Karlovszky Bertalan† Krisztus	„		mag. tul.
62.	Karlovszky Bertalan†, Női akt	„	P	5.500.—
63.	Karlovszky Bertalan†, Férfi fej	„	P	5.000.—
64.	Karlovszky Bertalan†, Női tanulmány	„	P	5.000.—
65.	Károlyi Zsigmond, Akt	„	P	300.—
66.	Kaufmann Karl, Biboros	„	P	450.—
67.	Kelemen Emil, Olasz város	vízf.	P	450.—
68.	Kocka Ferenc, Ruszin leányfej	olajf.	P	500.—
69.	Komáromi Katz Endre, A mese	„	P	1.500.—
70.	Komáromi Katz Endréné, Japán inter.	„	P	1.200.—
71.	Koszta József, Balaton	„	P	3.000.—
72.	Kézdi Kovács Elemér, Akt	„	P	650.—
73.	Kézdi Kovács László†, Őszi táj	„	P	1.200.—
74.	Kézdi Kovács László† Tavasz	„	P	2.000.—
75.	Szepesi Kuszka Jenő†, Tájkép	„	P	800.—

K. Spányi Béla †: **Téli táj,** olajfestmény.

44. Háry Gyula, Abbazia	olajf.	P	1.800.—
45. Háry Gyula, Olasz táj	„ P	P	500.—
46. Háry Gyula, Epres kert	„	P	3.000.—
47. Hársa Tibor, Hazafelé	„	P	1.200.—
48. Hársa Tibor, Aratás	„	P	900.—
49. Hatvany Ferenc báró, Parkrészlet	pasztell	P	1.200.—
50. Hatvani Perlusz Gyula, Krasznahorka vára	„	P	1.000.—
51. Heller Andor, Disputa	olajf.	P	1.200.—
52. Henczné Deák Adrienne, Pünkösdi rózsák	pasztell	P	1.400.—
53. Hermann Lipót, Ámor és Psyche	olajf.	P	2.000.—
54. Hénel Gusztáv, Viharos tenger	„	P	800.—
55. Iványi Grünwald Béla†, Cigányok	„	P	2.500.—
56. Istvánffy Gabriella, Cica	„	P	750.—
57. Jancsek Antal, Bikaterelés	„	P	400.—
58. Juszkó Béla, Usztatás	„	P	1.400.—
59. Juszkó Béla, Négyes fogat	„		1.400.—
60. Kárpáthy Jenő, Háborgó tenger	„	P	1.800.—

Az olasz trónörökös-párnak kisfia született

Itália népe napok óta örömmámorban uszik, *„trónörökös"* született a *trónörökös családban!* Ez a családi esemény jelentős közjogi esemény, mert *Umberto* trónörökös, piemonti herceg és felesége, *Mária José* belga királyleány fiugyermeke Itália trónjának második várományosa.

A piemonti hercegi pár, Umberto és felesége már hetedik éve házasok, eddig csak egy gyermekük volt, a jelenleg hároméves *Mária Pia* hercegnő. A most érkezett fiugyermek születését azért fogadták olyan kitörő lelkesedéssel egész Olaszországban, mert a trónöröklés rendje most már két nemzedéken át biztositottnak tekinthető.

Rómában a *Janiculus*-hegy tetejéről 101 ágyulövés hirdette a *nápolyi herceg*, a jövendő trónörökös születését, az országban pedig Mussolini rendeletére három napra fellobogóztak minden várost és kivilágitották a középületeket. Amikor az örömhir szerte futott az országban és az egész világ sajtójában, megindult a szerencsekivánságok özöne a nápolyi királyi palota felé, ahol a kapubejárat felett hatalmas szalagcsokrot lengetett a szél, je-

Mária José, piemonti hercegnő, az olasz trónörökös felesége. Alsó képünk: a trónörököspár elsőszülött gyermekükkel, Mária Pia hercegnővel.

Az olasz trónörököspár Anna francia hercegnő esküvőjén ismerkedett meg egymással. Akkor mint vőfély és nyoszolyóleány szerepeltek a nászmenetben.

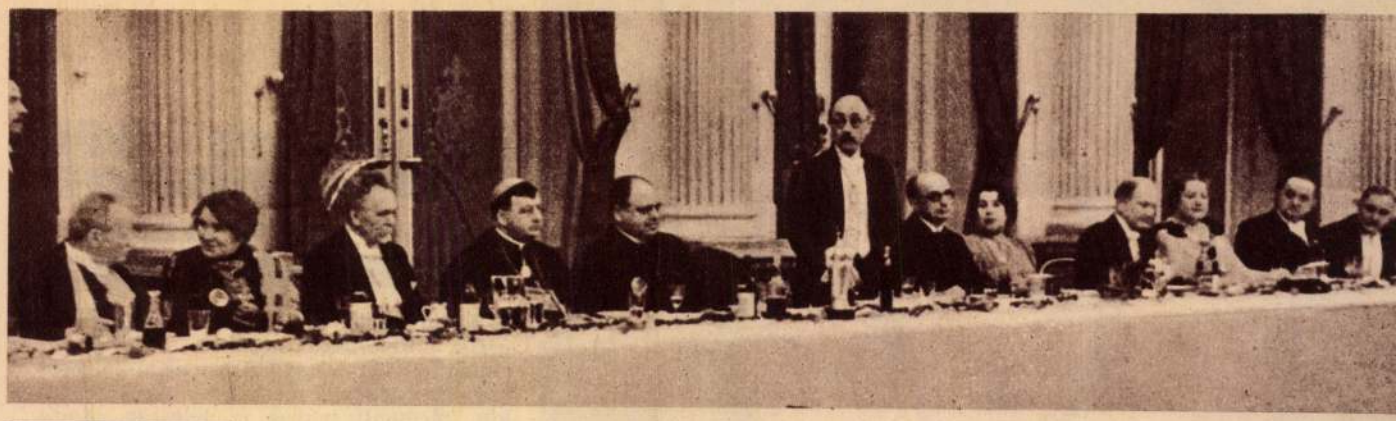

A Corvin-lánc és koszoru tulajdonosai most tartották szokásos évi összejövetelüket. Képünk: gróf Teleki Pál pohárköszöntőt mond a kormányzóra; balról jobbra: báró Korányi Sándor, Márkus Emilia, Hubay Jenő, Serédi Jusztinián, Kornis Gyula, gróf Teleki Pál, Ravasz László, Sándor Erzsi, Dohnányi Ernő, Némethy Ella, Kenéz Béla, Gál Gyula. Bal- és jobboldalon közöljük a 12 Corvin-lánc tulajdonosainak képeit.

Dohnányi Ernő

Herczeg Ferenc

Hóman Bálint

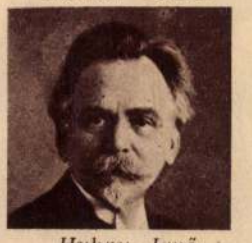

Hubay Jenő

Karlovszky Bertalan

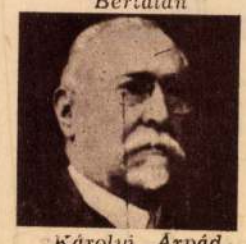

Károlyi Árpád

A CORVIN-REND ÜNNEPE

Mátyás király emlékének hódolt ünnepélyes formában Mátyás napjának előestéjén, kedden a Magyar Corvin Rend, teljes nevén a Magyar Corvin Lánc és Koszoru tulajdonosainak testülete. Az ünnepség díszszónoka, Kornis Gyula, a képviselőház alelnöke emelkedett szellemben beszélt Mátyás király humanizmusáról, megmutatta azt a kort, amelyben ez a humanizmus kialakult és vázolta, hogy milyen a mai kor imperialistáinak fölfogásában a humanizmus.

A Corvin Rend csak alig hétéves multra tekinthet vissza. *Horthy Miklós* kormányzó 1930 októberében a szegedi országos ünnepségek, az egyetem, fogadalmi templom és a Nemzeti Emlékcsarnok fölavatása alkalmából alapitotta. A szellemi előkelőség kitüntetésére létesitett uj Rendről a kormányzó igy ir az alapitólevélben:

„Minthogy katasztrófánk után a nemzeti megujhodás műve Szegedről indult ki, a Szegedi Ferenc József Tudományegyetem mai épületavató ünnepén a nagy mecénás-királynak, Hunyadi Mátyásnak emlékére 12 Corvin-láncot és 60 Corvin-koszorut alapitok."

Minden évben február 23-án összeül a Corvin Rend Mátyás király emlékének és kora szellemének ápolására. Ugyanakkor foglalják el helyüket a Rend ujonnan kinevezett tagjai. Az idei ünnepségen jelent meg először mint a Corvin-lánc tulajdosa ezen az összejövetelen *Serédi Jusztinián* biboros-hercegprimás és *Károlyi Árpád*, a jelen történetiró. A Corvin-koszorusok között az idén uj tagok *Makkai Sándor* volt erdélyi református püspök, iró, a debreceni egyetem tanára, *Németh Gyula* budapesti egyetemi tanár, nyelvész, *Némethy Ella*, az Operaház művésznője és *Szent-Györgyi Albert* szegedi egyetemi tanár.

A Magyar Corvin-lánc jelenlegi tizenkét tulajdonosa: Serédi Jusztinián biboros-hercegprimás, egyházjogtudós, Dohnányi Ernő zeneszerző, Herczeg Ferenc iró, Hóman Bálint történettudós, Hubay Jenő szeneszerző, Karlovszky Bertalan festőművész, Károlyi Árpád történetiró, báró Korányi Sándor orvostanár, Ravasz László teológus és egyházi szónok, gróf Teleki Pál földrajztudós, báró Wlassics Gyula kulturpolitikus és jogtudós, Zala György szobrászművész.

A Corvin-koszoru tulajdonosai: Angyal Dávid történettudós, Bajor Gizella szinművésznő, Bakay Lajos orvostudor, Bartók Béla zeneszerző, Csathó Kálmán iró, Csánki Dezső történettudós, Császár Elemér irodalomtörténész, Domanovszky Sándor történettudós, Dudits Andor festőművész, Ereky István jogtudós, Fejér Lipót matematikus, Gál Gyula szinművész, Gerevich Tibor művészettörténész, Glatz Oszkár festőművész, Grósz Emil orvostudor, Harsányi Zsolt iró, Hekler Antal művészettörténész, Heller Farkas közgazdász, Herzog Ferenc orvostudor, Hevesi Sándor iró, Horváth János irodalomtörténész, Hültl Dezső épitőművész, Iványi-Grünwald Béla festőművész, Kenéz Béla statisztikus, Kertész K. Róbert épitőművész, Kiss Ferenc szinművész, Kodály Zoltán zeneszerző, Kornis Gyula filozófus és kulturpolitikus, Kovács Lajos statisztikus, Lechner Jenő épitőművész, Lenhossék Mihály természettudós, Makkai Sándor iró, P. Márkus Emilia szinművésznő, Melich János nyelvtudós, Németh Gyula nyelvtudós, Némethy Ella énekművésznő, Molnár Ferenc iró, Orsós Ferenc term.-tudós, Pásztor János szobrász, Petrovics Elek műtörténész, Révész Imre egyháztört., Rudnay Gyula festőművész, B. Sándor Erzsébet énekművésznő, Schütz Antal hittudós, Sidló Ferenc szobrászművész, Sigmond Elek vegyész, Kisfaludi-Stróbl Zsigmond szobrászművész, Székelyhidy Ferenc énekművész, Szekfü Gyula történettudós, Szent-Györgyi Albert vegyész, Szentgyörgyi István szobrászművész, Szily Kálmán természettudós és kulturpolitikus, Thienemann Tivadar irodalomtörténész, Tormay Cecil iróno, Verebély Tibor orvostudós, Vészi József iró, Voinovich Géza irodalomtörténész és iró, Wälder Gyula épitőművész, Zemplén Géza vegyész, Zilahy Lajos iró.

báró Korányi Sándor

Ravasz László

Serédi Jusztinián

gróf Teleki Pál

báró Wlassics Gyula

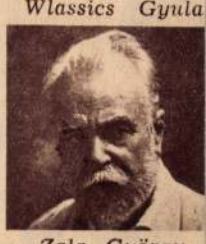

Zala György

Képes Vasárnap
1937. Febr. 28.

165.

Karlovszky Bertalan: A halálos ágyon

Ernst Muzeum aukcioi
XI

Karlovszky Bálint

1937 április 18

VASÁRNAPI ÚJSÁG

ÚJMAGYARSÁG KÉPES MELLÉKLETE

Festetics Berthold báró

Bihar megye volt főispánjának arcképét április 24-én leplezik le Berettyóújfalun (Karlovszky Bertalan festménye)

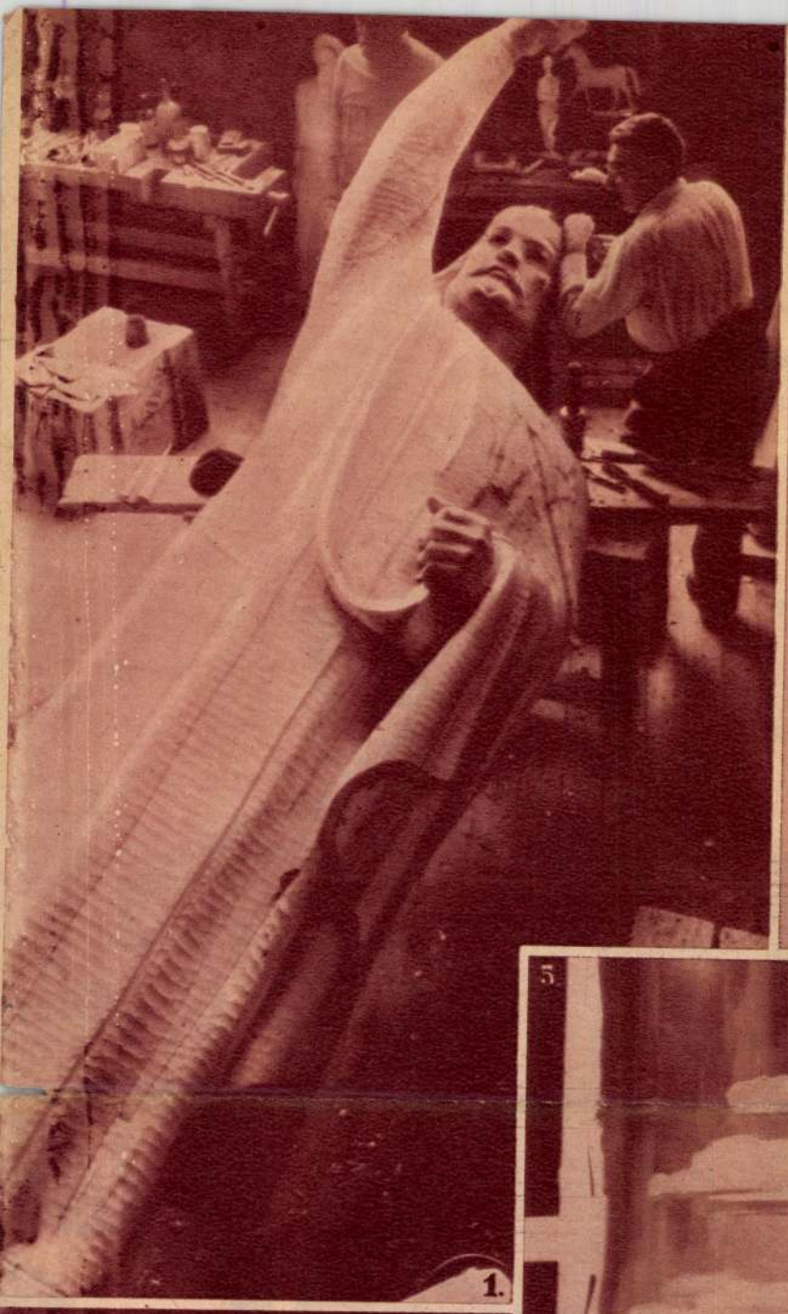

1.

2.

3.

5.

A PÁRISI VILÁGKIÁLLITÁS

Magyar pavillonjának művészei

1. Pátzay [illegible]
István-szobrán [illegible]
István [illegible] Aratás [illegible]
[illegible]

Karlovsky Bétalan

Mond meg: ki vagy!

I.

Küldetésben járunk.

Müvészetünk fejlődésére döntően fontos misszió betöltését vállaltuk. A magyar képzőművészek négyötöd része — számban és értékben egyaránt több, mint az egyötöd — gondos kezektől a feledésbe ágyazva évek óta várja a sajtót, melynek tribünjéről ő is beleszólhat a művészeti közvélemény kialakitásába. De hiába várta. Mindezideig csak pártsajtója volt a magyar képzőművészetnek. Amolyan hivatalos lap, melynek csak egy a célja: jól kiszolgálni azt a kotériát, amelyik eltartja. A klikk-érdeknek áldozatul esett a magyar képzőművészet egyetemének érdeke.

A *Képzőművészet* pártok felett áll.

Mérleg és iránytű akar lenni. A tehetség mérlege a művész kezében és iránytű az olvasó kezében. Művészeti hitvallásunk nem irányzatok vagy művészcsoportok zászlajára eskettet bennünket, hanem a tehetségek szolgálatára kötelez.

És van még egy feladatunk. Életadóan fontos.

Revizió alá kell vennünk az utolsó évek egyoldalu irányitás alatt kialakult művészeti propagandáját. A hamis fogalmak serege jár közszájon. A művészeti közvéleményt valóságos kutmérgezés fenyegeti.

Tizenkettedik órája, hogy a magyar képzőművészet föld alá sülyesztett értékeinek feltárásával a nagy közönséget revizió elé állitsuk.

II.

A jelszavak divatját éljük egy átmeneti, vajudó korszakban. Az egész világon — és a mi csonka világunkban épp ugy — az emberi alkotás minden területén jelszavakba botlunk. Politika, közélet, művészet a divatos jelszavak eldorádója. Nyilván ennek a mi fogalomzavaros korunknak szüksége van a világosság csinálásának erre a brutális eszközére. Pedig a jelszó veszedelmes eszköze a fogalmak tisztázásának. Olyan, mint a reflektor. Élesen bevilágit a sötétségbe, még a fűszálat is meglátni sugárkévéje irányában, — de csak előreveti sugarait, jobbrabalra, mögötte mély sötétségben hagyja a terepet. Ami jobbra és balra történik, arról a reflektor nem tud, vakitó sugarai előtte rohannak és mig vad iramot diktál röpülő fényének, maga körül annál sötétebb éjszakát támaszt.

A fogalmak összezavarásának ilyen sötét éjszakáját támasztotta a művészeti irányok értékelésében egy jóhiszemüen kiadott jelszó, mely félévszázad előtt hangzott el s azóta jó- és rosszhiszemüen nálunk is sürün adták ki, valahányszor egy-egy művészcsoport érdeke megkivánta. A francia impresszionizmus védelmében Zola Emil, aki egyben az akkori baloldali politika vezéregyénisége volt, adta ki a jelszót: *progressziv művészet.* Progressziv, haladó művészet, — ezzel a jelszóval akarta hatályosabban megvédeni a támadások pergőtüzében álló, akkor feltörő impresszionizmust. Ezzel a jelszóval akarta népszerüsiteni elvbarátai előtt, a harcos progresszivitás hivei előtt, az ujitó művészetet. Zolának a jelszó kiadásával nem az volt a célja, hogy esztétikai megállapitást vagy műtörténeti igazságtevést végezzen, ő nem volt sem esztétikus, sem műtörténész, ő politikus volt, az elvek harcosa, aki szivesen ment át egy kis csatározásra a piktura frontjára is, ha már ugy is benne volt a verekedésben. Zola jóhiszemüen és magától értetődően vitte át az ő politikai küzdelmeinek jelszavát esztétikai párviadalának harcaiba is. Kipróbált fegyver volt, sok hivet szerzett neki kulturharcaiban és ő nem akart egyebet a jelszó kiadásával, mint az uj művészet népszerüsitését a francia politikai közvélemény progressziv köreiben. És ezt a célját Zola Emil el is érte. Jelszavának reflektorfényében mind szélesebb körök ismerték fel, hogy az impresszionizmus az ő művészetük, az ő izlésük, az ő művészeti meggyőződésük.

Pedig hát miért lett volna az impresszionizmus művészete progressziv művészet?!

Minden technikai ujitások ellenére is, melyet az uj művészek hoztak, jelentett előrehaladást az impresszionizmus az előtte járt festőzsenikkel szemben, kiknek nevéhez más festészeti felfogás, más festői iskola neve füződik?!

Lehet azt mondani, hogy Monet vagy Manet nagyobb művész volt, mint Rafael vagy Delacroix, az impresszionizmus a fejlődés ranglétráján magasabban áll, mint a renaissance, vagy a romanticizmus, akárcsak az első gőzös a mai amerikai kilométerfaló mozdonyokkal szemben?!

A művészetben, — legyen az zene, iroda-

I. évfolyam

KÉPZŐ MŰVÉSZET

1. szám

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, I.
HORTHY MIKLÓS-UT 144
SZERKESZTŐSÉGI ÓRÁK: D. U. 3–5-IG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGY ÉVRE . . . 24 P
FÉLÉVRE . . . . 12 P
EGYES SZÁM ÁRA 3 P
MEGJELENIK EGY ÉVBEN TIZSZER

KARLOVSZKY BERTALAN: *Horthy Miklós kormányzó*

Karlovszky Bertalan

F Budapesten az uj épületben lévő kadett iskolába

Szana T. Magyar művészek 1889.

A Középiskolából (nem meg kedvet mutatva a tudomány pálya iránt) a katonai pályára lépett. Ó évet töltött a katonai intézetben F s ez idő alatt egész váratlanul nagy vágy támadt benne a rajzolásra, a hol inkább abbeli ügyességének mint előrehaladásának köszönhette elömenetelét. Már ekkor is ügyesen rajzolt, s ő aki sohasem tanult rendszeresen rajzolni, az alakok hossni sorával illusztrálta egyik tanárának sajtó alá rendezett katonai kéziKönyvét. Ekkor festette meg Pyrker őrnagy arcképét is egy fénykép után, ki e kép által elragadtatva azt a tanácsot adta anyjának, hogy a fint művészi pályára adja. A anya félve mutogatta fia kísérleteit egyes szimbarátoknak, míg végre, különösen Vadnai Károly bátorítására folytán ~~ott hagyta a kadett~~ kivette a kadett iskolából a fint s a mintarajztanodába iratta. (1878-ban) Itt azonban nem ismerték fel tehetségét, s a következő évben, felsem vettek a növendékek közé. Karlovszkynét azonban ez az ítélet nem csüggesztette el, s fiát München be küldte a képzőművészeti akadémiára.

Tanára Benczur Gyula volt, a kinek vezetése mellett 3 évig erősbödő ambicióval s növekedő szeretettel dolgozott. A legjobb bizonyítványokat küldte haza s egy izben ismet is kapot természet után készült rajzaiért. Az anya azonban még ekkor sem bizott fia tehetségében s Munkácsy Mihályt kérte fel, hogy mondjon ítéletet. A mester ismételve rajzokat kért s végre ama nagyobb vázlatát küldte be, melyet mint negyedéves növendék, Max Gabriel iskolájában készített. Munkácsynak annyira megtetszett a vázlat hogy Párisba hívta, sőt kefet is adott neki mintermében. Minél tovább időzött Párisban annál jobban érezte hogy ott van az ő igazi légköre.

A világváros pezsgő élete, a distingvált társaság, melylyel Munkácsy szalonjában megismerkedett s legyőzölvén naponkéint érintkezett s a modern művészet szebbnél szebb alkotásai az 3 Mmást sürün követő kiállításokon egyaránt közre működtek abban, hogy tehetsége az eddigi nél erősebb szárnyalást vegyen.

Karlovszky Bertalan festő 2

Mindjárt első művét 5000 frankon vásárolta meg egy amerikai műbarát, nemsokára ezután a király arcképét rendelték meg nála a párizsi magyar egylet számára s csakhamar azon vette magát észre, hogy neve ismeretessé vált a francia fővárosban, képei már a festőállványon vevőkre találnak, a minek nagy része volt abban, hogy felismerte környezete vilését, s Párisban a párisi életet festette, elő modellek után.

Tehsem kapkodott fiatal erejét meghaladó nagy theinak után, de sok igazsággal, meglepő tehnikával és szellemmel ábrázolja a körülötte pezsgő mindennapi életet. Legőrömestebb olyan jeleneteket fest, melyekhez hátteret a salonok vagy női boudoir-ok finom faragású butorai, keleti szőnyegei s elmés apró csecsebecsei szolgáltatnak.

Ilyen jelenetet ábrázol a Durrogás c. képe, melyet a párizsi salonban állitott ki, mely oly nagy népszerűségre jutott Párisban, hogy szinczett másolatokban sőt legyezőkre festve is elterjedt.

Hasonló sikert aratott egy másik műve az „Un Coin d'atelier" (A műtremben)

Több adat nincs

n. o. reproduc

1) nehány tanulmány és saját arcképe
2. A Durrogás

VII. évf. Budapest, 1904. február 15. 1. sz.

Műcsarnok

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat hivatalos értesítője

Választmányi ülés 1903 október 22-én.

Jelen voltak: *Berzeviczy* Albert elnöklése mellett *Baronyi* Arthur, *Basch* Gyula, *Benkő* Kálmán, *Dudits* Andor, *Forster* Gyula, *Harkányi* Frigyes báró, *Hauszmann* Alajos, *Jendrássik* Jenő, *Kann* Gyula, *Kallós* Ede, *Karlovszky* Bertalan, *Katona* Béla, *Kriesch* Aladár, *Márk* Lajos, *Révai* Ödön és *Vaszary* János választmányi tagok. Jegyző: *Ambrozovics* Dezső titkár.

Az elnök a napirend előtt meleg szavakkal emlékezett meg *Jantyik* Mátyás festőművész haláláról és javaslatára a választmány egyhangulag kimondotta, hogy a művész haláláról való kegyeletes megemlékezését az ülés jegyzőkönyvében is megörökíti.

Ezután az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére *Harkányi* Frigyes báró és *Kallós* Ede választmányi tagokat kérte föl.

Az igazgatóság jelentését a választmány minden megjegyzés nélkül tudomásul vette és az 1903 junius 26-án tartott határozatképtelen ülés határozatait jóváhagyta.

Az 1904. évi szt.-lousi kiállítás ügyében érkezett miniszteri leirat kapcsán a választmány kimondotta, hogy azzal a kéréssel fordul a miniszterhez, hogy az ügyet ismételt megfontolás tárgyává tenni szíveskedjék, mert arra való tekintettel, hogy a kiállításban külön művészeti palota is lesz s hogy az összes európai nemzetek ebben a palotában rendezik képzőművészeti csoportjaikat, a választmánynak aggályai vannak az iránt, hogy egyedül a magyar művészet legyen az, mely nem a képzőművészeti palotában, hanem az iparművészet keretében vegyen részt a kiállításon.

Ezután a választmány a szabályszerü titkos szavazás útján a Téli kiállítás pályadíjainak a juryját választotta meg, még pedig a következő eredménynyel.

Rudics-díj pályabirósága: *Dudits* Andor, *Jendrássik* Jenő, *Kallós* Ede, *Márk* Lajos művészek, *Andrássy* Tivadar gróf, *Berzeviczy* Albert, *Forster* Gyula nem művészek.

Vaszary-díj pályabirósága: *Basch* Gyula, *Benczur* Gyula, *Bihari* Sándor, *Dudits* Andor, *Vaszary* János, *Zala* György művészek, *Andrássy* Tivadar gróf, *Berzeviczy* Albert, *Forster* Gyula nem művészek.

Ráth díj pályabirósága: *Jendrássik* Jenő, *Kallós* Ede, *Knopp* Imre, *Olgyay* Ferenc művészek, *Baronyi* Arthur, *Kammerer* Ernő, *Katona* Béla, *Ráth* György, *Szmrecsányi* Miklós nem-művészek.

Esterházy-díj pályabirósága: *Basch* Gyula, *Bihari* Sándor, *Hegedüs* László, *Márk* Lajos, *Zemplényi* Tivadar művészek, *Andrássy* Gyula gróf, *Eszterházy* Miklós Móric gróf nem-művészek.

Néhány kisebb jelentőségü ügy elintézése után az ülés véget ért.

Választmányi ülés 1903 november 27-én.

Jelen voltak: *Baronyi* Arthur, *Basch* Gyula, *Benke* Gyula, *Benkő* Kálmán, *Dudits* Andor, *Hauszman* Alajos, *Karlovszky* Bertalan, *Kohner* Adolf dr., *Lipthay* Kornél, *Lukács* Antal, *Márk* Lajos, *Mihalik* Dániel, *Olgyay* Ferenc, *Révai* Ödön, *Ujváry* Ignác, *Végh* Arthur választmányi tagok. Jegyző: *Ambrozovics* Dezső titkár.

Az ülésen az elnökség egyik tagja sem jelenhetvén meg, a jelenvoltak egyhangu kérésére *Lipthay* Kornél elfoglalta az elnöki széket s a napirend előtt meleg szavakkal emlékezett meg *Fadrusz* János szobrász-művész elhunytáról s javaslatára a választmány egyhangulag kimondta, hogy az elhunyt művész emlékét és érdemeit az ülés jegyzőkönyvében is megörökíti és az elhunyt özvegyéhez részvétiratot intéz.

Az előbbi pont kapcsán a titkár bemutatja özv. Fadrusz Jánosné köszönetét a Társulatnak a temetésen való részvételeért, továbbá a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatóságának, Mosonvármegye és Máramarosvármegye alispánjának részvétiratait, amelyeket a választmány tudomásul vesz.

A napirend előtt még Benkő Kálmán igazgató kért szót és melegen elismerő szavakkal emlékezett meg *Fraknói* Vilmos püspök nagylelkű alapítványáról, amelylyel a magyar „Prix de Rome"-ot megvalósította. Javaslatára a választmány egyhangu lelkesedéssel kimondotta, hogy Fraknói Vilmos püspököt ebből az alkalomból a legmelegebben üdvözli, s örömének és elismerésének levélben is kifejezést ad.

Ugyancsak Benkő Kálmán igazgató fölháborodással emlékezett meg azokról a durva és méltatlan támadásokról, amelyekben a festészeti szakbizottság előadóját, *Karlovszky* Bertalan festőművészt a sajtó egyes organumai a Téli kiállítás rendezése alkalmából részesítették és javaslatára a választmány egyhangu lelkesedéssel kimondotta, hogy a támadásokat a leghatározottabban elitéli és kötelességének tartván az előadónak ezekért a támadásokért elégtételt szolgáltatni, Karlovszky Bertalan iránt legőszintébb elismerésén k is föltétlen bizalmának ad kifejezést.

Ezután az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére *Basch* Gyula és *Benke* Gyula választmányi tagokat kérte föl.

Az igazgatóság jelentését a választmány minden megjegyzés nélkül tudomásul vette.

Wlassics Gyula dr. volt vallás- és közoktatásügyi miniszter leirata, amelyben a miniszteri állástól való megválását közli a Társulattal, fölolvastatván, a választmány kimondotta, hogy meleghangu levélben vesz búcsút a vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

Berzeviczy Albert dr., vallás- és közoktatásügyi miniszter levelét, amelyben a Társulat alelnöki állásáról lemond és leiratát, amelyben tudatja a Társulattal, hogy vallás- és közoktatásügyi miniszterré neveztetett ki, a választmány tudomásul vette és kimondo ta, hogy fölterjesztést intéz a vallásminiszterhez, amelyben az alelnöki állásról való lemondása felett legmelyebb sajnálatát fejezvén ki, hálás köszönetet mond Berzeviczynek a Társulat ügyei iránt mindenkor tanusított szeretetteljes érdeklődéséért s őt új és díszes állásában a legmelegebben üdvözölvén, kéri, hogy szíves támogatását a jövőben se vonja meg a Társulattól. Egyuttal kimondotta a választmány azt is, hogy az alelnöki állást majd csak az 1904. évi rendes közgyülésen kivánja betölteni.

A titkár amaz előterjesztését, amely szerint a művészi segély- és nyugdíjalapot *Rauscher* Lajos műegyetemi tanár 600 koronával, egy magát meg nem nevezni akaró műbarát pedig 140 koronával gyarapította, a választmány örömmel és köszönettel vette tudomásul és elhatározta, hogy Rauscher Lajos műegyetemi tanárhoz köszönő levelet intéz.

A Téli kiállításon pályázatra bocsátott díjak odaitéléséről szóló jelentést, mely szerint a Rudics díjat *Kernstock* Károly festőművésznek, a Ráth-díjat *Mihalik* Dániel festőművésznek, az Esterházy-díjat pedig *Olgyai* Viktor festőművésznek itélte oda az illetékes pályabiróság, a Vaszary-díj ellenben kiadható nem volt, a választmány tudomásul vette és kimondotta, hogy a díjak elnyeréséről szóló okmányokat a legközelebbi gyülésen fogja az illető művészeknek átnyujtani.

Végül még 218 új tagot vett föl a választmány és ezzel az ülés véget ért.

Választmányi ülés 1904 január 28-án.

Jelen voltak: *Keglevich* István gróf, *Baronyi* Arthur, *Basch* Gyula, *Benkő* Kálmán, *Dudits* Andor, *Forster* Gyula, *Harkányi* Frigyes br., *Hauszmann* Alajos, *Kallós* Ede, *Kammerer* Ernő, *Karlovszky* Bertalan, *Lipthay* Kornél, *Kohner* Adolf dr., *Szmrecsányi* Miklós dr., *Telcs* Ede, *Ujváry* Ignác, *Végh* Arthur és *Zala* György választmányi tagok. A jegyzőkönyvet *Ambrozovics* Dezső társulati titkár vezette.

Az ülésen az elnökség egyik tagja sem lévén jelen, a jelenvoltak egyhangu kérésére *Keglevich* István gróf elfoglalta az elnöki széket s az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesitésére *Forster* Gyula és *Telcs* Ede választmányi tagokat kérte föl.

Az igazgatói jelentést, amely a Téli kiállítás eredményéről, a Tavaszi kiállításról, a szt.-lousi és a brünni kiállítások előkészítéséről számolt be, a választmány tudomásul vette.

A Téli kiállításon kitüntetett művészek közül az ülésen senki sem jelenvén meg, az elnök a választmány határozatától kimondotta, hogy a díjak elnyeréséről szóló okmányok postán küldendők meg az illető művészeknek.

Fraknói Vilmos püspöknek a Társulat üdvözésére küldött köszönő levelét, valamint a vallás- és közoktatásügyi miniszternek leiratát, amelyben közli, hogy a Tavaszi kiállításon, — melyben csak magyar művészek vehetnek részt, — csak a magyar művészek kitüntetésére szánt állami aranyérmet kivánja pályázatra bocsátani, a választmány tudomásul vette.

A titkár amaz előterjesztését, mely szerint az 1903. évre szóló Lotz-díjat a Mester *Krenner* Viktor festőművésznek „Megzavart fürdés" cimü,

Kezébe vette a vértelen, lesoványodott kezeket és simogatni kezdte. Előbb gyöngéden, aztán egyre hevesebben, lázasan, mintha egy láthatatlan rémmel viaskodnék: az enyém, enyém, én nem fogom odaadni...

És hirtelen erős, vad mozdulattal ajkához szoritotta leányának kezét, a leány szomorúan, szemrehányással néz reá:

— De mama...

— Igazad van, — felelt szégyenkezve az asszony — én olyan ostoba vagyok. Nagyon kényeztetlek, pedig te már tulajdonképen egészséges vagy.

A leány arczán fájdalmas mosoly lebben át, de aztán lebocsátja szempilláit és nem felel semmit.

— Igen, igen, — beszél tovább olyan szent buzgalommal az anya, mintha csak önmagát is ámitani akarná — te már egészséges vagy, csak üdülni, pihenni viszlek én Meránba és négy hét mulva ha érted jövök, meglátod milyen boldogok leszünk mindnyájan.

A leány köhögése szakitotta félbe. Az asszony elhalványodott, mintha szivébe szúrtak volna, de mikor a leányt elhagyta a kinzó köhögés, újra beszélni kezdett.

Szeretném, ha itt maradhatnék veled, de hát ez nem lehet, a többi gyermekek miatt... Nem tesz semmit, milyen boldogan viszlek majd haza, egészségesen, pirosan. S télen bálba is viszlek, meglátod...

A szőke leány bólintott, kötelességének tartotta, hogy ő is bolonditsa egy kicsit az anyját, most igy felelt:

— Igen, itt nagyon enyhe a levegő, máris érzem, hogy jobban vagyok.

A hogy egy kicsit fölemelte sötét pilláit, meg volt elégedve hazugságának eredményével. Az asszony arczán hirtelen fellángolt a boldogság, a földöntúli, örök szeretet gyönyörűsége. A szeme felvillant, az ajka megnyilt, széppé, fiatallá varázsolta a nagy öröm. Akadozó lélegzettel, szinte magánkivül mondta:

— Igazán jobban vagy? Máris érzed? Áldott legyen a jó Isten neve! Margitkám édes..

Ha ott körülöttük nem tolong az emberáradat, talán még térdre is roskad nagy megindultságában, igy csak lázasan ismételte:

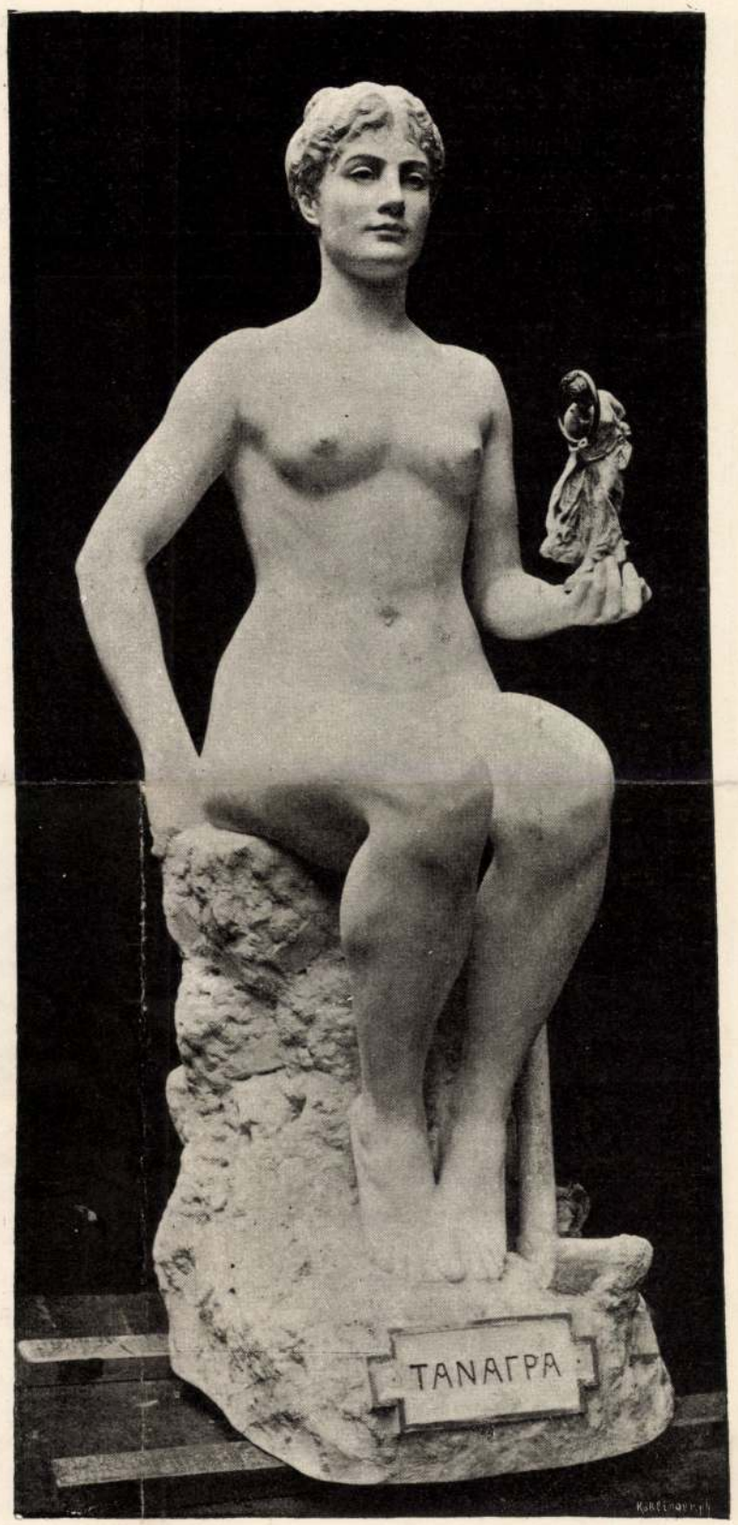

Luxembourgi muzeum. TANAGRA. *Gérome szobormüve.*

— Jobban van, oh, tudtam én azt ... jobban van.

Margit nem törődött többet a dologgal. Úgy érezte, hogy teljesitette kötelességét, most már nyugodtan akart maradni és magában ezen tünődött.

Miért czipelnek engem ide idegen országba? A vonat összekinozott, összerázott, úgy érzem, most sokkal betegebb vagyok, mint mikor elindultunk. És mennyit szenvedtem útközben, a füst, a por, a fojtó levegő, hiszen meghalni otthon is lehet...

De arczán nyoma sem látszott e gondolatoknak

— Doktor úr kérem ... az Istenre kérem, mondja meg ...

— Nagyságos asszonyom, — kezdte az orvos azzal a nyugalommal, melyet a sok szenvedés látása közben szerzett — igazán nem mondhatok semmit. Bizzunk a kisasszony erős szervezetében és abban az ápolásban, melyben nálunk részesül.

— De hát... de hát... négy hét mulva biztosan egészséges lesz?

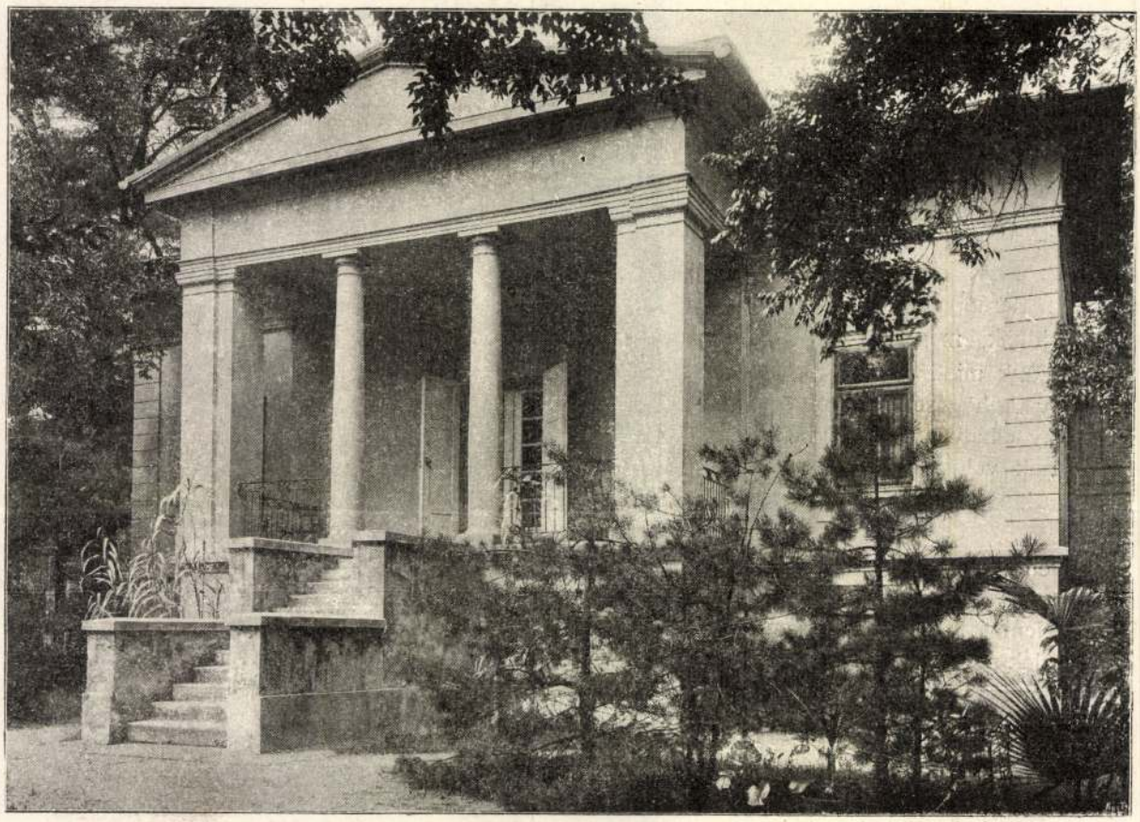

A KARLOVSZKY-TOLNAI FESTŐISKOLA A VÁROSLIGETI FASORBAN.

és mikor anyja átkarolta, hogy a vonathoz vezesse, engedelmesen indult meg és a kupéba megint leereszkedett az egyik pamlagra.

— Már nemsokára Meránban leszünk, Margitka. Szeretnél már ott lenni?

A leány kiesett szerepéből s csak úgy gépiesen, gondolkozás nélkül felelt:

— Miért? Hiszen mindegy.

Aztán befordult a kupé falához és azt mondta, hogy aludni szeretne.

A szanatóriumban a leányt azonnal lefektették, hogy kipihenje az út fáradalmait, az anya pedig lent sétált a kertben az orvossal.

— Édes nagyságod, ilyen igéreteket csak a sarlatánok tesznek. Mi sohasem igérünk semmit, ellenben megteszünk mindent, mi emberi lehetőségen belül esik.

Aztán egy pár pillanatnyi habozás után hozzátette:

— Különben is ha valami végzetes fordulat állna be, majd sürgönyözni fogok.

Az asszony tántorogni kezdett, az orvosnak meg kellett kapni, hogy el ne essen.

— De nagyságos asszonyom, hiszen ez csak feltevés. Egy nagyon bizonytalan, valószinűtlen feltevés, melyet csak azért emlitettem, mert köte-

NŐI ARCKÉP. Festette: KARLOVSZKY BERTALAN.

Az *Uj Idők* egyedül jogos reprodukciója.

1895. I. 21.

ez estén. A doktor elbeszélte, hogy Pilátnak Rozáliával már egészen szépen ment a dolga előre, de a nagy étüségével mindent elrontott, a kicsi nevetségessé tette. Egyébként is szerfölött nagy konkurrencia támadt az utolsó időben, a város észrevette a lányokat és megrohanta őket. Egy gróf és egy ujság-

író t
mind
hozz
önze
meg
ki a
rokb
is m
volt
ről
pénz
és u

szál
táro
tenn
volt
nem
pár
is j
meg

val
dar

— No, én szép csávába kerültem! mondá hangosan. Fúj, de undorodom magamtól! tette hozzá magában.

Olyannak érezte magát, mint a kit jobbról-balról pofon ütöttek és a ki csúffá tette, az megszökött az éjszakában. Elszámlálta magában, világos sorrendben, hogy miért undorodik magától.

»Szép, fiatal asszony fekszik odahaza és vár. Én meg ide szöktem előle. Nem elég-e?«

»Becsaptam, mint egy boltiszolga, egy szegény cselédet!«

Megpróbálta mentegetni magát.

»De ha az volna a helyén?!«

»Kifogás, kifogás! Az se igaz. Egy beteg, őrült étvágy. Nem érsz semmit cimbora, ez az egész. Meg vagy rokkanva végképp, csak a melled kívánja már — a csillagokat!«

Borzasztóan megharagudott magára.

»Hisz én alávalóan sértegetem magam. Hát komisz vagyok, hát utolsó vagyok, de én vagyok! Vagy nem tudtam-e én ezt rég?«

Belátta, hogy ezzel nem volt eléggé tisztában.

»Ők akarták, viseljék a felelősséget és a mi jönni fog!«

De mi fog jönni? Megrémült, félt, először életében.

Csak egyetlenegy kibontakozást látott, csak azt, ha Vali eljönne vele, ki, ide az éjszakába, egy elhagyatott kapuszín alatt meghúznák magukat, egy kicsit beszélgetnének, egyszer megölelnék egymást. Aztán együtt belemennének az éjszakába.

Ha felhevült, kicsi gyerekkora óta, oly könnyelműen tette ki az életét halálos veszedelemnek, mint a hogy más lefekszik aludni. Most azonban lelkében megundorodott a haláltól. Erősen Gyöngyös

szilenciáris fis-
kat nevelt
hatott.
onban nem
Homályosan
ell szolgál-
e tudott be-
s egy kicsit
lott egyet.

belőle, oda
igyekezett
lálni, hogy
nféle italtól
le életében
volt rá, a
gyvennyolc

nem talált.
mélte, hogy
ább szegény
kicsit. A ká-
tva. Bement
aju némber
kért. Egy jó

nagy darab sajtot megevett és nagy kínosan megértette a kávésnéval, hogy kártyázni szeretne magában. A mikor a kártyát megkapta, előbb patienceozott, aztán osztott az asszonynak. Nem értették egymást, csak tréfálództak, a míg Berde beleunt.

Mohón hörpintette le a rossz fekete kávét és kifejezte óhajtását, hogy szeretne valami társaságot. A kávésné nagy sebbel-lobbal elment — az egész házat reáhagyván — és hamarosan még két idősebb és hozzá igen hasonló asszonysággal és egy úrral tért vissza. Nagyon szívesek voltak hozzá, nevettek rá. A férfival egymásra ismertek, az volt, a ki az egész napot a Márkus-téri kávéházak előtt sétálva és az asztal alá tekintve töltötte.

Kezet szorítottak. Az beszélt hozzá olaszul, ő kérdéseket intézett magyarul: »Sógor, hol a jó bor!« és ilyeneket.

Egy csomó papirpénzt hagyott nekik és otthagyta őket. Ment hazafelé.

Vége következik.)

OLGA.

Eredeti regény.

Írta: WERNER GYULA.

(Vége.)

Olga szerelmesen nézett Pálra.

— Csak maga előtt van titkom néni. Pál tud a szememből olvasni, mindent kiolvas belőle, a mit tudni akar.

Flóri néni mélabúsan sóhajtott.

— Bizony az régen volt gyermekek, mikor én is tudtam a szemekből olvasni . . . Ezek az idők elmultak, most már nagyon rossz csillagász válnék belőlem . . . Jó éjszakát . . .

El akart menni, de a fiatalok marasztották. Hárman leültek egy kőpadra, közel annak a szobának a nyitott ablakához, melyben az idegen asszony oly mélyen aludt . . . Szerelmükről beszélgettek . . .

Tizenegy óra elmult, mikor Olga csendesen végig ment a folyosón, hogy vendégét még egyszer megnézze.

A holdvilág, mely alig nehány perce jött fel, elárasztotta fényével a folyosót. Az ajtó tárva-nyitva volt, az asszony nem volt sehol.

Megijedve futott a kijárat felé, mely a terrászra nyílott. Mi történt az idegennel? hova lett?

Valaki a bezárt ajtót próbálta kinyitni, de hiába rázta, a kemény tölgyfaajtó meg se mozdult.

Az idegen asszony volt. Reszketve, a hidegtől dideregve, mezitláb állott a márványköveken. Mikor az Olga lépteit meghallotta, visszafordult felé. Sovány arcán beteges piros foltok égtek, szemében, mint az üldözött vadéban, félelem látszott.

— Hova akar menni jó asszony?

— El . . . Nyissa ki az ajtót, ha irgalmat ismer.

— Mit gondol? Éjszakának idején nem engedhetem el. Aztán maga gyönge, alig áll a lábán . . . Mi történnék önnel az országuton? Jöjjön jó asszony, feküdjék le . . .

— Nem akarok itt maradni, egy percig sem. Nem tudja, mit kíván tőlem. Az Istenre és minden szentjére kérem, nyissa ki az ajtót . . . Hisz' maga oly jó volt hozzám, áldja meg az Isten minden lépésében . . . Nem tehet velem jobbat, mint ha elenged . . .

Olga azt gondolta, hogy az asszony lázban beszél, szelid erőszakkal fogta meg a karját, hogy szobájába vezesse. A nő ellenállott. Vadúl tépte ki magát Olga kezéből s az ellenkező irányban szaladásnak eredt, de néhány lépés után ereje cserben hagyta. Lihegve támaszkodott a falhoz, közel volt, hogy összeroskadjon.

Olga segítség után nézett. Tekintetéből kiolvasta szándékát az asszony, mert esdeklő szóval fordult hozzá.

— Ne hívjon senkit. Nagy szerencsétlenség lesz belőle, ha nem enged útamra. Legalább meghalok az országuton, de László szeme elé nem kerülhetek soha többé . . .

Női arckép. Festette: KARLOVSZKY BERTALAN.

Az *Uj Idők* egyedül jogos reprodukciója.

— Maga félrebeszél szegény asszony, láza van megint. Mit vétett magának László Pál, hogy látni sem akarja? Hiszen este még beszélni kívánt vele...

— Akkor még nem tudtam semmit. Azóta mindent tudok . . . A nyitott ablakon tisztán hallottam beszélgetésüket. Az egyik nőt Olgának hívják, a másik öreg asszony volt . . . Arról beszéltek, hogy László elveszi a leányt . . . Nézze, magának itt jó dolga van, magát itt a tenyerükön hordják, a kisasszonya megbecsüli . . . Ha értem nem, tegye meg érte . . . értük: engedjen utamra. Legyen háladatos a kisasszonyához, ne tegye őt szerencsétlenné, ne engedje, hogy kisírja szép szemét . . . Ebben a házban nyugodt, boldog élet folyt eddig . . . Ha itt töltök egy éjszakát a fedelük alatt, beköltözik ide a szívemésztő bánat, s ezt a rút fekete halálmadarat nem tudják innen kihajtani többé.

Olga elborzadt, szívén balsejtelem nyilalt át, valami gonosz előérzete támadt.

— Ki maga? Mit beszél itt a László boldogságáról és boldogtalanságáról? Micsoda jogon teszi?... Honnan van rá ereje, hogy e házba szomorúságot hozzon be magával? . . . Maga tudna itt könyforrást fakasztani az emberek szívéből? Maga, a kit itt senki sem ismer?

Az asszony fuldokolva, rekedt suttogással válaszolt.

— Ismer László Pál . . . Én mérgeztem meg az életét. Mérget kevertem a borába, az ételébe, az álmába . . . azért volt olyan boldogtalan . . . Ismer ő engem, sokszor elátkozott, amért az utjába vetődtem . . . Én vagyok az ő balsorsa; engem a László Pál szerencsétlenségének hívnak . . .

Olga halkan elkiáltotta magát.

— Asszony, mi köze magának . . . hozzá? Maga...

— Én az ő első felesége vagyok... Le akartam borulni a lábához, mert megbocsátotta, a mit ellene vétettem . . . Mikor meg akartam halni s a Dunából kifogtak, ő eljött hozzám és pénzt hagyott a kórház igazgatójánál, nehogy a nyomor ujra a Dunának vigyen. Pedig neki jobb lett volna, ha meghalok... Én az ő életének kitörülhetetlen foltja, élő szégyene vagyok . . . A míg élek, lánc vagyok a kezén-lábán. Csak akkor lesz szabad ember, ha nem leszek többé... És ő mégis megtartott az életnek, pedig megvet s neki kívánni kellene az én halálomat . . . Szereti a maga kisasszonyát s az is szereti őt . . . Mindent hallottam a nyitott ablakon keresztül . . . Tele van a szíve tiszta, édes szerelemmel, mint akkor, mikor fiatal leány voltam és belém szeretett. Mert tiszta voltam egyszer én is . . . Szép, ragyogó, ártatlan leány, mint maga . . . Nyissa ki az ajtót, galambom . . . Ha e ház nyugalmát szereti: engedjen el az éjszakába... Aztán a szobát szellőztesse ki utánam . . . Olyan a bűnös nő, mint a ragadós betegség, őrizkedni kell tőle . . .

Olga közel volt az ájuláshoz, mikor az asszony a szörnyű titkot feltárta; mintha régi sírokat bontogattak volna fel előtte.

Matild pedig megragadta Olga kezét. Megsajnálta a leányt, mikor látta, mily halotthalványan hallgatja vallomásait.

— Nyomorult, bűnös nő vagyok. Nem sokáig leszek már élő ezekkel a sovány karokkal s hörgő mellemmel. Pedig mily fehér és gömbölyü volt valamikor . . . egyszer . . . régen . . . mikor fiatal asszony voltam . . .

Olga valami erőszakos felindulást érzett szívében. Úgy megszorította a Matild kezét, hogy az fájdalmában elsikoltotta magát.

— Hogy tudta megcsalni azt a becsületes embert? Egy László Pált! . . . valami semmiháziért.

Az asszony lehajtotta fejét, szakadozottan válaszolt.

— Ugy-e útál? irtózik tőlem? . . . Tudja meg, hogy nem voltam könnyelmü asszony. Az apám vett reá, hogy pénzt szerezzek neki. Nem tudtam elviselni őrjöngéseit. Fojtogatott, hajamat a kezére csavarva húzgált végig a szobán . . . Pénzt, pénzt! sikoltá... Nos, én megszereztem neki... De micsoda nagy áron szereztem meg! Oh, az én megmérgezett életem, s az övé! . . .

— Igaza van, mondá Olga metsző fájdalommal. Az ő tönkretett élete! . . Szegény Pál . . .

— Pedig imádtam. Persze, a magam módja szerint . . . Mily sok nyomorúságon mentem keresztül, mióta elhagytam őt. Megvetése és gyűlölete mindenhová kisért . . . S mily fiatal még most is, míg engem bűnöm megvénített. Mily fényes a szeme, mily sima a homloka . . . még az egész élet előtte van . . . Hogy tudnék az utjába lépni most? . . .

E szörnyű percek alatt Olga öt évvel lett idősebb. Elnézte a holdfénytől bevilágított folyosót, a felizgatott, holtbeteg, boldogtalan asszonyt és csendesen sírni kezdett. Matild bámulva nézte a könnyező leányt . . . Valami sejtelem derengett fel meghasonlott lelkében . . .

— Miért sír? . . . A kisasszonyát siratja.

— Őt siratom és magát szegény . . . szegény asszony. Mily sokat szenvedett, Isten csodája, hogy kibirta eddig... Hanem jöjjön be velem... Lefekszik szépen s László Pál holnap meg fog bocsátani önnek... Olyan szép és nemes az, mikor a megcsalt férfi megbocsát... László Pálnak nagy szíve van, ő meg fogja tenni. Hőse, mártirja volt a maga botlásának, de mindent legyőzött, diadalmaskodott a bánaton, s ő, a kinek oly sok oka volt rá, nem lett világgyűlölővé mégsem.

Elhallgatott, mert érezte, hogy ha tovább beszél, hangos zokogásban tör ki. Matild a rémülettől nagyra nyílt, sötét szemével majd elnyelte őt.

— Maga nem szobalány . . . Az istenre kérem, ki ön? . . .

Olga megfogta a Matild kezét s visszavezette szobájába.

— Én is itt alszom, nehogy elhagyjon bennünket. Azt óhajtom, hogy találjon nyugodalmat a házamban . . . Mert én vagyok Virágháti Olga.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET.

A megbocsátás.

Az elsötétített szoba ajtaja hirtelen feltárult, s a beözönlő ragyogó sugárkévében Olga karcsu alakja jelent meg. Kézenfogva vitte Pált a Matild ágyához, melyben az a tegnapi izgalmaktól nagy betegen feküdt.

— Nézze Pál, a maga szegény felesége.

László, a kit a leány e jelenetre már előkészített, szívében megrendülve, leírhatatlan érzelmektől gyötörve lépett a nőhöz, a ki őt oly boldogtalanná tette, s a ki bűnbánattól eltelve, halálos betegen fekszik az imregi kastély egyik szobájában.

Egy fedél alá jutottak hát ismét, annyi év után!

A szegény hazajáró lélek eljött, hogy akarata ellen mérget vegyítsen italukba, hogy sötét, kimoshatatlan folt gyanánt essék be szerelmi boldogságuknak fénylő szövetébe.

Mikor meglátta az urát, fejét a fal felé fordította, s előbb csendesen sírdogált, majd oly viharos zokogásban tört ki, hogy Olga a legrosszabbtól kezdett tartani.

Karlovszky női arcképei. E helyen volt már alkalmunk megemlékezni Karlovszky Bertalan női arcképeiről, melyeknek a tavaszi tárlaton való kiállítása művészeti esemény számba megy és melyek nálunk szokatlan módon elragadták a művészeket épp úgy, mint a laikus nézőket. A sikerült két reprodukció után, melyet lapunk mai számában közlünk, kellően méltathatják olvasóink Karlovszky originális és finom tehetségének ezt a pompás két termékét. Karlovszky a nagyszabásu portretirozó tehetségek közül való, a kik művészi szemmel látják meg modelljükön a karakterisztikus vonásokat és az emberben az egyént festik a vászonra. Kitünő izlésre valló leleményével minden arctípus számára megtalálja a harmonikus és hatásos staffaget, mely portréjait gyakran egy-egy frappáns életkép bájával ruházza föl és azokat szinte páratlan módon hatásosakká és bevégzettekké teszi. Érdekesebb és a szó nemes értelmében hatásosabb női arcképet, mint a Karlovszkyét, egyelőre képzelni is alig tudunk.

A kis zsarolók. Noha a rendőrség nem adott ki ellenök köröző levelet, — tehát előbb-utóbb valaki el fogja őket fogni, — mi szükségesnek tartjuk ezt a mulasztást pótolni, mert erősen veszélyeztetik a személy és vagyon biztosságát. Ide is írjuk a különös ismertető jeleiket: Fiatal, csinos arc; barátságos mosoly; csillogó szem; s legkiváltkép behízelgő, enyelgő modor. A kezükben rendesen csekély értékü tárgyakat tartanak, s az a törekvésük, hogy bájos mosolylyal, édes szóval minél több pozitiv értéket csikarjanak ki a kiszemelt áldozattól. Mihelyt sikerült a kis zsarolás, azonnal elillannak, de előbb az áldozatot átadják cinkostársaiknak, további elbánás céljából. Hogy az olvasó könnyebben rájuk ismerhessen, ehhez a köröző levélhez melléadjuk a legveszedelmesebbek arcképét is, a mint őket fotográfusunk vasárnap a múzeumkertben, hétfőn pedig a vár bástyáján munkaközben lekapta.

De a szegények kedvéért is jó kiadni ezeket a képeket. Lássák ők is, ha hozzájutnak, kik azok, a kik déltől éjfélig, napon és hűvösben virágáruslánynyá, pincérré, cigánynyá lesznek, beszélnek, mosolyognak, alkudoznak, hogy összeharácsoljanak, begombolt kabátokból ékes szóval kícsalogassanak egy kis pénzt a szegényeknek. Pesten, Budán a két nap legalább tizezer koronát hozott jótékony célra. Ezért éljenek, viruljanak, boldoguljanak a rózsás kis zsarolók!

Furcsa katona biz' ez . . . »Kedves gyermekeim,« szólt vala egy napon a derék kutya-papa növekedő kisdedeihez, — »nemsokára elérkezik a pályaválasztás ideje. Jó fajból valók vagytok, nemes vér foly az ereitekben, előttetek nyitva minden ajtó. Protekciótok is van szépen. Anyai nagybátyátok egy udvari méltóságnál van gyermekfelügyelői méltóságban, s egy ízben az a kitüntetés érte, hogy ő felsége sajátkezüleg megcirógatta intelligens fejét. Az én unokahugom pedig egy csillagkeresztes hölgynél van alkalmazásban s egyéb dolga sincs, minthogy hízzék s ő méltóságának napjában háromszor megcsókolja a kezét. Ilyen családi összeköttetések révén tirátok is úri élet vár. Csak egyre figyelmeztetlek benneteket. Őrizkedjetek a katonáktól. Veszedelmes népek. Egyéb dolguk sincs, minthogy katonákat, lovakat és kutyákat dresszirozzanak. Ha katonai hivatalba kerültök, reggeltől estig gyakorolnotok kell: apportirozni, két lábon állani, barrikádokon és nádpálcákon átugorni, gallopozó lovak és kacér kisasszonyok után futni. S e mellett a koszt se kifogástalan. A tiszt urak nagyon sokszor lumpolnak, éjszakáznak, vendégségbe mennek, s olyankor megfeledkeznek rólunk. A hónap végén is gyéren jár ki a kolbász és virsli . . . Mondhatom gyermekeim, ha csak tehetitek, ne vállaljatok kondiciót katonáéknál . . .«

A két nagyreményü ivadék most szemtől-szembe került egy ilyen katona-bácsival. Ők még gyerekek, nem ösmerik a distinkciót, nem tudják, hogy a szigoru bácsi nem a tizenhármas huszárezredben, hanem a Pistike magántestőrségében szolgál, s félnek a huszártól. Gyanakvó szemmel nézik, mert a papa oktatása jár a fejökben. Csak majd nagysokára, különféle védő és támadó manőver után jönnek rá, hogy ez a katona bizony nem nagyon félelmetes. Akkor majd ők kerekednek fölül, s vigan ugatják a *Nebántsvirág* kedves nótáját, a mely azon kezdődik, hogy »A granátos szép ember volt, s Nürnbergből jött lovon . . .; a vége pedig konstatálja, hogy:

Ej, haj, furcsa katona biz' ez! . . .
Ej, haj, ej, haj, furcsa katona . . .

Az Akadémia nagyhete. Piron óta, a ki saját magának komponálta azt a sírkőfeliratot, hogy

ITT NYUGSZIK
PIRON PÉTER
A KI NEM VOLT SEMMI, MÉG CSAK AKADÉMIKUS SEM.

légiószámra készültek már a jó és a rossz élcek a tudományos akadémiák rovására. Divat dolga, hogy szidják és gúnyolják őket, de azért alig van olyan literátus ember, a ki nem óhajtana az akadémia tagja lenni. És mikor eljön a nagyhét, a mely nálunk május első felére esik, megélénkülnek csarnokai, pezsgő élet vonul be termeibe és olyan korteskedést visznek végbe e nagytudományu urak — akár csak Nyitrán volnának! Mert ilyenkor vannak a tagválasztások és sok irodalmi fenegyerek meg keménynyaku tudós titkon epedve lesi a választások eredményét, készen arra is, hogy az akadémia iránt eddig táplált ellenszenvéről lemondjon, ha úgy véletlenül meg találnák választani.

De a közönség is roppantul érdeklődik a nagyheti események iránt. Mert a legtöbb akadémiai pályázat sorsa ekkor dől el. S nálunk Magyarországon sok ember van, a ki semhogy a lutrit rakná, inkább akadémiai díjra pályázik. Pedig a valószínűség itt se nagyobb, mint amott. Mert először is van egy csomó akadémiai pályadíj, a melyet egyáltalában nem adnak ki, hanem csak szerepeltetnek évről-évre, folyton növekedő díjtétellel, aztán vannak olyan díjak, a melyeket kiadnak ugyan, de megkövetelik írójától, hogy alaposan átdolgozza művét, a bírálók gusztusa szerint. Szóval, a milyen kellemes, ha valakit megválasztanak az akadémia tagjának, épp olyan súlyos büntetés, ha kimondják rá, hogy pályadíjat nyert.

Az idén a következő dijakat *nem adták ki*:

A Bulyovszky-díjat. — A Dóra-jutalmat. A Lukács-dijat.

Kiadták pedig a következő dijakat:

1. A Sámuel-díjat Szilassi Mór nyerte el. *Kombinált müveltető és mozzanatos igeképzők* című müveért.

2. A Beck Miksa-díjat, mely a budapesti bankok történetére volt kitüzve, Pólya Jakab dr. nyerte el.

3. Az első magyar általános biztosító társaság díját, mely a tőzsdeadóról szóló műre volt kitüzve, Bamberger Béla dr. nyerte el.

4. A Lukács Krisztina-díjat, mely mathematikai és fizikai munkára volt kitüzve, Suták József tanár kapta meg.

5. Az akadémia nagydíját Pauler Gyulának (A magyar nemzet története című müveért) és a Marcibányi-díjat Fraknói Vilmosnak, Mátyás király élete megírójának itélték oda.

S végül új díjakat hirdettek ki nagy sokaságban, a melyek közül a Kocándíj továbbra is protezsálja a magyar történet feldolgozását drámai alakban. Szerencsésen eljutottunk már II. Géza koráig, de azért beláthatatlan időkre van még témákról gondoskodva.

A választások sorában egyelőre csakis az alelnöki állást töltötték be. Elnök ismét Eötvös Loránd báró lett, alelnöknek megválasztották Pulszky Ferencet. Az igazi küzdelem azonban csak ezután következik, a tagválasztásoknál.

Sajtó alatt. Noha már nem vagyunk benne a haute saison-ban (manapság a könyvirásnak is van idénye, mint a rákevésnek), mégis egész sor könyv van most sajtó alatt, a melyek rövid időn megjelennek. Budapesten különböző nyomdákban készülnek: gróf Apponyi Albert parlamenti beszédei (körülbelül kilencven iv); Kabos Edé-től egy vaskos novellakötet, a cime: *Por*; Szomaházy Istvántól szintén novellakötet; Herczeg Ferenc két könyve: *A Gyurkovics-fiuk* regény és *A Deákné vászna* elbeszélések; Tábori Róberttől regény *Korhadt oszlopok* címmel.

Georges Ohnet legujabb regénye.

Abban a regényciklusban, melyet Ohnet *az élet küzdelmei* leirásának szentelt, eljutott ahhoz a harchoz is, melyet az elhunyt kedves emléke ellen folytat az élő kedves. A téma olyan, hogy lélektani elmélyedésre csábít, de a Serge Panin szerzője nem engedi magát elcsábítani, hanem régi szokásához híven (a melyet már akkor is kiemelt akadémiai birálója, mikor Serge Paninnak odaitélték a nagy díjat) itt is a meseszövésre és a hatások ügyes kidomborítására fekteti a fősulyt.

Mindjárt a regény eleje is effektus. Prévinquiéres Helén déltájban elmegy hazulról, vidám, üde és jó egészségben van. Éjféltájban pedig egy magánosan álló bérkocsiban találják megfojtva. Az olvasó, mikor idáig eljutott, kissé meghökken és fölveti a kérdést: Ohnet úr, csak nem akar talán Gaboriauval rivalizálni? Bűnügyi regény megirására ön se nem elég szövevényes, se nem elég nyers!

De a szerző csakhamar megnyugtatja hűséges olvasóját. A rendőrségnek kevés dolga akad majd az én regényemben. Inkább leirom önnek azt a Párist, mely a pincelakásokban és az ötödik emeleten túl nyomorog. Ebben a félhomályos légkörben született Annie, az én regényem hősnője, hanem olyan a természete, hogy kivágyik a csillogó világba, a gazdagok közé, a kik szerinte és a körében uralkodó felfogás szerint, mindig boldogok. Hogy minő nehézségekkel küzd, miféle pocsolyákba gázol, míg az első lépéseken túl van, azt csak sejtetni fogom önnel, nyájas olvasó, de el nem mondom, mert nem vagyok ám a durvaságig őszinte, miként Zola kollegám. Elégedjék meg azzal, hogy összehozom őt Jacques Prévinquiéres-rel, egy csinos, gazdag és előkelő polgári családból származó fiúval, a kivel kacérkodik, hogy elvétesse magát vele. Ekkor már a Descharmais asszony nevet viseli Annie és özvegynek adja ki magát. Hanem Jacques sem esett feje lágyára, sőt mielőtt elmenne Annie-vel a maire úrhoz, tudakolja imádottja multját és ime kisül, hogy az nem volt sohasem a boldogult Descharmais-nak hites felesége, hanem csakis kedvese.

Jacques-ot teljesen kiábrándítja ez a fölfedezés és elmegy Annie-hoz, hogy szakítson vele. A fiatal nő, a ki eddig csak nagyravágyásának dolgozott, most, hogy veszve látja játékát, már csak a szívére hallgat. Szereti Jacques-ot és be is bizonyítja ezt neki. Hanem a bizonyítéknak nincs másnapra kiható ereje, mert a hálátlan nem tér többé vissza hozzá, hanem feleségül veszi Helént.

Ez az, tisztelt olvasó, a mit mi regény- és drámaírók expoziciónak nevezünk. Mielőtt a bonyodalomra áttérnék, engedje meg, hogy még két figurával megismertessem. Az egyiknek neve Charles és képviseli a démoni elemet, a mely nélkül regényiró nem lehet meg, a másik Dauziat, a ki tolja a cselekmény szekerét, mikor csaknem megakad, a francia esprit képviselője, a mennyiben könnyed életbölcsészetet hirdet és a hős mellett ugyanazt a szerepet viszi, mint a régi szinművekben a *bizalmas*, az ujabbakban pedig az a bizonyos *doktor*, a ki orvosság helyett szentenciákat és modern morált preskribál. Foglalkozására nézve Dauziat regényiró, Charles pedig naplopó.

Helén rejtélyes halála után Jacques búskomorságba esik, a mely addig tart, mig Nizzában viszontlátja Anniet. Ujra összekerülnek és ezuttal alaposan összeszürik a levet, mert a vígasztalhatatlan özvegy nem kiván jobbat, mint hogy megvigasztalják és Annie erre nagyon is hajlandó. Megvolna tehát a menage parisienne, a melyről nem tud sem pap, sem polgármester, ha nem tolná most előtérbe démoni torzpofáját Charles úr. Neki bizonyos homályos jogai vannak Anniera, a régi időből is, mikor együtt játszottak az ötödik és a hatodik emelet zugaiban, meg az ujabb időből is, mikor kelepcébe csalta és megfojtotta Jacques nejét, hogy Annieért bosszut álljon. Erről a bosszuról Annie csak utólag értesült.

Most eljön és jutalmát követeli, még pedig nem csengő pénzben, hanem forró szerelemben. Ezt pedig Annie egészen Jacques-nak tartogatja. Sok érdekesen bonyolódó cselszövény után egy napon Annienál összetalálkozik a két vetélytárs. Jacques épp aznap tudta meg, ki gyilkolta meg Helént és mily körülmények közt. A két férfiu élet-halálra megrohanja egymást és mikor Charles a másiknak szivébe akarja döfni kését, Annie fölfogja a Jacquesnak szánt döfést.

Bűnbánó Magdolna a saját vérével mosta le azt a szennyet, mely az élet harcaiban hozzá tapadt. Költői igazságtalanság volna őt most meghalni engedni, hadd éljen hát még hat hónapig, a mely idő alatt egészen megtisztul. Jacques Tuniszba viszi őt, a hol szép lassan agyonköhögi magát. Ezt az effektust önök különben már a Kameliás hölgyből ismerik.

Nehogy Charles úrról megfeledkezzem. Őt Dauziat, a ki a rendőrség beavatkozását családi dolgokba nem szereti, Amerikába expediálta, a hol a chikagói anarchista-harcoknál agyonlövik.

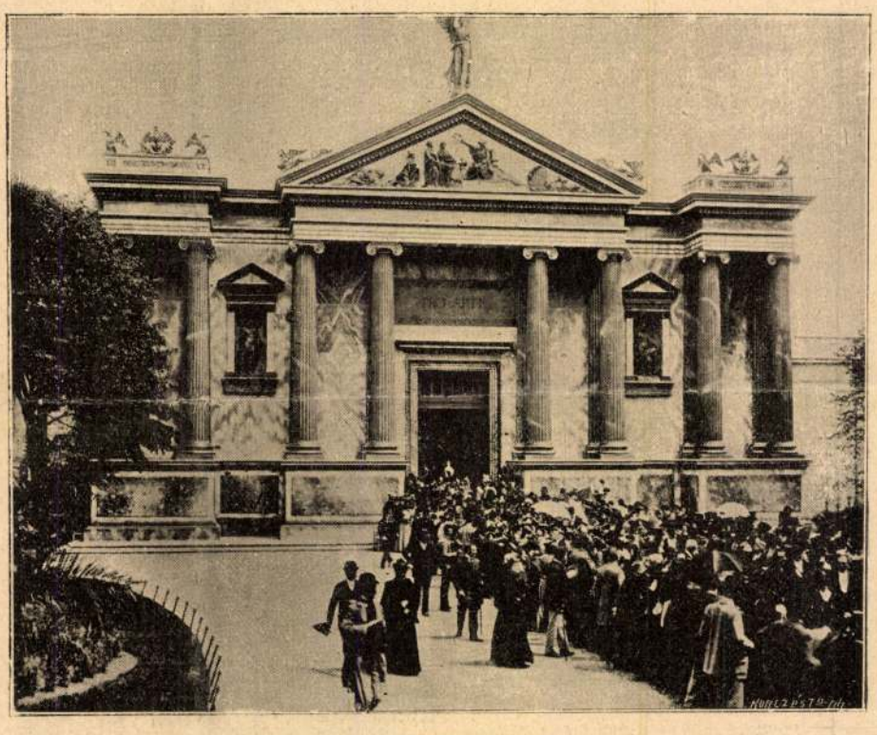

A velencei kiállitás megnyitása.

Íme, tisztelt olvasóközönség, ez a Georges Ohnet legujabb regényének, a *La danse en Gris* cimünek, röviden elmondott meséje. *t. r.*

A velencei kiállitás.

Mint nekünk a búza, olyan nekik a kép. Abból élnek. És csupa kép az egész ország, a legszebbek pedig vannak Velencében.

Minden esztendőben, legalább egyszer, megtevén az utat a bősz Karszton át a lágy Itáliába: volt időm gondolkozni, hogy mi tette voltaképpen ezt az országot a művészet kincsesházává? Az-e, hogy az emberek, a tájak, a levegő, a viz, a tárgyak szinte követelik a tudatlantól is, hogy lefestessenek, vagy a katolicizmus, a melynek szép

ezt a friss pengését, ami egy-két hosszabb versét szinte kuplé-könnyüvé teszi. Idegen költők legfrisebb ritmusait is csodálatos könnyedséggel pengeti utánok, pedig a ritmus gonosz emlékeztető, s legtöbbször bensőbb rokonságot hazudik. Igy jut eszünkbe De Saint-Pierre kapitányról rögtön Castel Jalous, a kapitány. De van Farkasnak egy ügyes saját formája is, melyet csak Szabolcskával oszt meg. Igénytelen kis történetkék hirül-adása ez, rendesen a más szájával. Szabolcska ugy is hivja az ilyen verset: hir a falunkból. Ezekben nagyon jól hat a Farkas sima hangja, egyszerü verselése, szerény bizalmassága. Érzékenysége itt közvetve még közvetlenebbül hat, ami nem szokatlan paradoxon.

*

A másik két verselő közül Domokos Lászlóban van több fiatalság. Lángolóbb és lázongóbb temperamentum, aki a szerelem körül repked, s az ősmesét is a tavaszról, varrólányról és urfiról hosszan gombolyitja le. Velencze vonzza; ez a szines dekoráczio-város, ahol az éjszaka csendjébe izzó csókot szőnek a Canale Grande énekesei. Nem tudni, lesz-e belőle komolyan költő; hogy első rangu szép-élvező, az bizonyos.

Végváry a Domokos megforditottja. Csupa lemondás és megnyugvás a lemondásban. Minden verse a Reviczky hite felé hajt: »Ki szomoru nem volt, az mind pogány«. Különös, hogy a csüggedés nála csupa élénk ritmusba burkolódzik, s maga nagyon is erősködik a mellett, hogy nem fog lángolni többé. Valami még érzik a pernye alatt.

Különös érzés, egy garmada uj verset végig olvasni, hogy a lapok közé préselt álmatlan órák, lehült vérhullámok egy perczre feltámadjanak. Nem balgaság a Longfellow tanácsa, hogy olvassuk a második sorban álló poétákat; csakhogy ahhoz idő, sok idő kell, s egy ilyen rettenetesen komoly mindenségben, mint a mienk, nem sok idő jut a versolvasásra. Maholnap mindenki ir, de csak a kritikusok olvasnak.

V.

Almanach. Singer és Wolfnerék jövő esztendei kalendárioma már megjelent s benne, mellékletül, mutató az idei novellairodalom terméséből. Az Almanach kötetei évről-évre valóban tükrét adják a novellairodalom az idei állapotának s amit a tükör mutat, hol kisebb emelkedés, hol nagyobb hanyatlás. Iróink számosak és talentumosak. De sokat kell dolgozniok és olykor fáradtak. Az élet szemlélésére mintha nem érnének rá az élet megirása miatt. Mostanában a novella európaszerte hanyatlóban van s bizony sovinizmus nélkül, a mi fáradt természetünket nézve, kiváló export-czikknek találjuk, mert sem a német, sem a franczia irodalom alig produkál olyat is, mint ez a mi elcsigázott produktumunk. Az idén az Almanach tükrében emelkedést látunk, a legjobb és kevésbbé jó novellairóink érdekes, takaros, eleven kis kötetet liferáltak Singer és Wolfnernek s a szokásos elmés előszó Mikszáth Kálmán tollából sem hiányzik. Sőt előszóval szolgál elül is, hátul is és mondanunk sem kell, hogy akár a közepén is szivesen hallgatnók meg. Ennyi a kötetről, most következik a föntmondottak részben való leczáfolása. Ezt a czáfolatot Jókai Mór novellája adja meg. Ez a csodálatos aggastyán rázza a fejét: fáradtság? Lehetetlen, hogy volna fáradtság a világon. Hiszen dolgozunk, hogy lehet fáradtságról szó annál, aki dolgozik? A frisseséget, a lelkesedést, a szerető műgondot, az invenczió örök ifjuságát s az életbeli realitás minden pillanatban ujból születő megfigyeléseit a minden pihenésre és ápolásra rászolgált ősz iró munkájában találjuk meg. Szégyeljük magunkat, mi fáradt fiatalok az el nem apadó energia és elevenség láttára, és örülünk neki. Novelláját, mint az idei termés legszebb és legpirosabb gyümölcsét kinyestük a kötetből, hadd vegye pártfogásába a többieket. Az almanach ára 2 korona.

— **IV., V., VI.** Ez a három numerus a *Könyves Kálmán Zeneműtárának* három legujabban megjelent kötetét jelenti. Még négy kötet vár kiadásra s ezzel ez az igazán nagyszabásu s a magyar zeneirodalomban ez ideig még páratlanul álló vállalkozás befejezést nyer. A *Könyves Kálmán Zeneműtárának* az a czélja, hogy a magyar családok számára hozzáférhetővé tegye a zeneműveknek egész hosszu sorát és pedig minden tekintetben a legkiválóbb művekből összeválogatott sorát, amelyet ha külön-külön akarna beszerezni a publikum, a Zeneműtár árának háromszorosát-négyszeresét kellene, hogy kifizesse érte. És pedig egyszerre, mig a *Könyves Kálmán* műkiadó részv.-társ. módot nyujt mindenkinek arra, hogy a tiz kötetből álló Zeneműtár árát: 100 koronát — háromkoronás havi részletekben — fizesse meg. A még kiadásra váró négy kötet a tavaszszal jelenik meg. A *Zeneműtár* szerkesztésére a kiadó társaság Huber Sándort, a kitünő zeneköltőt kérte föl, s már ez is biztositéka annak, hogy a szerkesztésben érvényesülnek a kiadó társaságnak azok az intencziói, hogy a Zeneműtár minden tekintetben csak a legkiválóbb, legértékesebb és legkedveltebb műveket nyujtsa. — A legujabban megjelent három kötet, külföldi *operetteket, tánczokat* és *magyar ábrándokat* tartalmaz. Az operettek között már ott van a legujabb idegen termék, a nálunk hirtelen nagy népszerüségre emelkedett »Drótostót« s a tánczok között a legmodernebb »Cake walke«. — A »Könyves Kálmán« részvénytársaság igazán kulturmissiot teljesit ezzel a vállalkozásával. Nálunk igen nagy a zeneértő közönség. Alig van család, amelynek otthonában ne legyen zongora. Ez a hangszer igazán jóbarát számba megy. Mulattatója, szórakoztatója a családnak. A kotta azonban rengeteg pénzbe kerül, hogy szerényebb viszonyok között élő ember nem is képes beszerezni mindazt, amire kedve volna. Azért valóságos áldást jelent a zeneműveknek ez a gyüjteményes kiadása, különösen, ha olyan gonddal készül a gyüjtemény, mint amilyennek a Könyves Kálmán Zeneműtárának tartalmát összeválogatták. E mellett a gyüjtemény változatos. Magában foglal minden zsanert s mindenből a legjobbat adja. A tiz kötetnek 100 korona az ára, s ez az összeg havonkint háromkoronás részletekben is törleszthető. Megrendelhető a kiadó »Könyves Kálmán« részv.-társ.-nál. (Budapest, VI., Nagymező-utcza 37—39.)

SZINHÁZ.

Magyar Szinház. A »Kis kofa« jegyében fog izgulni a jövő hetekben a mulató Budapest, mihelyt este félnyolcz óra lesz. A Phryne történetét zenésitette meg *Sztojanovits Jenő*, az a művészi kéz, amelynek az évek során tömérdek irigye akadt, mert mindent, amihez hozzányult, zseniálisan fogott meg. Mikor a balletbe belevitte a magyaros irásmódot, a népies zene az ő keze alatt egyszerre pikáns és szellemes lett. És épp ilyen nagy temperamentummal csinált pekingi és franczia zenét. A »Kis kofá«-t hallgatva azon tünődtünk, hogy ha ezt a partiturát a Szajna partjáról kapjuk, elbámulunk azon, hogy egy párisi emberbe — nyilván a román műveltség hatása alatt! — mennyire visszaszállt az antik szellem, a dalos boldogság, a görög galanteria. Sztojanovits nem élt vissza azzal, hogy a szinpadon magas asszonyok virágzanak őrjitő szandálokkal és gyönyörüen dus lábakkal: az egész mű magára a zenekarra is támaszkodhatnék, oly gazdag, finom és minden megvesztegetésre berendezett ez az orkeszter. Elsőrangu technikailag is. Örülünk, hogy a szövegiró, Falk Richárd nem archaizál sokat, nem untat ó-világi tonusokkal, hanem gondoskodik a színész aktivitásáról. Az előadás kitünő. A fénynek és mozgékonyságnak nagy szivóssága van rajta. Egy kissé még tapogatódzó beauté, Keleti Juliska játsza Phrynét; — bájos, mert, hála istennek, még nem kész, nem kerek és még nem rendelkezik a széles és mi reánk oly nyomasztóan ható komédiásskálával. Szoklai Kornél annyi ötletet hoz, hogy megélhetne belőle egy színész-nemzedék. Ma alig tudunk hasonló kedélytőkét pesti szinpadon. A Ráthonyi kedvessége is nagy szolgálatokat tesz a darabnak. Egyébként pedig a szinpad tele van szuggesztiv asszonyokkal, ruhákkal, és a második meg harmadik sorban is viruló női aktok láthatók. Szóval a Magyar Szinház az egész vonalon felgyujtotta az örömtüzeket.

Női festő-iskola, Városligeti fasor 22. Tanár *Karlovszky Bertalan.* Beiratkozhatni bármikor.

A Hét 1903.

KÖZGAZDASÁG.

Agraria. A magyar iparnak specziális közvetitő szervezetre van szüksége, mely csak a magyar ipart irja zászlajára, mely elég erkölcsi tekintélylyel bir arra, hogy a magyar kereske ő nek ne csak eszére, hanem szivére, hazafiságára is appelláljon. Ennek a szervezetnek egy apostol fáradhatatlan buzgalmával és egy kereskedő leleményességével kell dolgozni a magyar ipar érdekében. Egyénenként kell felkeresni a kereskedőket, egyenként meggyőzni a magyar gyártmány jóságáról és arról a szükségességről, hogy a magyar kereskedőnek kötelessége, hogy egyenlő feltételek mellett a magyar iparnak adjon előnyt. A gépiparban ez a specziális szervezet már meg is valósult. És ez az *Agraria. Kellner Antal*, a gazdasági gépgyár volt derék vezérigazgatója alkotta meg részvénytársaság formájában. Ez a részvénytársaság, mely elsőrendü magyar gyárakat képvisel gazdasági gépekben, alapszabályilag kijelentette, hogy csakis magyar gyártmányokat képvisel. Ezzel az áldozattal szerzi meg azt az erkölcsi tőkét, mely a magyar ipar propagálásához szükséges. Ha ezt az alapitást nyomon fogja követni a hasonlók egész sora, a magyar ipar egy hadseregre tesz szert, mely kiveri az ellenséget az egész országból. Az *Agraria* irodáját Váczi-ut 2. szám alatt nyitotta meg.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **KISS JÓZSEF.**

A menetjegyiroda utazási programmja. Az államvasutak menetjegyirodája most készíti elő az 1904-iki évben sorra kerülő magyarországi kirándulások és külföldi társas-utazások tervrajzát. A Tátrába, Alduna vidékére, Rivierára, Olaszországba, Svéd- és Norvégországba, Konstantinápolyba, Kairóba és Jeruzsálembe indulnak társasutazások. Ugyancsak előkészületek történnek a St. Louis-i világkiállitásra rendezendő utazás tekintetében is. A menetjegyiroda, a rendes gyakorlattól eltérően, az utazó közönség meghallgatásával óhajtja az utazások programmját elkésziteni és tekintetbe véve, hogy a résztvevők társadalmi állásuk és foglalkozásuk szerint különböző időben indulhatnak utra, felhivja a közönséget, hogy óhajtásukról az időpont, vagy egyes részletek tekintetében is, a menetjegyirodát (Vigadó-tér 1.) még a végleges programm elkészülése előtt értesitsék, a mi azonban az utazásban való részvételre semmi tekintetben sem kötelező. Az egyes kivánságok az itt fel nem említett más utazásokra is vonatkozhatnak.

Központi Szinházjegyiroda a Belvárosban. Mivel az utóbbi időben majdnem minden szinház saját külön jegyelárusitó helyet is tart fenn, az Idegenforgalmi vállalat (Államvasutak Menetjegyirodája) Vigadó-tér 1. szám alatti szinházjegyirodája nagy kényelmére szolgál a szinházakat látogató közönségnek. E szinházjegyirodában a Vigszinház, Opera, Nemzeti Szinház, Magyar Szinház és a Népszinház előadásaira lehet a rendes árakon, de csakis a jobb helyekre jegyet váltani és előjegyezni. A főbb szinházak jegyeinek egy helyen való elárusitása kiválóan praktikus, abból a szempontból is, hogy olyankor, amikor valaki nem kap már jegyet abba a szinházba, ahova készült, minden további utánjárás nélkül nyomban kárpótolhatja magát egy másik szinház előadásával.

Nem mindegy az, hogy milyen pótkávét használunk a mindegy napi kávéitalhoz. A Kathreiner-féle Kneipp maláta-kávé, különleges előállitása következtében, a babkávé kedvelt izét birja, ezáltal legalkalmasabb is, egy épp oly izletes, mint egészséges kávé készitéséhez. A létező sok silány értékü, csalódásig hasonlóan csomagok utánzatok miatt, hangsulyozzuk minden bevásárlásnál a Kathreiner vevet, és ne fogadjunk el más, mint eredeti csomagokat Kneipp páter nédjegygyel.

Utazás a föld körül — két koronáért. Verne Gyula hires alakjának, Fogg Phileas angol gentlemannek tudvalevőleg nemcsak nagy fáradságába, hanem igen tetemes összegü pénzébe is került földkörüli utazása. Ma már egy kevés szerencsével két koronáért tehetné meg azt az utat az érdemes angol, sőt akármelyik honfitársunk is annak a valóságos amerikai ötletnek segitségével, amelyet az Idegenforgalmi és Utazási Vállalat valósitott meg. Ez intézet ugyanis »Utazási Sorsjáték« rendezésére nyert engedélyt, amelynek főnyereménye a földkörüli utazás. Emellett számos egyébb értékes nyereményei is vannak. Hosszabb, teljes ellátással kapcsolatos külföldi utazások, előkelő fürdőkön való nyaralás teljes költségei és hasonlók. Egy-egy sorsjegy ára 2 korona és minden jelentékenyebb dohánytőzsdében kapható. A legdicséretesebb az Idegenforgalmi Vállalat abbeli intézkedése, hogy a külföldi nyerőknek Magyarországba irányuló utijegyeket szolgáltat ki.

BUDAPESTI MECHANIKAI **ZANDER** GYÓGY-INTÉZET

Muzeum-körut 2. — Gyógygimnasztika, orvosi masszás. Forrólég-, szénsav- és fényfürdők. Néhány javalat: Elgörbülések, izületi- és idegbántalmak, neurasthenia, álmatlanság, gyomor-, bélbajok, szivbetegségek, elhizás stb. ellen. Bővebb fölvilágositást nyujt a prospektus.

Tartósan és csinosan süti haját a Dr. Kuhn-féle Sadulin fürtfogóval. Csak egyedül a Sadulin valódi Kuhn Ferencz koronaillatszertárából Nürnberg. Kérjen kérem Sadulint gyógy- és illatszertárakban és drogériákban.

UJDONSÁG URINŐK RÉSZÉRE.

AMERIKAI BLOUSE

(SZINES ÉS FEHÉR)

A MOSHATÓ VIYELLA ÉS ANGORA

tiszta gyapju-fianellekből

DIVATOS ELEGÁNS FORMÁRA

MÉRTÉK SZERINT KÉSZÜL

VÁRADY BÉLA

főherczegi udv. szál. angol és franczia divatáru üzletében

Budapest, IV., Kishid-utcza 9. sz.

TESSÉK MINTÁT KÉRNI. Ezzel nem kötelezi magát a rendelésre, de meggyőződhetik a hirdetett flanellek gyönyörü mintáiról és kitünő minőségéről.

Budapest, 1903. Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulat betüivel.

HÍREK

A stockholmi magyar kiállítás. Az 1927-ben rendezett lengyelországi, bécsi és fiumei, valamint az idei olaszországi reprezentativ kiállításokkal kapcsolatosan előző számainkban statisztikailag és adatszerűen mutattuk ki, hogy mennyire nem képviselték ezek a kiállítások a magyar művészet egészét. Kimutattuk, bebizonyítottuk, hogy az állami tekintéllyel és pénzzel rendezett külföldi kiállításaink egy vagy két többé-kevésbé szélsőséges irányzatú művészcsoport propagálása, holott a cél csak a magyar művészet egészének bemutatása lehet, mert csak egy ilyen reprezentativ kiállítás képviselheti az ország érdekeit a külföldi művészeti közvélemény előtt. Rá is mutattunk mindjárt a hiba forrására és nyilt őszinteséggel, mely egyedül használhat az ügynek, megmondottuk, hogy a kiállítások rendezőbizottságának egyoldalú összetételében látjuk az eredendő hibát.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a Stockholmban ez ősszel megnyiló magyar kiállítás anyagát már egy olyan jury állítja össze, melyben minden művészcsoport tagjai helyet foglalnak s így remélni lehet, hogy ezúttal a magyar képzőművészet teljes egészét reprezentáló kiállítás fog megnyilni Stocknolmban.

Ez a körülmény mindenesetre növelni fogja a magyar tárlat érdekességét és emelni fogja szinvonalát. Másrészt idehaza is megnyugvást fog kelteni, hogy érdemes művészek, akiknek külföldi bemutatása nemzeti érdek, nem kapnak refüt csak azért, hogy egyik-másik favorizált művész, vagy művészcsoport akassza tele azokat a falakat, melyeket az állami tekintély pártatlansága a magyar művészet érdekében minden arra érdemes művésznek egyenlő jogon szerzett meg.

Mi, akik elsőnek tettük szóvá a külföldi kiállítások helytelen rendezésének ügyét és ezért a köz érdekében, a magyar művészek érdekében bátrak voltunk gáncsolni az illetékes tényezőket, most van bátorságunk ahhoz, hogy dicsérjük is az illetékeseket, akik egész rövid idő alatt megtalálták a módját, hogy ez a nagyfontosságú nemzeti ügy a jó megoldás helyes vágányára fusson.

A Nemzeti Szalón tavaszi tárlata. A Nemzeti Szalón az idén is megrendezte szezónzáró tavaszi tárlatát, mely ezúttal is a fiatalabb művészek találkozása volt. Találkoztunk ugyan fémjelzett, már évek óta befutott művészek neveivel is, mint *Áldor* János László, *Gimes* Lajos vagy *Lengyel-Reinfuss* Ede, de egészben véve mégis a most érő művészgárda jelentkezett a tárlaton. Persze az összhatás nem egyenletes. Láttunk kiforrott egyéniségeket, mint *Jessky* Iván, halasi *Horváth* István, *Klammer* Mariska, *Szánthó* Mária, *Turmayer* Sándor és biztató jelenségeket a jövőre, mint *Kokesch* Kató, *Krem* Mátyás, *Schuschny* Erna, *Emánuel* Béla és *Erdős* Lajos. Akik a tárlatnak mégis qualitását leginkább hordták vállaikon, azok a már előző tárlatokról is ismert nevek, mint *Kiss* Farkas Imre (aktjai meglepően erős képek), *Nógrády* Magda, *Pataki* Ferenc, *Csányi* Lajos, *Dobay* Ferenc, *Berry* Emil, *E. Jevesi* Margit, *Kopeczky* Raoul, *K. Szeőke* Izabella, *Müller* Ágosta, *Borsos* István József, *Porter* Paula, *Jeney* Zoltán, *Radnay* József, *Sassné* Farkas Böske (harmonikus szép kollekcióval szerepel), *Sass* Brunner Ferenc, *Siuda* Nándor, *Szini* Zoltán, *Telegdy* Árpád és *Zierlich* Rezső, akinek Marika című faszobra különösen sikerült munka.

Karlovszky Bertalan a Főiskolán. A kultuszminiszter, aki most nem első izben adta jelét képzőművészeti tájékozottságának, a Főiskola tanárává nevezte ki Karlovszky Bertalant. Ennek a hírnek nagy fontossága és hordereje van. A Képzőművészeti Főiskolán az ifjuság nevelését a kommün után igen egyoldalú szempontok szerint szervezték meg. Ez az elfogultság odáig ment, hogy Balló Edét, a kiváló pedagógus festőművészt is nyugdíjazták. Karlovszky tanári kinevezése első komoly lépés a főiskolai oktatás reformja felé. Gróf Klebelsberg Kunó közoktatásügyi miniszter nemcsak nagy művészünk személyét tisztelte meg ezzel az okos választással, hanem szerencsés lépést tett abban az irányban is, hogy az új festőgeneráció nevelésének problémája minél előbb helyes vágányokon fusson. Karlovszky Bertalannal egyidejüleg kinevezte a miniszter a Főiskola tanárává *Lechner* Jenőt is, a kitünő építőművészt.

Műterem hírek. *Szüle* Péter megbízást kapott gr. Apponyi Albert portréjának megfestésére. — *Bardócz* Árpád egy spanyol nemzetközi plakát pályázaton, ahol több ezer jeligés pályaművet biráltak el, megnyerte az ötödik díjat. — Vitéz *Pataky* Ferenc megbizást kapott a Balatoni Kulturnap állami díszokleveleinek elkészítésére.

A szentendrei művésztelep kiállítása. A Starzsinszky polgármester kezdeményezésére megalakult szentendrei művésztelep most rendezte harmadik kiállitását. A tárlat ünnepélyes keretek között nyilt meg és anyagi eredményét már előzetesen sikerült biztosítani azzal, hogy a kiállítás rendezősége majdnem 3000 pengőt tudott összehozni a nyolc szentendrei kiállító díjazására.

Aki a Képzőművészetet propagálja,
a magyar művészetnek tesz szolgálatot!

Képzőművészet
1928. 12. 27.

A „Kut" kudarca. A Képzőművészek Új Társaságát (Kut), a forradalmi piktura nemzetközi divatának magyarországi csoportját katasztrófális veszteségek érték az utóbbi időben. Minden számottevő tagja otthagyta s ma már csak szobrászai adnak némi súlyt az alapitásakor oly hangosan indúló társaságnak. Vaszary János és Csók István kilépését nyomon követte Beck Ö. Fülöp távozása is és Rippl-Rónai halála óta nincs oly jelentékeny tagja ennek a csoportnak, akinek művészi presztizse tekintélyt tudna kölcsönözni a reklámlármához.

A Kut vezetői érezték, hogy valami tekintélypótlékról kell gondoskodni, különösen pedig Kut cimű lapjuk bukását megakadályozandó elhatározták, hogy az egyesület művésztagjai létszámának szaporitása után a műpártoló társadalmat fogják megszervezni a szükséges anyagi erő előteremtésére. Sikerült is a forradalmi egyesületnek — risum teneatis — egy őskonzervativ főurat az elnöki székbe ültetni. Ennél több azonban nem sikerült, mert a műpártolók sem a forradalmi jelszavaknak, sem az excellenciás elnök tekintélyének nem voltak hajlandók bedülni. Így kikerülhetetlenné vált a *Kut* c. lap megszünése, ami egy évvel azelőtt be is következett.

A sorozatos balszerencse — úgy látszik — nem csüggesztette a vezetőség kisérletezési kedvét s mint most értesülünk egy ujabb »nagy« akció kapcsán ismét csúfos kudarccal gazdagították a hosszú sorozatot a kitűnő stratégák, akik a művészetpolitikai taktika történetében már kezdik elhomályosítani az osztrák tábornokok hagyományos dicsőségét. Ezúttal művészek részéről érte súlyos visszautasítás a zseniális vezetőséget. A Kut újabb mulatságos esetéről informátorunk, aki maga is közvetlen részese volt a *korszakalkotó* (alább soha nem adják) tárgyalásoknak, következőket mondotta nekünk:

— A nyár elején felhívás érkezett a Kuttól, helyesebben annak igazgatóságától négy művészeti egyesülethez: a Kéve, a Paál László, a Szinnyei-Társaság és az Uj Művészek Egyesületéhez. — Közös tárgyalásra kértek bennünket abból a célból, hogy a négy művészcsoport velük együtt alakitson egy blokkot, mint a magyar modern művészet koalicióját a konzervativ művészettel szemben. Az első pillanatban mindannyian láttuk, hogy a *grandiózus* tervnek nincs semmi értelme. A modern művészeknek — ha ez a megkülönböztetés egyáltalán helyes — semmi szükségük erre »a nagy koalicióra« az úgynevezett konzervatív művészekkel szemben, mert nem fenyegetik napoleoni veszedelmek. A művész dolgozzon és ne koaleáljon, — ez volt az álláspontunk. A magyar művészetnek abból van haszna, ha jó képeket csinálunk, nem pedig harcias koalicióakat. Néhányan, akik már jártasabbak vagyunk emberek és dolgok ismeretében, eltekintve ettől az álláspontunktól már csak azért is ellenszenvesnek éreztük ezt az egész szcenáriumot, mert tisztában voltunk vele, hogy az egész terv csak egyéni ambiciók, még pedig nem is művészek ambiciói érdekében született és nem lenne másra jó, minthogy annak aki szerepelni vágyik, olcsó kommüniké-dicsőséget szerezzen. A Szinnyei-Társaság már az első megbeszélésről elmaradt s azután az udvariasabbak is lassan, de biztosan biztositották a visszavonúlás útját. Érdekes volt különben megfigyelni, kogy még a Kut törekvéseivel rokonszenvező Ume is (Uj Művészek Egyesülete), bár elvileg helyeselte a felvetett ideát, mennyire idegenkedett a gondolattól, hogy belépjen a Kut »nagy koaliciójába«.

Nem is tudja a magyar művészek nagyobbik fele, mekkora veszedelemben forgott ezen a nyáron. No de most már fellélegezhetnek, tudják meg tőlünk, hogy hála Istennek a veszély elvonúlt fejük fölül s az idei szezonban is csak ecsettel kell harcolniok, nem karddal, sem szóharccal. Hacsak ... ki tudhatja a vészes jövőt előre! ... hacsak a Kut igazgatói nem terveznek a legnagyobb titokban újabb koaliciót! Az osztrák generálisok nagyon veszedelmesek: szenvedélyes stratégák.

A magyar művészek azonban — úgy látszik — jobban szeretnek dolgozni, mint taktikázni. Meg vagyunk róla győződve, hogy a Kut művészei is rövidesen rá fognak jönni erre az aranyigazságra: jobb ma egy kép, (különösen, ha jó kép) mint holnap egy koalició ... *(G.-G)*

CSOKOLADÉT,
MELY A LEGIDEÁLISABB
HASHAJTÓ

A szerkesztésért felelős: Dr. Gyöngyösi Nándor
Segédszerkesztő: Gelléry-Gerhard József
A kiadásért felelős: földvári Dr. Nagy Jenő
Tevan Nyomda és Könyvkiadóvállalat Békéscsaba

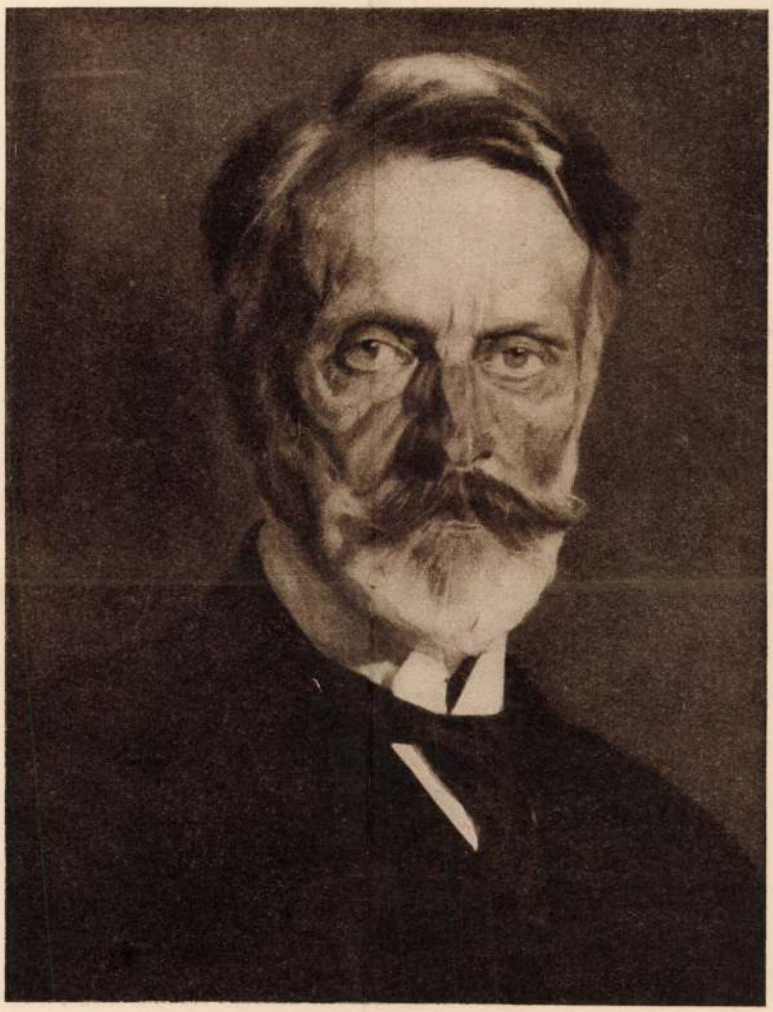

GRÓF ANDRÁSSY GYULA. †
Karlovszky Bertalan festménye után.

Évk KMT 1929

Művészek:

Festők:

BARKÁSZ LAJOS
BOSZNAY ISTVÁN
DUDITS ANDOR
EDVI ILLÉS ALADÁR
ÉDER GYULA
KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ
KNOPP IMRE
KOMÁROMI KACZ ENDRE
KUKÁN GÉZA
MÁRTON FERENC
MIHALOVITS MIKLÓS
MOLDOVÁN BÉLA
NAGY SÁNDOR
NÁDLER RÓBERT
ROMEK ÁRPÁD
SZLÁNYI LAJOS
TURY GYULA

Szobrászok:

BORY JENŐ
DAMKÓ JÓZSEF
GÁCH ISTVÁN
RÓNA JÓZSEF
ORBÁN ANTAL
TÓTH ISTVÁN
VASTAGH GYÖRGY

Építészek:

HOEPFNER GUIDÓ
HIKISCH REZSŐ
DR. HÜLTL DEZSŐ
DR. LUX KÁLMÁN
DR. WÄLDER GYULA

A választmány tagjai
Budapest Székesfőváros képviseletében:

DR. SIPŐCZ JENŐ, DR. BUZÁTH JÁNOS, LIBER ENDRE, PAYR VILMOS, DR. DINICH VIDOR

Igazgatóság:

IGAZGATÓ: DR. HODOSSY GIDA. HELYETTES IGAZGATÓ: DR. CSILLÉRY ANDRÁS.
IGAZGATÓSÁGI TAGOK: DR. SIPŐCZ JENŐ, GLÜCK FRIGYES, DR. MELLY BÉLA **műbarátok**, BOSZNAY ISTVÁN, DR. HÜLTL DEZSŐ, TÓTH ISTVÁN **művészek**

Ügyész:

DR. ERŐDI HARRACH TIHAMÉR

Ellenőr:

EGGER GYULA

Független számvizsgáló-bizottság:

HOFFMANN GÉZA, KÓNYI HUGÓ, NILSEN RUDOLF

Művészi segély- és nyugdíjalapot ellenőrző bizottság:

ELNÖK: TURY GYULA. TAGJAI: BORY JENŐ, ROMEK ÁRPÁD

Tisztviselők:

FŐTITKÁR: PAUR GÉZA. SZÁMVEVŐ: SIPŐCZ LÁSZLÓ. HELYETTES TITKÁR: DR. PIPICS ZOLTÁN.
PÉNZTÁRNOK: DR. SCHLEIFER ERVIN. IRODAVEZETŐ: IFJ. FOCK GÉZÁNÉ.
SZÁMVEVŐSÉGI KÖNYVVEZETŐ: MARTINY IRMA

ÉVKÖNYVSZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

DR. LUKÁCS GYÖRGY, DEÁK ÉBNER LAJOS, BOSZNAY ISTVÁN, TÓTH ISTVÁN, DR. HÜLTL DEZSŐ

SZERKESZTŐ: PAUR GÉZA

Karlowsky Béla

A kifejezés kissé szűk, mert a logika csak a gondolatok helyességével foglalkozik, én pedig azokat az érzelmeket keresem, melyek nemcsak a gondolkodás helyességének, igazságának funkcióival, hanem általában a gondolkodással kapcsolatosak. De más közismert szó nem állott rendelkezésemre és a „logos" szónak megvan az a tágabb jelentése is, hogy a gondolkodás formáját általában jelenti. Nevezhetném azonban ezeket az érzelmeket intellektuálisaknak is. Ezek tehát azok a külön érzelmek, melyek bennünk támadnak, amidőn az értelem magasabb funkciói mennek végbe. Nyilvánvaló az is, hogy ezek esztétikai érzelmek, az esztétikai érzelmeknek egy külön osztálya, mert ahol alkalom van rá, nyomban és majdnem teljesen objektiváljuk. Ami a dolgokban olyan, hogy értelmünk természetével, működésével megegyezik, azt megkönnyíti, gyarapítja, kielégíti, az a tárgyakat reánk nézve esztétikailag értékessé teszi.

10. Ezekről az érzelmekről akarok a következőkben bővebben szólani, részint azért, mert ily egységes szempontból tudtommal még nem állították őket össze és így tudományos érdek fűződik a kérdéshez; de azért is, mert talán gyakorlati szempontból is fontos e kérdés tárgyalása. A modern művészet és művészeti kritika kevésre becsüli a műalkotásnak ama tulajdonságait, melyek logikai érzelmeket keltenek. Mondhatnám, valami nagy logika-ellenes áramlat van az egész modern világfölfogásban és a modern művészetben is. A művészetben azt hiszik, hogy a logikai elem a művészetben csinált, mesterkélt, kigondolt dolog és mint ilyen, művészetileg értéktelen. Ellentétbe állítják a logikait az érzéssel, a közvetetlennel és a jelszó az: mennél kevesebbet mond a műalkotás az értelemnek, annál jobb, szóljon az a szemnek, a fülnek, az érzésnek, ez a fő. Itt vészes félreértés lappang. Nem minden, ami a műalkotásban logikai, mesterkélt, kigondolt. A műalkotás az egész embernek szól; értelmét is ki kell elégítenie, bizonyos módon, bizonyos mértékben; ha ennek jogos követelményeit ki nem elégíti, kárpótolhat-e egyébbel? Csak látó, halló, érző emberek vagyunk-e és nem egyszersmind gondolkodók? Nem egy-e az ember? Rekeszekre van-e osztva? A dolog érthetetlen volna, ha nem tudnók, hogy ez a mai áramlat a maga szélsőségeivel csak, mert visszahatás a megelőző kor racionalisztikus művészete ellen, vetemedett ezekre a szélsőségekre. De a tudomány kötelessége a dolog lényegét nézni és ezzel a korszakok járását is érthetővé tenni.

11. Mindenekelőtt próbálom összeállítani az itt szóban forgó esztétikai érzelmeket, habár ez az összeállítás, mint első kisérlet, csak vázlatos és tökéletlen lehet. A főelv az volt, hogy mindaz, ami valamely tárgyban az értelem munkáját könnyíti, az értelem követelményeinek megfelel, az értelem természetével megegyezik, az rám nézve esztétikailag is értékes lesz. De melyek azok a követelmények, melyek az értelem mivoltának ama vonásai, melyek itt szóba jönnek? Három nagy csoportba osztom őket. Értelmünk először is tudni akar, kiváncsi, mindennel szemben kérdi: mi ez, munkálkodni kiván, nem erején fölül, de erején alul sem; csak ha erejéhez képest dolgozhatik, érzi magát, érzi erejét; ez jól esik neki, ez szellemi egészségének föltétele; az ellenkező unalom, mely halálos kínná fokozódhatik. Értelmünk másodszor munkásságának sikerét kivánja; nemcsak tudni akar, de megtudni, megérteni is, a mivel foglalkozik. Ennek több feltétele van, melyekkel majd egyenkint kell foglalkoznunk. A harmadik a fő: értelmünk vezérlő eszméje az igazság, mint legfőbb eredménye egész értelmi munkásságunknak. E három mozzanat összefügg, voltakép csak három fázisa egy folyamatnak. A gondolkodás a kiváncsisággal kezdődik, ez ösztönzi a megértés munkájára, mely az igazság elérésében célját találja. De azért mégis egyenkint nézzük őket, hogy a részleteket megláthassuk.

12. A tudniakarásban fejeződik ki elménknek az az ősi ösztöne, melyet másból hiába akarnánk leszármaztatni, hogy az értelem számára munkát keres, hogy értelmi oldalát foglalkoztatni akarja.

A tudniakarás feszültségi érzelemmel jár; nem gyönyörérzet, de ennek előzménye, mint az étvágy az evés élvezetéé. Az értelem eredeti állapota nem a tunyaság, abba csak lassanlassan belenevelik, a többi közt a rossz iskolában, természettől az értelem dolgozni akar,

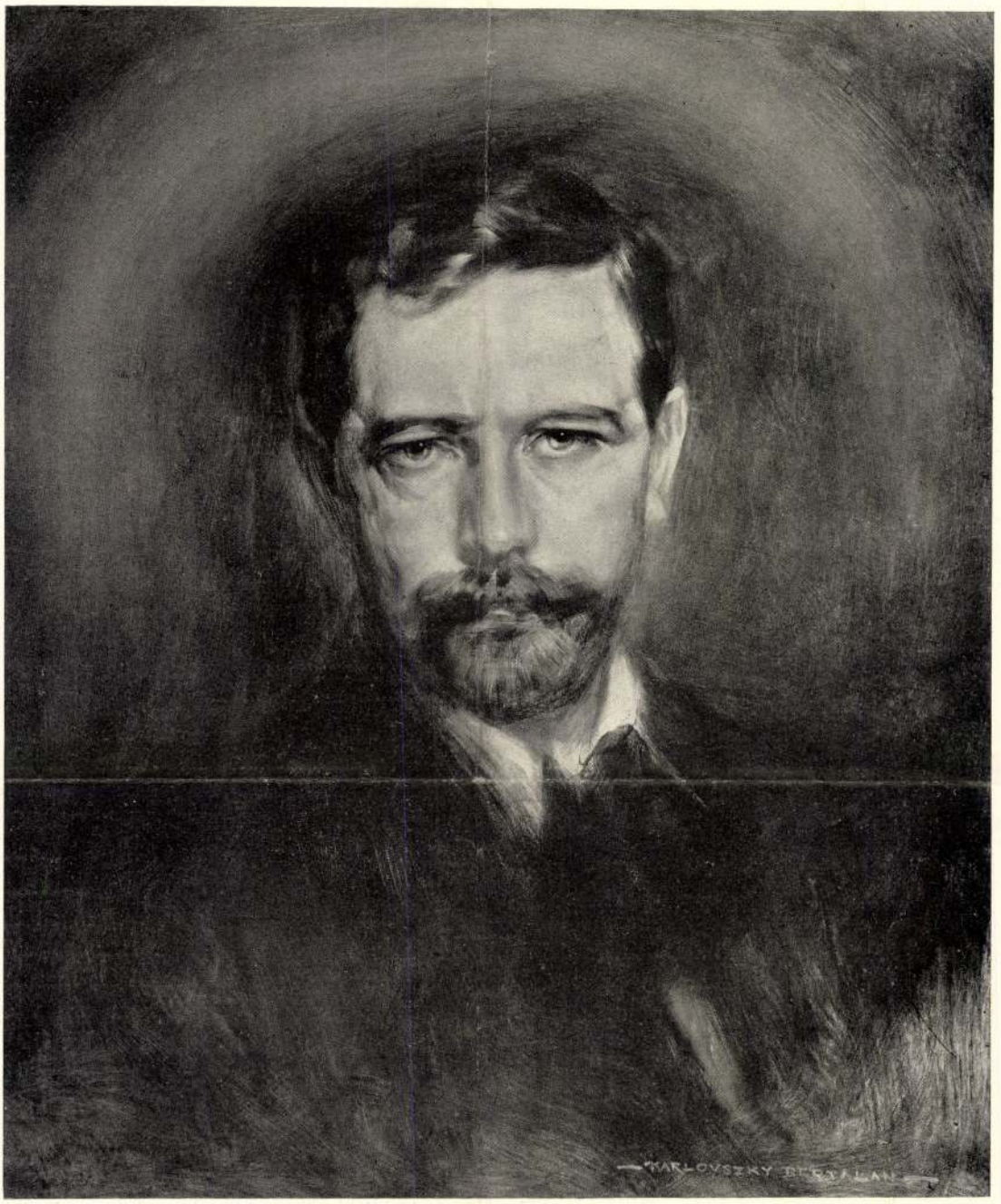

ARCKÉP
KARLOVSZKY BERTALAN FESTMÉNYE

Művészet 1903

Karlovszky Bertalan

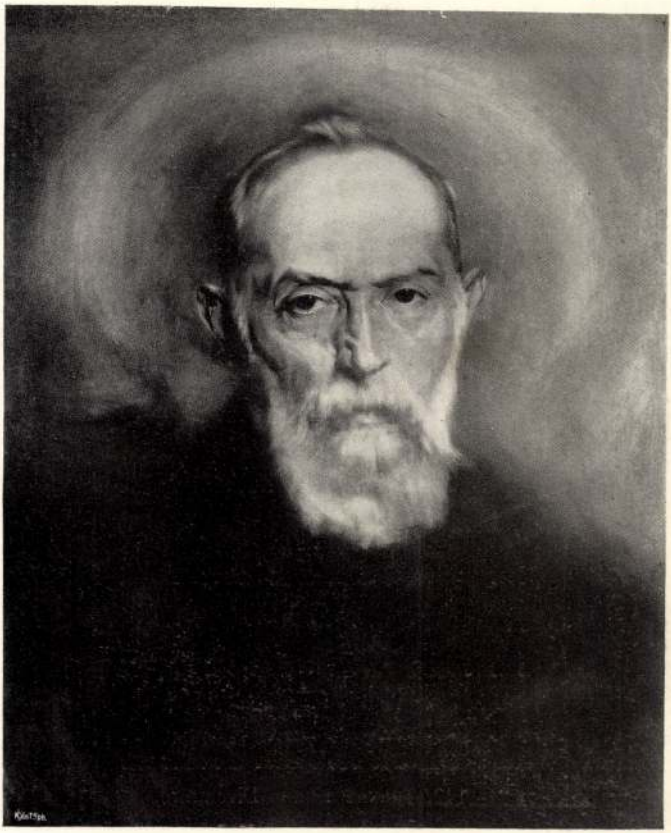

94. Karlovszky Bertalan: Arckép.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll. kat.

149. Tolnay Ákos: Directoire.

Karlovszky Bertalan

98. KARLOVSZKY BERTALAN: Arckép.

Műcsarnok 1906/7. Téli
nemzetk. kiáll.

168. Benczúr Gyula: Samassa József dr., egri biboros érsek arcképe.

134. Kacziány Ödön: Borbereki ház (holdsütés).

Karlovszky Bertalan

151. Karlovszky Bertalan: Pipázó katona.

Műcsarnok 1900. tav. kiáll

Karlovszky Bertalan

Genthon István kéziratai

KARLOVSZKY BERTALAN festő, született 1858-ban Munkácson. Münchenben Benczúr és Geitz tanítványa volt, Párisban Munkácsy mellett festett. Sok díjat nyert (1908, nagy aranyérem) Eleinte Munkácsy hatása alatt, plasztikus és kitűnő rajztudásra valló genreképeket festett (Leszszogás, A borozó, Olvasó stb.) amelyek közül a Magyar parasztasszony holbeini gondos lelkiismeretességével a legkiválóbb. Később leginkább arcképfestéssel foglalkozott, arcképeinek széles sorozatából Kléh István anatomiai hűséggel megfestett arcképe a legkiválóbb (Szépművészeti Muzeum). Női arcképeket és aktokat is festett, néhány bankjegyünket ő rajzai után készítették. Rézkarcai is vannak. Tanári munkássága tiszteletreméltó helyet biztosít neki. Finomságokra törekvő gondos és szabatos munkája miatt nem termékeny művész, képeit a tulságos rajzkultura és a szinezés erőtlensége jellemzi. A hivatalos és hivatásos portréfestők egyik legjobbika. (Irodalom: Chronique: K. B., Művészet 1913)

sokszor van abban a helyzetben,
mely ügyében kell eljárnia, de egy
tagját személyesen természetesen
, hogy úgy az elnökségnek és az
nak is, csak kellemes volna, ha
neg volnának örökítve az összes
a annál a tervezett reformnál is,

Karlovszky Bertalan

Kopp 1939/40. szerem. II

KARLOVSZKY BERTALAN / 1858 - 1938 / :

108. Beniczkyné. - Olajf., fa, 10 x 12 cm. Jelz. nélkül.

109. Duzzogók. - Olajf., fa, 79,5 x 100 cm. Jelz. nélkül.

110. Erdő szélén. - Olajf., v., 85.5 x 62.5 cm. Jelz.l.j. "Karlovszky Bertalan".

111. Női akt. - Olajf., fa, 35 x 26.5 cm.Jelz. l. j. "Karlovszky B".

112. Nói akt a müteremben. - Olajf.,/befejezetlen/ fa, 36,5 x 46.5 cm. Jelz.l.j. " Farkasházy barátomnak Karlovszky B."

113. Női tanulmányfej. - Olajf., d., 49 x 61 cm. Jelz.l.j. "Karlovzsky Bertalan".

114. Önarckép. - Olajf., fa, 18 x 24 cm. Jelz. l.j. Karlovszky B."

115. Tanulmányfej. - Olajf., fa, 16.5 x 20 cm. Jelzés l. j. "Karlovszky"Bertalan".

116. Tavasz ébredése. - Olajf., fa, 31.7 x 41.7 cm. Jelz. l.j. "Karlovszky B."

117. Vöröshaju kisleány. - Olajf., fa, 8,5x 12 cm. Jelz. nélkül.

M.D.K.

Karlovszky [Bertalan] J. festő

soproni képtárban található művét említi:

Horváth László: Budapest - Győr - Sopron

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 13.köt./

135 old.

MDK

Karlovszky Bertalan

Aradi NÖ. A m.tört.festészet az 1880-as évektől az 1919-es Tanácsköztársaság. Művtört Dok.Közp., 1954.-55. Bp. 1957.

322 l.

Karlovszky Bélatan

Ernst Múzeum aukció XII

208

Női képmás

MDK

Karlovszky Bertalan

A párisi kiáll. katalog. ... pályázat
Műcsarnok, 1899. 25.sz. 297 l.

Karlovszky Bertalan

A téli tárlaton szerepel, mint a lap megemlíti nevét a felsoroltak között,-mint kiváló művészét- "Téli kiállitás a Mücsarnokban" c. beszámolójában, de az ott szereplő művészek alko ásait nem ismerteti.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. nov. 29.
XXV. évf. 48. sz. 857. lap

Dörre Tivadar rajza.

Részlet a kerepesi-úti temetőből, Batthyányi és Deák manzoleumával.

HALOTTAK NAPJÁN.

Szűk és sötét mühelyekben, homályosuló kirakat-üvegek mögött, melyeken szeszélyesen tánczol az utczán felgyujtott gázlámpák fénye, már napok óta serényen folyik a munka. Sápadt arczu serdülő lánykák, nehéz munkától görnyedő tartással, szétszórt virágszirmok és levelek között tüzdelik, sodorják koszorukká a garmadába rakott szálakat. Mily szomoru sors virágnak lenni és temetőt disziteni! A reggeli harmatcsepp még ott ragyog bársonyos ereiken s estére már hulló könyekkel vegyül el... És szál a szálhoz simul, a sovány, kiszikkadt ujjakat feketére festi a kötöző drótnak hideg érintése, egy-egy lecsipett sodronyvég vért is serkent a munkáló kezekből, s az piros cseppben ül meg a gyászkoszoru sötét, nehézkes fonatai közt.

Egyik mintha szebben, gondosabban lenne megkötve a többieknél. Ezt félreteszi. Vajjon ki számára?... Meglopott órák titkos munkája; elvonulva, a szögeletben illesztget egyet-egyet rajta, s hiába tolong a czimeres hintók uri népe, ez az egy nem kerül vásárra, nem kirakatba való. S a sötétzöld magnolia-levelek mintha büszkébben csillognának meg a homályos háttérben, egymásra hajladoznak s egymásnak suttogják: «Lám, mi ránk nem alkusznak.»

Egy bokor két rózsája. Egyik talán menyegzői ünnepen boldog lányka keblét fogja disziteni, s annak dobogásától fog hervadni; a másik szomoru emlékezet jelképe lesz egy omladozó siron. Milyen különböző sors! Pedig ugyanazon nap verőfényétől pattantak életre, egy szellő csókolta pirosra feslő szirmaikat.

A kegyeletnek is megvan a maga divatja s a falusi temetők friss virágokból font koszoruit a fővárosban már kendőzött virágok váltják fel, a lilaszinre, pirosra, sötétkékre festett helychrisumok és chrisanthemumok, az aszottá száritott capvirágok és margitkák, az erfurti és a gömbölyded franczia styl, a bordigherai pálmalevélfonatok. S a czifra fény csak annál jobban kiemeli a temető keservét, a megbámult pompa eltörpül a halottak felséges némasága előtt.

Jobban meghat az a szegényes alak, ki a temető árnyékában meghuzódva, irigyen nézi a sirok ünneplő diszét. Neki is van egy csöndes sötétlő hantja ott az utolsó parczellában, szorosan a kerités mellett, mely mögött már a vasut robogó vonata fütyöl el gőzparipájával. Lassan körülnéz, hogy senki se látja-e, s remegő kézzel, mintha szégyenlené, hogy drága halottja emlékének nem áldozhat többet, félénken bont ki kendőjéből egy vékony viaszgyertyaszált s oda tüzi azt az ő földbe sülyedt, roskatag keresztje mellé.

A mint az ember végigbolyong e végetlen birodalmon, a kerepesi temetőn, mely túlnépesedésében már uj területhóditásra is szorul, mintha három különböző ország határait hagyná maga után. Mondhatni mindenütt mások a lakók, — a halottak — szokásai, erkölcsei és nyelve. Megvan e néma városnak a maga elegáns negyede, azé a tizezeré, kik a mint az életben egymás mellé épitkeznek, a halálban is «magok közt» vannak itten. Nem ez ragyog legjobban, de ez imponál a legtöbb méltósággal. A polgári sirok ezernyi apró mécsei nem kápráztatnak itt tarkabarka ragyogással, de egy-egy ünnepélyes katafalk, egy-egy pálma- és cziprus-ág, vagy tejszinü foglalatán át kétes borongással pislogó alabástromlámpa, a fájdalom pathoszának egy-két szóból álló nyelvét hivebben adja vissza minden keresett csillogásnál. Itt emelkedik méltóságos arányaival a Batthyányi sirbolt, a Deák-mauzoleum. S mintha még a halálban is csak három lépésre következnének mások e nagyok után, egyedül uralnak egy-egy egész tért, közvetlen szomszédságuk üres, az enyészet egy nagy gondolatjelt vetett közéjök és más apróbbak közé. A nagy tömeg, mint mindenütt, itt is a legvegyesebb izlésben és felfogásban, s mint öltözetében, ugy kegyeletében is leginkább mutatja, hogy «ünnepel». Akad olyan, ki naiv elfogódásában gipsz-szobrocskákat állit sirdombja fölé, s bijouteriekkel rakja körül keresztjét. Minő ügyetlen nyilatkozása egy tiszteletreméltó érzésnek. És mégis vajjon kevésbbé megható-e, mint az előkelők tanult és csiszolt «stylja»?

Ott a hol a lámpák ragyogása s a koszoruk illata véget er, még szétszórva sötétlik nehány gyepes hant. Sirdomb-e, vagy csak hangyaboly? Senki sem tudja; senki sem jár erre. Éjjeli csavargók ott hagyott rongyai hevernek elvegyülve a hulló falevéllel, s az életunt itt kószál töprengve kezébe szoritott pisztolyával, keresve és futva a pillanattól. Itt nem ünnepelnek; a tolongó nép zsivaja amarról csak elhalni jut ide. Ezek az igazi halottak itt, kikkel az élet is megtagadott már minden közösséget.

De eljő az éj. A novemberi ég borus fellegei lassu permetére nyilnak s elmossák a koszoruk festett szinét és kioltják a pislogó lángokat; a temető ujra fölveszi hétköznapi ruháját.

Milyen szomoru, hogy a fájdalom ez ünnepén nem jut minden halottnak egy élő!

És mégis mennyire megnyugtat az, hogy a temető elég nagy arra, hogy minden élőnek jusson egy halott!

MAGYARORSZÁG PÁRISBAN.

A párisi «Telegraphe» okt. 15-iki száma e czim alatt érdekes csevegést közöl Badin Adolf tollából arról az ünnepélyről, melyet a párisi kölcsönösen segélyző magyar társaság elnökének és maecenásának, Zichy Mihálynak névnapja alkalmából rendezett. Badint az egylet egyik alapitója, Bertha Sándor hivta meg s nem kellett több biztatás mint az, hogy czigányzene is lesz, hogy a magyar rokonszenvtől inspirált franczia a meghivást készséggel elfogadja s megismerkedjék a már husz év óta fennálló s ma már mintegy 160 taggal rendelkező egylet társas életével, melynek egyszerü munkás-tagjai — mint mondja — egészen elragadták értelmességökkel és finom magaviseletükkel.

«Kiváncsiságom, — irja Badin, — annyira föl volt izgatva, hogy még a kitüzött óra előtt elsőnek érkeztem a találkozás helyére, a régi Páris egy utczájában, a *Saint-Louis-en-l'Isle*-en. Tiz-tizenkét fiatal ember fogadott a legkötelezőbb szivélyességgel s minden képzelhető udvariassággal elhalmozott, melyről csak azt bántam, hogy nem értettem, mert házi gazdáim magyarul üdvözöltek.

Lassanként más vendégek is érkeztek s belépve mindenik barátságosan kezét nyujtotta. Bár semmit sem értettem is, de azonnal éreztem, hogy rokon nemzet közepette vagyok.

Csakhamar megérkezett *Bertha* Sándor is és karonfogva megmutatta nekem a helyiségeket. Először is a könyvtárba vezetett, hol a tagok részére nemcsak magyar ujságok vannak fentartva, de rendelkezésükre áll több mint kétezer kötet könyv is, melyeket magukkal vihetnek és olvashatnak. Majd a tekéző terembe vitt, s végre egy nagy négyszögletes terembe, melyet kristálycsillár világitott meg s melyben már egy patkó-alaku asztal állott fölteritve.

E termet, mely fogadó-termül is szolgál, Ferencz József királynak olajba festett arczképe disziti. Osztrák császárnak és magyar királynak, mert e kettős minőségü uralkodót alattvalóinak egyik fele ép ugy szereti és tiszteli mint a másik, de soha sem lehet hallani, hogy egy magyar ember mint osztrák császárról beszéljen róla, sem azt, hogy egy osztrák mint magyar királyt emlegesse. S ha Ferencz József végig utazik országain, ugyanazon napon olvasható a «*Neue freie Presse*»-ben: «Ő felsége a császár reggel hét órakor elhagyta Bécset», és a «Pester (t. i. Pesti) Napló»-ban: «Ő felsége a király ma este 8 órakor Budapestre érkezett.»

«Az emlitett arczkép egy ifju ember, Karlovszky, Munkácsy tanitványának műve. Az egyletnek egyik legadakozóbb pártfogója, Wagner ajándékozta.

«Ünnepélyes felavatása nehány hó előtt érdekes inczidensre nyujtott alkalmat. Hoyos gróf, osztrák-magyar nagykövet, ki jelenvolt a szertartáson, német beszédet akart tartani. Bertha Sándor egy megjegyzésére azonban elállott e szándékától s francziául beszélt, körül-

*

belől ilyenforma bevezetéssel: «Azon nép nyelvén fogjuk magunkat kifejezni, melynek körében élünk, s mely iránt oly élénk rokonszenvvel viseltetünk.» S ki hinné, hogy ez egyszerü mondat elég volt arra, hogy érzékenyen érintse Bismarck herczeget, s diplomácziai jegyzékváltásra adott okot Varzin, Bécs és Páris között? Ferencz-József arczképe azonban nem egyedüli disze e teremnek. Ott látjuk még Széchenyi grófnak arczképét, a modern Magyarország ez igazi megteremtőjének, ki jós hangon ejtette ki a hiressé vált mondást: «Magyarország nem volt, hanem lesz»; ott Kossuthét, a hires forradalmárét, ki e pillanatban nagyon ártatlanul szegzi szemét Ferencz-Józsefre, s végre Vörösmartyét, Magyarország e legnagyobb ujkori költőjéét, kit talán kevésbbé ismernek Franczia országban, mint Petőfit, de annál még magasabban szárnyal.

«Az ünnepély hőse, Zichy, szintén képviselve van itt, olajba festett arczképével és aranyozott mellszobrával, mely a kandallót ékiti, egy óriási zászló társaságában, melynek nemzeti szinü lobogóját budapesti hölgyek hímezték.

«De ime elénkbe jő a házigazda s fölhiv, hogy foglaljunk helyet a hosszu asztal mellett. Rögtön rá föltünik a *gulyás* a tányérokon, melyeket minden vendégnek elébe tesznek. A gulyás igen bőven paprikázott lé, melyben marhahusdarabok és burgonyák uszkálnak. Pompás!

«Gulyás után behozták a turós tésztát, mely fehér sajttal behintett laska s szintén kitünő izü.

«Azután a mákos lepény jött. Ez nyujtott tészta, mely több réteg mézes mákot foglal magában. Ugy látszik különben, hogy a magyar konyha nagyban fogyasztja a mákot. A mi a lisztet illeti, tudnivaló, hogy az Magyarországon rendkivül finom s táplálóbb is, mint akárhol. A magyar lisztek e ritka finomságát az aczélos buzaszemeknek tulajdonitják.

«Mindjárt a lepény után megeredtek a felköszöntések. Tudtam, hogy a magyarok született szónokok és toasztozók. De távolról sem sejtettem, hogy a magyarok hazájában egyszerü munkások igy tudnak rögtönözni, nyilvánosan és elfogódás nélkül.

«Sajnálom, hogy nem vehettem ki e barátságos rögtönzések értelmét, melyeket a társaság helyeslése és kitörő kaczaja kisért; mindamellett nem kevesebb örömmel hallgattam e szép nyelv hangzatos csengését, mely egy más európai nyelvhez sem hasonlit s hallásból itélve legközelebb a törökhez állhat.

«Toasztok végeztével a vendégek egyike fölkelt, s a zongora elé ült, melyet már előbb megpillantottam a terem egyik szögletében. Nálunk hasonló körülmények között café-concertből való élczekkel végződnék az estély, minő «Az omnibusz mögött» és «Suresnesből visszatérve....» Itt majd mélabús, majd hősi jellegü népdalok képezték a rögtönzött hangverseny műsorát. A vendégek komoly és érczes szép hangjokkal kisérték az előadó művészt, ki repertoireja egész gazdagságát kimeritette. Bertha Sándor az egész társaság tetszése mellett, csodálatos maestriával játszotta el egyik legszebb szerzeményét.

«A hangverseny természetesen a hires Rákóczi-indulóval végződött.» És itt fölsorolja a franczia tárczairó a Rákóczi-melódia történetére vonatkozólag Bertha Sándortól hallott adatokat s egészen meglepetve nyilatkozik az egyleti tagokról, kiknek magatartása tiszteletet gerjesztett benne. «Pedig csak egyszerü munkások, de értelmes munkások. Mindnyájan azért jönnek Párisba, hogy mesterségükben magokat tökéletesitsék s három-négy év mulva ujra hazatérnek. Nagyobb részök ébenfa-munkás s ezek a Saint-Antoine külvárosban laknak, s ezért is tették ide át az egylet székhelyét. A magyar kormány minden évben háromszor hatszáz frankot bocsát Bertha rendelkezésére, hogy azzal segitsen a pillanatnyi szükségben szenvedőkön. De más jóltevők is vannak, kik könyveket küldenek a könyvtár számára, vagy pénzt kasszájába. Zichy Mihály és az ő fejedelmi összeköttetései nélkül az egylet nagy zavarba jött volna a kommune következtében, de most minden nehézség leküzdve és biztos, bizalmas menhelyet nyujthat a honfitársaknak, hogy fölleljék benne a távol hazát.»

KHINAI-EURÓPAI VISZÁLY — PAPIRON.

— Egy khinai benyomásai Európáról. —

Az ujabban kitört franczia-khinai viszály előzményeiben nagy szerepet játszott *Cseng márki*, helyesebben Cseng-ki-Tong ezredes, előbb khinai követ a franczia udvarnál, ki nagyon megbotránkozott azon, hogy a nyugoti népek minő hamis szempontból itélik meg a mennyei birodalom életmódját és erkölcseit. «Ti európaiak — igy tör ki elkeseredése, — könyvcsináló nép vagytok, és erre nem ritkán helytelen eszközöket is használtok. Ha valakinek három-négyszáz lapot kell teleirnia, hogy azt eladja, nem csoda, hogy képtelenségekbe téved. De a gyors itéletmondásban nagyon megcsaljátok magatokat. Hallotok egy gyermek-gyilkosságról, s mindjárt ugy tekintitek a gyermekgyilkosságot, mint mindennapi eseményt. Láttok egy nőt, ki nem tud járni s azért fölteszitek, hogy minden khinai nő képtelen a mozgásra.»

Ez az átalános szokás, melyet különben nem is olyan nagy túlzással konstatál a khinai diplomata bizonyos európai nemzet iróinál, arra birja őt, hogy egy akadémiát hozzon javaslatba, mely megvizsgáljon és kiadása előtt helyreigazitson minden tévedést, mely utazók által idegen népek intézményeiről és szokásairól irott könyvekben előfordulhat.

Franczia országgal szemben büszkén emeli ki *Cseng* márki hazája romlatlan erkölcseit. Mig Franczia országban a családi élet napról-napra sülyed, addig Khinában az az a sulypont, mely körül az egész nemzeti élet tömörül. Az öt fő-erény (mert Khinában minden ötösével számittatik) e forrásból ered. Valóban nehéz is megközelitő fogalmat adni arról, hogy minő magas erkölcsi szinvonalon áll a mennyei birodalomban a család. Khangnak, a mintapatriarkhának, kilencz élő nemzedék lakott födele alatt, s még ez elfajult korban is léteznek háztartások, hol három, sőt négy nemzedék lakik együtt a legöregebb férfi védnöksége alatt, a mi meggyőzhet arról, hogy a társas családi rendszer épen nem az árja népek kiváltsága. E khinai családokban minden közös. Cseng szerint az egyenlőség és testvériség, melyről a francziák csak beszélnek, itt gyakorlatban érvényesül. Ha valaki rosszul lesz, a másik segitségére van. Ha egyik munka nélkül van, a többi addig segiti, mig ujra munkát kap. Néha ugyan perlekednek, mert a khinaiak is emberek, de ha a békés kiegyenlités magok közt nem sikerül, akkor a helyi mandarin elrendeli a tulajdon egyenlő felosztását. Mindazáltal bölcsesége rendesen mindig talál módot rá, hogy együtt tartsa őket.

«Mi, — mondja Cseng márki, — az életben is azt teszszük, a mit ti nyugoton a halál után tesztek. Semmi sem lepett meg annyira temetőitekben, mint családi sirboltjaitok s kérdezősködésemre ugy találtam, hogy azok, kik oda temetve vannak, életökben senkit sem láttak azok közül, a kik közé temetvék. Nekünk is vannak családi sirjaink, de a kik benne nyugszanak, azokat az egész életen át a legszorosabb kötelék füzte egymáshoz. Nem mennek idegenekül a hazugul ugynevezett családi sirboltba. A családi tulajdon minden részének megvan a megfelelő terhe. Egyik részre az öregek fentartása esik, a másikra a magokat jól viselt cselédek megjutalmazása, harmadikra a házasulandó lányok kiházasitása, és igy tovább. Mind az emlitett öt erény — a császár iránti hűség, a szülők tisztelete, a férfi és nő közötti ragaszkodás, a testvéri szeretet, és az állandó barátság, a családból veszi eredetét.

Annyira megy a család tisztelete, hogy ha egy ifju magas rangra emelkedik, a czim, melyet nyer, szülőire is átszáll. A mi a barátságot illeti, ti, nyugati népek, beszéltek arról, mi gyakoroljuk. Éljetek köztünk s látni fogtok gazdag embert, ki megállitja kocsiját, hogy egy rongyos ruháju, szalmakalapos szegény ember felé menjen, kiben gyermekkori barátját ismerte föl. Erkölcsi rendszeretek Krisztus hegyi beszédében van letéve, de sok embert ismertem Párisban, kinek több volt két kabátjánál, — holott olyanok is sokan voltak, kiknek egy se volt. Az egyetlen szent Mártont, ki egy hideg éjen köpenye egyik felét egy koldusnak adta, ti szentté avattátok; Khinában ez igen természetes dolognak látszanék és senkinek se jutna eszébe azért valakit szentnek nevezni. Előttetek a legegyszerübb erények gyakorlása oly csodálatos valami, hogy imádni vagytok képesek, a ki azt elköveti.»

Mindezeket igen szellemes módon a «Revue des deux Mondes» egyik füzetében mondja el a khinai diplomata. Hogy van mégis, hogy Khinában annyi a koldus, erre feleletet ád egy Moule nevü utazó «Négy száz millió» czimü könyvének egyik fejezete a khinai koldusokról. A khinai koldusság a szó szoros értelmében intézmény. Főemberük, a *kui-tov* minden városban ólbecsüli pontosan a különböző árusok vagyoni állását, s azután körutra indul, addig kunyorog a tulajdonosnál, mig az fizet valamit neki s ha ez megtörtént, minden bolt ajtajára egy zöld és vörös papirost ragaszt ki saját nevével s azzal a figyelmeztetéssel, hogy «a kollegák ne alkalmatlankodjanak itt többet». Ha valamelyik üzlettulajdonos elég eszélytelen megtagadni az alamizsnát, egész csoport borzas, piszkos és üvöltő koldus rohan rá, a rendőrség nem ugrasztja szét őket s a szegény embernek valószinüleg kétszeresen kell most megfizetnie a mit először kellett volna adni. Egy-egy jó üzlet tizenöt forintot is fizet ily módon évenként, Ningpoban pedig egyik 70 forintig taksáltatott meg ily módon egy évben. Magánházakba azonban nem hatolnak be, kivéve születési, halálozási vagy lakodalmas eseteket. Különös alkalmisággal birnak előttük a temetések, mert a hullát szerencsés órában szokták a földbe tenni, s a nagyszámu koldus-csoport ezt megakadályozhatja tolongásával, hacsak meg nem fizetik távozását. Egy keresztény temetésnél, beszéli Moule, egy alkalommal 50 frtot követeltek s mikor ezt nem adták meg, egyikök a sirba ugrott, hogy a koporsót le ne ereszthessék. Szerencsére a keresztények nem sokat adtak a szerencsés vagy szerencsétlen órákra, ugy hogy a pap ellenállott zsarolásaiknak és sokáig várt, mig a koldusok beelégedtek 20 frttal.

Használják Khinában a koldusokat kisebb adósságok behajtására is. Ha valaki nem akar fizetni s nem érdemes őt perelni, a hitelező odaadja a számlát egy koldusnak, osztalékot igérve neki a behajtott adósságból. És ettől fogva jaj az adós megkeseritett életének, ha nem fizet. Minden koldus főnökének viszi keresményét, kitől élelmét kapja. És igy van ez ősidőktől fogva. Kofetua király koldus lányának párjául szolgál Ju-Nu, Tven-To (kerek fejü) koldus-fejedelem leánya, ki oly rég élt, hogy sokan az Északi Dal-dynastia uralkodásának korára, (Kr. e. 420—478), mások a Déli Daléra (Kr. e. 960—1320) teszik idejét.

Annál csodálatosabb a khinai koldus-osztály erkölcsi sülyedettsége, mivel Khinában a közjótékonyságot elég nagy mértékben üzik. A khinai munkás-osztály lakása is csaknem ideálja az emberi nyomornak, de azért egészen eltörpül a koldus-viskó előtt, mely négy szélnek áll kitárva, nyáron a moszkitó gyötrelmeivel, télen a hó keliemetlenségeivel. Ezek a tények tehát épen nem igazolják Cseng márki rózsaszinü festését a khinai állapotokról, melyeket az európai erkölcsök iránti felháborodás sugall neki.

De khinaink nem elégszik meg azzal, hogy feldicséri könyörületesség dolgában hazáját Európa rovására, azt is határozottan állitja, hogy a házaséleti viszonyok sokkal jobbak ott, mint itt. «Valamint, — irja, — a családi összeköttetést is csak akkor ismeritek el ti, ha örökségre van kilátástok, ugy a házasság is csak merő üzlet nálatok. Nálunk az embernek szülői választanak nőt, hogy legyen ki magát a családnak feláldozza, s mivel a házasságot vallásos cselekvénynek veszszük, mindenki megházasodik nálunk, kinek csak nincs különös oka egyedül maradni. Nálatok, hol a család fogalma semmi, épen az ellenkező történik. Senki sem házasodik meg, ha csak különös oka nincs reá. És minő hebehurgyán köttetnek ezek a házasságok, daczára polgári és vallásos szertartásaitoknak. Legmegfelelőbb volna nektek a vasuton lépni házasságra. Menjen ki a pap és a polgármester az állomásra, gyüljenek össze a barátok a perronon, s ha az egybeadás megtörtént, utazzatok el, a mozdony füttyével nászi dal gyanánt.» Majd szembeállitja a khinai szokásokat, a kölcsönös ajándékokat, az ünnepi lakomákat, a menyasszony vörös selyemruháját, mely közszemlére tétetik ki az ebédlőben, a zenét és tüzjátékot, a vőfélyeket, ezüst-tükörrel mellükön, háromszor meghajolva s aztán föl-

A MŰCSARNOKÉRT

1.

Igenis, a Műcsarnokért folyik a harc és nem a Képzőművészeti Társulat zsüritagságáért. Az egész napi sajtó bőséges riportokban foglalkozott a Képzőművészeti Társulatnak azzal a határozatával, mely kitünő művészek hosszú sorát, szám szerint hatvanötöt fosztott meg attól a jogától, hogy zsüri tag lehessen, vagy akár csak olyant választhasson, a pro és kontra nyilatkozatok megvilágították a kérdést jogi és művészi szempontból, bebizonyították, hogy a Társulat alapszabályszerűen, tehát jogosan járt el, viszont bebizonyították azt is, hogy a Társulat művész- sőt művészetellenesen járt el. Csak egyet nem mondtak ki a szemben álló felek: hogy a Műcsarnokról van szó és nem a Társulatról, hogy a harc a Műcsarnokért, az egyetlen reprezentativ, európai nivóju kiállítási helyiségért folyik és nem az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat valamely tisztségéért. Már pedig ezen a ponton nő túl ez az intern kérdésnek látszó ügy egy egyesület keretein, művészi csetepaték lokális jelentőségén és válik olyan országos üggyé, mely nemcsak egy egyesület tagjait, de a magyar művészek egyetemét, sőt a magyar művészetet szerető és támogató egész magyar intelligenciát nagyon is közelről érinti. Minden okunk megvan tehát arra, hogy kivizsgáljuk ezt az ügyet a gyökeréig és levonjuk belőle a helyes következtetéseket.

Kezdjük mindjárt a velején: azon semmi sem fordul meg, hogy a Képzőművészeti Társulat zsürije, mely a Műcsarnok kiállításai anyagának teljes hatalmu összeállítója, jogosan vagy jogtalanul tevődik-e össze, mert ez tisztára etikai kérdés, ami — művészetről lévén szó — csak a művészeti szempont érvényesítése után vethető fel. Ha az a zsüri, amelyik de facto a kiállításokat csinálja, olyan tárlatot tud összehozni, melyek a magyar művészet átlóinak eredője, a magyar művészet egyetemének azonos értékű eredménye, — akkor az a zsüri a magyar művészet egyetemének érdekeit szolgálva kihozza a magyar művészetből a benne meglévő erők maximumát, tehát az ilyen zsüri méltán áll a helyén, igaza van, sőt joga is van, — még ha jogtalanul állították is arra a posztra azok, akik odaállították.

Erről van tehát szó és azt akarjuk, hogy az ország művészeti közvéleménye tisztán lásson ebben a rendkívüli fontosságú ügyben anélkül, hogy akár az egyik, akár a másik fél szemüvegét tartsák szemei elé érdekelt kezek.

2.

Sietünk tehát kijelenteni, hogy nem befolyásol megállapításainkban az a tény, hogy a zsüriválasztásból való kirekesztés a Szinyei Társaságot érinti legsúlyosabban. A Szinyei Társaság sérelme még nem az egész magyar művészet sérelme és mi nagyon precizen el tudunk képzelni egy zsürit a magyar művészet egyetemének érdekében dolgozva a Szinyei Társaság tagjai nélkül is. Viszont nem helyezkedhetünk arra a tulzó álláspontra sem, hogy helyeseljünk valamit csak azért, mert az a népszerűtlen Szinyei Társaságnak nem kedvez. Mi most nem egy népszerű vagy népszerűtlen álláspontot akarunk képviselni, hanem meg akarjuk állapítani, mi érdeke és mi nem érdeke a magyar művészet egyetemének. Sőt azzal a váddal szemben, mintha a Társulat tendenciózusan válogatta volna össze a kirekesztett művészeket, meg is kell védenünk a Képzőművészeti Társulatot. Egyetlen pillantás a közel hetven főnyi névsorra, melyet alább pontosan közlünk, s mindenki meggyőződhetik róla, hogy van a proscribáltak között Baditz Ottótól Vaszary Jánosig minden rendű és rangú művész bőven. Nos, a magyar művészetnek érdeke hogy a Műcsarnok, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatnak a Fővárostól egy arany koronáért bérelt kiállító helyisége, az egyetlen magyar reprezentativ kiállítási palota olyan művészeti politika által irányíttassék, mely egyesíti az egész magyar művészet erejét és nem érdeke, hogy onnan jó művészek kirekesztessenek, legyenek azok bármely társaság tagjai. A Műcsarnok csak jogilag a Képzőművészeti Társulat bérleménye, ténylegesen az egész magyar művészet, a magyar művészek összeségének örök és elvitathatatlan jussa.

Ahogyan egyetlen művészcsoportnak sincs joga annak kijelentésére, hogy csak az művész, aki tagjai közé tartozik, a Műcsarnoknak sincs joga olyan művészetpolitikához, amelyik bármely művészcsoportba szervezkedett művésznek lehetetlenné teszi a Műcsarnok irányításába való befolyást, mert ez nem érdeke a magyar művészetnek. A Társulat jogmegvonó eljárása lehet jogos, de a Társulat nem csupán *egyesületi jogot* gyakorol ezzel a ténykedésével, hanem — akarva, nem akarva — *művészeti politikát* is. Egyoldalu művészeti politikára pedig minden egyesületnek joga van, csak éppen a Képzőművészeti Társulatnak nincs, mert a Társulat politikája a Műcsarnokot irányítja, a Műcsarnok pedig nem a Társulaté, hanem az egész magyar művészeté. Ezen a tényen nem változtat az a körülmény sem, hogy a jogokból kirekesztett művészek elsősorban maguk a hibásak abban, hogy olyan helyzetbe kerültek, hogy jogaiktól megfoszthatókká lettek részint azzal, hogy nem fizették be tagdíjaikat, részint azzal, hogy oly későn fedezték fel magukba a Társulat iránt érzett nosztalgiát.

3.

A hatalommal élni joga is, kötelessége is minden kormányzatnak. A Társulat önkormányzatának is. Azonban a hatalmat a hatalomért gyakorolni, vagyis törvényeket, szabályzatot a hatalom körülbástyázására és nem a köz erejének gyarapítására felhasználni, az a hatalom öncélú gyakorlása. Ez pedig elkerülhetetlenül oda vezet. hogy a hatalom megszünik az összeség érdekeit képviselni és mindinkább rákényszerül a vele szemben automatikusan keletkező támadások ellen önmaga biztositására és a közérdek helyett a hatalmi érdek szolgálatára. Ez a folyamat jelentkezik most éles konturokban a Társulatnál. Mit csináltak? ahelyett, hogy nem éltek volna egy joggal, mely hasznot semmit, ellenben kárt annál nagyobbat jelent a Műcsarnok kiállításai szempontjából, vagy egyenesen megreformálását, sőt törlését határozták volna el az ilyen kártékony paragráfusnak, ellenkezően: teljes brutalitásában gyakorolták a szabályzatot, melynek erejével *csak* a követ-

kező művészeket — az összművésztagoknak körülbelül felét — törülték ki a Műcsarnok művészeti adminisztrációjából: *Baditz Ottó, Csánky Dénes, Csók István, Czencz János, Fényes Adolf, Glatz Oszkár, Háry Gyula, Iványi-Grünwald Béla, Katona Nándor, Krusnyák Károly, László Fülöp, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Márk Lajos, Nagy Sándor, Olgyay Ferenc, Pállya Celesztin, Perlmutter Izsák, Poll Hugó, Révész Imre, Réti István, Rudnay Gyula, Sárkány Gyula, Tatz László, Udvary Géza, Udvary Pál, Vaszary János, Zádor István, Baránszky E. László, Benkhardt Ágoston, Brüll Aladár, Endrey Sándor, Frank Frigyes, Halmi Artur, Hende Vince, Innocent Ferenc, Kálmán Péter, Kárpáthy Jenő, Koszta József, Koszkol Jenő, Neógrády Antal, Szablya Frischauf Ferenc, Szenes Fülöp, Dobai Székely Andor, Tolnay Ákos, Tonyay János, Thorma János, Vajda Zsigmond, Vesztróczy Manó és Nyilassy Sándor.* És ezek még

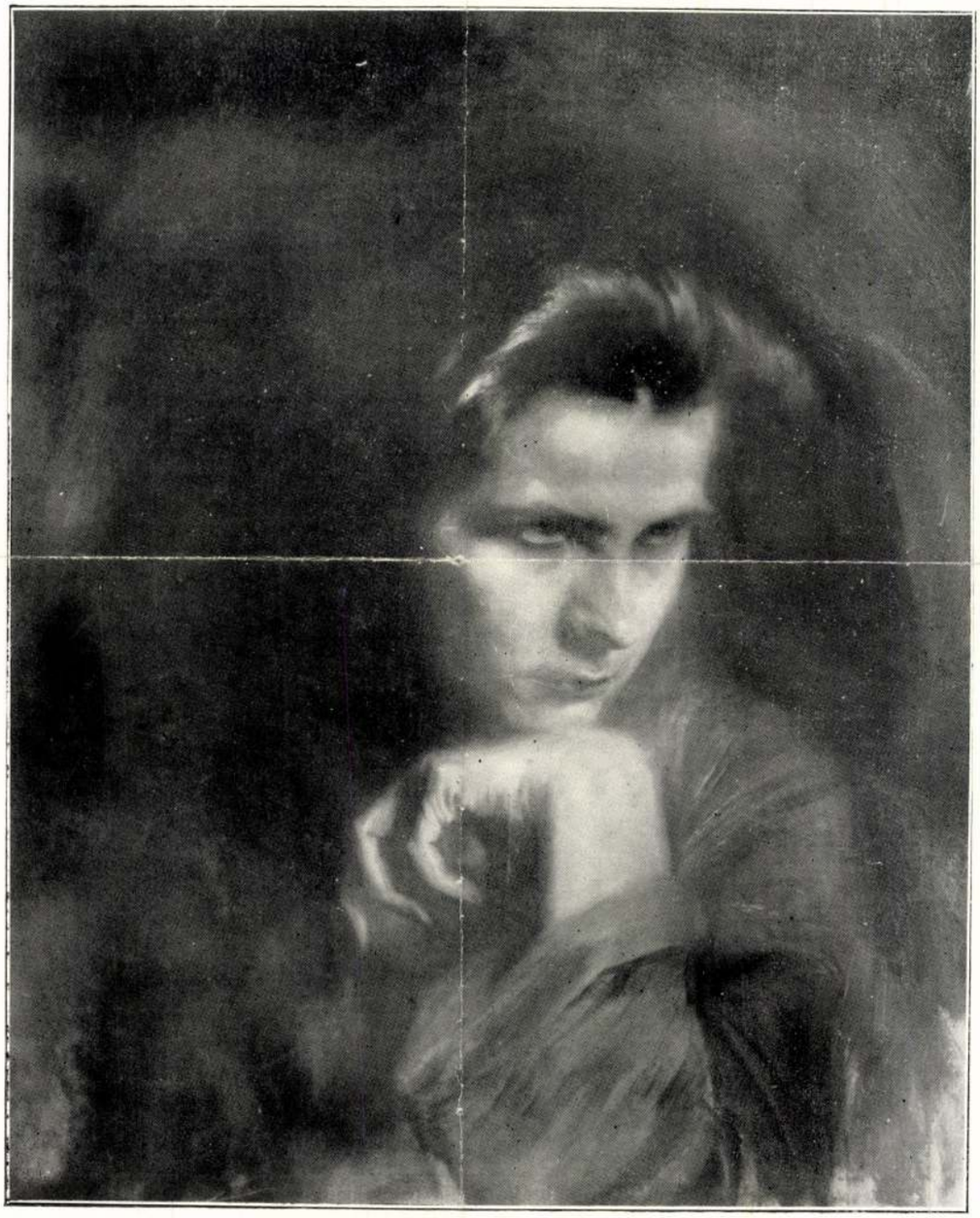

KARLOVSZKY BERTALAN: NŐI FEJ

Az Arcképfestők Társasága kiállításáról

M.D.K.

Korbosky Bertalan
festő

A Műcsarnok 1932-es Téli Tárlatain
a fő helyet foglalta el.

László Sándor: A szocialista művészcsoport
(Művészet, 1965. január - 10 lap

Karlovszky Bertalan festő M.N.K.

Portréi a Mücsarnok 1932. évi Téli Tárlatának főhelyén

Láncz Sándor: A Szocialista Müvészcsoport :folytatás és hagyományteremtés a magyar képzőművészetben

Müvészet 1965. január

M.T.K.

Karlovszky Bálint

KMTÁRS művcsoptok
1931. feb-márc. kiáll.

I-25.

1931. tav. tárl. 19, 20, 21.
1931/32. téli tárl. 10, 20.
1932. tav. tárl. 19, 20, 21
M. Arcképfestők Társasága tagja.
1932. őszi tárl. II. 5.

k restaurálására

rvári zékeseg- eállitására	2.000 K.–
hérvári zékes- st.	11.013.– K.
yadi vár mult év utolsó részl.: részletül	1.734.– " 1.700.– "
hérvári zékeseg III. részletül	3.000.– "
yadi vár rendelkezésre álló részletét	5.000.– "

«Star» életbiztositó-társaság, London. A magyarországi képviselőség üzlete teljesen kielégitően fejlődik és az 1897-ik évre 18,615 korona 94 fillér tiszta nyereséget mutat fel. A társaság 1897. évi összes üzletére vonatkozólag következő adatokat emeljük ki: Az 1897-ik évben 6315 biztositási ajánlat 52.749,812 korona összegről nyujtatott be, melyek közül 930 részben visszautasittatott, részben még el nem intéztetett. 5385 kötvény állittatott ki 42.998,275 korona összegről, melyekért 1.753,638 korona bevételeztetett első évi dij fejében. Azonnal kezdődő 15,272 korona életjáradékért 187,280 korona bevételeztetett. *Az érvényben levő biztositások összege 415.515,300 koronára rug.* A mérleg-számla a következő adatokat tünteti fel: Vagyon: Jelzálogok 16.926,675, kölcsönök kötvényekre 6.864,764, állampapirok, elsőbbségek és részvények 70.557,398, biztositékok 1.047,588, ingatlanok 4.612,701, telekjáradékok 1.953,940, kölcsönök életjáradékokra 788,062, künn lévő kamatok 114,525, összegyüjtött kamatok 1.440,957, künn levő dijkövetelések 5.108,860, készpénzben bankoknál 1.257,418, pénztári készlet 62,208, összesen 110.735,096 korona. Teher: Befizetett részvénytőke 125,000, biztositási és életjáradéki alap 109.894,018 elismert de még ki nem fizetett követelések 1.216,078, összesen 110.735,096 korona. A nyereség- és veszteségszámla adatai: Bevétel: Biztositási alap az év elején 101.993,467, dijbevétel 13.582,547, bevétel életjáradékokért 187,280, kamatok és osztalékok 3.952,647, illetékek 8241, összesen 119.724,182 korona. Kiadások: Esedékes kötvényekért 6.712,653, visszaváltások 506.805, életjáradékok 387,568, jutalékok 1.499,478, igazgatósági és kezelési költségek 673.631, orvosi tiszteletdijak 132,373, jövedelmi adó 177,893, készpénz-osztalékok a részvényeseknek 6250, dijlevonások osztalék fejében 108,513 biztositási alap 1897. végén 109.519,018, összesen 119.724,182 korona.

Malortie tábornok, a szász királyné képviselője, József főherceg, Samassa érsek és Appel báró tábornok ezredtulajdonos a tábori mise után.

HALÁLOZÁSOK.

Herczeg Esterházy Pál, Sopronmegye örökös főispánja, Fraknó örökös ura, Edelstetten fejedelmi grófja, aranygyapjas vitéz, elhunyt augusztus 22-én 56 éves korában, Lékán. Született 1843 márczius 21-dikén, mint legidősebb fia néhai Esterházy Miklós herczegnek. Első neje, Trauttmansdorf bárónő, 1876-ban halt meg. Három évvel később nőül vette Croy Dülmen Eugénia herczegnőt és igy Frigyes királyi herczeggel sógorsági viszonyba jutott. 1872-ben Sopronmegye főispánjává nevezték ki. Igazgatósági tagja volt a lovaregyesületnek; lovai a monarkhia összes versenypályáin futnak. A király 1875-ben a Lipót-rend középkeresztjével tüntette ki, 1881-ben pedig valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. Az elhunyt csak három napig volt beteg. Meghűtötte magát és tüdőlobot kapott. Két fia maradt. Az egyik, Miklós herczeg, az államtudományok doktora, a ki csak nem régen jegyezte el Cziráky Margit grófnőt; a másik fia, Rudolf herczeg, még tanuló. Temetése e hó 25-ikén ment végbe, s a holttestet Kismartonba vitték a családi sirboltba.

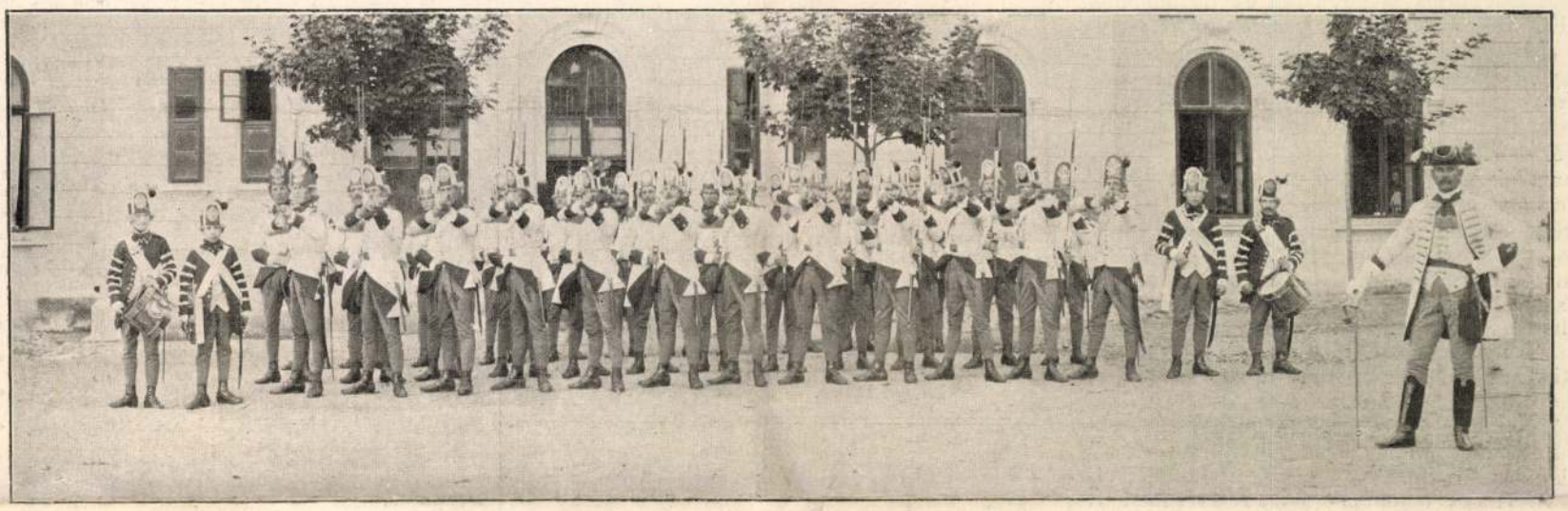

AZ EZRED EGY SZAKASZA AZ 1798-IKI EGYENRUHÁZATBAN.

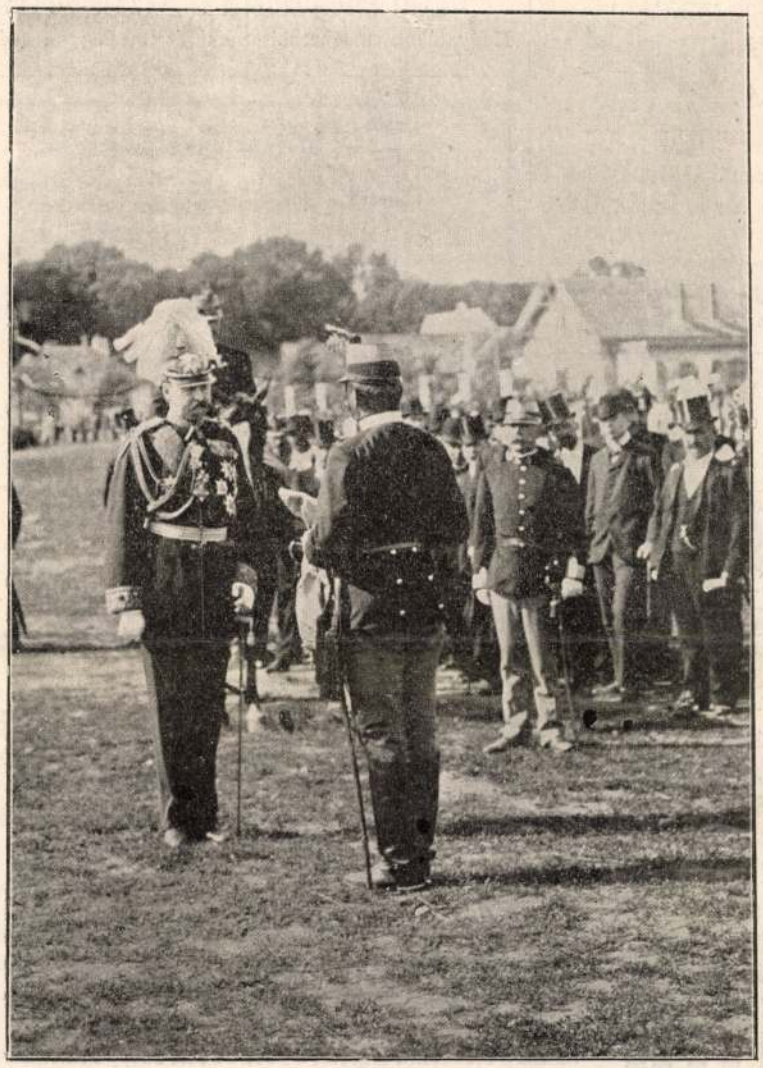

SCHWARTZ EZREDES ÁTVESZI A SZÁSZ KIRÁLYNÉ ÁLTAL AJÁNDÉKOZOTT ZÁSZLÓSZALAGOT.

A RÉGI ÉS AZ ÚJ ZÁSZLÓ.

A 60-IK GYALOGEZRED JUBILEUMÁRÓL. — Klösz fényképei után.

Gróf Bethlen András halálának hirére Darányi földmívelési miniszter táviratban fejezte ki részvétét az özvegynek. Egyszersmind elrendelte, hogy a földmívelésügyi miniszterium palotájára és a miniszteriumhoz tartozó hivatalok épületeire gyászlobogót tűzzenek, a koporsójára pedig a miniszterium kegyelete jeléül babérkoszorút küldött. A temetés napját szombatra tűzték ki.

Altorjai Apor Gábor báró, a király személye körüli miniszterium államtitkárja, augusztus 19-én Badenben 47 éves korában meghalt. Az elhunyt 1851 április 12-én született Bécsben. Kalksburgban, Kalocsán és a bécsi egyetemen végezte tanulmányait. 1877-ben Háromszékmegyében a közigazgatási pályára lépett. Eleinte jegyző, majd szolgabiró volt. Nem sokára megyei főjegyző és 1884-ben alispán lett. 1887-ben Nagy-Küküllőmegye főispánja lett. Ez állását 1895-ben a király személye körüli minisztérium államtitkári állásával cserélte föl. Apor báró 1882 május 5-én vette nőül Erdődi Pálffy Fidelia grófnőt és házasságukból hat gyermek származott. Halálán a király is kifejeztette részvétét.

Özv. Karlovszky Gusztávné, szül. Miticzky Ida, magyar irónő, elhunyt Budapesten 66 éves korában. A nagy míveltségű és gyermekeinek élő urnőt a főváros társaskörében is jól ismerték, kivált az egyleti jótékonyság körül. Gróf Teleki Sándornéval évekig együtt működött, mint az Országos prot. árvaegyesület egyik vezető-tagja. A korábbi években a szépirodalom terén is nem csekély sikerrel működött. Művei K. Miticzky Ida néven jelentek meg. A hatvanas és hetvenes években dolgozott a fővárosnak csaknem összes szépirodalmi és napilapjaiba. Az «Egy munkácsi rab története» czimű művét nagy elismeréssel fogadták. Az elhunytban Karlovszky Bertalan festőművész, Karlovszky Géza vegyész és a «Gyógyszerészi Közlöny» szerkesztője, valamint Karlovszky Endre levéltárnok édes anyjukat gyászolják.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Petőfalvi Uzovics Pál, cs. és kir. kamarás, 1884 ben és 87-ben a galgóczi kerület képviselője, a főrendiház kinevezett tagja, 65 éves korában, Petőfalván. — Csikvacsárcsi Lázár György, Hunyadvármegye tiszti főügyésze, volt országgyülési képviselő, az erdélyi r. katholikus státus-gyülés tagja, 58 éves korában, Déván. — Boksay Antal, aranymisés pap, szatmárnémeti görög katholikus lelkész, 80 éves korában, Szatmár-Németin. — Mezey Sándor, kiváló gazda, nagybérlő a Mezőségen, a gazdaságban derék szakiró és Szabolcska Mihály jeles költőnk sógora, 47 éves korában, Komlódon, honnan holttestét Felfaluba vitték s ott temették el nagy részvét mellett. Özvegye és egy árvája gyászolja. — Marzsó Mihály, földbirtokos, Marzsó Géza, Ő Felsége kabinet-irodája udvari titkárának édes atyja, 84 éves korában, Tisza-Várkonyban. — Rumek Gábor, a fejérmegyei Ettyek község ref. lelkésze, a ki a szabadságharczban honvédhadnagy és Székesfejérvár várnagya volt, Ettyeken, 85 esztendős korában. Nagy tudományú férfiú volt; fiatal korában több fejérmegyei nemes családnál nevelősködött, a szabadságharcz után pedig előbb mint csabdi-i, majd pedig negyven évig mint ettyeki lelkész működött. Mindenki iránt tanusított szeretete az egész lakosság nagyrabecsülését szerezte meg neki, a mit legjobban bizonyít az a körülmény, hogy halálával gyászba borult az egész község. — Vajda Tivadar, a temesvár-gyárvárosi görög-keleti román hitközség hazafias érzelmü lelkésze, 47 éves korában, Bécsben. — Munkácsy Elek, a trencséni főgimnázium tanára, 52 éves korában, tanári működésének 18-ik évében. — Kónya Ferencz, miskolczi főgimnáziumi tanár, ki sajátkezüleg vetett véget életének. — Ákosi Makoldy Sándor, m. kir. állategészségügyi felügyelő, 47 éves korában, Budapesten. — Kénosi Sándor József, kir. közjegyző, törvényhozási bizottsági tag, 50 éves korában Déván. — Blumgrund S. J. dr., volt bozovicsi járásorvos, Budapesten, a Szent István-kórházban. Résztvett a szabadságharczban, s két évtizeden át szolgálta Krassó-Szörénymegye közegészségügyét. — Riesenberger Alajos, m. kir. bányaszámvevő, volt negyvennyolczas honvédhadnagy, 71 éves korában, Felső-Bányán.

Deixner Regina, jómódu kereskedő özvegye, *száztiz éves korában*, Verseczen. Tizenegy gyermeke közül három fia és két leánya él, mindnyájan aggok már. Harminczöt unokája közül egy már 70 éves; 90 dédunokáján és 12 ükunokáján kivül is még sok harmad és negyed izig való unokája maradt. — Özv. Lázár Istvánné, szül. Regele Anna, 70-ik évében, Váczott.

Szerkesztői mondanivalók.

Szegény bolondos fiú. A ballada hangja Pyramus és Thisbe szomorú történetére emlékeztet, melyet athéni kézművesektől előadva, a Szentivánéji álomból ismerünk.

Kútnál a lányka. Nézzed rózsám. Az előbbit már jobb fodításban birja a magyar irodalom; az utóbbi sem sikerült.

Kedvesemnek. Nem rosz, de valami nagy jelességgel sem dicsekedhetik.

Bismarck. Elcsépelt gondolat, középszerűen elmondva.

A kaszárnyában. Gyönge kisérlet; látszik, hogy olyan ember irta, a kinek nem kenyere a versírás.

SAKKJÁTÉK.

2076. számu feladvány. Mackenzie A. F.-től.

SÖTÉT.

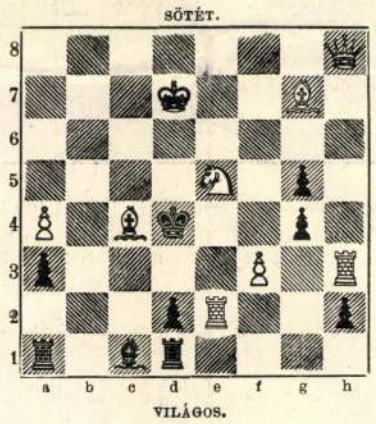

VILÁGOS.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2062. sz. feladvány megfejtése. Rohr H.-tól.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Kh5—h6	— b7—b6 (a)	1. ...	...	b7—b5
2. Kh6—h7	— b6—b5	2. Fg4—h3	...	g5—g4
3. Kh7—g8	— Kf6—g6	3. f5—g4:	...	t. sz.
4. Bd7—d6 mat.		4. g4—g5 mat.		

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Szilády Zoltán. — *Kecskeméten:* Balogh Dénes. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 32-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Mindenki a maga szerencséjének kovácsa.*

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Királyi Pál-utcza 4. sz.)

Leggyorsabb légyfogók.
Kitünő légyvesszők, mindegyiken kényelmesen lehuzható, legjobb légyenyvet tartalmazó, légmentesen elzárt hüvely, mely lehúzva a pálczát, önmüködőleg egyenletesen bevonja ragadós anyaggal. 2—300 legyet képes mindegyik összefogni nehány óra alatt. Legyek által bámennyire ellepett lakszobák, konyhák, irodák, vendéglők, mühelyek, üzletek stb. rövid idő alatt teljesen megtisztithatók. 100 db. póstadobozzal, 3 állványnyal és utasitással **2 frt.** 7820
HAASZ FERENCZ-nél Bács-Szent-Tamáson.

Szt.-Lukácsfürdő.
Étterem, kávéház és amerikan bar.
Helyiségeiben egész nap
KATONAZENE.
Étkezés teriték szerint.
Pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak.
Tisztelettel **Fodor L. József.**

„EGYETÉRTÉS"

POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, felelős szerkesztő. | 1898. XXXII. évfolyam. | **Kossuth Ferencz,** főmunkatárs.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olcsó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar ujra elmaradó, uj előfizetőket szerezzen, hanem mindenkor kellő szinvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbizható tudósitásai által iparkodik régi, jó hirnevét mint hazánk legelső rangu napilapja állandóan fentartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét uj hóditások által évről-évre maradandóan meg is szaporitsa.

Hogy ezt a czélt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem annyi betüt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalon s igy az Egyetértés egy rendes 8 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb lapok 24 oldalon jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban számitva 36—60 oldalnyi terjedelmü.

Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósitásokat közölhet, a milyeneket egy más lap sem nyujthat közönségének. Igy általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés **országgyülési tudósitásai** e nemben a legtökéletesebbek, nemcsak a tudósitások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságánál fogva is, mely e tudositásokat minden pártszinezetü olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkivül bő **tárcza- és regényrovata.** Az Egyetértés állandóan két kitünő regényt közöl egyszerre, részint eredetit, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva elsőrangu műforditók forditásában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott ivre, vagyis 40—50 rendes regénykötetre rugnak. Ily 40—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe veszszük az Egyetértésnek mindenkor közéletünk kitünőségei és elsőrangú publicisták által irott **vezérczikkeit** és egyéb **politikai közleményeit, bő hirrovatait, eredeti táviratait** az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnapokint megjelenő s egy-egy szaklapot potló «Irodalom», «Tanügy» és «Mezőgazdaság» czimü országos hirü rovatokat s végül az Egyetértés legjobban informált **közgazdasági, ipar mezőgazdasági** rovatait és mogbizható tőzsdei **és** tudósitásait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégiteni képes.

Mindezen előnyök daczára az Egyetértés előfizetési ára a legmérsékeltebb: 7345

Egész évre	20 frt —
Fél évre	10 « —
Negyed évre	5 « —
Egy hóra	1 « 80

Előfizetéseket legczélszerübben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához **Budapest, papnövelde-utcza 8.** intézendők.

Régiségek: Antik butorok, bronce-ok, meisseni és Alt-Wien porczellán, antik ékszerek, nippek, képek és bronce-csillárok most olcsón kaphatók:
RÉTHI ZSIGMOND-nál VI., Granátos-utcza 8.
Hagyatékok megbecsültetnek és esetleg megvétetnek.

Üdvös tanács.
Köhögésnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek működési zavarainál **Egger** biztos hatásu
MELLPASZTILLÁI
veendők. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoboz 25 kr.) A gyomor rendetlen müködésénél radikális hatásunak bizonyultak 7230
Egger Szóda-Pasztillái.
(1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszertárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon:
„Nádor"-gyógyszertár Budapest, Váczi-körut 17. sz.

«Megváltó» gyógyszertára Puj, Erdély Hunyadmegye.
Ha szereti gyermekét,
használja a kitünőnek elismert
Kárpáti
egészségi gyermek-tápkávét.
Kapható a legtöbb gyógyszertárban s minden nagyobb kereskedésben.
1 doboz ára 18 krajczár.
Budapesti főraktár: 7553
EGGER-féle gyógyszertára «Nádorhoz».

Selyem-damasztok
75 krtól 14 frt 65 krig
méterenként és selyem-brocatok — saját gyáraimból

valamint **fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig** méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szin és árnyalatban stb).
Ruhák s blousokra **a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállitva.**
Minták póstafordultával.
Magyar levelezés. — Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.
HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállító).

Uj Idők

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap

Előfizetési ára Félévre 8 korona

Szerkeszti Herczeg Ferenc

Előfizetési ára Negyedévre 4 korona

IX. évfolyam | 1903 november 22. | 48. szám

EGYENES UTON — EGYEDÜL

AZ UJ IDŐK PÁLYÁZATÁN

KÉTEZER KORONÁS DÍJJAL KITÜNTETETT REGÉNY

Irta RITOÓK EMMA

Folytatás

Talán mégis igaza volt Sándornak, hogy nem akarta visszaengedni. De végre is minden ruhája itt van, amiket nem nélkülözhet és gyorsan fölnyitva a szekrényt, csomagolni kezdett.

Azalatt Ágnes sietve ment végig az utcákon; gondolatfoszlányok kergették egymást az agyában, de öntudatra egy sem jött: valósággal nem gondolkozott. És még ezektől az árnyaktól is szeretett volna szabadulni, elfutni . . . És lábai mind gyorsabban vitték ismeretlen utcákon keresztül. A falakon hosszu hirdetések jöttek a szeme elé, amelyeknek nagybetüs szavai közé keveredtek az öntudatra vergődő gondolatok. Csodálkozó szemeket, barna és kék ruhákat látott maga mellett elfutni, villamos kocsik fölirásai rohantak el mellette, majd boltkirakatok, hosszu házfalak, rácsos kerítések, fatörzsek, sok, sok egymásután, mintha csak vasuton ült volna és folyton zúgott és csilingelt az egész utca.

Most már nem csak mellette rohantak az alakok, hanem köröskörül . . . lenézett a földre, hogy ne lásson semmit és akkor a villamos sinek futottak körülötte . . . körbe-körbe . . . őrült csilingelés között . . .

Egy hatalmas rándítás hátrahuzta és egy villamos oly közel rohant el a szeme előtt, hogy az arca elé kapta kezét.

Egy durva hang kiáltott rá:

— Hát süket, vagy erővel el akarja magát gázoltatni?

Egy bajuszos arcot látott a magáé mellett és az az erős marok még mindig tartotta a ruháját.

— Vagy beteg? — folytatta szelidebben az a hang.

— Igen, beteg vagyok és eltévedtem, — felelt Ágnes, amint magához jött szédüléséből. — Csakugyan egészen ismeretlen helyen állott és fogalma sem volt róla, hogy jutott ide vagy mennyi idő alatt?

— Ne hozzak kocsit?

— Igen, kérem, az lesz a legjobb.

Csodálatosan nyugodt volt; megköszönte a rendőrnek a fáradságát, megmondta a házszámot a kocsisnak és beült.

A kocsi ringatása még jobban megnyugtatta az idegeit, eszébe jutott, hogy halálos veszedelemből menekült meg, gondolkozni kezdett és bármennyire fájt is a gondolkozás, érezte, hogy ezáltal lassan visszaáll a lelki egyensúlya.

Kissé reszkető inakkal, de szédülés nélkül ment föl a lépcsőn és lassan nyitott be a szobába.

Bent a kis pamlagon Magda feküdt behunyt szemmel: aludt vagy csak álmodozott? Arca mosolygott, meztelen fél karja lecsüngött a pongyola bő ujjából a pamlagról: oly szép volt és oly boldognak látszott!

— Hát ilyen lenne a bűn? — gondolta Ágnes és míg fáradt fejét az ajtófélfához támasztotta, halk, szaggatott zokogásra fakadt.

XI.

Két hét mulva, amikor Ágnes visszajött a vizsgálatáról, Eliz már türelmetlenül várta a lakásán.

— Hogy sikerült? — kiáltott elébe izgatottan.

— Csodálatosan jól, — felelt Ágnes bágyadtan.

— Óh Ágnes, nem is örülsz? — gyorsan leszedte róla a kabátját és a kalapját és maga mellé húzta a pamlagra.

— Még nem tudok, — mosolygott rá Ágnes könyes szemmel. — Talán nem is tudok én már soha többé örülni.

— Óh azok a nyomorultak, legalább két héttel halasztották volna már el . . .

Senkivel sem beszélt soha Magdáról Ágnes, csak Elizzel. Ő tudott mindent s amit nem tudott, azt sejtette; sejtette azt a hallgatag tragédiát, ami az Ágnes lelke mélyében lefolyt.

— Két héttel előbb vagy utóbb, a tény csak az maradt volna.

— De te legalább nyugodt szívvel örülhettél volna a sikerednek.

— Hagyd el! — intett Ágnes.

— Te túlságosan is feketén látsz. Nem volt helyes dolog, én Lénárdot nagyon hibáztatom, de végre is nincs jogunk teljesen elitélni őket.

— Nincs joga rá senkinek, de azért mégis meg fogják tenni.

— De édesem, mindannyian úgy keressük a boldogságunkat, ahogy lehet. Húsz évvel ezelőtt még neked sem bocsátották volna meg, hogy a boncoló asztal mellé álltál, mert azt a boldogságot akarod élvezni, amit a függetlenség ad. Neked nem szabad ilyen elfogultnak lenni!

— Hát te megtetted volna, amit Magda?

— Én talán nem; de ne induljunk ki magunkból. En hideg természet vagyok, amint Tilda szokta mondani, a te lelked meg, Ágnes, csak félig az új asszony lelke, a másik fele a régi divatu magyar háziasszonyé, tele gyöngédséggel és tele elfogultsággal. Akik forradalmat akarnak csinálni, azok nem lehetnek gyöngédek, azok nem szeretik a jelent, mert a jövőre gondolnak.

— Ah ezek nem a jövőért tették, hanem a maguk önző boldogságáért.

— Már az is a jövőhöz tartozik, hogy maguk önző boldogságáért nyiltan, bátran szembe mertek szállani a világgal.

— Hát akkor csakugyan én vagyok az oka; én hintettem az ő előkészületlen lelkébe azokat az eszméket, amelyek megrendítették az erkölcsi alapját.

— Ágnes! — kiáltott föl Eliz, — igazán nem értelek! Csak nem tartod komolyan erkölcstelenebbnek Magdát, mintha papiáldás mellett ment volna el Lénárddal.

— Igazad van, a régi asszony kitör belőlem, mert úgy félek, hogy boldogtalan lesz. Olyan szép és olyan tapasztalatlan és a férfiban nem bízom. Ma erre vitte rá egy nagy szenvedély, hogy a boldogságát megtalálja, holnap amarra viszi egy másik, hogy valami kellemetlenséget elkerüljön.

— Óh te nagy pesszimista! Nem tartom ugyan Lénárdot valami nagy jellemnek, de Magdát nagyon szeretheti, mert különben nem ment volna bele egy ilyen, reá nézve is kényes helyzetbe: mert a férfinak fő a nyugalom, csak semmi kellemetlenkedés, csak semmi visszás helyzet . . .

— Hiába, mégis igaza volt annak az asszonynak, nekem kellett volna rá jobban vigyáznom.

— Ostobaság: vigyázni! Rabszolgára kell vigyázni, nem felnőtt emberre. Igazán, Ágnes, ki vagy cserélve. Hányszor megbeszéltük, hogy mindenkinek magának kell az élettel megküzdeni! Most Magda boldog és bizonyosan boldogtalan is lesz. De hát nem mindannyian úgy vagyunk-e! A szerelmi boldogság és boldogtalanság is csak egyrésze az életnek, áldozatot pedig mindenkinek kell hozni: vagy a függetlenséget a családért, vagy a családot a függetlenségért, — a szerelmi boldogságot vagy a világ véleményét, — ambiciót vagy anyaságot, szűk családi életet vagy dicsőséget . . . mit tudom én még mit! Csak őrült kívánhat mindent az élettől. Magda is választott, ő lássa, hogyan bír meg vele. Mi is választottunk látod, — és megölelte Ágnest, — nekünk is vannak lemondásaink, de boldogságaink is: amit a férfinak élő asszony nem ért meg.

— Az az igazságtalanság, hogy a férfinak nincsenek áldozatai az életben, csak nekünk.

— Csalódol, Ágnes! De ők úgy tudták a maguk részére berendezni a társadalmat, hogy minél kevesebb legyen az összeütközés. Lesz idő, amikor a mienk is kevesbedni fog. De most meggondolja minden nő, mit választ és ne egyezkedjék, mert akkor boldogtalan lesz a lelki meghasonlás miatt. Akik a gyöngét támogató férfit választották, csak vigyázzanak rá, hogy el ne veszítsék a támaszukat. Mi erősek választottuk: az egyenes utat — egyedül! Félre az útból férfi!

Mindaketten nevetni kezdtek a harcias beszéden. Azután Ágnes hozzátette.

— És egyelőre mindakettőnek az lesz a boldogtalansága, amit választott és amiről lemondott.

— No várj csak, itt van egy ujabb választás, — és

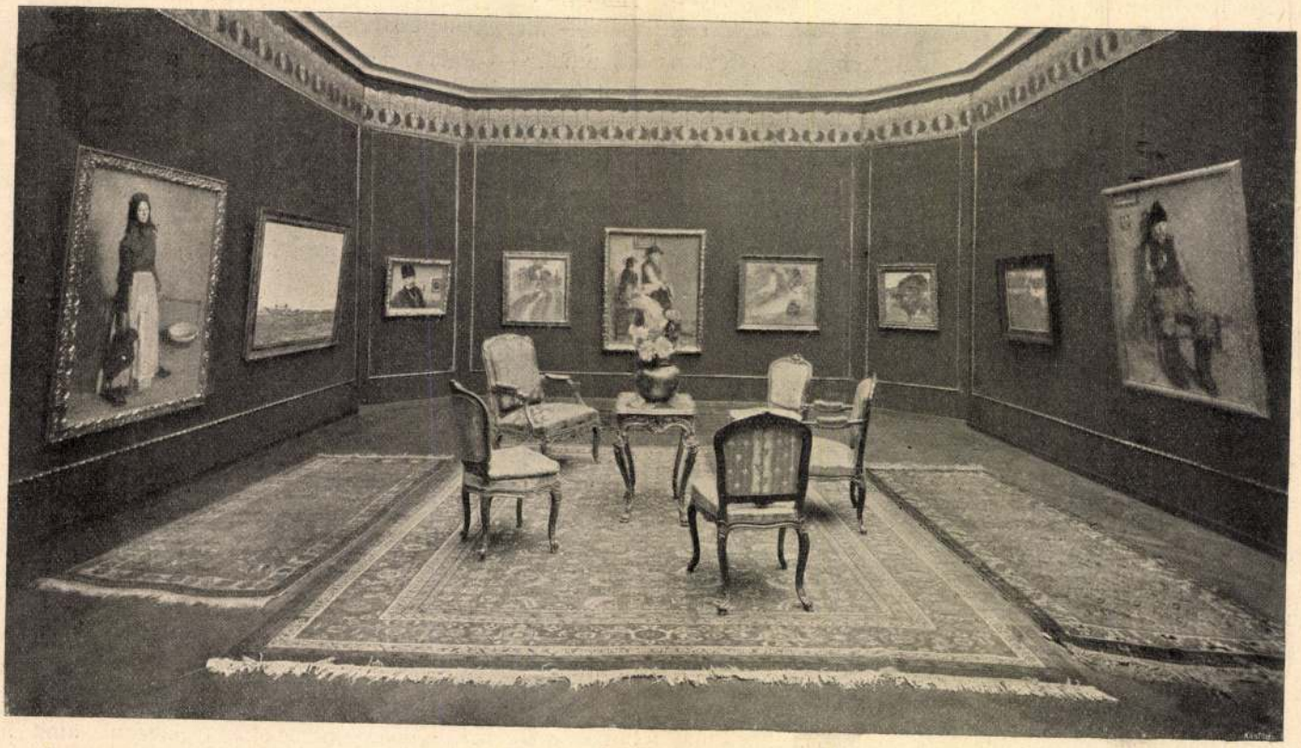

A Műcsarnok téli tárlatából

A kiállítás ujonnan rendezett négy kis szobájának egyike. Rendezte Karlovszky Bertalan. — A szegélydíszt tervezte Bálint és Jámbor

Uj Idők 1903. II.

Karlovszky Bertalan, festő

Münchenben tanult. Ott a matrikulában ki szokták irni a nemesi származást, a von-t, igy nála is, de Karcsay Lajos ezt nem használta. 19.old

Csatkai Endre: Karcsay Lajos festőművész/1860-1932/ 17.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXI. évf. 1967 Sopron

24. Karlovszky Bertalan: Arckép.

Komáromi Kacz Endre

K.

209. Komáromi Kacz Endre: Tanulmány.

Műcsarnok 1915/16.
Kölcsönözte.

Karlovszky Bertalan

203. Karlovszky Bertalan: Női arczkép.

Képrőm. Tan. 1899-
tav. nemzetk. Kiáll

168 Packa Ferencz: Gyermekarczkép.

A MŰCSARNOK TÉLI TÁRLATA

Az igazat megvallva, kissé csalódottnak érezzük magunkat. A tárlat rendezősége kissé kényelmesen intézte el ezt a két emlékkiállítást, a *Zala* Györgyét és a *Karlovszky* Bertalanét, — különösen az előbbiét. A rendezőség a magyar művészettörténetnek s a közönség művészeti nevelésének tett volna igen értékes szolgálatot, ha kissé gondosabban s persze több fáradsággal állítja össze ezt az emlékanyagot. Hiszen ez nem oly nagyon nehéz: láttunk e nemben egészen tökéleteset is a Műcsarnokban, — egy kicsit régebben.

E két elhúnyt művész megérdemelte volna ezt a kissé több gondosságot, mert ők a magyar művészetben elfoglalt pozíciójukon túl külön a Műcsarnok nagyjai is voltak s az utolsó évtizedek művészetpolitikájában személyük egész súlyával álltak ez intézmény mellé. Határozottan hiányoltuk többek közt például, hogy a Karlovszky művei mellett a katalógusban nincsenek ott a keletkezés évszámai. Zala anyagában pedig a kiállított kis vázlatok között nagyon szükséges lett volna, legalább szerintünk, három-négy nagyobb márvány művével is képviselni őt. Például a Magdolnával is. Mert az nem lehet mentség, hogy a Műcsarnok előtt, a Hősök terén úgyis ott látható a millenniumi emlékmű, Zala főmunkája.

Rátérve Zala és Karlovszky egyéniségére, nyilvánvalónak látszik, hogy Zalának volt szélesebb regisztere és szerencsésebb lelki alkata, mint embernek s mint művésznek is. Ő Nagy-Magyarország legboldogabb idejében, a millenium körüli évtizedekben indult feladatai és sikerei útjára és az erkölcsi és anyagi elismertetés olyan magaslataira ért fel, mint az ő életideje alatt Európában talán egyetlen más művész se. Megérte, ami egy alkotó művész legszebb vágyálma: ezredévi emlékművével városképet formált emberi örökidőkre, nemzete fővárosának legpompásabb ünnepi terét alkotva meg.

Karlovszky pályája nem volt ilyen zászlódíszes, diadalmas, de művészetével s egyéniségével, azt hisszük, még sokkal inkább hozzánőtt Budapest úri társadalmának szívéhez. Ez a nagy, széles társadalmi réteg szerette az ő művészetét: titokban talán jobban, mint a László Fülöpét. Főleg egy tulajdonságát bámulták határtalanul: a »finom, részletes kidolgozást«. Ezt pedig Karlovszky olyan fokra fejlesztette saját különlegességeként, mint ma senki s a multban is kevesen. Ő maga nem is szeretett, nem becsült semmi másmilyen festészetet, amely más célokat tűzött ki magának. E mellett látása is erősen elromlott, már jó ideje, csak a legerősebb nagyító szemüvegen keresztül volt képes a világot látni és természetesen festeni is. Ez tette kései festészetét részletekben túlzottá, rajzában keménnyé, formában szétesővé. Ezekből például túlsokat is állított ki a rendezőség.

De Karlovszky nem volt ám mindig ily kérlelhetetlen részletrajzoló. Amikor a kilencvenes évek végén hazatért Párizsból, »finom kidolgozású«, beállításban néha enyhén bizarr arcképei elragadták a pesti közönséget. Mint a párizsias ízlés és modernség képviselőjét bámulták. Nagyon szerencsés dolog és nagyon használt Karlovszky értékelését illetőleg azoknál, akik eddig csak kései munkáit ismerték, hogy a fiatalosabb, gyöngédebb, lágyabb kedélyű és puhább rajzú korszakából is bemutatták egynéhány művét. Ilyen kivételes szeretettel készült mű pl. az 5. számú, amely látható gyöngédséggel, könnyű színekkel, nála szokatlanul lágy rajzzal ábrázolja egy fiatal nő arcképét. Még tavasszal kék eget is festett hátteréül, amilyent talán soha egyetlen képén sem láttunk. Ugyancsak különleges értéket képvisel itt látható művei közt Meszlényi Adrienne miniatűr arcképe (8. sz.).

Párizsban a nyolcvanas években élte divatját a miniatűrfestészet. A rajzos naturalizmus hívei, akik között indult akkor Karlovszky is, Bastien Lepage-től sokan átpártoltak azidőtájt Meissonnierhez, a franciák világhírű és óriási árakkal fizetett miniatürista művészéhez. A járvány átcsapott Münchenbe is. Tömegesen vették, főleg az amerikaiak, ezeket a tenyérnyi képeket, amelyeket nagyítóüveggel festettek s ugyanígy lehetett nézni is. Ma elképzelhetetlen magas árakat fizettek ezekért. Magyar művészek is megpróbálkoztak ezzel a műfajjal, de Karlovszky jobb volt náluk; természeti beállítottsága, hajlama volt rá. Meszlényi Adrienne egészalakú kis arcképe valószínűleg a művész hazajövetelének legkorábbi idejére esik. Ez még finoman színes, nemes tónus tartja össze az egész képet, az alakot s az interiőrt; a beállítás diszkréten jellemző s dacára a festés manapság annyira perhorreszkált, kissé porcellános símaságának, az egész mű Karlovszky egyik legelőkelőbb, legteljesebb alkotása.

A téli kiállítás több mint 700 műtárgyat tartalmaz. Ennélfogva megérthető, hogy alig-alig juthat időnk és helyünk itt a méltóbb művészek aránylag kis számát is felsorolnunk. Négy élő művész szerepel egész termet betöltő gyűjteménnyel: *Komáromi-Kacz* Endre, *Kássa* Gábor, *Horváth* Béla és *Mihalovich* Miklós. *Komáromi-Kacz* képei közt szívesen felhívjuk a figyelmet egynéhány kis méretű, de komoly és tömörhangú tájképére: 468, 485, 487 sz. A 474-es számú Gitárlecke című képe pedig eszünkbe jutatja a művésznek Hollósy iskolájával való kapcsolatát.

Hogyha a termekben tovább portyázunk, itt is, ott is megállít egy-egy jobb kép és megszalaszt igen sok rossz. Ismert jó nevek bukkannak elénk, de a közepes és rossz képek oly áradatába merítve, hogy fárasztanak, úgy érezzük, sohasem gázolunk ki belőlük. Néhány nevet, művet mégis megemlítünk itt. Elsőnek egy fiatalon elhúnyt művész nevét: *Domján* Árpádét, aki elment mielőtt tehetsége szirmai kinyílhattak volna. Itt a VI. teremben van két kis költőien stilizált feje, — valódi képbimbó. — *Vidovszky, Förstner, Benkhard* nevei kínálkoznak még tollunk alá ugyane teremben. *Benkhard*, »Festő«-je egyik legsikerültebb műve. — *Kássa* Gábor is eleven, fejlődésképes tehetségnek mutatkozik gyűjteményével, csak bizonyos megerősödése az ízlésének, stílusának egyénibb s biztosabb kialakulása lenne kívánatos. Egészben csak arra térhetünk vissza: ekkora tömegű kiállításokat rendezni, idejét multa rendszer. Sem a művész nem érvényesül, sem a néző nem birhatja állandó alkalmazkodással, beleérzéssel.

Fölfrissülni a végén a grafikusokhoz, a Magyar Rézkarcolók Egyesületének termeibe térhetünk be. Nevek és művek felüdítenek itt: a fiatalság java úgy látszik itt bújik meg. A katalógus egész névsorát azonban újra mégsem akarjuk lenyomatni itt, egypár név kiemelésével pedig csak a hasonló jókat kellene mellőznünk, ami igazságtalanság lenne. Istenem! Még a jobbak is mennyien vannak, ha írni kell róluk!

Réti István

A szlovák népszámlálás hivatalos eredményei

Pozsony, január 28

A december végén Szlovákiában végrehajtott népszámlálás *első hivatalos eredményeit* most tették közzé. Eszerint Szlovákia lakosságának száma *2,709.000 lélek*. Ebből 2,291.000 szlovák, 51.907 cseh, 41.691 morva, 128.000 német, 79.000 ruszin, 67.000 magyar, 27.000 cigány és 29.928 zsidó nemzetiségű. *Izraelita vallású ezzel szemben 87.487 lakos.*

A ruszin kisebbség tiltakozni fog ezek ellen az eredmények ellen, mert szerintük *körülbelül 200.000 ruszin él Szlovákiában*. A németek, akik rögtön a népszámlálás után tiltakoztak, *visszavonták ezt a tiltakozást*, miután *Tiso* miniszterelnök kijelentette, hogy a népszámlálás eredményei *nem szolgálnak politikai intézkedések előkészítésére. (MTI)*

Express hirdetések

Urak... Astor vásár VII., Rákóczi-út 16. **Bundák, kabátok, öltönyök**

OPERA penzió VI., Dalszínház-utca 8. Telefon 128-681. Úri otthon. Elsőrangú konyha. **Ebéd házhozszállítás** Állandó lakóknak nagy árkedvezmény.

Négyszemélyes csukott autó vezetővel olcsón bérelhető »Állandó 3501« jeligére a kiadóba.

Garszónlakás bútorozva vagy üresen (2 szoba és mellékhelyiségek) **azonnalra kiadó.** IV., Szervita-tér 5. szám

Háziurak! nedves, salétromos falat bevált módszeremmel szenzációs olcsón garanciával **szigetelek, házat renoválok.** Tímár Károly kőművesmester, Budapest, III., Bécsi-út 54.

Angol és francia gyorsírás könnyű, eredményes módszerrel. Megbeszélés 1—4 óráig: tel. **124-707.**

Kölcsönt bérházra, kizárólag két tételben 210.000-t kihelyeznék. Tel.: 382-133, 12—1 között. 5673

BETARSULHAT hat—nyolcezerrel, szakképzettség nélkül, kitűnően prosperáló, tisztességes megélhetést nyujtó bevezetett közlekedésüzemi vállalatba közreműködéssel. »Rentábilis 5676« jeligére a kiadóhivatalba.

Belváros szívében luxusberendezésű **gyönyörű nagy balkónos utcai szoba,** fürdőszoba, telefonhasználat, előkelő garszónnak. Tel. 185-106

Amerikai születésű hölgy angolórákat ad Érdeklődés reggel 9—1-ig. Tel.: 143-929. 5675

Fiatal, ős-keresztény gyári tisztviselőt azonnali belépésre keresünk. Jelige: »Vegyi gyár 5672«

Utazó kollégát sofőr által vezetett **autómhoz,** az egész ország területére **társul keresek.** »Új Tátra« jeligére Balogh hirdetőbe, Szent István-körút 9.

VII., Király-u. 85. Elsőemeleti ötszobás modern, összkomfortos saroklakás ezévi május 1-ére **kiadó.** (Iroda- vagy üzlethelyiség céljaira is alkalmas.)

Bérbeadnám 3 szoba hallos gyönyörű, modernül **berendezett lakásomat 160 P-ért.** Esetleg eladnám. Ajtósi Dürer-sor 5, V. emelet 3. Telefon 140-878

Kétszobás, központi fűtéses lakás, előkelő negyedben, olcsó bérrel, teljes berendezéssel átadó „Március" jeligére Balogh hirdetőbe, Szt. István-körút 9

Közép-Amerikába utazom Képviseleti és egyéb csakis egész komoly **megbízást vállalok.** Tel. 358-306. (Csak hétköznap)

Műteremnek v. műhelynek alkalmas **3-szobás lakás** berendezve, vagy üresen **átadó.** »Feltűnő olcsó« jeligére Balogh hirdetőbe, Szent István-körút 9.

Elegánsan berendezett központifűtéses **utcai szoba** magános úrnak **kiadó.** VI., Dalmady Győző-utca 7. III. 1. Telefon: 187-799.

Elsőrangú hajfestés? QUINT. Szép tartós hullám? QUINT hölgyfodrászat, Rákóczi-út 40. Telefon: 131-035.

Diétás asszisztensnőképző-tanfolyamomból közkívánatra új kurzus indul február 1-én Dr. Mikes, Körönd-szanatórium

Perzsabunda gyönyörü és **ezüströka** olcsón **eladó.** Nagymező-utca 35, II. 22.

7-szobás lakás főúri berendezése sürgősen eladó úriszoba, hálószoba, barokk szalon, hall bútor, **garderobe szekrény Kelet! perzsaszőnyegek,** nagyméretű **ezmirnaszőnyegek, selyemfüggönyök,** üvegcsillárok, herendi étkészlet **Bajza-utca 44. I. em. Tel. 124-933**

Franciát tanít beszédgyakorlással, született francia, óránként 2 pengőért **Marguerit Langelle,** Cserhát-u. 9., II 5683

Összeköttetést keresek **zsidó** tőkéssel nagyjelentőségű találmány **külföldi** szabadalmaztatásának finanszírozásához. Szükséges összeg ötven-hatvanezer pengő. Csak vagyonos, reprezentatív személyiség ajánlatát kérem, mert kockázat van; de siker esetén az összeg kétszeresét külföldi valutában fizetem vissza — Leveleket LEOPOLD CORNÉL hirdetőirodába, Teréz körút 3, címre »Teljesen új 5338« jeligére kérem. Diszkréciót biztosítom. Közvetítőnek nem válaszolok.

3-szobás modern **örök-lakást vennék.** Értesítést vasárnap délelőtt 10—11-ig 126-268 számú telefonon kérek

Női ruha szabást-varrást könnyű módszerrel **tanítok** délelőtti órákban. Saját ruháját varrhatja. Tel 8—10-ig 315-171. Markó-utca 7., III. 3.

Halálraítélt házat, gyárat lebontás céljára legmagasabb árért veszek. Ügynököt. díjazok. Bontási Iroda, I., Kisvábhegyi-út 26. Telefon: **156-698**

Angol vagy francia társalgásra megtanítom, egyidejűleg nőikalapkészítésre átképzem. Almássy-tér 11, I. em. 10. 9 órától 11-ig fogadok

Külföldre távozó bérházának vagy földbirtokának **kezelését** volt **egyetemi Quaestor,** árja jogi, adóügyi, gazdasági szakértő teljes anyagi garancia mellett **vállalja.** Legjobb referenciák. Bővebbet: telefon **120-969.** Délután

Szűcs- és szőrmeszalon Belvárosban, nagy vevőkörrel, jutányos árban **sürgősen átadó.** Tel. **388-101**

Bpesti vegyészeti gyár régi kiterjedt vevőkörrel, nagy összállításokkal, 40.000 P-ért **eladó.** »Esetleg 25.000 P-vel betársulható« jeligére Patak hirdetőbe, Vilmos császár-út 29

Lakásfeloszlatás perzsaszőnyegek, porszívógép, előszobafal, csillárok stb. február 1-ig eladók. V, Nádor-u. 23, házfelügyelő

Vadorzó-u. 9. Hüvösvölgy, 83. villamos mellett, külön kertben, **három komfortos szoba minden mellékhelyiséggel** májusra kiadó. Télen-nyáron lakható. Bővebbet helyszínen vagy tel.: 152-324.

VILLÁT vagy kis házat, város közelében két összkomfortos lakással, egyenként három-ötszobásak, **megvételre keresek.** Ajánlatok csak tulajdonostól „Családiház" jeligére Blocknerhez, Városház-utca 10.

Kivándorlás miatt sürgősen átadó **olcsó bérű belvárosi illatszertár,** »Iparengedéllyel« jeligére **Tenzer hirdetőjébe, Szervita-tér 8.**

Cseh-Szlovákia idegenforgalmi irodája és **összes fürdőinek** vezérképviselete **Budapest, V., Vigadó-u. 4 (TÁTRA utazási iroda) 188-322.** Felvilágosítás. Pengőfizetés.

Sánta Béla kereskedő ügyfelem átvenni szándékozik **Ermann Henrik** gyomai lakos **fűszer- és rövidáru üzletét.** (Wesselényi-út 1. sz.) Felhívom most nevezett cég hitelezőit, hogy követeléseiket nálam 8 napon belül jelentsék be, mert különben azok nem vétetnek figyelembe. **Dr. Scheiner Ernő** törökszentmiklósi ügyvéd.

Tiszántúlra autótúrára társulnék vagy társat keresek telefon 138-717

V., Erzsébet-tér 4. sz. most épülő bérházban **1939 május 1-re kiadók: Háromszobás, hallos** luxuskivitelű összkomfortos lakások, közp. fűtéssel és meleg vízzel, **egyszobás garszónlakások** közp. fűtéssel és meleg vízzel, **üzlethelyiségek.** Bővebbet: V., Sas-utca 10 Házkezelőség

Költségtérítés és magas jutalékra **hirdetésszerzőket keresünk** fényképes életleírást főkiadóba »20 éves lap« jeligére 5678

Elegánsan bútorozott háromszobás lakás nagy mellékhelyiségekkel, nagyon jó Hardmuth-kályhákkal, a város központjában, Duna közelében, fehérneművel, ezüstneműkkel, esetleg kiszolgálással együtt, **bérbeadó.** Leveleket »Zentral« jeligére Patak hirdetőirodába, VI., Vilmos császár-út 29

Kivándorlók! Angol, francia, spanyol, német és olasz nyelvórák. Csoportok és magánórák. Gyors- és Gépíróiskola, József-körút 47. Tel. 140-770

Üzemi szakáccsá és cukrásszá tökéletesen átképezheti magát a **Lipótvárosi Penzió elsőrendű szakember** által vezetett tanfolyamán. Szent István-krt 1. T. 115-593

Kifelé nyíló, üvegezett, **32 ablakszárny** meleg ágyhoz is alkalmas, olcsón **eladó.** I., Városmajor-u. 68.

Minden kultúrállamban **egzisztenciát biztosító, fényesen bevált találmány** Magyarországon külföldre eladó. „Rentábilis" kiadóba.

Gyönyörű bér- üzemház Thököly-út mellett, 4-szobás, 3-szobás komfortos, 2-szobás félkomfortos és 1-szobás házmesterlakással. Brutto 6400.— P hozadékkal. Utcai, padlós, világos szuterénhelyiségekkel, udvari legmodernebb nagy gyárhelyiséggel, termő nagy gyümölcsös és virágkerttel, masszív, komoly építkezés, készpénzért jutányosan **eladó.** Érdeklődéseket **„Ritka alkalom 5677"** jeligére a kiadóba kérek.

Ipari szuterén világos, száraz helyiség körútnál **átadó.** Telefon 137-678

Londonba utazom megbízásokat vállalok. Sürgős válaszokat »Nagy összeköttetés« jeligére **Tenzer hirdetőjébe, Szervita-tér 8**

FELVIDÉK egyik legnagyobb és legforgalmasabb városában jólbevezetett **rádió és elektro** szaküzlet családi okokból **átadó.** Ajánlatokat »Nagy vevőkör« jeligére **Blocknerhez,** Erzsébet-körút 14.

ELVESZETT egy hím aidler terrier egyéves. Megtaláló jutalomban részesül. Értesítés: I., Tóth Lőrinc-utca 10 Tel.: 153-024.

20.000 P-vel, melynek felével adós maradhat, **betársulhat előkelő penzióba.** Ajánlatok „Luxus" jeligére Tenzer hirdetőbe, Szervita tér

5-szobás hallos lakás nagy terasszal, etázs fűtéssel, **május 1-re kiadó.** Csáky utca 15.

Európa legmodernebb hadserege lesz a magyar honvédség

— *Az Est tudósítójától* —

A honvédelmi törvény képviselőházi tárgyalása során nemcsak *Bartha* Károly honvédelmi miniszter, hanem szinte kivétel nélkül minden szónok hangsúlyozta

hadseregünk modernizálásának szükségességét.

Annakidején, amikor tavaly márciusban *Darányi* Kálmán akkori miniszterelnök győri beszédében bejelentette az egymilliárdos programot: a hadsereg fejlesztésére fordítandó hatszázmillió pengő szükségességét szintén *honvédségünk modernizálásával indokolta.*

A trianoni tilalmak alól felszabadult honvédséget valóban

a világ legmodernebb hadseregévé

kell tenni és Magyarország bizonyos tekintetben még előnyben is van a többi ország felett, mert *nem terhelik elavult fegyverek,* hanem mingyárt mindenből

a legjobbat és legújabbat

rendelheti meg. A XX. században, a technika évszázadában szinte *korlátlan lehetőségek* állanak nyitva a hadseregek felszerelése előtt. Olyan korban élünk, amilyet legfeljebb *Jókai* vagy Verne fantáziája képzelhetett volna el. A villamosság, a robbanómotor, a rádió, a repülőgép és a modern kémia fantasztikus átalakulást okozott egész életünkben.

A technika átalakító hatása természetesen *a hadviselésben még fokozottabban érvényesül.* Nem is olyan régen a hadsereg még alig állt másból, mint gyalogos meg lovas katonákból és néhány kezdetleges ágyúból. A technika hihetetlen iramú fejlődése azután

gyökerestől megváltoztatta a régimódi hadseregeket

és egészen más lett a hadseregek összetétele is.

A háború óta eltelt húsz esztendő *még fokozottabb tempót* diktált; a különböző országok hadiiparai mindent elkövettek, hogy előnyükre használják az új találmányokat. A világháború óta a világ minden hadserege *teljesen átalakult és megerősödött.*

Az a tapasztalat, hogy a hosszú háború minden benne résztvevő állam

egész gazdasági életét alapjában támadja meg,

úgyhogy a hosszú háborúnak *csak legyőzöttjei lehetnek és győztesei nem;* arra a törekvésre vezetett, hogy *a háborút meg kell rövidíteni és a végső döntést meg kell gyorsítani.*

Ez a törekvés azután a haditechnika fejlődésében jutott kifejezésre. A gyorsaság és a minél megsemmisítőbb hatás a főcél és ennek elérésére három irányzat érvényesül különösképpen: a *repülés,* a *mechanizálás* és a *motorizálás.*

A repülőgép

teljesen forradalmasította a régi harcászati elveket.

A mechanizálás

vastag páncél mögött viszi előre a fegyvereket, hogy az ellenség elhárító tüze ellen vértezze a támadást.

A motorizálás

a gyenge emberi erőt és a lassú lóvontatást *megsokszorozza és meggyorsítja,* amivel időt és távolságot takarítanak meg.

A hadseregek modernizálása azt jelenti, hogy ki kell cserélni a régimódi puskákat és ágyúkat, hogy helyette *gyorstüzelő tüzeszközök* álljanak rendelkezésre: *golyószórók, géppuskák, gépágyúk.* A modern vegyészet minden vívmányát felhasználja a harcászat, a gázok és a gázvédelmi eszközök beszerzésénél. **Az összeköttetést a távirón és a telefonon kívül** ma már elsősorban *a könnyű, hordozható tábori távirókészülékek* tartják fenn.

A magyar honvédség modernizálása új tűzfegyverekkel és egyéb harceszközökkel ellátott gyalogságot és lovasságot, gyorstüzelő ágyúkkal és tarackokkal felszerelt tüzérséget, a technika modern lehetőségei fölött rendelkező műszaki csapatokat, páncélos alakulatokat, repülő dandárokat, vegyiharc zászlóaljakat, gyors folyami erőket, légvédelmi ütegeket, rádiós alakulatokat és motorizált csapatokat jelent.

Most elfogadott új honvédelmi törvényünk

lehetővé teszi minden szükséges felszerelés beszerzését

és így a magyar honvédség *Európa legmodernebb hadserege lesz* a törvény végrehajtása után.

A Futura jubileuma

Pénteken délelőtt új székházában tartott rendkívüli ünnepi közgyülésen ünnepelte húszesztendős fennállását a *Futura,* a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Rt. Az ünnepi közgyülésen megjelent *gróf Széchenyi* Bertalan a felsőház, dr. *Darányi* Kálmán a képviselőház elnöke, *gróf Teleki* Mihály földmívelésügyi miniszter, *Jaross* Andor miniszter, a kereskedelemügyi miniszter képviseletében *Törley* Balint államtitkár, a pénzügyminiszter képviseletében *Csizik* Béla államtitkár, báróházi *Bárczy* István államtitkár, dr. *Baranyai* Lipót a Magyar Nemzeti Bank elnöke, *Bernát* István titkos tanácsos, a Hangya Szövetkezet elnöke, a magyar gazdasági élet, a gazdasági és kereskedelmi testületek vezetőségének színe-java.

Térffy Béla elnök üdvözölte a megjelenteket és felolvasta azt a táviratot, amelyet az ünnepi közgyülés a kormányzóhoz intézett, majd dr. *Darányi* Béla alelnök, vezérigazgató ünnepi beszéd keretében leplezte le a kormányzó arcképét, amely a tanácsteremben nyert elhelyezést. Az ünnepi aktus után Darányi a Futura húszéves működéséről, küzdelmeiről, jelenéről és jövőjéről szólott. — Mi nem akartunk és nem akarunk senkinek a kenyerére törni, — mondotta — hanem kizárólag csak azt akartuk és akarjuk biztosítani, hogy a keresztény magyar gazda áruját keresztény magyarnak is eladhassa és a közvetítői kereskedői haszonnak a minimálisra való lemérséklésével a magyar gazda mindig megkapja azt az árat, amely neki jár.

Gróf *Teleki* Mihály földmívelésügyi miniszter a kormány nevében meleg szavakkal köszöntötte a jubiláris intézetet.

Ezután *Mecsér* András az Országos Mezőgazdasági Kamara, Felsőcöri *Nagy* Pál az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, dr. *Kunez* Ödön egyetemi tanár a Szövetkezetek Szövetsége nevében általános szövetkezeti szempontból foglalkozott a Futura közgazdasági szerepével. Az OKH részéről *Schandl* Károly titkos tanácsos, a Hangya részéről dr. *Wünscher* Frigyes alelnök-vezérigazgató beszélt. A közgyülés ezután örömmel vette tudomásul, hogy az igazgatóság, érdemei elismeréséül, *Ipolyi-Keller* Gyula eddigi elnököt az intézet örökös alapító elnökévé és *Térffy* Bélát, az intézet eddigi alelnökét az intézet elnökévé választotta. Darányi Béla bejelentette, hogy a tisztviselői kar félévi fizetésének egy százalékát, amelyet a Futura igazgatósága a maga részéről tízezer pengőre kerekített ki, a Horthy Miklós Repülőalapra ajánlotta fel.

WELSH T. E.
The Practical System
Az angol nyelv gyakorlati tanítása. Ára 4.— pengő.
Practical English Expressions
Ára 1.20 pengő
Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet körút 18.

Express hirdetések

Betársulna 50-80.000 P készpénztőkével a gazdasági életben 30 év óta önállóan működő, közismert úr, egy biztos és szolid alapra fektetett, keresztény vállalkozásba, melyből megfelelő havi készpénzjövedelmet élvezhetne. Csak a legkomolyabb, írásbeli ajánlatokat kérem »Biztos egzisztencia« tárgyra Haasenstein es Vogler r.-t. hirdetőirodába, V., Dorottya-utca 8.

Rádió- és gramofonbérlet havi 5.— pengőtől UNIFON, Károly király-út 5.T. 149-607

Szőnyegjavítást, tisztítást, ostést művészetesen vállalunk lakáson is. Legjobb referenciák. Goldmann, Erdélyi-utca 12. Telefon: 141-178.

Papírsapkák álarcok, beugrató tréfák, bűvészetek az Ezermester bazárban VIII., József-körút 17.

Átképzi szakszerűen villanyszerelési szakmára hat. eng. villanyszerelési vállalat. Telefon: 125 276

Téli üdülés 900 méteren Személyes megbeszélés szombat-vasárnap Vajdáné, Damjanich-utca 12, I. emelet 4

Változatos polgári és luxusételek **főzésére tanítom!** II., Fillér-utca 26. sz. Telefon: 353-577.

Cukrászati átképző tanfolyam (diétásra is). Benczur-utca 4.

IRODAHELYISÉG 1-2 szobás, központi fűtéssel, külön mosdóval, azonnalra is kiadó. V. Markó-utca 1/a.

Kivándorlók építőipari munkavezetőként (pallérokká) való elméleti és gyakorlati átképzését vállalják 3 hónap alatt, nagy gyakorlattal rendelkező építőmesterek. Előzetes jelentkezés d. u. 3—5 óra közt (vasárnap is). Telefon: 121-475

Ebédlő női hálószoba modern, alig használt bútor és egyéb lakberendezési tárgyak eladók. Telefon: 111-151.

Estélyi ruhát, belépőt a legdivatosabbakat kölcsön adok Eötvös-utca 30. II. emelet 14.

Lehetőleg új házban külön bejáratú **modernül berendezett, szobát** fürdőszobahasználattal keresek a budai vagy a pesti Lánchíd környékén. Ajánlatokat »Lánchíd« jeligére trafik, Dorottya-utca 3

SZÖVŐSZÉKET jókarban lévő használtat, 100—120, 150—160 bordaszélességűt készpénzért vennék. Ajánlatokat »Pamut 5686« jeligére kiadóba.

Amerika részére ipari cikkek **képviseletét** vállalom, ötletes szabadalmakat, esetleg vásárolok. »Abszolút megbízható« jeligére Blockner hirdetőbe, Vilmos császár-út 33

20 évig adómentes **kertes családiház** 2 szoba, elő-, fürdőszoba, konyha, nyári konyha, W. C., eladó, Római kath. templom mellett, villamostól 3 percnyire XIV., Kassai-utca 26.

Jókai Mikszáth Gárdonyi összes műveit kifogástalan állapotban jó árért megvenném. Ajánlatokat »Remekművek« jeligére

10 NAPOS BÚTORVÁSÁR KÉSZPÉNZÉRT MOST OLCSÓN ÉBNERNÉL VIII, Karpfenstein-utca 2/a

Végzetessen **képességvizsgálatot gyermekénél** különösen rossz bizonyítvány, szórakozottság, idegesség esetén a Körönd Szanatórium gyermekpszichológiai és képességvizsgáló osztályán, Benczur-utca 4.

Kétszobás központi fűtéses, összkomfortos lakás, erkéllyel, esetleg berendezéssel is azonnal átadó. Megtekinthető vasárnap 11-től 2-ig IV., Só-utca 2, III. em. 2. 5666

3-szoba hallos Horváth-kerttel szemben, központi fűtés, meleg víz. Krisztina-körút 137. az

Leltári **BUNDA ÁRUSÍTÁS** Philip szűcsnél, V., Szent István-krt 23

2-SZOBÁS összkomfortos, közp. fűtéses utcai lakás májusra kiadó. Kecskeméti-u. 15

VIII., Rákóczi-út 51. Tágas udvari **üzlethelyiségek** azonnalra v. ezévi május 1-re kiadók

Elegáns utcai bútorozott szoba **külön fürdőszobával** azonnal kiadó. Telefon 124-933.

Keleti perzsaszőnyeg 310×265, igen szép és egy finom perzsaláblunda kisebb termetre, nagyon olcsón eladó. Üllői út 30, IV. 3

Ingatlantulajdonosnak keretbiztosíték nyújtásával — esetleg másodhelyen — jelentős többletjövedelmet biztosíthatunk, közhatóságilag engedélyezett importüzlet beigazolható jövedelmező lebonyolításánál. Ajánlatokat: »Aranyértékű fedezet« jeligére a főkiadóhivatalba

Üzemépület modern, közművekkel, villamosmegállónál, eladó. Érdeklődések „Tizedik kerület" jeligére a kiadóba.

Művészi virágkészítésre megtanítjuk. Érdeklődés: Stift, Váci-utca 11/b. III. em. d. e. 11-ig

Lépcsőházi, különbejáratú, központifűtéses, bútorozott **2-szobás lakrész** külön fürdőszobával, azonnalra is kiadó. »Andrássy-úti villa 5688« jeligére a főkiadóba.

Gépírást, sokszorosítást és fordítást olcsón, pontosan vállalok. „Perfekt", VI., Aradi-utca 26 Vörösmarty-u. sarok

Tisztviselőt kiképzünk, jól megtanítjuk a könyvvitel, kereskedelmi számtan, mérlegkészítés (adómérleg), magyar-német ker. levelezés, kereskedelmi jog ismereteire, gyakorlatára. Telefon délután 4—6-ig 293-295. V., Pannonia-u. 58, f. 1.

Legrövidebb idő alatt **szabást, varrást tanítok** B. STEINER GIZI NŐI SZALÓN V., Légrády Károly-u. 44/b. I. em. 1 Telefon: 292-531

DIÓSI CIPŐVÁSÁR többezer pár cipő P 5.80-tól kézzel varrott cipők P 8.80-tól Megkönnyítjük Önnek a vásárt, leelőlegezheti és félretesszük. IV, Deák Ferenc-u. 23.

Vidéki úrilányok megtanulhatnak nálunk elsőrendűen **sütni-főzni, cukrászat** szabás-varrás, divattervezés, angol, nyelv stb. elsőrangú ellátással együtt 250 P-től **Batthyány-penzió,** Szent István-krt 5. Tel. 111-887, 111-571

Közreműködő társat keresek bevezetett nagykereskedésem bővítéséhez. »Kft. létesítéséhez«. Blocknerhez, Andrássy-út 4

Átképzés alatt, **kivándorlás** előtt kényelmes, olcsó otthont talál a Belváros szívében, a Győri penzió-ban, Harmincad-utca 3

Fűszer-, csemegeüzlet lakással, főútvonalon, 17 éve egy kézben, olcsón ELADÓ. Telefon: 330-874

SAROKTELEK főútvonalon 400 □ öl, tulajdonostól jutányosan megvehető. „Lipótvárosban 36" jeligére főkiadóba.

Váciutcai kalapszalón azonnalra bériőtársat keres Jelige: »Olcsó bérért« a kiadóhivatalba

Perzsabunda rendelésből visszamaradt gyönyörű 600-ér. Vasárnap is megtekinthető. Füredi, Vörösmarty-utca 14. Tel. 149-465

ÁTKÉPZEM Belvárosi üzememben gyorsan elsajátítható világiparra. IV., Szervita-tér 8. I. 20.

Részvénytársasági keretet veszek. garantáltan tehermentesen, kis alaptőkével Ajánlatok »Legfeljebb 50.000.— jeligére Blocknerhez, VI., Vilmos császár-út 33.

Egy szoba-hallos melegvizes, bútorozott lakás, Pannonia utcában, azonnalra kiadó. Érdeklődni 493-925 telefonon.

Február 1-re **1-szobás garszon** főberleti lakás kiadó modern bérházban, közp. fűtés, melegvíz. Csalogány-utca 39 Szena-térnél, Telefon: 115-572.

International Immigration Agency Ltd. budapesti képviselője londoni útja előtt kizárólag telefoni bejelentés után fogad. Telefon 291-277, délután 4—7-ig.

Virányosban autobusz végállomásnál **5-szobás modern különálló villalakás** kiadó. Telefon: 165-755. 5690

Keresek bérbe Pestkörnyéken kb 4-szobás összkomfortos **úrivillát** néhány száz □-ölles művelésre alkalmas kertte. Ajánlatokat ármegjelöléssel »Május 1-re Ve 76« jeligére főkiadóba

Vennék Zuglóban v. Budán, villamos közelében, 2 szoba, mellékhelyiséggel **villaszerű házat** »Legutolsó 50« jeligére a kiadóhivatalba.

6 hengeres DODGE AUTÓ 45.000 km-t futott, 5-üléses cabriolet, kiváló állapotban eladó. — Érdeklődni lehet délután ½4—½5 közt tel. 166-132

Karlovszky Bertalan

XI

34. Karlovszky Bertalan.

Almásy-Telleki I. 1939

Karlovszky Bertalan

GRÓF KLEBELSBERG KUNO

Karlovszky Bertalan festménye

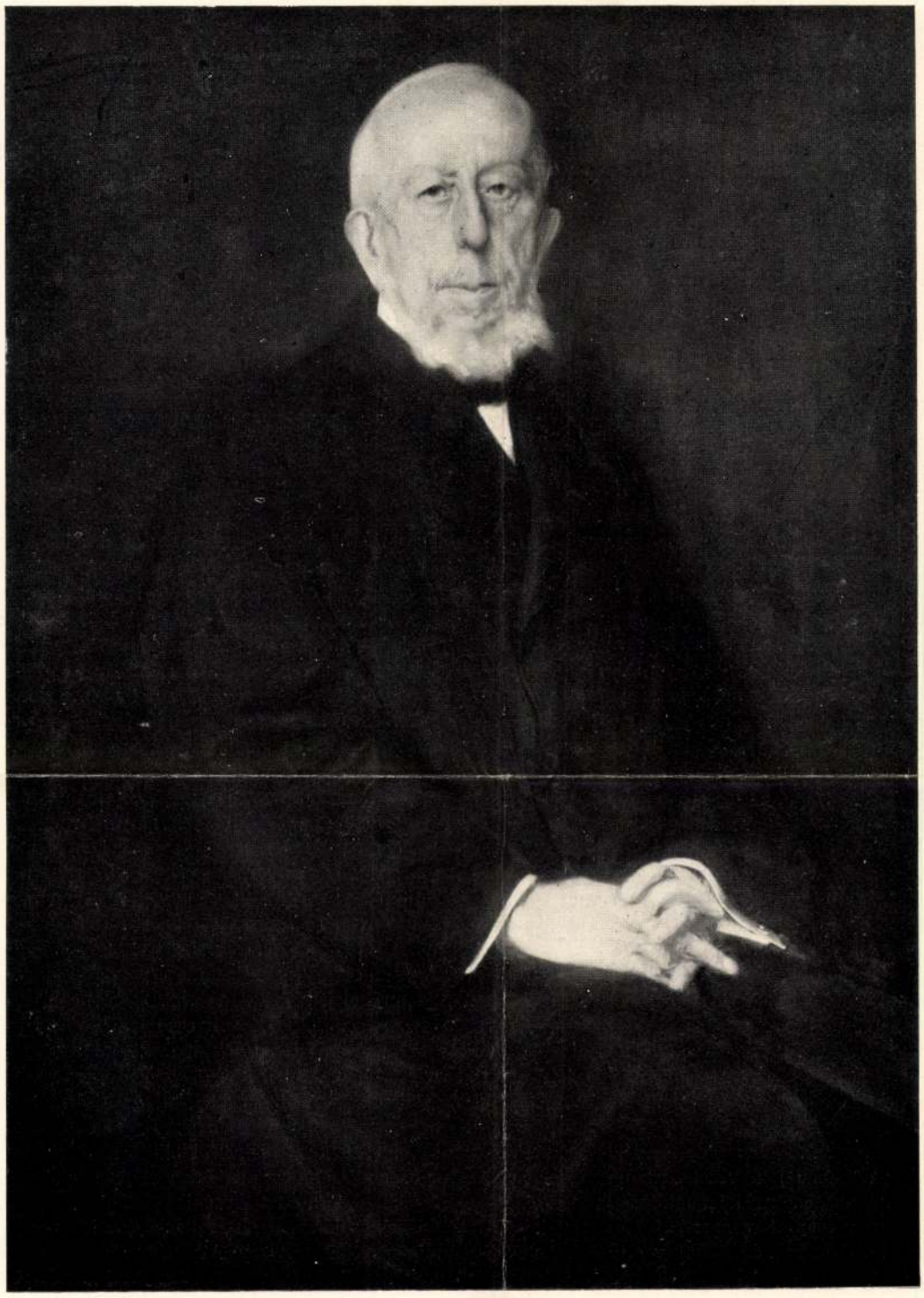

FÉRFI-ARCKÉP
KARLOVSZKY BERTALAN FESTMÉNYE
A JUBILEUMI-DÍJ NYERTESE

Művészet 1912. 21. l.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT JUBILEUMA

— A jubiláris kiállítás megnyitása és az ünnepi lakoma. —

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, fennállása félszázados évfordulójának az alkalmából, magyar művészek alkotásaiból, hatalmas jubiláris kiállítást rendezett a városligeti műcsarnokban, amelyet a király képviseletében: József főherceg, a Képzőművészeti Társulat védnöke nyitott meg országos ünnepély keretében december 16-án. Szebb, magasztosabb ünnepe nem volt még képzőművészetünknek, mint a jubiláris kiállításnak a megnyitása, amelyen királyával az élén, az egész nemzet elismerésével adózott képzőművészeinknek, akik — mint Andrássy Gyula gróf mondotta ünnepi beszédében — talán a legtöbb dicsőséget szerezték a magyar névnek, a haza határain túl, széles e világon. Tartalmában értékessé tette a képzőművészeteknek históriai jelentőségű ünnepét, hogy a jubiláris kiállításon úgyszólván kivétel nélkül jelent meg művészeinknek egész gárdája java alkotásaival s aztán a király képviselőjének ajkáról a megnyitáson elhangzott gyönyörű beszéd, Andrássy Gyula gróf, elnöknek remek szónoklata és a megnyitást követő lakomán mondott szebbnél szebb beszédek. Külsőségében impozánssá tette az ünnepet az udvar megjelenése és a közélet meg a társadalom vezetőférfiainak résztvétele. a szimfonikus zenekar közreműködése, ami ellenállhatatlan varázzsal vonzotta a főváros közönségét a műcsarnokba, amelynek vezetőségét heteken át valósággal ostromolták a meghívókért.

Az ünnepről az alábbi tudósításban számolunk be részletesen.

A JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSA.

A kiállítás megnyitásának idejét délután öt órára tűzték ki, de a műcsarnok palotájába már három óra után tömegesen érkezett a közönség, hogy jó helyhez juthasson, négy óra tájban pedig az Andrássy-úton már fogat-fogat mellett állott s kocsik beláthatlan hosszú sora lassan-lassan kígyózott a műcsarnok elé, amelynek környékét óriási kíváncsi közönség lepte el. A palota termei egyre jobban és jobban teltek s mind ragyogóbbá, színesebbé vált a kép. A délszaki növényekkel és a nyíló friss virágokkal pazarul díszített termekben hömpölygő sokaság felejthetlenül szép látványt nyujtott. Az urak legnagyobb része frakkosan jelent meg s az urak frakkos tömegét élénken tarkították Budapest szép asszonyai és leányai, akik viszont szebbnél szebb estélyruhákat öltöttek magukra, azután a katonatisztek aranypaszomántos uniformisai, meg a papság színes talárai. A villámos fényárban uszó termekben meg-meg ragyogtak az urak ordói és a hölgyek csillogó ékszerei. A szimfonikusok zenekara a palota oszlopcsarnokában helyezkedett el s ember ember hátán szorongott, amire elérkezett a megnyitás ideje, pedig a fogatok még egyre ontották a közönséget, amely a fővárosi csatlósok és apródok díszruhás sorfalai között már csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudott bejutni a belső helyiségekbe. A sok ezerfőnyi tömegtől, amilyent kiállítás megnyitásán még sohasem látott együtt Budapest, az alábbi jelenlevőket sikerült feljegyezni:

Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter, Berzeviczy Albert, Wlassics Gyula és Lukács György volt kultuszminiszterek, Návay Lajos a képviselőház elnöke, Balogh Jenő, Náray Szabó Sándor és Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkárok, Bolgár Ferenc és Szterényi József volt államtitkárok, Wernhardt Pál báró altábornagy, Budapest katonai parancsnoka, Szmrecsányi Miklós és Madarász Viktor a Képzőművészeti Társulat tiszteletbeli tagjai, K. Lippich Elek miniszteri tanácsos, a művészeti ügyosztály főneke, Ma-

Művészportrék.

Nem véletlen és céltalan jelenség az, hogy a múzeális és a magángyüjtés is olyan gyakran fordul érdeklődésével a művészportrék felé, amelyek alatt azok a festmények vagy szobrok értendők, amelyek vagy önarcképek, vagy pedig egy művésztársat ábrázolnak. Mindkét fajtája ezeknek az arcmásoknak kivételes és érdekes terület és főleg dokumentáris értékű. Milyen természetes, hogy amikor a festő azzal a feladattal áll vászna elé, hogy egy másik művészkollégájának arcmását készítse el, hogy mo-

SHOEN UEMURA: RUHASZELLŐZTETÉS

dellje kivételes megértéssel és egyben ugyanolyan kivételes kritikával nézi majd a munkáját. Több szabadságot jelent ez számára, mert művészi felfogásában és egész munkájában annyi koncessziót sem kell tennie, mint amennyire más portréfeladatnál — laikus megrendeléssel szemben — még a legöntudatosabb művész is rákényszerül. Művész a művésszel szemben tisztán és zavartalanul adhatja a maga tudását és egyéniségét. Valóban az ilyen kép gyakran többet, érdekesebbet és biztosabbat mond el festőjéről, mint oeuvrejének sok más darabja.

Még fokozottabban áll ez és még több az *önarcképeknél*. Itt nemcsak arról van szó, hogy koncesszió nélküli szabadsággal adja a maga művészi eszközeit; nemcsak arról, hogy ezeket a művészi eszközöket, a tudását és készségét a legvégsőkig felfokozza. Hisz úgy érzi ezzel igazán tartozik önmagának. De mindezen túl minden ilyen önarckép nagyszerű studiumanyaga annak a kutatásnak, amely a modern pszichológia és pszichoanaliz szempontjaival áll szemben vele. Mennyi titkolt intimitás, öntudatlan vallomás, finom jellegzetesség rejtőzik itt beállításban, elgondolásban és megoldásban. Nemcsak olyan nyilvánvaló külsőséget gondolunk, mint *Benczúr* Gyula Turbános önarcképe, mely olyan nyiltan beszél nosztalgiákról keleti kalifák mesevilága felé, vagy amikor *Rákosi* Nándor sibakos és kivont kardú hős lovagnak látja önmagát, *Beck* Vilmos melancholikus dandynek, *Balassa* József pedig valamely régi hollandi polgár jelmezében éli ki a magáról való elképzelését. Ezeknél a nagyon külsőleges jelmezszimbolumoknál sokkal mélyebb és érdekesebb titkos jelek is odaíródnak a megértő számára egy-egy ilyen portréba. S nemcsak a kétségtelenül exaltált *Csontváry* önarcképe ad kész lélektani tanulmányt, de *Székely* Bertalan vagy *Munkácsy* festői önvallomása, ha nem is ennyire könnyü szemmel, de épúgy kibetűzhető és kifejthető. Mivel pedig ezek a művészportrék valóban igen különleges érdekességgel gazdagok, nagyon érthető, hogy egy egy gyüjtő, mint a mieink közül *Ernszt* Lajos gyüjtőmunkásságának egy részét ilyen művekre specializálja.

Ezek a szempontok tették érdekessé a *Művészeti*

KARLOVSZKY BERTALAN: ÁKOS ERZSI SZÍNMŰVÉSZNŐ
A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

Múzeumok Barátai Egyesületének első kiállítását, mely a *Szépművészeti Múzeum* néhány termében magyar művészportrék gyüjteményét mutatta be. Ez a néhány esztendős egyesület, mely eddig több kisebb vásárlással gyarapította itt ott különböző múzeumok materiáját, most — a maga szűkös anyagi eszközeivel — először jelentkezett mint kiállítás rendező. S e bemutatkozásra természetesen olyan kiállítással óhajtottak elénk állni, amely tárgykörben is valami különlegeset s meg nem szokottat adjon. Így esett választásuk — jó ötlettel — a művész portrékra. Az a néhány terem, melyet a múzeum második emeletén ezzel a jól válogatott anyaggal megtöltöttek, elsősorban arról győztek meg, hogy tetszetős idea volna egy külön állandó jellegű gyüjtésben maradandóvá tenni ezt az együttest. Mert ez a néhány terem magában is pompás és értékes kis múzeum jellegét adta. Pedig ez a tárlat megközelítőleg sem mutatott meg mindent, ami rendelkezésére állt volna. A régiekből is válogatott, a ma élőkből pedig nem vett fel semmit, hacsak *Ferenczy* Károlynak *Csók* Istvánról festett fiatalkorú arcképét, vagy *Gyárfás* ifjú *Karlovszky* Bertalanját nem számítjuk. Itt is csak a művész modell élő, az alkotó már sajnos halott művész, míg *Bálló*, *Kukán*, *Zádor*, *Fényes* képeinél és *Ligeti* szobrainál halott művész emléke örökíttetett meg. Maga az anyag két részből áll. Az egyik részben a Szépművészeti Múzeum és a Történelmi arcképcsarnok tulajdonában levő képeken kívül a Székesfőváros néhány darabja s néhány magántulajdonban levő kép kapott helyet. Az említetteken kívül a legrégibb évszámot *Kupetzky* János nagy kompoziciója mellett a bécsi akadémikus *Donát* János Dániel képviseli, aki 80 esztendős korában, 1825-ben festette le magát, *Lieder* Frigyes vörösfekete krétarajza sajátmagáról, *Titkos* Albert, a fiatalon elhalt romantikus arcmása, *Marastoni*, *Kozma*, *Canzi* Száli önportréja, *Sterio*, *Adler*, *Hóra* egy-egy más művészről festett feje régebbi és kevésbé ismert neveket idéznek emlékezeteinkben. Természetesen érdekesebbek ennél a *Barabás* Miklós, *Bródy*, id. *Markó* Károly, *Zichy* Mihály, *Székely* Bertalan, *Than Mór*, *Pettenkofen* két *Munkácsy* portré és *Ferenczy* István önarckép szebbek, mint régen elmult generációk emléke. Az újabbak közül *Stro-*

Képzőművészet 1931. 41. 4.

KARLOVSZKY BERTALAN: ÁKOS ERZSI SZÍNMŰVÉSZNŐ
A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

Múzeumok Barátai Egyesületének első kiállítását, mely a *Szépművészeti Múzeum* néhány termében magyar művészportrék gyüjteményét mutatta be. Ez a néhány esztendős egyesület, mely eddig több kisebb vásárlással gyarapította itt ott különböző múzeumok materiáját, most — a maga szűkös anyagi eszközeivel — először jelentkezett mint kiállítás rendező. S e bemutatkozásra természetesen olyan kiállítással óhajtottak elénk állni, amely tárgykörben is valami különlegeset s meg nem szokottat adjon. Így esett választásuk — jó ötlettel — a művész portrékra. Az a néhány terem, melyet a múzeum második emeletén ezzel a jól válogatott anyaggal megtöltöttek, elsősorban arról győztek meg, hogy tetszetős idea volna egy külön állandó jellegű gyüjtésben maradandóvá tenni ezt az együttest. Mert ez a néhány terem magában is pompás és értékes kis múzeum jellegét adta. Pedig ez a tárlat megközelítőleg sem mutatott meg mindent, ami rendelkezésére állt volna. A régiekből is válogatott, a ma élőkből pedig nem vett fel semmit, hacsak *Ferenczy* Károlynak *Csók* Istvánról festett fiatalkorú arcképét, vagy *Gyárfás* ifjú *Karlovszky* Bertalanját nem számítjuk. Itt is csak a művész modell élő, az alkotó már sajnos halott művész, míg *Bálló, Kukán, Zádor, Fényes* képeinél és *Ligeti* szobrainál halott művész emléke örökíttetett meg. Maga az anyag két részből áll. Az egyik részben a Szépművészeti Múzeum és a Történelmi arcképcsarnok tulajdonában levő képeken kívül a Székesfőváros néhány darabja s néhány magántulajdonban levő kép kapott helyet. Az említetteken kívül a legrégibb évszámot *Kupetzky* János nagy kompoziciója mellett a bécsi akadémikus *Donát* János Dániel képviseli, aki 80 esztendős korában, 1825-ben festette le magát, *Lieder* Frigyes vörösfekete krétarajza sajátmagáról, *Titkos* Albert, a fiatalon elhalt romantikus arcmása, *Marastoni, Kozma, Canzi* Száli önportréja, *Sterio, Adler, Hóra* egy-egy más művészről festett feje régebbi és kevésbé ismert neveket idéznek emlékezeteinkben. Természetesen érdekesebbek ennél a *Barabás* Miklós, *Bródy*, id. *Markó* Károly, *Zichy* Mihály, *Székely* Bertalan, *Than Mór, Pettenkofen* két *Munkácsy* portré és *Ferenczy* István önarckép szebbek, mint régen elmult generációk emléke. Az újabbak közül *Stro-*

Képzőművészet
1931. 41. sz.

Művészportrék.

Nem véletlen és céltalan jelenség az, hogy a múzeális és a magángyüjtés is olyan gyakran fordul érdeklődésével a művészportrék felé, amelyek alatt azok a festmények vagy szobrok értendők, amelyek vagy önarcképek, vagy pedig egy művésztársat ábrázolnak. Mindkét fajtája ezeknek az arcmásoknak kivételes és érdekes terület és főleg dokumentáris értékű. Milyen természetes, hogy amikor a festő azzal a feladattal áll vászna elé, hogy egy másik művészkollégájának arcmását készítse el, hogy mezen túl minden ilyen önarckép nagyszerű studiumanyaga annak a kutatásnak, amely a modern pszichológia és pszichoanaliz szempontjaival áll szemben vele. Mennyi titkolt intimitás, öntudatlan vallomás, finom jellegzetesség rejtőzik itt beállításban, elgondolásban és megoldásban. Nemcsak olyan nyilvánvaló külsőséget gondolunk, mint *Benczúr* Gyula Turbános önarcképe, mely olyan nyiltan beszél nosztalgiákról keleti kalifák mesevilága felé, vagy amikor *Rákosi* Nándor sibakos és kivont kardú hős

SHOEN UEMURA: RUHASZELLŐZTETÉS

dellje kivételes megértéssel és egyben ugyanolyan kivételes kritikával nézi majd a munkáját. Több szabadságot jelent ez számára, mert művészi felfogásában és egész munkájában annyi koncessziót sem kell tennie, mint amennyire más portréfeladatnál — laikus megrendeléssel szemben — még a legöntudatosabb művész is rákényszerül. Művész a művésszel szemben tisztán és zavartalanul adhatja a maga tudását és egyéniségét. Valóban az ilyen kép gyakran többet, érdekesebbet és biztosabbat mond el festőjéről, mint oeuvrejének sok más darabja.

Még fokozottabban áll ez és még több az *önarcképeknél*. Itt nemcsak arról van szó, hogy koncesszió nélküli szabadsággal adja a maga művészi eszközeit; nemcsak arról, hogy ezeket a művészi eszközöket, a tudását és készségét a legvégsőkig felfokozza. Hisz úgy érzi ezzel igazán tartozik önmagának. De mindlovagnak látja önmagát, *Beck* Vilmos melancholikus dandynek, *Balassa* József pedig valamely régi holland polgár jelmezében éli ki a magáról való elképzelését. Ezeknél a nagyon külsőleges jelmezszimbolumoknál sokkal mélyebb és érdekesebb titkos jelek is odaíródnak a megértő számára egy-egy ilyen portréba. S nemcsak a kétségtelenül exaltált *Csontváry* önarcképe ad kész lélektani tanulmányt, de *Székely* Bertalan vagy *Munkácsy* festői önvallomása, ha nem is ennyire könnyű szemmel, de épúgy kibetűzhető és kifejthető. Mivel pedig ezek a művészportrék valóban igen különleges érdekességgel gazdagok, nagyon érthető, hogy egy egy gyüjtő, mint a mieink közül *Ernszt* Lajos gyüjtőmunkásságának egy részét ilyen művekre specializálja.

Ezek a szempontok tették érdekessé a *Művészeti*

Művészportrék.

Nem véletlen és céltalan jelenség az, hogy a múzeális és a magángyüjtés is olyan gyakran fordul érdeklődésével a művészportrék felé, amelyek alatt azok a festmények vagy szobrok értendők, amelyek vagy önarcképek, vagy pedig egy művésztársat ábrázolnak. Mindkét fajtája ezeknek az arcmásoknak kivételes és érdekes terület és főleg dokumentáris értékű. Milyen természetes, hogy amikor a festő azzal a feladattal áll vászna elé, hogy egy másik művészkollégájának arcmását készítse el, hogy mezen túl minden ilyen önarckép nagyszerű studiumanyaga annak a kutatásnak, amely a modern pszichológia és pszichoanaliz szempontjaival áll szemben vele. Mennyi titkolt intimitás, öntudatlan vallomás, finom jellegzetesség rejtőzik itt beállításban, elgondolásban és megoldásban. Nemcsak olyan nyilvánvaló külsőséget gondolunk, mint *Benczúr* Gyula Turbános önarcképe, mely olyan nyiltan beszél nosztalgiákról keleti kalifák mesevilága felé, vagy amikor *Rákosi* Nándor sibakos és kivont kardú hős

SHOEN UEMURA: RUHASZELLŐZTETÉS

dellje kivételes megértéssel és egyben ugyanolyan kivételes kritikával nézi majd a munkáját. Több szabadságot jelent ez számára, mert művészi felfogásában és egész munkájában annyi koncessziót sem kell tennie, mint amennyire más portréfeladatnál — laikus megrendeléssel szemben — még a legöntudatosabb művész is rákényszerül. Művész a művésszel szemben tisztán és zavartalanul adhatja a maga tudását és egyéniségét. Valóban az ilyen kép gyakran többet, érdekesebbet és biztosabbat mond el festőjéről, mint oeuvrejének sok más darabja.

Még fokozottabban áll ez és még több az *önarcképeknél*. Itt nemcsak arról van szó, hogy koncesszió nélküli szabadsággal adja a maga művészi eszközeit; nemcsak arról, hogy ezeket a művészi eszközöket, a tudását és készségét a legvégsőkig felfokozza. Hisz úgy érzi ezzel igazán tartozik önmagának. De mindlovagnak látja önmagát, *Beck* Vilmos melancholikus dandynek, *Balassa* József pedig valamely régi hollandi polgár jelmezében éli ki a magáról való elképzelését. Ezeknél a nagyon külsőleges jelmezszimbolumoknál sokkal mélyebb és érdekesebb titkos jelek is odaíródnak a megértő számára egy-egy ilyen portréba. S nemcsak a kétségtelenül exaltált *Csontváry* önarcképe ad kész lélektani tanulmányt, de *Székely* Bertalan vagy *Munkácsy* festői önvallomása, ha nem is ennyire könnyű szemmel, de épúgy kibetűzhető és kifejthető. Mivel pedig ezek a művészportrék valóban igen különleges érdekességgel gazdagok, nagyon érthető, hogy egy egy gyüjtő, mint a mieink közül *Ernszt* Lajos gyüjtőmunkásságának egy részét ilyen művekre specializálja.

Ezek a szempontok tették érdekessé a *Művészeti*

Képzőművészet 1931.

KARLOVSZKY BERTALAN: ÁKOS ERZSI SZÍNMŰVÉSZNŐ
A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

Múzeumok Barátai Egyesületének első kiállítását, mely a *Szépművészeti Múzeum* néhány termében magyar művészportrék gyüjteményét mutatta be. Ez a néhány esztendős egyesület, mely eddig több kisebb vásárlással gyarapította itt ott különböző múzeumok materiáját, most — a maga szűkös anyagi eszközeivel — először jelentkezett mint kiállítás rendező. S e bemutatkozásra természetesen olyan kiállítással óhajtottak elénk állni, amely tárgykörben is valami különlegeset s meg nem szokottat adjon. Így esett választásuk — jó ötlettel — a művész portrékra. Az a néhány terem, melyet a múzeum második emeletén ezzel a jól válogatott anyaggal megtöltöttek, elsősorban arról győztek meg, hogy tetszetős idea volna egy külön állandó jellegű gyüjtésben maradandóvá tenni ezt az együttest. Mert ez a néhány terem magában is pompás és értékes kis múzeum jellegét adta. Pedig ez a tárlat megközelítőleg sem mutatott meg mindent, ami rendelkezésére állt volna. A régiekből is válogatott, a ma élőkből pedig nem vett fel semmit, hacsak *Ferenczy* Károlynak *Csók* Istvánról festett fiatalkorú arcképét, vagy *Gyárfás* ifjú *Karlovszky* Bertalanját nem számítjuk. Itt is csak a művész modell élő, az alkotó már sajnos halott művész, míg *Bálló*, *Kukán*, *Zádor*, *Fényes* képeinél és *Ligeti* szobrainál halott művész emléke örökíttetett meg. Maga az anyag két részből áll. Az egyik részben a Szépművészeti Múzeum és a Történelmi arcképcsarnok tulajdonában levő képeken kívül a Székesfőváros néhány darabja s néhány magántulajdonban levő kép kapott helyet. Az említetteken kívül a legrégibb évszámot *Kupetzky* János nagy kompozíciója mellett a bécsi akadémikus *Donát* János Dániel képviseli, aki 80 esztendős korában, 1825-ben festette le magát, *Lieder* Frigyes vörösfekete krétarajza sajátmagáról, *Titkos* Albert, a fiatalon elhalt romantikus arcmása, *Marastoni*, *Kozma*, *Canzi* Száli önportréja, *Sterio*, *Adler*, *Hóra* egy-egy más művészről festett feje régebbi és kevésbé ismert neveket idéznek emlékezeteinkben. Természetesen érdekesebbek ennél a *Barabás* Miklós, *Bródy*, id. *Markó* Károly, *Zichy* Mihály, *Székely* Bertalan, *Than Mór*, *Pettenkofen* két *Munkácsy* portré és *Ferenczy* István önarckép szebbek, mint régen elmult generációk emléke. Az újabbak közül *Stro-*

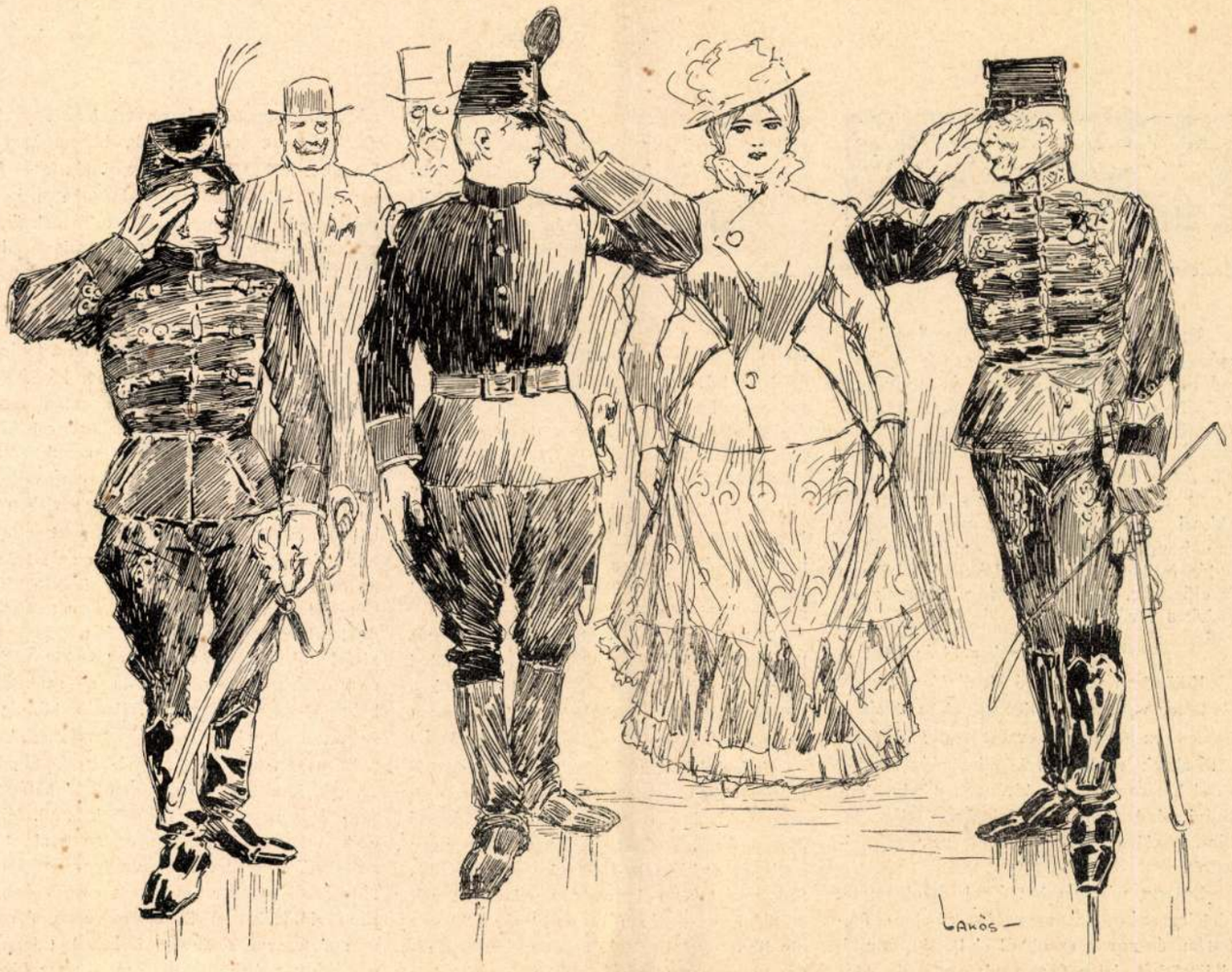

Az első tisztelgés

Az Uj Idők számára rajzolta Lakos Alfred

Nők a festőiskolában

Minálunk Budapesten szép számarányban vonultak be a hölgyek a festőiskolába: ötven évvel ezelőtt nem volt egész Magyarországon annyi festő, mint ahány művészasszony most van. Delikát, finom, nemes mesterség, amelyet mégis messze elkerültek eddig a hölgyek. Minő szenzációt kelthettek hajdan, dédapáink világában, Vigée-Lebrun és Kaufmann Angelika, akik körülbelül utat hasítottak a nőknek a festészetbe! Azóta meggyarapodott a műtörténelem egy pár díszes asszonynévvel, hamarjában csak Rosa Bonheurre, Baskircsev Máriára, Ancher Annára, Stokes Máriára, Paczka Kornéliára s a két szobrásznőre: Bosch-Reitz és Mária Feodorovna Ries kisasszonyokra utalunk, — csupa igen előkelő név, valamennyi bevonult már a műtörténelem számára épített palotákba. Lám, az asszonyi művészkedésnek már hagyományai is vannak, a jelene pedig egyenest virágzó. Nem csoda, ha hölgyeink, akik tehetséget éreznek magukban, szívesen adják magukat a rajzolás szörnyen komplikált tudományára és a festés művészetére.

Látni kell, minő igaz komolysággal győzik le a legnehezebb akadályokat. Egy negyedórát töltöttünk Karlovszky és Tolnay női festőiskolájában s végiglapoztuk azokat a tanulmányrajzokat, amelyek ott készültek. Asszonyi gonddal és rendszeretettel nagy fekete kopertulákba gyüjtötték azokat: a kollekció roppant tanulságos. Vannak itt hölgyek, akik félévvel ezelőtt még en face rajzolták a szemet egy profil-fejbe s most már biztos kézzel irják le a modell formáit, szépen föl tudják fogni a fej és a test konstrukcióját, megérzik a mozdulatok jellemvonásait, szóval megértik az élő modellt. Ez a stúdium legnehezebb föladata: a többi magától jön. De rengeteg kitartás és akarat kell az első nehézségek leküzdésére s csodáljuk, hogy ez az akarat megvan valamennyiben. Talán még felötlőbb a komoly gondosság: a kezdő ugyanis rögtön képnek szereti készíteni a tanulmányt, holott annak olyasminek kell lennie, ami a zongorázásnál a skálázás. Karlovszky és Tolnay okos, módszeres tanítása elejét veszi az ilyen studium-eltévelyedéseknek és a legkomolyabb művészi irányba tereli a tanulmányozást. Meg is van az eredménye. A fasorbeli műterem falain egész sor derék tanulmány van már kiszögezve, átgondolt, megérzett munkák, minden cifrálkodás nélkül. Az egyik falon ott lóg a rajzolás atyamesterének, Holbeinnak egy rajzmásolata. Annak nagy egyszerüsége példa gyanánt szolgálhat a puritán rajzstúdiumra. Követik is a szellemét, bár jótékonyan fejlődik minden egyesnek a saját kezeírása is: a korrigáló művészek vigyáznak, nehogy egy kaptafára menjen a rajz, mint az a rossz iskolákban történik.

Nem tudom, vajjon a hölgyek, akik ebben az iskolában dolgoznak, mind a művészi pályára lépnek-e, vagy pedig részben azért szorgalmatoskodnak-e, hogy mint művelt dilettánsok közelebb férkőzzenek a művészet megértéséhez. Szeretném, ha olyanok is akadnának köztük, akiket talán kevésbbé egy pozitiv terv, mint inkább a rajzolás puszta gyönyörűsége vezetett ide. Mert éppen a mi művészeti viszonyaink közepette nagy szükség van a művészethez kitünően értő dilettánsokra is: belőlük fejlődnek az igazi amatőrök. Aki maga is rajzolt és festett valaha, mélyebben megérti egy művészi alkotás minden porcikáját, sőt első sorban ő becsüli meg az ebben rejlő tudás és munka szentségét. Azért fölötte kívánatos, hogy az is fölkeresse a festőiskolát, aki nem szándékozik a művészetet életpályának választani. Itt megérti, hogy mi hevíti a művészt erre vagy arra a témára, nyomon követheti az ecset, rajzón és véső alkotó munkáját. Megnyílnak a szemei és mesze föléje kerül az átlagos műértelemnek. Helyes és jó az út, amin itt járnak. Nemcsak a rajztanulásnak iskolája ez, hanem a művészet megértésének, megkedvelésének is.

MINDENFÉLE

Zeneművészetünk a hatvanas években

Erkel Ferenc ismeretlen levele.

Darnay Kálmán, kinek sümegi ereklyemúzeuma a legritkább kincsek gyűjteménye a hazai irodalom és művészet dolgában, egy levelet bocsátott rendelkezésünkre, melyet Erkel Ferenc, Bánk Bán és Hunyady László szerzője 1863-ban írt. Az a levél kitünő, de egyúttal szomoru módon jellemzi zeneművészetünk akkori viszonyait. Arról van különben szó benne, hogy Erkel egyik operáját, valószínüleg a Hunyady Lászlót, Párisban is előadják. Szószerint így hangzik az érdekes levél:

Pest, november 14-én 1863.

Különösen tisztelt, jó akaró Uram!

Bátor voltam, igen tisztelt nejéhez intézett levelemben azon megjegyzést tenni: miszerint a részletek elintézésével, mint még tán idő előtti határozással nem kivánnék alkalmatlankodni mind addig, míg dalművem elfogadására, 's előadhatására biztosan nem számolhatok.

Én egy pár darabot újból átdolgoztam, illetőleg szélessebb, nagyobbszerü alapra fektettem, és ugyan ez okból a' Partiturát csak a' jövő hét elején fogom a' postának átadhatni.

Feltéve, hogy operám elfogadtatik, én leginkább a fordítási nehézségektől tartok, s e részben is csupán az idő rövidsége miatt, de azok legyőzése után nem látok oly akadályt, mely szükségképen kiszorítson a Saisonból, mert a zene még is nagyobb részt könnyen exequálható dallamos, — de még azon kivül a párisi nagy operának ereje, tehetsége minden ágazatban hatalmas, nagyszerü.

Őszintén megvallva, én e' nem álmodott vállalat sikerülésének létesítésének igen igen nagyon örülnék és pedig nem annyira ambitióból, mint inkább azon újabb kapocs és összeköttetésért, melytől én a siker esetében nem jelentéktelen eredményeket várok. — Engedje meg, hogy szabadon kissé sincerizálhassak — úgy is rég az ideje, hogy rokon érzelmü egyéniséggel szemközt élveztem a bizalmas eszmecserélgetés gyönyöreit.

Nem tartozom azok közzé, kikben az öntudat szerfelett föl van csigázva — kik magukat tulbecsülik, épen nem, de annyit tisztán érzek s öntudatosan ki is merem mondani, hogy aránylag több bennem a kézség, akarat és hivatás, mint sem az itt nyujtott létező alkalom azokat alkalmazhatni, érvényesíthetni! Sok itt a baj Uram mindenben, nagyon is sok! Egyik nagy Calamitásunk a' szövegek hiánnya.

Költőink tehetségesebb része nem szeret librettok készítésével foglalkozni, — a' többi meg nem tud hozzá — verset faragni a holdvilágról, és zephirekről órák hoszszat ábrándozni, ebből áll az egész mesterségök! — Heljén lehet a fabricátumok e neme is Románcokban, egyes dallakban — de nem arra való, hogy valahogyan egy egészszé összse fércelve Opera szöveget képezzen; pedig ez a hiányos többnyire szerencsétlen Scenirozást nem is említve, nincs nállunk másképpen — én részemről már többször oly librettoval lepettem meg, melynek a ráfogott, puszta elnevezésén kivül a szó teljes értelmében legkissebb tárgya vagy cselekvénye nem volt — ily nem létező situátiókból tessék aztán a zenének valamit reproducálni!

Szegényül vagyunk Uram e részben! de azért még is meg van mellette a sok tarka praetensio, kivált a praepotens irkász sereg részéről, kik szakavatott competens kritikusoknak, mübiráknak, és a' közvélemény képviselőinek szeretik magukat elneveztetni, de azért soha egy talpra esett jó ötlettel, tanácscsal, vagy okos észrevétellel az ügy előmozdításához nem járulnak, hanem igen is hatnak ellenkezőleg — kapcáskodnak — hivatlanul beleavatkoznak mindenbe, még a legprivátabb viszonyokba is, csinálnak izgágát, zajt, botrányt, quantum satis s mind ezt nem a művészet érdekében, hanem személyeskedésből, aljas egoismusbol.

Ide járul még intézetünk szegénysége is financiális tekintetben — meg van a legjobb akarat, kitüzné biz az a' jutalom kérdéseket akár tucat számra, ha volna aztán mivel jutalmazni!! ily mostoha körülmények közt aztán nagyon természetes, ha az ember mint egy elfásulva le tesz a' szebb reményekről! Egészen más a' művész állása Párisban és hasonló más világvárosokban, mert általában más ott a' fogalom, és más az alkalom is, csak egyszer sikerüljön az igazán hivatott irónak vagy művésznek magát megismertetni, magának egy kedvező kis álláspontot kivívhatni, s' biztosítva van egész jövendője; nem fillérkednek ott, midón a' szükséges kiállítás, vagy érdemlett dijjazás költségén számíttatnak, a' nemzetiség kérdése, s' a' politica sem szült ott annyi akadályt, mint nálunk, hanem a' do ut des ott a' határozó végszó és ugy is kell biz annak lenni. Mind ezek után tulajdonképen csak azt akartam mondani, hogy ha a' szeszélyes szerencse tévedésből egyszer már csak engem is (ha bár rövid ideig is) üldözőbe venne, s' operám a' francia közönség izlésével találkoznék, megragadnám az ezeriben egyszer kinálkozó kedvező alkalmat, és uj összeköttetést, kizsákmányolnám leginkább arra, hogy egy jobbacska franczia, vagy olasz libretto birtokába juthathassak — irtam én már 5 magyar operát 's dicsekedés nélkül legyen mondva, kaptam is értte tapsot eleget; de miután esetlegesen 10 gyermekem is van, a' ki még annál is több gondot ad, szeretnék egyszer egy francia vagy olasz operát is irni, és pedig — (kérem ne botránkozzék meg!) merő speculatióból, hogy a' siker esetére aztán magamnak oly nagy kvártélyt bérelhessek, melyben magam számára egy egészen külön szobácska, hova a' gyermekek zaja el nem hat, componáló teremül jusson — mert a' költészet magasztosága szerintem bizony nagyon is meg fér a' kényelem prozájával! Nem kivánok én nemzetem iránt valaha sem hálátlan, sem hütlen lenni — hálás elismeréssel fogadtam én mindig a' sokszor érdemeim felett nyujtott kitüntetéseket — de nem fogja tán senki rosz néven vehetni, ha ugy nevezett életrevalóságomat egyszer szülőföldemen kivül megpróbáltatná!!

Bocsásson meg igen tisztelt jó akaró Uram! ezen tán extravagantiáknak is elnevezhető incisumaimért, de legyen meggyőződve, hogy a' felhozottakban minden esetre több a' valóság, mint sem a' jó kedv, és épen azért ne botránkozzék meg, ha egyéniségemben a' művész és ember közt tán oly sok magyarázhatlant talál!

Végre pedig engedje meg, hogy irántam már eddig is tanusitott igen sok fáradozását, és jóságát, melyet kiérdemelni mind addig még alkalmam sem vala, a' legmelegebben megköszönjem; kegyeskedjék La

A Karlovszky-Tolnay-féle női festőiskola
A festőiskola épülete

Bucsu a Terézvárosban — Az Uj Idők fényképe

amelyre hevesen tűzött a napsugár, a „farkas“ rendet rendre vágott, boglyát boglya mellé, s nem érzett egy csöpp fáradságot sem, nem tágított mellőle egy korty vízért sem, csakhogy ott maradjon a Nanni oldalán, aki kaszált, kaszálgatott s legföllebb azt kérdezte tőle olykor:

— Mit akar, szomszédasszony?

Egy este aztán megmondta neki az asszony. Ez akkor történt, amidőn a többi munkás a pajtában szundikált s a kutyák künn vonítottak a széles sötét mezőkön.

— Téged akarlak! Te szép vagy, mint a nap és édes, mint a méz. Téged akarlak!

— Én pedig a lányodat akarom, — válaszolt Nanni nevetve.

A „farkas“ a haját kuszálta tíz ujjával s megsimogatta a halántékát. Nem szólt egy szót sem, odébb állott. És nem is jött többé a pajtába. De októberben, olajszüret idején, megint találkozott Nannival, a legény ugyanis ott dolgozott a szomszéd házban s az olajzúzó malom csikorgása elvette az asszony álmát.

— Fogd a zsákot és gyere velem — szólt a lányához.

Nanni javában gyömöszölte az olajbogyót a zúzóba s olykor *gyű te!* kiáltással nógatta az öszvért.

— Akarod a lányomat, Maricchiát? — kérdezte a legénytől.

— Mit adsz a lányoddal? — válaszolt Nanni.

— Megkapja az apai jussát, azonkivül odaadom neki a házamat. Nekem elég, ha a konyhában egy zugot hagytok, hogy szalmát teregethessek magamnak nyugvóhelyül.

— Ha így van, akkor beszélhetünk a dologról karácsonytájt.

Nanni zsiros, piszkos volt az olajtól meg a bogyóktól, Maricchia semmi áron sem akarta őt. De az anyja megfogta a kontyánál fogva s a kemencére mutatva, odamormolta a fülébe:

— Ha nem mégy hozzá, megöllek!

— — — — — — — — — — — — — —

A „farkas“ nem érezte magát jól egy darabig s a népek azt mondogatták egymásnak, hogy remete lesz az ördögből, ha rászakad a vénség. Nem kószált többé, nem állott ki a küszöbre azzal az ő kisérteties szemével. A veje, mikor ez a két nagy szem rája tapadt, nevetésre fakadt, de gyorsan keresztet vetett. Maricchia benn a házban szoptatta a gyerekeit, az anyja pedig kiment a mezőre s ott dolgozott az emberekkel egészen férfimódra: gyomlált, kapált, hajtotta a barmot, szőlőt nyesett, fútt légyen bár a január hideg keleti vagy nyugati szellője, vagy az augusztus sirokkója, amikor mélyre lógatja fejét az öszvér és az emberek a kőkerités tövében hevertek. Napszállta és napkölte közt a „farkas“ volt az egyetlen élő lény, aki künn kószált a mezőn, az ösvények áttüzesedett kövein, a végtelen szántóföldön pörzsölt tarlóján, amely messzi elnyúlt, egész a füstös Etnáig, ahol az égbolt ránehezedett a földre.

— Kelj föl! — szólt a „farkas“ Nannihoz, aki ott hevert a lankás alján, poros sövény mellett, karjára hajtott fővel. — Ébredj föl! Hoztam bort, hogy egy kicsit meglocsold a gégédet.

Nanni álmatag tekintettel nézett rája: az asszony ott állott előtte nekiegyenesedve, sáppadtan, teli kebellel, szénfekete szemével s a sötétben tapogatva nyújtotta feléje karjait.

— Nem! Nem jár ebben az időben jó lélek a mezőn! — dadogta Nanni s visszahajtotta a fejét a gyöpre s a tíz ujjával belekapott a hajába. — Menj! menj el! Ne gyere ide többé!

És csakugyan odébb állott a „farkas“, megint feltűzte büszke kontyát, mereven maga elé tekintett végig az úton, azzal a szénfekete szemével.

De azért még többször vissza-visszanézett a pajtába és Nanni nem szólt neki semmit sem. Sőt amikor egyszer-máskor késlekedett, — napszállta és napkölte közt, — maga ment eléje és várta az elhagyott, fehér ösvény kanyarulatánál, verejtékkel a homlokán. És azután a fejéhez kapott és mindenkor megismételte:

— Eridj, eridj innen, ne jőjj ide többé!

Maricchia éjjel-nappal sírt és amikor a szeme elé került az anyja, könytől és féltékenységtől égő szemét ráfüggesztette, mint egy farkaskölyök, valahányszor a másik sáppadtan és némán visszajött a mezőről.

— Gyilkos! Gyilkos vagy, — szólt.

— Hallgass!

— Rabló, tolvaj!

— Hallgass!

— Megyek a zsandárokhoz! följelentlek!

— Csak menj!

S csakugyan ment a zsandárokhoz, két gyermekét a nyakába csüggeszte s ment félelem nélkül, könycsepp nélkül, mint egy eszelős, mivelhogy most már ő is szerette a férjét, akihez hozzáerőszakolták s aki zsíros és piszkos volt akkor az olajtól és az olajbogyóktól.

Uj Idők 1900 VII. 5.

A zsandárkáplár odahívatta Nannit; fenyegette gályarabsággal, akasztófával. Nanni sírásra fakadt, tépte a haját. Nem tagadott, nem mentegetőzöttt.

— Kísértés ez, — szólt. — Kísértés volt, a pokol kísértése.

Leborult a zsandár előtt és kérte, hogy küldje a gályákra.

— Az isten szerelmére kérem káplár uram, mentsen meg ebből a pokolból. Vétesse a fejemet! Veressen vasra! Ne lássam őt többé soha, soha!

— Dehogy is, — szólt a „farkas“ a zsandárhoz. — Én a konyhában egy zugocskát tartottam meg magamnak pihe-

szegény Maricchiát sírba viszi a bánat. Most már tud a dologról az egész falu... Jobb nekem is, neked is, ha nem látlak!...

És kitépte volna a tulajdon szemeit, csak hogy ne lássa meg az asszony két nagy szemét, amelyek elvették az eszét. Nem tudott már módot a szabadulásra. Misét fizetett a tisztítóhelyen levők lelkei üdvéért. Szaladt tanácsért a papnoz és a zsandárhoz. Husvétkor meggyónt és nyilvánosan vezekelt, térdencsúszva a Szentség előtt. De a „farkas“ azért mégis csak jött.

— Hallod! Ne jöjj többé a pajtába, mert ha megint

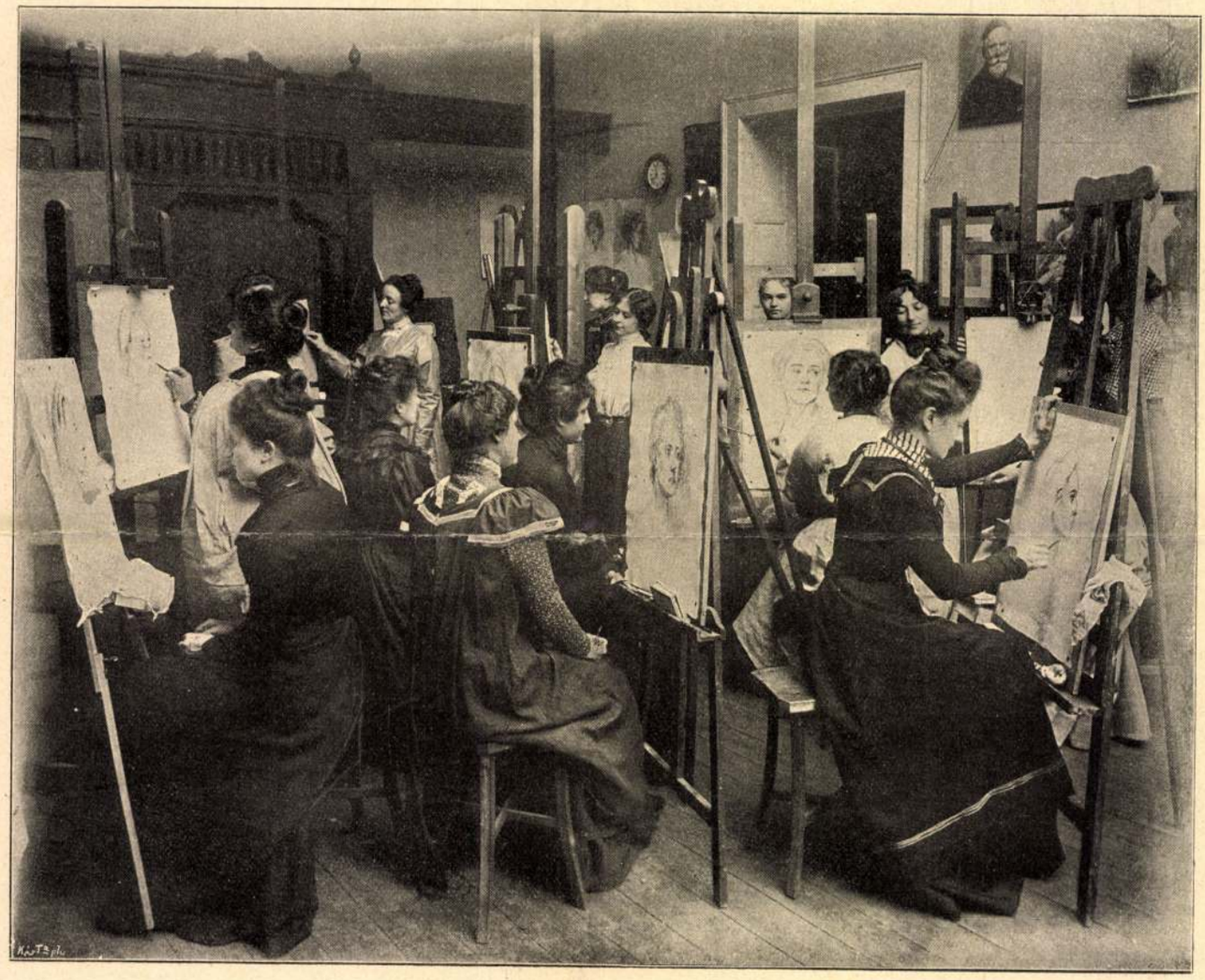

A Karlovszky-Tolnay-féle női festőiskola **Rajzolás élő modell után** Az Uj Idők fényképe

nőül, holott nekiadtam a házamat. A ház az enyém, nem megyek onnan!

Nemsokára rá Nannit megrúgta az öszvér a mellén. De a pap megtagadta tőle az Úr testét, hacsak a „farkas“ nem hagyja el a házát. A „farkas“ fogta magát, elment és a veje most fölkészülhetett jó keresztény módjára az utolsó útra. Meggyónt, megáldozott akkora penitenciával, hogy mind a szomszéd és kíváncsi falubéli rívásra fakadt a haldokló ágya körül. És talán jobb lett volna néki, ha elhalálozik vala azon a napon, mielőtt az ördög újra megkísérti őt s mielőtt ismét beléje fészkelődik.

— Hagyj békén, — szólt a „farkas“-hoz. — Az istenért, hagyj békén! Láttam a halált a tulajdon szemeimmel! És a

hozzám jösz, oly bizonyos, hogy megöllek, mint ahogy isten van az égben!

— Ölj meg, — válaszol a „farkas“, — mit bánom én! De nem akarok nélküled ellenni.

Látta, mint jön feléje, a zöld vetés között. Ott hagyta a szőlőkapálást s lekapta a faágról a fejszét. A farkas látta, mint jön feléje sáppadtan, magából kikelve, a napsugárban villogó fejszével. De nem állt meg. Nem sütötte le a szemét, folytatta feléje útját. Tele volt a keze piros pipacs-bokrétával s majd fölitta a legényt fekete szemével.

— Átok szálljon a lelkedre! — dadogta Nanni.